In memoriam Fájth Jenő

SZENT VÉR-BÁTA

A bátai Szent Vér templom építésének története
a plébánia levéltári anyagának felhasználása alapján

"Krisztus Vére, üdvözíts minket!"

BEVEZETŐ

Egy nagyon érdekes dokumentumgyűjteménybe tekinthet bele most az olvasó. A bátai Szent Vér kegytemplom építésével kapcsolatos iratok gyűjteménye a bátai plébánia levéltárában maradt fenn. Nyomon követhető, hogyan lett egy helyi igényből kiinduló templomépítési kezdeményezésből, egy komoly történeti kutatáson alapuló, s az 1938-as nemzetközi eucharisztikus kongresszus évében megvalósuló gondolat, amelynek köszönhetjük, hogy ma Magyarországon is van a Mária kegyhelyek mellett egy eucharisztikus kegyhelyünk. A dokumentumokat időrendi sorrendben találjuk a digitalizált anyagban. A dokumentumok begépelését, az anyag szerkesztését Kóródi Anikó végezte.

Sümegi József

A SZENT VÉR TEMPLOM TÖRTÉNÉNEK FELKUTATÓJA ÉS ÉPÍTTETŐJE

FÁJTH JENŐ

c. apátplébános

(1880. dec. 26. – 1945. dec. 6.)

FÁJTH JENŐ

címzetes bátai apátplébános

1880. december 26-án született a regölyi plébániához tartozó Majsapusztán. Apja uradalmi tiszttartó volt. Szemináriumi tanulmányait befejezve 1908-ban nagyszemináriumi prefektus, majd a következő évben a bonyhádi gimnázium hittantanára lett. 1922-ben vikáriusként került Bátára, de a következő évben már plébános. 1926-tól kerületi tanfelügyelő, 1938-ban pedig elnyeri a Szent Mihályról nevezett bátai apáti süveget.

Bátán már a 20-as években fölmerül egy új templom építésének gondolata. A „templom építését a szükséglet követelte meg", mivel a közel 4000 lelket számláló község jelenlegi temploma nem tudja befogadni az embereket. Az 1930. évi gyűlésen a képviselő testület meg is hozza a határozatot az új templom építésére. Fájth Jenő 1931-ben kezdte az akciót. Sikerült megnyernie Hóman Bálint kultuszminisztert a gondolatnak, s amint a levelezésből kiderül – Zichy Gyula kalocsai érsek és Dr. Mosonfi Dénes prelátus is lelkesen támogatta. 1932-ben hozzákezdett a Szent Vér múlt felkutatásához és barátai segítségével a római levéltárból is kapott anyagot.

Sokat dolgozott, legtöbb munkája azonban kéziratban maradt, csupán. A bátai Szentvér című novelláskötet előszavában jelent meg egy rövid tanulmánya bevezetőként.

Egyelőre azonban az építkezés feltételei hiányoztak, igy a volt apátság helyét egy kedves kis ünnepség keretében hatalmas akácfa kereszttel jelölték meg, melyet a bátai férfiak vittek fel a Klastrom hegyre. 1937-ben a Tolna megyei Múzeum Dr. Csalog József vezetésével feltárta a Klastrom hegyet, ezzel megindulhatott a térrendezés. Az országos gyűjtésből, a Theresianum jövedelméből és a község megajánlásából indult meg 1938-ban az építkezés. „A templom 180 ezer pengőbe kerül, ebből 150 ezer téglát, 340 egésznapos fuvart, 1000 napszámot, 800 pengő készpénzt és a gyűjtésből befolyt 25 ezer pengőt adott az egyházközség, a többi az alapítvány terhére megy".

Az egytornyos háromhajós román stílusú templomot Lechner Lóránd okleveles építészmérnök tervezte, s a munkálatokat Gábriel mérnök vezette. /A templom hosszúsága 44,5 szélessége 37,5 m./ A templomot még 1938-ban tető alá hozták, s 1939-ben került sor a vakolásra. A munkálatokon kb. 100-120 ember dolgozott, ebből 40 volt a kőműves.

1939. május 7-én Tolna vármegye alispánja ismételten gyűjtést engedélyez ezúttal a Hunyadi emléktemplom belső berendezésének részbeni fedezésére.

A felszentelés 1938. október 1-jén történt, melyet Virág Ferenc pécsi püspök végzett. Erre a nagy ünnepre kb. 6000 főnyi tömeg gyűlt össze, köztük a megye vezetőivel és a papság számos kimagasló képviselőjével. Ezután azt tervezte, hogy pálos szerzeteseket telepit le Bátán, ebben azonban a háború, s 1945 december 6-án bekövetkezett halála megakadályozta. Teste a Szent Vér templom kriptájában nyugszik.

Sudár Imre

bátai apátplébános

542/1916. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

TISZTELENDŐ PLÉBÁNOS UR!

Nemeslekü elhatározásáért, mellyel a Bátán építeitendő uj plébániatemplom költségeire 10.000, irva Tizezer koronát volt szives felajánlani, főpásztori elismerésemet és köszönetemet nyilvánitom s egyben értesitem Tisztelendőségedet, hogy fentjelzett összeget egyidejüleg azzal utalványoztam be az egyházmegyei alapitványi hivatal kezelésébe, hogy ennek évi kamatai életbenlétükig Tisztelendőségednek, illetve nővérének Györkő Zsófiának adassanak ki félévenkint megfelelő nyugták ellenében. A vonatkozó Betétkönyvet ⁄. alatt gondos megőrzés végett csatolom és buzgó imáiba ajánottan vagyok

Pécs 1916. febr. 14.

Tisztelendőségednek jóakarója

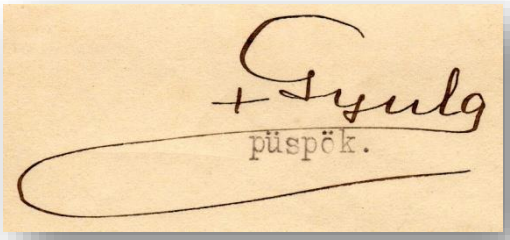

TISZTELENDŐ

GYÖRKŐ FERENC PLÉBÁNOS URNAK

B Á T A.

ad 3108/1927 szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi október 30-án 132. szám alatt kelt jelentése kapcsán sajnálattal közlöm, hogy Tisztelendőségednek e jelen körülmények között segítőtársat nem adhatok. Mindazonáltal felhívom Tisztelendőségedet, tegye meg a szükséges lépéseket a káplánállomás szervezése érdekében.

A templomépítésre vonatkozó javaslatát helyeslem és magamévá teszem. Felhívom azért Tisztelendőségedet, szerkessze meg a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz szóló kérvényét és azt továbbítás végett terjessze fel az egyházmegyei hatósághoz.

A központi testnevelési vezetőséget felkértem, hogy egyelőre a 8 órai sz. misére vezettesse el a leventéket.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok.

Tisztelendőségednek j ó a k a r ó j a:

Pécs, 1927. november 2.

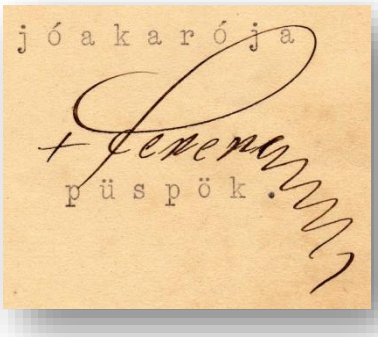

Tisztelendő

Fájth Jenő Plébános Úrnak,

B á t a.

Budapest, 1931. május 8.

Kedves, Kedves Gyena!

+ Kedves, Kedves Gyena!

Itt van előttem ma érkezett leveled, mint titok. Titok pedig azért, mert még nem bontottam fel. Azt akartam ugyanis, hogy izenetemnek legalább az elejét teljesen első leveled hatása alatt írjam meg.

Hogyan köszöntselek? Mit mondjak, hogy megérezzed belőle, milyen melegséggel tárom feléd karomat? Igazi forróságggal, nagy szeretettel ölellek. Ave centies! És köszönöm neked, hogy azt a levelet megírtad. Ha őszintén, a valóságnak megfelelően akarok beszámolni mult nyári leveled hatásáról, csak superlativusban szólhatok. Leírhatatlanul jól esett, meghatott. Egészen rendkívüli örömet szereztél vele. Olyan a leveled, hogy a belőle áradó kedvesség, jóság, szeretet még ötven év mulva is (ha lehetséges volna) simogatná ezt a szegény szívet. Olyan szavakat találtál, melyeket feledni nem lehet.

Nem túlozok ám semmit. Az igazságnak megfelelően mondom, hogy mit éreztem s mit érezek annak kapcsán, hogy felvetettem velem az érintkezést. S hogy ilyen felcsigázott formán szólok, azt megértetheti veled az a különleges helyzet, amelyben vagyok. Szóval tudd, hogy csupa hála és köszönet vagyok irántad. Áldjon meg az Isten érte, hogy így szóltál hozzám.

S ha mindez igaz, (pedig igaz!), akkor joggal teszed föl a kérdést: hogy lehetett kilenc hónapig hallgatni s nem válaszolni? Erre aztán elfogadható magyarázatot adni voltaképpen nem tudok. Mert az, hogy ezerféle lekötöttségem hajnaltól éjfélig jóformán minden percemet elfoglalja, nem magyarázza meg a mulasztást. Mikor leveled jött, Bártfán voltam a családommal, ahol csekélykę üdülés mellett levéltári kutatást végeztem. Leveledet nem küldték utánam. Csak a Szent Imre-ünnepségekre jöttem meg, s akkor, augusztus végén kaptam meg drága meglepetést jelentő soraidat, amelyek a lelkem mélyéig meghatottak. Akkor minden átmenet nélkül százféle elfoglaltság tömege zúdult rám, s nem írtam. Vártam a nyugodtabb órát. És csak mult-maradt. De igazi okát nem tudom adni a halogatásnak. Nem tudom megmondani, hányadán voltam. Lehet, hogy valami önkéntelen restelkedés, szégyenkezés-féle tartott vissza. Nincs más hátra, mint mea culpázni és alázatos szívvel bocsánatot kérni. Ugye megadod, Kedves? Te, aki olyan gyönyörű szót találtál számomra, hogy „nem

eresztesz ki a lelkedből", nem tagadhatod meg tőlem a bocsánatot, akármilyen csunya neveletlen módon is viselkedtem veled mostanság. Annyi bizonyos – nem ismételhetem és hangsúlyozhatom eléggé – hogy soraidat a szó szoros értelmében megtiszteltetésnek vettem; egészen rendkívüli örömet jelentettek számomra. Ez az igazság, ha a részemről való buta, értelmetlen hallgatás százszor mást mutatott volna is.

És most, ha megengeded, egyes részletekre reflektálok.

A legnagyobbfoku érdeklődéssel olvastam, amit sorsodról, s munkakörödről közöltél velem. Leginkább örvendeztem annak, hogy élet- és munkakedved meg nem fogyatkozásáról beszélhetsz. Nagy szó ez. És igen vigasztaló jelenség, ha az élet nagy harcaiban küszködő férfiu a sok csalódás, butaság és ármány közepette is töretlen buzgósággal teszi tovább a dolgát. Nagyon örülök neki, hogy a községed multja iránt érdeklődöl. Nemes foglalkozás. Gratulálok ilyetén ambiciódhoz. De azt meg kell mondanom, Kedves, hogy aligha fogod megírni, ha néha-néha egy-két-három hétre el nem hagyhatod, s másra nem bízhatod nyájadat. Levéltári kutatás nélkül nem fog menni. A pozsonyi Káptalan gazdag s értékes levéltára (amelyből én már több száz oklevelet dolgoztam fel) most is Pozsonyban van. Ha megszerzed az utlevelet és cseh vízumot, ugy gondolom, hogy semmi nehézsége nem lesz a kutatásnak számodra annál kevésbbé, minthogy egykori kedves spiritualisunk ott van. Természetesen az Országos Levéltár anyagát sem lehet mellőzni. Az meg magától értetődik, hogy elsősorban a megyei levéltárat valamint annak a családnak levéltárát kell átböngészni, amely földesura volt a községnek. Ami az említett térképet illeti, szíves engedelmeddel legközelebb fogok róla írni, ha Isten éltet.

És most felbontom mai leveledet. Azután majd folytatom. Már itt is vagyok. Köszönöm, hogy nem haragszol. Milyen jó vagy!

Már első leveled után erősen vágytam hozzád. De évközben lehetetlen kimozdulnom. Mindenki más inkább szabadulhat közülünk, mint én. Olyan a munkaköröm. Csak akkor lehetne szó a nálad teendő látogatásról, ha szombat délután két órától vasárnap estig lebonyolítható volna. És ha ez lehetséges volna, akkor meg az a bökkenő, hogy a papnak akkor van a legerősebb elfoglaltsága. Kíméletlenség olyankor a nyakára menni. Mikor készüljön a prédikációra? stb. Ugy látszik, csak a nyári szabadság idején lehet e vizitet számításba venni. De nem tagadom, hivogatásod igen csábít. Hálás vagyok érte. Nagyon kívánatosnak mutatkozik Ányossal együtt menni hozzád. Igen kedves lenne, ha tájékoztatnál, hogyan lehet legrövidebben hozzád jutni.

A hivatalos másolási díjak az Országos Levéltárban a következők: A másolat minden oldaláért (akkor is, ha csak meg van kezdve!) fizetendő 1526-ig terjedő időből való oklevelek

másolásáért 2 pengő 32 fillér, 1700-ig való iratok esetében 1 pengő 74 fillér és 1700 után valóknál 1 pengő 39 fillér. Én azonban azt hiszem, hogy középkoriak másolásáért oldalanként 2 pengő s 1526 utániak másolásáért oldalankint 1 pengő megfelelő; s ennyiért már kapsz másolót. Nekünk nincsenek másolóink Pozsonyban. Magunkfajta ember legszivesebben maga másol. Arra vonatkozólag azonban tudok utbaigazítást adni, hogy Drexler kanonok ur (akinek ha hódolatomat jelentenéd, igen hálás lennék) hova forduljon másolóért. Dr. Rapant Dániel szlovenszkói országos főlevéltárnok, aki Pozsonyban a vármegyeházán székel s aki igen tanult s jó akaratu, magyarul kitűnően tudó, derék tót ur, bizonyára tud neki hozzá értő szakembert ajánlani.

Valamit még pótlólag megjegyzek, Jenőkém. Természetesen ilyen tudományos jellegű másolatnál, aminőre neked is szükséged van, szó se legyen arról, hogy csupán megkezdett oldalért teljes taksát fizess, hanem csak annyit, amennyi a sorok után számítva jár.

S ezzel mostanra befejezem, kedves Gyenám. Sok erőt, sok kitartást, sok örömet, sok vigaszt kivánok lelkipásztori munkádban. Jézus Urunk áldjon meg. Ragaszkodom ígéretedhez és kérlek, ne eressz ki a lelkedből, ha nem érdemlem is meg. Ha már motu proprio ilyen drága voltál hozzám, most már ezután ne feledj el. Mikor az oltárhoz lépsz, in montem sanctum Domini et in tabernacula sua (ahonnét én botorul – ugy látszik – egyszer s mindenkorra kizárattam magam s ahova visszasóvárgok), emlékezzél meg olyankor jóságos szívvel, hogy állhatatos, hű maradjak s igaz bánatot tartsak, ne legyek canis reversus ad …

Minden jót, Kedves. Szeretettel, hálával köszöntlek, ölellek

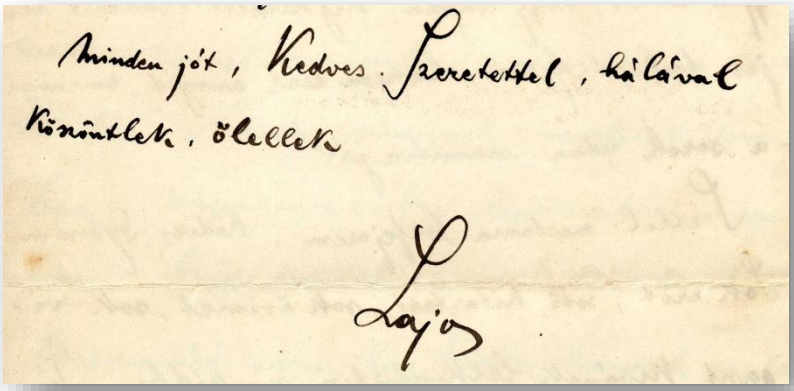
Minden jót, Kedves. Szeretettel, hálával
Köszöntlek, ölellek
Lajos

Lajos.

Drexler kanonok ur Rapant urnál hivatkozzék reám.

Főtisztelendő Püspöki Iroda!

Főtisztelendő Püspöki Iroda!

A bátai új templom ügyében beadott kérvényünkre nem érkezett ugyan hivatalos válasz, de a kegyuraság és a minisztérium részéről Gévay-Wolff Aladár felügyelő és Jászay igazgató urak nálam jártak és úgy nyilatkoztak, hogy három éven át 50-50000 pengőt költségvetésbe állítanak a templom céljára, az egyházközségnek pedig 20000 pengőt kell biztosítania az iga és kézi napszám fejében. Az építést 1933. tavaszán kezdenék meg s a bátai búcsu engedély megadásának 500 éves évfordulójára, 1934-re befejeznék. Óhajtanók, hogy a pécsi püspök úr, kalocsai érsek úr s a hercegprímás úr hatható közbenjárását kérjük a miniszter úrnál. Ez ügyben Gévay-Wolff felügyelő úr velem együtt, lehetőleg a jövő héten, kihallgatásra jelentkeznék a kegyelmes Úrnál. Legyen szabad szives választ kérnem, hogy a kegyelmes Úr Pécsett tartózkodik-e?

Bocsánatot kérek, hogy ez írással alkalmatlankodom. Hivatalosan nem jelenthetem az ügy állását, mert nincs a kezemben hivatalos írás. Információt mégis kell adnom, mielőtt kihallgatásra mennénk. Azért választottam ezt a formát. Úgy látom, Gévay és Jászay urak szives lelkesedéssel állnak az új templom ügye mellett.

Szives értesítést kérve vagyok mély tisztelettel

Báta, 1932. febr. 9.

Fájth Jenő,
plébános.

Fájth Jenő,

plébános

/Az irat hátoldalán olvasható:/

Kedves Plébános Úr!

A bentiek kapcsán szeretettel közlöm,
hogy Püspök Urunk Őexcellenciája
a jövő hét folyamán itthon lesz.

Pécs, 1932. febr. 12.

Szeretettel ölel

apát, k. kanonok
püspöki irodaigazgató.

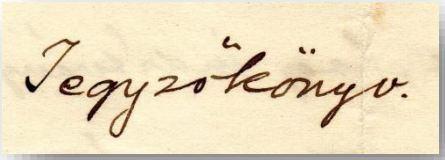

Jegyzőkönyv

Felvéve a bátai r. kath. egyházközség képviselő testületének 1932. február 28-án tartott gyűlésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő plebános, elnök, Vörös Mihály, Sükösdi Ferenc, Pobrányi Mihály, Pirisa Pál, Berta Pál, Horváth Mihály, László Péter, Csopor János, Czita János, Sümegi József, K. Tóth István, Bari Péter, K. Dér Mihály, Somogyi István, Varga János és Hamberger József egyházközségi képviselők. Hiányzik: Gájer Imre, Szabó Péter, Sümegi Mihály, Berényi Imre, Pirisa János.

Tárgy:

Az építendő új bátai templom költségeihez való hozzájárulás.

Elnök megállapítja, hogy a gyűlés szabályszerűen volt összehíva és határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésére kijelöli Horváth Mihály és László Péter egyházközségi képviselőket.

Előadja plebános-elnök, hogy a bátai klastromhegyen építendő új templom ügyében a Terezianum alapítványnak, mint kegyuraságnak képviseletében a szekszárdi kir. közalapítv. felügyelő kijelentette, hogy a kegyuraság hajlandó az új templom építésére, ha a gazdasági viszonyok nem rosszabbodnak s ha az egyházközség a szükséges fuvar és kézi napszám megváltása fejében az építési költségnek, kb. 150000 P.-nek 15%-át, kb. 20000 P.-t biztosítja. Ez esetben a kegyuraság a templom építését 1933-ban megkezdi. Indítványozza, mondja ki a képviselőtestület határozatban, hogy a 20000 P. iga és mapszám megváltást az egyházközség nevében vállalja, ha a gazdasági viszonyok nem lesznek még rosszabbak s azon feltétellel, hogy a 20000 P.-t három évi részletben fizeti s hogy a kegyuraság a vállalkozó útján a szükséges fuvart és kézi napszámot lehetőség szerint első sorban a bátai r. kath. egyházközség tagjainak juttatja.

Elnök felteszi a kérdést, hogy indítványát elfogadják-e? A kik elfogadják, igennel; a kik nem fogadják el, nemmel szavazzanak.

A kérdés feltevése ellen kifogás nem tétetvén a szavazás megejtetett.

Igennel szavaztak: Vörös Mihály Süköspdi Ferenc, Pobrányi Mihály, Pirisa Pál, Berta Pál, Horváth Mihály, László Péter, Csopor János, Czita János, Sümegi József, K. Tóth István, Bari Péter, K. Dér Mihály, Somogyi István, Varga János, Fájth Jenő, Hamberger József.

Nemmel nem szavazott senki.

A szavazás eredményeként elnök kihirdeti, hogy a javaslat mellett 19, ellene egy szavazat sem adatott le, tehát az egyházközség képviselő testülete névszerinti nyílt szavazással egyhangulag a következő véghatározatot hozta:

Az egyházközség képviselő testülete kimondja, hogy a bátai klastromhegyen legyen építendő templom költségeihez igás és kézi napszám megváltása címén, a mennyiben a kegyuraság a templomot felépíti, három évi részletben 20000 P.-vel hozzájárul.

Kmf.

A jegyzőkönyvi kivonat hiteléül

Báta, 1932. márc. 8.

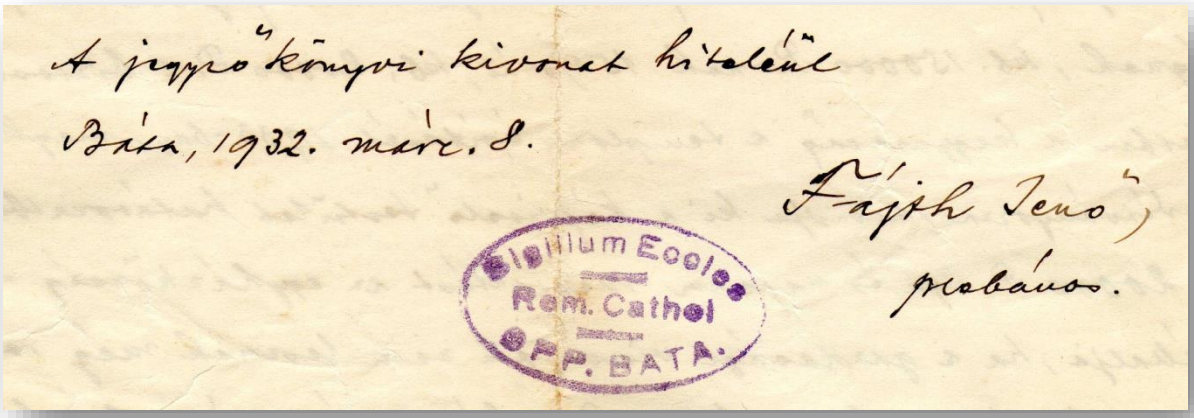
A jegyzőkönyvi kivonat hiteléül
Báta, 1932. márc. 8.
Fájth Jenő,
plebános.

Fájth Jenő,

plebános

Kedves Testvér!

Folyó hó 8-án kelt érdeklődő soraidra válaszolva értesítelek, hogy Püspök Urunk Őexcellenciájának nincs észrevétele az ellen, hogy elaboratumodat jelen formájában juttasd el a nm. Püspöki Karhoz.

Pécs, 1932, március 9.

Szeretettel köszönt

híved

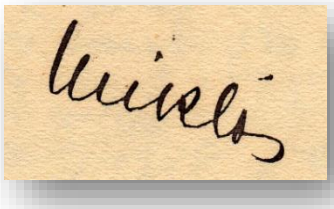

Miklós

M. kir. Közalapítványi felügyelőség Szekszárd

309/1932. sz

Főtisztelendő

Róm. Kath. Plébániahivatalnak.

Báta.

A minisztérium 98.797/1932. sz. rendelete értelmében felkérem a tek. Plébániahivatalt, hogy a paplakban alakítandó káplánszoba munkálataihoz szükséges 71 kézi és 31 igásnapszámokat, vagy azoknak 290 P. váltságösszegét, hitközségi határozattal biztosítani s a vonatkozó határozatot a felügyelőségnek mielőbb megküldeni szíveskedjék.

Szekszárd, 1932. évi május hó 3-án

Gévay-Wolff

kir. közalapítványi felügyelő.

ad 1725/1932. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi június 22-én 55. szám alatt kelt fölterjesztése kapcsán a következőket közlöm Tisztelendőségeddel.

A bátai egyházközség a csatolt 22 kgy-15.626/1930 alisp. szám alatt hozott határozattal egy emlékmű céljaira szükséges területet a bátai róm. kath. egyházközségnek ad ajándékba, de nem az átiratban említett kereszt, hanem a régi bencésapátsági monostor emlékének megörökítését tárgyazó emlékmű céljaira. Ez a terület természetben még nincs kijelölve, a tagosítás alkalmával lesz csak az egyházközség nevére átírva és a kijelölés is akkor lesz végrehajthatóvá.

Ily körülmények között egy jogilag még nem szabályozott idegen területre a kereszt felállítását még ideiglenes menőségben sem lehet engedélyezni annál is inkább, mert a kereszt fenntartásának kötelezettsége bizonytalan, fenntartásának biztosítása nélkül pedig egy szentelményt felállítani nem lehet. /Vagyonkezelési Szabályrendelet IV. fejezet 29. §./

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1932. július 19.

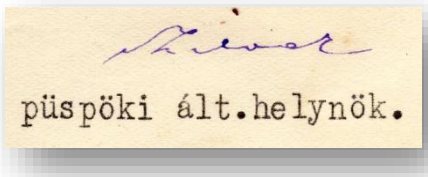

Tisztelendőségednek Krisztusban testvére

Tisztelendő Fájth Jenő

plébános úrnak

Báta.

ad 1734/1932. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi június 23-án 56. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán egy drb. mellékletet ./. alatt visszazárva az alábbiakban közlöm az egyházmegyei egyházművészeti tanács véleményét.

A rendkívül primitív tervrajz alapján az egész épület állékonyságát alig tudom elképzelni. A harang szempontjából a toronynak megnyugtató erősségűnek és szerkezetileg helyesen megoldottnak kellene lennie, itt is azonban annyi az értelmetlenség a rajzban, hogy hacsak a kivitel nem történik helyes módon, hamarosan bajok következhetnek be. Továbbá a temető süppedékes talajában különösen indokolt volna az alapokkal a fagyhatárig lemenni, beton alapzat esetében is, mert a kripta építésénél meglazított föld nem megbízható építőtalaj még könnyű épületek számára sem. Az épület pedig valóban könnyű, ha a szél belekap abba a tetőbe, még a 10 cm vastagnak rajzolt, kivitelnél valószínűleg ½ tégla, tehát kétoldali vakolattal 15 cm, vastag fal is vele megy. Mindezt a fenntartási költségek elbírálása szempontjából említem meg. Az örökösök, nem az építtetők gyermekei lévén, valószínűleg hamar sorsára fogják hagyni a gyenge kis épületet, viszont az Egyház szempontjából nem kívánatos, hogy esetleg a harang miatt, előbb-utóbb a fenntartásról is gondoskodnia kelljen.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1932. július 23.

Tisztelendőségednek Krisztusban testvére

Kiever
püspöki ált.helynök.

Tisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

Báta.

2282/1932. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Jelen soraimmal értesítem Tisztelendőségedet, hogy I. b. Györkő Ferenc hagyatékának szegényharmadából az építendő bátai új templom alapjába beutaltam 2660 P-t és ennek az összegnek a mai napig esedékes összes kamatait azzal, hogy róla Tisztelendőségednek betétkönyvi elismervény küldessék. Amíg a templomépítés meg nem indul, ezen összeg az egyházmegyei alapítványi hivatalban gyümölcsözőleg kezeltetik.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1932. augusztus 22.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó ja

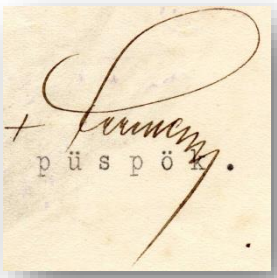

+ Ferenc

püspök.

Tisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

Báta.

Budapest, 1932. okt. 3.

+ Kedves Gyena!

Igazán alig tudom kifejezni, mennyire sajnálom, hogy így megjártad velem. Restellem, szégyenlem, hogy ily csúfos eredménytelenséggel kell művedet visszaküldenem.

Az egésznek magyarázata az, hogy az utóbbi években olyan volt a munkaköröm, hogy barátaim nagyobb lélekzetű megbízásainak a legjobb akarattal sem tudtam személyesen eleget tenni, annyira le volt kötve minden percem, annyira el voltam halmozva. Bárhogy vágytam tehát neked, a régi kedves jó pajtásnak, minden lehető módon kedveskedni és elsőrangu kiszolgálást nyujtani, magam nem tehettem, kénytelen voltam másra bízni. Az a kollégám, akit a dolgodban megkértem, egyébként mindig igen szépen szokta elintézi, amivel megbiztam. Most nem tudom, mi lelte. Nagyon lassan is dolgozott, meg nem is produkált kielégítő eredményt. Az a gyanum, hogy nem egészen teljes tökéletesen volt tisztában avval, hogy te mit kívántál, jól lehet a leveledet is kezébe adtam. Nem is képzeled, mennyiszer sürgettem, szutyongattam, és a végén, mikor visszakértem tőle nagy fölháborodással a kéziratot, egész másról beszélt, mint amiről te felvilágosítást kívántál.

Hát ez csufosan végződött.

Sajnálom, bocsáss meg. Ha magam feküdtem volna neki, valószínűleg más volna az eredmény. Attól félek, hogy most elrontottam nálad a dolgomat. Mit gondolsz rólam? Fájna igen igen, ha most, felujult a régi testvériség köztünk, elhidegülnél tőlem. Ha lehet, ne legyen így.

Öt nap mulva, nyolcadikán folytatom. Adj pardont, Jenőkém, szegény árva fejemnek, hogy ily soká küldöm vissza a kéziratot. Ám az igazán lehetetlen volt, hogy elolvasatlanul adjam ki kezemből művedet. Hát elolvastam. És gratulálok. Élveztem. Érdekes, szép és finom előkelő. Választékos vérbeli írót eláruló nyelvezet. Sok hozzáértéssel van megírva. Nem laikus munka. S főleg magyar lélek, magyar szív árad belőle. És sok tanulmányról, nagy olvasottságról tesz bizonyságot. Köszöntlek érte. Legyen rajta áldás, eredmény. Bár elolvasnák illetékes helyeken!

Az Ur Jézus áldjon meg, kedves. Jussak eszedbe, könyörgöm az oltárnál.

Ölel igaz szívvel, szeretettel : Lajos (Arisztid)

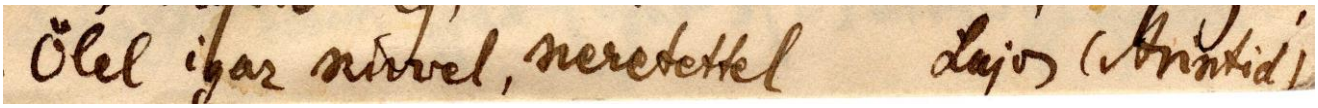

COLLEGIO PONTIFICIO INTERNAZIONALE

"ANGELICO,,

Via S. Vitale, 15 - Telefono 42-6-96

1932 jun.28.

Roma (5), ...

Kedves Főtisztelendő Uram!

Szeretettel köszöntöm és köszönöm kedves sorait, melyeket a szent Vér-csodás bátai monostorral és Sávos huszáros vágásával kapcsolatban hozzám irt.

Igen szimpatikus ember az a kedves huszár!

Szívesen szolgálnék Ft. uramnak eggyel és mással kutatásai érdekében, de azt látom, hogy hiszen igen jól ismeri anyagát és voltaképen csak annak a bizonyos képes könyvnek a meglelése volna a leghőbb vágya – azaz hogy azért minden érdekli, ami Bátával összefügg. Megigérem, hogy figyelemmel kisérem és bármikor ilyen adatokra bukkannék, pontosan közölni fogom. – Ennek jeléül már most szolgálok egy-két Szent Vér adattal, bár nem Bátára vonatkozik.

1/ Friesachban, Karinthiában van egy kis kápolna, amelynek igen illusztris Szent Vér csodája, ha nem tévedek, a 13. századból való. Ha érdekli, közelebbi adatokkal is szolgálhatok. 2/ Céduláim között találtam a következő adatot: „Dirigitur litera priori et patribus conventus Quinqueecclesiensis, út permittant mulieres visitar sanguinem miraculosum in sacristia conventususque quo fiat nova capella, non obstantibus ordinationibus capituli generalis /h/ortantur út cito edificent unam capellam ut rodinis honor servetur secundum ordinationes capituli generalis. Die 29. augusti Rome" Archivum Ord. Praed. Romae, REGISTRUM Mag. Gen. 1492. 3/ Avilában, Spanyolországan saját szemeimmel is láttam egy 15. századból származó mai napig jól konzervált Ostyát, melyet a mi templomunkban nagy kegyelettel őriznek.

Maradjunk továbbra is jó viszonyban s kivánom, hogy szép templomépítő törekvései sikerüljenek!

Kedves kéziratát illetve gépelt példányt a kérvénymellékletből, nem köldöm vissza, mert nagyon tetszik, kérem ajándékozzon meg vele. Ha azonban egyetlen példány volna, visszaküldöm természetesen. A dolog azonban méltó a kiadásra, tessék ezt megenni!

Szeretettel üdvözliszent Péter és Pál Vigiliáján

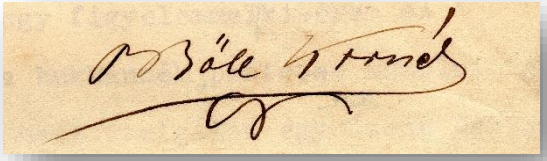

Kedves Főtisztelendő Uram!

Hálás köszönettel vettem és mellékelten visszaszármaztatom a küldött levelet. Nem is kell mondanom, mennyire megörültem a szakvéleménynek. Ha a faragott kövek tényleg a templomból, vagy a kolostorból valók, - s ahogy kétség már alig férhet - , ugy meg kell találnunk az alapfalakat is, bár az a veszély nincsen kizáva, hogy a lakosság századok folyamán teljesen elhordta a romokat. Mégis nagyon örülök, hogy az őszi ásatás némi eredmény is hozott magával. A levelet bemutattam az alispán úr őméltóságának s ő kilátásba helyezte támogatását. Úgy látva, hogy érdekli a dolog, s kedves előtte az eszme. Most késő ősszel, eltekintve attól, hogy a szakvéleményt vártam, nem tudtunk volna ásatni a bizonytalan időjárás miatt. Tudniillik, ha az eső miatt gyakran kell félbeszakítani a munkát, az nem csak nagyon megdrágítja az ásatást, hanem esetleg veszélyezteti is, ha pl. fontos leleltre bukkan az ember s akkor abba kell hagyni. Tavasszal azonban alkalmas időben újra megkíséreljük s remélem, közös erővel sikerül majd az anyagi feltételeket is megteremtenünk.

Kedves szívességüket ezúttal is megköszönve maradtam igazt tisztelettel Főjegyző uramnak is tisztelő híve

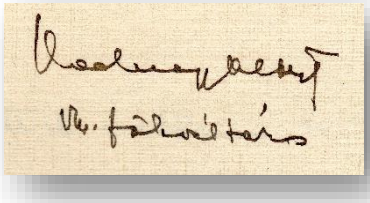

vm.főlevéltáros

Szekszárd, 1932. XII/13.

M á s o l a t.

M. Kir. Vallás-és Közoktatásügyi Minisztertől. 99.629/1932. XI. ügyosztály szám. Tárgy: A bátai új r. k. templom felépítése. Melléklet száma: ….. Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr! A bátai új templom felépítése tárgyában múlt évi szeptember hó 21-én 2864/1931. sz. alatt kelt nagybecsű iratára van szerencsém Méltóságoddal tisztelettel közölni, hogy miután a felépíteni szándékolt új templom tekintetében a teréziánumi uradalomnak semmiféle kegyúri kötelezettsége nem áll fenn, ily terhet a teréziánumi alap terhére nem is vállalhatok. Méltányolva azonban a fennálló okokat, melyek az új templom építését szükségessé teszik s azt a történeti múltat, melyet a község érdemes plébánosa kérvényében bemutat, elvileg nem zárkózom el az elől, hogy a templom felépítését a rendelkezésre állandó fedezet kereteihez képest megfelelő összegű segély nyújtásával lehetővé tegyem. Ezt azonban attól is függővé kell tennem, hogy az egyházközség a szükséges területnek rendelkezésre bocsátásán kívül az építéshez ugyancsak nagyobb, a rendes közmunka váltságot tetemesen meghaladó hozzájárulást vállal, azt be is fizeti, valamint hogy a község egyéb forrásokból szintén jelentős hozzájárulásokat tud ténylegesen biztosítani, végül, hogy a község, - amennyiben ez Méltóságod részéről megnyugvással elfogadható – a templom további fenntartását is kötelezőleg magára vállalja, mivel a teréziánumi alapra, mint kegyúrra, az eddig viselt kötelezettségnél nagyobb nem hárítható. – Tekintettel a súlyos gazdasági helyzetre, a hívek a hozzájárulásokat előreláthatólag csak több év leforgása alatt tudják összegyűjteni s a teréziánumi alapnak sincsen módjában a nyújtandó segélyt egy összegben most folyósítani. – Ennél fogva akként szándékozom intézkedni, hogy az alap hozzájárulása több évre felosztva illesztessék be a költségvetésbe. – Az építkezés tényleges megkezdését, illetve az alap hozzájárulásának tényleges felhasználását csak akkor fogom – az annak idején megállapítandó módozatok szerint – megengedni, ha a reálisan elfogadható terv és költségszámításhoz képest szükséges összes fedezet valóban rendelkezésre áll. – Ép ez utóbbi célból az alap terhére egyidejűleg megbíztam Lechner Lóránd műépítészt a templom tervvázlatának és hozzávetőleges költségvetésének elkészítésével, melyet Méltóságodnak szíves véleménynyilvánítás végett be fogok mutatni. – Tisztelettel kérem Méltóságodat, hogy a fentieket az egyházközséggel közölni és a főhatóságilag jóváhagyott határozatát hozzám eljuttatni méltóztassék. – Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. – Budapest, 1932. évi december hó 15. Dr. Hóman Bálint s. k. A kiadvány hiteléül: Olvashatatlan aláírás közalap. irodatiszt. P. H. Méltóságos és Főtisztelendő Virág Ferenc pécsi püspök úrnak, Pécs.

/Az irat hátoldalán olvasható:/

3471/1932
Érk. 1932. dec. 18.
Exp: 1932. dec. 18.

Tudomásulvétel és további megfelelő eljárás végett másolatban kiadom a bátai tiszt. plébániahivatalnak.

Pécs, 1932. december 18.

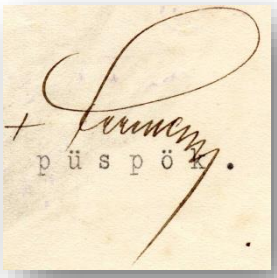

+ Ferenc
püspök

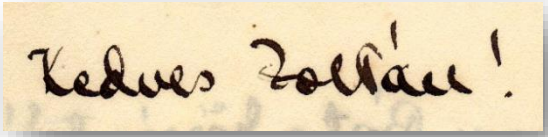

Kedves Zoltán

Kérem szíves elnézésedet, hogy válaszomra pár napig várattalak, de előbb nem jutottam hozzá.

A kérdezett dolgokat sorra véve:

Dl. jelzése van az Országos Levéltárban őrzött középkori okleveleknek, amelyek mind az Országos Levéltár Diplomatikai Levéltárában vannak egyesítve. A Dl. 19893. jelzetű oklevél magyar kivonatát mellékelem.

A Fehérvári káptalan konventjének házi levéltára a pozsonyi káptalan levéltárában, Pozsonyban van, tudomásom szerint a mohácsi vész idején, menekülés kor került oda.

Körmendi levéltáron a Herceg Batthyány-család levéltára értendő, amely ezidőszerint is Körmenden van. A kismartoni levéltár a Herceg Esterházy-család levéltára, amelynek túlnyomó része most Budapesten van, I. ker. Vár, Tárnok-utca 9. sz., itt székel a levéltánokuk is, Dr. Hárich János, volt hittanárod talán ebben az ügyben – válaszbélyeget mellékelve – fordulhatna hozzá.

Tolna megye 1715. és 20. évi összeírásainak Bátára vonatkozó részét lemásoltam, a község monográfusának nagyon tanulságos lehet.

Kívánatra az Országos Levéltár bármely iratokról ad hiteles, vagy egyszerű másolatot, a kovetkező taxa mellett: 1526. előtti oklevél másolási díja írott oldalanként 2 p. 32 f., az 1526-1700 közötti irat másolási díja írott oldalanként 1 p. 74 f. 1700-nál fiatalabb iraté pedig 1 p. 39 f. Egyszerű másolat esetén ezekhez semmi pótdíj nem járul, hiteles másolat esetén pedig ívenként (4 oldal) 2 pengős okmánybélyeg és 1 p. 16 fillér hitelesítési díj járul hozzá. – A másolatot kérő kérvényre végül 2 pengős okmánybélyeget kell ragasztani.

Ha a plebános úr a bátai kolostor vagy Báta község történetét meg akarja írni, a magam részéről minden esetre az ajánlanám, hogy Tolna megye levéltára mellett az Országos

Levéltárban is töltsön pár napot. Egészen bizonytalan természetesen, hogy érdemleges adatokat fog-e találni itt, azt az ember előre soha sem tudja, az Országos Levéltárat e szempontból mellőzni mégis nem volna szabad.

Nagyon örülök, hogy rendelkezésedre állhattam, épen olyan szívesen tettem, mintha az én volt hittanáromnak tettem volna. Nagyon szívesen állok szolgálatotokra a jövőben is, bármikor.

Budapest, 1932. november 25-én

szeretettel üdvözöl

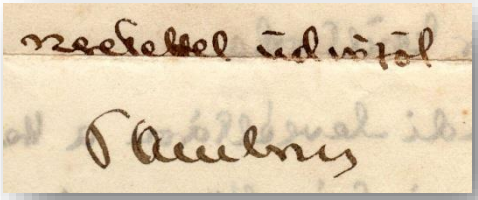

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

*Budapest, 193*2, december 30-án
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Igen Tisztelt Barátom!

Köszönettel vettem – egy heti távollét után – f. hó 23-áról keltezett leveledet. A templom ügy kedvező fordulatáról már előzetesen értesültem és annak szívből örülök. A vadkár ügyben sajnos az a helyzet, hogy a község a maga részéről újból a helyes álláspontra helyezkedett, azonban az érsek úr jogtanácsosának egyidejűleg vett leveléből kitűnően – nyilván Ferenczi erdőtanácsos sugalmazására – a nagy kerítés elkészítése elől az érsekség húzódozik. Én természetesen rajta leszek, hogy az annak idején vállalt kötelezettségtől (azzal az indokkal, hogy a község maga is időközben attól elállt!) az érsekség ne szabadulhasson.

Amikor jókívánataidat hálásan köszönöm és szívből viszonzom, boldog újévet kívánva maradok

tisztelő híved

Őrffy Imre

U.i. Fontos, hogy a község legutóbbi határozata mentől hamarább jogerős legyen, miért is kérlek légy kegyes a jegyző úrral közölni, hogy az ő levelét is köszönettel vettem és kérem, hogy a határozat megküldésére vonatkozó ígéretéről annak idején ne feledkezzék meg.

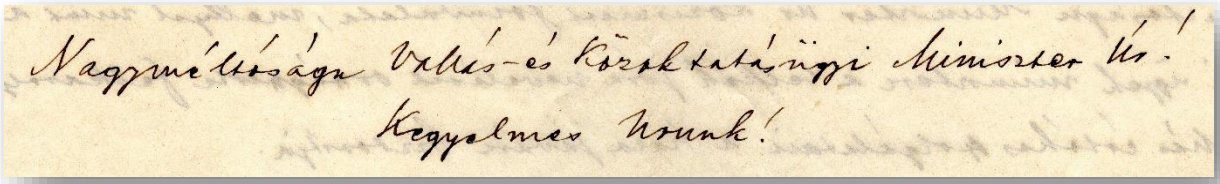
Nagyméltósága Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!
Kegyelmes Urunk!

Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Kegyelmes Urunk!

A Tereziánum alapítvány kegyuraságához tartozó bátai plébánia háromezer négyszáz hive nevében mély tiszttelettel folyamodunk Nagyméltóságú Urunkhoz, mint a kegyuraság javadalmának legfőbb intézőjéhez, hogy Bátán az alapítvány jövedelméből új katholikus plébánia templom építését elrendelni méltóztassék.

Alázatos kérésünket legyen szabad a következő okokkal támogatnunk.

A mai plébánia templomot 1741-ben építtette Kollonich Zsigmond gróf, bécsi bivoros érsek, bátai javadalmas apát. Az 1828 évi Visitatio Canonica már megállapította, hogy a templomban az akkori lakosság nagy része sem fér el. E nyolc öl hosszú, négy öl széles kis templomot a hitközség hatvan év előtt megnagyobbíttatta ugyan, de a templomnak a lélekszámhoz mérten ma is aránytalanul kicsiny s ma sem foadja be a hivek nagy részét megnagyibbítás pedig a helyszűke miatt lehetetlen.

A kétszéz év elptti Béta településéen megfelelően a templom az akkori község közepén állt, ma a négy és fél km hosszu falu hath. hiveinek nagy része három km távolságból kénytelen fagyban, sárban, forró melegben templomba járni s mikor nagy fáradtan odaér, nem jut helyhez.

Így szorgalams fajmagyar népünk egy része elszokik az istentisztelettől, erkölcs érzéke pusztul, a Sárköz szélén mindjobban terjed az egyke, s a vallás nemzetet erősítő jótékony hatása nélkül mindinkább vész hite, hazafisága.

Nagyméltóságú Urunk! A magunk erejéből képtelenek vagyunk erre, hogy ezt a kiáltó lelki szükségletet új templom építésével kielégítsük. Tehetős nagy gazdáink nincsenek. Népünk nagy része napszámos, messze földön keres favágó, árkoló kubikos munkát.

Gyűjtésünk összegét, mely ma negyvezezer pengőt jelentene, elhamvasztotta a nagy világégés, a háború.

A magunk tehetetlenségében biztató reménységet ád nekünk Nagyméltóságú Miniszter Úr közismert jóindulata, mellye mint a vallási ügyek minisztere a lelkek jóra nevelését országszerte felkarolja s a vallás érékes szolgálatait a haza javára biztosítja.

Ez a bizakodó reménység annál is inkább bátorítja alázatos kérésünket, mert kegyuraságunk, a Tereziánum, épen a bátai apátság örököse, az apátság volt székhelyén még nem épített templomot – pedig Báta manapság a fejlődés útjáról elsodort falu – az apátság révén a szép magyar múlt olyan emlékeivel ékes, hogy méltán megérdemli a kegyeletes vallási és nemzeti érzés figyelmét.

A sz. László király építtette bátai monostornak ma már romjai sem látszanak, csak alapzatát rejti a föld, de hiteles okmányok és feljegyzések fényes világot adnak két történelmi tényre: a sz. Vér csodájára és a Hunyady család nagy kegyeletére a sz. Vért őrző bátai monostor iránt.

Ez alázatos kérés keretében legyen szabad megemlítenünk a többi között Ransanus feljegyzését, szavait: „Báta kis falu ugyan, de előkelő az ottani bencés monostor révén, mely híres-nevezetes a nyilvánvaló csoda miatt, hogy a sz. Ostyában látható Krisztus vére testének részecskéjével a mit számtalan szemtanu állít.”

[...] Töredékes levél

Másolat.

Jegyzőkönyv.

Felvéve a bátai r. kath. egyházközség képviselő testületének 1933. április 5-én tartott rendkívüli gyűlésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő, plebános elnök, Vörös Mihály, Sükösdi Ferenc, Pirisa József, Pobrányi Mihály, Pirisa Pál, Berta Pál, Horváth Mihály, Csopor János, Czita János, Szabó Péter, Sümegi József, K. Tóth István, Bari Péter, K. Dér Mihály, Somogyi István, Berényi Imre, Hamberger József, egyházk. jegyző, egyházközségi képviselő testületi tagok.

Távol vannak: Gájer Imre, László Péter, Sümegi Mihály, Varga János.

Fájth Jenő plebános elnök megnyitja a gyűlést, megállapítja, hogy az szabályszerűen lett egybe híva és határozatképes. A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kijelöli K. Tóth István és Czita János egyházközségi képviselőket.

Tárgy:

Az építendő templom költségeihez való hozzájárulás és az új templom fenntartásának vállalása.

Elnök felolvassa a nagyméltóságú m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr 1932. december 15-én kelt 99.629/1932. XI. számú intézkedését, mely szerint – válaszolva a bátai r. kath. egyházközségnek új templom építése ügyében eléje terjesztett kérvényre – elvileg nem zárkózik el az elől, hogy a templom felépítését megfelelő összegű segély nyújtásával lehetővé tegye. Ezt azonban attól is függővé teszi, hogy az egyházközség a szükséges területnek rendelkezésre bocsátásán kívül az építéshez ugyancsak nagyobb, a rendes közmunkaváltságot tetemesen felülmúló hozzájárulást vállal, ezt be is fizeti, valamint hogy egyéb forrásokból szinté jelentős hozzájárulásokat biztosít, végül hogy a templom fenntartását is kötelezőleg magára vállalja.

Elnök indítványozza, hogy az egyházközség vállalja az intézkedésben foglalt feltételeket.

Javaslatát megokolja azzal, hogy 1./ a templomépítésre a klastromhegyen 2823 négyszögöl nagyságú terület a Báta község képviselőtestületének a vármegye részéről jóváhagyott határozatával jogerősen biztosítva van. 2./ A megkívánt pénzbeli hozzájárulást a nehéz gazdasági viszonyok közt, több év leforgása alatt és nem kényszerű adókivetéssel, hanem önkéntes adományokkal gyűjtés útján biztosíthatja az egyházközség, a hívek jószándéka e tekintetben nyilvánvaló. 3./ Az új templom fenntartása csak hosszabb idő múltán ró terhet az egyházközségre, mely addig fenntartási alap gyűjtésével gondoskodik az e célra szükséges összegről.

Felhívja elnök az egyházközség képviselőit, hogy tekintsék a magasztos célt, Isten dicsőségét és a lelkek javát, a község szép történeti múltját, melyet az új templom hirdet és megörökít, az anyagi előnyt, melyet a nagy arányú építkezés a népnek juttat s határozzanak nyílt és névszerinti szavazással: vállalja-e az egyházközség a templomépítésre szükséges terület rendelkezésre bocsátását; a gazdasági viszonyokhoz mérten, több év leforgása alatt a megkívánt pénzbeli hozzájárulást gyűjtés útján és az új templom fenntartását.

A nyílt és névszerinti szavazás folyamán igennel szavaztak: 1. Pobrányi Mihály 2. Horváth Mihály 3. Csopor János 4. Czita János 5. Szabó Péter 6. Sümegi József 7. K. Tóth István 8. Bari Péter 9. K. Dér Mihály 10. Somogyi István 11. Berényi Imre 12. Fájth Jenő 13. Hamberger József.

Nemmel szavaztak: 1. Vörös Mihály 2. Sükösdi Ferenc 3. Pirisa József 4. Pirisa Pál 5. Berta Pál.

Elnök a szavazás eredményeként megállapítja, hogy javaslata mellett 13, ellene 5 szavazat adatott le s a bátai r. kath. egyházközség képviselőtestülete a következő határozatot hozta:

A bátai r. kath. egyházközség vállalja a templomépítésre szükséges terület rendelkezésre bocsátását a klastromhegyen; az építési költségekhez való hozzájárulást, a gazdasági viszonyok lehetőségeihez mérten, több év leforgása alatt összegyűjti és befizeti és vállalja az építendő templom további fenntartását.

Jegyzőkönyv felolvastatván helybenhagyva aláíratott.

Kmf.

Hamberger József s.k.
egyhk. jegyző.

Fájth Jenő s. k.
egyházk. elnök.

K. Tóth István s.k.
hitelesítő

Czita János s. k.
hitelesítő

Jelen jegyzőkönyv 15 napon át közszemlére ki volt téve /az érdekeltekkel annak tartalma szabályszerűen közöltetvén/ ellene a törvényes határidőn belül fellebbezés nem adatott be.

Báta, 1933. április 21.

Hamberger József s. k.
egyházk. jegyző.

Fájth Jenő s. k.
egyházk. elnök.

1023/1933.

Jóváhagyom.

Pécs, 1933. április 24.

+ Ferenc s.k .

püspök

1023/1933. sz.

A másolat hiteléül:

Pécs, 1934. március 5.

Dr. Farkas József

püspöki levéltáros

951/1933. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi április 12-én 40. sz. alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Tisztelendőségedet, hogy az 1932 évi december 12-én 99.629/1932. XI. ü. o. számú vkm-i rendelkezés szövegének helyesbítését nem tartom szükségesnek.

A templom fenntartását biztosító alapokmány ugyanis nem ez a leirat lesz, hanem az az egyházközségi határozat, amely egyházhatósági jóváhagyást is nyer és a minisztérium is tudomásul fogja venni.

Különben itt közlöm Tisztelendőségeddel, hogy a minisztérium már sürgeti a határozat megküldését, tehát szíveskedjék a jegyzőkönyvet 3 példányban a fellebbezési záradékkal is ellátva mielőbb felterjeszteni.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1933. április 19.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó j a

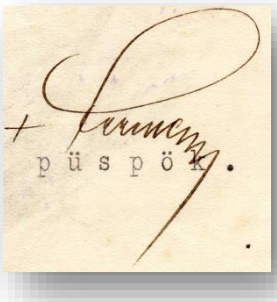

Tisztelendő

F á j t h J e n ő plébános Úrnak

B á t a.

M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől.

84540/1933. szám
VIII. főosztály.

Tárgy: a bátai r. kath. templomra vonatkozó vázlattervek bemutatása.
Melléklet száma: 9

Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr!

Hivatkozással a bátai új r. k. templom építése tárgyában 99629/1932. sz. a. kelt iratomra van szerencsém Méltóságodnak az építendő új templomnak Lechner Lóránd műépítész által készített vázlatterveit, műszaki leírását és hozzávetőleges költségelőirányzatát betekintés és szíves hozzájárulás végett tisztelettel megküldeni.

A templom a műemlékek országos bizottságának előzetesen kikért véleménye alapján a régi apátsági templom stílusában: román stílusban terveztetett, mintegy 1500-1600 hívő befogadására megfelelő méretekkel s oly tartós kivitelben, hogy a templom jövőbeli fenntartása minél kevesebb költséggel járjon.

Az összköltség /belső felszerelés nélkül/ mintegy 169000 pengővel irányoztatott elő annak feltételezésével, hogy az alapozásnál nem állanak elő költségtöbbletet okozó nehézségek, ami azonban nem valószínű, mivel a templom a régi apátsági templom helyén terveztetik, sőt a versenytárgyalás alkalmával még a kiviteli összeg csökkenése remélhető.

Tisztelettel kérem Méltóságodat, hogy a csatolmányokat szíves hozzájárulása jeléül becses kézjegyével ellátva hozzám mielőbb visszaküldeni méltóztassék, mivel a tervezési tiszteletdíj kiutalványozását Méltóságod hozzájárulásától tettem függővé.

Legyen szabad felhívnom Méltóságod becses figyelmét arra, hogy fent hivatkozott iratomban kért, főhatóságilag jóváhagyott egyházközségi határozat /az új templom fenntartását illetőleg/ melytől hozzájárulásomat függővé tettem, mindez ideig nem kaptam kézhez.

Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1933. április hó 5-én. Dr. Hóman Bálint s. k. A kiadvány hiteléül Kiss Sándor közalapitv. irodatiszt.

919/1933. Érk. 1933. ápr. 12. Szíves hozzászólás végett visszavárólag kiadom. Nagyon tisztelendő Szőnyi Ottó dr. p. t. kamarás, előadó Úrnak.

Pécs, 1933. április 12. + Ferenc püspök.

Központi Egyházművészeti Hivatal. Érk. 1933. IV. hó 18. 100/1933.

Műszaki leírás a bátai róm. kath. templom vázlattervéhez és hozzávetőleges költségvetéséhez.

A templom alapfalai portlandcement betonból, a torony alapfala vasbetétes portlandcement betonból készülne.

A falazatok hosszabbított habarcsba rakott elsőrendű égetett téglából, a templom főhajójának pillérei portlandcementbe falazott pillértéglából készülnek.

A mennyezetek vasbetétes gerenda szerkezetű kazettás síkbeton födém a vasbeton koszorúkba fogva.

A szigetelés aszfalt falszigetelő lemezek forró aszfalttal összeragasztva.

A templom és a torony fedélszéke, valamint a harangláb fűrészelt fából készülne.

A fedélhéjalás rozsdabarna színű műpala fedés deszkázatra erősítve. Az ereszlefolyó csatornák, vápák és falszegélyek minizált és háromszor választandó színre mázolt horganyzott vasbádogból készülnének, a tető szélén három huzalos hófogórács.

A lábazat, külső és belső lépcsők, oromfedkövek, toronyoszlopok és fejezetek, oromkeresztek, kapuzatok szobrászati kiképzése és a kórus és szentély mellvédje sárgás színű műkőből készülne. A padló burkolata fekete és fehér színű márványmozaik lapburkolattal lenne burkolva.

A belső pillérfejek gipsz szobrász díszítéssel készülnének.

Az ablakok vasszerkezetűek védőhálóval minizálva és háromszor mázolva választandó színű katedrál üvegezéssel.

A kapuk külső tölgyfa borítással a többi ajtók fenyőfából készülnek, beeresztve illetve alapozva és háromszor erezetes /flóderozott/ tölgyfa utánzatúra mázolva.

A pántok és kilincsek kovácsolt vasból minizálva és zöldes patinás színre háromszor mázolva.

A torony keresztje és gömbje vörösrézből aranyozva készülne.

A villanyvilágítás céljára a falba süllyesztett acélcső vezeték és villámhárító berendezés a tornyon és a szentély fölött készülne.

A templom belseje sárgás színűre lenne festve a mennyezet kazettás patronírozott színes ornamentikával készülne.

A külső vakolat dörzsölt sárgás színű kemény kőporvakolat lenne.

A sekrestye padló hornyolt hajópadlóból, a torony lépcső a kórusig műkőből, onnan az elválasztó födémtől a toronyba ácsolt fa lépcső készülne.

Budapest, 1933. március hó 23. Lechner Lóránd építész mérnök

A bátai róm. kath. templom vázlattervével kapcsolatos köbméter számítás kimutatása. /Mellékelt idomrajz alapján/

1 a jelű idom 39,70 m^2 x 11.60 m = 460.52 m^3 x 20 P. = 9210.40 P.
1 b ″ ″ 39.70 m^2 x 12.00 m = 467.52 m^3 x 23 P. = 10750.20 P.
1 c ″ ″ 39.70 m^2 x 4.00 m = 158.80 m^3 x 25 P. = 3970.00 P.
2 ″ ″ 428.00 m^2 x 11.60 m =4964.80 m^3 x 18 P. = 89366.40 P.
3 ″ ″ 50.00 m^2
4 ″ ″ 42.00 m^2
92.00 m^2 10.80 m = 993.60 m^3 x 18 P. = 17884.80 P.
5 ″ ″ 85.80 m^2
6 ″ ″ 107.00 m^2
192.80 m^2 x 6.30 m = 1214.60 m^3 x 20 P. = 24292.00 P.
7 ″ ″ 53.00 m^2
8 ″ ″ 42.00 m^2
95.00 m^2 x 6.30 m = 598.50 m^3 x 20 P. = 11970.00 P.
9 ″ ″ 7.50 m^2 x 2 = 15.00 m^2 x 4.00 = 60 m^3 x 20 = 1200 P.
Összesen: 168643.80 P.

Kerek összegben 169000 pengő

Budapest, 1933. március hó 23-án. Lechner Lóránd építész mérnök.

Központi Egyházművészeti Hivatal. Budapest, II. Margit körút 5/b.

100/1933.

Nagyméltóságú és Főtiszteletű Megyéspüspök Úr!

A bátai új templom Lechner Lóránd építészmérnök által készített terveit véleményezés céljából Excellenciád nekem méltóztatott kiadni 919/1933. sz. alatt. Van szerencsém Excellenciád nagybecsű felszólítására véleményemet a következőkben előadni.

Mindenek előtt örömmel kell üdvözölnöm, hogy Bátán, a magyar középkor egykori nagy zarándokhelyén, az apátsági templomnak immár földdel egyenlővé tett romjain új élet pezsdül.

Az egykori apátsági templomról, annak terjedelméről, alaprajzáról, felépítéséről és a használt anyagokról oly keveset tudunk, hogy e csekély és labilis adatok alapján nem kívánhatjuk azt, hogy az új templom tervezője némikép is az elpusztult monostort felidézze, melynek még a pontos helye sem ismeretes.

Az új templom jelentőségét nem is ebben látom kialakulni, hanem abban, hogy a Szentvér egykori dicsőséges őrhelye templom által megszenteltetik és a kb. 3400 katholikus lelket számláló község lelki ellátására végre megfelelő méretű és alkalmas templom épül.

Kötelességemnek ismerem azonban megemlíteni, hogy az elpusztult templom helyének megszentelésére és megjelölésére egy finom architektúrájú kis kápolnát is elegendőnek vélek, annál is inkább, mert e nagyarányú építkezés révén egyszer s mindenkorra elvész a kutatás elől a lefedett terület. Másrészt, mivel itt plébániatemplom építése a cél, kötelességem megjegyezni, hogy ez esetben nem lesz meg az ideális kapcsolat a templom és a hívek között, mivel Báta a völgyben van, az új templom pedig a falu feletti széles fennsíkon lesz, s emiatt különösen hideg, szeles időben, de egyébként is napközben igen gyér látogatottság várható. A helyszínt ismerem.

Ha ettől elvonatkoztatva, mint plébániatemplomot vizsgálom a templom terveit, megállapítom, hogy az 1600 hívő befogadására alkalmas lesz s így hosszabb időre a község igénye kielégítettnek nyilvánítható.

Plébániatemplomoknál alapkövetelmény, hogy az egybesereglett hívek egy egységes térben legyenek elhelyezhetők. A szent miséhez való intenzív kapcsolódáshoz, a főoltár és a szónok látásához, minden hívőnek meg kell adni a módot. Ez széles egyhajós templom, vagy

mellékhajós templomoknál lehetőségig széles főhajó építése által érhető el legcélszerűbben. Evégből a 12 méter szélesnek tervezett főhajót elismeréssel fogadom. A 3.5 méter széles mellékhajók szerepét jelen esetben nem csak a közlekedés lebonyolításában látom, hanem abban is, hogy ily szélesség mellett oltárok és újabb gyóntatószékek felállítására alkalmasak, mire akkor lehet szükség, ha esetleg szerzetesek veszik át a templomot.

A szentély 9 méteres szélessége nagyban hozzásegít ahhoz, hogy a hajókból a főoltárra minél többen lássanak. A lépcsőzet elrendelése, az egy lépcsőfokon álló áldozókorláttal, e mögötti járóval és az utána következő lépcsőzettel kifogástalan megoldás és helyes módja a szentély s ezáltal a főoltár kiemelésének. A főoltár jó megvilágítása a két oldalt elhelyezett nagy ablak révén biztosíttatik. Ily ablakberendezés mellett megvan a mód a főoltár és evvel kapcsolatban a főoltár mögötti falfelület artisztikus kialakítására.

Nagyméltóságú és Főtisztelendő

V I R Á G F E R E N C megyéspüspök úrnak

Pécs.

A sekrestye alaprajza és a szentéllyel való kapcsolata kifogástalan. Méretei és a bútorozásra alkalmas falfelületek mennyisége elismerést érdemel.

A szentély másik oldalán levő baptisztérium ellen az a kifogásom, hogy külső bejárata észak felé, tehát a szeleknek, viharoknak nagyon kitett oldalra nyílik, ami nem kedvező a ki és bejárás, valamint a templom belsejében megkívánt huzatmentesség szemszögéből. Ugyanez áll a torony külső bejáratára is.

A jobboldali hajó végében álló mellékoltár, valamint a bejárat közelében a szentsír oltárnak kápolnácskában való elhelyezése helyes példák felismerésére vall.

A gyóntatószékek elhelyezése a mellékhajók bejárat felöli falán a hívek szempontjából is megfelelő, akik tudva levően kevéssé szeretik mindenki szeme előtt végezni a szentgyónást.

Dicséretet érdemel a nagyméretű kórusa, mely szintén alkalmas, ha szükség mutatkozik, hívek elhelyezésére.

Úgy a külső, mint belső összbenyomása a tervnek kellemes artisztikus és templomos. Bár a régi apátsági templomnak valószínűleg két tornya volt, ezt felidézni a mai gazdasági viszonyok között nem tartanám időszerűnek. Mindamellett megvan a lehetőség, hogy a viszonyok javultával egy másik torony is a templomhoz építhető legyen.

Van szerencsém az előadottak alapján a tervet mély tisztelettel Excellenciádnak elfogadásra ajánlani.

Végezetül két kérésemet legyen szabad mély tisztelettel Excellenciád nagybecsű jóindulatába ajánlanom.

Az egyikben Excellenciád rendelkezését mély tisztelettel kérem aziránt, hogy a munkával kapcsolatban a kegyelet és az Egyház régészeti érdeke megóvassék, amennyiben az egykori apátság területén történik az építkezés.

Szükséges ennél fogva az építkezés helyének előzetes gondos átkutatása. Az ennek kapcsán feltárt falmaradványokról, töredékekről a helyszínen megállapítandó, hogy mik voltak, minek a részei? Az előkerült tetemek, sírok kegyeletes elbánásban részesítendők. Csontrészek a sírokból el nem vihetők senki által sem. Bátor vagyok mély tisztelettel javasolni, hogy az előkerült bármiféle leletek elhelyezése és megőrzése tárgyában az építtető alappal előzetes megegyezést létesíteni méltóztassék talán oly értelemben, hogy ezek az új templomban a lelet természetének megfelelően az új templomban helyeztessenek el.

Evvel kapcsolatban mély tisztelettel kérem Excellenciád kegyes intézkedését, hogy ezen ügyekbe csekélységem is bevonassék.

Másik tiszteletteljes kérésem abban áll, hogy a berendezés tervének idejében való bemutatását elrendelni méltóztassék és ezek bírálatába csekélységemet is bevonni méltóztassék.

Felszentelt kezeit csókolva mély tisztelettel vagyok.

Budapest, 1933. április 21-én Excellenciádnak Krisztusban fia Dr. Szőnyi Ottó p. kamarás, a központi Egyházművészeti Hivatal t. elnöke.

ad 919/1933. Érk. 1933 ápr. 28. Exp. detto.

Betekintés és hozzászólás céljából visszaváróan kiadom a bátai t. Plébániahivatalnak.

Pécs,1933. április 28.

+ Ferenc püspök

ad 919/1933. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

F. hó 5-én 62. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Tisztelendőségedet, hogy a bátai új templom terveit változtatás nélkül jóváhagyással ellátva visszaszármaztattam a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Mindössze szélfogóval ellátott kettős ajtókat kértem a templom északi oldalán.

A baptisteriumnak a baloldali mellékhajóba vezető lejárója helyett mellékoltárt nem találok szükségesnek, különben is csak megnehezítenők a templom második kijáratának használatát /a sekrestyén vezetőn kívül/.

A kegyelet és az Egyház régészeti megóvása érdekében szükségesnek tartom az építkezés helyének előzetes gondos átkutatását. Az ennek kapcsán feltárt falmaradványokról, töredékekről a helyszínen megállapítandó, hogy mik voltak, minek a részei? Az előkerült tetemek, sírok kegyeletes elbánásban részesítendők. Amennyiben nem szükséges a megbolygatásuk, újra betemetendők. Csontrészek a sírokból el nem vihetők. Az előkerülő bármiféle természetű leletek elhelyezése és megőrzése céljából akként intézkedem, hogy azok az új templomban a lelet természetének megfelelően helyeztessenek el. Ép azért kívánatosnak tartom, hogy ezen ügyekben Dr. Szőnyi Ottó, a M. O. B. előadója és az egyházm. egyházművészeti tanács elnöke és előadója is bevonassék. Egyben elrendelem azt is, hogy a berendezés tervei idejében Elém terjesztessenek jóváhagyás végett.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1933. május 9-én.

Tisztelendőségednek j ó a k a r ó j a

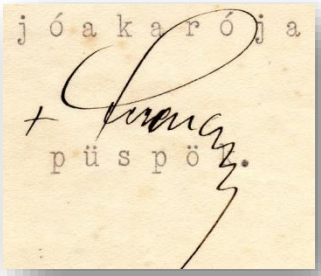

Ferenc
püspök

Tisztelendő

F á j t h J e n ő plébános úrnak,

B á t a.

Tolnavármegye alispánjától.

Szám: 9791/933

Tisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

Báta

77/1933. sz. alatt hozzám intézett kérésére értesítem, hogy a bátai elpusztult kolostortemplom romjainak felkutatását előterjesztése alapján engedélyezem. Az e célból eszközlendő ásatások költségeit a vm. múzeum f. évi költségvetésében az ásatások céljára előirányzott hitel terhére állapítom meg. Az ásatások keresztülvitelének módját és időpontját a vm. múzeum vezetőjével közösen szíveskedjék megállapítani.

Szekszárd, 1933. június 16.

P. H.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS
BIZOTTSÁGA
261/1933.

Folyó évi július hó 5-én 98/1933. szám alatt a Műemlékek Országos Bizottságához intézett becses kérése alapján van szerencsém Főtisztelendőségedet értesíteni, hogy dr. Szőnyi Ottó előadó urat a régi bátai apátsági romoknak f. évi szeptember 20.-ika után a bátai római katholikus egyházközség költségére való felásatására és átkutatására felkértem.

Budapest, 1933. július hó 8-án.

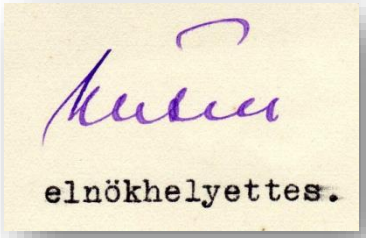

Főtisztelendő

F á j t h J e n ő Ú r n a k

plébános

B á t a.

Közalapítványi felügyelőség Szekszárd

39/1933. sz.

Igen tisztelt Plébános Úr!

Nagyon köszönöm Plébános Úrnak levelét, melyben a templomépítéssel kapcsolatos ügyeknek kedvező előrehaladásáról számol be. Rövidesen úgyis ki kell szállanom Bátára és akkor kérni fogom, hogy az iratokba magam is betekinthessek.

Kívánságához képest a templomterület átkutatatása iránti kérelemmel ma az alispán úrnál eljártam és Plebános Úr valamint a hívek nevében megkértem arra, hogy a vármegye költségén még ez évben a Klastrom-hegy felkutatását rendelje el és e munkához ne csak fedezetet legyen szíves biztosítani, hanem Dr. Hadnagy leváltárnok urat és az itteni múzeum rendezésével megbízott múzeumi tisztviselőt is küldje ki az ásatások vezetése céljából. Kérésemet az alispán úr nagy megértéssel fogadta, azonnal hívatta Dr. Hadnagy urat és előttem adott neki utasítást arra, hogy gondoskodjék mintegy 500.-P-nyi összegnek e célra való tartalékolásáról, hangsúlyozva azt, hogy a régi kolostor helyének teljes feltárására még ez év folyamán be kell, hogy fejeződjék.

Miután ezen intézkedéssel azt hiszem célunkat teljesen elértük, arra kérem Plebános Urat, hogy szíveskedjék hívei között oly irányban buzdítólag hatni, hogy az ásatással megbízott szakértő kiszállásának idején megfelelő számú és lehetőleg ingyenes munkaerő álljon rendelkezésre, mert hiszen a fedezetre álló összeg elsősorban a kiszálló tisztviselők napi díjainak fedezetére szolgál. Ismerve a bátai nép ügyünkkel szembeni lelkes magatartását, e kérésem teljesülését nem tartom kizártnak.

A Lechner-féle templom terv őszintén szólva engem nem elégített ki. Iskolapéldája ugyan a kellő stílus-érzék mellett lelkiismeretesen végzett szakmunkának, nélkülözi azonban a művészi gondolatot és főleg egyetlen vonala sem hozza emlékünkbe közös célunkat t.i. a régi kegyhely és a hagyományok feleleventését. Engem a terv ebből a szempontból szinte deprimált és ezért félek tőle, hogy a templom a Klastrom-hegyen megépülve nem fogja a látogatóra azt a hatást kelteni, amely ezen építkezésünk tulajdonképpeni célja volna. Sajnos a terv a miniszter

úr által már jóvá van hagyva, sőt tiszteletdíj utalványozása is útban van és ezért csak arra törekszem, hogy a terv kiviteléig legalább a torony alakítása révén az összbenyomás javulhasson meg.

Minderről majd szóban bővebben. A mielőbbi viszontlátás reményében Plebános Urat szívélyesen üdvözli

igaz tisztelő híve

Gévay-Wolff Aladár

igaz tisztelő hive:
Gévay-Wolff Aladár
kir.közalapitványi felügyelő.

P.S. Ajánlanám, hogy értesítésemre való hivatkozással Plebános Úr megköszönné az alispán úrnak a kilátásba helyezett támogatást s küldené meg azon füzet egy példányát, melyet itt nálunk sokszorosíttattam.

Gévay-Wolff

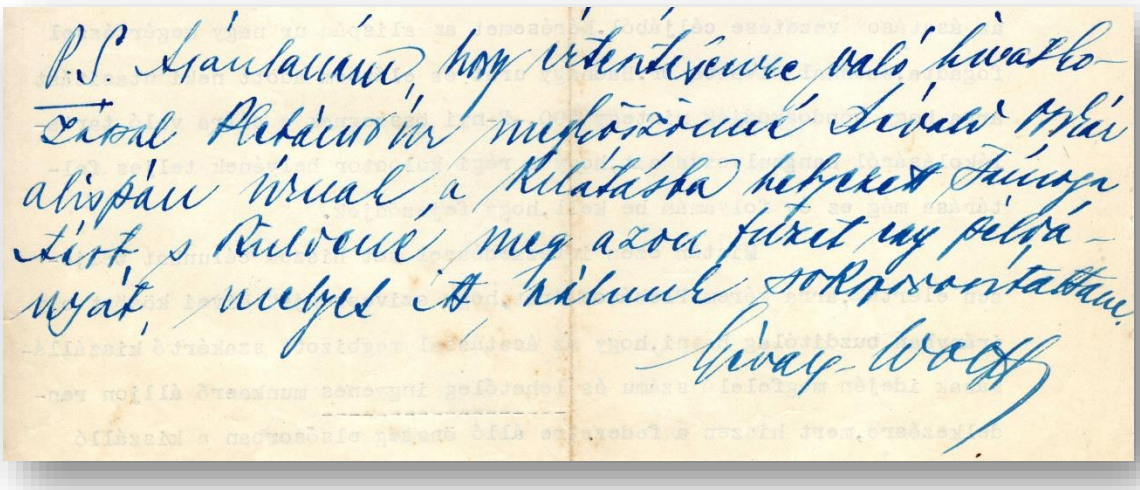
P.S. Ajánlanám, hogy értesítésemre való hivatkozással Plebános Úr megköszönné az alispán úrnak a kilátásba helyezett támogatást s küldené meg azon füzet egy példányát, melyet itt nálunk sokszorosíttattam.
Gévay-Wolff

Zobák puszta, 933. VII. 21

L E V E L E Z Ő – L A P

Főtisztelendő

Fájth Jenő úr
plébános

Báta
Tolna megye

+ Igen t. Plebános Úr!

Örültem, hogy Sümegi kartárs úr referádája révén szerencsém lehetett tudomást szerezni i. t. plebános úr kutatásairól, de örülök különösen annak, hogy a régi barátság így véletlenül összehoz és felelevenedik bennünk. Irodám, levelét közölte velem, itt nyaralok egy Mecsek-háti szép erdőségben Zobák pusztán.

Ami plebános úrnak óhaját illeti, - sajnos momentán nem tudnék eleget tenni, mert a vonatkozó csekély adat irodámban más által elő nem kereshető s kérem azért szíves türelmét, míg aug. elején hazatérek.

Az általam ismert és kézben tartott adat azt hiszem, jelzett célját kevéssé fogja elősegíteni, mert az más tárgyú. Ugyanis a pécsi Egyetem ezidei rektora révén a bécsi levéltárból a pécsi egyetemi könyvtároshoz kerültek Pécsre vonatkozó török hódoltságot követő iratok. Ezeket átnézve találtam Szigeth várára vonatkozó iratokat, a miket részben lemásoltam. Így lemásoltam Zrínyi Miklósnak egy 1565. jul. 6-ról kelt, saját kezűleg aláírt és pecsétjével aláírt referádáját és annak egy mellékletét, a mely utóbbin ismételten szerepel a Báthai apátság birtokviszonyait illető adat. A volt apátság, vagy templom helyét illetően mitsem mondhatnék tehát. A referáda a királynak szól, a ki felhívta, mi szerint az elfoglalva tartott főleg egyházi bortokokat bocsássa vissza, s ezt Zrínyi hajlanék is megtenni. A mennyiben ily természetű adatot is fontosnak tart Plebános úr, úgy azt esetleg teljes másolatban szívesen megküldhetem annak idején.

Egyébként sok szíves üdvözlettel vagyok a régi barátsággal

híve: Dr. Trimm Miklós

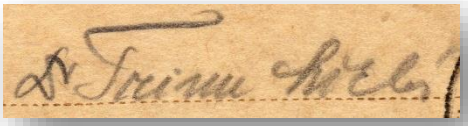

Siklós, 1933. aug. 19-én

Kedves Főtisztelendő Uram!

Mielőtt egy szót is írnék, alázattal bocsánatot kérek, hogy ilyen későn válaszolok a nekem oly sok lelki örömöt okozó levélre. Ugyanis éppen mielőtt megkaptam volna a levelet és éppen hogy csak felbontottam el kellett utaznom és távol voltam három teljes hétig sőt kijött majdnem a négy és én a legnagyobb sajnálatomra nem tudtam válaszolni a levélre.

Ennek előre bocsátása után a lelkemből írom ezeket a sorokat. Amikor elolvastam a levelet először olyan valami kedves és megható hangulatom támadt, hogy ha itten tetszett volna lenni megöleltem volna, mert annyi kedvességet, annyi zelust, annyi törhetetlen akaratot, annyi – ne haragudjon – fanatismust láttam és olvastam ki a leveléből, hogy felkiáltottam ennek muszáj sikerülni, mert minden nagy dologhoz lehetetlennek látszó dologhoz bizonyos fokú merészség… fanatizmus…kell. Csak tovább kihasználni mindent és mindenkit legyen az katolikus legyen az kálvinista… mindegy a fő, hogy az ügy sikerüljön. Örültem, hogy olvashattam a dologról ismét, mert amióta én ott voltam és beszéltünk a szent Vér… Test csodájáról, azóta nekem az témám és igen sokszor felhasználtam beszédeimben… missioimban és igen nagy sikerrel. A múltkoriban itten járt Dr. Szőnyi és éppen ez után kutatott a siklósi várban és meg is találta az a helyet, ahol őrizve volt a szent Test… most is látszik az sokat tud a dologról szintén én vele voltam és sokat mondott. Nem-e volna jó éppen ezért talán vele érintkezést keresni őneki nagy a befolyása a nagy magas körökben… aztán mint afféle országos igazgatója a régiségeknek, azt hiszem, nélküle nem is menne a dolog. Ami a mi közreműködésünket illeti értem a franciskánusokat… igazán nem tudom gyakorlati szempontból mit is tehetnénk?? Amint helyesen tetszett megjegyezni anyagilag úgysem tudunk semmit tenni; erkölcsileg az is nehéz, mert amennyire tudom a helyzetet felfelé a kormányzóhoz legfeljebb a volt tábori püspök Zadravecz tehet valamit az azonban nem tűr semmi interventiot a mi részünkről nehogy kihasználjuk… azért legjobb lenne egyenesen hozzá fordulni, lakása: Budapest II. Margit körút 23. Az sem rossz gondolat, ha a mostani tábori püspökhöz fordul, hátha bizonyos szent vagy nem szent versenyzés miatt az ügye nyerne?? Sapienti sat-…. Ugyancsak azt mondom a mi tartományfőnökünket illetőleg, de ő legfeljebb erkölcsileg úgy támogathatja, hogy a testvéreknek meghagyja, hogy szóval az ügyet amennyiben módjukban áll előmozdítsák. Én a nekem írt levelet elküldöm hozzá, hogy legyen neki mindenről tudomása,

ha esetleg fel tetszik őt keresni levélileg a címe ugyanaz, mint a Zadravecz kegyelmes úré. Én a magam részéről meg továbbra is annál inkább, mert most többet tudok leszek a szent ügynek támogatója és hirdetője szóval, amint eddig is tettem. Ha nem veszi a dolgot oktatásnak, akkor én azt mondanám ha már annyi pénz megvan akkor csak neki majd megjön a többi adósságot nem csinálni…de amennyit lehet a meglevő anyaggal csinálni valamit hisz majdnem elég a betetőzéshez… és mi kell több egyelőre… most olcsók a munkabérek… az anyag is. Ha lesz egy szabad misém direkt e célja fogom felajánlani ami azt hiszem hamarosan meg is lesz még szeptemberben.

Mégegyszer szeretettel köszönöm kedvességét és az egész ügyet az Úr szent Szívébe ajánlottan vagyok a régi igaz tisztelője és őszinte barátja:

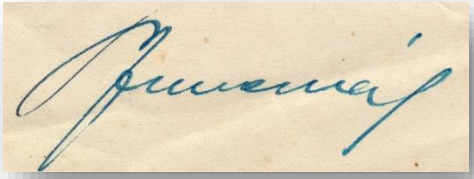

Siklós, 1933. aug. 19.

2273/1933. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi szeptember hó 5-én 106. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán felhatalmazom Tisztelendőségedet, hogy vasár- és ünnepnapokon /beleértve az 1911-ben eltörölt ünnepeket is/ a bátai plébániatemplomban két szentmisét mondhasson hacsak ezen szentmisék elvégzése máshogy nem biztosítható. – Ezen felhatalmazással helyettes vagy vendégpapok nem élhetnek.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1933. szeptember 12.

Tisztelendőségednek

Krisztusban testvére

Tisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

Báta.

Nagyságos Főtanácsos Úr!

A folyó hó 2-án kapott szíves utasítás értelmében elkértem főjegyző úrtól a klastromhegyre vonatkozó térképet, melyet itt mellékelve küldünk.

Tisztelettel mellékelem egyuttal az uj templomot illető, nálam levő terveket, költség előirányzatot s más iratokat, melyek talán segítségül szolgálhatnak az átszámításnál.

Ide csatolom az ujdombóvári, 1934-ben épült templom fényképét, melynek hátlapján az ottani plebános úr közli a templom méreteit, költségét. Ha a mienk nagyobb is valamivel s szebb is, a különbség mégis túlnagy. Az ujdombóvári 62000 P.-be került, a miénk 170000-re van beállítva.

Nagyon hálásan köszönöm Nagyságos Főtanácsos Úr kegyes jóságát, mellyel segítségünkre lenni méltóztatik s vagyok mély tisztelettel

Báta, 1934. jan. 5.

alázatos szolgája

Fájth Jenő,

plebános.

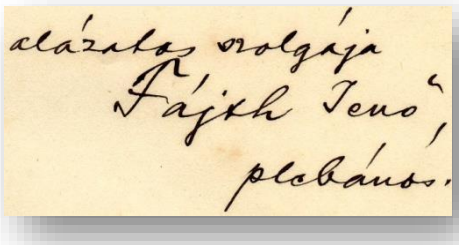

Szöges János
építészmérnök

Baja, 1934. január 8.

Nagyságos

Fájth Jenő plébános úrnak,

B á t a .

Mélyen tisztelt Főtisztelendő Plébános Uram.

Ismeretségem köréből felhívták figyelmemet arra, hogy Főtisztelendőséged Báta községben egy új templom építését szándékozik keresztül vinni. Ezen ügyből kifolyólag bátor vagyok Főtisztelendőségedhez folyamodni bár ismeretlenül.

Gévay-Wolff Aladár királyi közalapítványi felügyelő úr máris előjegyzésbe vett ajánlati felhívásra, arra az esetre, ha a templomépítkezés aktuális lesz. Különben megbízhatóságomat és jártasságomat az is igazolja, hogy a Baján székelő Dr. Gonczlik apátplébános úrnak, ugyancsak a Cisztercita Rendnek és egyéb állami közületnek a hasonló munkálatokat teljes megelégedésre végezem el nagy számban.

Amint értesültem az építkezés kivitelének most már csak az az akadálya állana fenn, hogy a Községi kisebb összegű hozzájárulásra nincs teljes összegében fedezet. Miután pénzügyi összeköttetéseim révén, az ügy részletes ismeretében bizonyára módomban lenne a hiányzó összegnek hitelművelettel leendő lebonyolítására és miután az építkezésnek az ügye mód felett érdekel, kérem Főtisztelendőségedet, adja meg nekem az alkalmat és én készséggel fogom felkeresni ezen ügyben leendő megbeszélés és tervezet áttanulmányozása céljából.

Nagybecsű válaszának vártában, vagyok

kész híve

Szöges János

Kézi és igás napszámok

Kimutatása

a bátai rk. templom építkezéshez a bátai rk. Hitközség által adandó

természetbeni munkákról.

1. Férfi napszám napi 10 óra munkaidőt véve figyelembe

   1350 napszám, á 3.- P — P 4.050.-

2. Asszony és 16 éven aluli fiú napszám napi 10 óra munkaidőt véve figyelembe

   1350 napszám, á 2.20.- P — P 2.970.-

3. Kétfogatú fuvar napi 10 óra munkaidőt véve figyelembe

   620 fuvarnap, á 10.- P — P 6.200.-

4. A község területén kitermelhető megfelelő keménységű

   és alapozáshoz alkalmas mészkő

   300 m^3, á 8.- P — P 2.400.-

Összesen: P 15.620.-

Megbeszélésünk értelmében a magammal hozott templom tervezetet és Lechner tanár úr által készített vonatkozó műleírást áttanulmányoztam.

Az ide vonatkozó és az egyházközség által nyujtandó természetbeni közmunkákról egy összesítést készítettem, melyet csatolok. Ez lenne a kiinduló pontja a Pleb. úr által felfektetendő gyűjtőíveknek, a melyeken a kimutatásban feltüntetettek összegyűjtendők azzal a kikötéssel, hogy ezen teljesítmények ellenértéke pénzzel is megváltható. Az ezen kimutatáson és a már meglevő készpénzen felüli szükségelt összeg ugyancsak gyűjtőíveken lenne összefogva, gondosan ügyelve arra, hogy a szükségleten felül legalább 10%-kal több összeg gyűjtessék, miután már előre gondolni kell arra, hogy a teljesítéskor a vállalt kötelezettségnek nem mindenki tud teljesen helyt állani.

Ezen gyűjtésnek oly értelműnek kell lenni, hogy a vállalt kötelezettségek teljesítése az építkezés menetének megfelelően lenne eszközlendő, a pénzbeli teljesítésnek egy része ugyancsak és másik része pedig a rá következő évben.

Véleményem szerint Plébános urnak a következő propozíciót kellene tenni ezek után a felettes hatóságnál, illetőleg a templom építtetőjénél: tekintettel a történelmi előzményekre a templom építkezésnek útba indítása megkezdendő, annál is inkább, mert az anyagi feltételek úgy az építtető Tereziánumi uradalom, mint a bátai egyházközség részéről biztosítva vannak. A tervek és kiírási művelet haladéktalanul elkészítendők úgy, hogy az építkezés még ez év őszén kiadható legyen. Az elkövetkező télen elvégezhető legyen az építkezéssel kapcsolatos kubikos munka és anyagszállítások. Ezzel az egyházközség hozzájárulása igen nagy részben elintézést nyerne. A Teréziánum még ez évben irányozna elő 50000 P.-t és az elkövetkező évben, 1935-ben ugyancsak 50000 P.-t, így a munkák kiviteléhez szükséges összeg már úgyszólván biztosítva lenne. A hátralevő 50000 P. és az egyházközség által ugyancsak gyűjtőíveken szereplő további hozzájárulás 1936-ra irányozhatnák elő és ez a feltétel a vállalati feltételekben kiköttetnék s a vállalati szerződés útján biztosítható lenne. Ilyen programmal a templom építkezés befejezése már 1935 évben biztosítva lenne a nélkül, hogy bármelyik félre is súlyosabb anyagi megterhelést jelentene.

Itt meg kell még jegyeznem, hogy a L. építész mérnök úr által összeállított műleírástól eltérőleg az alapozás terméskővel lenne eszközlendő. (az egyházközség javára)

Baja, 1934. jan. 31.

Szöges János

Másolat.

M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Ministerium. 85.211/1934. VIII/a. ügyosztály.
Tárgy: a bátai új templom felépítése ügyében. Melléklet száma: 0. Méltóságos és Főtisztelendő Püspök Úr! A bátai templomépítés kézi és igás napszámainak szolgáltatása és az építési segély kiutalása ügyében folyó évi március hó 6-án 718/1934. sz. a. kelt nagybecsű iratára van szerencsém Méltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy az egyházközség azon kérelmét, miszerint a közmunka egy részét természetben szolgáltathassa, teljesíthetőnek nem találtam. Ily nagy építkezésnél ugyanis a közmunka természetben való szolgáltatása el nem fogadható, mivel a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság a nyári gazdasági munka idején a napszámokat és a fuvarokat nem is tudná szolgáltatni, mert különben a halasztást nem tűrő gazdasági munkát mulasztaná el, s ennek következménye az volna, hogy az építkezés megakadna. Ragaszkodnom kell tehát azokhoz a feltételekhez, melyeket a templomépítéshez kért segély nyújtására vonatkozólag a 99.629-1932. sz. átiratomban szögeztem le: hogy t. i. az egyházközség az építéshez ugyancsak nagyobb, a rendes közmunka váltságot tetemesen meghaladó hozzájárulást vállaljon, azt be is fizesse, s egyéb forrásokból szintén jelentős hozzájárulásokat biztosítson. A 170000 pengővel előirányzott építési költségből a hívek által rendes körülmények között, /ha t. i. kegyúri kötelezettség állna fenn/ szolgáltatandó közmunka váltságösszege az összköltségnek mintegy 15%-a, vagyis cca 25.000 P. Ezt tetemesen meghaladó összeg volna az, melynek befizetése után a teréziánumi alap által nyújtandó segély folyósítható, illetve az építkezés megkezdése iránti intézkedése folyamatba tehetők volnának. Ezzel szemben az egyházközségnek az építkezés céljára ez idő szerint 3300 P áll rendelkezésére s a pénzben és természetben felajánlott szolgáltatások összértéke mindössze 11.281.50 pengőt tesz ki. Mivel az építkezéshez való hozzájárulás összegének összegyűjtése mindkét részről, úgy az egyházközség, mint a tereziánumi alap részéről már eleve több évre felosztva terveztetett, intézkedtem aziránt, hogy a teréziánumi alap 1934/35. évi költségvetésébe az építkezéshez való hozzájárulás I. részleteként 40.000 pengő felvétessék, ami azonban nem jelenti azt, hogy az esetben, ha az egyházközség a kikötött és Méltóságod által jóváhagyott egyházközségi gyűlési határozattal elfogadott feltételeket nem teljesítené, a hozzájárulás összege folyósításra is kerül. Fogadja méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1934. évi március hó 14-én. A miniszter rendeletéből: Kováts Gyula dr. s. k. miniszteri tanácsos. Méltóságos és főtisztelendő Virág Ferenc pécsi püspök úrnak, Pécs.

Ad 30/1934

891/1934

Tudomásulvétel céljából másolatban kiadom a bátai Tisztelendő Plébániahivatalnak.

Pécs, 1934. márc. 23.

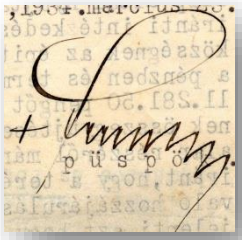

Kedves Plébános Úr!

Mutschenbacher Jenő szekszárdi kőfaragó és műkőkészítő cége a leendő bátai új templomnál szép munkákat tudna teljesíteni.

Kórházkápolnánk műkőoltárát ő csinálta s mindenkinek megelégedésére találtatott munkája. A decsi templom műkő munkái is tőle származnak.

Föl akarja keresni plebános urat. Ajánlom szíves figyelmébe és jóindulatába.

Szekszárd, 1934. III. 16.

Őszinte tisztelettel

Őszinte tisztelettel
Pál András

2430/1934. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi augusztus 2-án 80. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán őszinte örömmel értesültem arról, hogy a magyar katolikus múlt visszaidézésére is szolgáló bátai templom építésének előmozdítására a megindítandó országos gyűjtés élén Tolna vármegye alispánja fog állani.

A magam részéről a legnagyobb készséggel hozzájárulok ahhoz, hogy a gyűjtőíveken a ./. alatt visszazárt történeti ismertetés leközöltessék, mert azt minden tekintetben megfelelőnek tartom. A gyűjtés megindításakor – ha az Tisztelendőséged bejelenti – szívesen fogom az ügyet körlevélben a papság és a nép figyelmébe ajánlani és mindvégig erkölcsi támogatásban részesíteni.

Megfelelőnek tartanám, ha Tisztelendőséged közvetlen összeköttetésbe lépne az Actio Catholica egyházmegyei igazgatójával, aki szívesen fogja ezt a gondolatot a Pécsi Katolikus Tudósítóban és a napi sajtóban propagálni.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1934. augusztus 25.

Tisztelendőségednek

Tisztelendő

F á j t h J e n ő plébános Úrnak

B á t a .

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Budapest, 1934. IX. 13
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Bizalmas

Kedves Barátom!

Leveled vétele után azonnal érdeklődtem a honvédelmi minisztériumban, ahol közölték velem, hogy Szabó Gyula kérvénye még nem érkezett meg. Jó lenne, ha megsürgetné a felküldést, mert kikésünk tényleg az időből.

Örömmel vettem a „derengés”-ről írt értesítésedet. Sejtheted, hogy abban magamnak is van némi része. Én addig, míg a személyi kérdések nem rendeződnek s a hangulat is meg nem higgad, nem megyek le Bátára, a bucsura szerettem volna lemenni. Ha a tervezett változások megtörténnek, remélem, hogy azok is meghiggadnak, a kik eddig nyugtalanok voltak az ellenzékbe menésig!

E tekintetben komoly segítségedet kérem, mert lehetetlennek tartom, hogy tantestületbeli embert nyiltan ellenzékben legyenek sőt ott állást ott állást is vállaljanak. Ebbe én sem nyugszom bele.

A Szabó Gyula jó lenne, ha ő vagy fia jelezné a kérvény felküldésének idejét, hogy újból eljuttassuk.

A viszontlátásig szeretettel üdvözöl tisztelő barátod

Őrffy Imre

M e g h í v ó.

Fájth Jenő bátai plébános úr kezdeményezésére Báta községben rom. kath. templom építése terveztetik, amely mozgalom módozatainak és részleteinek megbeszélése céljából felkérem Méltóságodat/Nagyságodat, hogy folyó évi szeptember hó 28-án /:pénteken:/ délután 4 órakor a vármegyeház kistermében tartandó értekezleten megjelenni szíveskedjék.

Szekszárd, 1934. szeptember 24.

Dr. P e r c z e l B é l a

alispán.

Méltóságos /Nagyságos és főtisztelendő

F á j t h J e n ő Ú r n a k

plebános

B á t a

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Budapest, 1934. október hó 25-én.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Kedves Barátom!

Bizonyára érdekel a bátai új templom építésének ügye, amelyben ismételten informálódtam a kultuszminisztériumban. A csatolt tájékoztatóból a kérdés állását megállapíthatod. Nézetem szerint nem lenne helyes túlzott optimizmussal a még várható nehézségeket lebecsülni.

A küldöttségnek – szerény nézetem szerint – a tájékoztató végén jelzett kölcsönművelet keresztülvitelét kellene a miniszter úr figyelmébe ajánlani.

Őszinte barátod:

Őrffy Imre

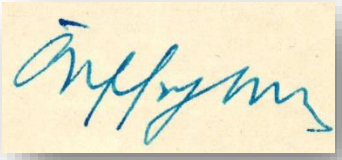

U.I.
Az alispán úrnak is meg küldtem.
A küldöttség fogadásának időpontjáról.
még mindig nincs tudomásom!

Az új bátai templom építésének ügye.

A régi bátai templom – mai nagyságánál fogva sem felelvén meg hivatásának – egy nagyobb, teljesen új templom építése iránt évek óta történtek több oldalról kezdeményezések.

Magam is kötelességemnek tartottam a kérdés előbbrevitelét, miért is sokszor és sokkal tárgyaltam e célból. Különösen a kultuszminiszterium u. n. közalapítványi ügyosztályban buzgólkodtam évek óta, mert tudtam, hogy a megoldás súlypontja itt van. A miniszteri urak részéről mindig a legjobb indulatot találtam s a komoly igyekvést, hogy az u. n . bátaszéki teréziánumi alap költségvetésének kiadási tételei közé állíttassék be évenkint egy-egy megfelelő összeg, meg kellett állapítanom.

Sajnos, ez az igyekezet eddig még nem termett komoly eredményeket. Mindössze az történt, hogy az 1932/33. évi költségvetésbe egy 10.000.- pengős összeg állíttatott be, melynek jelentékeny része tudtommal a tervezés költségeire ment. Az 1933/34. évi költségvetésbe – minden reményünk ellenére – mi sem állíttatott be, aminek fő oka az említett közalap jövedelmeinek kedvezőtlen alakulása volt. Bár tervbe vétetett, hogy ezen költségvetési év zárszámadása alkalmából jelentkező összeg szintén a bátai templom javára fog fordíttatni, az, hogy ilyen összeg fog-e mutatkozni s ha igen, az mennyi lesz, még nem állapítható meg, mert a zárszámadások nincsenek lezárva.

A kultuszminisztérium 75211/1934. sz. rendeletével legutóbb kilátásba helyezte, hogy az 1934/35. évi költségvetésbe fel fog venni a templomépítés céljaira 40.000.- pengőt. Ámde – mint a legutóbbi napokban sajnosan megállapítottam – az alap ezidei költségvetésének állása sem bízható s az annak idején összeállított költségvetés feleslege alig haladja meg a jelzett 40.000.- pengőt, holott az alapnak egyéb jelentős kiadásokat is fedeznie kell. A búzaárak azóta beállt esése azonban remélni engedi, hogy a helyzet e vonatkozásban javulni fog. Mindenesetre célszerű lenne a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban odahatni, hogy ez az összeg érintetlenül maradjon.

A fenti helyzetben kétszeres jelentőséggel bír az a kérdés, vajjon az új templom építésének megkezdése mikorra várható. Az eredeti terv szerint a templom költsége 170.000.- pengőre van kalkulálva. Bár azóta az építések költségei általában estek, tekintettel arra az általános tapasztaltra, hogy a tervek költségeit minden építkezéskor meg szokták haladni a kivitel tényleges költségei, ezzel az összeggel komolyan kell számolnunk.

A minisztérium reméli, hogy a község a kézi és igás napszámok megváltása révén circa 30.000.- pengőt fog áldozni tudni. Én, tekintettel a bátai lakosság anyagi helyzetére, s arra, hogy a közelmúlt tagosítás költségei amúgy is nagy terhet képeznek ott még éveken át, ezt az összeget túl magasnak tartom. Azt hiszem, elkerülhetetlen lesz – legalább részben – e napszámok természetbeni igénybevétele, bár az e téren mutatkozó tapasztalatok közismerten kedvezőtlenek.

Mindezek folytán alig lehet kétséges, hogy még ha kalkulációba is vesszük a megyés püspök úr adománya, országos gyűjtés stb. útján elérhető összegeket, a templom építésének megkezdése 2-3 évnél előbb aligha lehetséges. Ez csak akkor volna keresztülvihető, ha valamelyik nagyobb közalap a teréziánumi alapnak nagyobb kölcsönt nyújtana. Az ez irányban való lépések megtételét tehát nagyon tudnám ajánlani.

Budapest, 1934. október

Őrffy Imre

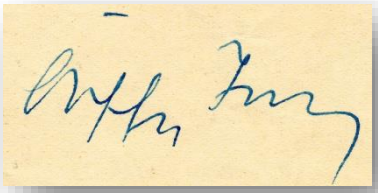

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

*Budapest, 193*4. november 27.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Kedves Barátom!

A bátai templom gyűjtési engedélyét a kultuszminisztérium, mint ma értesültem róla, 2980/1934. I. sz. a. áttette meleg párolással a belügyminiszter úrhoz. Ott is el fogok járni.

A templom építéséhez szükséges hitel ügyében ugyancsak buzgólkodtam ma és rajta leszek, hogy minden fillér erre a célra tartalékoltassék. Megállapítottam, hogy az ügyet nagy jóindulattal kezelik illetékes helyen.

A meleg bátai fogadást még egyszer hálásan megköszönve, melegen

üdvözöl tisztelő híved

Őrffy Imre

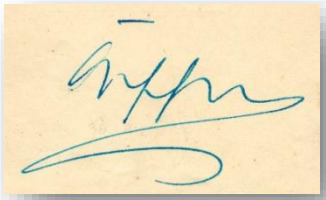

Nagyságos és főtisztelendő
Fájth Jenő plébános úrnak
B á t a .

Másolat

1935. január hó 2-án

Méltóságos Uram, Igen Tisztelt Barátom!

Tolna vármegye alispánjával együtt az ősszel tisztelegtünk Nálad, hogy a bátaszéki teréziánumi alap által tervbe vett bátai róm. kath. templom építésének ügyét a Magad részéről is támogatni kegyes légy.

Báta község lelkes és kitűnő plébánosa a Fájth Jenő írt az apátsági templomról egy érdekes cikket, a melyet csatolok és szíves figyelmedbe ajánlok.

Igen hálás lennék, ha a meginduló építkezés iránt úgy miniszter, mint a közalapítványi ügyosztályt vezető uraknál időnként Magad is érdeklődni kegyes lennél.

Tisztelő híved:

Őrffy s. k.

Méltóságos és Főtisztelendő
dr. Madarász István úrnak
praelátus, miniszteri tanácsos stb.
Helyben

Másolat

M. kir. belügyminiszter. Szám 172.762/1935. VIII/b Tárgy: A bátai r. kath. templomépítő bizottság adománygyűjtési engedélye. Tolna vármegye alispánjának Szekszárd.

Megengedem, hogy a bátai r. kath. templomépítő bizottság a régi bátai apátság helyszínén létesítendő templom felépítéséhez szükséges anyagi eszközök részbeni megszerzése céljából 1935. évi március hó 1. napjától számított egy évi időtartamon át postatakarékpénztári befizetési lappal ellátott gyűjtőrovat nélküli postai felhívások útján az ország egész területén pénzbeli adományokat gyűjthessen.

A gyűjtés befejezését és eredményét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak és Alispán úrnak be kell jelenteni.

A befolyt pénzadományokat az engedélyes által szabadon választott, de Alispán úrnak előzetesen bejelentendő pénzintézetnél a bizottság egyéb vagyonától elkülönítve folyószámlán kell kezelni.

Külön fel kell hívni az engedélyes figyelmét a 6189/1923 B. M. számú körrendelet azon intézkedésére, mely szerint a gyűjtési engedélyt másra átruházni, bérbe adni vagy a gyűjtést ügynökök útján gyakorolni nem szabad.

A gyűjtés teljesítéséért a gyűjtött összegből százalékos részesedést, napidíjat biztosítani és kifizetni nem szabad. Kezelési költség címén csak a gyűjtést foganatosító személyek igazolt készkiadásait, de utóbbiakat csak a gyűjtésből várható összeggel arányban álló keretek között szabad elszámolni.

Nyilvános tanintézetekben az ifjúság körében, vagy az ifjúság bevonásával a gyűjtést folytatni tilos.

Minderről Alispán urat az engedélyezéssel leendő közlés végett azzal a felhívással értesítem, hogy a gyűjtést és a befolyó adományoknak rendeltetései céljukra történt felhasználását a 6189/1923 B. M. … sz. értelmében ellenőrizze.

A gyűjtés eredményéről annak idején az okmányokkal támogatott elszámolást Alispán úr vizsgálja meg és felülvizsgálás végett hozzám terjessze fel.

Budapest, 1935. január hó 28-án.

A miniszter rendeletéből:

dr. Jeszenszky s. k., min. tanácsos.

636/1935. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi március hó 1-én 38. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Tisztelendőségedet, hogy a bátai templom építésére engedélyezett gyűjtés ügyét készségesen fogom legközelebbi körlevelemben a papság és a hívek figyelmébe ajánlani s erre a célra esetleg templomi perselypénznek átengedését is engedélyezni fogom.

Egyben felhívom Tisztelendőségedet, hogy a gyűjtési felhívást a kinyomtatás után 12 példányban bocsássa rendelkezésemre, hogy az egyházmegyei hatóságokat a gyűjtés támogatása céljából megkereshessem. Ugyanakkor fogom felhívni az Actio Catholica egyházmegyei igazgatóságát is, hogy a fenti célból lépjen érintkezésbe az országos központtal.

Mindezen intézkedésekről egyidejűleg Tolna vármegye alispánját is értesítem.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1935. március 9.

Tisztelendőségednek

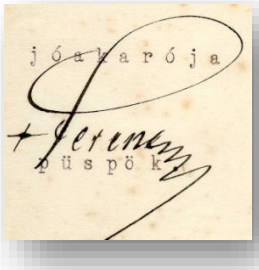

Tisztelendő

F á j t h J e n ő plébános Úrnak

B á t a .

Szekszárd, 1935. március 14.

Főtisztelendő Uram!

Van szerencsém értesíteni, hogy a Főtisztelendőséged által beküldött „Felhívás” szövegét azzal a módosítással, melyet az apátplébános úr Őméltósága által átnyújtott és ugyancsak Főtisztelendőséged kezeírásából származó megrövidített szöveg képez, teljesen megfelelőnek találtuk és annak nyomdába adását elhatároztuk. Tekintettel azonban az időközben bekövetkezett helyzetváltozásra és a képviselőválasztásokkal kapcsolatos nagy elfoglaltságunkra, úgy határoztunk, hogy az egész gyűjtési akció megindításával a jövő hó elejét megvárjuk.

Kiváló tiszteletem kifejezésével vagyok Főtisztelendőségednek

őszinte híve:

Perczel Béla

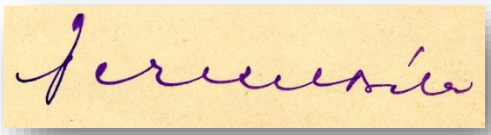

Tisztelendő

F á j t h J e n ő plébános Úrnak

B á t a.

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Budapest, 1935. október 7.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Kedves Barátom!

Köszönettel vett leveled folytán újból érdeklődtem a kultuszminisztériumban aziránt, hogy a papíron meglévő 40.000,- pengő első segélyösszeg ügye tulajdonkép hogy áll. Ezúttal is azt a felvilágosítást kaptam, mint mindig, hogy az összeg a papiroson megvan, de hogy a valóságban meglesz-e, az nem a minisztériumtól függ, hanem attól, vajjon a hátralékos haszonbérlők által fizetendő összegek tényleg be fognak-e folyni. Én remélem, hogy igen.

A magam részéről mindent el fogok követni a szent ügy előbbre vitele érdekében, azonban egy kérdésem van. Ezt nem féltékenységből vagy kicsinyeskedésből teszem, de a történtek után indokaimat felesleges kifejtenem. Csak akkor tudok a dologgal foglalkozni, ha Ti, értem ezalatt vezető párthíveinket, nem kéritek fel Dulint az ügyben való eljárásra. Természetesen, ha ő kínálkozik, azt visszautasítani nem kell, de őt kérni, nem lenne semmiképp sem célravezető dolog. Minden dicsekvés nélkül állíthatom, hogy befolyásom ma is lényegesen több, mint az övé és , ha csak ő jár el az ügyben sokkal kevesebbet értek el. Ő még semmit sem tett ebben az ügyben, másban sem, melyre nézve nyilatkozott már. Úgy látszik, okosabban fogja fel a dolgokat, mint én és szívós, szorgalmas munka helyett inkább a nagy ígérések, a demagógia, az izgatás stb. fegyvereit választja. Ez bizonyára célravezetőbb is, én azonban inkább végleg lemondok a politikai vezetésről, semmint ilyen eszközökhöz forduljak.

Szíves barátsággal üdvözöl:

Őrffy Imre

Nagyságos és főtisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

B á t a .

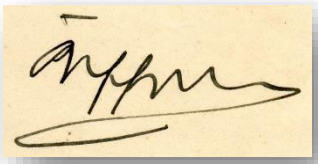

SZEKSZÁRD-BELVÁROSI RÓM. KAT. PLEBÁNIAHIVATAL.

Kedves Jenőkém!

Tegnap volt alkalmam az alispán Urral beszélni s a szöveget tőle elkérni. Közöltem vele leveled őt is érdeklő részeit. Várjuk a Püspök Úr döntését, hogy aztán a felhívásod nyomdába kerülhessen.

Most a ¼ 10 órai vonattal Bpestre ugrom fel s felkeresem Őrffyt is. Ismerem féltékenykedését. Ameddig józanul lehet figyelemmel is kell lennünk erre. Épen ezért tesszük azt is, hogy a felhívást visszadatáljuk akkorra, amikor erről először beszéltünk s Őrffy volt még képviselőnk. Így az aláírók között az ő neve szerepel.

Bocsáss meg, sietek, hogy levelem még indulásom előtt postára jusson.

Ölel

Lajos

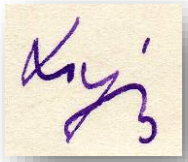

Szekszárd, 1935. XI. 15.

SZEKSZÁRD-BELVÁROSI RÓM. KAT. PLEBÁNIAHIVATAL.

Kedves Jenőkém!

Az este jöttem meg Bpestről s utam eredményéről a következőkben számolok be. Az A. C. központi irodájában - bár kétszer is kerestem őket – [...olvashatatlan személynév...], se Mihalovicsot nem találtam, de beszéltem Fekete Márton kormánytanácsos főtitkárral, aki a kat. egyesületek központjának irodáját tulajdonképen vezeti. Ő a legnagyobb készséggel vállalkozott, hogy a náluk levő 5000 körüli címet rendelkezésre bocsájtja. Ezek mind jóindulatu (kat. zarándoklatokban, kat. nagygyűléseken részt vett) emberek nevét adják meg, akikről fel lehet tenni, hogy minden kat. ügyet pártolnak. Ezt a lajstromot már másfelé is felhasználták még pedig igen szép eredménnyel. Egy pestkörnyéki plébános 15000 pengőt szerzett vele templomépítésre. – Körülbelül májusra lesz egy katalogusunk az egész ország A. C. tanácstagjairól is. Ez azonban már későn is lenne, de meg nem is biztatna akkora sikerrel, mint már korábban említettem. – A fődolog most már hát az, hogy a nővérek útján valaki menjen fel a központi irodába, (Ferencziek tere 7.) keresse fel Feketét s kérje el tőle a névsort. Ott aztán szépen leírjhatja.

A K. I. V.-nél Baranyaival beszéltem. A legnagyobb készséggel közölnének cikket, de ezt itthon kell megírni. A karácsonyi számban terjedelmesebb közlemény is elférne, egyébként rövidebbnek kellene lennie. A cikket minél hamarabb kéri, hogy a karácsonyi számba beilleszthesse.

A felsőházban beszéltem br. Kornfelddel. A legnagyobb készséggel vállalkozott, hogy propagandát csináljon az ügynek. Megmondtam neki, hogy minden felsőházi tag kap majd felhívást s mikor ő a sajátját kézhez veszi, ez annak a jele lesz, hogy a többiek is megkapták a magukét, akkor kell akcióját megindítani.

Mindezeket elmondtam ma reggel az alispán úrnak is, aki aztán a vármegyei segély ügyét említette s kér, hogy a kérvényt azonnal küldd be hozzá, mert dec. 17-én tartandó közgyűlésre be akarja vinni, amelynek tárgysorozatát már a napokban szétküldik.

A felhívást nyomdába adjuk, csak írd meg, milyen címet vagy megszólítást gondolsz föléje.

Sz. 1935. Dec. 5.

Ölel,

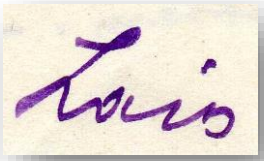

Lajos.

Kelt Tolnavármegye törvényhatóságának Szekszárdon, 1935.évi december hó

17-én tartott kisgyűlésében.

Szám: 1369 kisgy./1935
21.640 alisp.

Tárgy: A bátai r. kath. templomépítő bizottság adomány iránti kérelme.

H a t á r o z a t.

A bátai Róm. Kath. Templomépítő Bizottság kérelmére, a régi bátai apátság helyén felépítendő templom költségeire, a vármegye közművelődési-alapjának a terhére, 500 P-t adományozunk és felhívjuk alispánunkat, hogy ezt az összeget a templomépítő bizottság részére, Fájth Jenő bátai plébános kezéhez utalja ki.

M e g o k o l á s.

A bátai róm. kath. egyházközség a Szent László királyunk alapította, elpusztult bátai apátság helyén óhajt templomot építeni. E helyhez a magyar középkor vallási és nemzeti életének ma már feledésbe ment, sok jelentős eseménye fűződik és a templom hivatva lesz arra is, hogy Hunyadi János emlékezetét hirdesse, aki bátai győztes csatája után indult el világtörténelmi útjára és akinek egész családja hálás szeretettel viseltetett a Szentvér bátai temploma iránt. A dicső Hunyadiak emléke iránti hálás kegyeletünk adóját igyekszünk tehát adományunkkal részben leróni, annál is inkább, mert hazánk és az egész keresztény világ most készül megünnepelni a Hunyadiak dicsőséges korszakának 500 éves fordulóját.

Erről a Bátai R. Kath. Templomépítő Bizottságot, illetőleg Fájth Jenő bátai plébánost tudomásul vétel, a vármegye alispánját pedig további intézkedés végett értesítjük.

kmft.

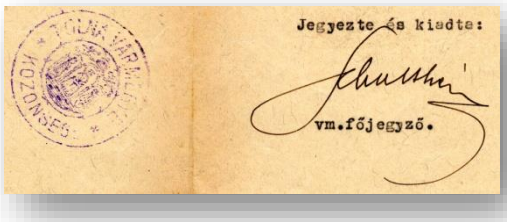

Jegyezte és kiadta:

Szekszárd, 1936. január hó 2.

Főtisztelendő Uram!

Őszinte örömmel közlöm, hogy a tegnapi posta levelemre meghozta a választ Pethő Sándor dr.-tól, a Magyarság főszerkesztőjétől. Levelében igazán szépnek mondja a tervet, melynek támogatását kötelességének tartja. A cikkek elhelyezését illetőleg a legmesszebbmenőkig és a legnagyobb mértékben rendelkezésünkre áll és kész örömmel közöltet le mindent a Magyarság hasábjain, amit ezzel kapcsolatban óhajtunk.

Mindezek alapján azzal a kéréssel fordulok Főtisztelendőségedhez, hogy a Magyarságban közzéteendő cikket, melynek terjedelme körülbelül egy nyomtatott hasáb legyen és mely az akció jelentőségét leginkább nemzeti szempontból hangsúlyozza ki, minél előbb hozzám juttatni szíveskedjék.

Fogadja Főtisztelendő Uram kiváló tiszteletem nyilvánítását, mellyel vagyok

kész híve

Perczel Béla

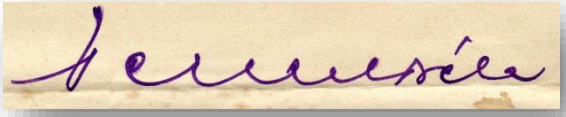

Nagyságos és főtisztelendő

F á j t h J e n ő

plébános úrnak

B á t a.

Kedves Jenőm!

Végtelenül sajnálom, hogy nem találkoztunk. A múlt héten Pécsett se volt szerencsénk! A felhívások a nyomdában vannak még, mert, hogy megjöttem, telefonon érdeklődtem utánuk, de a nyomdások már nem voltak ott s az iroda így holnapra ígérte a választ. Amint megkapom őket azonnal beszélek a polgármesterrel ígéretének beváltása miatt. Igaz, hogy most a küszöbön álló városi választásokkal nagyon el van foglalva, de majd módját találja a dolog megindításának. Különben, amint hallottam, beszéltél vele is, meg az alispán urral is, így bizonyára értesültél az ügyek állásáról.

A múlt héten – pénteken – Budapesten járván, beszéltem dr. Tóth Lászlóval, a Nemz. Ujs. főszerkesztőjével. A cikk beérkezett s ő abban a hiszemben is volt, hogy meg is jelent, mert kiadta közlésre az egyik szerkesztőnek s mikor mondtam, hogy téved, megígérte, hogy utána néz a dolognak s értesít. Én a múltkor (…?) Urnak Bátaszékkel kapcsolatban említettem a nevedet. Nem akartam tőle nyilatkozatot provokálni, ami ostobaság lett volna tőlem, csupán csak el akartam indítani a gondolatot. Nem tudom, mit szólsz hozzá, Én nagyon örülnék, ha elhatároznád magad a cserére, aminek sikerét, ha rászánnád magad, biztosra veszem.

Szinte hallom ellenvetéseidet, amelyek között nem utolsónak sejtem a nyelvet. Biztosra veszem azonban, hogy az a 6 éves bécsi tartózkodás is elég volt arra, hogy a gyakorlatba hamarosan belejőjj megint.

Megjegyzem, hogy ezzel a gondolattal nem állsz egyedül!

Isten veled! Tiszteletteljes üdvözlet!

Ja! A névsorok megjöttek. Az a miniszteri – azt hiszem – nem igen lesz használható, mert nincs benne a vallás feltüntetve.

Sz. 1936. I. 20.

Ölel

Lajos

AZ ACTIO CATHOLICA EGYHÁZMEGYEI IGAZGATÓJÁTÓL.

26 /1936. ***ikt. szám*** Pécs, 1936. év február hó 21-én

Tárgy: A bátai templom építése.

KEDVES JÓ FŐTISZTELENDŐ PLÉBÁNOS ÚR!

A Hunyadi emléktemplom gyűjtési akciójára 1000 példány felhívást csekklappal Szekszárdról megkaptam. Kiss apát úrral személyesen is beszéltem s ő említette, hogy Pécsett az egész gyűjtési akciót ránk bízzák s csak a székeskáptalan tagjainak és a plébániáknak küldenek felhívást. A Katolikus Akció vezetésem alatt szívesen veszi az ügyet kézbe. Úgy gondolom, hogy Pécsett még 1000 felhívást el lehetne helyezni. Most címeztetem a borítékokat a zárdai iskolák növendékei szüleinek. Már itt elkel majd 1000 példány. Március 1-én fogom a felhívásokat szétküldeni. Mozgósítani akarom az összes pécsi hitbuzgalmi és egyéb egyesületeket. A leánygimnázium tanulói március 19-én fognak színdarabot rendezni a bátai templom építésének céljára. Épp ma tárgyaltam Vadas Gábor orgonaművésszel s a pécsi karének egyesület vezetőjével és szívesen vette a gondolatot, hogy március, vagy április hóban a bátai templom javára hangversenyt fognak rendezni. Tehát Pécsett mi fogjuk a kezünkbe venni s ne is tessék Pécsre felhívásokat küldeni. Kérem Plébános Urat, szíveskedjék sürgősen Szekszárdra írni ebben az ügyben s ily értelemben, és címemre még 1000 darab felhívást csekklappal és borítékban kérek küldetni.

Köszönöm a levelemre küldött kimerítő választ.

Nagy tisztelettel kedves jó Plébános Urnak őszinte híve:

Györkös József
c.apát, az A. C. egyhm.
igazgatója.

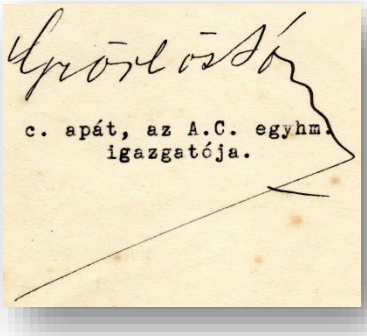

D R . Ő R F F Y I M R E
ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Budapest, 1936. március 20.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Kedves Barátom!

Hosszas nyomozás után végre nagy kínnal megtudtam, hogy eddig mennyi fedezetet biztosítottak templomotok részére. Sajnos, megígértették velem, hogy nem adom tovább az adatot, de majd keresem a módot hozzá, hogy mégis tájékoztathassalak alkalmilag.

A következő 1936/37. évi költségvetésbe, sajnos úgy látom, nem lesz annyi beállítva, hogy az összes részletek kitegyék a 100.000.- pengőt, pedig enélkül a megindulást nem látom lehetőnek.

A minisztériumnak ugyanis a decsi tapasztalatok után az az igen határozott álláspontja, hogy addig, amíg az építés teljes költsége /amit cca 170.000.- pengőre becsülnek/ biztosítva nincs, nem szabad megkezdeni az építkezést. A 25.000.- pengős kézi és igás napszám-váltságon felül még körülbelül ennyi egyéb összeget várnak a gyűjtés, püspökség stb. révén, ami egy kissé optimista felfogás.

Fontos volna azt is megtudni, vajjon a kézi és igás napszámot kivételesen természetben leróni nem engednék-e. Kértétek ezt már? Vagy egyelőre vártok még?

Én a szép gondolat megvalósításán továbbra is őszintén és minden egyéni céltól mentesen szívesen közreműködöm, bármikor rendelkezhettek tehát velem.

Régi és tisztelő barátod

Őrffy Imre

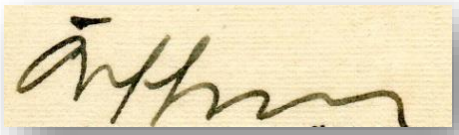

U. i. Csatolok két levelet. Úgy látom belőlük, hogy a gyűjtés eredményét nem nézhetjük nagy optimizmussal. Kornis Gyula 10.- pengőjét Kiss Lajos apátplébános úrnak adtam át.

Nagyságos és főtisztelendő

F á j t h J e n ő

plébános úrnak

B á t a .

D R. Ő R F F Y I M R E
KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS

*Budapest, 193*6. V.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Bizalmas

Kedves Barátom!

A csat. levélből kitűnően nem bíztathatlak – őszinte sajnálatom – eredménnyel, mert eddig mi magunk elleneztük a kérdéses helyen az [...] mérési jog engedélyezését. Nem lehetne máshol (esetleg lakás cserével) megfelelő helyiséget találni? Fontos lenne az is, ha egy azt [...] a jogot el lehetne venni!

Tisztelő barátod

Őrffy Imre

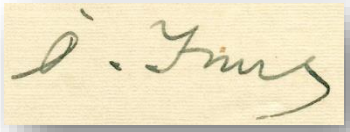

M á s o l a t.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.
6156/alisp.1936. szám.

V á r m e g y e i S z á m v e v ő s é g B a j a.

U t a l v á n y.

Költségvetési év: 1936.
Számadási ág: Háztartási,
Rovat: Átmeneti kiadások.
Álrovat: 8. Hazafias kulturális és jótékonysági kiadások.
Lerovandó bélyegilleték:

Utasítom, hogy Szekszárdi népbank szöv. mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja Szekszárd 6896 számú csekkszámla javára a bátai templomépítő bizottság részére adomány,- címen -25-, P. ⁄. fillér, azaz – H u s z o n ö t , - - - - - - -
pengő ⁄. fillért az 55201. sz. kiadási csekkszámla terhére utaljon ki.

Feljegyeztetett: Házt. ------ fkv. ----- lap t. a. és előlegnyilvántartás ------- lap ------ t. a.

Baja, 1936. évi május hó 19. napján

Mézes s. k.
sz. v. főtanácsos, szv. főnök.

vitéz Dr. Bajsay Ernő s. k.
alispán.

Bács-Bodrog vármegye alispánjától.
6156.- - -/alisp. 1936. szám.

Melléklet: - - - - -

Szíves tudomásulvétel végett közlöm.

Baja, 1936. évi május hó 19 napján.

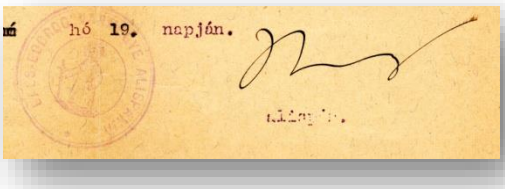

alispán

Sopronvármegye törvényhatósági bizottságának kisgyűlése.
Sopron, 1936. évi május hó 23.

414 jkvi.5500/1936 szám
Tárgy: A bátai templomépítő bizottság segélyt kér.

V é g h a t á r o z a t.

Sopronvármegye törvényhatósági bizottságának kisgyűlése a vallásos és hazafias célra való tekintettel 100 P., azaz egyszáz pengő egyszer s mindenkorra szóló segélyt szavaz meg a vármegyei rendelkezési alap terhére, s ezen összeg folyósítására a vármegye alispánját felhatalmazza.

Ezt a véghatározatát közérdekű volta miatt a vármegyei Hivatalos Lap útján azzal teszi közzé, hogy ellene a hivatalos lap megjelenését követő 8. naptól számított 15 nap alatt a vármegye főispánjánál beadható és a m. kir. belügyminiszter úrhoz intézendő fellebbezésnek van helye.

Erről a törvényhatósági kisgyűlés a vármegye alispánját az iratok kapcsán megfelelő további eljárás végett és folyamodót értesíti.

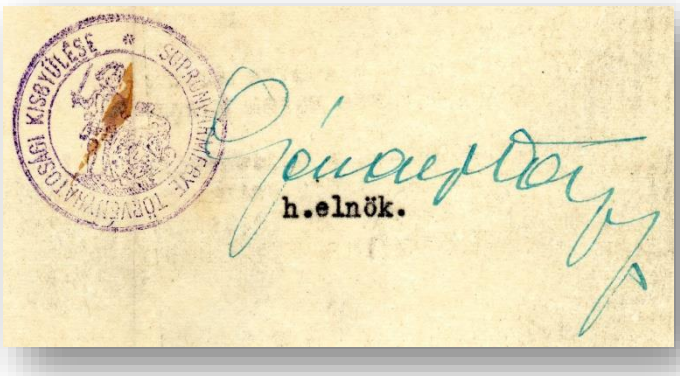

Gévay-Wolff

h. elnök

G. K. E:

Kedves Jenő Barátom!

Bizony magam is örülök, hogy megint sikerült összekerülnünk. Hálás köszönetemet fogadd a lélekből fakadó és olyan remek stílusu gratulációdért.

Ne gondold, hogy a bátai Szent Vér-templom ügyében szakadás állt be köztünk. Nem szakadás, hanem nálam a komoly betegség állt be. 1935. julius 23-ától 1937. január 27-ig kórházban feküdtem szívizom gyulladásban. Azóta pedig itthon hentergek, gyengén, félig-meddig letörve. Lábfájás, öt fog kihúzása, állandó fejfájás a napi szórakozásaim. Ha egyik múlik, jön a másik.

Nem akarlak evvel tovább untatni. Én most szombaton elmegyek Székesfehérvárra szénsavas fürdőmet használni. Azután folytatódik a fogaim nyaggatása. S csak ha mindez fényesen sikerül, akkor kerül a sor egy kis üdülésre. Boldog volnék, ha ez Bátán volna lehetséges.

Nagyon szeretném magam is a nagyszerű ügyet mégegyszer alaposan átrágni. Türelemmel várom a jó Isten segítségét a bajaim ellen. Szeretném, ha egyszer ismét tisztességes munkát tudnék végezni.

Édes apádat tisztelettel köszöntve és Téged szeretettel ölelve vagyok hűséges barátod

Budapest, 1936. junius 8.

Szőnyi Ottó

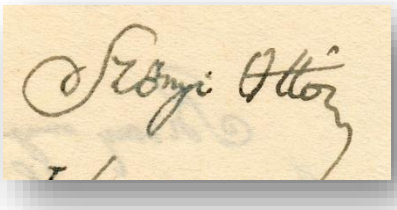

Lakcímem: I. Márvány utca 50 I./1.

D R. Ő R F F Y I M R E

VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Budapest, 1936.

Kedves Barátom!

Leveledet, melynek tartalma igen jól esett, k. vettem.

A templom ügyében készen állok bármiben rendelkezésedre! De csak abban az esetben, ha arra a jelzett urakat nem kéred fel. Minek oka az, hogy számos esetben az általam kiharcolt dolgokat az illetők maguk érdemeinek rójják fel. Ez tehát nem hiuság vagy féltékenység részemről – csak védekezés.

Régi barátod és tisztelőd

Őrffy Imre

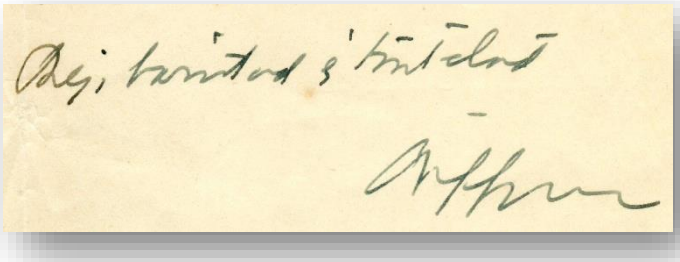

/A levél hátoldalán olvasható:/

A csat. levelet légy szíves Ónody főjegyző úr útján kérlek kézbesíttetni azzal, hogy nevezett további kisérletezése hiába való!

ŐI.

Kedves Barátom!

Drága soraid bevezetésében abból a felvetésből indulsz ki, hogy már tökéletesen meggyógyultam. Bár így lenne! Igaz, hogy a közelmúltban Kalocsáig el mertem menni 2 ½ órás utazással. De ez csak kísérletezés volt abban az irányban, hogy a hosszú helyben-topogás után merhetek-e már egy kissé megmozdulni. Sajnos a próba azt mutatta, hogy még mindig vigyáznom kell és kerülnöm a vonat- és kocsirázásokat az emeletekre és hegyekre volt felmászkálásokat, mert mindjárt nehéz lesz a légzésem és érezni kezdem, hogy van szívem. Ezen az alapon kegyeskedjél megítélni azt a nem szívesen, hanem keserves kénytelenségből tett kijelentésemet, hogy egyelőre nem merek útnak indulni Báta felé. Különben is az időjárás nem látszik kedvezőnek és nem igen remélhető változása. Már pedig minden változást megérzek és kínlódással élek át. Még e héten kezdődik iskolai előadásaim rettegéssel várt sorozata. Tavaly az egész esztendőt előadás nélkül sikerült eltöltenem. Az idén azonban ezt a mulasztást nem lehet megismételni. Már pedig szíves meghívásod üdülésre szól, amit nem lehet egy napos kiruccanással elintézni. Mindezeknél fogva tehát a Bátára való utazást ezuttal – ne neheztelj ezért! – végtelen sajnálatomra ismét el kell halasztanom.

Ez nem jelenti azt, hogy a templomépítési ügyben való közreműködésemet is el akarnám ejteni. Nequaquam! Annak idején, mikor a Lechner L.-féle terv nálam volt, néhány jegyzetet készítettem arról, sőt egy kis vázlatot is készítettem róla. Tehát innen is hozzászólhatok a kisebbítés kérdéséhez. Boldogult Szabó Lóránd hagyatékában nincs olyan terv vagy vázlat, mely ehhez a művelethez segítségül volna hívható. De van neki egy utódja az Egyházművészeti Hivatalnál: Goszlesh Lajos építészmérnök, titkár, aki az ifjabb építész-generációhoz tartozik és akit én konzultálhatok. Már el is kezdtem a megbeszéléseket. Valószínű, hogy a mellékhajók szélességét kell majd megnyirbálni, mert azok úgyis csak közlekedő folyosók gyanánt használhatók, és a gyóntatószékek elhelyezésére, de a híveknek egyéb szolgálatot nem tesznek, mert onnan a pillérek miatt alig lehet a főoltárra és szószékre rálátni. Végleges megállapodásokra persze még nem jutottunk. Nem veszem le a napirendről a kérdést és jönni fogok a javaslataimmal.

Az építkezést megelőző ásatást most is fontos feladatnak kell tekintenem, de nem mernék rá vállalkozni ezidőszerint. Minden attól függ, hogy egészségi állapotom valóban tartós fordulatot vesz-e a jövő tavaszig. Megjegyzem, hogy az ásatás nem lenne könnyű munka, mert számítani kell arra, hogy az apátság nagyobb területen feküdt és mint afféle bucsujáró hely terjedelmes épületekkel volt felszerelve. Ha sikerülne a templom valamelyik biztos részletét megtalálni mindjárt az ásatás

elején, akkor a folytatás már gyerekjáték volna, mert a középkori monostorok építkezési rendszerét ismerjük. A szerencsétől sok függ. De attól is, hogy a jó bátaiak nem hordták-e el a monostor köveit házépítés céljára, úgy mint sok helyen megtörtént ez.

Makacs távolmaradásomért elnézésedet kérve és édesapádat mély tisztelettel köszöntve, maradok

Budapest, 1936. október 4.

szerető barátod

Szőnyi Ottó

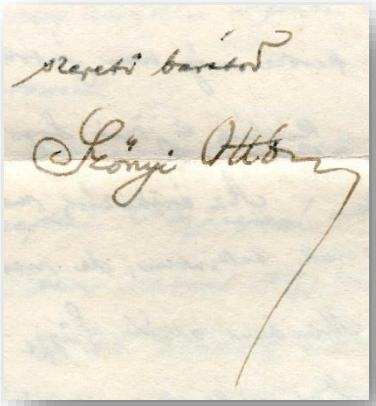

Str.Py.1/182

8489 sz.

Pécs, 1936. szeptember 16-án

Nagyságos és Főtisztelendő

F á j t h J e n ő plébános úrnak

B á t a .

Van szerencsénk IX. 15-én személyesen hozzánk intézett becses megrendelésének eszközléséről értesíteni és erről szóló számlánkat átszármaztatni, melynek összegét 90.- arany pengő hozzánk juttatni méltóztassék.

Teljes megrendelését remélve, kérjük további becses megbízásait és jegyzünk.

SZÁMLA

10602 /

Terr. 4539 (Útközben történt károkért nem szavatolunk.)

Szállíttatott a Z. 223. sz. ládában

1 Corpus, pyrogranit, mázolatlan Aranypengő: 90.-

Incl. forgalmi adóváltság!

A ládát kérjük megállapodásunk értelmében bérmentve címünkre visszaküldeni.

Fizetendő számla átvételekor 0% pénztári engedménnyel.

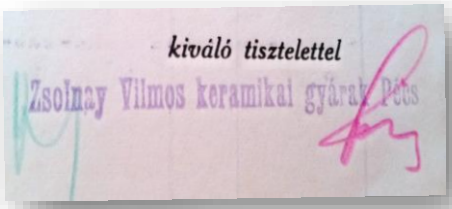

M.=1:10.

G3., sz. rajz

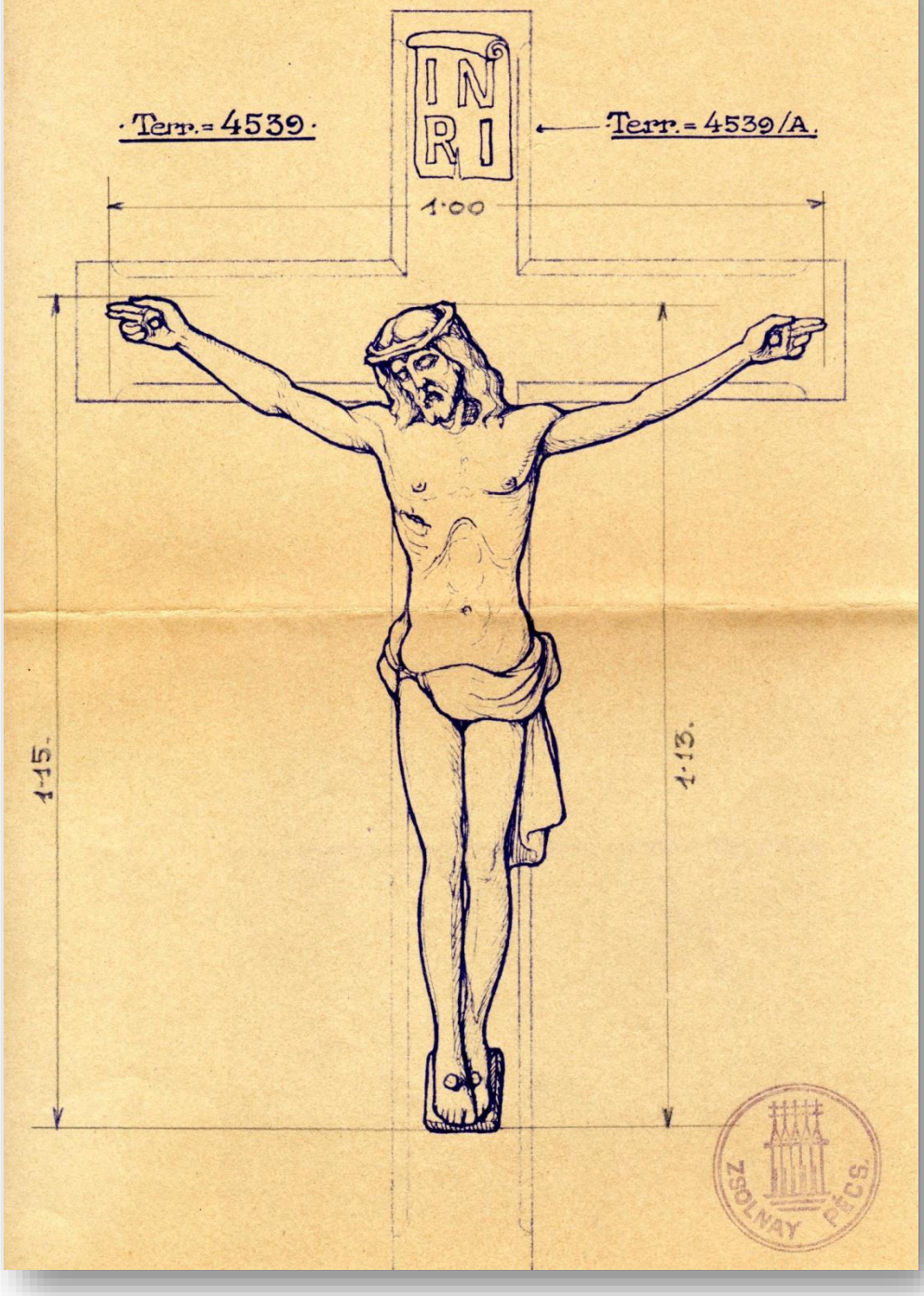

ZSOLNAY PÉCS.

Győr, 1936. szept. 16.

Főtisztelendő Plebános Ur!

Mai postával kaptam Kónyi Mária nővértől levelet s abban azt a kérést, hogy a választ Plebános urnak adjam meg, a minek sietek eleget tenni.

Mikor Sikondán az egyházközségi nővérek említették, hogy Plebános ur egy oly Hunyadi-emléktemplom építésének tervével foglalkozik, amely egyuttal búcsújáró hely is lenne, egyszerre elkezdtem szebbnél szebb álomképeket szőni arról, hogy mily nagyszerű feladat volna egy dombos vidéken valami pompás dolgot építeni, ami a környéket vonzaná. Nem is állhattam meg, hogy ne írjak Mária nővérnek. Ma kaptam a választ, s a tervezett templom távlati képét. Nem mondhatnám, hogy a kép távolról is kielégítene. Az én szemem előtt valami egészen más lebegett. Úgy gondoltam, hogy a kontemplált feladatot, oly templom-tervvel lehetne és kellene megoldani, amely bőven elég a helybeli hívek befogadására, de számol a búcsúnapok nagy forgalmának és az azzal kapcsolatos lelkipásztori munkájának lebonyolításával is. Tehát először is több gyóntatószék felállításával, illetőleg a tömeggyóntatás tolongás nélküli megoldásával. Azután azzal, hogy nagy tömegek hallgathassanak egyszerre szentmisét. Végül, hogy mint érdekes és értékes látványosság is emelje nemcsak a község, hanem a táj szépségét is. Mindezt pedig nem az építési költségek halmozásával, hanem lehetőleg kevés költséggel, de annál több építészi ügyességgel, találékonysággal és tudással tartom megoldhatónak. A küldött távlati kép után nehéz ugyan alapos ítéletet mondani, de nehezen tudom elképzelni, hogy az a terv azontúl, hogy a plébánia híveinek elegendő férőhelyet biztosít, akármelyik szempontból is megfelelne az említett kívánalmaknak. Sőt – bárki legyen is a tervezője – ezen terv szerzőjétől – legalább is ezen terv alapján – nem is merném várni, hogy a feladat megoldásához szükséges találékonysággal rendelkezzék. Ha tényleg kiváló tudású tervező, akkor arról a tervéről azt kell mondanom, hogy nagyon könnyen vette a dolgot s talán a feladat kis mérete miatt nem tartotta érdemesnek azt a fáradságot magára venni, amivel a komoly elmélkedés jár.

Mária nővér megemlíti, hogy a régi kolostortemplom alapjai még megvannak s megpendíti azt a gondolatot is, hogy a régi templomot kellene esetleg felépíteni. Mindenesetre a pietás amellett szólna, hogy az elpusztult templom ujra építtessék. Azonban ez a tiszteletreméltó szempont csak másodsorban vehető figyelembe. Ennél fontosabb, hogy a templom szépen illeszkedjék bele a tájba.

Azonban ez nem lehet a döntő elv. A templomnak a hitéletet, tehát a mai életet kell szolgálnia. Ha ez a cél a régi hagyomány őrzésével együtt valósítható meg, akkor annak csak örülni lehet. Ám ha a régi templom helye ma már a templom látogatásának s megközelítésének elsőrangú szempontjából nem megfelelő, ha fájó szívvel is, le kell róla mondani, feltéve, hogy egyéb, gyakorlati szempontból kitűnő fekvésű telek áll rendelkezésre.

Hasonlóképen kell eldönteni az úgy nevezett stíluskérdést is. A régi templom kolostortemplom volt. Most plébániatemplomra van szükség. Tehát a plébánia pasztorációjának igényeit kell a tervezésben irányadóul venni. (A búcsújáró napok nagyobb tömegei miatt az én elgondolásom szerint nem kellene az átlagos szükséglet kívánta méreteket lényegesen növelni s mégis lehetővé lehetne tenni úgy a tömeggyóntatást, mint akár ezeknek részvételét a közös szentmisén.) Ez a hagyományos alaprajzi megoldással a jelen esetben nehezen gondolható el. Magának az építménynek alakja és kiképzése szempontjából pedig a rendelkezésre álló összeg, a tartósság és szolid kivitel, amellett a méltó megjelenés az irányadók. Nincs semmi értelme annak, hogy régi nagy dómok nyomorúságos kicsinyített mását építsük meg, belül rabitz boltozattal, kívül kőfaragást imitáló, folyton javításra szoruló malterből készült díszítőelemekkel. Amint látni tetszik, egyáltalában nem megyek divatos jelszavak után, hanem egyszerűen a gyakorlati szükségletből kiindulva törekszem arra, hogy jó és szép templomok épüljenek.

Mária nővér arra is kért, hogy küldjek néhány újabb falusi templomról képet. Errevonatkozólag meg kell jegyeznem, hogy az úgynevezett mintákkal szemben nagyon elővigyázatosnak kell lenni. Bármily jó legyen is valamely templom egy adott helyen és az ottani körülmények között, másutt csak akkor szabad mintául venni, ha a körülmények és a kívánalmak azonosak. Mégis küldök két fényképet, Az egyiket a valóságban is könnyen meg lehet nézni Bátáról. A másiknak építése most fejeződik be itt a közelben. Erről, ha meg tetszik engedni, kissé bővebben írok. Egy kis vegyes vallású község 400 lelket számláló katolikus lakossága kapott egy 20 m hosszú, 10 m széles telket a községtől, azzal a szigorú kikötéssel, hogy az adományozott telek sem méretben, sem alakban nem változtatható, továbbá, hogy a templomot 4 éven belül fel kell építeni, különben, a telek tulajdonjoga visszaszáll a községre. A másvallású többség azt gondolta, hogy a katolikus kisebbség sem a pénzt nem tudja összehozni, sem a templomot az adott helyen elhelyezni nem tudja, s akkor ők építenek a számarányhoz képest nagyobb telken maguknak templomot. Nos, a katolikus templom, mint a mellékelt fénykép mutatja, már áll is. Az alaprajzát én készítettem el, kihasználva a telket az utolsó centiméterig, az architektura tervét egy fiatal művésszel készíttettem el. A

templomban 600 személy számára van férőhely, amit úgy értünk el, hogy az egyik oldalon karzatot vittünk végig. Az építési költségek nem érik el a 15 ezer pengőt. Minden készpénzzel fizetve, a lakosság csak a fuvart adta ingyen. Én természetesen nem kértem a munkámért semmit, a tervező kap 500 pengőt. A 15 ezer pengőben benne van minden, a felszerelésen kívül. Természetesen ezt a rendkívüli olcsóságot, amiért a templomot máris filléres templomnak hívja a környék, nem szabad irányadónak venni, de 18 ezer pengőből a templom bárhol megépíthető. Most abban töröm a fejemet, hogy a szomszéd község számára, amelynek plebánosa nagyon fellelkesült az új templom láttára, az ország egyik legelső építészével terveztetek egy 1000 hívő befogadására alkalmas templomot 40-50 ezer pengős költségvetéssel. Itt megint nem fog az építésze valami sokat keresni, de szerencsére nem is pénzéhes ember, hanem olyan valaki, aki a legminimálisabb díjazásért is oly lelkesen dolgozik, mintha vagyont kapna a munkájáért. A plebános az új falusi templom megnagyított mását szeretné megépíteni, én azonban egészen mást szeretnék látni, olyant, ami az új feladat és helyzet kívánalmainak a legmegfelelőbb.

Plebános urnak is a legnagyobb készséggel lennék segítségére, ha tehetném. Mindenesetre nagy nehézség, hogy mint Mária nővér írja, az építésre a terv készítője már megkapta a megbízást. Ilyen stádiumban már nehéz a dologba beleszólni, a tervező is lehet oly érzékeny ember, hogy munkájába nem tűr beleszólást. Hogy Szőnyi őméltósága a tervet jóváhagyta, azt megértem. Mert hisz, ha a kívánalmakat nem ismerte, a tervet önmagában könnyen találhatta elfogadhatónak, de egyébként is neki minden neves építész személyes ismerőse, a kultuszminisztériummal is kapcsolatai vannak, s ha a kultuszminisztérium valakit már megbízott az építés vezetésével, neki, hacsak egészen rendkívüli hibákat nem talál, nagyon nehéz nemet mondani. Mindezen dolgokban nehezen tudnék tanáccsal szolgálni. Ám ha az út szabad volna, nyugodtan merem állítani, hogy a Mária nővér által jelzett összegből az építést sokkal különben tudnám megoldani, mint a küldött terv szerint sejteni lehet.

De máris túlságosan igénybe vettem Plebános ur szíves türelmét, ezért zárom levelemet.

Ha tényleg segítségére lehetnék Plebános urnak a szép feladat megoldásában, a legnagyobb örömmel állok továbbra is rendelkezésére.Plebános urnak ismeretlenül is szolgálatra kész híve

Somogyi Antal

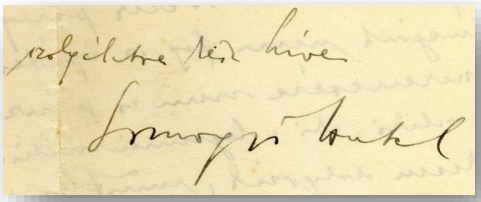

Kedves Plebános Ur!

Sietek kedves soraira válaszolni s készséggel szolgálok azokkal az adatokkal, amelyeket alkalmasaknak vélek a tájékozódásra. Dr. Stolpa osztályfőnök ur aggályait megértem, ha az osztályfőnök ur a budapesti templomépítkezéseket tartja szem előtt. Ám én a pesti árakat vidéken nem venném mértéknek. Csornán például hatalmas, közel 3500 hívőt befogadó templomot építünk, s előre láthatóan az egy férőhelyre eső költség körülbelül 100-110 pengő lesz. A másik két díjat nyert templomterv szerint egy-egy férőhely 160, illetőleg 180 pengőbe került volna. Ilyen különbség van terv és terv között ebből a szempontból is! A napokban írt levelet az őcsényi plebános ur kérte véleményemet az építendő őcsényi templomra vonatkozólag. Ö 1000 hívő számára akar templomot 35-40 ezer pengőért. Ha tanácsomat megfogadja, sikerülni is fog a dolog.

A bátai templomépítés ügyét én a következőképpen gondolnám a legmegfelelőbben lebonyolíthatónak. Nem tudom helyesnek tartani, hogy ily esetben akárkitől is ingyenes terveket kérjenek, mert ez máris bizonyos obligót jelent. A jelen esetben a felkérést úgy módosítanám, hogy az illető építész urat megkérném, hogy tervét úgy készítse el, - esetleg a multkori levelemben közölt szempontok figyelembevételével – hogy azzal a kiírandó szűkebbkörű pályázaton fog résztvenni. Az előzetes felszólítás tehát annyit jelentene, hogy számára a pályázaton való részvétel biztosíttatik. Szűkebb, illetőleg zártkörű pályázatot azért ajánlanék, mert egy országos pályázat díjai és zsűri költségei legalább 3-4 ezer pengős kiadást jelentenek. Míg ha 3-4 építész kap felhívást a tervek készítésére, akkor azt lehet úgy lebonyolítani, hogy az első díj a kivitellel való megbízással jár, illetőleg a legjobb terv szerzője nem kap díjat, hanem megkapja a megbízást a kivitelre, a többiek pedig nem díjat kapnak, hanem költségtérítés címén fejenkét 250-300 pengőt. Ezt a pályázatot azonban most már sürgősen megrendezném. Ha ugyanis a telek megvan akkor a terv elkészíttetése a következő lépés. Enélkül minden további lépés lehetetlen. Ki kell választani azokat az építészeket – Lechner Lóránttal együtt legfeljebb négyet – akik felszólítást kapnak, hogy fenti pályázati feltételek mellett készítsék el a multkori levelemben javasolt kivánalmak figyelembevételével az építendő templom tervét. Közölni kell velük, hogy a templom a mai anyagárakat és munkadíjakat számítva berendezés nélkül a tervező és az építést vezető építész tiszteletdíjával együtt 114 ezer pengőbe kerülhet.

Számolva a kéznél levő 12 ezer pengővel, amely esetleg már a jövő év folyamán 20 ezer pengőre növelhető, valamint az évi 15 ezer pengő kiutalásával, továbbá az adott helyzetben fontos

tételt jelentő ingyen fuvarral, az építést már a jövő tavasszal meg lehetne kezdeni. Megbízható és hitelképes építkezési vállalkozó ugyanis meg fog elégedni azzal, hogy az első évben kap 30-35 ezer pengőt. A következő évben pedig 15-öt. 45-50 ezer pengőből pedig az épület, legfeljebb torony nélkül, de esetleg a toronnyal együtt is, tető alá hozható, nyers falakkal, ablakok és ajtók nélkül.

Ezt az eljárást azért ajánlanám, mert a mai bizonytalan gazdasági helyzetben az ár hullámzások mindent felboríthatnak. Míg a templom nyers falainak felépítése és betetőzése nem tartozik az elérhetetlen dolgok közé. Ismétlem azonban, hogy a pályázat lebonyolítását sürgősnek tartom, mert Plebános ur látni fogja, hogy a tervek elkészítéséhez szükséges 6-8 hetes határidő, a tervek elbírálása az illetékes forumok részéről, a kivitelre választott terv jóváhagyása, az építés kiírása és a versenytárgyalás lefolytatása oly sok időt vesznek igénybe, hogy a pályázat sürgős elindítása akkor is indokolt, ha az építkezés csak 1938-ban kezdődnék.

A kéznél levő összeget azonban minden körülmények között építési anyagba kellene fektetni. Meg lehetne hozatni a téglát az építkezés helyére. Téglagyárak ily nagyobb tételnél hajlandók nagyon kedvezményes árakat szabni, télen a fuvarosok is ráérnek s a tégla megóvása a romlástól igazán nem kerül sokba. A tavaszra állítólag az építési anyagok jelentős drágulásával kell számolni.

A bátai templom ügye továbbra is érdekel.

Sok szívélyes üdvözlettel

készséges híve

Somogyi Antal

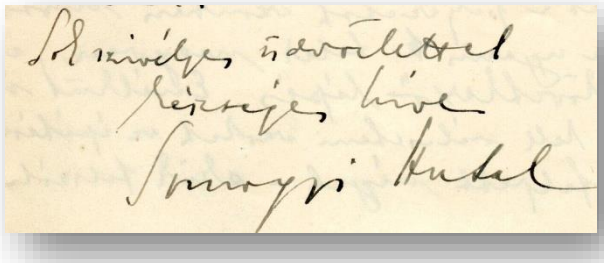

Győr, 1936. szeptember 30.

Főtisztelendő Plebános Ur!

Mint multkori levelemben is említettem, nagyon nehéz félig-meddig befejezett tényekkel és hatalmas tényezőkkel szemben valamit is mondani anélkül, hogy az ember a tolakodás látszatát ne keltené.

Mégis, Plebános ur nagyon is érthető és értékelhető kívánságát nem utasíthatom el, azért az alábbiakban bátor leszek előadni néhány gondolatot, hangsúlyozva, hogy nem vagyok építész s azért ezen gondolatok megépítése nagyon tehetséges építész dolga volna, amilyent azonban a megbízott építész is vehetne maga mellé. Tudok eseteket, amikor neves építészek másokkal készíttették el azokat a terveket, amit azután ők építettek meg.

Az én úgynevezett álmom a következő volna. Az alapelv az, hogy a templom befogadóképessége nem kell, hogy meghaladja a plébánia szükségletének méretét. Viszont a búcsújárók tömegét is figyelembe kellene venni. A két feladat úgy oldható meg együtt, hogy a búcsújáró napokon tábori mise volna, de a templommal kapcsolatban. Ez ismét kétféleképpen oldható meg. Ha pálosok letelepedésére gondolunk, akkor a szentély két oldalán alul oratóriumokat, ezek fölött a zsolozsma végzésére alkalmas emeleti oratóriumot lehetne tervezni, amelyeket a szentély mögött folyosó kötne össze. E folyosó középső részén nagy kinyitható ablakok adnának kilátást egy oltárra, amelyet a kint álló búcsúsok jól láthatnának. Jobb és könnyebben és szebben megoldható ugyanez a főbejárat fölött kiképzett nyitott loggiaval, amelyben fel lehetne állítani az oltárt s ahonnét predikálni is lehetne. Az oltár két oldalán volnának a kórus ablakai, úgyhogy azoknak kinyitásával orgonával lehetne kísérni a tábori misét, különösen, ha az orgonasípok két oldalt volnának elhelyezve. Az oltár mögötti fal freskóval vagy színes terrakottával volna ékesíthető, ami mindig szép dísze volna a templom homlokzatának. Ez azonban ennek a megoldásnak csak egyik fele. A másik az, hogy a templom előtti tér, ahol a búcsúsok hallgatnák a szentmisét, szép árkádokkal volna körülvéve olyanformákkal, mint a szép magyaros oszlopos tornácok. (Éppen legutóbb, a mult vasárnap hozott ilyeneket az Uj Magyarság képes melléklete.) Ezen árkádok alatt volnának felállíthatók a hordozható gyóntatószékek. Természetesen ezen esetben tájolni kellene a templomot, vagyis vigyázni arra, hogy a templom előtt a misehallgató hívek ne nézzenek szembe a nappal. Az

árkádokkal körülvett tér ezenkívül még fákkal volna körülültethető. Lehetne az a megoldás is, hogy ez az árkádos „templomudvar” felmenne a domboldalra – a szónok és a misező pap szempontjából ez volna az előnyösebb – lehetne úgyis, hogy ez az árkádsor a domb peremét díszítené, ami viszont talán alulról nézve volna egészen elragadóan szép, de az árkádok alatt járóknak is szép keretekbe foglalná a kilátást. Lehetne oly megoldás is, hogy a templom párhuzamosan haladna a domb peremével – nem úgy mint a terv szerint merőlegesen arra – s a templom hosszában terülne el az udvar. Ez esetben a templom oldalának közepén volna elhelyezendő egy oltár felállítására alkalmas kápolna-szerű fülke, amelytől jobbra és balra nyitott oszlopos tornác haladna végig s itt volnának felállíthatók a gyóntatószékek. A templom mögött és két oldalt jegenyesor úgy, hogy keretbe volna foglalva a templom s lentről nagyszerű látványt adna. Ilyenformán:

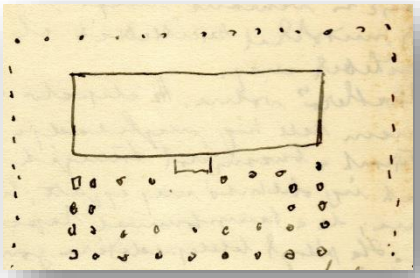

Amint tetszik látni, csak a helyszín pontos ismerete alapján lehetne eldönteni, hogy a fenti elgondolások közül melyik felelne meg leginkább, illetőleg hogy a fenti gondolatok alapján s azokból kiindulva mi volna a megoldás, ami a bátai templomnak, mint a táj ékességének és mint búcsújáróhelynek egész különleges varázst biztosítana.

A tornyot feltétlenül másképpen és olcsóbban oldanám meg. Még pedig úgy, hogy nem emelnék magas toronyterhet, hanem a sisakot szöktetném fel karcsún és könnyedén a magasba. Abban meg tökéletesen igaza van Plebános urnak, hogyha valahol, akkor a Sárközben indokolt volna a magyaros íz.

Ha gondolja Plebános ur, hogy a továbbiakban még hasznomat veheti, vagy ha valamit nem írtam volna meg elég világosan, tessék csak írni, szíves készséggel állok rendelkezésére.

A nehéz ügyhöz kitartást és Isten áldását kívánva, vagyok

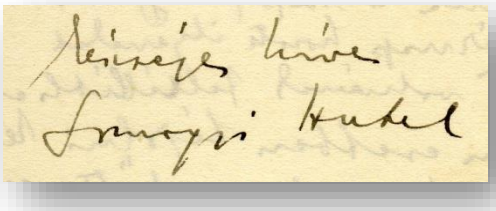

készséges híve

Somogyi Antal

U.i. Majd el felejtem: a templom bejárat úgy kihozva a domb pereméhez közel, mint ahogy a tervrajz mutatja, a tömegek forgalma, illetőleg körmenetek kifejlődése szempontjából aligha volna jó. Az új falusi templom képeit tessék csak megtartani.

D R. Ő R F F Y I M R E
KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS

*Budapest, 193*6. X. 30.
VIII., Trefort utca 2. – Telefon : 313 – 99

Kedves Barátom!

Beszéltem úgy Madarász praelatus úrral , mint Stolpa osztályfőnök úrral. Úgy vettem ki mindkettő beszédéből, hogy november 3-a, kedd volna a legmegfelelőbb nekik. Persze az ilyen uraknál az utolsó percben is közbe jöhet valami, de reméljük a legjobbakat.

Kérlek, ha megérkeztél kedden de. 10 órakor, légy szíves felhívni telefonon lehetőleg még a pályaudvarról. (13-13-99) s akkor vagy izenetet fogsz kapni tőlem, hogy hol találkozhatunk, vagy én leszek a telefonnál.

Mindent elkövetek, hogy Veled mehessek a jelzett két – nehéz – úrhoz.

Tisztelő barátod

Ő. Imre

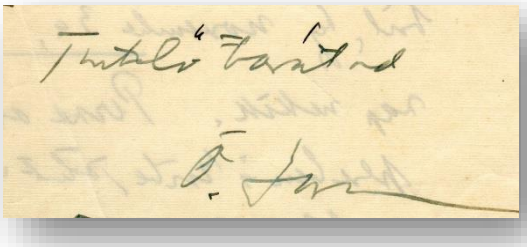

+

Kedves Barátom!

A bátai „Szentvér” templom megépítésének gondolata és terve iránt a legnagyobb rokonszenvvel viseltetem s ennek jeléül a templom építési költségeire e sorokkal egyidejűleg 100, írva Egyszáz pengőt küldök a hozzám juttatott befizetési lapon.

Adja Isten, hogy nemes törekvésüket mihamarább teljes siker koronázza! Imáiba ajánlottan

Kalocsa, 1936. november 16.

Krisztusban testvére

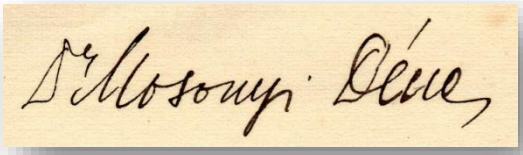

Dr. Mosonyi Dénes

praelatus, kanonok.

Főisztelendő

F á j t h J e n ő plebános úrnak

B á t a .

Kedves Plébános Úr!

A bátai templomépítés ügyében küldött szíves tájékoztatót hálásan köszönöm.

A vallásalapi 100.000 P-ős segélyből a pécsi egyházmegye részére mindössze 8000 P jut s ennek az egyes kérvényezők közt leendő szétosztása tárgyában a folyó évre már jóval előbb megtettem a minisztériumnak. Sajnos a bátaiak kérvényét nem találtam a kérvények között. Majd a jövő év folyamán kérelmezzék. Persze ezt a teljes összeget nem kapja akkor sem Báta, mert az egyházmegyében sokkal szegényebb rászoruló egyházközségek is vannak, de valami mégis fog jutni ide is. Az említett 30.000 P-ről nincs tudomásom, de ha van ilyen, készséggel fogom a bátai egyházközség ily irányú kérelmét pártfogolni a minisztériumnál, ha Tisztelendőséged azt az egyházmegyei hatóság útján terjeszti fel.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1936. november 17.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó j a

+ Ferenc

püspök

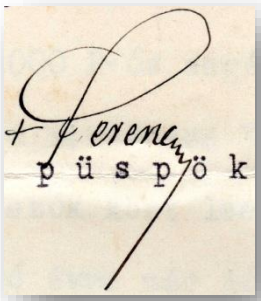

+

Kedves Jenő Barátom!

Nagy örömmel olvastam becses levelét, mert a benne közölt adatokból a legjobb reménységet merítem a Szentvér-templom közeli létesítésére. Ha nekünk akkora tőkéink lennének, már megkezdenők az építkezést. Ez azonban a jelen esetben a ministerium feladata, mely az ilyen ügyeket nem szokta elsietni.

Szívből kívánom, hogy a Szent István jubileumi évre a templom megépüljön és a fellendülő hitélet fokozódó jelenségeivel hirdesse a Hunyadiak korának nemes dicsőségét és a jobb magyar jövő közelségét.

Isten velünk! A Kegyelmes Érsek Úrral együtt szeretettel üdvözli

Kalocsa, 1936. november 23.

Krisztusban testvére
Dr. Mosonyi Dénes
praelatus, kanonok.

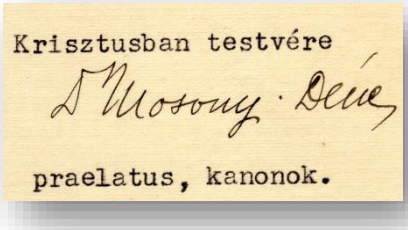

Főisztelendő

F á j t h J e n ő plebános úrnak

B á t a .

Tolna m.

Kedves Barátom!

Megvallom, zavarban vagyok. Olyan ujabbkori templomokra kellene rámutatnom, amelyek célszerűek is, szépek is és nem kerültek többe 120,000 pengőnél., előfeltételezve természetesen, hogy a Bátán szükséges méreteknek is megfelelnek. Budapesten ilyen templom egyetlenegy sem épült. A legolcsóbb is meghaladta a 300,000 pengőt. A Lehel-téri kővel burkolt, 2 tornyú, tágas templom circa 800,000 pengőt emésztett fel. A vidéken épült ugyan olcsóbb templom is, de az csak kápolna inkább és a bátai igényeknek semmikép sem felel meg. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a bátai templomnak befogadóképességgel kell bírnia és épen ezért a Lechner tervén kontemplált, amúgy sem túlságos méreteket nem szabad redukálni, mert akkor a bátai templomépítés ügye a mádi izraelita sorsára kerül. A külföldön, elsősorban Németországban 16 méter széles és legalább 35 méter hosszú templomhajóteret építenek, amint erről meggyőződtem. Persze ezek sem olcsók, de bizonyos, hogy a szükségleteket kielégítik. A díszítésben szerények, hisz a háború utáni keserves időkben készültek. De nem is szükséges, hogy cifraságok útján keressük az emlékszerű hatást, hanem a jó arányokban, ötletes konstrukcióban és az építési anyagok dekoráló kihasználásában.

De mit beszélek sokat, ha a bátai templomépítésnek a minimális követelmények kielégítésére sincs meg a kellő költségfedezete. 120,000 pengő szép pénz ugyan, de a bátai méretű és kivitelű templomra mégis kevés. A székesfehérvári Prohászka-emléktemplomba már 600,000 pengőt belevertek, de még messze áll a befejezéstől, hisz még a homlokzata bevakolva sincs és a padlója közönséges betonhordalék.

Kedves Barátom, végtelenül sajnálom, hogy alapos körültekintés után sem tudtam valamiféle kielégítő megoldásra jutni. Nagyon tökéletlen tanácsot adnék Neked, ha azt mondanám, hogy vágj bele az építésbe a rendelkezésre álló pénzzel és ha nem is jutsz tovább, mint a falak felhúzásáig, a tető lefedéséig és az ablakok-ajtók ideiglenes berakásáig, hogy az istentiszteletek a régi templom áthordott felszerelésén megkezdhető legyen. Egészen bizonyos, hogy ez a kísérletezés és a jobb jövőre hagyatkozás senkinek sem tetszenék. Azt azonban nem tartom egészen zöld ideának, hogy – ha Lechner ezt meg tudná csinálni – hogy a 120,000 megépíttetnék a templom falazata, teteje, padlózata, ajtai és ablakai, a vakolat is felrakatnók, de egyelőre elmaradna a torony kiépítése, a végleges belső felszerelés: oltárok, szószék, padok stb. megkészítése hanem ezek a régi templomból hozatnának át és használtatnának addig, míg az uj és szép felszerelés költségfedezetet talál. Ez esetben természetesen a Hunyadi-emléktemplom rögtöni méltó kialakításáról el kellene egyelőre

tekinteni, és annál jobban hangsúlyozni azt, hogy a bátai pasztoráció (mely a legfőbb érdek) tovább nem várhatott templom-igényének legalább tűrhető kielégítésével.

Ha elfogadnád ezt a lehetőséget, szólítsd fel kérlek Lecnert, propozíció tevésére. Majd meglátjuk, mit mond.

Édes atyádat tisztelve, bajtársi szeretettel vagyok.

Budapest, 1936. december 8.

őszinte híved

Szőnyi Ottó

Szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatal.
137/1937. szám

Tárgy: Báta község Vaxer-köz és a templom építése
Hivatkozási szám: -
Határidő: -
Mellékletek száma: 7 db.

Főtisztelendő

F Á J T H J E N Ő plébános Úrnak,

BÁTA.

Az építendő bátai templom terveit és egyéb iratait azok átvizsgálása után ide csatolva tisztelettel megküldöm az alább i észrevételekkel:

Lechner Lóránd műépítész által elkészített tervezet szerint az építendő templom kereken 8.920 légköbméter s ezen munkálat a belső berendezések nélkül, a mai anyag és munkabérek figyelembevételével légköbméterenként 15 pengő mellett, vagyis összesen 133.800 pengőből valószínűleg elkészíthető.

Az újdombóvári plébániatemplom építési költsége nem hasonlítható össze a bátai temploméval, mert ott az anyagok nagyrésze, mely a vasúton érkezett, kedvezményes vasúti díjtétel mellett számoltattak – mivel a vasút azt régebben szállíttatta – és a közúti fuvarozás is Újdombóváron – a helyi viszonyok kedvezősége folytán – olcsóbb volt.

A jelzett 62.000 pengő tényleges kiadás volt, a fenti kedvezmények figyelembe vétele nélkül.

Szekszárd, 1937. január hó 12-én.

nuár hó 12-én.
A hivatal főnöke :
kir.müszaki főtanácsos.

6379 KASZÁS SÁNDOR KÖNYVNYOMDÁJA SZEKSZÁRD 1933.

Roma. 1937. ápr. 27.

Kedves Kollegina!

Mellékleten küldöm a kért bulla másolatát.

Az u. n. Supplikációs-kötetben (Reg. Suppl.) s az azzal kapcsolatos bulla-másolatok között volt meg; s onnan másoltam le. Szerencsére segítségemre volt némileg. Szerencsére segítségemre volt Lukcsics Pál: szupplikációs-regeszta kézirata, amelyet épen jelenleg javitok ki helyenkint miután, mint épen a kért adatokkal kapcsolatban is több helyen hibás.

Próbáltam Bátára vonatkozólag utána nézni, hogy nincs- e más időből is valami adat. A meglevő, ill. egyáltalában létező kevés index azonban nem adott semmi támpontot; s igy teljesen lehetetlen utána nézni. A szupplikációs-bulla kötetek u. i. több ezer kötetből állnak s igy ha nem tudjuk az egyes oklevelek kiadási évét, nem lehet megkeresni. Igy csak abban lehet bízni, hogy ha fokozatosan feldolgoznák s kiadják a még hiányzó évekre is a magyar vonatkozásu szupplikációkat, amiken Borsányi, Lukcsics s jelenleg én is dolgozom, akadhat adat.

Bizonyára hasznát fogja tudni venni, vagy legalább is érdekelni fogja, hogy ugyanez évben egy győri egyház is kapott teljesen hasonló szövegű s jellegű bullát szinte lényegtelen eltéréssel. Lukcsics azt is említi egész rövid registerben. (XV. sz. pápák oklevelei: IV. Jenő 335 sz. 1434 I. 21. E kiadvány talán ősszel kerül sajtó alá, ha az indexxel s a korrekturával kész leszek.)

Miután ez a bulla megegyezik a bátaival; nem irom le mégegyszer, hanem a bátai bullánál tintával zárójelbe teszem ezen részeket, amelyek a győri bullában másképp vannak, s a változásokat itt közlöm:

1. *Ut in ecclesia Jauriensis*
2. *predicte*
3. *nondum elapsum*

E bulla Reg. L/Kat. 322. kötet 129 t lapon található.

Egyébként a legnagyobb örömmel tettem eleget kérésének, annál is inkább, mivel magam is nagyon szükségét, ill. hiányát érzem annak, hogy a középkori magyar vallásos életre vonatkozólag szinte alig lehet találni komoly munkát, amely segítségül szolgálhatna, s hogy valóban rengeteg részlet, problema van, ami még tisztázásra szorul. Remélhetőleg, sőt egész biztos a maga munkája is sikerrel fog járni s hasznos támpontul fog szolgálni majd nekem is.

Máskor is, ha valamilyen római adatra lenne szüksége, a legnagyobb készséggel leszek segitségére

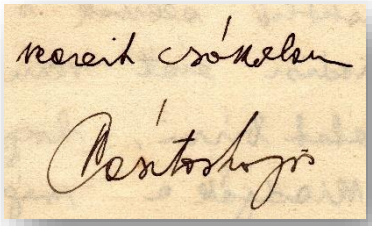

Tolna vármegye kisgyűlése.

Szám: 6426 alisp. / 1937
316. kisgy.

Tárgy: A bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető út kiépítése.

V é g h a t á r o z a t.

Alispánunk előterjesztéséhez képest elhatározzuk, hogy Báta községben az egykori bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető hozzájáró út megépítéséről f. évi közúti költségvetésünk III/4 3. folyószáma alatt felvett hitel terhére gondoskodunk. Evégből erre a célra 10.000 p. hitelkeretet bocsátunk rendelkezésre, mégis azzal, hogy ebből az összegből 3000 P-nek 3 éven át évi egyenlő részletekben Báta község közúti alapunknak megtéríteni tartozik.

Ezt az elhatározásunkat szabályszerű közzététel után jóváhagyás végett m. kir. Kereskedelem és Közlekedésügyi miniszter úrhoz felterjeszteni rendeljük.

M e g o k o l á s.

Báta községben az egykori bátai apátság helyén egy új templom megépítése iránt mozgalom indult meg, amelynek sikerét eleve biztosítani látszik az a körülmény, hogy m. kir. Vallás- é Közoktatásügyi Miniszter úr a felügyelete alá tartozó alapokból tekintélyes összegű támogatást helyezett kilátásba. Ez a mozgalom meghaladja egy pusztán hitbuzgalmi törekvés kereteit és pedig azáltal, hogy egy történelmi nevezetességű esemény színhelyén terveztetik a templom megépítése, ott, ahol Albert halála után 1439. esztendőben a trónért folytatott küzdelem során Ulászló táborához csatlakozott később nemzeti hős, Hunyadi János, vívta meg győzelmét Gara László serege felett, amely küzdelem vetette meg a nagy hadvezér jövőjének alapjait. A létesítendő templom tehát ezt a történelmi eseményt lesz hivatva maradandó alkotással hirdetni az utókor számára.

A templom létesítésének ügyét, amelynek céljaira szükséges anyagi eszközök teljes egészükben még rendelkezésre nem állanak, nagyban előmozdítaná a templom színhelyére vezető út megépítése, a hazafias törekvés sikere érdekében kötelességet véltünk teljesíteni akkor, amikor az útépítésről való gondoskodást magunkra vállaltuk, s ezzel tanúbizonyságot

tettünk arról, hogy a vármegye közönsége a mozgalom iránt megértéssel és áldozatkészséggel viseltetik. Az építési költségek viseléséhez szükséges anyagi előfeltételek az említett költségvetési hitelekben biztosítva vannak.

Báta község közönsége az útépítés céljaira 3000 P-nek 3 év alatt egyenlő részletekben való megfizetését magára vállalván, a község kötelességévé tettük, hogy ezt az összeget közúti alapunkba befizesse.

Ezt a határozatunkat hivatalos lapunkban azzal tesszük közzé, hogy ellene a lapban való megjelenést követő 8. naptól számított 15 nap alatt a m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter úrhoz intézendő, alispánunknál benyújtandó fellebbezésnek van helye. Erről alispánunkat 5737/1937 számú előterjesztésre megfelelő további eljárás végett, továbbá a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatal a központi járás főszolgabíráját , a vm. számvevőséget, Báta község elöljáróságát és Fájt Jenő plébános bátai lakost tudomásul értesítjük.

Kelt Tolna vármegye törvényhatóságának Szekszárdon 1937. évi április hó 27. napján tartott kisgyűlésében.

Jegyezte és kiadta:

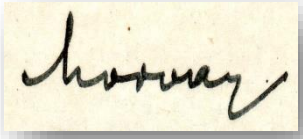

Morvay
vm. tb. főjegyző

Jegyzőkönyvi kivonat.

A Báta község képviselőtestülete által 1937. július hó 11. napján tartott rendkívüli képviselőtestületi közgyűlés jegyzőkönyvéből.

Jelen voltak:

Elnök: vitéz Ónody Géza fm. községi főjegyző.

I. A legtöbb adót fizető képviselők: 1. Molnár László ref. lelkész, 2. Balázs Károly fm., 3. id. Czita János fm., 4. Ivánka Ferenc fm., 5. Sümegi József Sümegi fm., 6. B. Sümegi József Sümegi fm., 7. Decsi Imre fm., 8. ifj. Balázs Mihály fm.

II. Választott képviselők: 1. Takaró István Tamás fm., 2. Imrő János Sávics fm., 3. Tarr János Takaró fm., 4. Sükösdi József Németh fm., 5. Tóth Pál Sütő fm., 6. Soós Mihály fm., 7. Szántó Mihály Sipos fm., 8. D. Horváth Mihály Szűcs fm., 9. Vörös Mihály fm., 10. vitéz Dancs Ignác csizmadia, 11. Keresztes Mihály fm., 12. Kovácska Mihály kovács, 13. Márton János fm.,

III. Szavazati joggal bíró elöljárók: vitéz Ónody Géza főjegyző, 2. Sümegi János B. Dér II. bíró fm., 3. Bózsér József fm. pénztáros, 4. László Péter fm. közgyám, 5. Balázs József fm. esküdt, 6. Sávics István fm. esküdt, 7. Sümegi István Takaró fm. esküdt, 8. Pirisa Mihály fm. esküdt, 9. Gyuricza Mihály fm. esküdt, 10. Kis Mihály fm. esküdt, 11. dr. Ung Ferenc községi orvos, 12. Halász János fm. esküdt, 13. Kis Fejes István fm. esküdt.

A megjelent közgyűlési tagok száma: 34.

A jegyzőkönyvet vezette: vitéz Ónody Géza főjegyző.

64 rkgy./1937. sz.

Előadó főjegyző felolvassa alispán úr 10392/1937. sz. leiratát, mely szerint a bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető út, illetve gyalogjáró létesíthetése végett területek volnának kisajátítandók.

A fenti kisajátítások, illetve területek megvételére legalább 30 nap közbevetésével képviselőtestületi gyűlés volna egybehívandó.

Határozat.

A képviselőtestület egyhangúlag kimondja, miszerint községi bírónak felhatalmazást ad arra, hogy a bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető gyalogjáróhoz terület kisajátítása, illetve megvétele végett legalább 30 nap közbevetésével képviselőtestületi gyűlést hívjon egybe.

Kiadta:

Báta, 1937. szeptember hó 8.

vitéz Ónody

főjegyző

ADÁSVEVÉSI SZERZŐDÉSEK KIVONATAI

1. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes István nőtlen, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath. hitközség nevében Fájth Jenő Plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 1730 és 2340 számú betétben levő 1630 és 1623 hrsz. ingatlanok a Szilas szőlőben 16 és 123 □öl terjedelemben.
- Vételár: 139 pengő.
- Kelt: Bátán, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László

2. Adásvevési szerződés

- Eladó: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Ónody Géza községi főjegyző és vitéz Pirisa István községi bíró bátai lakosok.
- Vevő: a bátai rk. hitközség nevében Fájth Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a Báta község 2. sz. telekjegyzőkönyvi betétében levő 88/2 hrsz. kert a Beltelkekben, 147 □öl terjedelemben.
- Vételár: 588 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Karkus Elemér

3. Adásvevési szerződés

- Eladó: kiskorú Pirisa Imre nevében atyja Pirisa Imre nős volt Máté Juliannával bátai lakos.

- Vevő: a bátai r. kath. hitközség nevében Fájth Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 885. sz. betétben levő 1628 hrsz. erdő a Szilas szőlőben, 106 □öl terjedelemben.
- Vételár: 106 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László

4. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes Mátyás nős Miklósa Veronával
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 3659. sz. betétben levő 1624 hrsz. szántó és szőlő a Szilas szőlőben, 207 □öl terjedelemben.
- Vételár: 207 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László

5. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes István nőtlen bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 1730 és 2340 sz. betétben levő 1630 és 1623 hrsz. ingatlanok a Szilas szőlőben, 16 és 123 □öl terjedelemben.
- Vételár: 139 pengő.
- Kelt: Báta. 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József és Kreskay László

6. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes Mihály nős Cs. Markó Katalinnal bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 885 és 2082 sz. betétben levő 1631 hrsz. szőlő 80 □öl terjedelemben, és az 1626 hrsz. ingatlanból csatolt vázrajz szerinti 1626/3 hrsz. ingatlan, 182 □ öl terjedelemben, és az 1626/1 hrsz. ingatlan 8 □öl terjedelemben.
- Vételár: 270 pengő.
- Kelt: Báta. 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József és Kreskay László

7. Adásvevési szerződés

- Eladó: Báta nagyközség, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Vevő: Soós Mihály és neje D. Sümegi Erzsébet bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 2. számú betétben levő 87/2 hrsz. kert a Beltelkekben, 173 □öl terjedelemben.
- Vételár: 692 pengő.
- Kelt: 1937, Báta, szeptember 19.
- Tanúk: Kreskay László, Nyers József

8. Adásvevési szerződés

- Eladó: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Vevő: Gujdovics Péter és neje Peteli Anna bátai lakosok.

- Eladott terület: a bátai 2. sz. betétben levő 86/2 hrsz. kert a Beltelekben, 155 □öl terjedelemben.
- Vételár: 620 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Kreskay László, Nyers József

9. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes Mátyás nős Miklósa Veronával, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 3659 betétben levő 1624 hrsz. szántó és szőlő a Szilas szőlőben, 207 □öl terjedelemben.
- Vételár: 207 pengő.
- Kelt: Báta 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László

10. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes Mihály nős Cs. Markó Katalinnal, bátai lakos.
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 2082 sz. betétben levő 1626 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1626/2 hrsz. ingatlan 37 □öl terjedelemben.
- Vételár: 37 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László

11. Adásvevési szerződés

- Eladó: Varga Mihály nős Molnár Juliannával, bátai lakos.
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 983 sz. betétben levő 1154 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1154/2 hrsz. ingatlan 45 □öl terjedelemben.
- Vételár: 9 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László.

12. Adásvevési szerződés

- Eladó: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: Báta község 2. sz. telekjegyzőkönyvi betétében levő 88/2 hrsz. kert a Beltelkekben, 147 □öl terjedelemben.
- Vételár: 588 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Karkus Elemér.

13. Adásvevési szerződés

- Eladó: Babos Józsefné szül. Mózes Teréz, bátai lakos
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: Báta község 954 sz. telekjegyzőkönyvi betétében levő 1625 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1625/2 hrsz. ingatlan 32 □öl terjedelemben.
- Vételár: 32 pengő.

- Kelt: Báta, 1937. szeptember 19.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László.

14. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes Mihály nős volt Máté Ilonával, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 530 sz. betétben levő 1621 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1621/1 hrsz. ingatlan, 24 □öl terjedelemben, és az 1621/3 hrsz. ingatlan 35 □öl terjedelemben.
- Vételár: 89 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 22.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László.

15. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes József nős Berényi Annával, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 530 sz. betétben levő 1620 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1620/1 hrsz. ingatlan 182 □öl terjedelemben és az 1620/3 hrsz. ingatlan 60 □öl terjedelemben.
- Vételár: 363 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 22.
- Tanúk: Sükösdi János, Kolláth Ferenc

16. Adásvevési szerződés

- Eladó: Mózes József nős Berényi Annával, bátai lakos.
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 530 sz. betétben levő 1620 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1620/2 hrsz. ingatlan, 56 □öl terjedelemben.
- Vételár: 84 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. szeptember 22.
- Tanúk: Sükösdi János, Kolláth Ferenc.

17. Adásvevési szerződés

- Eladó: Decsi Imre, bátai lakos.
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 2936 sz. betétben levő 1156 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1156/2 hrsz. ingatlan, 100 □öl terjedelemben.
- Vételár: 50 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. október 3.
- Tanúk: Kreskay László, Nyers József.

18. Adásvevési szerződés

- Eladó: Babos Józsefné szül. Mózes Teréz, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 954 és 885 sz. betétben levő 1625 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1625/1 és 1625/3 hrsz. ingatlanok, 42 és 161 □öl terjedelemben.
- Vételár: 251 pengő.

- Kelt: Báta, 1937. október 6.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László.

19. Adásvevési szerződés

- Eladó: Balogh Istvánné szül. Sümegi Erzsébet, bátai lakos.
- Vevő: Báta község, mint erkölcsi testület nevében vitéz Pirisa István községi bíró és vitéz Ónody Géza községi főjegyző bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 295 sz. betétben levő 1147 hrsz. ingatlanból a csatolt vázrajz szerinti 1147/2 hrsz. ingatlan, 22 □öl terjedelemben.
- Vételár: 10 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. október 6.
- Tanúk: Nyers József, Kreskay László.

20. Adásvevési szerződés

- Eladó: özv. Sütő Mihályné szül. Katona Erzsébet, bátai lakos.
- Vevő: a bátai r. kath hitközség nevében Fájht Jenő plébános és Horváth Mihály hitközségi gondnok, bátai lakosok.
- Eladott terület: a bátai 2081 sz. betétben levő 1145 hrsz. szőlő, a Beltelkekben, 307 □öl terjedelemben.
- Vételár: 450 pengő.
- Kelt: Báta, 1937. október 23.
- Tanúk: vitéz Ónody Géza, Nyers József.

TOLNA VÁRMEGYE MÚZEUMA
MUSEUM DES KOMITATES TOLNA
69/1937.sz.

Szekszárd, 1937. július 20.

Főtisztelendő Plébános Úr!

Szombati bátai kirándulásom alkalmával, a plébániáról eltávozva megmásztuk még az Öreghegyet és a Kálváriahegynek az előbbi mögött fekvő részét.

Az Öreghegyen kétségtelenül megállapítható, hogy ezen a helyen egy nagyon gazdag koravaskori urnatemető feküdt, nincsen azonban kizárva az sem, hogy egy időben a hegy földvár céljait is szolgálta. – Ugyanitt régebbi, bronzkori település nyomai is észlelhetők, de nincsen hiány későbbi kelta cserepekben sem.

A Kálváriahegynek az Öreghegy mögötti részén, közel a mérnöki jelhez, igen sok a koravaskori cserép, csont, paticsdarab, ami szintén csak azt mutatja, hogy ezen a helyen is lakótelep állott.

Az Öreghegyen sajnos, nem sokat tehetünk, mert szőlő az egész teteje. A Kálvárián azonban több, ásatásra alkalmas helyet találtam. A mérnöki jel felé menet, az utolsó új ültetésű szőlő mellett krumpli és kukoricaföld fekszik, mely nincsen megforgatva. Tulajdonosa bizonyos Német, akinek a feleségét Barinak hívják. Annyit tudok még róluk, hogy a Szurdikban laknak. – Nagyon hálás lennék, ha Főtisztelendő úr megtudná a pontos nevüket. – Van még ennél is fontosabb tarló, melynek csak a fekvését tudom. Tulajdonosának nevét nem ismerem, pedig ezen a helyen akadálytalanul ásathatnánk. Vázlatosan ide rajzolom a környéket, a bátaiak biztosan meg tudják mondani, hogy kié.

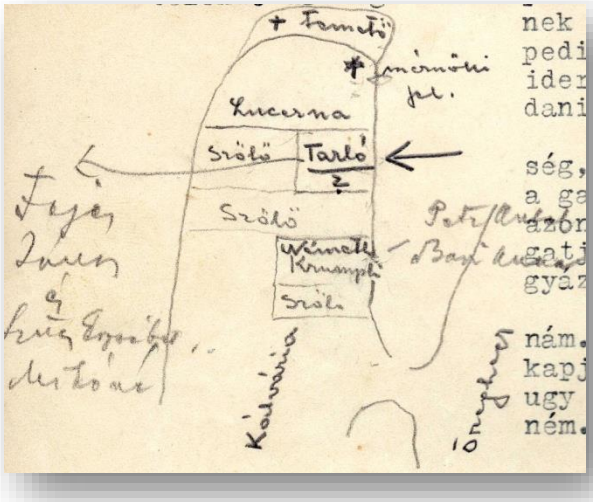

Ez utóbbi föld tulajdonosától engedélyre volna szükség, hogy az ásatást minél előbb megkezdhessük. – Kár nem éri a gazdát, mert a tönkretett vetést tartozunk megfizetni, azon felül a földjét is jó mélyen és egyenletesen megforgatjuk. A fekete föld visszakerül a tetejére, ha pedig trágyázást illetően van kára, azt is megtérítjük.

Alispán úr szeretné, ha az ásatást mielőbb lebonyolítanám. Ha tehát nem volna akadálya annak, hogy napi hat munkást kapjunk a helyben szokásos, de maximálisan 2 pengős áron, úgy az ásatást azonnal, illetve már a jövő héten megkezdeném.

A munkát a Klastromhegyen kezdeném meg, s a Kálvárián folytatnám. Ott tartózkodásom idején azonban egészen biztosan akadna még több lelőhely is. Néhány kisebb próbaásással együtt lenne az őskori anyag Báta monográfiájához.

Kérésem a fentieknek megfelelően az lenne, szíveskedne Plébános úr megtudakolni, hogy a jövő hét második felére, vagy legkésőbb augusztus 2-ra kaphatnánk-e 6 napszámost. Nagyon érdekelne emellett az is, hogy az ásatás időtartamára ki lehetne-e bérelni és milyen áron valahol egy szobát két ággyal és esetleg konyhahasználattal, mivel a feleségemet magammal szeretném vinni.

Plébános úr szíves fáradozását előre is hálásan köszönve,

maradok mély tisztelettel

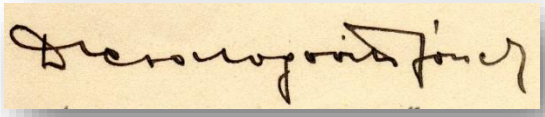

Dr. Csalogovits József
vármegyei múzeumőr

Mélyen tisztelt Főtisztelendő Úram!

A bátai róm. kat. templom felépítését előmozdítaná ha a bátaiak részéről összegyűjtött pénzt takarékkönyv vagy bármily más módon a vallás és közoktatásügyi Miniszteriumba letétként elhelyeznék, mert akkor a bizalom meg volna, hogy a pénz tényleg megvan.

Tudomásom szerint az alapoknál is már tetemes összeg van összegyüjtve. Nagyon kérném Főtisztelendő urat ily irányban próbálkozni, hogy előbbre jussunk, mert ha most sem jutunk a megindináshoz, még annak is ki lehetünk téve, hogy a már félre tett pénzt az alapítványok másra fordítják és akkor az építkezés lehetősége nagyon messze jövőben lesz csak remélhető. Kérem engem nem említeni, hogy ez irányban írtam, de úgy látom a helyzetet, hogy csak az összegyűjtött pénz bemutatása győzné meg Stolpa őméltóságát, hogy az épitést el lehet már kezdeni.

Ismételten kérem engem nem emliteni, de mint miniszteriumban szolgáló, így látom a helyzetet, s azért voltam bátor Főtisztelendő úrnak ezt megírni, hogy így talán végre célt érünk. Kérem nehány sorban szíves válaszát. Jó volna 1-ig a miniszteriumban az említett lépéseket megtenni.

Maradtam Főtisztelendő Uramnak

tisztelő híve

Lechner Lóránd

okl. építész mérnök.

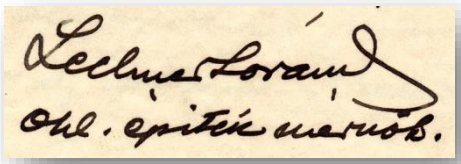

Bpest, 1937. jul. 26.

2330/1937. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr

. / . alatt azzal küldöm meg a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatalhoz intézett átiratot, hogy a bátai Szentvér-templom építésére átutalt 10.000 P /Tízezer pengő/ visszafizetéséről hiteles nyilatkozatot küldeni szíveskedjék a püspöki iroda számára.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1937. augusztus 4.

Tisztelendőségednek

Krisztusban testvére
Dr. Hanny Ferenc
püspöki helynök.

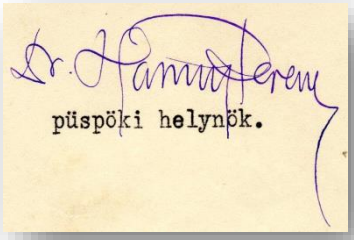

Tisztelendő
F á j t h J e n ő Úrnak
plébános

B á t a .

ad 2337/1937. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi augusztus 6-án kelt felterjesztése kapcsán a Szent Vér templom építése céljára adott 10.000 /Tízezer/ pengő ügyében a következőket közlöm Tisztelendőségeddel.

Tartson egyházközségi képviselőtestületi gyűlést s ezen jelentse be a Püspök Úr Ő Nagyméltóságától kapott tízezer pengőnyi kamatmentes előleget, magyarázza meg, hogy erre a fedezet a már gyűjtött és meglévő és a még gyűjtendő összegek; erre a gyűlés jelentse ki egyhangúlag, hogy e fedezetet folyamatosan átengedi fenti előleg törlesztésére. Ezt a jegyzőkönyvet terjessze fel jóváhagyásra.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1937. augusztus 14.

Tisztelendőségednek

Krisztusban testvére

Dr. Hanny Ferenc

püspöki helynök.

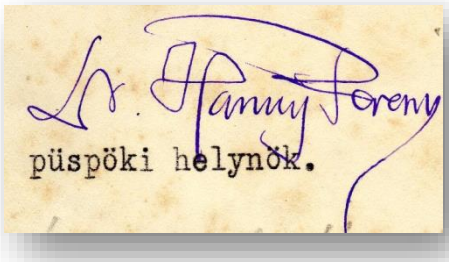

Tisztelendő

F á j t h J e n ő Úrnak

plébános

B á t a .

Jegyzőkönyvi kivonat

Báta község képviselőtestülete által 1937. augusztus hó 29-én tartott rendkívüli képviselőtestületi közgyűlés jegyzőkönyvéből.

Jelen voltak:

Elnök: vitéz Pirisa István fm. községi bíró.

Legtöbb adót fizető képviselők: 1. Sümegi József Mózes fm. 2. Balázs Károly fm. 3. Sümegi József Sümegi fm. 4. B. Sümegi József Sümegi fm. 5. ifj. Balázs Mihály fm. 6. Vondra Ádám kereskedő.

Választott képviselők: 1. D. Horváth Mihály fm. 2. Vörös Mihály fm. 3. vitéz Dancs Ignácz csizmadia 4. Kovácska Mihály kovács 5. Márton János fm. 6. Takaró István fm. 7. Imrő János Sávics fm. 8. Tarr János fm. 9. Tóth Pál Sütő fm. 10. Soós Mihály fm. 11. Szántó Mihály fm.

Szavazati joggal bíró elöljárók: 1. vitéz Ónody Géza községi főjegyző 2. Sümegi János fm. II. bíró 3. Bózsér József fm. pénztáros 4. László Péter fm. közgyám 5. Sümegi István fm. esküdt 6. B. Tóth Mihály fm. esküdt 7. Pirisa Mihály fm. esküdt 8. Cz. Kiss Mihály fm. esküdt 9. Kis Fejes István fm. esküdt.

A megjelent közgyűlési tagok száma: 27.

A jegyzőkönyvet vezette: vitéz Ónody Géza községi jegyző.

77. rkgy./1937. sz.

Előadó főjegyző előadja, hogy tudomása szerint Báta község, mint erkölcsi testület a 86/2, 87/2 és 88/2 hrsz. ingatlanokat a Beltelkekben 155, 173 és 147 □öl terjedelemben ezelőtt kb. 26 évvel eladta a r. kath. hitközségnek. A fenti területeket az eladás idejétől a r. kath. hitközség használta és használja jelenleg is, azonban azok tulajdonjogilag még most is a község nevén állanak, mert a r. kath. hitközség azok vételárát nem fizette ki. Báta község, mint erkölcsi testület hajlandó a fenti területek teljes és végleges átadására, illetve az ügyük elintézésére, de csak a következő feltételek mellett:

1) A fenti ingatlanok közül a 86/2 hrsz. ingatlant Gujdovics Péternek, a 87/2 hrsz. ingatlant Soós Mihálynak és a 88/2 hrsz. ingatlant a r. kath. egyházközségnek □ölenkint 4 P-ős áron eladja.
2) A befolyt vételáron megvásárolja a 13917/1937. számú alispáni rendelettel elrendelt és a bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető út kiépítéséhez szükséges területeket.
3) A fennmaradó pénzen pedig megvásárolja az új templom építéséhez még szükséges területeket és azokat átadja a r. kath. egyházközségnek teljesen díjmentesen templomépítés céljára.
4) A fenti területek átadása az egyházközségnek úgy tenkintendő, mintha azokat a község most ajándékozná templomépítés céljára.

A fenti pontokba foglalt teendők elvégzésével községi bíró és főjegyző volnának megbízandók. Ezek után elnök felteszi a kérdést, akik előadó javaslatát fogadják el, szavazzanak „igen”-nel, akik ellene vannak, szavazzanak „nem”-mel.

„Igen”-nel szavaztak:1. Sümegi József Mózes, 2. Balázs Károly, 3. Sümegi József Sümegi, 4. B. Sümegi József, 5. Ifj. Balázs Mihály, 6. Vondra Ádám, 7. D. Horváth Mihály, 8. Vörös Mihály, 9. vitéz Dancs Ignácz, 10. Kovácska Mihály, 11. Márton János, 12. Takaró István, 13. Imrő János, 14. Tarr János, 15. Tóth Pál, 16. Szántó Mihály, 17. vitéz Ónody Géza, 18. vitéz Pirisa Péter, 19. Kis Fejes István, 20. Sümegi János, 21. Bózsér József, 22. László Péter, 23. Sümegi István, 24. B. Tóth Mihály, 25. Pirisa Mihály és 26. C. Kiss Mihály.

Soós Mihály, mint érdekelt fél ezen pont tárgyalása előtt elhagyta a tanácstermet.

„Nem”-mel nem szavazott senki.

Minthogy a képviselőtestület szavazattal bíró tagjainak száma 48, ennél fogva a képviselőtestület 26 szavazattal, vagyis általános többséggel meghozta a következő határozatot.

Határozat.

A képviselőtestület kimondja, hogy Báta község tulajdonát képező és már régen a r. kath. hitközség által használt bátai 86/2 és 87/2 és 88/2 hrsz. ingatlanok ügyét a következőképp rendezi.

1) A 86/2 hrsz. ingatlant Gujdovics Péternek, a 87/2 hrsz. ingatlant Soós Mihálynak és a 88/2 hrsz ingatlant a r. kath. hitközségnek □ölenkint 4 pengőért eladja.
2) A befolyt vételáron megvásárolja a 13917/1937. számú alispáni rendelettel elrendelt és a bátai apátság helyén létesítendő új templomhoz vezető út kiépítéséhez szükséges területeket.
3) A fennmaradó pénzen megvásárolja az új templom építéséhez szükséges területeket és azokat átadja teljesen díjmentesen a r. kath. egyházközségnek templomépítés céljára.
4) A fenti területek átadása az egyházközségnek úgy tekintendő, mintha azokat a község most ajándékozná annak templomépítés céljára.

A fenti pontokban foglaltak végrehajtásával községi bíró és főjegyző bízatik meg a képviselőtestület által.

Így kellett határozni, mert a község a fenti területeket már régen átadta a r. kath. hitközségnek – a r. kath hitközség 26 éven keresztül háborítatlanul használta azokat, most pedig a község a fenti alapon véglegesen rendezi a fenti ingatlanok ügyét.

Ezen határozat meghirdetendő a hirdetési határidő lejárta után pedig felsőbb hatósági jóváhagyásra terjesztendő fel.

Kiadta:

Báta, 1937. szeptember hó 9.

vitéz Ónody

főjegyző

Bizonyítjuk, hogy ezen véghatározat 15 napi fellebbezési jogra való figyelmeztetés mellett községünkben 1937. évi aug. 29. napján dobszó útján kihirdettetett.

Kelt Báta, 1937.évi okt. hó 19. nap vitéz Ónody főjegyző, vitéz Pirisa bíró

1198 kisgy./18299 alisp. /1937

Ezen határozatot Tolna vármegye törvényhatósága Szekszárdon, 1937. évi november hó 9. napján tartott kisgyűlésén jóváhagyta.

A törvényhatóság nevében: az alispán helyett

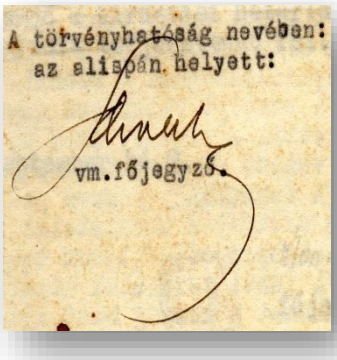

2682/1937. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi szeptember 6-án 125. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán felhívom Tisztelendőségedet, hogy mielőbb jelezze, mennyit tesznek ki az előlegezett 10.000 P fedezetéül szolgáló eddig gyűjtött és már meglévő összegek és mennyire van még kilátás az ezután folytatandó gyűjtésekből.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok.

Pécs, 1937. szeptember 16.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó j a

+ Ferenc

püspök.

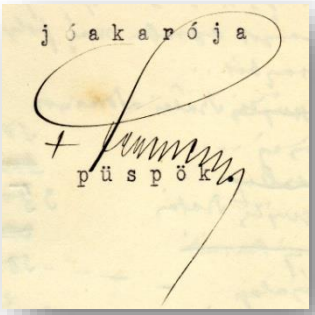

Tisztelendő

F á j t h J e n ő Úrnak

plébános

B á t a.

7. szeptember 17.

Kegyelmes Uram!

Báta, tolnamegyei község új templomot épít. Az új templomhoz vezető út községi hozzájárulására vonatkozó képviselőtestületi határozatot Tolnamegye alispánja kormányhatósági jóváhagyás végett 13917/1937. sz. alatt felterjesztette Excellenciádhoz. Engedd meg, hogy fontos helyi érdekekre való tekintettel kegyes jóváhagyásodnak sürgős megadását kérjem.

Becses válaszodat kéri és előre hálásan köszöni

igaz híved

Őrffy Imre

Nagyméltóságú
S z é l l J ó z s e f dr.
belügyminiszter úrnak
B u d a p e s t

7. szept. 21.

Kedves Barátom

A bátai plébános úrtól örömmel értesültem arról, hogy a templomépítés céljaira már több, mint 25.000 pengőjük a takarékban van. Miután emlékezetem szerint circa 30.000 pengő volt az az összeg, amire odalent vártatatok s a felajánlott fuvar minimalis értéke 4000 pengőn felül van, a bátaiak velem együtt remélik, hogy a templom alapkőletétele 1938. tavaszán mégis lehetséges lesz. Ezt egy kisebb, jelentős vármegyei férfiakból álló küldöttség a miniszter úrtól kérni is fogja. A magam részéről is nagyon hálás lennék, ha a terv valóra váltása érdekében döntően fontos befolyásodat latba vetni szíves lennél. Ebben az ügyben egyébként a miniszteri audiencia előtt személyesen tiszteletemet óhajtom tenni Nálad.

Régi barátsággal:

Őrffy

Méltóságos

DR. STOLPA JÓZSEF
min. osztályfőnök úrnak

BUDAPEST V.
Hold u. 16. sz.

D R . Ő R F F Y I M R E
KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS

Budapest, 1937. szeptember 21.
VIII., TREFORT UTCA 2. – TELEFON : 131-399

Kedves Barátom!

Csak tegnap érkeztem meg Párisból, de leveled folytán azonnal óhajtok tenni valamit s ezért Stolpa barátomhoz a csatolt levelet intéztem. A megyei újság cikke nem kerülte el a figyelmemet, azt még Párisban olvastam és ott is megállapítottam, hogy Fájth Jenő barátom a régi… Én is az szeretnék lenni és állok mindenben továbbra is rendelkezésedre. Ha Perczel Bélával valami érdemleges megegyezésed lenne, légy szíves azt közölni velem.

A templomhoz vezető út ügyében a belügyminiszter úrhoz a másolatban csatolt sürgető levelet intéztem. A főjegyző úrnak légy szíves megmondani, hogy azt szerettem volna tudni, hogy a Lanka patak ügyének iratai jelenleg hol vannak. Majd személyesen utána nézek a Földművelésügyi miniszteriumban.

Tisztelő barátod

Őrffy Imre

Ui. A kereskedelemügyi miniszter úr levelét, amelyben közli a bátai vásár ügyében kelt kedvező döntését, csatolom; légy szíves azt a főjegyző úrnak átadni.

Nagyságos és főtisztelendő

FÁJTH JENŐ plébános úrnak

B Á T A .

Tolna vm.

3 melléklet

D R . Ő R F F Y I M R E
KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS

Budapest, 1937. szeptember 28.
VIII., TREFORT UTCA 2. – TELEFON : 131-399

Igen tisztelt Főjegyző Úr!

A földművelésügyi minisztériumban hosszas utánjárással megállapítottam, hogy az alispán úr a földművelésügyi miniszter úr legutolsó rendeletének a mai napig nem felet meg és a minisztérium még nem intézkedhetik. A holnaputáni megyegyűlésen megkísérlem az ügy mielőbbi felterjesztését sürgetni.

A templomhoz vezető út ügyében a belügyminiszter úr titkárától a . / . alatt csatolt, ideiglenes választ kaptam. Méltóztassék ezt a plébános úrnak megmutatni azzal, hogy a Perczel őméltóságával a kultuszminisztériumban leendő eljárás ügyében szintén fogok tárgyalni Szekszárdon.

Szívélyes üdvözlettel

Őrffy Imre

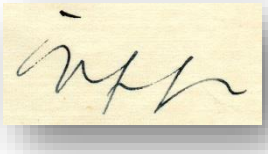

Tekintetes és nemzetes

vitéz Ónody Géza
közs. főjegyző úrnak
B á t a

1 mell.

ad 2682/1937. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi szeptember 18-án 130. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán jelen soraimmal tudomásul veszem a bátai r. k. egyházközség képviselőtestületének folyó évi augusztus 22-én hozott határozatát, melyben a bátai Szent Vér-templom építésére folyósított 10.000 P egyházhatósági kölcsön fedezetéről gondoskodik.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok.

Pécs, 1937. szeptember 29.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó j a

+ Ferenc

püspök.

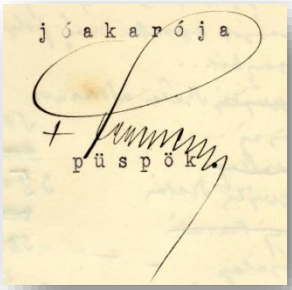

Tisztelendő

F á j t h J e n ő Úrnak

plébános

B á t a .

D R. Ő R F F Y I M R E
BUDAPEST
VIII. TREFORT-U. 2. SZ.
TELEFON: 13-13-99

Budapest, 1937. október 29..

Kedves Barátom!

A főjegyző úrnak írt levelem mását szíves tájékoztatásul csatolom azzal az igen bizalmas megjegyzéssel, hogy a megyéspüspök úr is mellettem foglalt állást és a főispán úr is nagy buzgalommal dolgozik érdekemben úgy, hogy Perczel Béla barátom sajnálatos ellenzéki magatartása ellenére is biztosítottnak látjuk az eredményt. Persze, ha külön eljár a templom ügyében, az nem árt és Téged ne is feszélyezzen a jelenlegi helyzet a tekintetben, hogy őt is igénybe vedd segítségedre.

Szívélyesen üdvözöl

Őrffy

1 mell.

Nagyságos és főtisztelendő
Fájth Jenő plébános úrnak
B Á T A .

7. október. 29.

Igen tisztelt Főjegyző Úr!

A bátai Lanka patak ügyében az alispán úrtól a ./. alatt csatolt levelet megkaptam. Megkaptam a bátai emlékmű leleplező ünnepélyére szóló meghívást is. Meg lehetnek győződve róla, hogy lélekben ott leszek és arról is, ha a politikai taktika megengedi, személyesen is megjelenek, de ezt alig hiszem, aminek bővebb indokát majd alkalmilag elmondom.

Bár a felsőházi tagságra való jelölést elfogadtam, a község ügyeiben továbbra is a legnagyobb készséggel rendelkezésre állok.

Szívélyes üdvözlettel

Őrffy s. k.

1 mell.

U. i. Stolpa őméltóságával már tárgyaltam a templom ügyében, rövidesen ígérte állásfoglalásának közlését. Perczel őméltóságával, sajnos nem járhatok együttesen el, mert ő az ellenzékkel tart velem szemben is. Kilátásaim a felsőházi tagságot illetően nem kedvezőtlenek, de ismétlem, akárhogy is oldódjék meg ez a kérdés, a bátaiaknak továbbra is rendelkezésére állok.

Tekintetes

vitéz Ónody Géza közs. főjegyző úrnak

B á t a.

D R. Ő R F F Y I M R E
BUDAPEST
VIII. TREFORT-U. 2. SZ.
TELEFON: 13-13-99

Budapest, 1937. november 5.

Kedves Barátom!

Jól esett a nov. 3-i leveledből kiérezhető rokonérzésedet olvasnom. Megnyugtathatlak, akárhová állítson is a gondviselés, nem fogok Rólatok megfeledkezni.

Kérlek, magyarázd meg valamiképpen, de mindenesetre úgy, hogy ellenfelem meg ne tudja, miért nem mentem el most Bátára. Le fogok én oda jutni, remélem, mihamarabb.

Mindenesetre jó lenne, ha gondoskodni méltóztatnál arról, hogy Tóth és Bozsér barátunk a tudomásom szerint dec. 6-án tartandó megyebizottsági gyűlésre okvetlenül bejöjjön. Tudtommal más bizottsági tag Bátán nincsen.

Régi és őszinte barátsággal üdvözöl

Ő. Imre

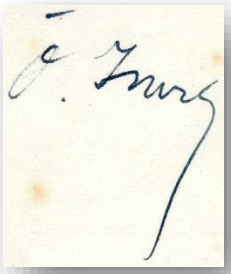

Nagyságos és Főtisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

B á t a.

Dr. Stolpa József vkh. államtitkár úr levele Őrffy Imréhez.
M. kir. vallás- és közokt. miniszt. államtitkár

Budapest, 1937. december 11-én.

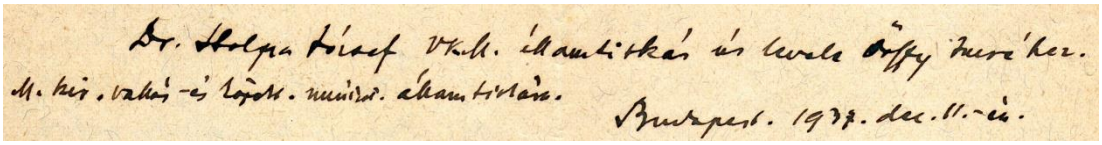
Dr. Stolpa József vkh. államtitkár úr levele Őrffy Imréhez.
M. kir. vallás- és közokt. miniszt. államtitkár. Budapest. 1937. dec. 11.-én.

Kedves Barátom!

– Gratulálok a felsőházi tagsághoz –

„A bátai templom ügyében van szerencsém közölni, hogy miután több évi takarékosság után az építési költség nagyobb része most már biztosítottnak látszik, megbíztuk Lechner Lóránd műépítészt, hogy a már elfogadott vázlatrajzok alapján a kiviteli terveket és részletes költségvetést készítse el. Ez azonban a 170.000 pengőt meg nem haladhatja. Megkerestük továbbá Tolna-vár megye alispánját, hogy a vármegye által megigért s az új templomhoz vezető út megépítése iránt most már intézkedjék.

Ezekről természetesen értesítettük a pécsi püspök urat azzal a célzattal, hogy befolyásával az út elkészítését szintén szorgalmazza.”

Stolpa József s. k.

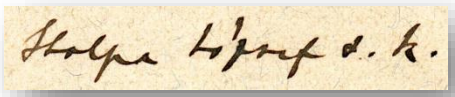
Stolpa József s. k.

7. december 20.

Kedves Barátom!

Stolpa államtitkár úr közölte velem, hogy a bátai templomépítést jövőre megkezdi és annak időpontját tisztán attól teszi függővé, hogy a templomhoz vezető utat a vármegye mikor építi meg.

Mivel értesülésem szerint az útépítés összes feltételei, legfőképpen a pénz, megvannak, engedd azt a kérést eléd terjesztenem, hogy mihelyt csak az időjárás engedi, méltóztassál az építés megkezdését elrendelni. A bátaiakat örök hálára fogod vele kötelezni.

Szívélyesen üdvözöl

Őrffy s.k.

Nagyságos
Szongott Edvin alispán úrnak
S z e k s z á r d

D R . Ő R F F Y I M R E

KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS
FELSŐHÁZI TAG

Budapest, 1937. december 20.

VIII., TREFORT UTCA 2. – TELEFON : 131-399

Kedves Barátom!

Rendkívül meghatott, hogy a templomotok ügyében eddig végzett munkámat mennyire megbecsülni méltóztatol. Végtelenül örülök, hogy a dolog most már a komoly megvalósulás stádiumába jutott és meg lehetsz győződve róla, ezután is mindent elkövetek az ügy érdekében.

Én holnap Szekszárdon az alispán úrnak a másolatban csatolt levelet fogom átadni és külön a lelkére kötöm az útépítés mielőbbi megkezdését.

Légy szíves a főjegyző úrral közölni, hogy a jaj-tanyai szarvasok ügyében interveniálni fogok, bár meg kell vallanom, az ilyen ügyek a legkényesebbek. Nem is tudom, hogy az új vadkerítés ezekkel szemben miért nem hatályos? Valószínűleg ezek már a kerítésen túl lévő területeken csinálnak károkat.

Holnap Szekszárdon vagyok, de szerdán már ismét Pesten. Akkor talán ebben az ügyben is eljárhatok. Azután január 2-án leszek ismét Pesten.

Kellemes karácsonyt és boldog újévet kíván

tisztelő barátod

Őrffy Imre

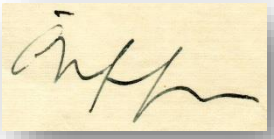

Nagyságos és főtisztelendő

Fájth Jenő plébános úrnak

B á t a

A Báta községben épülő r. k. templom költségvetése.

I. Föld kőműves, beton, vasbeton, szigetelő és elhelyező munka.

1. Földmunka.

	Egységár:	Összesen:
1. 150.00 m^3 torony alatti alapbeton helyének földkiemelése bármely mélységben és talajnemben. A kiemelt föld földfeltöltés céljára felhasználható, a fölös része elfuvarozandó. Az esetleges vízmerítéssel, a dúcolással, a pincetalaj kiegyenlítésével és szakszerű döngölésével együtt, anyaggal, szerszámmal és költséggel együtt.		
2. 401.- m^3 alapfalak helyének földkiemelése, a fölös föld elfuvarozásával együtt, úgy, mint 1. tétel alatt.		
3. 100.- m^3 földfeltöltés az alsó szélesebb alapfalak és felső alapfalak közötti terület részére, 20 cm-es rétegbe elteregetve és erősen döngölve, minden anyag munkával és költséggel együtt.		
4. 65.00 m^3 földfeltöltés a torony alatt, 20 cm rétegekben elteregetve és erősen döngölve, a felső felület kiegyenlítésével, elszámolva a készen ledöngölt térfogat szerint.		
5. 246.00 m^3 földfeltöltés a templom hajóinak padlója alatt különben, mint 3. és 4. t.		
6. 184 m^3 földfeltöltés a szentély, keresztelőkápolna és sekrestye padlója alatt különben, mint 3. és 4. tétel.		
7. 96 □m salakfeltöltés a kórus födéme fölé simítással. A salak száraz, gázmentes salak legyen.		
	Átvitel:	

Áthozat:

8. 441 □m salak feltöltés a mellékhajók fölé simítással. Különben, mint 7. tétel.
9. 393 □m salak feltöltés a főhajó fölé simítással. Különben, mint 7. tétel.
10. 91.00 □m salak feltöltés a szentély födéme fölé simítással, különben, mint 7. tétel.
11. 39.00 □m salak feltöltés a keresztelőkápolna födéme fölé simítással. Különben, mint 7. tétel.
12. 61.00 □m salak feltöltés a sekrestye födéme fölé simítással. Különben, mint 7. tétel.

b. Kőműves és beton munka

A kőműves munkák egységáraiban az összes többi iparosok utáni utánvakolások bentfoglaltatnak. A falnyílások nem fognak levonatni, az ajtótokok díjtalan elhelyezése, a boltozatok elkészítése fejében; de a nyílások csak, mint fehérmészhabarcsba rakott fal számolhatók el. A kőművesmunka vállalkozója köteles az általa épített állványokat a többi iparosnak is díjtalanul rendelkezésre bocsátani és köteles az épületet minden részében, a munka befejezése után teljesen letisztítani és kitakarítani. A téglafalazatok kisméretű téglából készülnek. A kémények az építési szabályzatnak megfelelően falazandók.

A betonhoz adagolt homokos kavics szerves anyagoktól továbbá agyagtól mentes, 4 cm-nél nagyobb szemnagysággal nem bíró vegyes szemű folyami homokos kavics lehet csupán, melynél a homok és kavics egymáshoz

Átvitel:

Áthozat:

való aránya 2:3 és 1:1 határok között kell, hogy legyen.

Amennyiben a művezetőség e tekintetben hiányokat állapít meg, vállalkozó köteles minden külön költség felszámítása nélkül az arányt tiszta homok vagy kavics hozzáadásával, ill. elrostálásával díjtalanul módosítani.

13. 196.- m^3 alapfalak betonból zsaluzás nélkül, portlandcement betonból kaviccsal, 15 cm rétegekben adagolva és döngölve, felül vízszintesen kiegyengetve. 1 m^3-ben 200 kg portlandcement keverendő minden anyag, munkával és költséggel teljesen készen.

14. 448.- m^3 alapfalak betonból kétoldali, illetve négyoldali zsaluzással, különben, mint 13. tétel.

15. 778.- □m aljzatbeton a burkolatok alá 20 cm vastagságban, különben, mint 13. tétel.

16. 1237.- m^3 földszinti tégla falazat elsőrendű salétrommentes, égetett téglából, portlandcementtel hosszabbított fehér mészhabarcsba rakva. A hornyok, pillérek és párkányok kiképzésével, kétoldali durva és sima vakolással, belül háromszori meszeléssel vakolt falméretekkel elszámolva, minden anyag munka és költséggel együtt teljesen készen.

17. 412.- m^3 emeleti téglafalazat, különben, mint 16. tétel.

18. 49.- m^3 oromzat tégla falazat különben, mint 16. tétel.

19. 174.- m^3 folytatólagos emeleti torony téglafal, különben, mint 16. tétel.

20. 55.- m^3 torony felső részének tégla falazata, különben, mint 16. tétel.

21. 1.- m^3 kéményfalazás a padlásűrben durván vakolva, a

Átvitel:

Áthozat:

tetőn kívüli rész pedig válogatott téglákkal nyerstégla modorban falazandó és portlandcement habarccsal hézagolandó és vassal simítandó, rajz és utasítás szerint.

22. 1961.- □m homlokzatvakolás, kemény dörzsölt kőporvakolat, mint ráfizetés a rendes falazati vakolatra.

22/a. 6.- m^3 portlandcement falazású rész, mint ráfizetés a rendes tégla falazatra.

c. Vasbeton munka

A beton, mint kőműves munka általános körülírása készül.

Az összes vasbeton munkálatokhoz nagyszilárdságú „Mák” portl. cem. vagy ezzel egyenértékű más cement alkalmazható csupán. A cement megrendelése előtt a gyártmány neve, minősége a művezetőségnek bejelentendő és az anyag behasználásához engedélye kikérendő, mert a művezetőség a fenti minőséggel nem rendelkező valamely más cement használatát nem fogja engedélyezni.

Az összes vasbeton munkáknál, tehát <u>még a vasbeton koszorúgerendákban is,</u> 1 m^3 kész betonban 300 kg portl. cem. legyen. Idő előtt nedvességhez jutott, ú. n. döglött cem. a munkahelyről eltávolítandó, annak bármely csekély arányban is való behasználása tilos.

A folyasztott vasból készült körkeresztmetszetű vasbetétek behasználás előtt az esetleges leveles rozsdától gondosan megtisztítandók, felületük mész, agyag, olaj stb.-től teljesen mentes legyen.

Átvitel:

Áthozat:

A zsaluzásnak oly gondosan kell készülnie, hogy az élek könnyen eltávolíthatók legyenek, a zsaluzás terheit áthajlás nélkül tartani tudja és a beton vakolandó felületei oly síkok legyenek, hogy a végleges felületek kiképzése céljából 1 cm-nél nagyobb vakolatrétegre sehol se legyen szükség. A letisztított látható felületek először cementtejjel bespriccelendők és erre hordandó fel a port. cem.-tel hosszabbított fehérmészhabarcsból készült vakolat, mely háromszor meszelendő. Az esetleg készülő mennyezeti homorulatok készítése a vasbeton födém árakban szintén benfoglaltatik.

Vállalkozó köteles díjtalanul az összes szükséges kapcsok, horgok, háromszögű lécek, paklik és egyéb felszerelésű és berendezési apróanyagokat a zsaluzáson elhelyezni, esetleg utasítás szerint rögzíteni és bebetonozni, ugyancsak tartozik az esetleges nyílások részére a betonozás előtt a zsaluzáson megfelelő kereteket készíteni és azokat később a kibetonozás után el is távolítani.

Vállalkozó díjtalanul köteles a betont friss állapotban az időjárás viszontagságai ellen megvédeni, tehát esőzésnél a cementkimosás ellen letakarni, a gyors kiszáradás ellen pedig 2 héten át öntözéssel nedves állapotban tartani.

Művezetőségnek jogában áll a bedolgozásra kerülő betonkeverékből bármikor próbakockákat készíttetni és azokat vállalkozó költségére hatósági kísérleti állomáson eltöretni. Ha a próbák kedvezőtlen eredményt mutatnak, úgy jogában áll a művezetőségnek a munka átvételét megtagadni, a hibás részek azonnali lebontását elrendelni és a vállalkozó köteles a művezetőség utasításai szerint újra elkészíteni.

A fentemlített anyagokon kívül, bármely más

Átvitel:

Áthozat:

anyagnak, mint pl. tégladarabok, nagyobb kövek stb-nek a vasbetonszerkezetekben való betonozása a legszigorúbban tilos!

A zsaluzást és állványozást csak a művezetőség engedélyével szabad elbontani.

Egyebekben, ha a költésvetés másképen nem rendelkezik, a „Magyar Mérnök és Építész Egylet vasbeton szabályzata” és a Budapest Székesfőváros Közmunkák Tanácsa által megállapított „Építési könnyítések” mérvadók a munka végrehajtására.

A kivitel jóságáért vállalkozó felelős. Ez alól nem mentesítheti azon körülmény, ha a művezetőség részéről valamely hibáért bármely okból a kifogás elmaradt volna.

Vállalkozó köteles díjtalanul a munka elvégzéséhez előírt engedélyezési eljárást lefolytatni.

Az esetleges mennyezetek elszámolása mindenkor a vakolatlan tiszta falméretek alapján történik.

A nyíláskiváltó vasbetongerendák és a vasbeton koszorúgerendák köbtartalma a falból nem kerül levonásra és az ártöbblet egységára kiváltóknál darabszám szerint, a koszorúgerendáknál a hossz folyóméterében számoltatik el. A vasbeton tervezési munkák díjazása vállalkozót terheli.

23. 50 m^3 vasbeton talapzat 1:6 keverési arányú portland cement betonból, kaviccsal, 15 cm rétegekben adagolva és döngölve, felül vízszintesen kiegyengetve, rajz és utasítás szerinti vasbetétekkel, teljesen készen, minden anyag és költséggel. 1 m^3 alapozásba körülbelül 40 kg gömbvas kerül, vagyis összesen az 50 m^3-be 2000 kg gömbvas.

Átvitel:

Áthozat:

24. 5 drb. vasbeton mestergerenda 12 méter fesztávra /:teljes hosszúság 13.60m:/ alsó része 1.80 m. széles, felső része 0.50 m. széles. Magassága a középen 0.90 m. a két szélén 0.50 m. különben, mint 23. tétel, minden anyag, zsaluzás és költséggel együtt. 1 fm. hevederbe 60 kg. gömbvas kerül. A hevederre körül-belül 32 □m zsaluzás, 700 kg gömbvas és 6.5 m^3 beton lesz a szükséglet.

25. 2 drb. vasbeton mestergerenda 12 méter fesztávra /:teljes hosszúság 13.60 :/ alsó része 0.40 m. széles, felső része 0.25 m. széles különben, mint 23. és 24. tétel. 1 fm. hevederbe 30 kg. gömbvas kerül, 1 hevederre kb. 32 □m zsaluzás, 360 kg. gömbvas és 4.5 m^3 beton lesz a szükséglet.

26. 1 drb. vasbeton mestergerenda 8.70 méter fesztáv /alatta boltöv/ teljes hosszúság 10.34 m, szélesség 0.80 m, magasság 0.60 m különben, mint 23. és 24. tétel. 1 fm. hevederbe 50 kg. gömbvas kerül. 1 hevederbe körülbelül 28 □m zsaluzás, 450 kg. gömbvas és 5.5 m3 beton lesz a szükséglet.

27. 1 drb. vasbeton mestergerenda 8.70 m. fesztávra /: teljes hosszúság 10.34 m. :/ alsó része 0.80 m, felső része 0.40 m. magassága a középen 0.80 m. a két szélén 0.50 m. Különben, mint 23. és 24. tétel. 1 fm. hevederbe 50 kg gömbvas kerül, 1 hevederbe körülbelül 30 □m zsaluzás, 500 kg. gömbvas és 6 m^3 beton lesz a szükséglet.

28. 20.- □m torony födém szerkezet 3.88 x 3.88 m. fesztávokkal 1 drb. 1.5 x 1.5 méretű nyílással /a harangok felhúzása céljából/ a szélén egy 1 m. széles, 2 m. hosszú nyílással a lépcsőfeljárat céljára. A gerendák szélessége 30 cm, magassága 80 cm,

Átvitel:

Áthozat:

a födém lemez vastagsága 25 cm.rajz és utasítás szerint, különben, mint 23. és 24. tétel. Anyagszükséglet körülbelül pro □m 0.20 m3 beton, 12 kg. gömbvas 1.6 □m zsaluzás.

29. 30.- □m torony födém szerkezet 4.66 x 4.66 m. fesztávokkal, különben teljesen, mint 28. tétel. Anyagszükséglet körülbelül pro □m 0.25 m3 beton, 22 kg. gömbvas, 1.8 □m zsaluzás.

30. 227.- □m vasbeton koszorú gerenda a földszinti falakban, 50 cm. magas a mindenkori vakolatban a megfelelő falvastagságokkal egyező szélességben 4 drb. 10 mm ∅ fővasbetéttel és 50 cm-ként 6 mm ∅ zárt kengyelekkel, mint ráfizetés a rendes falazatra.

31. 87.- □m vasbeton koszorú gerenda az emeleti falakban, különben, mint 30. tétel.

32. 29.- □m vasbeton koszorú gerenda a folytatólagos torony falakban, különben, mint 30. tétel.

33. 18 □m vasbeton koszorú gerenda a torony legfelsőbb részében, különben, mint 30. tétel.

d. <u>Szigetelő munka.</u>

34. 269.- □m 250-es szigetelő aszfaltlemez fektetése, a toldásoknál 10-12 cm. átfogással ált. a falszélektől 2-2 cm. kiállással, forró kátránnyal jól összeragasztva, az alap fölött, mint minden anyaggal és munkával.

Átvitel:

Áthozat:

e. Vasmunka.

35. 3.1 q vasgerenda szállítása, 2 drb. 20-as számú I. tartó /darabonkint 5.26 m. hosszú/

f. Elhelyező munka.

36. 31.- fm. kő előlépcsőfok /0.40 m. széles/ elhelyezése.
37. 41.- fm. íves alakú kő előlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
38. 12.- □m kő előlépcső pihenő elhelyezése.
39. 103.- fm. kő előlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
40. 47.- fm. szentély kőlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
41. 11.- fm. oltár kőlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
42. 32.- fm. főoltár kőlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
43. 12.- fm. keresztelő kápolna kőlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
44. 5.- fm. keresztelő kápolna íves kőlépcsőfok /0.30 m. széles/ elhelyezése.
45. 12.- fm. kórus mellvéd fedkő /0.35 m. széles/ elhelyezése.
46. 19.- fm. orom fedkő /0.35 m. széles/ elhelyezése.
47. 41.- fm. orom fedkő /0.70 m. széles/ elhelyezése.
48. 5.- fm. fal fedkő /0.30 m. széles/ elhelyezése.
49. 9.- fm. torony mellvéd fedkő /0.45 m. széles/ elhelyezése.

Átvitel:

Áthozat:

15 fm torony mellvéd fedkő /0.35 m. széles/ elhelyezése.

50. 1 drb. kémény fedkő /0.60 x 0.60 m. méretű/ elhelyezése.
51. 6 drb. kőoszlop 3.10 m. magas 0.70 m. átmérőjű elhelyezése.
52. 6 drb. kőoszlopfő 0.60 m. magas 0.86 x 0.85 m. elhelyezése.
53. 8 drb kőoszlop 2.30 m. magas 0.70 m. átmérőjű elhelyezése.
54. 8 drb kőoszlopfő 0.60 m. magas, 0.85 m. x 0.85 m. elhelyezése.
55. 2 drb. kőpillérfő 0.60 m. magas, 0.85 m. x 0.25 m. elhelyezése.
56. 2 drb. kőpillérfő 0.60 m. magas, 0.85 x 0.85 x 0.25 x 0.25m. elhelyezése.
57. 2 drb kőoszlop 3.10 m. magas, 0.50 m. átmérőjű elhelyezése.
58. 2 drb kőoszlopfő 0.60 m. magas, 0.65 m. x 0.65 m. méretű elhelyezése.
59. 20 drb kőoszlop 1.40 m. magas, 0.35 m. átmérőjű elhelyezése.
60. 20 drb. kőoszlopfő 0.45 m. magas, 0.45 m. x 0.45m. méretű elhelyezése.
61. 1 drb fali kőkereszt 3.00 x 2.00 m. méretű elhelyezése.
62. 1 drb. beton kéményajtócska és annak elhelyezése.
63. 1 drb füstcsőhüvely elhelyezése.
64. 2 drb. 1.55 q súlyú vastartó elhelyezése

Átvitel:

Áthozat:

65. 10 fm. szentélyvasrács elhelyezése.

66. 1 drb. torony vörösréz kereszt elhelyezése.

67. 2 drb. 1.00 m. x 0.80 m. méretű orom kőkereszt elhelyezése.

68. 12 drb. kő vízlefolyó vályú 0.60 x 0.40 m. méretű elhelyezése.

69. 92 □m lábazati kő elhelyezése.

70. 3 drb. félkörű szobrász kő dombormű 60-70 cm. radiusszal elhelyezése.

71. 7 drb. félkörű szobrász beton öntvény dombormű 60-70 cm. radiusszal elhelyezése.

Föld, kőműves, beton, vasbeton, szigetelő és elhelyező munka

Összesen:

II. Kőfaragó és szobrász munka

/esetleg műkő munka/

Az összes kőfaragó munka rajz és utasítás és a szükséges gipszminta készítése alapján készül.

1. 31 fm. előlépcső tömbfokok sárgás színű fagyálló kőből és a szélek csiszolva, a rálépő felület szemcsézve. /:átlagban 0.15 m. magas, 0.45 m. széles fokok:/ minden anyag, munka és költséggel, teljesen készen.

1.a. 1 fm. műkő előlépcsőfokok sárgás színű kőutánzatú a

Átvitel:

Áthozat:

szükséges vasbetétekkel, különben, mint 1. tétel. Csak egységár.

2. 41 fm. íves alakú előlépcső kő tömbfokok /átlagban 0.15 m. magas, 0.35 m. széles fokok/ különben, mint 1. tétel.

2.a. 1 fm. íves alakú előlépcső fokok műkőből, különben, mint 1. tétel. Csak egységár.

3. 12 □m előlépcső kő pihenő /:15cm. magas:/ különben, mint 1. tétel.

3. a. 1 □m műkő előlépcső pihenő, különben, mint 1.a. tétel. Csak egységár.

4. 103 fm. előlépcsőkő fokok, mint 1. tétel /:0.15 m. magas, 0.35 m. széles:/

4. a. 1 fm. műkő előlépcsőfokok, mint 1.a. tétel. Csak egységár.

5. 47 fm. szentély kőlépcsőfokok, mint 1. tétel, de profilozott /:0.15 m. magas, 0.35 m. széles:/

5. a. 1 fm. szentély műkő lépcsőfok, mint 1. a. tétel, de profilozott. Csak egységár.

6. 11 fm. oltárkő lépcsőfok, mint1. és 5. tételek /0.15 m. magas, 0.35 m. széles/ profilozott.

6. a. 1 fm. műkő oltár lépcsőfok, mint 1. a. és 5. a. tételek, profilozott, csak egységár.

7. 32 fm. főoltár kő lépcsőfok, mint 1. és 5. tételek /:0.15m.

magas, 0.35m. széles:/ profilírozott. Részben íves darabok.

7. a. 1 fm. műkő főoltár lépcsőfokok, mint 1. a. és 5. a. tételek. Csak egységár.

8. 12 fm. keresztelő kápolna kő lépcsőfokok /:0.15 m. magas, 0.35 m. széles:/, mint 1. és 5. tételek, profilírozott.

Átvitel:

Áthozat:

8. a. 1 fm. műkő keresztelő kápolna lépcsőfokok, mint 1. a. és 5. a. tételek. Csak egységár.

9. 5 fm. keresztelő kápolna íves kő lépcsőfokok /:0.15 m. magas, 0.35 m. széles:/, mint 1. és 5. tételek, profilírozott.

9. a. 1 fm. keresztelő kápolna íves műkő lépcsőfokok, mint 1. a. és 5. a. tételek. Csak egységár.

10. 12 fm. kórus mellvéd fedkő kőből /:0.35 m. széles, 0.10 m. magas:/, mint 1. és 5. tételek, profilírozott.

10. a. 1 fm. kórus mellvéd fedkő műkőből, mint 1. a. és 5. a. tételek. Csak egységár.

11. 19 fm. Orom fedkő kőből 0.35 m. széles, 0.15 m. vastag vízorral ellátva, különben, mint 1. tétel.

11. a. 1 fm. Orom fedkő műkőből, mint 1. és 11. tétel. Csak egységár.

12. 41 fm. Orom fedkő kőből 0.70. m. széles 0.20 m. vastag vízorral ellátva, különben, mint 1. és 11. tétel.

12. a. 1 fm. Orom fedkő műkőből, mint 1. és 11. tétel. Csak egységár.

13. 5 fm. falfedkő 0.30 m. széles, 0. 15m. vastag kőből, különben, mint 1. és 11. tétel, vízorral.

13. a. 1 fm fal fedkő műkőből, mint 1. 11, és 13. tételek. Csak egységár.

14. 9 fm. torony mellvéd fedkő kőből 0.45 m. széles, 0.15 m. vastag, mint 1. és 11. tételek.

14.50 fm. ugyanaz, mint előbbi tétel, de 0.35 m. széles.

14. a. 1 fm. torony mellvéd fedkő műkőből 0. 45 m. széles, 0.15 m. vastag, mint 1. és 11. tételek. Csak egységár.

Átvitel:

Áthozat:

1 fm. ugyanaz, mint előbbi tétel, de 0.35 m. széles műkőből. Csak egységár.

15. 1drb 60 x 60 cm. méretű 15 cm vastag kő kémény fedlap különben, mint 1. tétel vízorral, fent rézsűvel.

15. a. 1 drb. ugyanaz, mint 15. tétel, műkőből vasbetéttel, különben, mint 1. és 15. tételek. Csak egységár.

16. 6 drb. 3.10 m. magas, 0.70 m. átmérőjű kőoszlop szemcsézve, alul felül a szélén csiszolva, teherbíró fagyálló sárgás színű kőből minden anyag, munka és költséggel, teljesen készen.

16. a. 1 drb. ugyanaz, mint 16. tétel, de műkőből rajz szerinti vasbetétekkel. Csak egységár.

17. 6 drb. 1.60 m. magas 0.80 x 0.80 méretű oszlopfő kőből rajz és utasítás szerinti szobrászminta készítésével együtt minden anyag, munka és költséggel teljesen készen.

17. a. 1 drb. ugyanaz, mint 17. tétel műkőből, csak egységár.

18. 8 drb. 230 m. magas, 0.70 m. átmérőjű kőoszlop teljesen, mint 16. tétel.

18. a. 1 drb. ugyanaz, mint 18. tétel és 16. a. tétel, de műkőből. Csak egységár.

19. 8 drb. 0.60 m. magas oszlopfő 0.80 x 0.80 m. méretű kőből, mint 17. tétel.

19. a. a. 1 drb. ugyanaz, mint 19. tétel és 17. a. tétel műkőből. Csak egységár.

20. 2 drb. 0.60 m. magas pillérfő 0.80 x 0.25 x 0.25 m. kifejtett méretű kőből, mint 17. tétel.

20. a. 1 drb. ugyanaz, mint 20. és 17. a. tételek műkőből. Csak egységár.

Átvitel:

Áthozat:

20. a. 1 drb. ugyanaz, mint 21. és 17. a. tételek műkőből. Csak egységár.

21. 2 drb. 0.60 m. magas pillérfő 0.80 x 0.80 x 0.25 x 0.25 m. kifejtett méretű kőből, mint 17. tétel.

21. a. 1 drb. ugyanaz, mint 20. és 17. a. tételek műkőből. Csak egységár.

22. 2 drb. 3.10 m. magas, 0.50 m. átmérőjű kőoszlop, mint 16. tétel.

22. a. 1 drb. ugyanaz, mint 22. és 16. a. tételek, de műkőből. Csak egységár.

23. 2 drb. 0.60 m. magas oszlopfő 0.60 x 0.60 m. méretű, különben, mint 17. tétel.

23. a. 1 drb. ugyanaz, mint 23. és 17. a. tételek, de műkőből. Csak egységár.

24. 20 drb. 1.40 m. magas kőoszlop kőből 0.35 m. átmérőjű, különben, mint 16. tétel.

24. a. 1 drb. ugyanaz, mint 24. és 16. a. tétel, de műkőből. Csak egységár.

25. 20 drb 0.45 m. magas, 0.45 x 0.45 m. méretű oszlopfő, mint 17. tétel kőből.

25. a. 1 drb. ugyanaz, mint 25. és 17. a. tétel, de műkőből. Csak egységár.

26. 1 drb. 3.00 x 2.00 m. méretű 15 cm. vastag kőkeret korpusszal, rajz és utasítás szerint /szobrászművész által mintázva/ különben, mint 16. tétel.

26. a. 1 drb. ugyanaz, mint 26. és mint 16. a. tétel, műkőből. Csak egységár.

Átvitel:

Áthozat:

27. 2 drb. 1.00 x 0.80 m. méretű kőkereszt az ormokra rajz és utasítás szerint, különben, mint 16. tétel.

27. a. 1 drb. ugyanaz, mint 27. és 16. a. tétel, műkőből. Csak egységár.

28. 12 drb. vízlefolyó vályú kőből 0.60 x 0.40 m. méretű 0.15 m. vastag, különben, mint 16. tétel.

28. a. 1 drb. ugyanaz, mint 28. és 16. a. tétel, műkőből. Csak egységár.

29. 92.- □m lábazati kő kőből, 15 cm. vastag szélek csiszolva, a többi látható rész szemcsézve, különben, mint 16. tétel.

29. a. 1 □m ugyanaz, mint 29. és 16. a. tételek, kőből. Csak egységár.

30. 3 drb. félkörű szobrász domborű 60-70 cm. rádiusszal, rajz és utasítás szerint /a mintázás szobrászművész által készítve/ kőből, részben csiszolva, részben szemcsézve.

30. a. ugyanaz, mint 30. tétel, de műkőből. Csak egységár.

31. 7 drb. 60-70 cm. rádiusszal bíró domborű, rajz és utasítás szerint, /3 féle, szobrászművész által készült mintával/ minden anyag, munka és költséggel teljesen készen.

Kőfaragó és szobrászmunka összesen:

III. Ácsmunka.

1. 393.- □m szelemenes álló fedélszék a főhajó felett 12 m. fesztávval, rajz szerinti kivitelben, 4 m. magas 3 szelemenes és 2 talp szelemennel, a szükséges kiváltásokkal és fiók

Átvitel:

Áthozat:

gerendákkal, kimászó és tetőablakok helyeinek előkészítésével, műpala fedés alá 4/4”-os 10-12 cm-nél nem szélesebb száraz deszkával befödve. A kiugró párkányok elkészítésével, a párkány alá és oldalt sima gyalult deszkaborítással, az összes kapcsok, csavarok, szegek hozzáadásával, az egész műszakilag helyesen bekötve és felállítva a párkány deszkázatok gyalulva, pácolva és beeresztve, minden anyaggal, munkával és lekötéssel teljesen készen.

Tájékoztató gerenda méretek: kötőgerenda 26 x 24, szaru 16 x 11, oszlop 16 x 16, ferde gerenda 18 x 16, fogó 2 x 16 x 10, szelemen 18 x 16 cm. stb.

2. 110.- □m szelemenes álló fedélszék a szentély felett 9 m. fesztávval félkörű alaprajzú lezáródással, 3.10 m. magas, különben, mint 1. tétel.

3. 375.- □m szelemenes üres fedélszék a mellékhajók felett 3.50 m. fesztávval, 2.30 m. magas, 1 taréjos és 1 talpszelemennel, különben, mint 1. tétel.

4. 50.- □m szelemenes álló fedélszék a keresztelő kápolna felett. 4.40 m. fesztávval, 2.30 m. magas, különben, mint 1. tétel.

5. 73.- □m ugyanaz, mint 4. és 1. tétel.

6. 32.- □m torony körül futó fedélszék 1 m. magas 1.10 m. fesztávú, 1 taréj és 1 talpszelemennel, különben, mint 1. tétel.

7. 19.- □m torony sátor fedélszék 3.30 m. fesztávú, 6.30 m. magas, talp és felső szelemennel, különben, mint 1 tétel, 8 m. mélyre 8 helyen vassal lekötve, az alsó vasbeton mennyezetbe 1.80 m. magas császárfa kereszt részére, kidolgozva, különben, mint 1. tétel.

Átvitel:

Áthozat:

8. 99.- □m kórus alatti famennyezet rajz és utasítás szerint 2.00 és 4.50 fesztávú, a gerendák egymástóli tengelytávola 1.08 m. a gerendák 20 x 24 cm. méretűek gyalulva és pácolva, erős látható gyalult 10-12 cm-nél nem szélesebb deszkázattal pácolva, hézagtakaró deszkázattal, minden anyag, munkával és költséggel, teljesen készen.
9. 298.- □m főhajó feletti famennyezet a vasbeton hevederek között 1.93 m. és ötször 4.50 m. fesztávval, a gerendák egymástóli tengelytávola 0.99-1.00 m. különben, mint 8. tétel.
10. 172.- □m mellékhajó feletti 4.50 m./alternatívában 3.50 m./ fesztávú famennyezet a gerendák egymástóli tengelytávola 1.10 m. illetve 1.06 m. különben, mint 8. tétel.
11. 88.- □m külső tornác feletti 3,47 m. fesztávú famennyezet a gerendák egymástóli tengelytávola 1.8 m. különben, mint 8. tétel.
12. 105.- □m szentély feletti 9 m. fesztávú famennyezet az apszisban félkörű alaprajzú megoldással, különben, mint 8. tétel.
13. 33.- □m. keresztelő kápolna feletti 4.40 m. fesztávú famennyezet, különben, mint 8. tétel.
14. 46.- □m. sekrestye feletti 4.40 m. fesztávú famennyezet, különben, mint 8. tétel.
15. 1 drb. ácsolt falépcső a kórusra 11 m. magasságig 1.00 m. karszélességgel, keményfa lépcsőfokokkal, homlokdeszkákkal, pofafákkal és a szükséges oszlopokkal, mellvéddel együtt pácolva és beeresztve minden anyag és munkával együtt, teljesen készen a helyszínen felállítva.

Átvitel:

Áthozat:

16. 1 drb. ácsolt falépcső a toronyba 11.20 m. magas 1 m. karszélességgel, különben, mint 15. tétel, de egyszerűbb kivitelben.
17. 12.- fm. kórus mellvédfal ácsolt faszerkezettel, deszkaborítással pácolva, minden anyag és munkával teljesen készen. Csak egységár.
18. 99.- □m. puhafa hajópadló a kóruson 6/4” gyalult és hornyolt deszkából 8/8 cm. párnafára fektetve, profilírozott keményfa székléccel, utángyalulással, minden anyag és munkával teljesen készen a vakolt helyiségek belméretével elszámolva.
19. 36.- fm. kórus hajópadló lépcsőzetes részének szegélymegoldása.
20. 34.- □m sekrestye puhafa hajópadló, különben, mint 18. tétel.
21. 2 drb. 150 x 150 cm. fa fedőlemez a torony födémek nyílásainak befedésére, erős kerettel és deszkázattal, minden anyag, munkával és költséggel együtt teljesen készen.

Ácsmunka összesen:

IV. Bádogos munka.

1. 234.- fm. tetőszegély bádogozás 13-as számú horganybádogból a megfelelő megerősítésekkel, a szükséges kapcsokkal, vízorral, vízvezetőkkel, forrasztásokkal, teljesen készen, minden anyag, munka és költséggel teljesen készen, 40 cm. kiterített szélességben.
2. 99.- fm. bádogszegélyezés az ormoknál a fal mentén és a toronynál a fal mentén 13-as horganybádogból a megfelelő

Átvitel:

Áthozat:

megerősítésekkel, a szükséges falkapcsokkal,

3. forrasztásokkal, teljesen készen, 60 cm. kiterített szélességben.
4. 46.- fm. vápák bádogozása 13-as horganybádogból 60 cm. kiterített szélességgel, a szükséges vízvezetőkkel, korcokkal és forrasztásokkal, különben, mint 1. tétel.
5. 23.- fm. fekvő ereszcsatorna az udvari részeken 18. sz. horganyzott vasbádogból, 18 cm. belmérettel, 10 mm. vasbetétekkel, 8/30 mm. erős 3 erős szeggel megerősített kovácsolt vaskampókkal, kellő esésben szerelve, a szükséges kifolyásokkal, sarokdarabokkal, vízvetőkkel, forrasztásokkal, minden anyag, munka és költséggel, teljesen készen.
6. 145.- fm. 12.5 cm. ker. m. lefolyócső 18. sz. h. vasbádogból, a szükséges ív- és könyökdarabokkal, minden 200 cm. távolságra 5/30 mm-es vasból készített csuklós csőbilincsekkel szerelt megf. támasztógyűrűvel, az egész felszerelve az ereszcsatornák és az alsó álló csőbe bekötve, illetve vízköpőkkel ellátva, különben, mint 4. tétel.
7. 36.- fm. ablakszegély bádogozás 13-as számú horganybádogból, átlagosan 0.30 m. kiterített szélességgel, vízorral, vízvetőkkel, a falakhoz és ablaktokokhoz való erősítéssel a szükséges falkapcsokkal, forrasztásokkal, teljesen készen.
8. 9.- fm. ablakszegély, mint 6. tétel, de 0.60 m. kiterített szélességgel.
9. 12.- fm. ablakszegély, mint 6. tétel, de 1 m. kiterített szélességgel.
10. 24.- fm. ablakszegély, mint 6. tétel, de 0.60 m. kiterített szélességgel.

Átvitel:

Áthozat:

11. 8.- fm. ablakszegély, mint 6. tétel, de 0.50 m. kiterített szélességgel.
12. 9 drb. padláskibúvó ajtó 0.60/0.60 mér. erős fakerettel 18. sz. vasbádogból, záró kapoccsal és kitámasztó rúddal, a bádog ajtó recés üvegezéssel, minimum alapmázzal és rozsdabarna /a műpala színében/ kétszer mázolva és elhelyezve.
13. 7 drb. tetőablak 1.50 x 0.75 m. méretű rajz és megrendelés szerint 13. sz. horganybádogból minden anyag, munka és költséggel, teljesen készen.
14. 234.- fm. hófogórács előírás szerinti kiképzésben, kb. 1.0 m. távolságban elhelyezett 10/30 mm. erős támokkal 4 drb. 8 cm. magasságban egymás felett elhelyezett 10 mm. vasrúdból, támvas hüvelyek készítésével, alsó védőlemezzel, miniumozva a választandó színben kétszer mázolva.
15. 1 drb. 2 m. magas tetőkereszt és gömb vörösrézből, rajz és utasítás szerint keresztgömbbel együtt a fagerendára ráhúzva, aranyozva, minden anyag és munkával együtt, teljesen készen.
16. 1 drb. 1.50 m. magas szentély tetőkereszt vörösrézből, különben, mint 14. tétel.
17. 18 drb. vízgyűjtő üst 13-as horganybádogból, rajz és utasítás szerint minden anyag, munka és költséggel együtt, teljesen készen.
18. 10 drb vízhárító bádoglemez rajz és utasítás szerint.

Bádogos munka összesen:

Átvitel:

Áthozat:

V. Tetőfedő munka.

1. 159.- □m templom valódi műpala fedése rozsdabarna színű 40/44.5 cm. nagyságú lemezekkel, 8-9 cm. átfedéssel, tűzben horganyzott szegekkel és vörösréz viharkapcsokkal való megerősítéssel, az élek, taréjok, gerincek és ereszek szegélysarokkal ellátva, taréjok és gerincek kúplemezekkel fedve, a szükséges feles darabokkal, minden faragással, anyaggal és munkával meglévő deszakaborításra.
2. 55.- □m toronyt körülfutó tetőrész fedése és toronysisak fedése, rozsdabarna színű 30/33.4 cm. nagyságú lemezekkel, 7-8 cm. átfogással, különben, mint 1. tétel.

Tetőfedő munka összesen:

VI. Burkoló munka.

1. 96.- □m recés márványmozaik lapburkolat a már meglévő aljzatburkolatra, 20 x 20 cm. méretű fehér és fekete lapokból, teljesen elkészítve a hézagok kiöntésével, minden anyag, munka és költséggel együtt. Az aljzatbeton a kőműves munkában van felvéve.
2. 686.- □m márványmozaik lapburkolat a már meglévő aljzatburkolatra, 20 x 20 cm. méretű fehér és fekete lapokból, teljesen elkészítve a hézagok kiöntésével, minden anyag, munka és költséggel együtt. Az aljzatbeton a kőműves munkában van felvéve.
3. 1 □m Sárkánybeton védjegyű vagy ezzel azonos értékű rozsdamentes acélbeton burkolat készítése, kagylós törésű

Átvitel:

Áthozat:

vassilicat adalékanyaggal, tömörített 10 mm. vastag rétegben,

fmtr-ként cca 10 kg. cement, 10 kg. vassilicat és 5 liter kétszer rostált folyami homok felhasználásával, 4:2:2 keverési arányban, utasítás szerinti felületi kiképzéssel, a főfolyosókon carborundum behintéssel és bitumennel kiöntött hézagok által határolt mezőnyökre osztva, a hézagok mindkét oldalán háromszög alakú élmerevítésekkel, háromszori száraz, illetve nedves keverés után az alatta készítendő földnedves estrichrétegre felhordva, lecsapva és vassimítóval eldöngölve, két színárnyalatban készítve.

Az estrichréteg 2 cm. /esetleg 3 cm./ vastagságban készítendő, kbmtr-ként 400 kg. cement és egyszer rostált folyami kavicsból és tökéletes keverés után az alatta feldöngölt friss betonaljzatra sűrű habarcsként felhordva és durván /léccel/ lehúzva, mint alternatíva. Csak egységár.

4. 42 □m vörös beton simítás 2 cm. vastagságban a meglévő vasbeton mennyezetre elsőrangú kivitelben, minden anyag, munka és költséggel együtt, teljesen készen.

5. 67 □m márványmozaik lapburkolat belső lábazat /60 cm. magasságban/ különben, mint 2. tétel a falra ráhelyezve, minden anyag, munka és költséggel teljesen készen.

Burkoló munka összesen:

VII. Asztalos, lakatos, mázoló és üveges munka.

Az összes munkák rajzok és utasítás szerint készítendők.

a) Asztalos munka: Az asztalosmunka teljesen száraz,

Átvitel:

Áthozat:

egészséges, csomómentes fából, tisztán gyalulva és dolgozva

készítendő, a helyszíni pontos felmérések alapján, minden tétel pontos rajz és utasítás szerint készítendő. Különös gond fordítandó a borítások, keretek s tagozatok pontos és tiszta kidolgozására. Az ablakszárnyak, ablaktokok, gerébtokok elsőrendű borovi fenyőből, az ajtószárnyak vésett bélések, keretek, stb. száraz lucfenyőből készül. A féltrieb v. nyelves zárral bíró ablakok oldaldarabjai 6/5 cm. ker. mér. fából, az ajtók gerébtokjai 5/8 cm. ker. m. fából készítendők. az ajtószárnyak gyalult állapotban legalább 47 mm. vastagok legyenek. Bélések gyalulva, legalább 23 mm. vastagok. Ablakszárnyak szélessége, s vastagsága gyalulva legalább 48 mm. Minden ablak ablakdeszkával látandó el és szigorúan rajz szerinti üvegosztó bordákkal. Az összes bejárati ajtók, valamint a kétféle burkolatot elválasztó ajtók tölgyfaborítással és küszöbbel szerelendők, a küszöbsínek részére „fals" készítendő. Az ablakok és ajtók béléseinek felerősítéséhez szükséges faékek szállítása és elhelyezése az egységárban benfoglaltatik. Üvegajtóknál és üvegezés horonylécekkel erősítendő meg.

b) Lakatos munka: Az összes vasalásoknál I. r. rézgarnitúra értendő. Minta bemutatandó.

Ajtók: Szárnyankint 3 erős csapon forgó, legalább 8 cm. szárnyméretű bevésett kúpos pánt, bevésett zár, választandó minta szerinti rézkilincsek, a kilincsekkel közös hosszú sárgaréz pajzs, kulcslyukfedőlap s ütköző lemez, a szükséges szög, csavar és ajtónként két kulcs. A kétszárnyú ajtók bevésett tolóreteszekkel, az alsó lyuk bádog rugós csapóajtóval. Főbejárati ajtók Wertheim-zárral szerelendők.

Átvitel:

Áthozat:

A küszöbök 5 mm. erős recésvas védőszíneket kapnak

süllyesztett fejű csavarokkal, és pedig a 6 cm-nél szélesebb küszöb két pánttal, a gerébtok pedig 1 drb. tokszélességű sárgaréz recéspánttal. Bejárati összes ajtók igen erős pántokkal, rajz szerinti kivitelben kovácsoltvasból és szárnyrögzítővel felszerelve készülnek.

Ablakok: Minden szárny 4 drb. 110 x 110 x 90/2 mm. mér. csavarokkal megerősített saroklemezzel látandó el, íves szárnyakon a toldásokat íves vasakkal kell merevíteni. A vasablakok szögvasból készülnek, 1.0 m. magasságig minden szárny 2 drb. csap-csapon forgó kúpos francia diópántot kap, 1.0-nél magasabb szárny 3 drb. pánttal készítendő. A triebzárak fordítói és minden látható vasalás sárgarézből, a külső ablakok fordítói mindenütt elhajlítandók, hogy a redőnynek útjában ne legyenek. Az alsó ablakszárnyak rugós rögzítő csappantyú szerkezettel és sárgaréz üvegvédű gombbal szerelendők. Sárgaréz fordítókkal és vaskitámasztókkal szerelendők. Az árakban minden anyag, a munka, az elhelyezés, a kiszabályozás benfoglaltatik.

Mázoló-munka: Az összes asztalosmunka elhelyezés előtt valódi lenolajkencével alapozandó, utána kétszer választandó színűre mázolandó. A falazattal érintkező fafelületek karbolineummal mázolandók be. Az összes ablakok külső oldala az alapozáson kívül kétszer patinás zöld vagy fekete festékkel mázolandók, a belső felületek pedig kétszer mázolandók és fényezendők az alapozáson olajragaccsal áthúzandók és flóderozandók.

A tölgyfa felületek firnisszel behúzandók s lakkozandók.

Átvitel:

Áthozat:

Az ajtók, ahol nem tölgyfaborításúak tölgyfa utánzatúra floderozva mázolandó. Az összes lakatos munkák minium alapmázzal látandók el és kétszer olajfestékkel patinás zöld vagy fekete színben.

1. 3 drb. 1 jelű bejárati tölgyfaborítású kétszárnyú bejárati kapu rajz szerinti vaspántokkal és kilinccsel, 2.00 x 3.00 m. méretű

Asztalos
Lakatos
Mázoló

2. 3 drb. 2 jelű szélfogó üvegfal 2.00 x 2.5 m. méretű kétszárnyú ingó ajtóval 3.47 x 4.85 m. félkörű záródású, rajz és utasítás szerint.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

3. 1 drb 3 jelű 1.40 x 2.50 m. méretű kétszárnyú bejárati ajtó tölgyfaborítású, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

4. 1 drb. 4 jelű 1.40 x 2.50 m. méretű kétszárnyú ajtó, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

5. 1 drb. 5 jelű 0.90 x 2.30 m. méretű egyszárnyú bejárati ajtó, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

Átvitel:

Áthozat:

6. 2 drb. 6 jelű 0.90 x 2.30 m. méretű egyszárnyú bejárati ajtó, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

7. 3 drb. 7 jelű 0.90 x 2.30 m. méretű egyszárnyú ajtó részben üvegezett, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

8. 2 drb. 8 jelű 0.90 x 2.30 m. méretű egyszárnyú ajtó, mint 1. tétel.

Asztalos
Lakatos
Mázoló

9. 9 drb. 9 jelű 1.10 m. átmérőjű kör alakú vasablak vízpárologtató kifelé a szabadba vezető bádogcsővel és belső bádog vályúval alulról kezelhető nyitó szerkezettel, külső vasháló védőborítással, rajz és utasítás szerint, minden anyag, munka és költséggel, elhelyezéssel teljesen készen.

Lakatos
Mázoló

10. 1 drb. 10 jelű 1.10 m. átmérőjű kör alakú vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos
Mázoló

11. 1 drb. 11 jelű 0.80 m. átmérőjű kör alakú vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos
Mázoló

Átvitel:

Áthozat:

12. 2 drb. 12 jelű 1.20 x 5.00 m. méretű félkörű záródású vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

13. 6 drb. 13 jelű 0.60 x 2.00 m. méretű félkörű záródású külső-belső vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

14. 1 drb.14 jelű 1.10 m. átmérőjű kör alakú vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

15. 3 drb. 15 jelű vaszsalus ablak, rajz és utasítás szerint, 0.90 x 2.20 m. méretű félkörű záródású vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

16. 9 drb. 16 jelű 0.60 x 1.70 m. méretű félkörű záródású vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

17. 27 drb. 17 jelű 0.60 x 2.00 m. méretű félkörű záródású vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

18. 2 drb. 18 jelű 1.10 m. átmérőjű kör alakú vasablak, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

Átvitel:

Áthozat:

19. 4 drb. 19 jelű vaszsalus ablak, rajz és utasítás szerint 0.70 x 2.00 m. méretű félkörű záródású, mint 9. tétel.

Lakatos

Mázoló

20. 1 drb. 20 jelű 0.70 x 2.00 m. méretű gerébtokos toronyajtó, mint 1. tétel, de pántok nélkül és nem tölgyfaborítással, csak tölgyfa utánzatú erezéssel mázolva, minden anyag, munka és költséggel teljesen készen.

Asztalos

Lakatos

Mázoló

21. 10 fm. szentélyrács 1 m. magas, rajz és utasítás szerint a középen egy 1.80 m. széles kétszárnyú ajtóval, minden anyag és munkával teljesen készen, feketére mázolva.

Lakatos

Mázoló

22. 1 drb. füstcsőhüvely a sekrestyében, cserépkályha részére.

Lakatos

23. 855 □m látható fafödémek alsó mázolása megadandó színben a mezőkben patron festés díszítéssel, rajz és utasítás szerint.

Mázoló

24. 1 drb. a kórusig felmenő falépcső mázolása tölgyfa színben átalány árban.

Mázoló

25. 234 fm. fekvő ereszcsatorna minizálása és 2-szer patinás zöld színre mázolva, minden anyag munka és költséggel, teljesen készen.

Mázoló

Átvitel:

Áthozat:

26. 145 fm. lefolyócső mázolása, mint 25. tétel.

Mázoló

27. 9 drb. tető kibúvó ajtócska mázolása, mint 25. tétel, de rozsdabarna műpala színűre.

Mázoló

28. 234. fm. hófogórács mázolása, mint 25. tétel.

Mázoló

29. 18 drb. vízgyűjtő üst mázolása, mint 25. tétel.

Mázoló

30. 10 drb. vízhárító lemez mázolása, mint 25. tétel.

31. 234 fm. tetőeresz 60 cm. széles alsó részének mázolása a vakolat színében, különben, mint 25. tétel.

Mázoló

32. 234 fm. ereszpárkány mázolása a vakolat színében, különben, mint 25. tétel.

Mázoló

Asztalos, lakatos és mázoló munka

összesen:

VIII. Üveges munka.

Üveges munka: Az összes munkák hólyagmentes, kifogástalan anyaggal, elsőrendű ragacsolással, minden szükséges apróanyaggal, teljesen készen értendők.

Átvitel:

Áthozat:

A megadott □m mennyiségek az ablakoknál az ablakok külső kőtokjára vonatkoznak, kettős ablakoknál

kétszer számítva, üvegezett ajtóknál az üvegezés az alsó élétől a bélésig, ill. a záradékig mért magasság és a bélés, ill. kőtok szélessége szolgál a számítás alapjául.

1. 78.- □m ólomba helyezett körökbe osztott kolostor üvegezés elsőrendű anyagból a helyszínen a vasablakokba berakva, rajz és utasítás szerint, minden anyag, munka és költséggel együtt, teljesen készen.
2. 54.- □m katedrál üvegezés fehéres vagy sárga színű, különben, mint 1. tétel.
3. 2.- □m tükör üvegezés az ajtó betétekbe, rajz és utasítás szerint, a szélek csiszolva, különben, mint 1. tétel.

Üveges munka összesen:

IX. Kályhás-munka.

1. 1 drb. 180. m^3 fűtőképességű cserépkályha a sekrestyében

Kályhásmunka összesen:

X. Villámhárító munka

Műszaki leírás

A villámhárítók két helyre elosztva, /:torony és szentély:/ lesznek szerelve, amelyek cca …….. méter rézhuzal vezetékkel és így földvezetékkel lesznek ellátva. Szívócsúcs vörös anyagból és aranyozott végekkel szállítandók. A

Átvitel:

Áthozat:

vörösréz kötélkábel megfelelő tartóvasakon szereltetik úgy a falon, mint a tetőgerincen. A vörösréz földlemezek szén-szalmiák só ágyazatban helyezendők a föld színétől legalább 1 m. mélységben.

Kábelsaruk és kábel összeköttetések tömören forrasztandók.

1 torony villámhárító.

1 szentély villámhárító.

Átalányár:

Villámhárító berendezés összesen:

XI. Villanyvilágítási munka.

Műszaki leírás.

1. A berendezés a Magy. Ép. és Mérnök egyesület, valamint a helyi áramszolgáltató társaság előírása szerint készítendő. Vakolat alatt ónozott Bergmann csövek és szerelvények, padlástérben acélpáncél csövek s szerelvények használhatók. Kivezetéseknél csak porc. bevezetők vagy lukas faékek alkalmazhatók.

   A vezetékek G. I. szabványos szigetelésűek, egyéb szerelvények külső fehér bakelitból használandók.

   Készítendő: 1 drb. II. á. k. lámpahely, 50 drb. I. á. k. lámpahely, 8 drb. I. á. k. dugaszkapcsolóhely a megadott elrendezés szerint, melyek kapcsolói részben egy közös fehér márványkő alapú kapcsolótáblára, részben a lámpa helyhez közel levő s használhatósághoz képest

Átvitel:

Áthozat:

legközelebbi helyre szerelendő a megadott rajz és utasítás szerint. Az egész berendezés 20 áramkörre osztandó s biztosítói melyek normál multiplex betétes aljzatok a kapcsoló táblán helyezendők el. Úgy a biztosító, mint a kapcsolók a márványlapra erősített nickelezett keretű névtáblával látandók el. A használandó legkisebb csődimenzió 13m/m, huzal pedig 1.5 m/m^2 lehet.

A munkabér tétel magában foglal minden berendezéshez szükséges mellékmunkát, horonyvésést, faláttörést s az esetleges vakolat helyreállítást.

2. Az elszámolás felmérés alapján történik, s csakis a beépített és felmérési naplóban felvett anyagok térítettetnek.

Munkabér, illetve szerelési % csak a felmért anyag mennyisége után számolható el.

Felmérés mindenkor az elvakolás előtt eszközlendő, az építési ellenőrrel egyetemben, az elszámolásnál csak az ép. ellenőr bejegyzésével történt mennyiségek vétetnek figyelembe. <u>Anyagszükséglet</u> 51 lámpahely, 8 drb. konnektorhely és 1 orgonamotor vezetékhez és 2 mérőhely.

I. Csövezés.

1. 12 fm. ónozott bergmanncső 23 m/m k/val
2. 150 fm. ónozott bergmanncső 16 m/m k/val
3. 215 fm. ónozott bergmanncső 13.5 m/m k/val
4. 74 fm. acélpáncélcső 16 m/m k/val

Átvitel:

Áthozat:

5. 25 fm. acélpáncélcső 13.5 m/m k/val
6. 5 drb. 95 x 95 doboz fémfedéllel
7. 22 drb. 78 x 95 doboz fémfedéllel
8. 28 drb. 65 x 95 doboz fémfedéllel
9. 62 drb. 55 x 95 doboz fémfedéllel
10. 6 drb. öntöttvas doboz 16-os
11. 6 drb. öntöttvas doboz 13.
12. 1 drb. pipa bevezető 23 m/m
13. 3 drb. pipa bevezető 16 m/m
14. 10 drb. pipa bevezető 13.5 m/m
15. 10 drb. egyenes bevezető 13.5 m/m
16. 600 kg. gipsz
17. Szerelési apróanyag + % 5% 1-15 tételig
18. Szerelési munkadíj + % 60% 1-17 tételig
19. Anyaghulladék 1-16 tételig 1%
20. Anyagszállítási költség 1-17 tételig 5%

II. Huzalozás és szerelvények felszerelése.

1. 42 fm. G. I. 6 m/m^2 vörösréz huzal
2. 185 fm. G. I. 4 m/m^2 vörösréz huzal
3. 300 fm. 2.5 m/m^2 vörösréz huzal
4. 450 fm. 1.5 m/m^2 vörösréz huzal
5. 1 drb. 20 áramkörös márvány biztosítótábla normál

Átvitel:

Áthozat:

biztosító aljzaton, cserélhető multiplex elemekkel és felirati táblával, compl.

6. 1 drb. márvány kapcsolótábla 1 drb. III. s. kézes főkapcsolóval és 18 drb. /ebből 1 drb. 2 áramkörös/ fehér bakelit tömbler kapcsolóval és felirati táblával, compl.
7. 1 drb. III. s. márvány alapú normál biztosító elem compl.
8. 1 drb. III. s. késes kapcsoló márv. alappal
9. 14 drb. bakelit tömbler kapcsoló
10. 8 dugaszoló aljzat
11. Szerelési apróanyag 1-10. tétel után 5%
12. Szerelési munkadíj 1-11. tétel után 60%
13. Anyag, hulladék 1-11 tétel után 1%
14. Anyagszállítási költség 1-11 tétel után 5%

Csövezés és huzalozás összesen:

Villanyvilágítás m. összesen:

A báta községben épülő róm. kath. templom költségvetése.

Ö S S Z E S Í T É S:

I	Föld, kőműves, beton, vasbeton, szigetelő és elhelyező munka
II	Kőfaragó munka
III	Ács-munka
IV	Bádogos munka
V	Tetőfedő munka
VI	Burkoló munka
VII	Asztalos, lakatos, mázoló munka
VIII	Üveges munka
IX	Kályhás munka
X	Villámhárító berendezés
XI	Villany világítás berendezési munka
	Összesmunka:_____

Budapest, 1938.

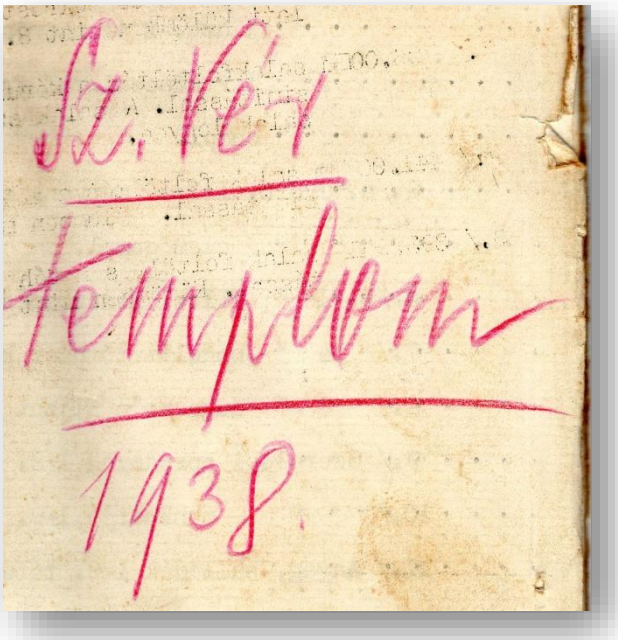

A j á n l a t.

A bátai uj rom. kath. templom építésére.

1. Én …….i /vármegye, város, község, utca, házszám/ lakos …… Ajánlatot teszek a …….. számú versenytárgyalási hirdetményben/ ajánlati felhívásban közölt áruk szállítására/ munkálatokra és az alább/ csatolt árjegyzékben/ felsorolt egységárak mellett ……P …..f. azaz ……..Pengő …..f. végösszeggel. Az egységárak /végösszeg/ mindennemű adót, illetéket és egyéb költséget magukba foglalnak, külön költség felszámításnak semmilyen címen nincs helye.

2. Egyes cikkek szállítását is,/ munkanemekre vonatkozó megbízást vállalom/ nem vállalok /vállalom.

3. Ha többen együttesen tesznek ajánlatot: kötelezőleg kijelentjük, hogy az ajánlat tekintetében egyetemlegesen vagyunk felelősek. A vállalkozás vezetője …… akit az értesítések, pénzösszegek és értékek átvételére és nyugtázására ezennel feljogosítunk.

4. Bánatpénzül az ajánlat végösszegének ……%-át vagyis összesen …… P. …..fillért, azaz ……. Pengő ……fillért a ….. pénztárnál tettem le, a letétnyugtát /postai feladóvevényt /a postatakarékpénztári befizetési elismervényt csatolom.

5. Bánatpénzül előző szerződésem kapcsán, a ……... rendelet sz. a. ……..P. összegű ……..-nál letett biztosítéki összeget kötöm le. /összegből …… pengőt kötök le.

6. Amennyiben ajánlatom nem lesz a három elsősorban figyelembe jövő ajánlat között kérem /nem kérem bánatpénzemnek még az odaítélés előtti visszautalását.

7. A cégem bejegyzésére vonatkozó adatok /cégszöveg/, cégjegyzés /igazolásra szolgáló okiratokat idecsatolva bemutatom.

8. Annak igazolására, hogy a megbízás teljesítésére jogosult vagyok, idezárva bemutatom iparjogosítványomat hiteles/ egyszerű másolatban ipartestületemnek erre vonatkozó bizonyítványát.

9. Magasépítésnél, ha az ajánlattevő a munka a munka elvégzésére nem jogosult: A munkát végre fogja hajtani: …….. akinek iparjogosítványát és a munka elvállalására vonatkozó sajátkezű nyilatkozatát csatolom.

10. Mint …….. igényt tartok a Közszállítási Szabályzat 51 §-ában foglalt kedvezményekre. Igényemnek igazolására bejelentem /becsatolom …… ……

11. Kijelentem, hogy a közszállítás teljesítését tudomásom szerint sem szabadalom, sem mintaoltalom nem korlátozza. A megrendelés teljesítéséhez szükséges szabadalmi/ és mintaoltalmi jogot megszereztem.

12. Kötelezőleg kijelentem, hogy a szabadalmi, vagy mintaoltalmi jog megsértéséből eredhető károkért a megrendelővel szemben a felelősséget minden esetre vállalom.

13. Kijelentem, hogy ellenem sem csőd- sem csődön kívüli kényszeregyezségi eljárás folyamatban nincs/ az ellenem folyamatban volt csőd /csődön kívüli kényszeregyezségi eljárás……év ……hó ……..napján nyert befejezést/. Kijelentem továbbá, hogy sem nyereségvágyból elkövetett bűntett vagy vétség, sem az 1878. évi V. t. c. IV. fejezetében és az 1930. évi III. t. c. 57-71 §-aiban meghatározott bűncselekmények /hűtlenség, lázadás/ miatt jogerősen el nem ítéltek.

14. Szállításoknál, ha a szállító a termelő és munkálatoknál: Kötelezem magamat, hogy a szerződés teljesítésére alkalmazott munkásaimnak munkanemenkint legalábbis a következő órabért /egy órára eső keresetet/ fogom fizetni:

…… P ……f.
…… P ……f.
…… P ……f.
…… P ……f.

15. Bejelentem, hogy eddig /az utolsó két /2/ évben a következő szállításokat teljesítettem:

……..P. értékben
……..P. értékben
……..P. értékben
……..P. értékben
……..P. értékben
……..P. értékben

Ezek közül a következők vannak még folyamatban:…….....

……..

……...

16. Az Országos Társadalombiztosító Intézetnél, valamint a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetnél/ Magyar Hajózási Betegségi Biztosító Intézetnél biztosított alkalmazottaim után fennálló társadalombiztosítási tartozásukra vonatkozó és az 1927. XXI. t. c. 194. §-ában, illetőleg az 1928. XL. t. c. 161. §-ában megszabott kimutatásokat mellékelem.

17. Ajánlatom elfogadása esetére az Országos Társadalombiztosító Intézetnél /a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetnél, Magyar Hajózási Betegségi Biztosító Intézetnél a vállalati összeg kifizetéséig fennálló tartozásomnak megfelelő összeget, legfeljebb azonban a vállalati összegnek a mindenkori törvényes rendelkezések szerint megállapított részét az Országos Társadalombiztosító Intézetre, /a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetére, a Magyar Hajózási Betegségi Biztosító Intézetre az elszámolás idejéig fennálló tartozásom kiegyenlítésére engedményezem s feljogosítom a megrendelőt, hogy a vállalati összeg egynegyed részét minden esedékes részletből közvetlenül az illetékes biztosító intézetnek /intézeteknek /utalja át.

18. Ha a megrendelő esedékes járandóságaimat a lejárattól számított 8 napon belül fizeti, a kérdéses összegből …… azaz …….% engedményt adok.

19. Ajánlatomnak kiegészítő részét alkotják a versenytárgyalási hirdetményben /az ajánlati felhívásban és mellékletiben foglalt feltételek, továbbá az általános, részletes és különleges feltételek, …….....

…….., amelyeknek tartalmát ismerem és magamra kötelezőül elfogadom.

20. Az árukért /a munkálatokért …….-ig vállalok szavatosságot.

21. A szállítandó cikkeket és azok anyagát az alább /a csatolt jegyzékben felsorolt gyárakból, ipartelepekről, termelőktől fogom beszerezni. ……...

……...

……...

……...

Az áruk közül csak külföldről szerezhető be:

……...

……...

22. Csak munkálatoknál: a teljesítendő munkákat saját hazai gyáramban, műhelyemben, vállalatomban alkalmazott hazai munkaerők igénybevételével az alább /a csatolt jegyzékben felsorolt hazai iparosok, gyárosok útján fogom teljesíteni: …….

……...

……...

A munkálatokhoz szükséges anyagokat a csatolt jegyzékben /az alább felsorolt gyárosoktól, iparosoktól termelőktől fogom beszerezni: ……..

……...

……...

23. Alvállalkozóimul ……..

……...

……...

önálló iparosokat fogom alkalmazni. Feljogosítom a hivatalt, hogy a nevezett alvállalkozók és alkalmazottaim igazolt járandóságait a saját követelésem terhére kifizethesse.

……. 19… évi ……hó ……..n.

Előttünk:

Tanú

Tanú.

V e r s e n y t á r g y a l á s i h i r d e t m é n y.

1. A *bátai uj rom. kath. templom építésére a Vallás és Közokt. Minisztérium* ~~szállításra /munkálatra~~ nyilvános versenytárgyalást hirdet /~~zártkörű versenytárgyalást tart~~. A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak /~~nincsenek~~.

2. ~~Ez a közszállítás a Közszállítási Szabályzat 51. §-a értelmében kisiparosok, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülése, szállítócsoportja részére van fenntartva, másnak csak akkor lehet odaítélni,ha elfogadható kisipari ajánlat nincs.~~

3. A ~~szállítás~~ / munka megkezdésének /befejezésének ideje: *az épület f. év végéig tető alá hozandó és 1939. évig teljesen befejezendő.*

4. A jótállás időtartama: *Két év.*

5. ~~A különböző őstermelési vagy iparág köréhez tartozó cikkekre külön-külön is lehet ajánlatot tenni.~~

6. ~~Munkálatoknál /építkezéseknél/ az egyes munkákra külön-külön is lehet ajánlatot tenni.~~

7. Az ajánlatot az ide mellékelt ajánlati minta felhasználásával és a jelen hirdetményben/~~felhívásban~~ foglaltak értelmében olykép kell szövegezni, hogy az ajánlat és mellékletei a szerződés minden adatát és feltételét tartalmazzák.

8. Az ajánlatokat cégszerű aláírással kell ellátni. Ha az ajánlattevő nem kereskedő, úgy saját kezűleg írt ajánlatát tanúzás nélkül, idegen kézzel vagy géppel írt ajánlatát pedig két tanúval előttemezve kell aláírni. Ugyanígy kell aláírni az ajánlat esetleges mellékleteit /költségvetés, minták, tervek, stb./.

9. Az ajánlatban kihúzásnak, törlésnek, vakarásnak, beszúrásnak, vagy egyéb javításnak nem szabad előfordulnia. Ha az ajánlaton annak benyújtása előtt javításra mégis szükség van, ezt az ajánlat végén külön záradékban, a javított tételek tüzetes felsorolása mellett ugyanúgy kell aláírni, mint magát az ajánlatot.

10. A több ívből álló ajánlatot esetleges mellékleteivel /kivéve a bánatpénz letételét igazoló okiratot/ együtt zsinórral egybe kell fűzni, a zsinór végét az ajánlat hátlapján cégszöveget tartalmazó pecséttel ellátni.

11. Az aláírt ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a megrendelő hivatalnál *V. Báthory ucca 12. III. 20. 1938. évi julius hó 11-én déli 12* óráig személyesen, vagy posta útján kell benyújtani. Ugyanezen a napon a megrendelő hivatalos helyiségében *B.pest, V. Báthory ucca 12. III. 20. déli 1.* órakor fogják az ajánlatokat felbontani, amikor a magukat igazoló ajánlattevők vagy azok meghatalmazással ellátott képviselői jelen lehetnek.

12. A fentiektől eltérőleg kiállított ajánlat a közszállítás odaítélésénél nem jön figyelembe.

13. Az ajánlat borítékját a következő felirattal kell ellátni: „Ajánlat a *bátai uj rk. templom építésére.*" ~~számú versenytárgyalási hirdetményben /ajánlati felhívásban közölt ……. munkálatra /szállításra.~~

14. Bánatpénzül ~~…….. Pengőt~~ – az ajánlat szerinti értéknek *2*%-át – kell az ajánlat benyújtásának időpontjáig /*1938.* évi *julius* hó *11*. napja/ készpénzben vagy egyéb értékekben letenni. A bánatpénzül elfogadható értékek /kötvények, kezességi nyilatkozatok, garancialevelek, betétkönyvek stb./ felsorolását a 4260/1929. M. E. /R. T. 1174. old./, 8173/1930. P. M. /R. T. 355. old./ 128.485/1930. P. M. /R. T. 1057. old./ és a 21176/1933 P. M. számú /R. T. 1315. old./ rendeletek tartalmazzák.

Törvényhatóságok és községeknél bánatpénzül legfeljebb 15.000 pengő erejéig elfogadhatók.

a. Az illető törvényhatóság vagy község pénzeinek elhelyezésére törvényszerűleg kijelölt hazai pénzintézetek betétkönyvei is, feltéve, hogy az illető pénzintézet igazgatósága a /vezetett betétkönyvre/ záradékban kijelenti, hogy a könyvben levő betétösszegre nézve kielégítési igényt nem emel és tudomásul veszi, hogy ez összeg bánatpénzül szolgál az illető hatósággal szemben, melynek beleegyezése nélkül ki nem fizethető;

b. azoknak a hazai pénzintézeteknek az értékpapírjai, amelyeket a pénzügyminiszter biztosítékképesnek elismert.

15. Állami megrendelésekkel kapcsolatban a készpénzből álló bánatpénzt a m. kir. postatakarékpénztárnál vezetett ……. számú …… elnevezésű letétszámla javára kell befizetni. A nem készpénzből álló bánatpénzt Budapesten a postatakarékpénztárnál /vidéken a pénzügyi igazgatóság székhelyén lévő adóhivatalnál kell letétbe helyezni. A befizetési elismervényt, illetve a letéti nyugtát az ajánlathoz kell csatolni. Az Országos Társadalombiztosító Intézet és a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete megrendeléseivel

kapcsolatban a bánatpénzt az intézet pénztáránál, illetőleg az intézet helyi szerve pénztáránál is be lehet fizetni, vagy letétbe helyezni. ~~Törvényhatóságok és községek, valamint azok intézetei, intézményei, vállalatai és üzemei megrendeléseivel kapcsolatban a bánatpénzt a …….. /megjelölendő/ pénztárnál kell letenni. Pénzt vagy értéket az ajánlathoz csatolni nem szabad.~~

16. A készpénzben letett bánatpénz után a megrendelő hivatal csak az odaítéléstől számított egy hónap elteltétől kezdve a Magyar Nemzeti Bank váltóleszámitolási kamatlábának megfelelő kamatot, a kezességi nyilatkozatban letett bánatpénz után pedig a kezesség vállalásáért ugyancsak az odaítéléstől számított egy hónap után a pénzintézetnek ettől az időtől fogva járó költségtérítést fizet.

17. A készpénzben letett bánatpénzt a fentebb meghatározott értékekkel bármikor ki lehet cserélni. A vállalkozó kérelmére a megrendelő hivatal az értékpapírok esedékes kamatszelvényeit kiadni, a betétkönyvekben elhelyezett összegeknek esedékes kamatait pedig a vállalkozó költségére felvenni és a vállalkozónak kifizetni köteles, feltéve, hogy a letét letiltva nincs.

18. Hasonló árura kötött előző szerződés kapcsán készpénzben vagy értékpapírban letett biztosíték bánatpénzül leköthető, ha az előző szerződés teljesítésének biztosítására a biztosíték egész összege már nem szükséges.

19. ~~Ha a közszállítás értéke vagy évi értéke egyazon őstermelési vagy iparág köréhez tartozó cikkben vagy munkanemben 15.000 Pengőt vagy a bánatpénz 300 pengőt meg nem halad, bánatpénzt nem köteles letenni a saját szakmájában vállalkozó:~~

a. ~~kisiparos, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülése és szállítócsoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete és jótékony intézet /árvaház, vakok, hadirokkantak intézete, foglalkoztató telepe stb./~~

b. ~~mezőgazda és erdőbirtokos,~~

c. ~~bánatpénzt nem köteles továbbá letenni a közszállítás értékére tekintet nélkül az 1923.XI. t. c. 1 §-ában említett és saját szakmájában vállalkozó földmunkás szövetkezet /1923.XI. t. c. 5.§./~~

20. A bánatpénzt a megrendelő hivatal még az odaítélés előtt visszautalja, ha az ajánlattevő ajánlatában ezt kifejezetten kéri arra az esetre, ha ajánlata nem lesz a három

elsősorban figyelembe jöhető ajánlat között. A bánatpénz visszautalása esetén az ajánlattevő a közszállítás odaítélésére nem tarthat igényt.

21. Az ajánlati minta, a feltételek, tervek, költségvetési űrlap, rajzok és áruminták a megrendelő helyiségében *B.pest V. Báthory ucca 12. III. 20.* a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ~~díjtalanul~~/ *12* P. áron megszerezhetők. Ha a közszállítás vállalati összege vagy egy bizonyos munkanemre eső vállalati összeg a 15.000 P. összeget nem haladja meg, kisiparosok e kiadványokat díjtalanul kapják meg.

22. Az ajánlattevők a végleges döntés megtörténtéig /Közszállítási szabályzat 44. §./ kötelezettségben maradnak. Kivételesen visszavonható az ajánlat, ha a Közszállítási Szabályzat 63. §-ában felsorolt terhek az ajánlat benyújtása után emelkedtek. A hivatal az ajánlatok között az árakra tekintet nélkül szabadon választ.

23. Ha az ajánlattevő bejegyzett cég, csatolnia kell a cégjegyzésre vonatkozó adatok /cégszöveg, cégjegyzés/ igazolására szolgáló okiratokat. Szállításoknál és munkálatoknál: az ajánlattevőnek iparjogosítványát egyszerű /a megrendelő hivatal felhívására hiteles/ másolatban is csatolnia kell. Kisiparosok ipartestületük bizonyítványával is igazolhatják, hogy jogosultak annak a munkának elvégzésére, amelyre ajánlatot tettek. Magasépítésnél az az ajánlattevő, aki az építés végrehajtására jogosító iparjogosítvánnyal nem rendelkezik, köteles azt az iparjogosítvánnyal rendelkező önálló iparost megnevezni, aki az illető munkát tényleg végre fogja hajtani. Az ajánlathoz csatolni kell az illető iparos iparjogosítványát egyszerű másolatba és az illető munka elvállalására vonatkozó saját kezűleg aláírt nyilatkozatát.

24. Ha a fővállalkozó tesz ajánlatot, köteles megnevezni az alvállalkozókat, akiket a közszállításnál alkalmazni óhajt s köteles bemutatni ezeknek a rájuk bízott munka elvállalására vonatkozó nyilatkozatait. /Közszállítási Szabályzat 50. §. /2/ bek. 2. pont/ Alvállalkozókul csakis önálló iparosokat nevezhet meg.

25. Az ajánlattevő köteles ajánlatához társadalombiztosítási /Országos Társadalombiztosító Intézettel, a Magánalkalmazottak Biztosító Intézetével stb. szemben fennálló/ tartozásairól olyan kimutatást csatolni, amely igazolja, hogy a versenytárgyalási hirdetmény lejártát megelőző 6 hónapnál régebben esedékessé vált betegségi-, öregségi-, balesetbiztosítási járulékkal stb. nem tartozik vagy ajánlatában odaítélés esetére a vállalati összeg kifizetéséig fennálló tartozása erejéig a vállalati összegnek a mindenkori törvényes rendelkezések szerint megállapított részéig terjedhető összeget köteles a biztosító intézetre

engedélyezni és a megrendelő hivatalt feljogosítani, hogy az engedményezett összeget minden esedékes részletből közvetlenül az illetékes biztosító intézetnek utalja át.

26. Munkálatoknál: az ajánlattevő köteles ajánlatában megjelölni a legkisebb munkabéreket, melyeket a vállalati összeg 20%-ig terjedhető kötbér terhe mellett munkásainak fizetni fog.

27. ~~A közszállítás megosztott kiadása esetére: a megrendelő hivatal a szállítást /munkálatot esetleg /mindenesetre megosztva fogja kiadni. Ajánlatot csak az egész mennyiség szállítására /részmennyiség szállítására vagy a munkálat egy részére is lehet tenni.~~

28. ~~A vállalkozó, aki több cikkre vagy munkanemre tesz ajánlatot, köteles nyilatkozni, vajjon egyes cikkekre vagy munkanemekre vonatkozó megbízást is vállal-e.~~

29. Azok az ajánlattevők, akik közszállítást már teljesítettek, kötelesek ezt ajánlatukban a megrendelő megnevezésével a szállítás vagy munkálat mineműsége, értéke és a teljesítés ideje megjelölésével megemlíteni. Akik több éven át nagyszámú közszállítást teljesítettek, csak az utolsó két évben teljesített szállításaikat vagy munkáikat sorolják fel, de jelöljék meg a még folyamatban levőket.

30. A nyertes ajánlattevő a biztosítékot a hozzá intézett felhívás vételétől számított 8 nap alatt köteles letenni. Jogában áll bánatpénzét, ha ez kiegészíthető, biztosítékul a vállalati összeg *5, azaz öt* %-ára kiegészíteni. Ha ezt elmulasztja, a közszállításra való minden igényét és bánatpénzét elveszti.

31. ~~Ha a biztosíték 750 Pengőnél kevesebb, vagy ha a vállalati összeg 15.000 Pengőt nem halad meg, szakmabeli kisiparos, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülése és szállítócsoportja, háziiparos, háziiparosok egyesülete, jótékony intézet /árvaház, vakok, hadirokkantak foglalkoztató telepe stb./ erdőbirtokos vagy mezőgazda vállalkozónak a biztosíték letételét el lehet engedni. Ugyane vállalkozók részére, ha a biztosíték 750 Pengőnél több, de 2.500 Pengőnél kevesebb, meg lehet engedni, hogy azt járandóságukból való levonás útján tehessék le. Ily esetben a bánatpénzt kiadni vagy a vállalkozó részére kifizetést teljesíteni addig nem lehet, míg a kikötött biztosítékot a teljesített szállítás vagy munkálat ellenértékéből teljes egészében le nem vonták. Ugyanezt kellően indokolt kérelemre meg lehet engedni 2.500 Pengőnél nagyobb összegű biztosíték esetében is a kisiparos, kisiparosok szövetkezete, alkalmi egyesülése és szállító csoportja, mezőgadasági szövetkezet vagy háziipari egyesület részére. Az 1923. XI. t. c. 1. §-ában említett földmunkás szövetkezetek biztosíték letételére ugyane törvény 5. §. /1/ és /3/ bekezdésének rendelkezései az irányadók.~~

32. A biztosíték letételének módja, a biztosíték kamatozása, a készpénz helyettesítése, a kamatszelvények kiadása s a régi biztosíték felhasználása tekintetében a bánatpénznél mondottak megfelelő alkalmazást nyernek.

33. A kisiparosokat, vitézeket, hadirokkantakat stb. illető kedvezmények felsorolását a Közszállítási Szabályzat 51. §-a tartalmazza.

34. E kedvezményekre való igényt a következőképpen kell igazolni:

- ❖ a kisipari kedvezményre való igényt az illetékes ipartestület bizonyítványával. Aki ipartestület kötelékébe nem tartozik, annak városokban az elsőfokú iparhatóság, községekben a községi elöljáróság bizonyítványát kell becsatolnia;
- ❖ a helyi ipar előnyére vonatkozó igényt annak, aki a Szabályzat szempontjából kisiparosnak tekintendő, az 1. pontban megjelölt módon, másnak, ha ipartestület kötelékébe tartozik, az ipartestület bizonyítványával, ha ipartestületi kötelékben nem tartozik, városokban az elsőfokú iparhatóság – őstermelőnek az elsőfokú közigazgatási hatóság – községekben a községi elöljáróság bizonyítványával kell igazolnia;
- ❖ a vitézi kedvezményre való igény igazolására a Vitézi Rend illetékes szervének igazolványa, a hadirokkant kedvezményre való igény igazolására a hadigondozási igazolvány szolgál;
- ❖ a földmunkás vállalkozó szövetkezeteknek a kedvezményre való igényét a cégjegyzés igazolja;
- ❖ az 51. §. /6/ bekezdésében felsorolt előnyökre való igény igazolása a következőképen történik:
  - az 1. és 2. pontok eseteiben a jelen §. 2. pontjában megjelölt módon, illetve amikor magyar mérnöki munka eredményének igazolásáról van szó, a Budapesti Mérnöki Kamara bizonyítványával,
  - a 3. pont eseteiben az illetékes kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával;
  - a 4. pont esetében az illetékes kereskedelmi és iparkamara, illetve az illetékes mezőgazdasági kamara bizonyítványával;

– a 6. pont esetében városokban az elsőfokú iparhatóság, községekben az elöljáróság bizonyítványával;

– az 1-5. pont alatt felsorolt okiratokat az ajánlathoz kell csatolni. A Közszállítási Szabályzat 51. § /6/ bekezdés 5. pontjában említett kedvezmény elnyeré evégett az ajánlatban csak bejelentést kell tenni.

35. A közszállítás elnyerője köteles a Közszállítási Szabályzatnak a hazai beszerzésre vonatkozó rendelkezéseit /85-94. §./ az azokban foglalt megtorló intézkedések terhe mellett pontosan megtartani.

36. A fizetések a Közszállítási Szabályzat 80-81. §-ai szerint történnek.

37. Azt, hogy a vállalati járandóságból a megrendelő hivatal a fizetések alkalmával milyen levonásokat eszközölhet, a Közszállítási Szabályzat 80-81. §-a állapítja meg.

38. A vállalkozó ajánlatában köteles nyilatkozni aziránt, hogy esedékes járandóságainak a lejárattól 8 napon belül való lefizetése esetében hány százalék engedményt ad.

39. Nyilatkozni köteles arra nézve is, hogy ellene csődön kívüli kényszeregyezségi-, vagy csődeljárás, vagy bűncselekmény miatt kizáró ok /Közszállítási Szabályzat 46. §. 1. bek. 13. és 16. pontja/ nem forog fenn.

40. A szerződési illetéket a vonatkozó pénzügyi szabályok szerint kell leróni.

……, 19…… évi …… hó …….. –n

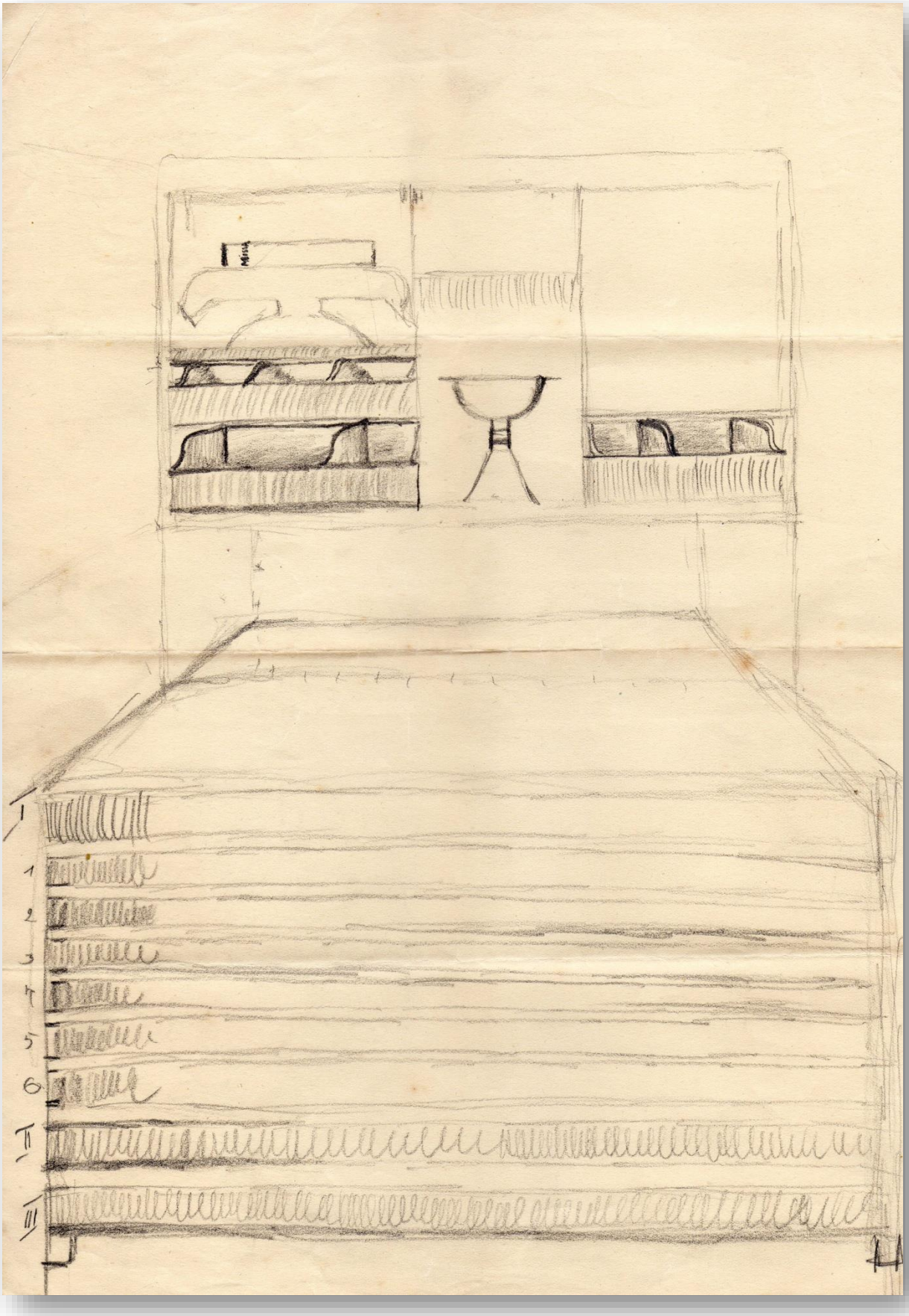
Mäsy
I
1
2
3
4
5
6
II
III
4

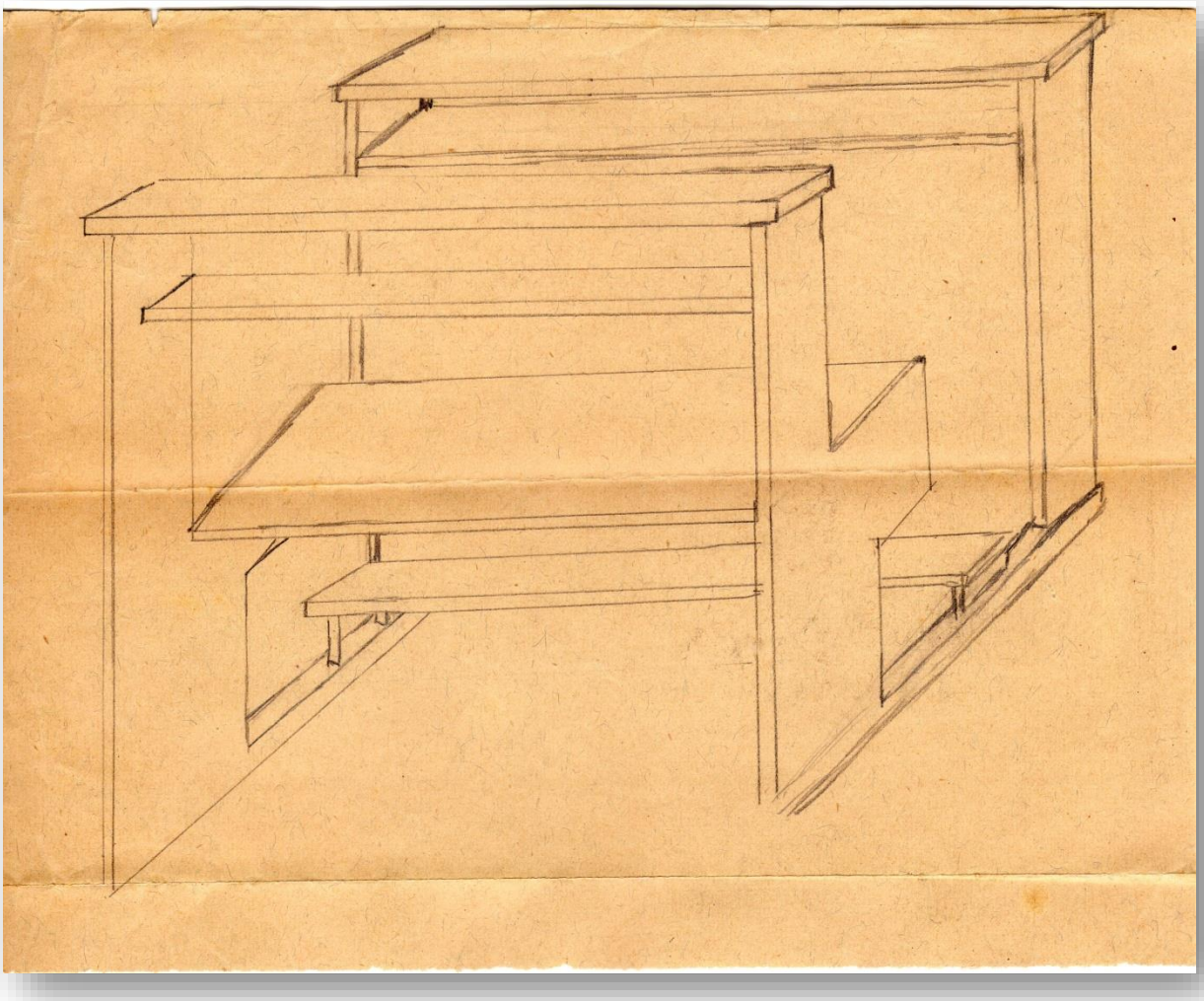

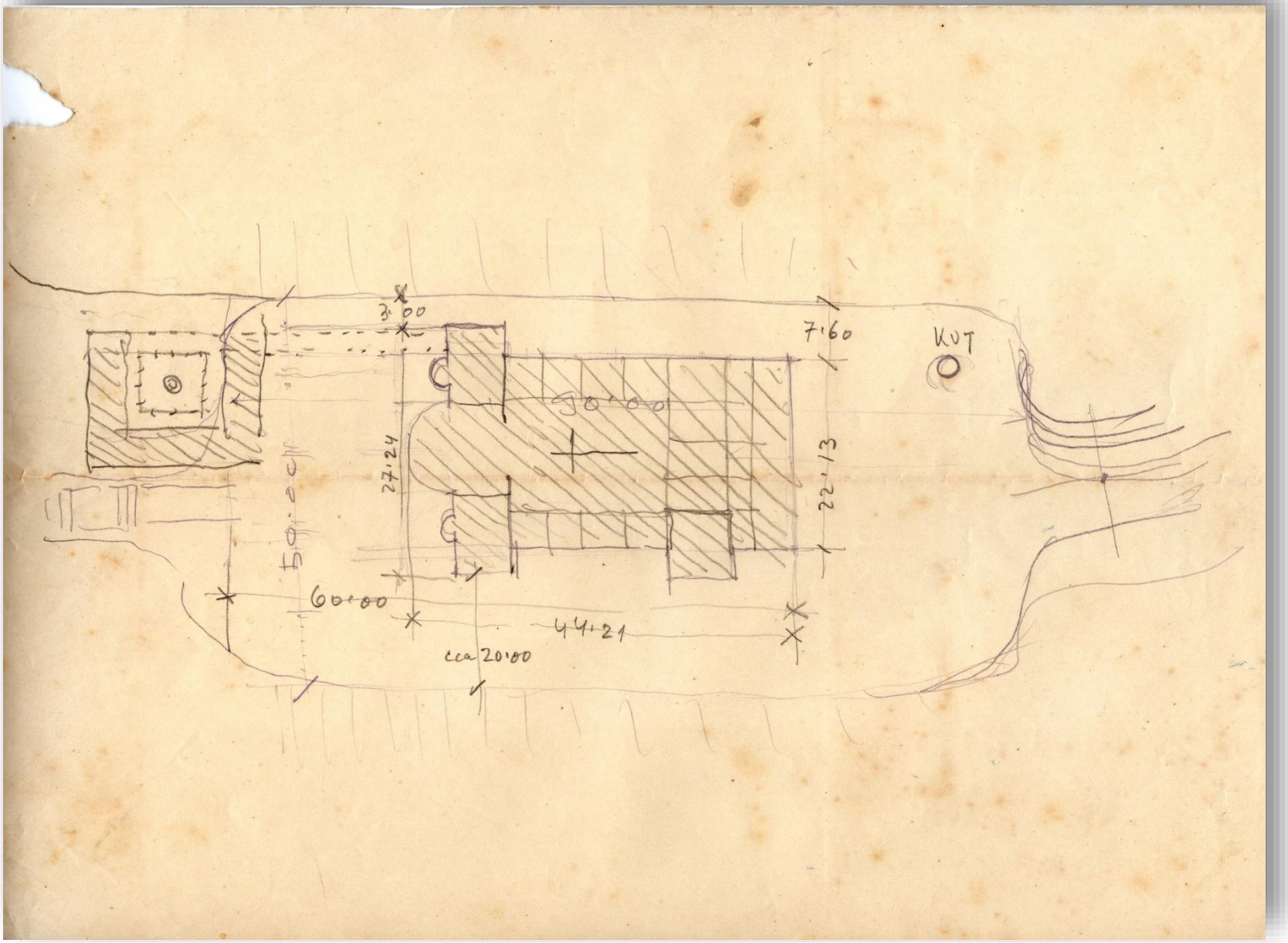
3·00
7·60
KUT
30·00
27·24
22·13
50·00
60·00
44·21
cca 20·00

Válasz 1938. I. 3-án kelt levelemre.

Érk. I. 9.

+

K e d v e s J e n ő B a r á t o m!

Folyó évi január 3-án kelt szíves sorait igen köszönöm. Mindkét híre őszinte örömöt szerzett nekem.

Boldog vagyok, hogy a bátai Szentvér templom építését rövidesen megkezdik. Mindig szívesen gondoltam a felemelő tervre és a lelkem mélyéből kívántam annak mielőbbi megvalósítását.

Hasonló örömmel fogadtam a Bátán működő egyházközségi nővérek munkájára vonatkozó adatokat is, melyeket az ő javukra fel fogunk használni. Pro és kontra sokat mondtak már róluk, az Ön közlései mindenesetre értékesebbek.

Isten velük! Szeretettel üdvözli és imáit kéri

K a l o c s a, 1938. január 5.

Krisztusban testvére

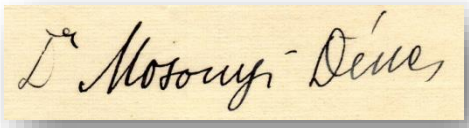

Dr. Mosonyi Dénes

praelatus, nagyprépost.

Főtisztelendő F á j t h J e n ő ú r n a k plébános
Báta.
Tolna megye.

TOLNA VÁRMEGYE MÚZEUMA
—
MUSEUM DES KOMITATES TOLNA

Szekszárd, 1938. január 14.

Kedves Plébános Úr!

Mindenekelőtt bocsánatot kérek hosszú hallgatásomért, de az egyesület és a múzeum ügyei annyira lefoglaltak az utóbbi időben, – az egyesület átköltözött más helyiségbe – hogy alig maradt valami kis időm.

Most itt van nálam Máté s így nem akarom elmulasztani az alkalmat és megírom a legfontosabbakat.

A bátai ásatás helyszínrajza elkészült. Egy példányt már most küldök, de mihelyt több másolatot is tudok csinálni, küldök majd még néhány darabot. Ha meg méltóztatik mutatni ezt a példányt a Püspök Úrnak, azt hiszem, ki fog tűnni ebből is, hogy mit is találtunk. A részletes leírás most van munka alatt, rövidesen azzal is elkészülök. Előbb azonban szeretném a kint levő köveket mégegyszer lefényképezni, amiért is a napokban ki kell utaznom feltétlenül.

Az üvegleletek feldolgozásával elkészültem. – A két serleg 1510 és 1520 között készült Magyarországon. Mindkettő csak emlékeztet részleteiben német és olasz darabokra, pontos megfelelőik Magyarországon kívül azonban nincsenek. Anyaguk határozottan magyarországi, alakjuk pedig szintén itteni formaelődökre megy vissza. – Rademacher szerint /az üvegek legjobb ismerője,/ két bátai poharunk a legszebb, és legfontosabb magyarországi középkori darab.

A templomnak és a kolostornak még hiányzó részeit az útépítéssel kapcsolatban még tisztázni akarom. Anyagi fedezet biztosan lesz rá. – A munka megkezdése előtt egyébként lehozok még valakit a Műemlékek Orsz. Bizottsága részéről. – Bővebbet erről a kérdésről élőszóval.

Hímző és szövőtanfolyamunk egy kissé megakadt, de 24-e körül valamelyik alkalmas napon biztosan megkezdjük. Maga a minisztérium is lassan kezelte az ügyet, de a legnagyobb baj a tanfolyam vezető asszony körül volt. Most egy székely szövőasszonyt kapunk, aki a

bátaiakat még a gyapjúszövésre is meg fogja tanítani. A háziipari felügyelőség különben a napokban 2 drb. szövőszéket fog küldeni a községi elöljáróság címére.

Jövő héten ezzel kapcsolatban is ki kell hogy jöjjek, a napot azonban még nem tudom, mert ha lehet az Államépítészeti Hivatal egyik kiszállásával akarom egybekötni a dolgot. – A kőfaragványokat ugyancsak el fogom rendezni abból az alkalomból.

A viszontlátásig szívélyes üdvözlettel

vagyok őszinte híve

Csalogovits József

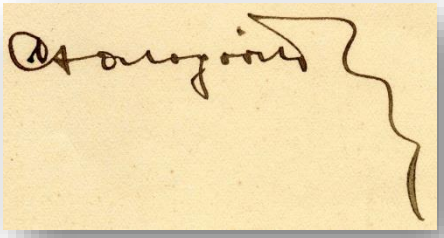

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett Bátán ~~1937. okt. hó 24-én~~ *1938. jún. 30-án* a bátai r. k. egyházközség képviselő testületi ülésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő plébános, egyhk. elnök, Horváth Mihály, Pápa Imre, Balogh József, Szabó Péter, Sávics István, K. Tóth István, László Péter, B. Sümegi József, Sümegi Mihály, Vörös Mihály, Pirisa Pál, Sükösdi Ferenc, Lukács István képviselők és Hamberger József ig. tanító egyhk. jegyző.

Nem jelent meg: Katona János, Pirisa József, Sábián Sándor, Varga János, Sümegi József, Czita János és Tarr Mihály képviselők.

T Á R G Y:

Báta község képviselő testületének határozata ~~a templomhely~~ *új templom helyének* kibővítésére szolgáló ingatlan megvétele és ajándék címén való átadása ~~tárgyában~~ *és a III. sorsz. iskola melletti 147 □öl területek a róm. kath. egyházközség részére megvételre felajánlása tárgyában.*

Elnök az ülést megnyitja, megállapítja, hogy a képviselők határozatképes számban jelentek meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére kijelöli ~~Sávics István és Szabó Péter~~ K. Tóth István és Sükösdi Ferenc képviselőket.

Elnök felolvassa Báta község képviselő testületének 1937. aug. hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozatát, mely a régi vásártéri 86/2, 87/2 és 88/2 hrsz. ingatlanok eladásáról és a klastrom hegyen megveendő ingatlanokról intézkedik.

A határozat így szól: a képviselő testület kimondja, hogy Báta község tulajdonát képező és már régen a r. k. hitközség által használt ingatlanok ügyét a következőkép rendezi:

1. A 86/2 hrsz. ingatlant Gujdovics Péternek, a 87/2 hrsz. ingatlant Soós Mihálynak és a 88/2 hrsz. ingatlant a r. k. hitközségnek □ölenkint 4 Pengőért eladja.

2. A befolyt vételáron megvásárolja a 13917/1937 sz. alispáni rendelet értelmében a bátai apátság helyén létesítendő új templom építéséhez még szükséges területeket és azokat átadja teljesen díjmentesen a r. k. egyházközségnek templomépítés céljára.

3. (……)?

4. Fenti területek átadása úgy tekintendő, mintha azokat a község most ajándékozná az egyházközségnek templomépítés céljára.

Az egyházközségi képviselő testület határozatilag kimondja, hogy a 88/2 hrsz. ingatlant 4 pengős □ ölenkinti vételárban megveszi a községtől. – Köszönettel tudomásul veszi, hogy a 86/2 és 87/2 hrsz. parcellákat a község eladja, s a befolyó vételárból az új templom helyéhez még szükséges területet még megvásárolja, s azt ajándék címén a templom részére átadja.

K. m. f. t.

Hamberger József egyhk. jegyző	Hitelesítők: Szabó Péter Sávics István	Fájth Jenő plébános, egyhk. elnök P. H.

Ezen jegyzőkönyv 1937. évi október 25-től 1937. november hó 10-ig 15 napig közszemlére volt kitéve. Ellene a törvénye határidőn belöl fellebbezés nem adatott be.

Báta, 1937. évi november hó 10-én

Hamberger József egyhk. jegyző	P. H.	Fájth Jenő plébános, egyhk. jegyző

Jegyzőkönyv

Felvétetett Bátán, 1938. évi január hó 30-án a bátai róm. kath. egyházközség képviselő testületének gyűlésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő plébános-elnök, Hamberger József ig. tanító, Gacsályi László tanító-jegyző, továbbá Pápa Imre, Balogh József, László Péter, P. Sümegi József, Sávics István, K. Tóth István, B. Tóth Mihály, Zsinkó János, Tarr János, Szabó Péter, B. Sümegi József, Tarr Mihály, Vörös Mihály, Lukács István, Katona János, Sábián Sándor, Vitéz Dancs Ignác és Sükösdi Ferenc képviselők.

Hiányzik: D. Horváth Mihály és Decsi Imre.

Tárgy: „Báta Község képviselőtestületének határozata az új templom helyének kibővítésére szolgáló ingatlan megvétele és ajándék címén való átadása és a III. sorsz. iskola melletti területnek a róm. kath. egyházközség részére megvétele felajánlása tárgyában."

Elnök az ülést megnyitja, megállapítja, hogy a képviselők határozatképes számban jelentek meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére K. Tóth István és Sükösdi Ferenc képviselőket jelöli ki.

Elnök felolvassa Báta község képviselő testületének 1937. augusztus hó 29-én tartott rendkívüli közgyűlésének határozatát, mely a régi vásártér 86/2, 87/2, 88/2 hrsz. ingatlanok eladásáról és a klastromhegyen megveendő ingatlanokról intézkedik.

A határozat így szól: a képviselő testület kimondja, hogy Báta község tulajdonát képező és már régen a róm. kath. hitközség által használt ingatlanok ügyét a következőképpen rendezi:

A 86/2 hrsz. ingatlant Gujdovics Péternek, a 87/2 hrsz. ingatlant Soós Mihálynak és a 88/2 hrsz. ingatlant róm. kath. hitközségnek □ölenkint 4 P-ért eladja.

A befolyt vételáron megvásárolja az 13917/1937 számú alispáni rendelet értelmében a bátai apátság helyén létesítendő új templom építéséhez még szükséges területeket és azokat átadja teljesen díjmentesen a róm. kath. egyházközségnek templomépítés céljára. A fenti területek átadása úgy tekintendő, mintha azokat a község most ajándékozná az egyházközségnek templomépítés céljára.

Elnök előadja, hogy Báta község a határozatot végrehajtotta, az új templom céljára szánt ingatlanokat megvette, az iskola melletti területet az egyházközségnek átadta.

Bemutatja és ismerteti az egyházközség nevében az eladókkal kötött adásvevési szerződéseket.

Az új templom helyének bővítésére szolgának a következő ingatlanok: özv. Sütő Mihálynétól megvett 307 □öl 450 P. értékben, Mózes Mihály – Cs. Markótól megvett 207 □öl 270 P. értékben, Babos Józsefnétől megvett 251 □öl 251 P. értékben, Mózes Mátyástól megvett 207 □öl 207 P. értékben, Mózes Istvántól 139 □öl 139 P. értékben, Mózes Józseftől megvett 242 □öl 363 P. értékben, Mózes Mihálytól megvett 59 □öl 89 P. értékben, Pirisa Imrétől megvett 106 □öl 106 P. értékben.

E területeket Báta község a 86/2 hrsz. ingatlanok árából fizette ki, s a róm. kath. egyházközségnek ajándékozza az új templom céljára.

A III. sorsz. iskola melletti 88/2 hrsz. 147 □öl ingatlant, melyet az egyházközség eddig az iskolaudvar és kert céljára használt 588 P. árban eladta Báta község az egyházközségnek. Ez összeget szintén a templom bővítésére fordította a község.

Elnök előadja javaslatát: mondja ki az egyházközségi képviselő testület, hogy Báta község határozata értelmében az új templom céljára adott ingatlant köszönettel fogadja, az iskola céljára megveszi a 88/2 hrsz. 147 □öl területet 588 P. értékben s az ezen ingatlanokra vonatkozó adásvételi szerződéseket elfogadja és a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság elé terjeszti jóváhagyás végett.

Elrendeli a névszerinti szavazást.

Igennel szavaztak: Fájth Jenő plébános-elnök, Hamberger József ig. tanító. Pápa Imre, Balogh József, László Péter, P. Sümegi József, Sávics István, K. Tóth István, B. Tóth Mihály, Zsinkó János, Tarr János, Szabó Péter, B. Sümegi József, Tarr Mihály, Vörös Mihály, Lukács István, Katona János, Sábián Sándor, vitéz Dancs Ignác és Sükösdi Ferenc képviselők.

Nemmel nem szavazott senki!

Határozat.

Az egyházközség képviselő testülete névszerint való szavazással határozza, hogy Báta község képviselőtestületének határozata értelmében az új templom céljára adott ingatlant köszönettel elfogadja, az iskola céljára megveszi a 88/2 hrsz. 147 □öl területet 588 P. értékben,

s az ezen ingatlanokra vonatkozó szerződéseket elfogadja, és a főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság elé terjeszti jóváhagyás végett.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

K. m. f. t.

Gacsályi László	*K. Tóth István*	*Fájth Jenő*
egyhk. jegyző	Sükösdi Ferenc	plébános, egyhk. elnök
	hitelesítők	P. H.

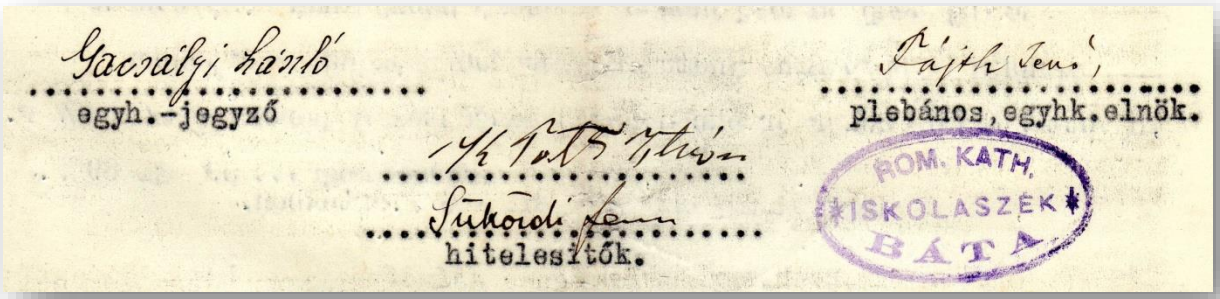

Ezen jegyzőkönyv 1938. évi február hó 1-től 1938. évi február hó 9-ig 8 napi közszemlére ki volt téve. Ellene a törvényes határidőn belül fellebbezés nem adatott be.

Gacsályi László	P. H.	*Fájth Jenő*
egyhk. -jegyző		plébános, -egyhk. elnök

B á t a, 1938. évi február hó 9-én.

1141/1938. isk. sz.

J ó v á h a g y o m.

Pécs, 1938. március 14.

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök

Jegyzőkönyv

Felvétetett Bátán, 1938. évi január hó 30-án a bátai róm. kath. egyházközség képviselő testületének ülésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő plébános-elnök, Hamberger József ig. tanító-jegyző, továbbá Pápa Imre, Balogh József, Szántó Péter, P. Sümegi József, Sávics István, K. Tóth István, B. Tóth Mihály, Zsinkó János, Tarr János, Szabó Péter, B. Sümegi József, Tarr Mihály, Vörös Mihály, Lukács István, Katona János, Sábián Sándor, Vitéz Dancs Ignác és Sükösdi Ferenc képviselők.

Hiányzik: D. Horváth Mihály és Decsi Imre.

Tárgy:

1. A képviselő testület új tagjainak eskütétele.
2. Az egyháztanács: a tisztviselők és a bizottságok megválasztása.
3. Indítványok.

Elnök megállapítja, hogy az egyházközségi képviselők két tag kivételével megjelentek, s így az ülés határozatképes. A jegyzőkönyv hitelesítésére K. Tóth István és Sükösdi Ferenc képviselőket jelöli ki.

Elnök ezután melegen üdvözli a megjelent képviselőket, s arra kéri őket, hogy az egyházközség és iskola ügyeit mindenkor szeretettel és megértéssel karolják fel. Működésükben ne engedjék magukat befolyásolni az utcán elhangzó felelőtlen beszédek által, hanem nyíltan és őszintén tárják fel a véleményüket a gyűlések alatt, ahol minden ügy, mely a képviselő testület hatáskörébe tartozik, megtárgyalható. Bizalmat és teljes őszinteséget kér személye iránt is, hogy annál jobban és eredményesebben munkálkodhasson azon kitűzött célok elérésében, melyek a hitközség vallási, erkölcsi és anyagi javát akarják előmozdítani.

1. Elnök ezután felszólítja az újonnan megválasztott képviselőket, hogy tegyék le az esküt, ami nyomban meg is történt.

Esküt tettek: vitéz Dancs Ignác, Zsinkó János, B. Tóth Mihály, Tarr János és P. Sümegi József képviselők.

Esküt nem tettek: Decsi Imre és D. Horváth Mihály képviselők.

2. Elnök ezután elrendeli nyílt szavazással a tisztviselők és az egyháztanács megválasztását. Egyben pedig közli, hogy Hamberger József ig. tanító, ki számos éven át, mint jegyző működött, ezen tisztségről lemondott és a jövőben nem óhajtja vállalni azt. Kéri a gyűlést, hogy eddigi odaadó munkásságát jegyzőkönyvben örökítse meg.

A nyílt szavazás eredménye szerint:

Világi elnök: K. Tóth István,

jegyző: Gacsályi László tanító,

gondnok: Sükösdi Ferenc,

pénztáros: Tarr János.

Tanácstagok: László Péter, Sávics István, Szabó Péter, Pápa Imre és vitéz Dancs Ignác

Számvizsgálók: Zsinkó János és vitéz Dancs Ignác.

Felszólamlási bizottság: Szabó Péter, B. Tóth Mihály, P. Sümegi József, Balogh József és Lukács István, a választók névjegyzékének kiigazítására, mint bizottság:

Tarr Mihály, Sábián Sándor és Vörös Mihály képviselők választattak meg.

Elnök ezután kihirdeti a választás eredményét, s közli, hogy ezen választás eredménye a Főtisztelendő Hatósághoz felterjesztendő.

Több tárgy nem lévén, elnök a gyűlést bezárja.

K. m. f. t.

Gacsályi László	*K. Tóth István*	*Fájth Jenő*
jegyző	Sükösdi Ferenc	plébános-elnök
	hitelesítők	P. H.

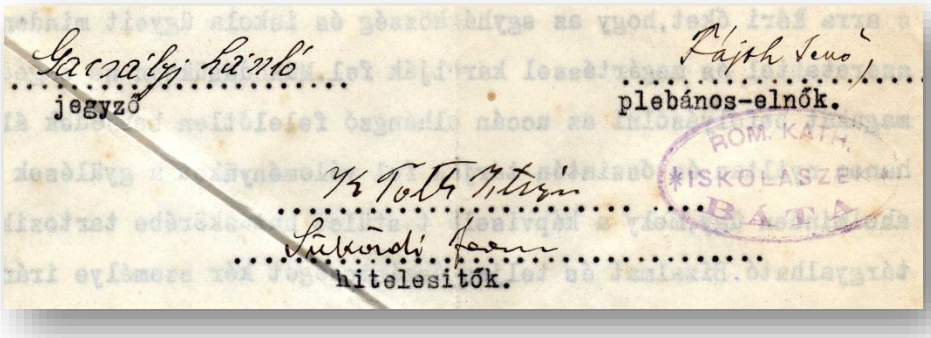

Ezen jegyzőkönyv 1938. évi február hó i-től 1938. évi február hó 9-ig 8 napi közszemlére ki volt téve. Ellene a törvényes határidőn belül fellebbezés nem adatott be.

Gacsályi László egyhk. -jegyző	P. H.	*Fájth Jenő* plébános, egyhk. elnök

B á t a, 1938. évi február hó 9-én.

<u>ad 291/1938. szám.</u>

J ó v á h a g y o m.

Pécs, 1938. február 16.

Dr. Hanny Ferenc
püspöki ált. helynök

Tolna vármegye alispánja.

Szám: 2291/1938.

H i r d e t m é n y.

Közhírré teszem, hogy Báta községben levő Vaxer köz és a hegyen létesítendő templomhoz vezető közút és gyalogjáró kiépítésére vonatkozó műszaki tervnek és költségvetésnek 1938. február hó 7-től kezdve 1938. évi február hó 21 napjáig bezárólag a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalnál közszemlére tételét elrendeltem és az 1890. I. t. c. 56-59. §-aiban előírt s az építkezést megelőző közigazgatási bejárást 1938. évi február hó 22. napjának d. e. 10 órájára kitűztem. Az összejövetel helyéül Báta községházát jelöltem ki.

Felhívom az összes érdekelteket, hogy az építkezési munkálat elleni esetleges észrevételeiket és kifogásaikat akár a közszemlére tétel ideje alatt írásban, akár pedig helyszíni tárgyaláson élőszóval annál is inkább adják elő, mivel ellenkező esetben az építést engedélyező határozatot további meghallgatásuk nélkül fogom meghozni.

Szekszárd, 1938. február 5.

Szongott Edvin

alispán.

Tolna vármegye alispánja.

Szám: 2291/1938.

Tárgy: A szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatal 723/1938. számú előterjesztése a bátai Vaxer köz és a hegyen létesítendő templomhoz vezető út és gyalogjáró kiépítése ügyében a közigazgatási bejárás elrendelése iránt.

H a t á r o z a t.

Az 1890. évi I. t. c. 57-59. §-ai alapján a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatal által elkészített műszaki terveknek és költségvetésnek 1938. évi február hó 7-től kezdve 1938. évi február hó 21-ig bezárólag az imént megnevezett hivatalnál közszemlére tételét elrendelem s a helyszíni tárgyalást pedig 1938. évi február hó 22 napjának d.e. 10 órájára kitűzöm. Az összejövetel helyéül Báta községházát jelölöm ki.

A tárgyalást magam vezetem, netáni akadályoztatásom esetére helyettesítésemmel Morvay László vm. tb. főjegyzőt bízom meg, őt a tárgyalásra kirendelem.

Az ugyanez szám alatt kibocsátott „Hirdetmény”-t Báta község elöljáróságának oly felhívással adom ki, hogy azt a közszemlére tétel ideje alatt a község hirdetési tábláján függessze ki, azt az esetleges érdekelteknek vétív mellett kézbesítse, s a helyszíni tárgyalásra őket hívja meg. Mindezek teljesítését igazoló községi bizonyítványt és a vétíveket a helyszíni tárgyalás alkalmával a tárgyalás vezetőjének adja át.

A helyszíni tárgyalásra a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt s a tervező mérnököt, a központi járás főszolgabíráját, a bátai róm. kath. hitközséget, Báta község elöljáróságát és az ő útján az érdekelt útmenti birtokosokat meghívom.

Erről az összes érdekeltet értesítem.

Szekszárd, 1938. február 5

Szongott Edvin
alispán

TOLNA VÁRMEGYE MÚZEUMA — MUSEUM DES KOMITATES TOLNA

Szekszárd, 1938. február 26-án.

38/1938. sz.

Főtisztelendő Plebános Úr!

Múltkor, bátai kirándulásunk alkalmával, hallottam a főjegyző úrtól, hogy Bátáról kéthetenkint egy szekér jár be Szekszárdra dohányért. Ne méltóztassék rossznéven venni, ha most ezzel kapcsolatban egy kéréssel állok elől

A bátai köveket, mint említettem, szeretném beszállítani Szekszárdra. Annak, hogy a kövekből néhány szép, jellemző darabot annakidején a már kész templom múzeuma részére letétképen átadjunk, természetesen semmi akadálya sincsen. A beszállítás most a kövek fényképezése és pontos elmérése, egyszóval a publikálás miatt lenne fontos.

Kérésem most abból állna, lenne olyan jó Plebános úr és szólna annak a bizonyos embernek, aki kocsival be szokott jönni, hogy mielőtt elindulna, rakjon fel a szekerére annyi követ, amennyit könnyen elbír. Ha több fordulóval jönne be az anyag, nem baj. Mindenesetre azt hiszem, így menne a dolog még a legkönnyebben. Ha a felrakásnál segítségre van szüksége s költségei merülnek fel, azokat a múzeum szívesen vállalja.

A bátai ásatás publikálásában egy kis változás történt. Mivel túl vagyok terhelve egyéb anyaggal, úgy határoztam, hogy a munkát megosztom. A „Tolna vármegye Múltjából" sorozatban fogunk hamarosan kijönni, úgy azonban, hogy én csak az ásatási rész megírását és a kisebb leleteknek, kerámiáknak, üvegeknek stb. publikálását vállalom. Az építészeti rész megírását Gerevich vállalja, az arma Christi táblácskával kapcsolatos dolgokat pedig szeretném Szekfű asszisztensnőjével megíratni. /Pontos címét ezúton kérem./ Nagyon szeretném természetesen, ha egy rövid történeti bevezető megírására mégiscsak Plebános úr vállalkozna!

Tegnap végre megkaptam a Műemlékek Orsz. Bizottságától Szalczer Sándor 1900. dec. 12-én kelt jelentését. Wosinsky és Kammerer ásatásával kapcsolatban az alábbi adatokat tartalmazza:

„Volt itt egy monumentális épület a Klastromhegynek nevezett dombon, a Szt. László királyunk által alapított bencés-apátság, mely az egész országban híres volt hajdan, mint szentély, ereklyéi, kincsei, búcsújárásai, csodás és történeti eseményei által. Eléggé bőven írnak erről régibb krónikáink, történetíróink. Rupp Jakab Magyarorsz. helyrajzi tört. II. 378., Ipolyi Arnold, Veresmarty M. élete és munkái II. 574., Fuxhoffer-Czinár, Monasterol. Hung. I. 231., Zichy Codex, - Jos. Brüsztle Recensio Univ. cleri divec. 5-Eccles. és mások

Ezen apátság azonban a gyászos emlékű mohácsi vész alkalmával elpusztult és többé helyre nem állíttatott. Romjait a község lakóssai házaik építésére széthordozták. Birtoka a bécsi Theresianumba kebeleztetett s ma csak címe adományoztatik.

Dr. Kammerer Ernő és Wosinsky Mór tudósok az 1899. év őszén ezen hajdani apátságnak a föld alatt lévő romjait, alapjait személyes felügyeletük alatt kiásatták, s az apátsági épületek rekonstruálhatósága végett a méreteket felvették. Az ásatások alatt kitűnt, hogy már a kelták is laktak e helyen, akiket követtek a rómaiak s ezeknek sírjai fölé emelték Szt. László építészei a klastromot, amint azt dr. Krammerer Ernő bőven fogja közölni nagy munkájában…”

Az idézett jelentésben tévedés a kelta adat, - bizonyosan a grafitos agyagú középkori osztrák import-kerámiát nézték keltának, - téves a római sírokról szóló adat, - ezeknek csak a téglabélelése volt római, a csontvázakon azonban XI. századi hajkarikák, kettőnek szájában pedig I. Béla, Szt. László, egynek földjében pedig Nagy Lajos-érem feküdt, - annyi azonban mégis kitűnik belőle, hogy közelebbi anyagot a Kammerer-féle hagyatékban kell keresnem. - Ez az anyag most Dőry Ferencnél van, tegnap meg is kértem levélben, hogy nézzen utána, megvan-e a bátai ásatásra vonatkozó jegyzet és helyszínrajz. Remélem, rövidesen az erre vonatkozó választ is megkapom.

A legutóbbi Bátán töltött pár kellemes óra emléke még mindig él bennem, a finom halpaprikást pedig valamennyien emlegetjük!

Tiszteletteljes üdvözlettel:

Dr. Csalogovits József

Nagyságos és Főtisztelendő
F á j t h J e n ő úrnak
róm. kath. plebános
BÁTA

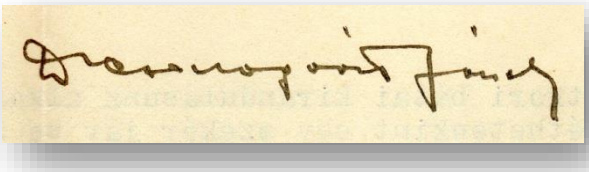

Tolna vármegye alispánjától.

Szám: 3617/1938

Tárgy: A bátai Vaxer köz és a bátai hegyen létesítendő

templomhoz vezető gyalogjáró kiépítése.

A bátai Vaxer köz és a bátai hegyen létesítendő templomhoz vezető gyalogjáró kiépítését megelőzően 2291/1938. számú határozatom folytán Báta községben 1938. évi február hó 22. napján megtartott közigazgatási bejárás eredményéhez képest az 1890. évi I. t. c. 60. §-a alapján meghoztam a következő

v é g h a t á r o z a t o t.

A bejárás alapjául szolgált terveket a költségvetéssel együtt megállapítom és a terveket a kivitelre műszaki szempontból alkalmasaknak minősítem, mégis azonban azzal az eltéréssel, hogy a templomhoz vezető téglagyalogjáró 2 méterben tervezett szélességét 1.20 méterben állapítom meg s a Vaxer köz kiépítési munkálataihoz dunamenti bányákból származó andezit terméskő alkalmazását rendelem el.

Sümegi János bátai 328. sz. lakos által előterjesztett annak a kérelemnek teljesítését, hogy a Vaxer közben tervezett 3 m. kőpálya nagyobb szélességben állítassék elő, mellőzöm.

Felhívom Báta község elöljáróságát, hogy miután a Vaxer köz kiépítésénél az eredetileg tervezett környékbeli bányákból származó terméskő helyett dunamenti bányák andezit terméskő anyagának alkalmazását rendeltem el az elöljáróság képviselőinek kérelmére, minthogy a két kőanyag közötti árkülönbözet az építési hitelben fedezetet nem talál, a többletköltség vállalásának ügyében hozasson a község képviselő testületével határozatot, azt nyomban keletkezése után mutassa be hozzám, a kihirdetés megtörténtével pedig terjessze fel törvényhatósági jóváhagyásra. Az árkülönbözet mérvére nézve a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivataltól kérjen tájékoztatást.

Megokolás:

A templomhoz vezető tégla gyalogjáró szélességének csökkentését azért rendeltem el, mert egyrészt az 1.20 m. szélesség megfelelőnek bizonyul, másrészt a tervezett 2 m. szélesség

kivitelezése lényegesen több földmunka végzését tenné szükségessé, amelynek költségeihez viszont a költségvetési hitel fedezetet nem nyújt.

A Vaxer köz kikövezéséhez szükséges nagyobb szilárdságú kőanyag alkalmazását azért rendeltem el, mert azt Báta község képviselői kérték az így előálló többletköltségnek a község részéről való viselését kilátásba helyezték.

A Vaxer köz kőpálya szélességének növelése iránt előterjesztett kérelmet részben anyagi okokból, részben pedig azért nem találtam teljesíthetőnek, mert a törvényhatóság részéről az utóbbi években végeztetett útépítések során szerzett tapasztalatok szerint a 3 m. kőpálya szélesség jóval nagyobb forgalmú igénybevettségű utakon is megfelelőnek bizonyult.

Egyebekben a terveket változatlanul hagytam, minthogy azok ellen a helyszíni tárgyalás során észrevétel fel nem merült.

E véghatározatom ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter úrhoz intézendő és nálam benyújtandó fellebbezésnek van helye.

Erről 1. a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt, 2. a központi járás főszolgabíráját, 3. Báta község elöljáróságát, 4. a bátai r. kath. hitközséget értesítem.

Szekszárd, 1938. március 3.

Szongott Edvin

alispán.

P. H.

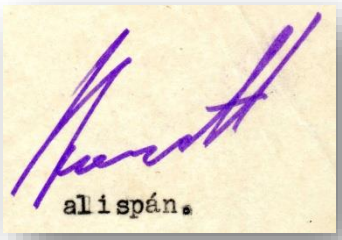

D R . Ő R F F Y I M R E
KIR. KINCSTÁRI FŐTANÁCSOS
FELSŐHÁZI TAG

Budapest, 1938. március 7.
VIII., TREFORT UTCA 2. – TELEFON : 131-399

Kedves Barátom!

Leveled folytán beszéltem Lechner építész úrral, aki a következőket közölte:

A terven kisebb változtatásokat rendeltek el. A torony egy kissé karcsúbb lesz, előtte árkádszerű kiképzéssel, ami csak előnyére fog válni a templom alakjának. Stolpa államtitkár úr a végleges megbízást kiadta, a pénz megvan, a végleges terv e hó végére készen lesz úgy, hogy emberi számítás szerint a templom építése júniusban megkezdhető lesz. Őszig tető alá kerül, a vakolás a jövő tavaszra marad.

Tisztelő barátod:

Őrffy

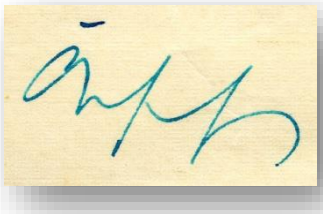

Nagyságos és főtisztelendő

F á j t h J e n ő

plébános úrnak

B á t a .

Kölcsönös egyezség.

Mely létrejött egyrészről Sümegi István nős Takaró Erzsébettel bátai lakos, másrészről a bátai r. kath. egyházközség nevében Fájth Jenő plébános bátai lakossal.

1. Sümegi István nős Takaró Erzsébettel bátai lakos kijelenti, miszerint hozzájárul ahhoz, hogy a Szilas utcában levő présházának nyugati falát az egyházközség lebontassa és az így lebontott falat 1 ½-ed méterrel beljebb tétesse.

2. A bátai r. kath. egyházközség nevében Fájth Jenő plébános bátai lakos kijelenti, hogy vállalja Sümegi István nős Takaró Erzsébettel a fenti présháza nyugati falának lebontását és annak 1 ½-ed méterrel való beljebb felépítését.

3. Sümegi István nős Takaró Erzsébettel bátai lakos kiköti, hogy az építendő új falnak legalább 1 méter magasságig téglából kell lennie. A tetőszerkezet kifogástalanul állítandó helyre és ahol a faanyag rossz, az újjal pótlandó. A tanyáján előforduló minden hiba megfelelően kijavítandó. Fájth Jenő plébános az egyházközség nevében kijelenti, hogy a fenti kikötéseket elfogadja.

4. Végül kijelenti Sümegi István nős Takaró Erzsébettel bátai lakos, hogy a tanya falának beljebb vitele folytán kimaradt 1 ½-ed méter területet útépítés céljára a róm. kath. egyházközségnek adja át teljesen díjtalanul.

Ezen egyezség felolvasás után elfogadva aláíratott.

Báta, 1938. március hó 16.

Előttünk:

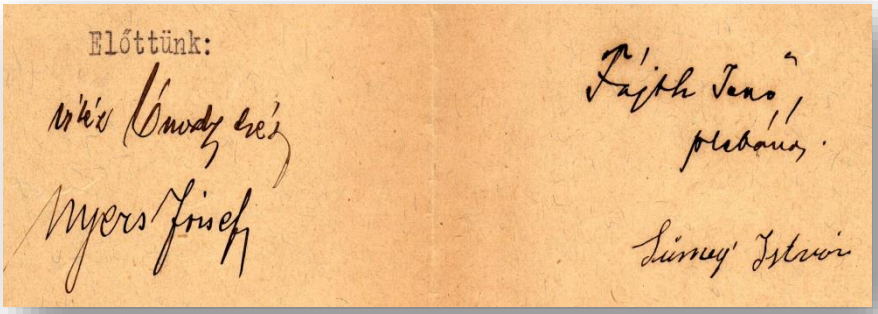

vitéz Ónody Géza
Nyers József

Fájth Jenő, plébános
Sümegi István

SZEKSZÁRD-ÚJVÁROSI RÓM. KATH. PLÉBÁNIA HIVATALA.

70/1938.

Főtisztelendő Plébánia Hivatal!

A bátai egyházközségi képviselő testület f. évi jan. hó 30-án tartott üléséről felvett jegyzőkönyvet, 9 drb. adásvételi szerződést 2-2 példányban jóváhagyási záradékkal ellátva tisztelettel megküldöm.

Felkérem a Ft. Plébános Urat arra, hogy a bemutatott adásvételi szerződéseket a jóváhagyás napjától számított 15 nap alatt illetékkiszabás végett a m. kir. adóhivatalnál mutassa be, valamint arra is, hogy a kiskorú eladókkal létesített szerződés érvényéhez még az illetékes gyámhatóság jóváhagyását is meg kell szerezni.

Szekszárd, 938. márc. 18.

Mély tisztelettel

Horváth Károly

esp. pléb.

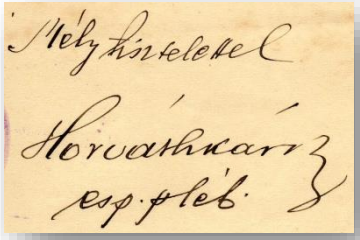

Tárgy: bátai új templom építése

102861/1938

VIII. 2. ügyosztály

Nagymélt. és Főtiszt. Püspök Úr!

Van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy a bátai új templom kiviteli terveit és költségvetését elkészítettem s a […] m. kir. állami építészeti hivataltól nyert értesítés szerint június hó folyamán a klastromdombra fel [...]. és elkészül.

Mielőtt a munka vállalatba adása iránt [...] tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék utasítani a bátai r. k. plébánia hivatalt, hogy a múlt évi július 29-én kelt bejelentése szerint addig amit gyűjtött 25.153 P. 3 fillért, valamint az […] befolyt hozzájárulási összeget a mellékelt postatakarékpénztári csekklapon fizesse be, annak megtörténtét […] jelentse be. Egyben közölje azt is, hogy képes-e a község a felajánlott igás napszámokat július és augusztus hónapokban teljesíteni, mivel ezt a versenytárgyalási felhívásban fel kell tüntetnem.

Amint a fentiekre vonatkozó értesítést kézhez vettem, […] fogok az építésre vonatkozó versenytárgyalás kiírása iránt.

Bp. 1938. évi május hó 25-én

A miniszter rendeletéből
Dr. Huszka Ernő
miniszteri osztályfőnök.

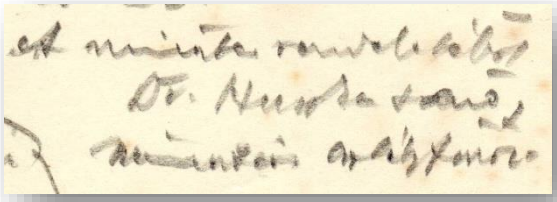

Megfelelő [...] és jelentéstétel céljából visszavárólag kiadom a bátai Tisztelendő Plébánia Hivatalnak.

Pécs, 1938. jún. 1.

Ferenc s. k.
püspök

ad 1775/1938. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Tisztelendő Plébános Úr!

Folyó évi június 15-én 110. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Tisztelendőségedet, hogy a bátai templomépítési költségeire egyidejűleg átutaltam a Mária Tereziai Alapítvány címére 13.402 P-t.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1938. június 17.

Tisztelendőségednek

j ó a k a r ó j a

+ Ferenc

püspök.

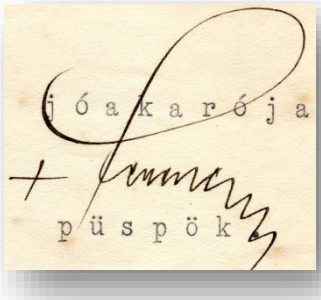

Tisztelendő

F Á J T H J E N Ő Úrnak

plébános

B Á T A.

Pécs, 1938. június 20.

PÉCSEGYHÁZMEGYEI
1886.
ALAPITVÁNYI HIVATAL

ad 765/1938. sz.

Főtisztelendő

P l é b á n i a H i v a t a l n a k

B á t a.

Felkérésükre tisztelettel értesítjük, hogy a főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság ad 1775/1938. sz. rendelete alapján a „bátai új templom építésére gyűjtött hozzájárulás” címén a „Mária Terézia akadémiai alapítvány, Budapest” 65.315 sz. postatakarékpénztári csekkszámlája javára a mai napon

P 13.402.- azaz Tizenháromezernégyszázkettő pengőt átutalunk.

Teljes tisztelettel

PÉCSEGYHÁZMEGYEI ALAPITVÁNYI HIVATAL

Teljes tisztelettel

Kernt

h.igazgató.

Csat: 1. btkv.

Igen tisztelt Plébános Úr!

Értesülésem szerint községükben templom épül.

Mivel színes festett mozaik ablak / és kazetta/ tervezéssel foglalkozom, tisztelettel kérem szíves értesítését, hogy szándékoznak-e a templomot színes mozaikablakokkal – kazettákkal – ellátni. Ha igen, tervpályázatra hívtak-e fel már ezzel foglalkozó művészeket, mert szeretnék a tervpályázaton részt venni én is, hivatkozva a Szolnokon épült szt. Lélek templom kazettáira, és színes mozaikablakaira, melyek nagy része már el is készült, s értük úgy az Egyházközség, mint a hívek és a sajtó teljes elismerését nyertem.

Nagyon várva szíves értesítését, s a Jóisten áldását kérve kedves munkájukhoz, vagyok

igaz tisztelettel.

Szolnok, 1938. július 1.

Hegedűs Lenke

tervező iparművész

Szolnok, VII. Zápor u. 10.

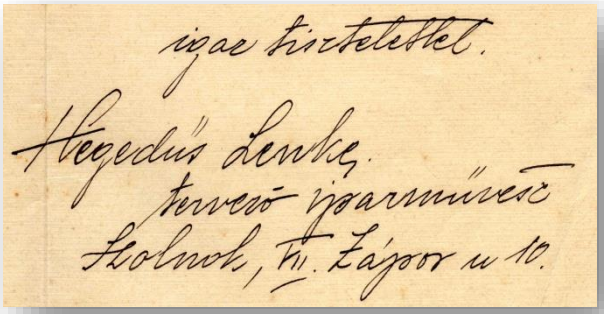
igaz tisztelettel.
Hegedűs Lenke.
tervező iparművész
Szolnok, VII. Zápor u 10.

VIRÁG KÁROLY
KŐFARAGÓ
GÉPERŐRE BERENDEZETT KŐIPARI ÜZEME
SIKLÓS
TELEFON: 70.
M. kir. postatakarékpénztári számla: 58.187.
Sürgönycim: VIRÁG, SIKLÓS.

Siklós, 1938. júl. 5.

Tekintetes

Plébánia Hivatal

Báta.

Építendő templomuknál készítendő kőfaragó munkákat óhajtom megpályázni, miért is tisztelettel kérem, hogy a jelen levelem vétele után a kőfaragó és szobrász munkákra vonatkozó ajánlati kiírást, valamint a feltételeket megküldeni szíveskedjenek. Ezzel járó esetleges költségeket kérem utánvételezni. Mellékelve küldök 2 drb. 20 filléres levélbélyeget, postaköltségre. Mielőbbi n. b. értesítésüket várom és vagyok

teljes tisztelettel

Virág Károly

teljes tisztelettel:
VIRÁG KÁROLY
Kőfaragó és Ornamentika
üzeme
SIKLÓS.

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

104430/1938. szám.
VIII. ügyosztály

Tárgy: A bátai új r. k. templom építése ügyében.
Mellékletek száma: 0.

Az épülő bátai új templom anyagjainak az építés helyére való fuvarozását az Egyházközség magára vállalta. A vállalkozó bejelentése szerint azonban az Egyházközség vállalt kötelezettségének nem képes eleget tenni és a fuvarok szolgáltatásában máris fennakadás mutatkozik.

Hogy az építkezés meg ne akadjon, megbíztam Sarló László vállalkozót, hogy a fuvarszolgáltatás fennakadása esetén a szükséghez képest az egyházközség terhére fuvarosokat fogadjon, s az anyagokat azokkal szállíttassa az építkezés színhelyére.

A fogadott fuvarok mennyisége és a nekik kifizetett összeg a plébánia hivatal által lesz igazolandó s annak költségeit az egyházközségnek előlegezem.

Felhívom az Egyházközséget, igyekezzék a vállalt fuvarokat a lehetőséghez képest kiállítani, hogy az egyházközség minél kevesebb fuvarköltséggel legyen megterhelve.

Budapest, 1938. évi augusztus hó 16.

A kiadvány hiteléül:
(olvashatatlan aláírás)
kir. közalap. irodaigazg.h.

A miniszter rendeletéből:
dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök.

Róm. kath. Egyházközségnek,
B á t a.

Érk. 1938. aug. 18.

157/1938.

1938. aug. 20-án tartott gyűlésén az egyházk. képv. test. köszönetét fejezi ki, hogy a VKM. a fogadott fuvarok díját előlegezi és minden igyekezetével azon lesz, hogy a bátai hívek a vállalt fuvarokat kiállítsák.

Másolat.

Nagyságos

S a r l ó L á s z l ó okl. építészmérnök úrnak

B u d a p e s t.

Alulírott, mint a bátai templomépítkezés részére készülő kút vállalkozója igazolom, hogy a kúthelyreállítási munkálatoknál, 1938. évi augusztus hó 29-től, szeptember hó 3-ig terjedő héten, Öntől a következőket vettem igénybe:

- Jokli Miklós ácssegéd IX. hó 1-én 10 óra
- Müller János ácssegéd IX. hó 1-én 10 óra

  Összesen: 20 ács óra

- Lukács Béla napszámos VIII. 30-án 10.5 óra

  VIII. 31-én 10 óra

  IX. hó 1.-én 10.5 óra

  IX . hó 2-án 12 óra

  IX. hó 3-án 12 óra
- Sávics Mihály napszámos VIII. hó 30-án 10.5 óra

  VIII. hó 31-én 10 óra

  IX. hó 1-én 10.5 óra

  Összesen: 86 napszámos óra.

- Anyag elhasználva:
  - Gömbfa: 2 drb 4.00 m., 1 drb. 3.00 m., 1 drb. 1.00 m.
  - Deszka: 4 drb. 4.00 m. 4/4 17-es deszka, 4 drb. 2.00 m. 16-os, 3 drb. 4.00 m. 17-es, 7 drb. 4.00 m. 18-as, 8 drb. 3.00 m. 13-as, 12 drb. 3.00 m. 14-es, 1 drb. 3.00 m. 10-es, 1 drb. 3.00 m. 8-as.
  - Palló: 1 drb. 4.00 m. 24-es.
  - Szeg: 3 kg. 28/65-ös.

Báta, 1938. szeptember 3.

Teljes tisztelettel

vitéz Kulcsár Alajos

SARLÓ LÁSZLÓ
OKLEVELELES ÉPÍTŐ MESTER
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI U. 8/a
TELEFON: 14-99-20

Báta, 1938. szeptember 6.

Nagytiszteletű

F á j t h J e n ő főtisztelendő plébános úrnak

B á t a

Sajnálattal kell tudatnom azt a kellemetlen állapotot, hogy a bátai hívek a vállalt téglaszállítási kötelezettségüknek – nemhogy részben – de egyáltalában nem tesznek eleget. A szombati napon ugyanis már csak kb. 3.500, míg a hétfői napon már egyáltalában nem hoztak téglát.

Ilyen előzmények után tisztelettel felkérjük, hogy ezen ügyben oda hatni méltóztassék, hogy ezen fontos építési anyag beszállítása most már olyan erővel menjen, hogy a kb. jövő héten megkezdendő falazási munka akadályt nem szenvedjen. Ha a héten ezen munka ilyen arányban meg nem indulna, úgy már most kénytelenek vagyunk bejelenteni, hogy azt vállalkozóval fogjuk elvégeztetni, s nem várhatunk arra, hogy a hívek tetszésére legyen bízva az építési anyagunk behordása.

Kérésünk tiszteletteljes megismétlése mellett vagyunk

mély tisztelettel

mély tisztelettel
SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BÁTAI R. K. TEMPLOMÉPÍTKEZÉSE
BÁTA

SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPÍTŐMESTER
BÁTAI R. K. TEMPLOM
ÉPÍTKEZÉSE

Másolat.

M. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól.

104.168/1938. szám.
VIII. 2. ügyosztály

Tárgy: A bátai új r. k. templom építésének vállalatba adása.

Nagyméltóságú Püspök Úr!

Van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel értesíteni, hogy a bátai új r. k. templom felépítésével Sarló László budapesti építészmérnököt bíztam meg 173.184 P 80 fill. vállalati összeg mellett.

Tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy a bátai r. k. egyházközséget a vállalt igásnapszámok pontos szolgáltatására utasítani méltóztassék.

Fogadja […]

Budapest, 1938. szeptember 7.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Huszka Ernő s. k.

miniszteri oszt. főnök.

Nagyméltóságú

Virág Ferenc Úrnak
megyéspüspök

P É C S

2819/1938.sz.

Másolatban azzal adom ki a bátai Tisztelendő Plébániahivatalnak, hogy a fenti rendelkezésnek tegyen eleget.

Pécs, 1938. szeptember 16.

+ Ferenc

püspök

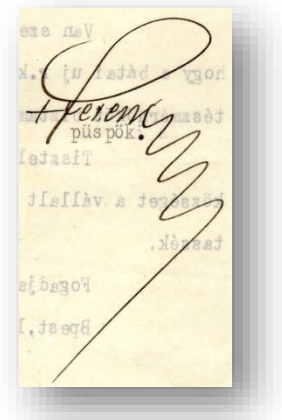

Nagyságos

S a r l ó L á s z l ó okl. építészmérnök úrnak

B u d a p e s t

Alulírottak elismerjük, hogy a bátai róm. kat. templomépítkezés munkájához végzett alábbi szállításokért felvettünk Öntől a mai napon:

101.320 drb. tégla beszállításáért	a 12.- P	1.215.84 P
11 kocsinapszám vízhordásért	a 12.- P	132.--- P
15 fuvar deszka és londina Bátasz.	7.- P	105.---P
15.000 kg. mész beszállítása	a 0.40.- P	60.---P
	Összesen:	1.512.84 P,

azaz Egyezerkettőszáztizenkettő Pengő és 84 fillért.

Báta, 1938. szeptember 17.

/Szállítás IX. 9.-15-ig./

Igazolom:

Teljes tisztelettel:

(Olvashatatlan aláírások)

Nagyságos

S a r l ó L á s z l ó okl. építészmérnök úrnak

B u d a p e s t

Alulírott, mint a bátai róm. kat. templomépítkezés részére készülő kút alvállalkozója köszönettel igazolom, hogy f. hó 4-17-ig eltelt idő alatt a következőket vettem igénybe:

Munkáslétszámban:

– IX. hó 5-10-ig	1 napszámos össz.	40.5 óra
– IX. hó 12-én	1 napszámos össz.	5.0 óra
– IX. hó 12-én	1 ács	10.0 óra
– IX. hó 13-án	1 ács	6.0 óra
– IX. hó 13-án	1 napszámos	10.0 óra
– IX. hó 15-én	2 napszámos 5ó. =	10.0 óra
– IX. hó 17-én	1 napszámos	15.5 óra

Összesen: 81 napszámos óra
16 ács óra

Elhasznált anyag:

– IX. hó 6-án	1 drb. 5.00 m. 13-as deszka
– IX. hó 6-án	1 drb. 3.00 m. 13-as deszka
– IX. hó 6-án	1 kg. szeg
– IX. hó 6-án	2 drb. 1.50 m. gömbfa
– IX. hó 6-án	2 drb. 2.50 m. gömbfa
– IX. hó 7-én	4 drb. 4.00 m. 15-ös deszka
– IX. hó 13-án	5 drb. 4.00 m. 17-es deszka
– IX. hó 13-án	1 drb. 4.00 m. 18-as deszka
– IX. hó 13-án	1 drb. 5.00 m. 17-es deszka
– IX. hó 13-án	1 drb. 2.00 m. 17-es deszka
– IX. hó 13-án	2 drb. 4.00 m. gömbfa
– IX. hó 13-án	1 drb. 2.00 m. gömbfa
– IX. hó 13-án	1 drb. 3.00 m. 24-es palló 8/4-es

- IX. hó 13-án 1 drb. 4.00 m. 20-as palló 8/4-es
- IX. hó 13-án 1 drb. 5.00 m. 25-ös palló 8/4-es
- IX. hó 13-án 2 drb. 5.00 m. 29-es palló 8/4-es
- IX. hó 13-án 2 kg. 28/65-ös szeg
- IX. hó 13-án 0.25 kg. 40/100-as szeg
- IX. hó 17-én 1 drb. 4.60 m. 20-as palló
- IX. hó 17-én 1 drb 4.60 m. 22-es palló

Báta, 1938. szeptember 19.

Teljes tisztelettel:

vitéz Kulcsár Alajos

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

105.140/1938. szám
VIII. 2. ügyosztály

Tárgy: a bátai r. k. templom építése.
Melléklet száma: 0.

A bátai új templom építésével kapcsolatban az Egyházközség által vállalt igásnapszámok szolgáltatásában beállott fennakadás következtében a folyó évi augusztus hó 16-án kelt 104.430/1938. sz. rendeletemmel felhatalmaztam Sarló László vállalkozót, hogy az építkezés zavartalan menetének biztosítása céljából a szükséghez képest az egyházközség terhére fuvarosokat fogadhasson az építkezési anyagoknak a helyszínére való szállítására.

Minthogy az ilykép felmerülő fuvarköltségeknek az Egyházközség részére való előlegezését is vállaltam, a szeptember hó 17-ig felmerült és a Plébániahivatal által igazolt fuvarok költségeire Sarló László vállalkozó kezeihez 5.772 P. 61 f-t, azaz Ötezerhétszázhetvenkettő pengő 61 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Felhívom az Egyházközséget, hogy a terhére írt 5772 P. 61 fillér fedezetének előteremtéséről és az előlegező Mária Terézia akadémia alapítvány 65.315. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő megtérítéséről gondoskodjon, nehogy az építési hitel megcsonkulása következtében az építkezésben fennakadás állon be.

Budapest, 1938. évi október hó 10-én.

A kiadvány hiteléül:
Killmeyer
Kir. közalap. irodaigazgató h.

A miniszter rendeletéből:
dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök

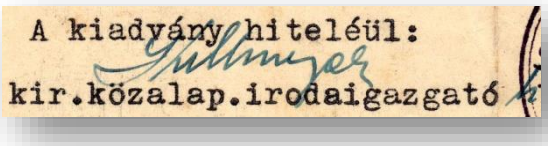

Róm. Kath. Egyházközségnek
Báta

Másolat.

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM 105.140/1938. VIII. 2. o. szám.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 105.140/1938. VIII. 2. ügyosztályszám alatt a bátai róm. kat. egyházközséghez intézett rendeletének másolata:

A bátai új templom építésével kapcsolatban az Egyházközség által vállalt igásnapszámok szolgáltatásában beállott fennakadás következtében a folyó évi augusztus hó 16-án kelt 104.430/1938. sz. rendeletemmel felhatalmaztam Sarló László vállalkozót, hogy az építkezés zavartalan menetének biztosítása céljából a szükséghez képest az egyházközség terhére fuvarosokat fogadhasson az építkezési anyagoknak a helyszínére való szállítására.

Minthogy az ilyképp felmerülő fuvarköltségeknek az Egyházközség részére való előlegezését is vállaltam, a szeptember hó 17-ig felmerült és a Plébániahivatal által igazolt fuvarok költségeire Sarló László vállalkozó kezeihez 5.772 P. 61 f-t, azaz Ötezerhétszázhetvenkettő Pengő 61 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Felhívom az Egyházközséget, hogy a terhére írt 5772 P. 61 fillér fedezetének előteremtéséről és az előlegező Mária Terézia akadémia alapítvány 65.315. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő megtérítéséről gondoskodjon, nehogy az építési hitel megcsonkulása következtében az építkezésben fennakadás állon be.

Budapest, 1938. évi október hó 10-én.

A miniszter rendeletéből:
dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök

3124/1938.

Tudomásul vétel céljából kiadom a bátai Tiszt. Plébánia hivatalak.

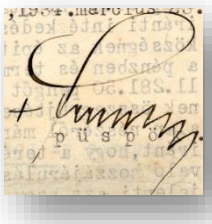

+ Ferenc
püspök

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

106.494/1938. szám.
VIII. 2. ügyosztály.

Tárgy: a bátai templomépítésnél a hívek helyett teljesített fuvarok ügyében.

Az 1938. évi augusztus hó 16-án kelt 104.430. sz. rendeletemre való hivatkozás mellett értesítem az Egyházközséget, hogy az 1938. évi szeptember hó 19-től november hó 24-ig felmerült és a plébánia hivatal által igazolt fuvarok költségeire Sarló László vállalkozó engedményesének 11.351. 71 P-t, azaz Tizenenegyezerháromszázötvenegy pengő és 71 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Felhívom az Egyházközséget, hogy a terhére írt 11.351.71 P. fedezetéről és az előlegező Mária Terézia akadémiai alapítvány 65.315. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő mielőbbi megtérítéséről gondoskodjon, nehogy az építési hitel megcsonkulása következtébe az péítkezésben fennakadás álljon elő.

Budapest, 1939. évi január hó 17-én.

A kiadvány hiteléül:
(olvashatatlan aláírás)
kir. közalap. irodatiszt.

A miniszter rendeletéből:
dr. Hoor Károly s. k.
miniszteri tanácsos

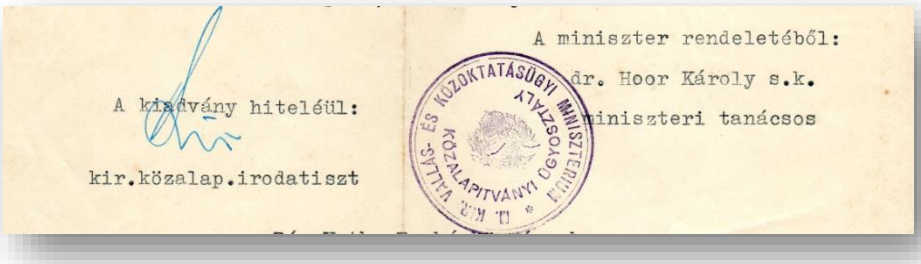

Róm. Kath. Egyházközségnek,

B á t a.
u. p. Bátaszék.

Másolat.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 106. 494/0938 ügyszám alatt a bátai róm. kath. egyházközséghez intézett rendeletének másolata:

Az 1938. évi augusztus hó 16-án kelt 104.430. sz. rendeletemre való hivatkozás mellett értesítem az Egyházközséget, hogy az 1938. évi szeptember hó 19-től november hó 24-ig felmerült és a plébánia hivatal által igazolt fuvarok költségeire Sarló László vállalkozó engedményesének 11.351. 71 P-t, azaz Tizenenegyezerháromszázötvenegy Pengő és 71 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Felhívom az Egyházközséget, hogy a terhére írt 11.351.71 P. fedezetéről és az előlegező Mária Terézia akadémiai alapítvány 65.315. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő mielőbbi megtérítéséről gondoskodjon, nehogy az építési hitel megcsonkulása következtébe az építkezésben fennakadás álljon elő.

Budapest, 1939. évi január hó 17-én. A miniszter rendeletéből: dr. Hoor Károly s. k. miniszteri tanácsos.

A hivatalos másolat hiteléül:

Olvashatatlan aláírás

Kir. közalap. irodaigazgató P. H.

306/1939.

Másolatban tudomásul vétel céljából
kiadom a bátai Tisztelendő Plébániahivatalnak.

Pécs, 1939. február 3.

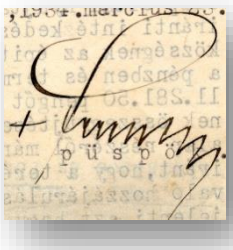

+ Ferenc
püspök.

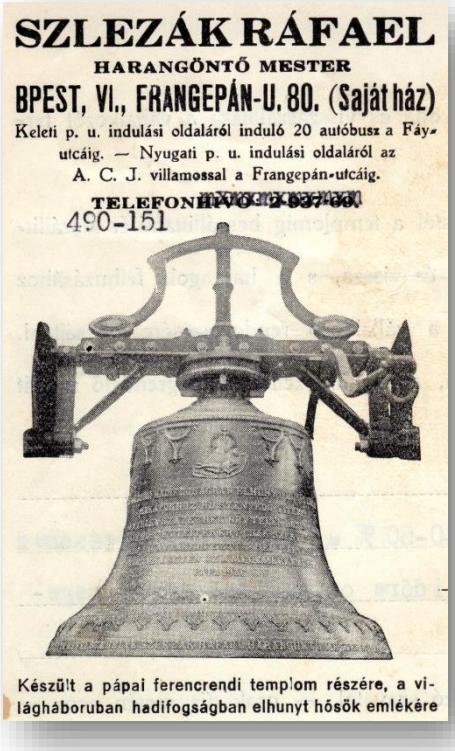

Budapest, 1939. április 6.

Költségvetés

Főtiszt.

Róm. kath. plébánia hivatalnak,

B á t a.

A bátai róm. kath. uj templom részére szükséges 4 drb.

uj ércharangra, van szerencsém az alábbi árajánlatomat tisztelettel megtenni;

I. 1-ső "Es" hangu, alsómérete 1325 m/m sulya kb 1200 kgr.

kgr.-ként: a. pengő 3.90 összesen a. P 4680.--

2-ik "G" hangu, alsómérete 1050 m/m sulya kb 600 kgr.

kgr.-ként: a. pengő 3.90 összesen a. P 2340.--

3-ik "H" hangu, alsómérete 830 m/m sulya kb 300 kgr.

kgr.-ként: a. pengő 3.90 összesen a. P 1170.--

Lélekharang

4-ik "H" hangu, alsómérete 430 m/m sulya kb 45 kgr.

kgr.-ként; a. pengő egyházk.ajándékba összesen a. P

II. Ezen 4 haranghoz készitek könnyü járatu uj vaskoronát,

minden hozzátartozékával átalányárban a. pengő összesen a. P 950.--

III. Ezen 4 haranghoz készitek uj állóvas állványt,

kb. ? sulyban, kgr.-ként: a. pengő 0.75 összesen a. P

IV. A harangok toronyba való felhuzása és felszerelése „ a. P 50.--

V. Az egész összeg után járó 3% fázisadó „ a. P

VI. A harangok felirata és képe dijtalan Kifizetendő összeg a. P

VI. A harangok vasúti szállítási költsége, valamint a szerszámok oda és visszaszállítása a vállalkozót terhelik Báta állomásig.

VII. Az egyház tartozik a harangokat és szerszámokat az állomástól a templomig beszállíttatni és kiszállíttatni, továbbá a harangok felhúzásához és felszereléséhez szükséges munkaerőt kb. 5 napra a vállalkozó rendelkezésére bocsájtani.

VIII. A harang ötvözete: 78% vörös réz, 22% angol ón, amely ötvözetből a megrendelő mintát kap ellenőrzés végett.

IX. A harang elkészítési ideje: 8-10 hét.

X. Fizetési feltételek: Ha lehetséges, megrendeléskor 40-50% az anyag beszerzéséhez a többi a harangok átvételekor, vagy hosszabb időre ottani személyes megegyezés szerint fizetendő.

XI. A megrendelt harang tartósságáért 20 évig vállalkozó szavatol – csak tűz esetén nem – s ezen jótállás a mindenkori jogutódra is kiterjed.

Megjegyzés: Hivatkozással f. hó 2-án Sarló László építészmérnök úrnak nb. felszólítására van szerencsém a szükséges harangokról árajánlatomat tisztelettel megtenni. Felkérem mélyen tisztelt Ft. Plébános urat, hogy a szükséges harangokat nálam megrendelni szíveskedjenek. Harangjaim garantált ércből készülnek. Hangjuk tiszta, tömör és kellemes, úgy egyenként, mint összhangban kifogástalanok.

Felkérem mélyen tisztelt ft. Plébános Urat, forduljon hozzám teljes bizalommal, mint kath . harangöntő mesterhez, szép kivitelű, tiszta,tömör, messze hallatszó és jó összhangzású harangokat fogok szállítani nb. egyházuknak, melyben úgy ft. plébános úrnak, mint k. híveinek nagy örömük fog telni.

F. hó 2-án a szomszédba a dunaszekcsői r. k. egyháznak 600-350-180 kg-os harangoknak volt a szentelése, azokat én szállítottam, melyekkel nagyon meg vannak elégedve. Kérem, méltóztasson érdeklődni az ottani dr. Kéthelyi esperes plébános úrnál. A mostani kiállításon rendelt nálam 1 harangot vitéz Diebelle Lipták Béla úr Furkó-pusztára, ott van a szomszédba. Mostani rendeléseim Torna r. k. 1000 kg. Penészlek gör. k. 1000 kg. Kány gör. k. 350 kg. Nyékládháza r. k. újtemplom részére 300-180-80 kg. Balatonszárszó rk. 300 kg. Udvarnok r.k. 400 kg. Bajta r. k. 200 kg. A mohácsi r. k. templomok harangjait dr. Tihanyi kamarás plébános úr nálam rendelte, melyekkel igen meg vannak elégedve. Fenti jelenlegi rendeléseim is igazolják, hogy kifogástalan jó hangú harangokat szállítok.

Felkérem a ft. Plébános Urat, szíveskedjen engem a harang megrendelésénél támogatni, nb. meghívására saját költségen oda utazok, hogy a torony méreteket a harang vasállvány és a harangok pontos elhelyezése végett. Ott mindent személyesen megbeszélünk, és esetleg a szerződést is megköthetjük.

Azon reményben, hogy ajánlatom megfelelő nb. meghívását kérve és várva,

vagyok –

mély tisztelettel:

Szlezák Ráfael

harangöntő mester

Budapest, VI. Frangepán-u. 80.

mély tisztelettel:

Szlezák Ráfael

harangöntő meser

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

122.777/1939. szám.
VIII. 2. ügyosztály

Tárgy: fuvarköltségek megtérítése.
Hiv. szám: ---
Mellékletek száma: 0-

A bátai új r. k. templom építése alkalmával az egyházközség által vállalt fuvarok fejében eddig 17.124 p. 32 f-t előlegeztem.

Miután ez az összeg az építésre előirányzott költséget csökkenti, felhívom a főtiszt. Plébániahivatalt, hogy az előlegezett fuvarköltség mielőbbi visszafizetéséről gondoskodjék.

Budapest, 1939. évi április hó 11-én.

A miniszter rendeléséből:

A kiadvány hiteléül:
Killmeyer
kir. közalap. irodaigazgató h.

A miniszter rendeletéből:
dr. Hoor Károly s. k.
miniszteri tanácsos

Róm. Kat. Plébániahivatalnak,

B á t a.

Nagyságos

S a r l ó L á s z l ó építészmérnök úrnak

B u d a p e s t

Alulírottak köszönettel elismerjük, hogy a bátai róm. kat. templomépítkezéshez teljesített anyagfuvarozásokért felvettünk Öntől a mai napon:

april. 18. 16.- t. kőpor beszállításáért a. 4.-

64.00 P.

april. 20. 15.- t. kőpor befuvarozásáért a. 4.-

60.00 P.

egy fuvar szeg, sósav száll. B.székről.

5.00 P.

Összesen: 129.00 P.

azaz, Egyszázhuszonkilenc pengőt.

Báta, 1939. április 20.

Teljes tisztelettel:

Cs. Markó Imre

Igazolom:

apátplébános

Budapest, 1939. április 24.

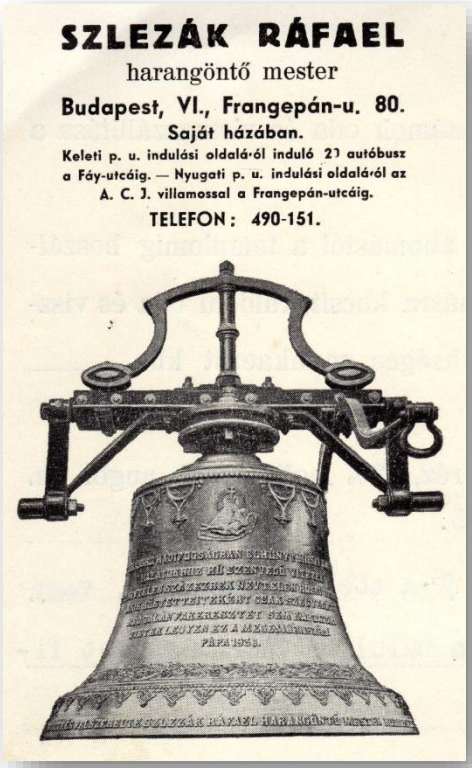

D. a. J. Kr.

Főtiszt.

Róm. Kat. plébánia hivatalnak,

B á t a.

Hivatkozva ottani személyes megbeszélésünkre, mellékelten tisztelettel megküldöm az 500, vagy 600 kg-os harangokról szóló megrendelőívet 2 példányban kiállítva.

Felkérem a mélyen tisztelt Nagyságos Urat és az egyházközség igen tisztelt vezetőségét, hogy a 2 harang közül tehetségük szerint az egyiket minél előbb méltóztassék elintézni, hogy munkába vehessem a többi haranggal együtt. Tekintettel arra, hogy legtöbbnyire a II. harang van használva, rendeljék meg a 600 kg-osat, akkor az összhang „E” moll lesz, vagyis „E”, „G”, „H”, „E”. Ha pedig az 500 kg-osat rendelik meg II-iknak, akkor „E” dúr lesz, vagyis „E”, „Gis”, „H”, „E”, mind a két összhang szép.

A 4 harang alá a vasállványt kb. 1200 kg. súlyban elvállalom átalányárban 900 P.-ért, ebből 450.- P fel van számítva a nagyharangnál. A másik 450 P.-t belevettem a mellékelten küldött megrendelésbe, vagyis a 600-300-130 kg-os harangokhoz felszámítva. A 600 és 130 kg-os harangoknak a vaskoronát 350.-P-be számítom.

Hivatkozva ottani észrevételeimre, hogy a toronyba, ahol a harangok lesznek az ablakok kicsinyek és a szép szólású harangoknak a hangjaik nem fognak érvényesülni, mert az ablak magassága csak 70 cm. a harangok a toronyban egymás fölé kerülnek, amint a mellékelten

küldött fényképeken látható ugyanúgy lesznek a harangok a toronyban az állványon felszerelve. Úgy, hogy a harangok teljesen zárt falak között lesznek. Gábriel Mihály mérnök úrral együtt utaztam Pestre és megmagyaráztam neki, hogy az ablakokat feltétlenül legalább 2 méterrel magasabbak legyenek, és hogy az ablakok magasítása ne felfelé történjen, hanem lefelé, úgy értve, hogy a jelenlegi már kész ablakok felső boltozatától lefelé. Én így magyaráztam a mérnök úrnak, és mérnök úr megígérte, hogy jelenteni fogja az építész úrnak.

Kérem mélyen tisztelt Nagyságos Urat és az egyházközség igen tisztelt Vezetőségét, hogy ragaszkodjanak ehhez, mert akkor a harangok messzire fognak hallatszani.

Fentiekre vonatkozó szíves intézkedését kérve, maradtam –

mély tisztelettel.

P. H.

Szlezák Ráfael

mély tisztelettel.

Szlezák Ráfael
harangöntő mester
Budapest, VI. Frangepán-u. 80.
Szlezák Ráfael

Budapest, 1939. április 24.

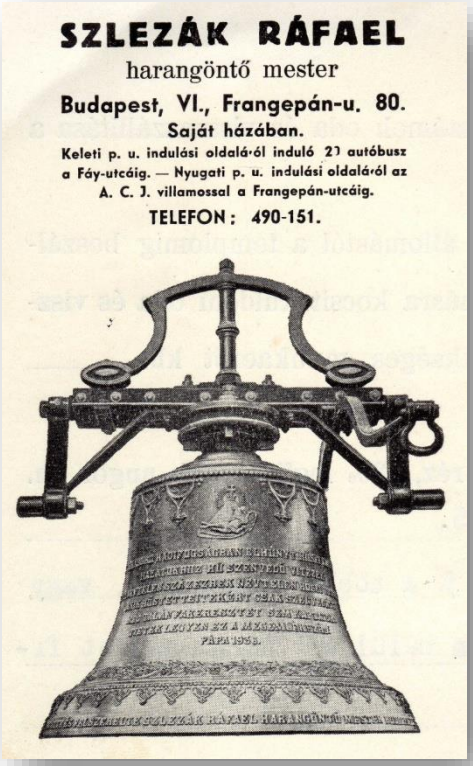

Főtiszt.

Róm. Kat. plébánia hivatalnak,

B á t a.

Köszönettel igazolom a mai napon kelt nb. megrendelésük szószerinti vételét.

Ezennel megrendeljük a Bátai róm. kath. templom részére 1 drb. új ércharangot, a következő feltételek mellett:

I

1. „G” hangú, alsómérete 1050 mm. súlya kb. 600, vagy kgr.-ként: a. pengő 3.70 összesen a. P. 2220.-
2. „Gis” hangú, alsómérete 1000 mm. súlya kb. 500 kgr.-onként: a. pengő 3.70 összesen a. P. 1850.-

II. Ezen 2 haranghoz készített könnyű járatú vaskoronát, 600 és 130 kg-os harangokhoz minden tartozékával átalány árban a. pengő …….. összesen a. P. 350.-

III. Ezen 3 haranghoz készítek új …… állványt kb. …… súlyban, kgr.-ként a. pengő …. összesen a. P. 450.-

IV. A harangok toronyba való felhúzása és felszerelése a. P. ~~.....~~

V. A harang felirata és szentképe díjtalan.

VI. A harangok vasúti szállítási költsége valamint a szerszámok oda és visszaszállítása a vállalkozót terhelik Báta állomásig.

VII. Az egyház tartozik a harangokat és szerszámokat az állomástól a templomig beszállíttatni és kiszállíttatni, továbbá a szerelőnek az állomásra kocsit küldeni oda és vissza, s a harangok felhúzásához és felszereléséhez szükséges munkaerőt kb. …. napra a vállalkozó rendelkezésére bocsájtani.

VIII. A harang összetétele: 78% legfinomabb vörös réz, 22% legfinomabb angol ón.

IX. A harang elkészítési ideje: 1939. július 15.

X. Fizetési feltételek: Ha lehet, megrendeléskor 40-50%, a többi átvételkor, vagy hosszabb időre, átvételtől számított 3-6 hónapon belül 6% kamat mellett fizetendő.

XI. A megrendelt harang tartósságáért 20 évig a vállalkozó szavatol – csak tűz esetén nem – s ezen jótállás a mindenkori jogutódra is kiterjed.

Kérve további n. b. pártfogását

maradtam kiváló tisztelettel:

P. H.

Szlezák Ráfael

Kiváló tisztelettel:

Szlezák Ráfael
harangöntő mester
Budapest, VI. Frangepán-u. 80.
Szlezák Ráfael

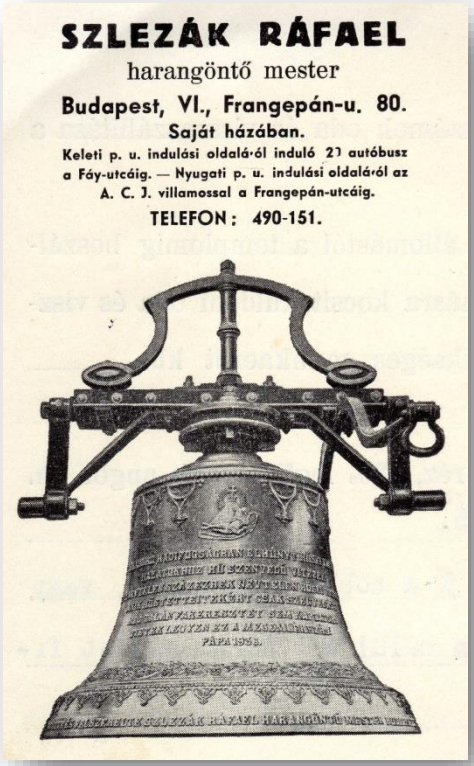

Budapest, 1939. ápr. 24.

MEGRENDELÉS.

T. SZLEZÁK RÁFAEL úrnak,
harangöntő-mester

<u>B U D A P E S T</u>

Ezennel megrendeljük a Báta-i róm. kath. templom részére 1 drb. új ércharangot, a következő feltételek mellett:

I.

3. „G” hangú, alsómérete 1050 mm. súlya kb. 600, vagy kgr.-ként: a. pengő 3.70 összesen a. P. 2220.-
4. „Gis” hangú, alsómérete 1000 mm. súlya kb. 500 kgr.-onként: a. pengő 3.70 összesen a. P. 1850.-

II. Ezen 2 haranghoz készített könnyű járatú vaskoronát, 600 és 130 kg-os harangokhoz minden tartozékával átalány árban a. pengő …….. összesen a. P. 350.-

III. Ezen 3 haranghoz készítek új …… állványt kb. …… súlyban, kgr.-ként a. pengő …. összesen a. P. 450.-

IV. A harangok toronyba való felhúzása és felszerelése a. P.—.....

V. A harang felirata és szentképe díjtalan.

VI. A harangok vasúti szállítási költsége valamint a szerszámok oda és visszaszállítása a vállalkozót terhelik Báta állomásig.

VII. Az egyház tartozik a harangokat és szerszámokat a az állomástól a templomig beszállíttatni és kiszállíttatni, továbbá a szerelőnek az állomásra kocsit küldeni oda és vissza, s a harangok felhúzásához és felszereléséhez szükséges munkaerőt kb. …. napra a vállalkozó rendelkezésére bocsájtani.

VIII. A harang összetétele: 78% legfinomabb vörös réz, 22% legfinomabb angol ón.

IX. A harang elkészítési ideje: 1939. július 15.

X. Fizetési feltételek: Ha lehet, megrendeléskor 40-50%, a többi átvételkor, vagy hosszabb időre, átvételtől számított 3-6 hónapon belül 6% kamat mellett fizetendő.

XI. A megrendelt harang tartósságáért 20 évig a vállalkozó szavatol – csak tűz esetén nem – s ezen jótállás a mindenkori jogutódra is kiterjed.

MUNKABEOSZTÁS

a bátai új r. k. templom építkezésének befejező munkáira vonatkozólag. 1939.

munkanem	április		május						junius
	17 – 22	24 – 29	1 – 6	8 – 13	15 – 20	22 – 27	30 – 3	5 – 10	12 – 17
belső vakolás									
külső vakolás									
belső lépcsőelhelyezés									
3-szori belső meszelés									
hajópadlózás									
padlóburkolás									
asztalos szögezőmunka									
lakatos " "									
üvegezés									
aszt. lak.m. mázolás									
mennyezetmázolás									
bádogosm. és eresz máz.									
kályhásmunka									
villanyszerelő felszerelés									
sárgaréz "									
torony belső vakolás									
torony külső "									
torony betonpadlók									
vakolat utánjavitás és meszelés aszt. lak. után									
u. az padlózás után									
takaritás, stb.									

1939 APR. 20.

SARLÓ LÁSZL
OKL. ÉPITÉSZ, ÉP. MESTER
Budapest, VII. Rákóczi-út 8
Telefon: 14-99-20.

1939 IV. 19.

Budapest, 1939. április 27.

SARLÓ LÁSZLÓ
OKLEVELES ÉPITÉSZ, ÉPITÓ MESTER
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI-ÚT 8/a
TELEFON: 14-99-20

Költségajánlat

a Báta községben épülő új r. k. templom főoltárának építésére vonatkozólag.

Oltár építésére Lechner Lóránd tanár, tervező építész úr által rendelkezésre bocsájtott rajz szerint, kb. 3.50 x 1.10 m. alapterülettel, 0.95 m. lapmagassággal, utasítás szerint, vasbeton belső résszel, kb.0.20 m. vastag ugyanolyan kőburkolással, minden oldalon, min amilyen kő a templom szobrászmunkáinál került felhasználásra. Teljesen készen, felállítva, minden anyag és munkával, simára faragott kőfelületekkel.

Átalányár: 2,910.- P

Ugyanaz, mint az előbb, de a fedlap és az alsó tagozott rész csiszolt kivitelben.

2,980.- P.

Ugyanaz, mint előbb, de csiszolt és fényezett kivitelben.

3,050.- P.

Ugyanaz, mint legelöl, de az egész oltár minden látható részén csiszolt kivitelben.

3,200.- P.

Ugyanaz, mint előbb, de fényezett kivitelben.

3,400 P.

Fenti árak domborművek nélkül értendők. A három dombormű szállítása esetén bármelyik megoldásnál felülfizetés összesen:

400.- P.

Ha nem domborművek, hanem alfa, omega, vagy más embléma készül, három darabért felülfizetés összesen:

80.- P.

A munka elkészítésének határideje rendeléstől számított 6-8 hét. Fizetési feltételek megállapodás szerint.

Nagybecsű b. rendelését várva, maradok

kiváló tisztelettel:

KÖZP. EGYHÁZMŰVÉSZETI HIVATAL
310/1939. sz.
1939. V./20.

Budapest, április 27.

K ö l t s é g a j á n l a t

a Báta községben épülő új r. k. templom főoltárának építésére vonatkozólag.

Oltár építésére Lechner Lóránd tanár, tervező építész úr által rendelkezésre bocsájtott rajz szerint, kb. 3.50 x 1.10 m. alapterülettel, 0.95 m. lapmagassággal, utasítás szerint, vasbeton belső résszel, kb.0.20 m. vastag ugyanolyan kőburkolással, minden oldalon, min amilyen kő a templom szobrászmunkáinál került felhasználásra. Teljesen készen, felállítva, minden anyag és munkával, simára faragott kőfelületekkel.

Átalányár: 2,330.- P

Ugyanaz, mint az előbb, de a fedlap és az alsó tagozott rész csiszolt kivitelben.

2,400.- P.

Ugyanaz, mint előbb, de csiszolt és fényezett kivitelben.

2,500.- P.

Ugyanaz, mint legelöl, de az egész oltár minden látható részén csiszolt kivitelben.

2,600.- P.

Ugyanaz, mint előbb, de fényezett kivitelben.

2,750 P.

Fenti árak domborművek nélkül értendők. A három dombormű szállítása esetén bármelyik megoldásnál felülfizetés összesen:

400.- P.

Ha nem domborművek, hanem alfa, omega, vagy más embléma készül, három darabért felülfizetés összesen:

80.- P.

A munka elkészítésének határideje rendeléstől számított 6 hét. Fizetési feltételek megállapodás szerint.

Nagybecsű b. rendelését várva, maradok

kiváló tisztelettel:
Sarló László

kiváló tisztelettel:

SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPITÉSZ, ÉP. MESTER
Budapest, VII. Rákóczi-út 8/a
Telefon: 14-99-20.

Kappelmayer Bálint
Bátaszék
Lajvér u. 12.

Költségvetés.

A Bátán épülendő Kolostori Templom toronyóra számairól.

- *68 drb. 1-es római szám*
- *20 drb. 5-ös római szám*
- *16 drb. 10-es római szám*

Római számok az előírt méret szerint5 x 50-es □vasból, 12 x 12 □szegvasból az összes óracsík, 30 cm-es magas számok, egyszer alapmázolva, helyszínre szállítva 349 P. 20 fillér.

Báta, 1939, évi május hó 1-én.

Pozsgai Imre

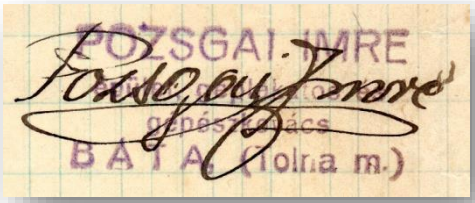

KIR. KÖZALAPÍTVÁNYI FELÜGYELŐSÉG SZEKSZÁRD.

Igen tisztelt Főtisztelendő Uram!

Kérem, szíveskedjék velem közölni, hogy július 1-én tervezi-e Főtisztelendő Úr a bátai új templom felszentelését, vagy ezen ünnepség későbbi időre tolódik-e el. Megjegyzendő, én júniusban kezdem az itteni felügyelőségi épületben az átalakításokat, melyeket – ha július 1-én nem lesz ünnepély – nyugodtan bonyolíthatok le. Viszont, ha lesz ünnepély, az egész átalakításokat oly módon kell elrendeznem, hogy július 1-én rend legyen.

Amidőn alkalmatlankodásomért elnézést kérek és Főtisztelendő Úr szíves válaszát várom, maradok

őszintén tisztelő híve

1939. V. 6.

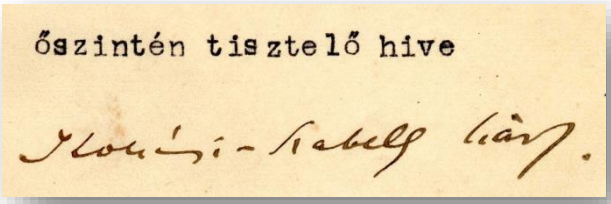

ad 1475/1939. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos c. Apát, Plébános Úr!

Folyó évi május hó 6-án 66. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán a Szent Vér templom főoltárának terve ügyében megküldöm Nagyságodnak a Központi Egyházművészeti Hivatal véleményét másolatban, a benne megadott útmutatásokat magamévá teszem.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok.

Pécs, 1939. június 3.

Nagyságodnak Krisztusban testvére

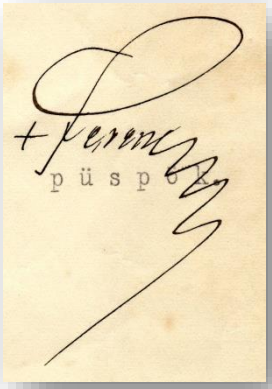

+ Ferenc

püspök.

Nagyságos

Fájth Jenő úrnak,

c. apát, plébános

B á t a

J e g y z é k.

A Bátán épülendő Kolostori Templom toronyóra számairól.

- *68 drb. 1-es római szám*
- *20 drb. 5-ös római szám*
- *16 drb. 10-es római szám*

egyszer alapmázolva, helyszínre szállítva.

Ár: 349.20 P.

Báta, 1939. június hó 4-én

Fizetve, fizetve.

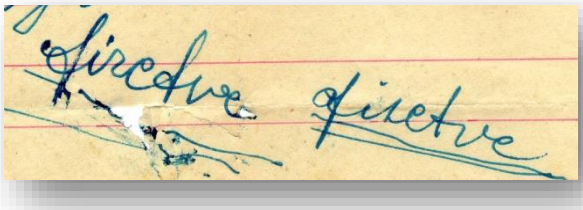

Tisztelettel:

Pozsgai Imre

SARLÓ LÁSZLÓ
OKLEVELES ÉPITÉSZ, ÉPITÓ MESTER
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI-ÚT 8/a
TELEFON: 14-99-20

Budapest, 1939. jún. 9.

Nagyságos Főtisztelendő

F á j t h J e n ő apátplébános úrnak

B á t a

Köszönettel elismerem, hogy a bátai róm. kat. új templomépület tornyának óraszám elhelyezési munkájának fejében a f. évi május hó 9-iki megrendelés szerinti kivitelben,

P 200.- azaz Kettőszáz pengőt,

a mai napon felvettem.

Teljes tisztelettel:

Sarló László

SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER
BÁTAI R.K. TEMPLOMÉPITKEZÉSE
BÁTA

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM
KÖZALAPITVÁNYI ÜGYOSZTÁLY

Budapest, 1939. VI. 17

Nagyságos Uram!

Nagyságos Uram!

Május 2-án kelt szíves levelére addig nem akartam választ adni, amíg minden tényező véleményét meg nem kérdeztem.

Sajnos egybehangzóan az a válasz, hogy egyelőre a templom teljes befejezése megfelelő díszes berendezése a fontos, egyéb kérdések, még koraiak, azokra sem fedezet, de még kellő megértés is hiányzik.

A magam véleménye sem tér el ettől lényegesen. Szerintem a káplánt – ha arra való lelkész az illető – el kell helyezni a jelenlegi plébánián, ha még oly nehéz is ezt megoldani. Felváltva ketten a kegytemplomi pasztorációt átmenetileg megoldják. A közeli házak egyikében a harangozó is elhelyezhető lesz.

Ha majd a templom felszentelésére eljövünk, magától vetődik majd fel a lakáskérdés, s akkor talán találunk erre is megfelelő megoldást.

Bármily tákolmányt a templom mellé úgy sem szabad építeni, mert ez elrontaná a templom környékét, de egyben végleg lehetetlenné tenné egy szép és megfelelő lelkészi hajlék felépítése céljából megindítandó akciónk sikerét.

Bármennyire is megértem Nagyságod óhaját és művének befejezését célzó nemes buzgóságát, mégis azt mondom: Kommt Zeit, kommt Rat!

Őszinte tiszteletem nyilvánításával vagyok igaz tisztelője és szolgálatkész híve

Gévay-Wolff Aladár

Gévay-Wolff Aladár

M é r e t j e g y z é k

a bátai r. k. templom körül készített téglajárdáról

Jobb oldalhajó mellett	4.65 x 0.80 3.24 17.05 4.20 1.43 25.92 x 1.20	= 4.52 m^2 = 31.10 m^2
Sekrestye hátsó bej.	3.26 x 0.78 3.56 x 1.00	= 2.54 = 3.56
Sekrestye főbejáratánál	12.34 x 1.00 4.20 x 1.00 2.65 x 1.00	= 12.34 = 4.20 = 2.86
Sekrestye mellett le	4.46 x 3.04 = 13.56 (2.15 x 2.15 x 3.14)/2 = 7.25 (3.04 x 0.86)/2	 = 6.31 = 1.31
Szentély mellett	19.60 x 1.00 (3.02 x 0.84)/2	=19.60 = 1.27
Keresztelő mellett le	3.02 x 2.35 = 7.10 (2.15 x 2.15 x 3.14)/4 = 3.62 4.63 x 1.00 2.05 x 1.00 10.34 x 1.00 1.45 x 1.00	 = 3.48 = 4.63 = 2.05 = 10.34 = 1.45
Bal oldalhajó mellett 2 x 4.25 3 x 1.25	0.20 8.50 3.15 4.28 4.27 0.83 . 21.23 x 1,15	 = 24.41
Torony mellett	1.30 x 1.00 10.50 x 1,00 1.30 x 1.00 7.13 x 1.00	= 1.30 = 10.50 = 1.30 = 7.13
Csatlakozás lépcsőnél	6.00 x 1.40	= 8.40

Téglajárda összesen: 164.63 m^2 Báta, 1939. június 22.

SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPÍTŐMESTER
BÁTA

Báta, 1939. június 27.

Tekintetes

S a r l ó L á s z l ó okl. építész úrnak,

Budapest.

A bátai r. k. egyház nevében megrendelem önnél f. évi április hó 27-én kelt ajánlata alapján a bátai új r. k. templom részére készítendő kőoltárt, Lechner Lóránd tanár, tervező építész úr tervei és utasításai alapján, *fényezett* kivitelben, P. *3.150-,* azaz *Háromezeregyszázötven* pengő átalányösszegért. A vállalati összeg két részletben fizetendő, és pedig: f. évi *június* hó *30*-ig P. *1.150.-* és f. évi *szeptember* hó *20*-ig P. *2.000.-* , összesen *3.150.-* P.

A munkát ön azonnal megkezdi és f. évi augusztus hó ……-ig teljesen készen befejezi. A végzett munkáért 1939. augusztus hó 15-től számított egy évig jótállást vállal.

Fenti átalányösszegen felül a bátai r. k. egyházközséget semmiféle címen többletköltség nem terheli.

Tudomásul veszem, hogy ön a teljes vállalati összeget a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület budapesti cégre /IV. Deák Ferenc u. 5./ engedményezte és ezért az önnek esedékes összegeket járandósága napján közvetlenül ezen cégnek fogom befizetni.

Teljes tisztelettel:

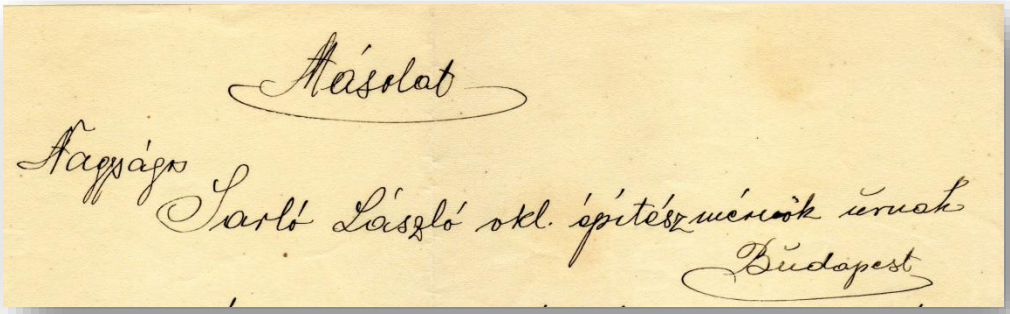
Másolat

Nagyságos Sarló László okl. építészmérnök úrnak

Budapest

Másolat

Nagyságos

Sarló László okl. építészmérnök úrnak

Budapest

Előzetes megbeszélésünk alapján a bátai egyházközség megbízásából megvettem Öntől a bátai uj rom. kath. templomépítkezés helyszínén álló volt építkezési irodaépületet fennálló állapotban Sárközi úrral történt megbeszélésünk szerint P. 500.-, azaz: Ötszáz pengő összegért. Ugyancsak megvettem az irodaépület mellett álló deszkabódé volt szerszámraktárt P. 60.-, azaz: Hatvan pengő összegért. Fenti összegeket kötelezem magamat Sárközy úrral megbeszélt 1939. évi őszig kezeihez lefizetni.

Báta, 1939. július 8-án.

Tisztelettel

M. KIR. VALLÁS ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

132.259/1939. szám
VIII. 2. ügyosztály

Tárgy: a bátai r. k. templom fuvarköltségei ügyében.
Hiv. szám: 0.
Melléklet száma: 0.

Az 1938. évi augusztus hó 16-án kelt 104.430 számú rendeletemre való hivatkozással értesítem, hogy az 1938. évi december hó 1-től 1939. évi április hó 6-ig felmerült és a plébánia hivatal által igazolt fuvarok költségeire Sarló László vállalkozó engedményesének 2.553.09 pengőt, azaz Kettőezerötszázötvenhárom pengő és 09 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Felhívom az Egyházközséget, hogy az újabban terhére írt, valamint az előzőleg utalványozott 17.124.32 P. fedezetéről és az előlegező Mária Terézia akadémiai alapítvány 65.315. sz. postatakarékpénztári csekkszámlájára történő mielőbbi megtérítéséről most már haladéktalanul gondoskodjék, nehogy az építési hitel megcsonkulása következtében az építkezésben fennakadás álljon elő.

Budapest, 1939. évi augusztus hó 1.

A kiadvány hiteléül:
Killmeyer
Kir. közalap. irodaigazgató h.

A miniszter rendeletéből:
dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök

Róm. Kath. Egyházközségnek,

B á t a

2344/1939. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát, Plébános Úr!

Folyó évi augusztus hó 1-én kelt felterjesztése kapcsán értesítem Nagyságodat, hogy a beszerzendő harangra kérelmezett 3000 P. összeget előlegként egyidejűleg kiutaltam. Felhívom azonban Nagyságodat arra, hogy a „legeltetési társulat" határozatáról terjessze be a jegyzőkönyvet, mely szerint nevezett társulat a harang céljára 3000 P-t felajánlott.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1939. augusztus 4.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

+ Ferenc

püspök.

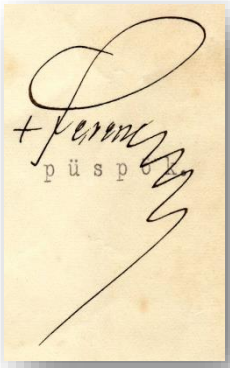

Nagyságos

F á j t h J e n ő úrnak

c. apát, plébános

B á t a

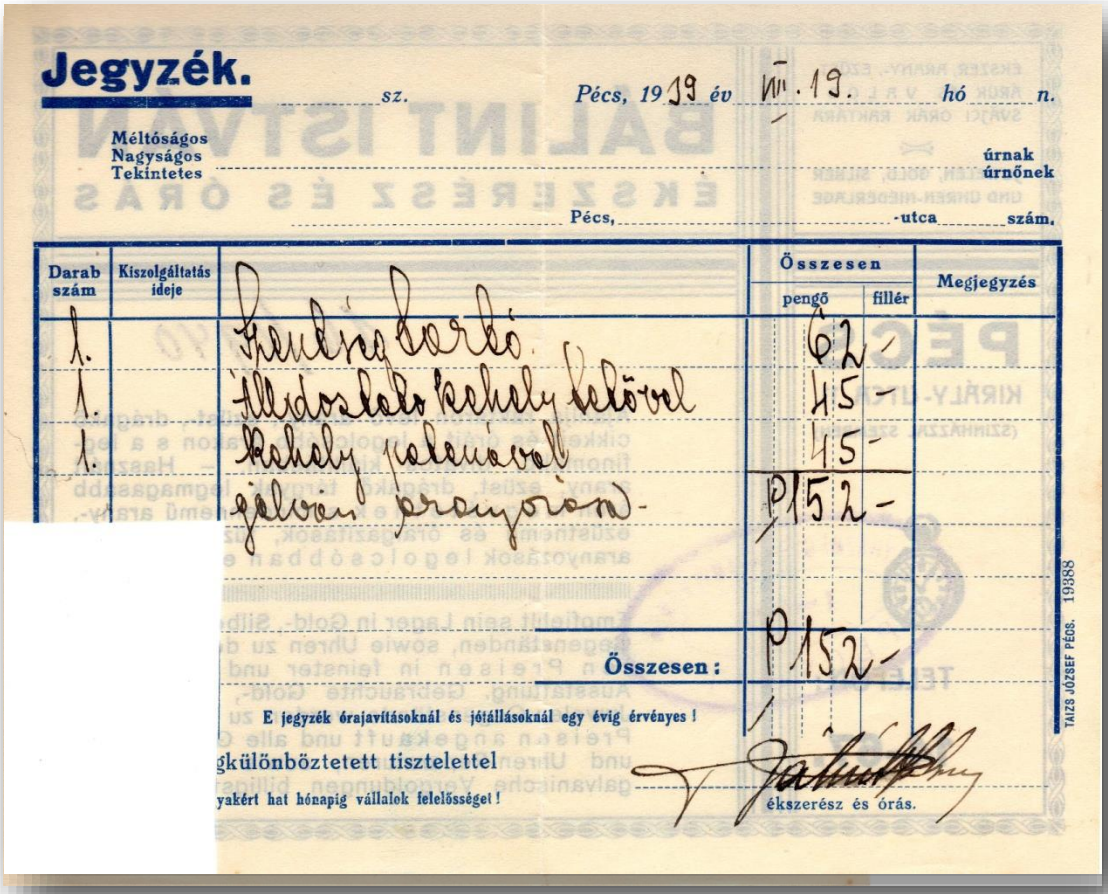

Jegyzék. ..... sz. Pécs, 1939 év III. 19. hó ..... n.

Méltóságos / Nagyságos / Tekintetes ..... úrnak / úrnőnek

..... Pécs, ... -utca ..... szám.

Darab szám	Kiszolgáltatás ideje		Összesen pengő	Összesen fillér	Megjegyzés
1.		Fenékgarató	62	–	
1.		Illdoskalo kehely belővel	45	–	
1.		Kehely patenával	45	–	
		jelvény bronzozás	P 152	–	
		Összesen:	P 152	–	

E jegyzék órajavításoknál és jótállásoknál egy évig érvényes!

gkülönböztetett tisztelettel

yakért hat hónapig vállalok felelősséget!

ékszerész és órás.

TAIZS JÓZSEF PÉCS. 19388

Jegyzőkönyv

Felvéve Bátán, 1939. évi augusztus hó 27-én a bátai róm. kath. egyházközségi képviselőtestület ülésén.

Jelen vannak: Fájth Jenő c. apát-elnök, Szabó Gyula k. tanító, Decsi Imre, Máté János Sávics, László Péter, Pápa Imre, P. Sümegi József, Sávics István, B. Sümegi József, Szabó Péter, Tarr János, B. Tóth Mihály, Sümegi Mihály, Vörös Mihály, Sükösdi Ferenc, Gacsályi László tanító és Lukács István képviselők.

Hiányzanak: vitéz Ónody Géza fjző, Katona János, vitéz Dancs Ignác, Balogh József, Sábián Sándor, K. Tóth István és Tarr Mihály képviselők.

Tárgy: Az új templom orgonájának ügye.

Elnök az ülést megnyitja, s megállapítja, hogy az ülés szabályszerűen hívatott össze, valamint hogy a képviselőtestület tagjai határozatképes számban jelentek meg. A jegyzőkönyv hitelesítésére Lukács István és Vörös Mihály képviselőket jelöli ki.

Elnök előadja, hogy az új templom belső berendezésének egyik fontos tárgya az orgona. A Szentvér templomhoz illő orgona beszerzése azonban oly nagy költséget jelent, melynek megfizetésére az egyházközség egyenlőre nem vállalkozhatik. Tárgyalt elnök az Angster orgonagyár vezetőjével és sikerült oly megállapodást találni, melyet az egyházközség elfogadhat. E szerint egy 6 fő és 1 mellékváltozattal bíró részben használt részekből készült orgonát – mely nem sokkal kisebb, mint a plébániatemplom orgonája, 2.094 arany pengőért szállítana az Angster-gyár úgy, hogy az az orgona október 1-ére már felállítható lesz. Elnök felolvassa a megrendelő levél feltételeit. A 2.094 pengőből 30 napon belöl fizetendő 294 pengő. Az orgona árának fentmaradó részét, 1800 pengőt 3 éven át 600-600 pengős részletekben és a kamatokkal fizetheti az egyházközség, mely az orgona teljes áráért szavatol. Az egy-egy évre eső 600-600 pengőt gyűjtés útján szedi össze.

Elnök névszerinti szavazásra teszi fel a kérdést: akarja-e a képviselőtestület, hogy a megrendelő levélben leírt orgonát a fenti feltételek mellett megrendelje-e az egyházközség?

„Igen”-nel szavaztak:Fájth Jenő c. apát-elnök, Szabó Gyula k. tanító, Decsi Imre, Máté János Sávics, László Péter, Pápa Imre, P. Sümegi József, Sávics István, B. Sümegi József, Szabó Péter, Tarr János, B. Tóth Mihály, Sümegi Mihály, Vörös Mihály, Sükösdi Ferenc, és Lukács István.

„Nem”-mel nem szavazott senki.

Elnök ezután kihirdeti a határozatot, mely szerint a bátai róm. kath. egyházközség képviselőtestülete a Szentvér templom számára megrendeli az Angster orgonagyárban a felolvasott megrendelő levélben leírt orgonát 2.094 arany pengőért, mely összegből 294 pengőt 1 hónapon belöl fizet, 1.800 pengőt pedig kamatokkal együtt 3 évi részletekben. Ez összeget gyűjtés útján szedi össze.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Gacsályi László jző.	Vörös Mihály Lukács István hitelesítők.	Fájth Jenő c. apát-elnök. P. H.

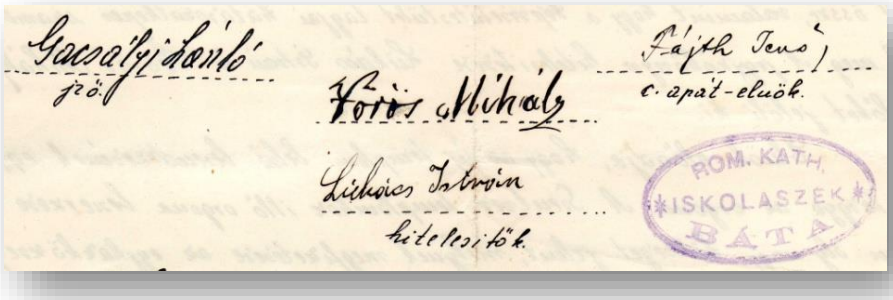

Ezen jegyzőkönyv 15 napi közszemlére ki volt téve, ellene a törvényes határidőn belöl fellebbezés nem adatott be.

Báta, 1939. szeptember hó 13-án.

Gacsályi László jző.	Fájth Jenő c, apát-elnök.

ad 2778/1939. szám

J ó v á h a g y o m.

Pécs, 1939. szeptember 28.

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök.

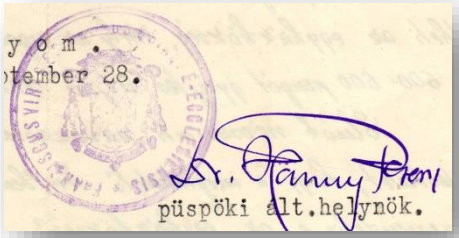

ANGSTER ORGONAGYÁR K. F. T.
PÉCS.
Állami aranyérem.
Kalocsai érseki szállítók
Csak első díjakkal kitüntetve.
HITES KÖNYVVIZSGÁLÓ
ELLENŐRZÉSE ALATT.
Interurban távbeszélő: Aut. 17-14.
Sürgönycím: ANGSTER PÉCS.
Postatakarékpénztári clearing-számla 21031.

3101/1939. szám.

Pécs, 1939. augusztus 29.
József u. 30. Postafiók 8.

Nagyságos és Főtisztelendő
F Á J T H J E N Ő Úrnak, apát plébános,
B á t a, Tolna vm.

F. hó 27-én kelt nb. soraiból köszönettel vettük tudomásul úgy a Szentvér templom számára szállítandó használt orgonára, mint a Szent Mihály templom orgona javítására vonatkozó nb. megrendelését. – Mindkét munkát legsürgősebben, de egyben leggondosabb teljesítésre előjegyzésbe vettük. – A Szent Mihály templomi orgona kijavítását a Szent Vér templomi orgona felszerelése előtt ugyanazon szerelők fogják elvégezni.

A Szentvér templomi orgonára készséggel megadjuk a háromévi részletfizetést, de annyit kérünk, hogy a folyó évben 294.- pengőt fizessen ki az Egyházközség, a többi azután három év alatt lesz törleszthető, a törvényes kamatok megtérítése mellett. – Ezt a fizetési kedvezményt csak úgy tudjuk megadni, hogy a követelést rendes üzleti szokásainknak megfelelően bankunkra engedményezzük, ami az Egyházközség szempontjából csupán annyit jelent, hogy a részleteket nem hozzánk, hanem közvetlenül a bankhoz kell fizetnie. Ezen engedményezéshez azonban feltétlenül szükséges, hogy az orgonarendelést az Egyházmegyei Hatóság jóváhagyja. Ezért voltunk bátrak a megrendelőleveleket három példányban elkészíteni, kérjük azok egyik példányát aláírva és a jóváhagyással ellátva hozzánk visszaküldeni, az általunk aláírott példányt méltóztassék megtartani, a harmadik példányt rendszerint az Egyházmegyei Hatóság szokta irattárba helyezni, azért készítettük azt. – A megrendelőlevélben üresen hagytuk az orgona színezésére vonatkozó részt, ezt kérjük majd oda beírni, de esetleg

velünk egy lev. lapon már előbb is közölni, hogy milyen színűre kívánja Nagyságod az orgonát festetni, hogy ha esetleg az irat pár napot késik az Egyházmegyei Hatóságnál, ne legyünk amiatt az orgona mázolásában feltartva. –

Az orgonán egyébként teljes erővel dolgozunk, hogy az a kitűzött időre rendeltetésének átadható legyen. –

Szíves megrendelését ismételten megköszönve és előre is a leggondosabb kivitelt biztosítva, maradtunk

őszinte tisztelettel

Angster József

T.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

orgona és harmóniumgyár r. t-nak ,

P é c s.

Alulírott ezennel megrendelek Önöknél a bátai róm. katholikus Egyházközség képviselő testületének határozata értelmében a b á t a i S z e n t v é r templom számára egy 6 fő és 1 mellékváltozattal bíró használt részekből készült orgonát, az alábbi kivitelben:

TERVEZET

			Sípszám		
M a n u á l C-f^3 54 billentyű			fa,	horg.,	ón
1.	Principal 8’	30 új horg. síp, részben a homlokzatban, folytatásaként 24 kevéssé használt ónsíp, érces férfias hanggal.	---	30	24
2.	Burdon 8’	alul 36 kevéssé használt, de teljesen jó karban lévő fasíp, folytatásaként 18 új ónsíp, födött változat, homályos fuvolahanggal.	36	---	18
3.	Oktáv 4’	alul 18 új horg. síp, folytatásaként 36 kevéssé használt ónsíp, érces hanggal, principal jelleggel.	---	18	36
4.	Salicet 4’	18 új horgany és 36 új ónsíppal, gyengébb vonós jellegű hanggal	---	18	36
5.	Zúgósíp 2’ + 2’	alul 18 új horg. síppal, folytatásaként 90 kevéssé használt ónsíp, erősebb változat, ünnepies színezettel.	---	18	90
P e d a l C-d^1 27 billentyű					
6.	Subbass 16’	27 kevéssé használt, de teljesen jó karban lévő fasíppal, födött változat, tömör, mély hanggal.	27	---	---
			63	84	204
		Összesen:	351 síp.		

Pedálkupola, mint mellékváltozat.

Az orgona szerkezeti részei, kevéssé használt, de tökéletesen helyreállított csúszkarendszerűek. – Az orgona szekrénye a beküldött tervrajz szerint teljesen újonnan készül a templom stylusának megfelelő kivitelben *tölgyfa színre* festve.

Önök kötelezik magukat, hogy az itt leírt kivitelű orgonát 1939. évi október hó 1-én a bátai Szentvér templomban teljesen készen felszerelve rendeltetésének átadják.

A bátai r. k. Egyházközség fizet Önöknek ezen itt leírt kivitelű orgonáért csomagolással, a Pécsett teljesítendő kocsifuvarokkal, az összes vasúti szállításokkal, a szerelők útiköltségeivel, a mű felszerelésével, intonálásával és hangolásával együtt:

2.094.- ar. P., azaz Kettőezerkilencvennégy arany pengőt,

mely összeg a következőképpen fizetendő:

az átadástól számított 30 napon belül kamatmentesen 294.- P.

1940. szeptember hó folyamán, az átadástól számított törvényes kamat /jelenleg 7 ½ %/ megtérítésével 600.- P.

1941. szeptember hó folyamán, az átadástól számított törvényes kamat /jelenleg 7 ½ %/ megtérítésével 600.- P.

1942. szeptember hó folyamán, az átadástól számított törvényes kamat /jelenleg 7 ½ %/ megtérítésével 600.- P.

Összesen: 2.094.- P.

Két szerelő lakását és élelmezését kb. 5 napra, ugyanezen időre egy segítő napszámost, a bátai állomásról szükséges kocsifuvarok, valamint az orgonának a kórusra való felszállítási költségit viseljük. Ugyancsak mi szállítjuk ki az üres csomagoló ládákat és anyagokat a vasútállomásra és azokat ott a gyár címére feladjuk, azok vasúti szállításának költségeit azonban a gyár viseli.

Önök a szállított orgonáért három évi jótállást vállalnak olyanképen, hogyha ezen 3 év alatt az orgonában a felhasznált anyag, vagy a reá fordított munka meg nem felelő volta, vagy a helytelen szerkezeti rendszer alkalmazása miatt bármi hiba támad, melyet nem külerőszak, elemi csapások, vagy hanyag kezelés okozott, azt felszólításunkra díjtalanul tartoznak kijavítani. Ez irányú felelősségük minden ingó és ingatlan vagyonukra kiterjed. A hangolás elváltozása nem tartozik a jótállási kötelezettségek közé.

Megrendelőnek jogában áll a befejezett orgonát általa és saját költségére meghívandó szakértővel felülvizsgáltatni és átvételét illetve kifizetését ennek eredményétől függővé tenni.

A fizetések teljesítő helye Pécs.

3100/1939. szám.

Pécs, 1939. augusztus 29-én

Fenti b. soraik vételét köszönettel igazoljuk és az abban foglaltakat magunkra nézve mindenben kötelezőnek ismerjük el.

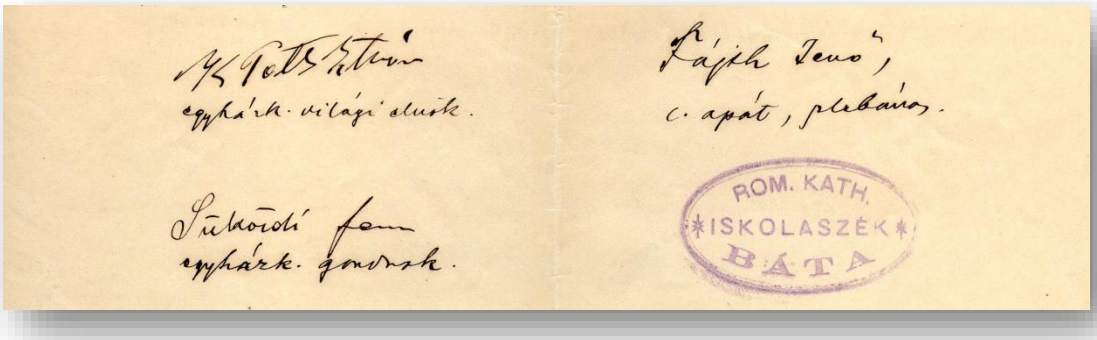

M. KIR. POSTATAKPT. CSEKKSZÁMLA
15.917 SZ.

Budapest, 1939. IX. 1.

Nagyságos és Főtisztelendő
Fájth Jenő c.apát, plébános úrnak,

B á t a.

B. sorai elintézésében tiszteletteljesen szíves tudomására hozom, miszerint a keresztet és a corpuszt azonnal munkába adtam és minden igyekezetemmel azon leszek, hogy a kívánt időre szállítani tudjam és remélem, hogy meg is lesz.

A keresztet nagy méreteinél fogva két darabban fog kelleni szállítani, oly módon fogjuk elkészíteni, hogy össze lehessen csavarozni, a corpuszt pedig szintén ott kell majd felszerelni.

A kereszt felakasztásához szükséges vasakat a kereszten el fogunk helyezni, azonban jó volna, ha a megfelelő akasztókat már most a falba el méltóztatnának helyezni.

Ami az utazást illeti, sajnos vasárnapra a forgalmi korlátozások miatt nem tudunk oda érkezni.

Úgy határoztam, hogy autóval fogjuk felkeresni Főtisztelendő urat és pedig vagy a keddi vagy a szerdai nap folyamán. Amennyiben ez az időpont nem felelne meg, kérem szíves távirati értesítését.

További b. parancsai pontos és lelkiismeretes teljesítésére készséges szolgálataimat felajánlva maradok

teljes tisztelettel:

OBERBAUER UTÓDA

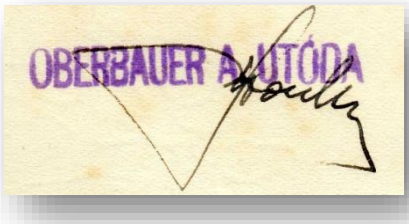

M. KIR. POSTATAKPT. CSEKKSZÁMLA
15.917 SZ.

Budapest, 1939. IX. 2.

Nagyságos és Főtisztelendő

Fájth Jenő c.apát, plébános úrnak,

B á t a.

Igazolom b. sorai átvételét, sajnos eredeti tervünk, hogy autón utazzunk le meghiúsult, a mai napon megjelent benzinrendelet folytán. Tehát autón nem jöhetünk, vasúton kell mennünk, miután hétfőn nem tudunk lemenni, tisztelettel kérem közölni, hogy vasúton mikép tudunk oda kerülni és melyik vasút állomásra méltóztatnék kocsit küldeni. Méltóztassék a napot és a vonatérkezést megállapítani és azzal a vonattal fogunk leutazni, de legalább az értesítést 2 nappal előbb kérem.

A keresztre vonatkozólag még pótlólag közlöm, hogy nem tudunk 5.20 m. hosszú és ennek megfelelő szélességű és vastagságú fát kapni. Megfelel-e ha a kereszt hossza csak cca. 4.80 m. lesz?

A kereszt szélességét 2 m-rel méltóztatik jelezni, ajánlatom szerint azonban 2.80 m. van közölve, 2 m. nem tudjuk készíteni, mert a corpusz, mely 2 m. magas, a kartávolsága is kb. annyi lesz, tehát a kézfejtől még jobbra-balra legalább 40-40 cm. maradni kell

Kérdezem tehát, hogy a 2.80 m. el fog e férni?

További b. parancsai pontos és lelkiismeretes teljesítésére készséges szolgálataimat felajánlva maradok

teljes tisztelettel:

OBERBAUER UTÓDA

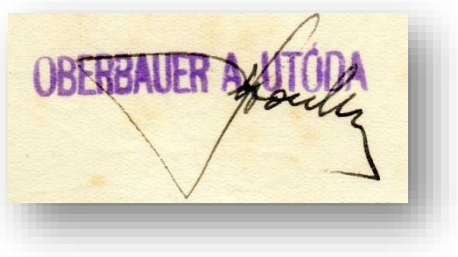

M Á S O L A T

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK

IGAZGATÓSÁG

Gy.135/523/1939/C. II. szám.

T.

RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

B Á T A

M. hó 29-én kelt kérvényére értesítjük, hogy a t. egyházközség címére Budapest nyugati p. u.–ról Báta állomásra feladandó egy drb. harang, valamint felszerelési tárgyak és szerszámok szállítására a díjszabásszerű díjtételeknek rovatolás útján 50%-os /ötven/ mérséklését engedélyeztük.

Állomásainkat a díjkedvezmény megfelelő alkalmazására egyidejűleg utasítottuk.

Budapest, 1939. évi szeptember hó 2-án.

A kereskedelmi főosztály:

Udvarhelyi s. k.

igazgató helyettes.

A kiadmány hiteléül és a
másolat hiteléül:

IX/4

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK
IGAZGATÓSÁGA
Gy. 135/523/1939/C. II. szám.

ÁLLOMÁSFŐNÖKSÉG

B Á T A

Tudomásulvétel végett azzal küldjük meg, hogy rendeletünk számát a fuvarokmányokra jegyezze fel.

Budapest 1939. évi szeptember hó 2-án.

A kereskedelmi főosztály:

Udvarhelyi s. k.

igazgató helyettes

A kiadmány hiteléül:

Budapest, 1939. szept. 6.

Róm. kat. plébánia hivatal, Báta.

Szeretettel és egyúttal sajnálattal értesítem Nagyságos urat, hogy csak az 1000 és 500 kg-os harangokat tudom a jövő héten szombaton leszállítani úgy, hogy a szentelést 24-én meg lehet tartani. A 10 q-ás nagyharang meg van öntve, hála Istennek szépen sikerült, az 5 q-ás harangot e héten csütörtökön öntöm meg. A 300 és 130 kg-osakat nem tudom már megönteni, mivel a haranganyagot lefoglalták hadi célokra. Azoknak a mintái teljesen készen vannak, csak akkor fog megtörténni az öntés, ha megváltozik a helyzet és ismét lehet majd kapni haranganyagot. Ismétlem, hogy a két nagyharangot és a vasállványt leszállítom, ha addig nem jön valami komolyabb akadály. A mai napon én kaptam behívót, szintén bevonulok.

Fentiek szíves tudomásulvételét kérve, maradtam –

mély tisztelettel

Szlezák Ráfael

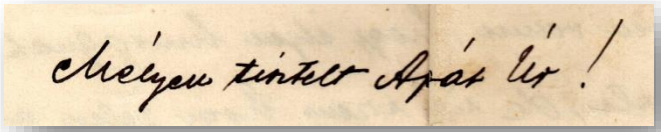

Mélyen tisztelt Apát Úr!

Bocsánatot kérek, hogy kedves levelére csak most válaszolok, de augusztus hó végén jöttem haza németországi utamból és haza érkezésemkor Kamill fiam informált a Bátai oltár felszerelési tárgyai elkészítéséről. Ezen tárgyak már javában készülnek, és különösen sürgetem a szentséghází, mert annak elhelyezésénél még a kőpadkát az oltáron ki kell vésni.

Mellékelve tisztelettel megküldöm a csillár készítéséhez vonatkozó 2 ajánlatot. Az ajánlatok közül az Adamitz féle az olcsóbb, mert annak költségajánlatában a felírás betűk is benne foglaltatnak. Adamitz munkáját a galvanizálást és patinázást (G….) végezné, a ki velem már sok munkát végzett és ismerem, hogy jól dolgozik, ugyancsak Adamitz maga már számtalan munkát végzett felügyeletem alatt a Miniszteriumnak.

A szószékre vonatkozólag az volna a tiszteletteljes javaslatom, hogy annak elkészítésével inkább várni kellene, mert ha most fából készülne egy egyszerűbb szószék, az már soha kőből nem fog elkészülni, még ha nincsen szószék, akkor idővel mégis csak akad valaki a ki esetleg vállalja a költségeket.

A családommal kilátásba helyezett kirándulás a háborús hangulat következtében sajnos nem volt keresztülvihető, talán egy későbbi időpontban majd sikerül.

Oberbauer, mint hallom, nem tudott Apát úrhoz leutazni, különben nálam még nem jelentkezett.

Arra kérném Apát urat, ha a felszenteléssel kapcsolatban ujságcikkek jelennének meg, úgy méltóztassék engem is, mint tervezőt belevétetni a cikkbe, mert szomorú tapasztalatom van arról, hogy legtöbbször az ujságok elfelejtik, és nem említik a mű tervezőjét. Miután könnyen összecserélik nevemet Jenő bátyáméval, arra is kérném, hogy hangsúlyozottan úgy legyenek az esetleges ujságcikkek „Lechner Lóránd építészmérnök-tanár”.

Ne tessék rossz néven venni, hogy ilyen hiuságnak látszó kéréssel fordulok Apát úr elé, de úgy érzem, hogy jelen alkotásomnál mégis megérdemelném, hogy nevem is szerepeljen, ha másért nem, a fiaim érdekében.

Ha mélyen tisztelt Apát úrnak a templom felszentelési tárgyaival kapcsolatban bármire is szüksége volna, felajánlom továbbra is szolgálataimat.

Budapest, 1939. szeptember 9.

Kiváló tisztelettel

Lechner Lóránd

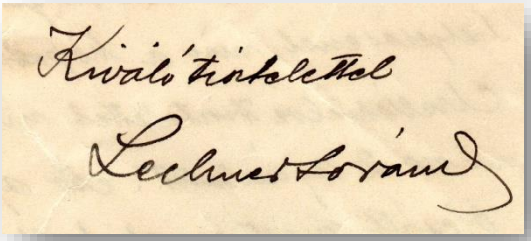

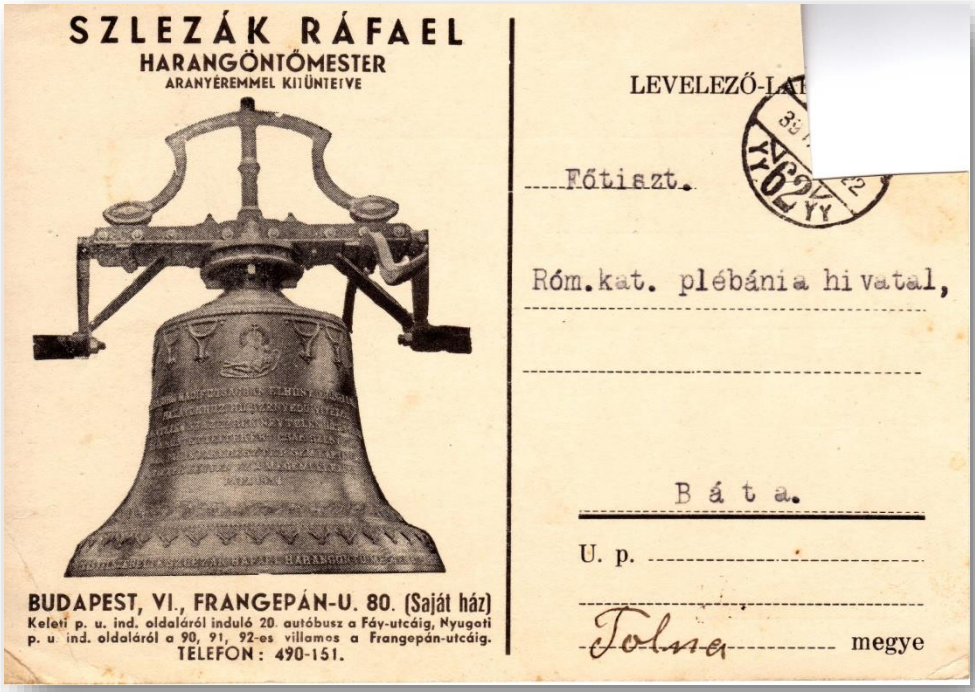

Budapest, 1939. szept. 14.

Róm. kat plébánia hivatal, Báta.

Szeretettel értesítem Nagyságos Urat, hogy kipróbáltam a harangokat, szép a hangjuk. Szombaton 16-án feladom a vasútra, úgy, hogy a harangok 22-én már ott lesznek. Sajnálom, hogy nem lehetett mind a 4 harangot megönteni, de nem tehetünk arról, hogy az állam lefoglalta az anyagot, mely a kereskedőnél volt nekem lekötve. Az oltári régi kiscsengőt magammal hozom.

Felkérem a mélyen tisztelt Nagyságos Urat, ha a harangszentelésbe valami változás lenne és az nem 24-én lenne, akkor szíveskedjen postafordultával értesíteni, mert a szerelővel én aszerint fogok odautazni. Mindenesetre szeretném a harangokat a toronyba minnél előbb feltenni.

Mély tisztelettel
Szlezák Ráfael

2762/1939. szám.
Választnál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát Plébános Úr!

Folyó évi szeptember 13-án 191. szám alatt kelt kérelme kapcsán megengedem, hogy Nagyságod a pécs-gyárvárosi plébániatemplom volt szószékét arra az időre, amíg az új templomba nem tudnak szószéket állítani a bátai Szent-Vér templomban elhelyezhesse.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1939. szeptember 14.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

+ Ferenc

püspök.

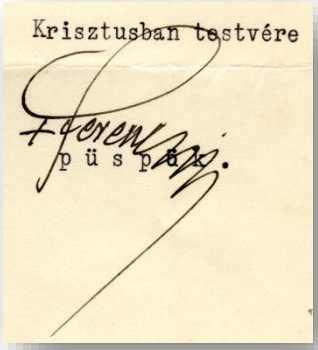

Nagyságos

F á j t h J e n ő Úrnak

c.apát, plébános

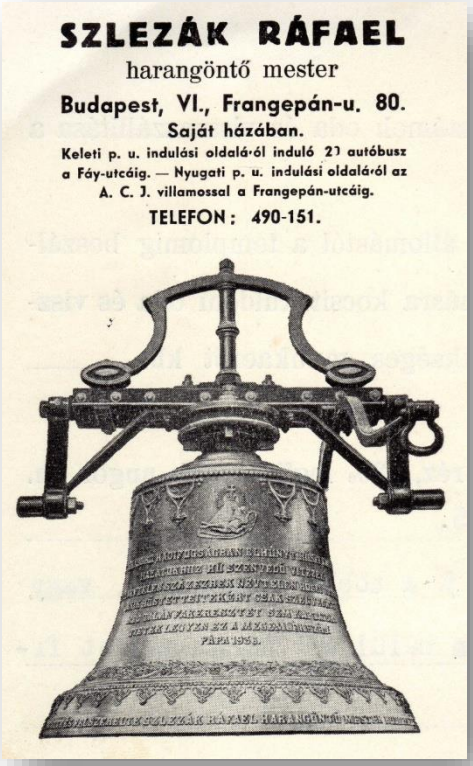

1939. szeptember 18.

D. a. J. Kr.

Főtiszt.

Róm. Kat. plébánia hivatalnak,

B á t a.

Tisztelettel értesítem Nagyságos Urat, hogy a két nagyharangot a mai napon elszállítottam, csütörtökön már ott lesznek. A harangok vasúti szállítása ott lesz kifizetve. Kérem Nagyságos Urat, hogy a vasúti szállításra vonatkozó kedvezményt – melyet már bizonyára meg méltóztatott kapni a MÁV Igazgatóságától – a harangok kiváltásánál mutassák be azt az állomásfőnök úrnál, mert különben az 50% kedvezmény nem érvényes. Kérem Nagyságos Urat, szíveskedjen az állomásfőnök urat értesíteni, hogy a harangokat hagyják a vagonban. Szombaton reggel ott lesz a szerelőm, aki ráteszi a harangokat a vagonból a kocsira és a templomba elhelyezi, ahol azok szentelve lesznek. Kérem, szíveskedjen úgy intézkedni, hogy a kocsi szombaton reggel fél 8-kor Báta állomáson legyen. Szerelőm ott fog várni. Kérem, hozzanak magukkal 3 drb. 1 ½ méter hosszú kb. 10 cm. vastag gömbölyű fát, mellyel a kocsira gurítjuk a harangokat, mivel nem szabad vassal hozzányúlni, mert azáltal kicsorbul.

Mély tisztelettel:

P. H.

Szlezák Ráfael

Nagyságos Igazgató Úr!

Legyen szabad élnem kegyes engedelmével, melyet a múlt év őszén méltóztatott adni, referálnom a Szentvér templommal kapcsolatos ügyekről és szíves segítségét kérnem egy és más nehéz ügyben.

Az építés annyira előhaladt, hogy május 14-én fel szeretnénk tenni a szentély és a torony keresztjét. Junius közepére elkészül minden építő munka, a berendezés, a legszükségesebb tárgyak beszerzése lesz az égető feladat. A templom felséges szép monumentális külsejével, a régi román formákat követő belsejével, kivált faragott oszlopaival és oszlopfőivel. Az oszlopos előcsarnok és annak kisebbített megismétlése a tornyon gyönyörűen hat. Csupa magasztalás minden látogató beszédje.

A berendezés nehéz gond, de örömmel jelenthetem, hogy a község megajánlotta a 10 mm. nagyharangot, a legeltetési társulat az 5 mm. másodikat, Lipták nagybérlő urak a 3 mm. harmadikat, a kisharang is megvan. Jövő héten megyek gyűjteni a községben. Biztatnak, hogy nem hagynak cserben. Bizom is a népemben, mely most már többségében szeretettel ragaszkodik az új templomhoz.

Vannak azonban ijesztő kérdőjelek is. Első sorban ilyen a templom szolgálatának kérdése. Káplánt kell kérnem, ez már folyamatban van. A pálosok itt jártak az ősszel. Lelkes örömmel vállalnák a templom szolgálatát s úgy mondták, hogy 2-3 éven belül adhatnának két pátert és két frátert. Megélésüket úgy lehetne biztosítani, hogy ideiglenesen a mostani plébánia házban laknának és megkapnák a kb. 1700 pengőt jelentő káplánjavadalmat. Ezért egyikük a régi templomban fungálna, a másikat pedig vasár- és ünnepnapokon az új templomban, köznap a plébános egymaga is eleget tudna tenni. A pálosok havi 200 pengőből megélnének, így mondják. A hiányzó 700 pengőt talán lehetne biztosítani úgy, hogy a sárközi tanyákon, a szőlőhegyekben élő, papot alig látó katolikusok missziós gondozását vállalnák a bátai pálosok s ennek fejében kapnának az érdekelt plebánosoktól egyházhatóság útján megállapított segítséget. (Ezért már majd beverték a fejemet. Szerencsére igen kemény.) Nemzeti érdekből is szükséges volna ez a missziós pálos munka, mert az elhanyagolt szegény nép könnyen lesz a „Jehova tanúja”.

Ha minden így menne is, hová tesszük a plebánost? Püspök úr mindenáron azt akarja, hogy a plebános, a plebánia az új templomnál legyen. Nagy nehezen egyezett bele, hogy a mostani plebániaházba a pálosok jöjjenek. Világi papokkal szeretné ellátni a két templomot. Lehet, hogy pár éven belül lesz az új templom közelében házunk, mely papháznak is, klastromnak is megfelel. Egyelőre azonban nincs ilyen. [...]

(Töredékes levél)

FÁJTH JENŐ c. apát

2829/1939. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos c. Apát Plébános Úr!

Folyó évi szeptember hó 18-án 195. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán jelen soraimmal megengedem, hogy Nagyságod a Szent-Vér templom két új harangját az 1908 évi XIII. körlevélben közzétett formula szerint megáldhassa.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1939. szeptember 20.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök

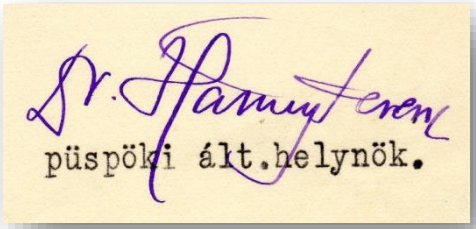

Nagyságos

F á j t h J e n ő Úrnak

c.apát, plébános

B á t a.

ALAPITÁSI ÉV: 1863

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB TEMPLOMBERENDEZŐ ÉS ZÁSZLÓKÉSZÍTŐ VÁLLALATA

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCZI-UTCA 41 SZÁM. - TELEFON 1-833-44

M. KIR. POSTATAKPT. CSEKKSZÁMLA 15.917 SZ.

Budapest, 193 9. IX. 22.

Szállitási Jegyzék.

Főtisztelendő

Faith Jenő
plébános urnak,

			Bátaest.
1 oltárteritő csipkével			P. 50.--
1 oltárteritő dupla lenvászonból 355x90 cm.			P. 22.--
1 viaszosvászon teritő			P. 14.40
1 miseruha ókeresztényszabásu, tiszta selyem damasztból arannyel szövött betéttel, cloth béléssel	Rsz 6.50 m.	Rsz 2052	P. 180.--
	Rsz 4.50 m.	Rsz 2054	
1 piros miseruha	Rsz 4 m.	Rsz 2046	P. 80.--
1 zöld miseruha	Rsz 4 m.	Rsz 2043	P. 80.--
1 viola miseruha	Rsz 4 m.	Rsz 1013	P. 80.--
1 fehér selyem pluviálé, a kappén himzett I.H.S. monogrammal	7 m.	Rsz 2048	P. 150.--
1 alba tiszta len vászonból, tamburirozott diszitéssel			P. 70.--
2 drb. alba cingulus cérnából			á P. 3.70
1 drb. vélum 517 sz.			P. 62.--
4 drb. ókeresztény ministráns ruha, cheviot szövetből			á P. 40.--
1 drb. cibórium köppeny			P. 26.--
1 fehér selyem bursa			P. 10.--

1	oltárszönyeg, gyapju tapesztriből, 140 x 390 cm. méret ben, szegve és varrva	P.	129.--
1	oltárszönyeg, 70 cm. széles 8.70 m. hosszu, szegve	P.	135.--
1	szentségtartó 1018 sz. bronzból vernirozva, szabad-kézi cizellör munkával	P.	270.--
1	cibórium 541 sz. tiszta ezüstből aranyozva	P.	360.--
1	füstölő és tömjéntartó alpaccából ezüstözve	P.	38.--
1	szenteltviztartó és hintő, sárgarézből nikkelezve, üvegbetéttel	P.	15.60
1	készlet canontábla, aranyozott keretben	P.	12.--
1	keresztelési kanna és tál, sárgarézből nikkelezve,	P.	15.--
1	capszula alpaccából ezüstözve 15 sz.	P.	7.--
1	capszula alpaccából ezüstözve 16 sz.	P.	6.50
1	beteglátogatási lámpa sárgarézből vernirozva	P.	15.--
1	ostyadoboz üvegbetéttel	P.	4.20
1	ujjmosó	P.	1.60
1	bucsujárókereszt fából faragott corpusszal, müvészien festve	P.	36.--
1	alpacca patina	P.	7.20
1	pénzszedő persely	P.	15.--
1	sekrestye csengő sárgaréz állványon	P.	29.--
1	Missale Románum nagy quart nagyság 3.a	P.	89.--
1	misekönyvtartó, tölgyfából	P.	17.--
1	Praeparatio ad Missam szöveg keretben	P.	8.50
1	Rituale Strigoniense	P.	9.50
1	Evangéliumos könyv	P.	6.40
1	szenteltviztartó fayence	P.	3.50
1	imazsámoly bükkfából	P.	16.--
1	kg. tömjén I.a.	P.	5.--
1	patent gyertyagyujtó és oltó	P.	4.50
3	tekercs gyertyagyujtó á	P.	-.80

Teljes tisztelettel

OBERBAUER A. ÉS FIA

Budapest, 1939. IX. 27.

IV. Váczi-utza 41.

Nagyságos és Főtisztelendő
Fájth Jenő plébános úrnak

B á t a.

Tisztelettel értesítem, hogy az összes megrendelt templom felszerelési dolgot a mai nappal leszállítottam, s remélem, hogy meg méltóztatik velük elégedve lenni. Csak hátra van még a limpiasi corpusz a kereszttel lesz a holnapi napon vasútra gyorsáruként feladva.

Egyben jelzem, hogy emberem szombaton 1 órakor fog érkezni a Bátaszéki állomásra, tisztelettel kérem, szíveskedjék részére majd kocsit küldeni.

További nb. párfogását kérve maradok

teljes tisztelettel

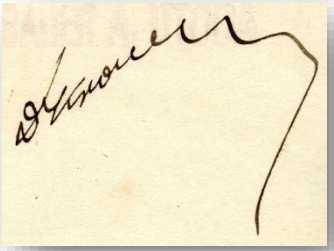

ad 2728/1939. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát Plébános Úr!

Folyó évi szeptember 13-án 190. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Nagyságodat, hogy Nagyságod és a templomgondnok az orgonarendelés kötlevelét aláírhatják.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1939. szeptember 28.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök

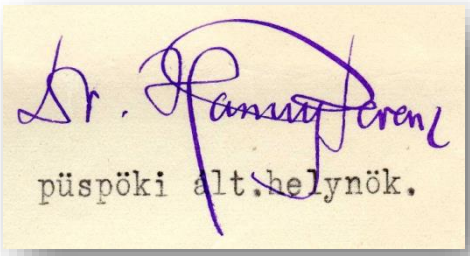

Nagyságos

F á j t h J e n ő Úrnak

c.apát, plébános

B á t a.

ALAPITÁSI ÉV: 1863

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB TEMPLOMBERENDEZŐ ÉS ZÁSZLÓKÉSZITŐ VÁLLALATA

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCZI-UTCA 41 SZÁM. - TELEFON 1-833-44

SZÁMLA

a bátai rom. kath. templom részére,

		Egységár	Pengő	fillér
	áthozat		2.235.	80
1	kg. tömjén I.a.		5.--	
1	patent gyertyagyujtó és oltó		4.50	
3	tekercs gyertyagyujtó	-.80	2.40	
1	sekrestyelavabé		15.--	
2	pár ámpolna 2 sz.	1.40	2.80	
1	alpacca tálca	4.30	8.60	
1	templomi csillár		600.--	
1	csillárzsinor		35.--	
1	falikaroslámpa		33.60	
1	doboz francia rendszerü bél 2 sz.		2.80	
1	tölgyfakereszt, fából faragott limpiasi corpusszal		940.--	
1	keresztelési capszula		19.--	
	a póstai küldemények csomagolás és szállitási költsége, a vasuti küldemények ládája és csomagolása		85.--	
	A leküldött munkaerő vasuti költsége napidija, átvitel		3.989.	50

11535 Barcza nyomda

	Egységár	Pengő	fillér
áthozat		3.989.	50
és az ott felvett munkaerők dija		53.	30
Összesen aranypengő		4.042.	80

ALAPITÁSI ÉV: 1863

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB TEMPLOMBERENDEZŐ ÉS ZÁSZLÓKÉSZÍTŐ VÁLLALATA

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCZI-UTCA 41 SZÁM. - TELEFON 1-833-44

M. KIR. POSTATAKPT. CSEKKSZÁMLA
15.917 SZ.

Budapest, 193 9. X.4.

D. a J. Kr.

47969 SZÁMLA

a bátai rom. kath. templom részére,

		Egységár	Pengő	fillér
1	oltárteritő csipkével		50.	--
1	oltárteritő dupla		22.	--
1	viaszosvászon teritő		14.	40
1	miseruha ókeresztény szabásu, tiszta selyem damasztból arannyal átszött betéttel, cloth béléssel 6.50 m. Rsz. 2032 4.50 m. Rsz 2054		180.	--
1	piros miseruha - összes hozzávalóval 4 m. Rsz 2040		80.	--
1	zöld miseruha - összes hozzávalóval 4 m. Rsz 2043		80.	--
1	viola miseruha - összes hozzávalóval 4 m. Rsz 1013		80.	--
1	fehér pluviálé, a kappán himzett I.H.S. monogrammal 7 m. Rsz 2048		150.	--
1	alba tiszta len vászonból, tamburirozott diszitéssel		70.	--
2	alba cingulus cérnából	3.70	7.	40
1	vélum 517 sz.		62.	--
4	ókeresztény szabásu ministráns ruha, cheviot szövetből	40.--	160.	--
	átvitel		955.	80

1535 Barcza ny

ALAPITÁSI ÉV: 1863

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB TEMPLOMBERENDEZŐ ÉS ZÁSZLÓKÉSZITŐ VÁLLALATA

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCZI-UTCA 41 SZÁM. - TELEFON 1-833-44

M. KIR. POSTATAKPT. CSEKKSZÁMLA 15.917 SZ.

1	cibórium 541 sz. tiszta ezüstből - aranyozva	360.--	✓
1	füstölő és tömjéntartó alpaccából ezüstözve	38.--	✓
	ő, sárgarézből nikkelezve	15.60	✓
1	készlet canontábla , aranyozott keretben	12.--	✓
1	keresztelési kanna és tál, sárgarézből nikkelezve	15.--	✓
1	capszula alpaccából ezüstözve 15 sz.	7.--	✓
1	capszula alpaccából ezüstözve 16 sz.	6.50	✓
1	beteglátogatási lámpa sárgarézből vernirozva	15.--	✓
1	ostyadoboz üvegbetéttel	4.20	✓
1	ujjmosó	1.60	✓
1	bucsujárókereszt fából faragott corpusszal müvészien festve	36.--	✓
1	alpacca patina	7.20	✓
1	pénzszedő persely	15.--	✓
1	sekrestyecsengő sárgaréz állványon	29.--	✓
1	Missale Románum, nagy quart nagyság 3.a.	89.--	✓
1	misekönyvtartó tölgyfából	17.--	✓
1	Praeparatio ad Missam szöveg keretben	6.50	✓
1	Rituale Strigoniense	9.50	✓
1	Evangéliumos könyv	6.40	✓
1	fayence szenteltviztartó	3.50	✓
1	imazsámoly bükkfából	16.--	✓
	átvitel	2,235.80	

Budapest, 1939. X. 7.

Nagyságos és Főtisztelendő

Fájth Jenő

apát, plébános úrnak,

B á t a.

B. sorait a mai postával vettem és tiszteletteljesen szíves tudomására hozom, miszerint a szállított corpusz eredeti limpiászi corpusz modell után készült és annak meg is felel.

A corpuszt hársfából faragva méltóztatott rendelni és hársfából faragva is szállítottam. Tehát valószínűleg csak elnézés lehet az, hogy amint írni méltóztatik, a corpusz gipszből van.

Méltóztassék tehát jobban szemügyre venni és meg méltóztatik győződni arról, hogy a corpusz hársfából faragott. Magam részéről minden igyekezetemmel azon voltam, hogy a rendelkezésre álló igen rövid idő alatt egy ilyen nagy munkát el tudjunk végezni.

Eredetileg a corpuszt hársfa eredeti színében patinázva méltóztatott rendelni és így is volt a munkában, azonban amikor Roggenbauer úr Nagyságos úrnál lent járt a megbeszélések alapján, mikor visszajött, módosította az eredeti megrendelést, azzal, hogy a corpuszt színes kivitelben kell elkészíteni. Tehát így is készült.

Lehetséges, hogy a Nagyságos úr a corpuszt csak kicsomagolásakor látta és még nem volt a falon elhelyezve, mert egy ily nagy corpusz arányai közelről nem ítélhetők meg, csak akkor, ha az már megfelelő magasságban a helyén van.

Ha nagyságos úr ezek után is a corpuszt meg nem felelőnek tartja, továbbá a corpuszt eredeti hársfaszínben patinázva kívánja, úgy nem marad más hátra, mint méltóztassék a corpuszt visszaküldeni, a festést le fogjuk róla égetni és azután újra faragni és patinázni. Esetleg, ha az idomokat vaskosnak méltóztatik találni, úgy ez után faragható.

A fizetésre vonatkozólag tisztelettel közlöm, hogy normális időkben természetesen a legnagyobb készséggel adok fizetési feltételeket, azonban ma az árut csak készpénzfizetési feltételekkel tudom beszerezni és így tisztelettel kérem a számla összegét legalább ez év végéig kiegyenlíteni.

További b. parancsai pontos és lelkiismeretes teljesítésére szolgálataimat felajánlva maradok

teljes tisztelettel

OBERBAUER UTÓDA

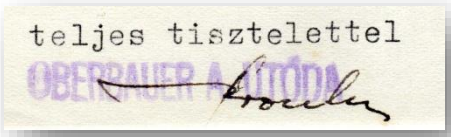

Budapest, 1939, október 16.

Nagyságos és Főtisztelendő

F á j t h J e n ő apátplébános úrnak

B á t a

SARLÓ LÁSZLÓ
OKLEVELES ÉPITÉSZ, ÉPITÓ MESTER
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI-ÚT 8/a
TELEFON: 14-99-20

Igen tisztelt Apát Úr!

Köszönettel vettük nb. pénzküldeményét, mellyel a bátai r. k. templom részére általunk készített kőoltár ellenértéke teljes kiegyenlítést nyert.

Nem mulaszthatom el, hogy ez alkalomból ismételten leghálásabb köszönetünket fejezzem ki azért a jóindulatért és barátságért, mellyel Apát Úr irántunk az egész építkezés alatt viseltetni szíves volt.

Ismételten köszönetet mondva, maradok

mély tisztelettel

P.H.

Sarló László

SARLÓ LÁSZLÓ
OKL. ÉPITÉSZ, ÉP. MESTER
Budapest, VII. Rákóczi-út 8/a
Telefon: 14-99-20

ANGSTER JÓZSEF és FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR R. T.
PÉCS
Postatakarékpénztári clearing-számla 21031. sz.
Interurbán távbeszélő: 17-14
Sürgönycím: Angster Pécs

Pécs, 1939. október 19.

Számla

A b á t a i Szentvér templom részére, B á t a.

1939. szeptember 30-án átadott orgona ára megrendelő levél szerint 2.094.- Pengő,

azaz Kettőezerkilencvennégy arany pengő, mely összegből 1939. október végéig fizetendő 294,- P, 1940. szeptemberben 600.- P, 1941. szeptemberben 600.- P. és 1942. szeptemberben 600.- P. A három utolsó részletre 1939. október 1-től a törvényes kamat /Jelenleg 7 ½% / megtérítendő.

Angster József

P. H.

ANGSTER ORGONAGYÁR K. F. T.
PÉCS.
Állami aranyérem.
Kalocsai érseki szállítók
Csak első díjakkal kitüntetve.
HITES KÖNYVVIZSGÁLÓ
ELLENŐRZÉSE ALATT.
Interurban távbeszélő: Aut. 17-14.
Sürgönycím: ANGSTER PÉCS.
Postatakarékpénztári clearing-számla 21031.

3895/1939. szám.

*Pécs, 19*39. október 19.
József u. 30. Postafiók 8.

Nagyságos és Főtisztelendő
F Á J T H J E N Ő Úrnak, apát plébános,
B á t a, /Tolna vm./

A múlt hó 30-án átadott Szent-Vér templomi orgonára, valamint a Szent Mihály templomi orgonán teljesített javítási munkálatokra vonatkozó számláinkat bátorkodunk tisztelettel ide mellékelni, azon kérelmünkkel, hogy azoknak összegeit esedékességkor, az ugyancsak mellékelt postai befizetőlapok felhasználásával címünkre átutalni szíveskedjenek.
Vállalatunk iránt tanúsított szíves bizalmát ez alkalommal is megköszönve s azt a jövőre is kérve, maradtunk

őszinte tisztelettel
P. H.
Angster József

1 számla
5 befizetési lap

AO/MA
UI: Az orgona kiváltásakor fizetett vasúti szállítási költségeket kérjük a számla összegéből értesítésünk mellett levonásba hozni.

Tolna vármegye alispánja.
Szám: 19680/1939.

Tárgy: A bátai Vaxer köz kiépítési munkálatainak szemléje.

H a t á r o z a t.

A bátai Vaxer köz és a bátai új templomhoz vezető út és gyalogjáró kiépítése ügyében az 1890. I. t. c. 62. §-a alapján a szemlét 1939. évi november hó 29. napjának d. e. 10 órájára kitűzöm. Találkozás helyéül Báta községházát jelölöm meg.

A szemlét magam vezetem, akadályoztatásom esetére helyettesítésemmel Morvay László vm. tb. főjegyzőjét megbízom, őt a szemléhez kirendelem.

Felhívom Báta község elöljáróságát, hogy a szemle kitűzését a helyben szokásos módon haladéktalanul tegye közhírré, arra az érdekeltek figyelmét külön is hívja fel. Mindezek megtörténtét tanúsító községi bizonyítványt a szemle vezetőjének adja át.

A szemlére a központi járás főszolgabíráját, a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt, az építést vezető mérnököt, a bátai r. kath. hitközséget, Báta község elöljáróságát és az ő útján az érdekelt útmenti birtokosokat meghívom.

Erről Morvay László vm. tb. főjegyzőt, a központi járás főszolgabíráját, a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt, a bátai r. kath. hitközséget és Báta község elöljáróságát értesítem.

Szekszárd, 1939. november 9.

P. H.

Szongott

alispán

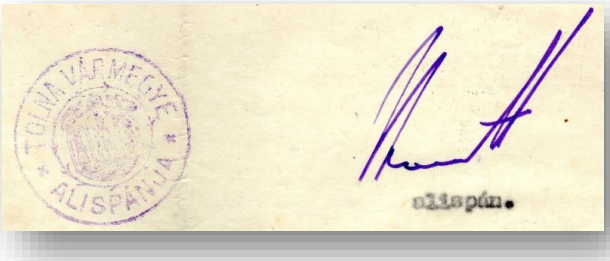

125.507/1939. szám.
VIII. 2.ügyosztály

Tárgy: Fuvarköltség elszámolása.
Hiv. szám:-----
Melléklet száma: 0

Az 1938. évi augusztus hó 16-án kelt 104.430 sz. rendeletemre való hivatkozással értesítem, hogy a bátai templom építése körül felmerült fuvarköltségek elszámolása alkalmával megállapított és Sarló László engedményesének még kijáró 206 P. 90-t ,azaz: Kettőszázhat pengő 90 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Az egyházközséget terhelő fuvarköltségre a következő összegeket előlegeztem:

- 105.140/1938. sz. rendelettel 5.772.61 P.
- 106.494/1938. sz. rendelettel 11.351.71 P.
- 123.259/1939. sz. rendelettel 2.553.09 P.
- 125.507/1939. sz. rendelettel 206.90 P.

Összesen:19.884.31 P.

Ez összegnek a Mária Terézia Akadémiai Alapítvány 65.315. sz. csekkszámlájára leendő visszatérítésére a pécsi püspökhöz 1939. október hó 29-én 123.726. sz. alatt intézett iratomban 1940. évi október hó 1-én kezdődő 10 évi kamatmentes részletfizetési kedvezményt engedélyeztem, azzal a feltétellel, hogy az egyházközség ezen kötelezettségének pontosan eleget tesz.

Budapest, 1939. évi november hó 17- én.

A miniszter rendeletéből:

dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök
P. H.

A kiadvány hiteléül:
Killmeyer
kir. közalap. irodaigazgató h.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 125.507/1939. ügyszám alatt a bátai róm. kat. Egyházközséghez intézett rendeletének másolata:

Az 1938. évi augusztus hó 16-án kelt 104.430 sz. rendeletemre való hivatkozással értesítem, hogy a bátai templom építése körül felmerült fuvarköltségek elszámolása alkalmával megállapított és Sarló László engedményesének még kijáró 206 P. 90-t ,azaz: Kettőszázhat pengő 90 fillért egyidejűleg kiutaltam.

Az egyházközséget terhelő fuvarköltségre a következő összegeket előlegeztem:

- 105.140/1938. sz. rendelettel 5.772.61 P.
- 106.494/1938. sz. rendelettel 11.351.71 P.
- 123.259/1939. sz. rendelettel 2.553.09 P.
- 125.507/1939. sz. rendelettel 206.90 P.

Összesen:19.884.31 P.

Ez összegnek a Mária Terézia Akadémiai Alapítvány 65.315. sz. csekkszámlájára leendő visszatérítésére a pécsi püspökhöz 1939. október hó 29-én 123.726. sz. alatt intézett iratomban 1940. évi október hó 1-én kezdődő 10 évi kamatmentes részletfizetési kedvezményt engedélyeztem, azzal a feltétellel, hogy az egyházközség ezen kötelezettségének pontosan eleget tesz.

Budapest, 1939. évi november hó 17- én.

A miniszter rendeletéből:
dr. Huszka Ernő s. k.
miniszteri osztályfőnök

3486/1939. szám.

Tudomásulvétel céljából kiadom a bátai
Tisztelendő Plébániahivatalnak.
Pécs, 1939. november 21.
+ Ferenc
püspök

Tolna vármegye alispánja.
Szám: ad 19680/1939.

Tárgy: A bátai Vaxer köz kiépítési munkálatainak szemléje.

H a t á r o z a t.

Fenti tárgyban és szám alatt f. hó 9-én kelt határozatommal f. évi november hó 29. napjának de. 10 órájára kitűzött szemlét közbejött akadályok miatt f. évi november hó 27. napján du. 2 órakor fogom megtartani.

Felhívom Báta község elöljáróságát, hogy a szemle időpontjában beállott változást a helyben szokásos módon azonnal tegye közhírré.

Erről 1/ Morvay László vm. tb. főjegyzőt, 2/ a központi járás főszolgabíráját, 3/ a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt, 4/ a bátai r. kath. hitközséget és 5/ Báta község elöljáróságát értesítem.

Szekszárd, 1939. november 21.

P. H. Szongott

alispán

Tolna vármegye alispánja.
Szám: 20.896/1939.

Tárgy: A bátai Vaxer-köz és a bátai újtemplomhoz vezető út és a gyalogjáró építési munkáinak szemléje.

A bátai Vaxer-köz és a bátai új templomhoz vezető út és gyalogjáró kiépítési munkálataira vonatkozóan 19.680/1939. ill. ad 19.680/1939. számú határozataim folytán 1939. évi november hó 27. napján megtartott szemle eredményéhez képest az 1890. I. t. c. 62 §-a alapján meghoztam a következő

v é g a h t á r o z a t o t.

Tudomásul veszem, az engedélyezett tervektől a kivitel során történt következő eltéréseket:

1. a Vaxer-közben eredetileg tervezett 360 m. terméskő burkolat helyett 366 m. hosszú burkolat készítését,
2. a Vaxer-köz kiépítésével kapcsolatban az új templom előtt létesíteni szándékolt 10 m. széles és 15 m. hosszú kőburkolat elhagyását, amely azért történt, hogy a templomhoz vezető út és gyalogjáró kivitelezése során oly nem várt és indokolt pótmunkák elvégzése vált szükségessé, amelyek az építkezés céljaira rendelkezésre álló hitelt teljesen kimerítették,
3. a Vaxer-köz kiépítésénél mórágyi gránitkő helyett nagyobb szilárdságú dunabogdányi andesit alkalmazását Báta község elöljárósága kérelme folytán. Az így felmerült 332 P.- költségkülönbözetet a község vállalta,
4. az új templomhoz vezető gyalogjárónak, valamint a tégla lépcsőnek 1.2 m. helyett 1.5 m. szélességben készítését, mert a terepviszonyok mellett az engedélyezett 1.2 m. szélesség elégtelennek bizonyult,
5. a gyalogfeljáró biztonsága érdekében 8 m^3-rel több támfal előállítását, a gyalogjáró hézagainak száraz homok helyett portlandcementtel javított mészhabarccsal a tartósság növelése céljából történt kiöntését,
6. a tervezett 100 drb. téglalépcső helyett 126 drb. készítését, viszont ezzel szemben a tégla gyalogjáró hosszának megfelelő csökkentését.

7. a járda mellett annak hegy felőli oldalán 75 m. hosszban tégla folyókának a járdának a vízmosás okozta károsodásoktól való megvédése céljából történt készítését,

8. a téglajárdának a szakadék felőli oldalán 52 m. hosszban 32 cm. vastagságban mellvédfal, ugyanazon az oldalon 15 m^2 téglaburkolat, 29 m^2 terméskő burkolat és 3 terméskő pillér alkalmazását éspedig az omladékony rézsű megvédése érdekében.

Tudomásul veszem a szemle vezetőjének azt az intézkedését, hogy a Vaxer-közben kiépített útszakaszt valamint az új templomhoz vezető gyalog és tégla járót a forgalomnak átadta és azok a jövőben való fenntartását Báta községnek tette feladatává.

E véghatározatom ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úrhoz intézendő és nálam benyújtandó fellebbezésnek van helye.

Erről a szekszárdi m. kir. államépítészeti hivatalt, a központi járás főszolgabíráját, Báta község elöljáróságát és a bátai r. kath. egyházközséget értesítem.

Szekszárd, 1939. december 7.

Szongott

alispán

P. H.

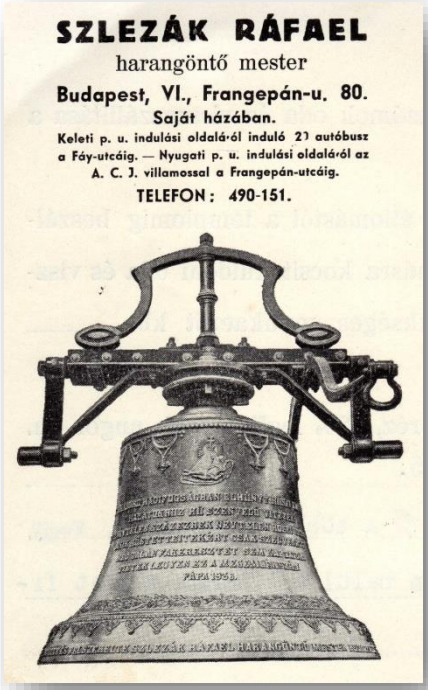

Budapest, 1940. január hó 21.

Főtisztelendő

Róm. Kat. Plébánia Hivatal.

Báta.

Mély tisztelettel értesítem nagyságos urat, hogy leszállított 2 harang és vas állványnak a számláját főjegyző úr teljesen kiegyenlítette a mit hálásan köszönök a nagyságos úrnak is.

Tisztelettel értesítem nagyságos urat, hogy a Lipták úr Pesten van és tanácskoztunk, hogy lehetne a 2 kisebb harangot húsvétra leszállítani az én nézetem szerint nincs semmi akadálya, azonban ma a harangnak az ára 6 p. kilója, és a 300 kilós harang bele kerül vaskoronával együtt oda szállítva és a toronyba felszerelve 1970.- p-be. Lipták úr csak 1200 p. hajlandó fizetni a harangért, most az a kérdés, hogy nagyságos úr tudna-e valami módot keresni arra, hogy a község vagy az egyház 550 p. tudna pótolni hozzá és én 220 p. akkor elengedem, vagyis haszon nélkül megcsinálom.

A második kérdés a kisharang, 135 kilós, abból a község fizeti a 95 kilót, 540 p. és a hozzávaló új vaskoronáért 60 p. összesen 600 p. a 40 kilót én pótolok hozzá díjmentesen a kisharanghoz.

Tekintettel arra, hogy Lipták úr nem akarja azt, hogy a község pótoljon az ő harangjukhoz, mert nem akarja, hogy a községben mondják azt, hogy nem ő egyedül fizette ki, viszont én 1200 p-ért nem tudom megcsinálni, mert 1200 p-be belekerül nekem ma a 300 kilós haranghoz szükséges nyersanyag. Azon kívül a harangminta megcsinálása, öntése, odaszállítása, kidolgozása és a toronyba felszerelése. Azt tőlem nem is kívánhatják, mert nem én rajtam múlott, hogy a harangot nem szállítottam el. Én úgy gondolom, ha nagyságos úrnak sikerülne a fenti ügyet keresztülvinni, akkor 550 pengő pótlást hozzá kellene csatolni a kis haranghoz.

Lehetséges, hogy a Lipták úr végleges megegyezéskor ő maga is belátja azt, hogy többet kell neki adni, mert mostanában nem lesz olcsóbb. Kérem nagyságos urat, ha van kis mód rá, beszéljen a Lipták úrral, mert most még meg lehet önteni és szállítani.

Én a Lipták úrnak küldtem egy kérvénymintát az angol ón beszerzésére, kérem nagyságos urat, szíveskedne a kérvényt minta szerint leírni nb. aláírásukkal és Plébánia bélyegzővel ellátva Lipták úrnak átadni, ő át fogja adni képviselő úrnak, a ki személyesen Pesten eljár a fenti ügyben.

Kérem nagyságos urat, hogy nb. határozata után szíveskedne velem közölni, hogy mi a véleménye a fenti ügyben, mert én a szerint megyek

maradtam mély tisztelettel

Szlezák Ráfael

KÖZPONTI
EGYHÁZMŰVÉSZETI
HIVATAL
BUDAPEST, IV. FERENCIEK
TERE 7.
II.lépcső, I. emelet. 5.
TELEFON: 188-366

131/1940. sz.

Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság!

A bátai Szentvér templomban felállítandó Immaculata szobor ügyét 367/1940. sz. alatt méltóztatott kiadni a Központi Egyházművészeti Hivatalnak hozzászólás céljából. Észrevételeimet mély tisztelettel alábbiakban van szerencsém előadni:

Az új bátai Szentvér templom eddig még mentes minden Isten házához méltatlan tucatműtől. Úgy érzem, nagy hibát követnénk el, ha beengednék a mellékelt fényképen bemutatott művészietlen és értéktelen terralith szobrot az új templomba, mert ez maga után vonná a többi társát is. Bár nincs megjelölve a beszerzendő szobor magassága és ára, megállapítom, hogy ezért kár kiadni a legcsekélyebb összeget is. Szabadjon felhívnom az adományozók figyelmét arra, hogy művészi értékkel bíró, nemes anyagból, márványból vagy fából való szobor beszerzését tűzzék ki maguk elé célul, vagy ha ez meghaladná anyagi erejüket, a most beszerzésre szánt összeggel vessék meg az alapját egy ilyen értékes szobornak. Gondolják meg alázatos hívő lélekkel, hogy a szobor Isten házába kerül, ahová valóban csak művészi értékkel bíró, értékes alkotások valók. Türelemmel, további gyűjtéssel megvalósíthatják elképzelésüket s akkor igyekvésük jutalmát művészi értékű Immaculata szobor fogja hirdeni, példát adva egyben a többi hívő számára is.

Főtisztelendő

E G Y H Á Z M E G Y E I H A T Ó S Á G N A K,

P É C S.

A kiválasztott szobrot értéktelenségénél fogva nincs módomban egyházhatósági engedélyezésre ajánlani.

Mély tiszteletem kifejezése mellett maradtam

Budapest, 1940. február hó 9-én

a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóságnak

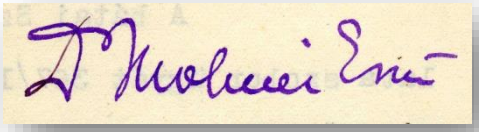

dr. Molnár Ernő

püspöki tanácsos, a Képzőművészeti Főiskola r. tanára, a Központi egyházművészeti Hivatal igazgatója

Mellékelve:

1 drb. irat,

1 drb fénykép.

Tudomásul vétel és miheztartás végett visszavárólag kiadom a bátai Tisztelendő Plébánia hivatalnak.

Pécs, 1940. február 10.

+Ferenc

püspök

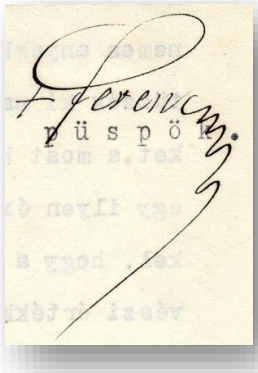

dr. Szenterzsébeti Szakáts Pál
ny. min. osztálytanácsos
országgyűlési képviselő

Budapest, II. Olasz fasor 45/b.

Budapest, 1940. III. 2.

Mélyen tisztelt Apát Úr!

Nem felejtkeztem meg ígéretemről, hogy az emléktemplom építésével kapcsolatos 19.000 P. fuvarköltség megtérítésének elengedése ügyében eljárjak. Többször voltam fent a Kultuszminisztériumban, de csak most jutottam hozzá, hogy az aktába is betekintsek, amelyből aztán megállapítottam, hogy az egyházközség engedélyt kapott arra, hogy az említett összeget folyó évi ősztől kezdődően tízévi egyenlő részletekben fizesse be. A követelés elengedése, illetve a kincstár által való kifizetése tekintetében csak akkor járhatok el, ha ilyértelmű kérvény érkezik be az egyházközségtől a Kultuszminisztériumba. Tisztelettel kérem ezért a Főtiszttelendő Apát urat, hogy a 19.000 P. fuvarozási költség elengedése, illetve a kincstár által való átvállalása ügyében megszerkesztett kérvényt hozzám megküldeni szíveskedjék, hogy én azt személyesen adjam át Stolpa államtitkár úrnak, akinek a figyelmét igen melegen akarom felhívni a kérés teljesítésére.

Még élénken az emlékezetemben van az a gyönyörű kép, amelynek tanúja lehettem, a Hunyadi emléktemplomban részt vett misén. Nagyon örvendenék, ha szolgálatokat tehetnék úgy az apát úrnak, mint egyházközségének.

Kérem, fogadja Főtisztelendő Apát Úr mély tisztleletem és őszinte nagyrabecsülésem nyilvánítását, amellyel maradok

igaz híve

Szakáts Pál

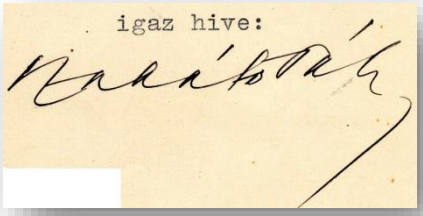

Nagyságos és Főtisztelendő

Fájth Jenő úrnak

apát plébános

Báta.

KÖZPONTI
EGYHÁZMŰVÉSZETI
HIVATAL
BUDAPEST, IV. FERENCIEK
TERE 7.
II.lépcső, I. emelet. 5.
TELEFON: 188-366

189/1940.sz.

Nagyságos és Főtisztelendő Plébános Úr!

A bátai Szentvér templom számára beszerzendő szobrok ügyében folyó hó 1-én kelt nb. soraira alábbiakban van szerencsém megadni válaszomat:

Igaz örömmel látom, hogy Nagyságod a szoborbeszerzések ügyét – az egyházi és egyházművészeti vonatkozások biztosítása szempontjából milyen helyesen fogja fel. Hársfából faragott, művész által készített 140 cm magas Immaculata szobor, 1.30-1.50 cm-es hársfából faragott Úrsír corpus cca. 550-550 pengőbe, 60 cm magas hársfából faragott művészi feltámadt Krisztus szobor pedig cca. 300-350 pengőbe fog kerülni. Ajánlom, hogy szíveskedjék Martinelli Jenő szobrászművészhez fordulni, /címe: Budapest, X. Százados-út Művésztelep/ aki a fent jelzett árakon el fogja vállalni a munkát. Miután igen közel van már a nagyhét, úgy gondolom, hogy a szobrászművész modelljét lehetne talán legjobb esetben az idén felhasználni. Nagyhét után történhetne a kifaragás. Művészi munkát nem lehet rövid idő alatt kívánni. A művésznek foglalkoznia kell a tárggyal, új alkotást kell megtervezni, melynek önállónak, eredetinek, liturgiai szempontokból is helyesnek kell lennie. A művésznek műtermében nem állanak készen szobrok – mint a kegyszerkereskedőknél a tucatáruk. A szobrászművész foglalkozik a témával és azt érleli magában. Vázlatokat készít, tökéletesíti elgondolását. Ha a modellt elkészítette, a kivitelben is kifogástalan munkát kell adnia. Mindehhez pedig idő kell. Ezt a szempontot figyelmébe ajánlom Főtisztelendő Plébános Úrnak, hogy a cél, valóban művészi szobrok beszerzése biztosítva legyen. Egyébként a modelleket elkészültük után felülbírálom, a faragást is ellenőrizni fogom.

Rámutatok még arra, hogy mennyire fontos a hívőknek is az, hogy művészi munkát adományozzanak. A tucatmunkák krajcárt sem érnek, mégis rájuk menne 800 pengő. 1.200 pengőért maradandó értéket kapnak. Itt van a kérdés lényege.

Készséggel állva a továbbiakban is nb. rendelkezésére, teljes tiszteletem őszinte nyilvánítása mellett maradtam

Budapest, 1940. március hó 4-én

Főtisztelendő Plébános Úrnak

Dr. Molnár Ernő

püspöki tanácsos, a Központi
egyházművészeti Hivatal igazgatója, a
Képzőművészeti Főiskola r. tanára.

P. H.

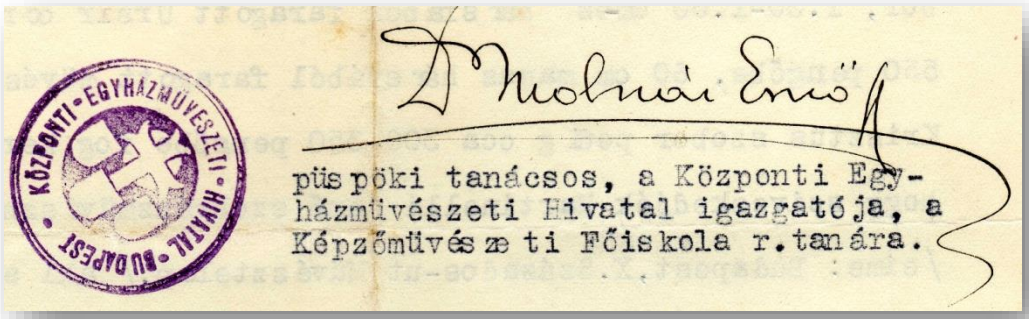

Nagyságos és Főtisztelendő

F Á J T H J E N Ő úrnak,

plébános

B Á T A.

D. J. K. Budapest, 1940. márc. 15.

Mélyen tisztelt Plébános Úr!

A pénzküldeményt megkaptam, s köszönettel nyugtázom. A kért oltártervrajzot ezennel visszaszármaztatom. – Ami a feltámadt Krisztus szobrot illeti, úgy oldottam meg, amint óhajtani méltóztatott – tehát hordozható is. - Jelenleg a Corpuson dolgozom és a Mindenható kegyes segítségével el is készülök vele, azonban igen jó lenne, ha valaki után lehetne érdeklődni, vajjon nem-e jön fel valami egyéb ügyben Pestre, mert mint podgyászt vihetne el. Félő, hogy a posta 2-2 ½ napi út (levél bélyegzés után következtetve) ez sok a jelene esetben, - de meg a Corpus önsúlya talán meghaladja a postai súlyt (20 kg.) akkor csak teher árunak adhatom fel, - ami viszont csak ünnepek után érne oda, - persze erről biztos tudomást kellene szereznem. Az én munkám a Corpust illetőleg szerdán délig tart, - a feltámadt Krisztus agyag mintája már kész, s hétfőn öntik gipszbe, ez kedden készen lesz.

Fontos lenne tudnom, hogy min fogják vinni majd, mert az odaerősítés problémáját még ennél meg kell oldanom, - nehogy leessen és összetörjön. – Így hát ezeket illető kegyes válaszával kell terhelnem, az amúgy is jelenleg túlterhelt idejében, ezért szíves elnézését kérem, de a kérdések fontossága az ügy illetve célunk érdekét szolgálja.

Kérem, ezúttal is méltóztassék fogadni őszinte nagyrabecsülésem és mély tiszteletem nyilvánítását

Martinelli Jenő

U. i. A szobrokat úgy egyházi, mint művészi szempontból, megnyugtatás céljából az Egyházművészeti hivatalnak bemutatom.

Da. J. K. Budapest, 1940. március 26.

Nagyságos és főtisztelendő
Fajth Jenő
c. apát plébános úr
Báta.

Mélyen tisztelt Plébános Úr!

Nagyon sajnálom, hogy az ünnepekre nem tudtam kedves meghivásának eleget tenni, gátolt ebben a légcső és tüdőhurutom, mit a nálam levő Úr személyesen is konstatált, - egyébként az ünnepek alatt szobafogságra vagyok kárhoztatva.

Tisztelettel bátorkodom érdeklődni, hogy megoldásaim megnyerte-e a tetszésüket? Mint azt a megbizottuknak élőszóval is előadtam , hogy a fantasztikusan rövid idő alatt nem lehetett a teljes finom kidolgozás elvégezni (az átszellemült arcok stb.), de mégis lehetővé vált a Mindenható kegyelméből, hogy a szobrok ott lehettek, - (remélhetőleg épségben).

Ismételten kérem Nagyságodat, hogy az esetleges észrevételeit velem közölni méltóztassék. – Egyben érdekelne, hogy mikor kapom a mintákat vissza a további munkálatokra.

Mária szobrot már elkezdtem, az arra vonatkozó esetleges óhajait is kérem.

Maradtam nagyrabecsülésem és mély tiszteletem nyilvánitva

Martinelli Jenő

szobrászművész

SZABÓ GYULA
EGYHÁZIRUHA MŰINTÉZETE
FLEMMICH A. FIAI
TEMPLOMI RUHAANYAG, ZÁSZLÓSELYEM
MŰSZOVÓGYÁR KÉPVISELETE
BUDAPEST
IV., PROHÁSZKA OTTOKÁR-U. 10.
TELEFON: 180—863.
Postatakarékpénztári csekkszámla: 5.175.

Uj telefonszám: 180-463

SZÁMLA.

BUDAPEST, 1940 április 11

Főtisztelendő

Róm.kat.Plébánia részére

Báta

			Egységár	Összeg P	fill.
	1	őskeresztény miseruha és tartozékai,fekete tisztaselyem Chappe anyagból,kettős selyempaszomány clavival Himzett PX emblémával,Ia.selyem béléssel,selyemzsinór szegéssel és selyem rojtal,a tartozékok himzett PX. és kereszt emblémával,stb.		90.	--
		portó:		-.	80
				90.	80

90.80 aranypengő

KÖZPONTI
EGYHÁZMŰVÉSZETI
HIVATAL
BUDAPEST, IV. FERENCIEK
TERE 7.
II.lépcső, I. emelet. 5.
TELEFON: 188-366

336/1940. sz.

Nagyságos és Főtisztelendő C. Apát, Plébános Úr!

Nagybecsű sorait és a bátai Szentvér templomról készült képeket köszönettel kézhez kaptam. A fényképeket hivatalunk tervtárában elhelyeztük.

Az Immaculata szobor ügyében utasítottam Martinelli szobrászművészt az adatok és egy a modellről készítendő fénykép megküldésére. A szobor magassága egyébként 1.60 m lesz.

Legnagyobb készséggel állva a továbbiakban is rendelkezésére, teljes tiszteletem kifejezése mellett maradtam

Budapest, 1940. április hó 20-án

Nagyságodnak

Dr. Molnár Ernő

püspöki tanácsos, a Képzőművészeti
Főiskola r. tanára, a Központi
egyházművészeti Hivatal igazgatója

Nagyságos és Főtisztelendő
F Á J T H J E N Ő úrnak,
c.apát, plébános

B Á T A.

Da. J. K. Budapest, 1940. április. 27.

Mélyen tisztelt Plébános Ur!

Mélyen tisztelt Plébános Úr!

Becses levelére válaszolva értesítem, hogy a 300.- p-t köszönettel kézhez vettem, a szobrok is megjöttek, sajnos több darabban, - no de segítettem rajta.

Az Immaculata szoborra vonatkozólag megjegyezni óhajtom, hogy szépen haladok vele, tanulmányozom, a napokban már befejezem, s az Egyházművészeti bizottság átvétele is megtörténik a közelben, miről értesítést és fényképet is küldök. A szobor magassága 160 cm, szélesség mérete még nem végleges, ez a munka közben többször változik. – Glória lesz a fejen, polychromírozva nem lesz, mert ez a művészi komolyság valamint a monumentalitás rovására menne. – Nagyon kérem Nagyságodat, hogy a rendelőkkel méltóztassék megértetni, hogy további árengedményt már nem tudok nyújtani. Tájékoztatásképp megemlítem, hogy pl.: a Mária szobor faragásáért csupán 430 p-t fizetek ki, - a faanyag a télen 120-130 p. volt köbmétere, most 210 p. s így tovább, nem beszélek a gipszmodell készítéséről, a munkabérek állandó emelkedéséről stb.

Úgy a Mária, mint a Jézus glóriája aranyozva, s a szobrok patinálva lesznek, - ez emeli a hatást.

Mindezek után kérem Nagyságodat, fogadja nagyrabecsülésem és mély tiszteletem nyilvánitását

hive

Martinelli Jenő

szobrászművész

hive
Martinelli Jenő
szobrászművész

Da. J. K. Budapest, 1940. május 30.

Nagyságos és főtisztelendő
Fajth Jenő apát plebános ur

Nagyságos és főtisztelendő

Fajth Jenő apát plebános ur

Báta.

Mélyen tisztel Plebános Ur!

Nehezen fogtam az íráshoz, hogy Nagyságod levelét megválaszoljam, mert hiszen óhaját kizárólag rajtam kívül álló okoknál fogva teljesíteni, bár mennyire is szerettem volna, - nem tudtam. Fellette boszantó rám nézve, hogy az aránylag kis dolgok késnek a befejezéstől, - de mint említém, - oka nem vagyok, majd Isten segitségével személyesem fogom előadni. A Jézus és a Korpusz rövidesen kész lesz, s rögtön feladom, az Immaculatára vontkozólag volna indítványom, ezzel quázi ellensúlyozni szeretném az a sajnálatos dolgot, hogy óhaját teljesiteni nem tudtam.

Egyidejűleg küldött mintakövet méltóztassék megnézni, én hajlandó vagyok minden külön díjazás (ráfizetés) nélkül elkészíteni, - ezzel 100%-os értéknövelést produkálok, - s az oltárral teljes harmóniába hozhatnám a szobrot, s így sokkal harmonikusabb, monumentálisabb lenne, és nincs kitéve a mostani megbizhatatlan fák szeszélyének, továbbá 24 nap alatt el is készülhetne a Korpusz is szép lenne ebből az anyagból. –

Kérem tehát, Nagyságod válaszát, hogy óhajtják-e, és mattan, vagy gyengén fényezve? Ha tetszik, ugyan így elkészíteném a Korpuszt is. Egyébként küldök fényképet is.

Kérem, fogadja nagyrabecsülésem és tiszteletem nyilvánitását

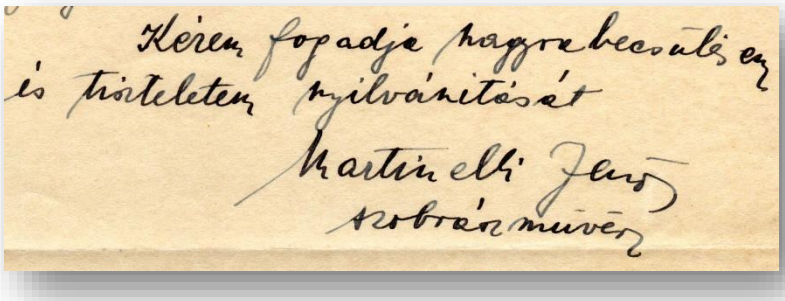
Kérem fogadja nagyrabecsülésem
és tiszteletem nyilvánitását
Martinelli Jenő
szobrászművész

Martinelli Jenő

szobrászművész

Az agzag modellről
készült felvétel.

1712/1940. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát, Plébános Úr!

Folyó évi június 6-án 216. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán jelen soraimmal megengedem, hogy Nagyságod szentségtartó, ciborium, és kehely aranyoztatás költsége címén a bátai plébániatemplom pénztárából 152.- /Egyszázötvenkettő/ pengőt kifizethessen.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1940. június 14.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök

EGYHÁZMEGYEI SZÁMVEVŐSÉG 1890 PÉCSETT

Hanny Ferenc
püspöki ált.helynök.

Nagyságos

F á j t h J e n ő Úrnak

c. apát, plébános

B á t a.

Da. J. K. Budapest, 1940. junius 14.

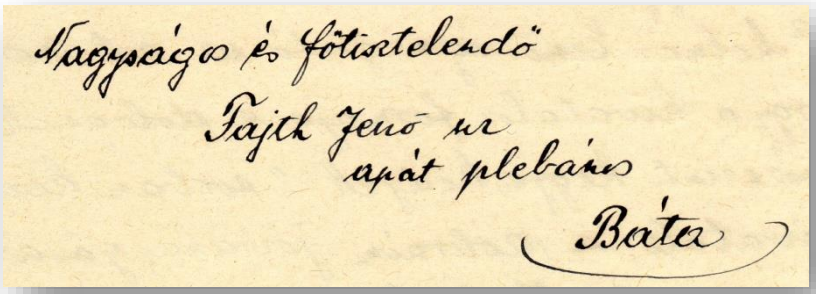
Nagyságos és főtisztelendő
Fajth Jenő ur
apát plebános
Báta

Nagyságos és főtisztelendő

Fajth Jenő ur

apát plebános

Báta.

Nagybecsű levelére válaszolok az alábbiakban, Bizony az Egyházművészeti hivatalban voltam a kőmintával, ez egy saját ötvözetű műmárvány készitmény, élettartama különösen védett helyen (nem szabadban) infinitum. – Bpesten a csepeli templomban a Jézus szive főoltár cc. 250 cm.-es szobra, valamint két mellékoltár szobrai is ebből az anyagból készültek annak idején, a tervező épitésze pedig a Közmunkák tanácsának alelnöke. Speciel Dr. Molnár Ernő igazgató úrnak elvi álláspontja a fa vagy nemes anyag. – Istenem! – azonban a nemes anyaghoz pénz is kell, még pedig tekintélyes összeg, pl. az Immaculata márványból kb. 2.000. p.-be kerülne. Én már intézkedtem a fába való faragtatást illetőleg.

Az Egyházművészeti hivatal, illetve Dr. Molnár Ernő igazgató úr azt mondotta, hogy a hivatalos formája a dolognak az, miszerint kegyeskedjék 2 sorban kérni a hivatalt a szobraim jóváhagyására, ők azonnal elküldik az engedélyt az illetékes Püspöknek, ki viszont Önhöz juttatja Plébános Ur. (Circulus vitiosus). Egyébként Dr. Molnár Ernő igazgató úr az elkérte a szobrok nagyított fényképét a hivatal művészi gyűjteménye részére. Ezzel azt hiszem, 100%-ig lemárkázta.

A feltámadás Jézus szobrát Isten segítségével jövő héten elküldöm.

Kérem Nagyságodat, ezúton ismét fogadja nagyrabecsülésem és mély tiszteletem nyilvánitását,

hive

Martinelli Jenő

Da. J. K. Budapest, 1940.julius 9.

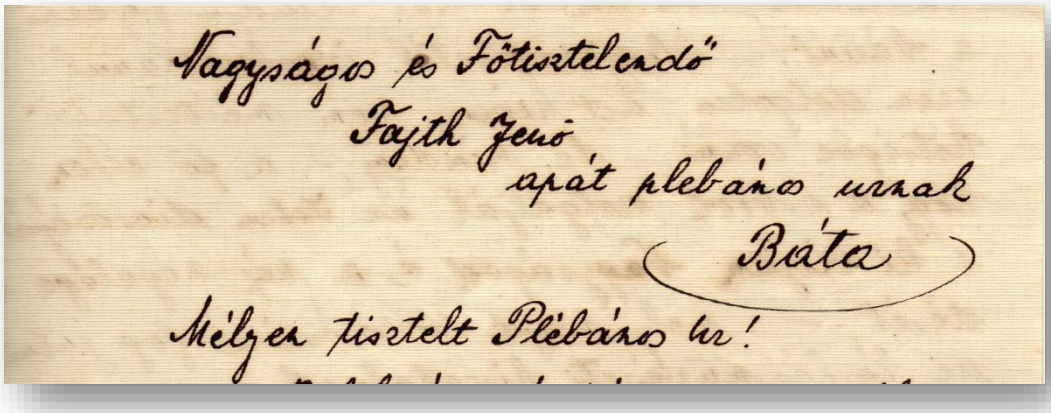
Nagyságos és Főtisztelendő
Fajth Jenő
apát plebános urnak
Báta
Mélyen tisztelt Plébános Ur!

Nagyságos és főtisztelendő

Fajth Jenő

apát plebános urnak

Báta.

Mélyen tisztelt Plébános Ur!

A feltámadás Jézus szobra elkészült fába. Tisztelettel kérdem, hogy milyen szinűre patináljam? Sárgás, barnás, zöldes vagy ó-bronzra? Ezeket a szineket találom részemről a legelőnyösebbeknek. Válasz kézhezvétele után másnap már postára is adom.

Az Immaculata szobor mintáját is átdolgoztam, - uj fejet kapott, - hogy ne bántsa a népet az a gondolatuk, hogy litván Máriát kaptak. – Azért is nem küldöttem eddig a Nagyságod által kért fényképeket. – Az átalakitott (zászlótartó) Jézus már a faragónál volt, az Immaculata pedig átalakitás alatt, - de most majd potolom. Egyébként már faragják, sajnos, aki eddig faragta bevonult, a másodiknak adtam, azt is behivták, most adtam egy harmadiknak, remélem, ez már be tudja fejezni a Máriát. – Hogy ráfizetek irgalmatlanul ezen dolgokra azt hiszem, nem méltóztatik kétségbe vonni, - de mindegy, - a fő célom, hogy a szobrok szolgálják az Isten dicsőségét, - s ki vivjam Nagyságod és a nép megelégedését, - mely majd tudomására fog jutni az Egyházművészeti hivatalnak is.

Nagyon kérem Főtisztelendő Urat, legyen kegyes részemre a munkák további folytathatására 250 p-t kiutalni, - eredetileg nem szándékoztam kérni, amíg le nem szállitottam az elsőt, - de ugy össze van gabalyodva az ügyem a behivások miatt, 3 országzászlót, 2 hősi emléket készitettem s szállitani nem lehet, mert a vezetőségek mind bevonultak, - helyzetem a lehető legkellemetlenebb.

Ne méltóztassék tehát neheztelni kérésem miatt reám, s kérem annak lehetőségét.

Fogadja Nagyságod ezuttal ismét nagyrabecsülésem és mély tiszteletem nyilvánitását

Martinelli Jenő

szobrászművész

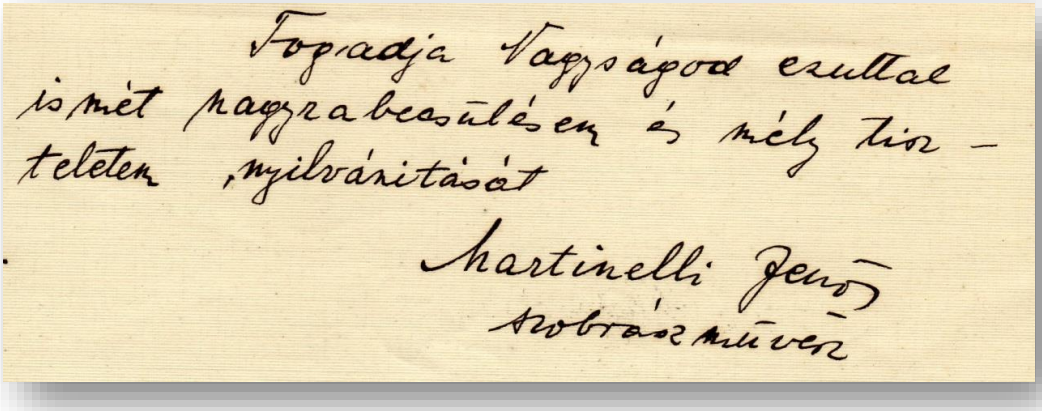
Fogadja Nagyságod ezuttal
ismét nagyrabecsülésem és mély tisz-
teletem nyilvánitását

Martinelli Jenő
szobrászművész

ad 2580/1940. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát, Plébános Úr!

Folyó évi szeptember 1-én 318. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán értesítem Nagyságodat, hogy a bátai Szent Vér templom számára a ./. alatt idezárt fényképek szerinti szobrok beszerzésére és a templomban való elhelyezésére az engedélyt megadom a Stat. Syn. 463. §-a értelmében.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok

Pécs, 1940. szeptember 13.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

Dr. Hanny Ferenc

püspöki ált. helynök

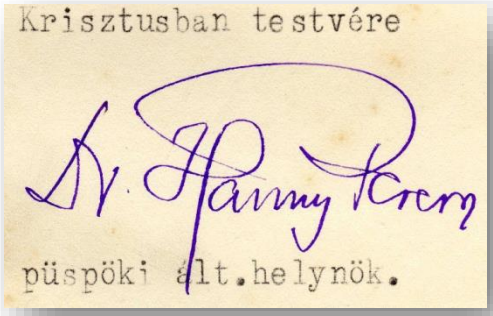

Nagyságos

F á j t h J e n ő Úrnak

c. apát, plébános

B á t a.

Bátai Szentvér Templomhoz szükséges egyéb dolgokról

Bátai Szentvér Templomhoz szükséges egyéb dolgokról.		
1 drb 430 cmtr hosszú 50 széles 36 x 10-es vaslétra 160 fog	P.	42.00
1 drb 375 cmtr hosszú 50 széles 36 x 10-es vaslétra 160 fog	P.	38.00
2 drb vaslétra felszerelés	P.	20.00
2 drb vizeresztő horganylemez 210 x 127 cmtr 1.5 m/m-es vastag	P.	96.00
1 drb vizeresztő horganylemez 120 x 92 cmtr 1.5 m/m-es vastag	P.	26.00
3 drb vizeresztő horganylemez felszerelés és elkészítése	P.	35.00
1 drb 693 x 413 x 8 m/m-es barna üveg	P.	9.00
1 drb 600 x 600 x 8 m/m-es fehér üveg	P.	8.80
1 drb 675 x 555 x 3 m/m-es fehér üveg	P.	7.60
Tetőfedő javítás munkadíja	P.	45.00
Összesen:	P.	327.40

Pozsgai Imre

Esetleges árváltozások joga fenntartva.

Báta, 1940, évi november hó 13-án.

Pozsgai Imre
POZSGAI IMRE
épüleg, géplakatos és
gépészkovács
BÁTA, (Tolna m.)

450/1943. A bátai plebánia hivataltól.

Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság!

A bátai Szentvér templom berendezésének 4.300 pengős költségéből 1943. január 1-én még 1000 P. tartozás állt fenn. Az Oberbauer A. Utóda templomberendező cég sürgős törlesztésre szólította fel a plébánia hivatalt. A templom pénztára nem rendelkezett megfelelő összeggel e célra, mert az abban visszatartott pénz a pénztár vizsgálat jegyzőkönyvének indokolásában a villanyvilágítás bevezetése esetén a villanyégők beszerzésére volt szánva. Ezért a plebános a sajátjából fizetett ki az Oberbauer cégnek 700 pengőt.

A villany bevezetése egyelőre anyaghiány miatt nem remélhető.

Alázattal kérem a Főtisztelendő Egyházmegyei Hatóság kegyes engedélyét, hogy a már kifizetett 700 pengőt a templom kiadásai közé vehessem fel, a még hátralékos 300 pengőt pedig kiutalhassam a Szentvér templom pénztárából.

A Szentvér templom pénztárának állapota most.

Zsinkó János
K. Varga József
templomgondnokok

Fájth Jenő
c. apát, plebános

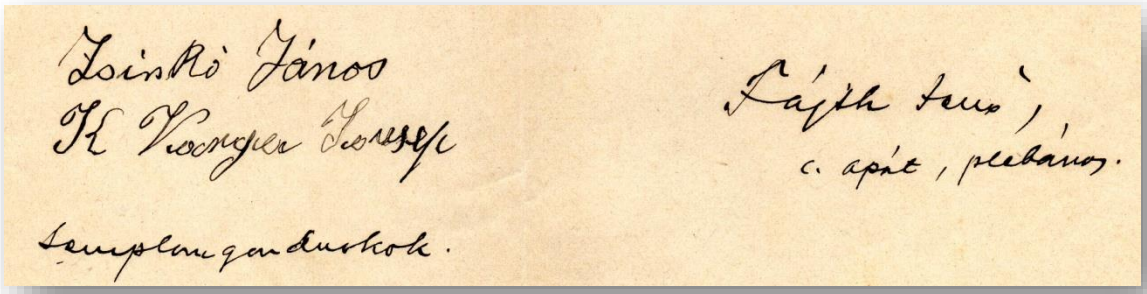

K i v o n a t

A Bátai Legeltetési Társulat 1943. évi március hó 21-én tartott tavaszi rendes közgyűlése alkalmával készült jegyzőkönyvből.

Jelen vannak: Elnök: K. Tóth István, 2. Sümegi Mihály, 3. vitéz Ónody Géza Báta község mint erkölcsi testület képviseletében, 4. vitéz Pirisa István, 5. Soós Mihály, 6. Máté János, 7. Balázs Mihály, 8. Siklósi János, 9. Szántó József, 10. Balogh János, 11. Sümegi Péter, 12. Pozsgai Imre, 13. Balázs Károly, 14. Halász Ferenc, 15. vitéz Dancs Ignác, 16. Bari József, 17. Szántó Mihály, 18. Ivánka Ferenc, 19. Vörös Mihály, 20. Imrő Péter, 21. Berényi Imre, 22. Bodó János, 23. Angyó István, 24. Balogh József, 25. Horgász István, 26. Cz. Kiss Mihály, 27. Máté János, 28. Keresztes János, 29. Molnár László.

Összes 29 legeltetési társulati tag.

Elnök üdvözli a közgyűlésen megjelenteket és megállapítja, hogy a közgyűlés egybehívása szabályszerűen történt és az alapszabályok 36. §-a értelmében határozatképes. A közgyűlést megnyitja, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Berényi Imre és Bari József legeltetési társulati tagokat.

2/1943. kgy. sz.

Előadó jegyző felolvassa a Bátai R. Kath. Hitközség kérelmét, amelyben az újonnan épült „Szentvér” templom részére vásárolt harang árához 3000.- P. hozzájárulást kér. A legeltetési társulat közgyűlése 9/1939. számú határozatával már megszavazott harangbeszerzés céljára 2.500.- P.-t, de ez a határozat nem nyert jóváhagyást és így nem volt kifizethető az összeg. A r. kath. egyházközség a hiányzó összeget kölcsön útján pótolta, de a kölcsön visszafizetésére fedezete nincs. Elnök határozatot kér.

H a t á r o z a t.

A közgyűlés egyhangú közfelkiáltással kimondja, hogy a bátai r. kath. egyházközség részére fizet segély címén 3.000.- pengőt, azaz Háromezer pengőt, amit az egyházközség a

harangbeszerzés céljára felvett kölcsön visszafizetésére köteles fordítani. Fedezetnek a megtakarításokat jelöli meg.

K. M. F. T.

K. Tóth István sk. elnök, Kreskay László s. k. jegyzőkönyvvezető, Berényi Imre s. k . Bari József s. k . hitelesítők.

A jelen kivonat hiteléül:

Báta, 1943. április hó 5.

Kreskay László
jegyző

Bizonyítjuk, hogy ezen véghatározat 15 napi fellebbezési jogra való figyelmeztetés mellett községünkben 1943. évi március hó 22. napján dobszó útján kihirdettetett. Ellene fellebbezést nem adott be senki.

Kelt Báta, 1943. évi április hó 6 nap

Kreskay László jegyző,

K. Tóth István elnök

ad 1242/1943. szám.
Válasznál szíveskedjék e számra hivatkozni.

A pécsi püspöktől.

Nagyságos C. Apát, Plébános Úr!

Folyó évi május 1.-én 222. szám alatt kelt felterjesztése kapcsán tudomásul veszem, hogy Nagyságod a bátai egyházközségnek a Szent Vér templom harangjai beszerzésére felvett 3.000 P-ős kölcsön ügyét véglegesen rendezte.

A bemutatott jegyzőkönyvet ./. alatt mellékelten visszaküldöm.

Egyébként buzgó imáiba ajánlottan vagyok.

Pécs, 1943. május 3.

Nagyságodnak

Krisztusban testvére

+ Ferenc

püspök.

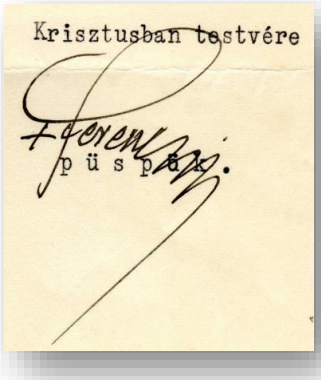

Nagyságos

F Á J T H J E N Ő úrnak

c. apát, plébános

B á t a.

Pécs, 1949. január 12.

Igen Tisztelt Plebános Ur!

Balogh János barátom Kanadából megkért, hogy tudjam meg: milyen volt az a miseruha, amelyet annak idején Hunyadi László ajándékozott a bátai monostornak. Ugyanis én Jánostól a pécsi Miasszonyunk zárda beteg – sajnos azóta elhunyt – , főnöknője részére streptomycint kértem és kaptam. Ellenszolgáltatásképen a mostani lehetőségeknek megfelelően felajánlottam Jánosnak, hogy a kedves Nővérek a bátai templom részére szívesen végeznének bármilyen munkát, miseruhákat javítanának, csinálnának. Erre az ajánlatomra írta nagylelkű barátom, hogy Amerikából megküldené a szükséges anyagot, bársonyt stb., csak az a kikötése, hogy az a miseruha fejedelmi legyen. Ezért kérem Plebános Urat: szíveskedjék nekem megírni, vagy ha lehet, valakivel le is rajzoltatni, milyen volt a miseruha –, milyen és mennyi anyag kell hozzá. Természetesen ezt csak akkor kérem, ha ebben az ügyben Mater Adalberta –, szándéka szerint –, nem kérte volna már ezeket az adatokat. Ha Bátán nem lennének meg a kért adatotok, talán Plebános Ur tud felvilágosítást adni, honnan lehetne ezeket megszerezni.

Plebános Ur szíves fáradozását előre is megköszönve vagyok

kiváló tisztelője

Pécs, 1949. január 12.

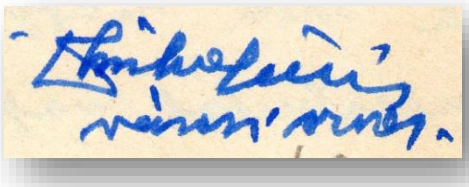

SZEGED-BELVÁROSI RÓM. KAT. PLÉBÁNIAHIVATALTÓL

Főtisztelendő

V I D A I S T V Á N úrnak

plébános

B á t a

Tolna vm.

Kedves Plébános Úr!

Hálásan köszönöm a bátai búcsújáró hely leírását, amelyet gondos áttanulmányozás után mellékelten visszaszármaztatok, miután hihetőleg nem sok példány van belőle s ami engem érdekelt, azt meg is találtam benne.

Ha a közlekedési viszonyok – beleértve az anyagi lehetőséget is – annyira javulnak, hogy könnyebben utazhatunk, szeretnék egyszer személyesen is odazarándokolni, mert módfelett érdekel és vonz a múlt, abban is hazám szent helyeinek története.

Szíves jóságát ismételten megköszönve vagyok

Szeged, 1949. november hó 9.

oltártestvéri üdvözlettel:

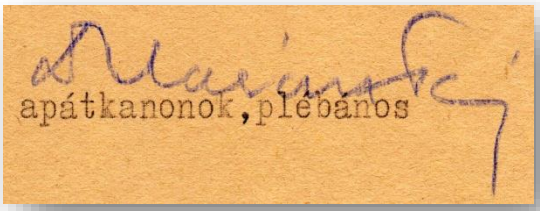

A Szent Vér templom tervrajza

Lechner Lóránd okleveles építészmérnök munkája

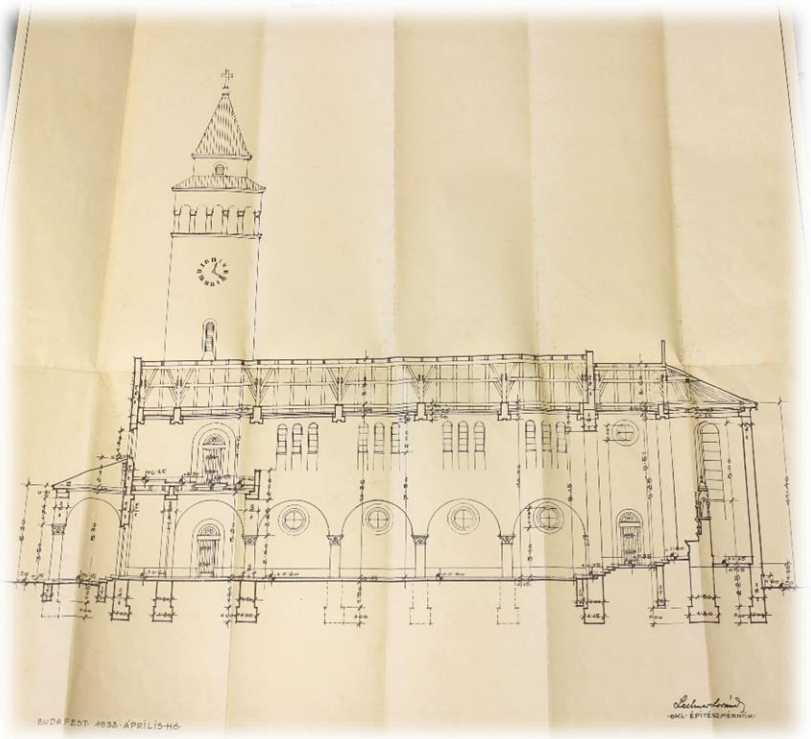

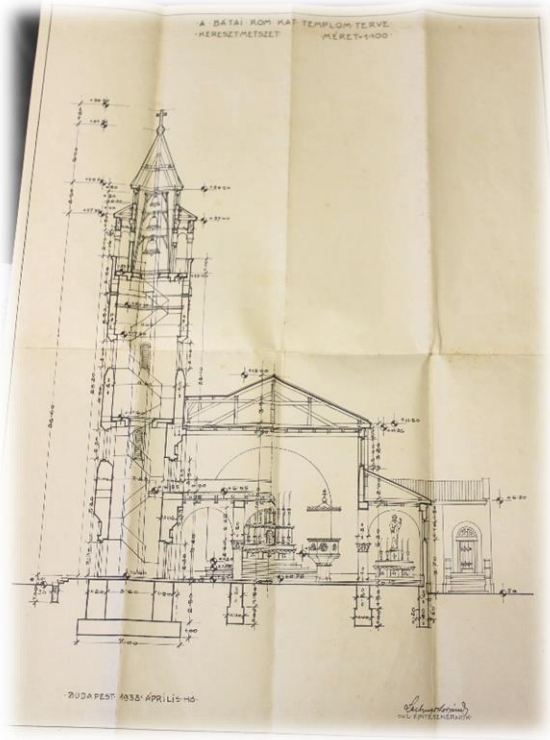

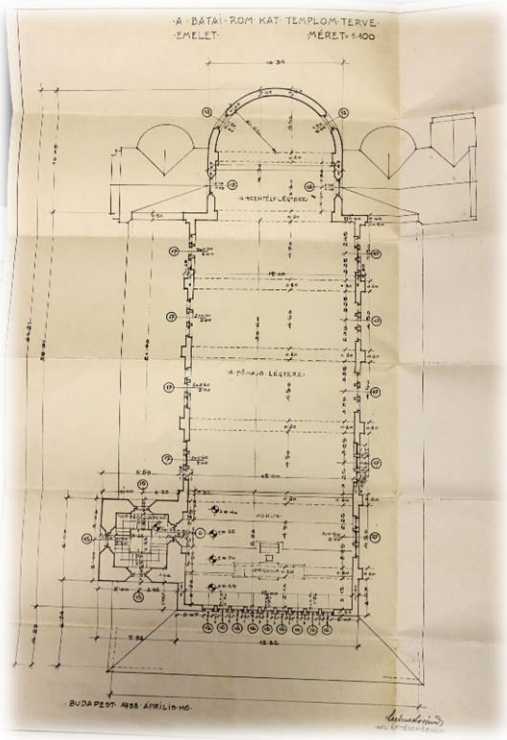

A Szent Vér templom belső berendezési költségeinek részbeni fedezéséhez megnyitott gyűjtőkönyv

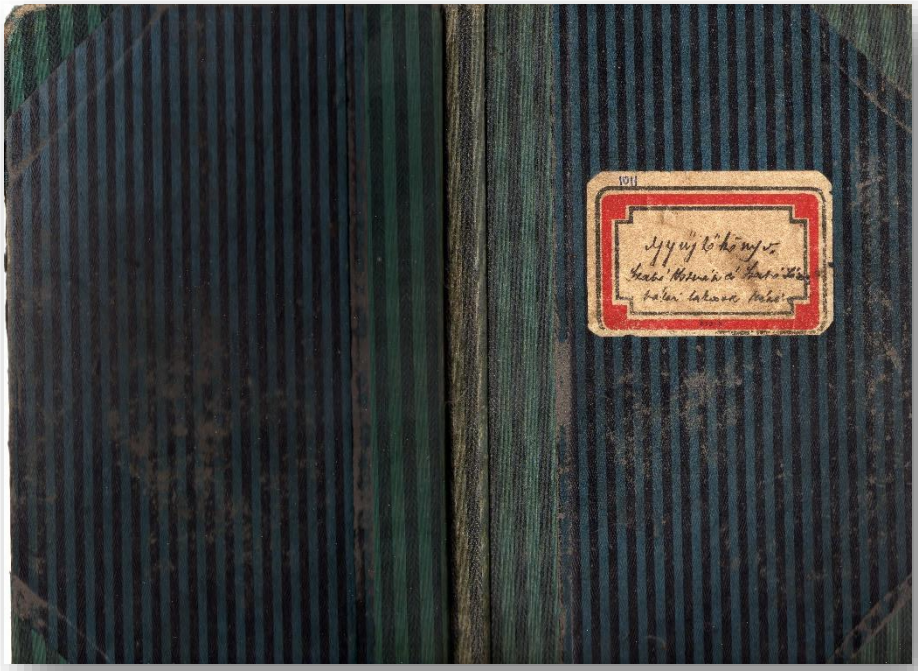

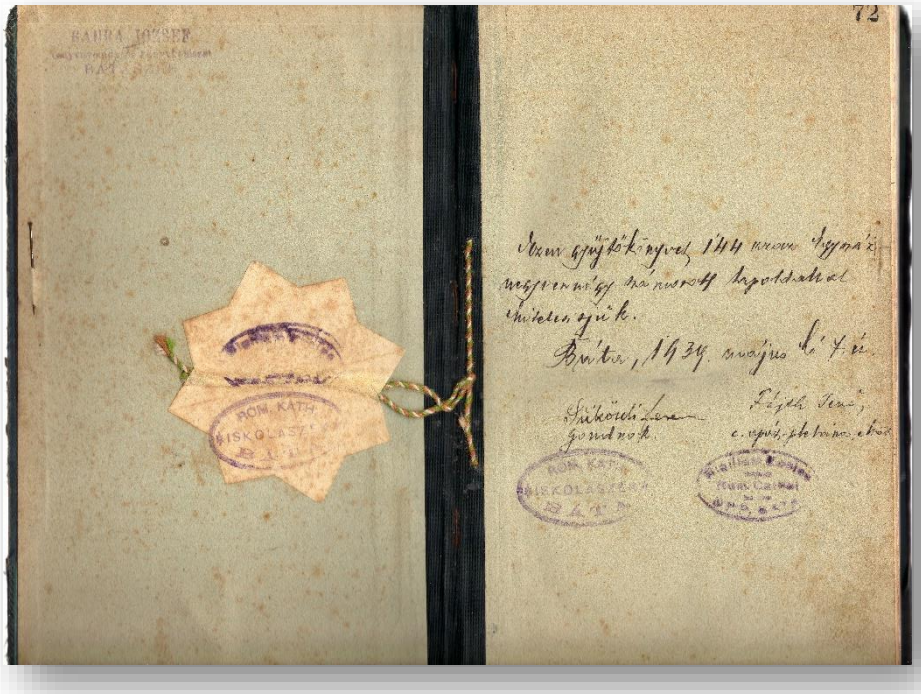

Alólírottak igazoljuk, hogy a gyűjtés a bátai Ihungyári emlékkompkon belső berendezési költségeinek részben fedezésére szolgál, a gyűjtést Tolnavármegye elnökének Tolnavármegye szám alatti engedélyével.

A gyűjtés Szabó István a Szabó József bátai lakosa fogják végezni, akik ezzel a bátai r. kath. kiskönyvtár számára vállal megbízatnak.

Báta, 1939. május hó 7.-én.

Sükösdi Ferenc
gondnok.

Fájth Jenő,
r. kath. plébános, elnök.

ROM. KÁTH. ISKOLASZ. BÁTA

Fájth Jenő
Rom. Cathol.
BÁTA

Látom:
Szekszárd, 1939. május hó 8-án.

TOLNA VÁRMEGYE ALISPÁNJA

alispán

		P. fill.			átalány	P. fill.
1	Dr. Szabó Jenő, szolgabíró	15.–	21	PIRNITZER JÓZSEF ÉS FIAI		2.–
2	Bongott Edvin	5.–	22	N. N.		1.–
3	Pongrácz Fabio	2.–	23	Szeckelmann Gy.		1.–
4	Szerdy Lajos	1.–	24	Dr. Julin Jenő		100.–
5	Pongrácz Gy.	1.–	25	Szabó		1.–
6	Kholatek	2.–	26	Kardos Gyula		1.–
7	Szigmund Ferenc	3.–	27	Dr. Alföldi		2.–
8	Dr. Molnár	1.–	28	[illegible]		2.–
9	Szekeres Sándor	2.–	29	[illegible]		2.–
10	[illegible]	1.–	30	W. N.		1.–
11	Szücs	2.–	31	[illegible]		1.–
12	Szabó Tivadar	2.–	32	[illegible]		1
13	[illegible]	1.–	33	Magyar-Hollandi Biztosító R. T. Tolna-megyei főügynöksége		1.–
14	Dr. Alföldi Sándor	2.–	34	[illegible]		1.–
15	Dr. Julin Jenő	2.–	35	Szabó [illegible]		5.–
16	Dr. Szmrczek	4.–	36	Kelich József		1.–
17	Gazdák Biztosító Szövetkezet szekszárdi vezérképviselősége	2.–	37	N. N.		1
18	Dr. Szekeres [illegible]	1.–	38	[illegible]		1.–
19	Dr. GULYÁS JÓZSEF Tolnavármegye tb. főügyésze	1.–	39	Nagy		–.30
20		1.–	40	Kertész		–.20

		átvitel 119 50			átvitel 266 50
41	[illegible]	5 —	61	[illegible]	20
42	dr. Kocsódi Károly	1 —	62	[illegible]	50
43	[illegible]	— 50	63	[illegible]	20
44	Jakab Tamás	5 —	64	[illegible]	2 —
	[illegible]	5	65	[illegible]	1 —
	[illegible]	1 —	66	[illegible]	10 P.
	[illegible]	1 —	67	[illegible]	1 —
	[illegible]	1 —	68	[illegible]	1 —
	dr. Barcsó Béla	— 50	69	Palusny Lajos	50
	[illegible]	1 —	70	N. N.	50
	[illegible]	1 —	71	N. N.	50
	Szekszárdi Takarékpénztár	20 —	72	N. N.	50
	[illegible]	10	73	N. N.	1 —
	[illegible]	— 50	74	[illegible]	50
	Fülöpné	1 00	75	[illegible]	2 —
	[illegible]	1 00	76	[illegible]	2 —
	SZEKSZÁRDI HEFBANK KÖVETKEZET	10 —	77	Steinerbert	50
	[illegible]	10 —	78	[illegible]	1 —
	[illegible]	— 50	79	[illegible]	1 —
	Magyar Általános Hitelbank SZEKSZÁRDI FIÓKJA	10 —	80	[illegible]	50
		266 50			291 60

		átvitel 291 60			304 50
81	[illegible]	50	101	[illegible]	— 30
82	[illegible]	1 —	102	[illegible]	50
83	[illegible]	— 50	103	[illegible]	1 —
84	[illegible]	50	104	[illegible]	1 —
85	[illegible]	— 20	105	[illegible]	1 —
86	[illegible]	[illegible]	106	[illegible]	19
87	[illegible]	1 —	107	[illegible]	50
88	[illegible]	2 —	108	[illegible]	— 50
89	[illegible]	— 40	109	[illegible]	— 50
90	[illegible]	1 —	110	[illegible]	19
91	[illegible]	50	111	[illegible]	1 —
92	[illegible]	— 50	112	[illegible]	40
93	[illegible]	1 —	113	[illegible]	1 —
94	[illegible]	1 —	114	[illegible]	1 —
95	[illegible]	— 50	115	[illegible]	— 50
96	[illegible]	1 50	116	[illegible]	20
97	[illegible]	1 50	117	[illegible]	1 —
98	[illegible]	1 00	118	[illegible]	— 50
99	[illegible]	— 30	119	[illegible]	— 50
100	Bodoy Gusztáv	1 —	120	[illegible]	50
		304 50			344 50

átvitel 31990

121		
122		1 —
123	Bátaszék-Sárköz Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság.	25 —
124	Nemesi Károly	5 —
125	Bácsbakodi Hangerőmű Szövetkezet RÉSZVÉNYTÁRSASÁG	5
126	Lukács Károly	1. —
127		1 —
128		50
129		
130		1
131		1
132		2 —
133		1 50
134		1 —
135		2 —
136		10
137		1 —
138		50
139	BAURA JÓZSEF könyvnyomda és könyvkötészet BÁTASZÉK	1 —
140		50
		35190

35190

141	PRISCHETZKY ANTAL FÉNYKÉPÉSZ BÁTASZÉK	2. —
142	Pongrácz Lajos gépész	20. —
143		1
144		
145	Horváth	0,50
146	LEHNER TÉGLAGYÁR BÁTASZÉK Telefon: 98.	5 —
147		1
148		150
149	[illegible]	3. P. —
150	Bilgó László gyógyszt.	5. — P.
151	Jimmelberger Ferenc bír.	5. — P.
152		5 —
153	Bátaszéki Takarék- és Hitelszövetkezet mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.	10. — P.
154		
155	Gotzjany	1. —
156		1 —
157		
158	Thierstreiret	2. —
159		1 —
160	JANKOVITS KÁROLY órás és ékszerész BÁTASZÉK.	
		44710

44710

161	Feller György	1 —
162		1
163		1 —
164		1 —
165		1
166	Schmidt Edmund	2 —
167	Pálné Istvány Bátaszék	1 —
168		1 —
169		1
170	~~Pákán Béla~~	~~459.70~~
171	Pákán Béla	1 —
172		460 70
173		
174		
175		
176		
177		
178		
179		
180		

FÉNYKÉPEK A TEMPLOMSZENTELÉS KÖRÜLI IDŐKBŐL

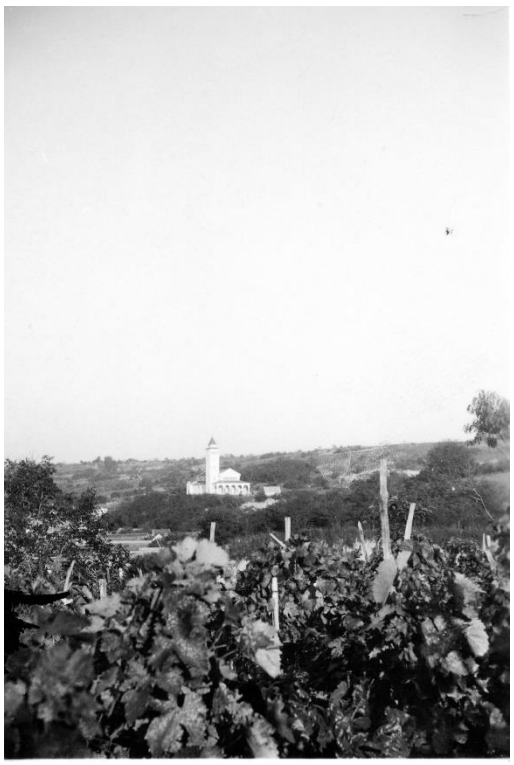

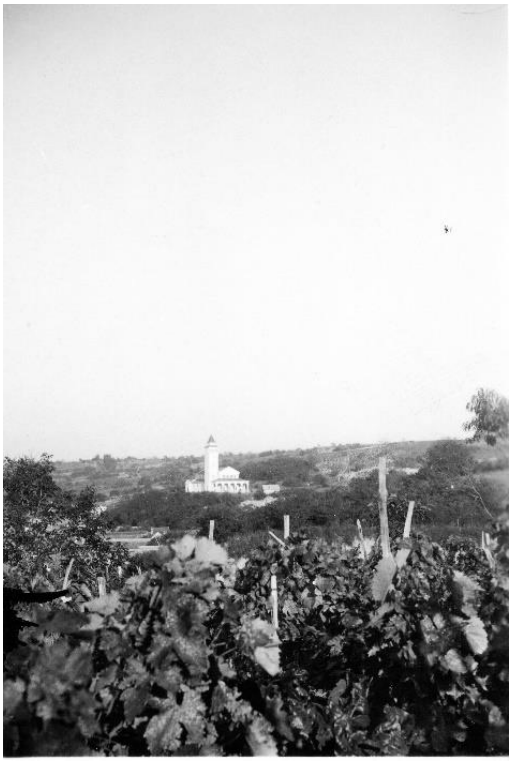

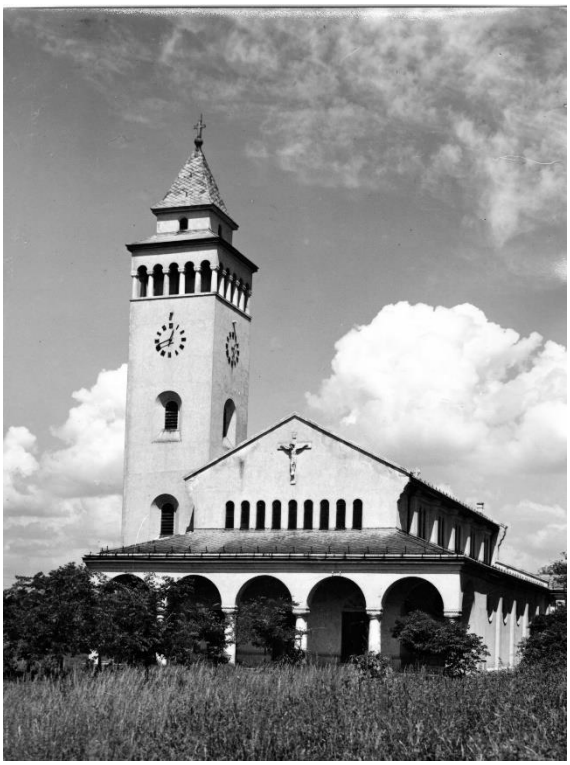

KORABELI ÚJSÁGCIKKEK A SZENT VÉR TEMPLOM ÉPÍTÉSÉRŐL

A NAGY HUNYADI TETTEINEK EMLÉKÉT

ma csak egy magyar falu őrz
azt is az egyke pusztitja

Báta, julius 15.

A Klastromhegyen állunk. Ezen a helyen szólni se kell. A bukó nap fáradt sugarai szétszóródnak a tájon, amelyből szürkés-lila párák emelkedenek fel. A messzeségbe kényszerül a szem. Arra a lapos végtelenségre, amelyből jegenyék, csillogó vizekre hajló fák és messze-messze csendes vonalu kék hegyek ugranak ki. Ott balra fenn a dombtetőn a római légiók országutja visz Mohács felé, itt lent, ezen a nagy lapos földön a Duna régi medrét keresi a szem, a századok országutját, a vizet, amelyen hadak usztak, gabonás hajókat vontattak a lovak. Ha egy szóba kellene fogni ennek a tájnak a hangulatát, amely itt terjed Tolnamegye csücskén, az ősi keleti pompáju ruhákban tündöklő *Sárköz* végében, akkor ezekből a sejtelmes alkonyi párákból egyetlen gondolatot sziv magába az ember s mintha az emberileg elérhető logikán tuli vidékekről jönne ez a kialakulatlan és nyers ötlet, csak ezt hajtogatja:

— Szomoru erő! Szomoru erő!

Ez a táj hangulata.

A Klastromhegyen azért állunk *Fájth* Jenő plébánossal, hogy a híres bencés-monostor emlékét idézzük. Jómagam nagyrészben azért is jöttem, hogy az ezeréves település mai népének pusztulásáról, az *egykéről* beszélgessek.

tetik velük az istenséges és az embe
ges világnézetet.

Egy kis csend támadt. Azután an
az embernek a modorában, aki sokat k
ködött már egy-egy gondolattal, tám
fel ujra a szó:

Egészségügyi védőnőt!

— *A gazdasági nehézség.* Igen, ez is
egyik ok. De a szülék, azok a gyak
naphosszat templomban imádkozó ö
asszonyok, azok tanitják ki a fiatalo
a praktikákra. Azután pedig a *hatósá*
nem törődnek velük. Decs kapott
egészségügyi védőnőt, mi hiába fo
modjuk. A *belügyminiszter* is, amiko
multkorában a Sárközben köruton
már nem jött el hozzánk. Pedig a
közből lopakodott el ide hozzánk is
baj. A széleket kellene előbb megn
teni, hogy azután a seb kerületéről
felé hatolhassan a gyógyulás.

Előttünk a széles smaragdzöld lap
a klastromhegyen, ahol ma csak
szerü fakereszt jelzi, hogy valam
hires templom és *kolostor* volt a heg
A hegynek ez a része ma is lapos, mi
épitésre egyengették volna elő, p
csak az évszázadokból maradt igy a
plom telke, amelynek a helyén találo
végzett ásatások itt-ott felfedezik a
damentum nyomait.

Itt nincsenek sehol emlékoszlopok, nincsenek táblák, amelyek a multra mutatnak, mégis bele van irva a tájba a történelmi mult. A plébánia egyik szobájában szekrényeket töltenek meg a leletek, kőbalták, amelyek sokezer évre viszik vissza Báta történetét. Lakóházak falából előkerült művészi templomoszlop része, amelyek a magyar keresztény művészet legelső idejét idézik. Pénzek mindenféle időből. Itt folyt a Duna és az ősember viz mellett tudott csak lakni.

Tiz év alatt 711 lélekkel csökkent a falu lakossága

— Az egyke?! — mondja egyszerü hangon *Fájth* plébános. — Igaz.

Adatokkal jöttem, adatokat tudok. Bátának 3689 lakosa van. Az utolsó tiz évben annak ellenére, hogy körülbelül 50 főnyi bevándorlás is volt, *28-cal fogyatkozott a lakosság* száma. Az 1910. évi népszámlálás még *4400 lakost* tüntet fel, ami a mai létszámhoz képest *711 főnyi fogyatkozást* mutat. Husz esztendő alatt tehát *kisebb nagyságu falu tünt el Báta községből.*

— Jó nép — mondja szeretettel *Fájth* Jenő és azután megcsillan a szeme — szép, nemes, magyarfajta. A férfiak barnabőrüek, ösztövérek, erősek és komor nézésüek. Igazi magyar férfitipus valamennyi. De bennük is s főként az asszonyaikban *egy más világ* alakult ki. Valahonnan nagyon messziről ért el idáig. Hiszen az életük kiesik az uj eszmék, uj szokások forgalmából. Hat kilométernyire van a vasut, az is gyenge forgalmu szárnyvonal. Nem tudom miért van, de van, bár ami a *gyermekáldást* illeti, csökönyösen sajátos az életfelfogásuk. Amióta itt vagyok, ez ellen küzdök. Nem sok eredménnyel. Most egy éve segitőtársakat kaptam. *Egyházközségi nővéreket.* Ketten telepedtek le a faluban, az egyik közülük *filozófiai doktor.* Néhány hónap alatt legyürték azt az idegenkedést, amellyel a falusi ember a városit fogadja. Szeretik őket, mert *velük együtt élnek, télen ott ülnek csténként a házi munkánál, szőnek, fonnak az asszonyokkal, stoppolnak.* Megbarátkoztak velük. Sötét téli éjszakákon a négy kilométer hosszu falun gyakran egész csapat asszony kiséri haza a nővéreket, hogy baj ne essék velük. Talán majd ők közelhatnak az asszonyi szivekhez és megérez-

A Hunyadiak emléke

A *Hunyadiak* fényes korszakának 500 éves fordulója következik és nincs hely, ahova el lehetne menni a magyar történelem legnagyobb alakjának megünneplésére. *Szendrő, Nádorfehérvár,* a *Maros völgye, Vaskapu, Zimony, Kolozsvár, Vajdahunyad, Gyulafehérvár,* mind-mind nem magyar most, idegen szineket lobogtat felettük a szél. Csak *Báta* maradt meg, amelyhez sok szál füzte *Hunyadi* Jánost és később dicsőséges családjának tagjait. Akkor, amikor *Hunyadi* a pártos országban Ulászló mellé állt, abból a meggondolásból, hogy a lengyel segitséggel erőt vehet az előnyomuló törökön, itt *Bátánál verte le 1440-ben Garát,* aki Ulászló ellen kelt hadra, mint Lászlónak, az ellenkirálynak vezére. Hunyadi ezzel vetett véget a polgárháborunak s teremtette meg a nemzet egységét a török ellen. Ulászló *Hunyadit* erdélyi vajdává, Nádorfehérvár kapitányává nevezte ki. Itt Bátán kezdődött a Hunyadiak történelmi pályafutása.

Lependa a tüzes kerékről

— A bátai nép száján ma is él egy *régi legenda* — meséli *Fájth* Jenő plébános. — Jött a török és a bátai kolostor egyik szerzetese a templom szent drágaságait, köztük a *Szent Vért* a bátai hegynek egyik barlangjába rejtette el és ott őrizte, mig a törökök rá nem találtak. Török lándzsa járta át a szerzetest, ebben a pillanatban *tüzbeborult* a barlang bejárata. A szerzetes *tüzes kerékké* változott, a törökök visszahökkentek és nem tudták megszentségteleniteni a kincseket, köztük a legfőbbet, amelyhez ezren és ezrek jártak segitségért és csodás gyógyulásért, a *Szent Vért.* A bátai nép ugy tudja, hogy *a tüzes kerék most is forog,* zugását csendes éjszakákon most is hallani, de a barlang nyílását még nem fedezte fel senki.

Régi történelmi könyvek egész serege beszél a bátai csodálatos eseményről, amely a XIV. század végén vagy a XV. század elején történhet. Hogy történt, mint történt, arra nincs adat, de a tiszteletből, amely a templomot pusztulásáig övezte s ennek leirásából meg lehet állapitani, hogy Bátán az átlényegült Szent Ostyának egy részében Krisztus testének egy darabkája látszott és e részecskéből

szivárgott a vér. Ezért lett országszerte hires bucsujáróhely a Krisztus vére csodájáról heves bátai kolostor. Ezért engedélyezett *bucsut* IV. Jenő pápa. Ezért látogatták királyok, ezért folyamodtak hozzá ujból és ujból a Hunyadiak és ajándékozták meg gazdagon a kolostort. *Szilágyi* Erzsébet miseruhát és aranykereszteket, *Hunyadi* János két dalmatikát adott. *Hunyadi* László „halála órájában", kivégzése előtt fekete bársony aranyos miseruhát küldött. *Mátyás* király 12 drága ruhát, *Corvin* János 4 miseruhát ajándékozott. Pedig birtokuk nem volt erre . . .

— Szeretnénk megépiteni a *Szent Vér Hunyadi emléktemplomát*. Ide — mondja Fájth Jenő — a hegyre, a régi kolostor helyén, hogy az egész *Sárközből* lássék és az egész Sárköz népe felnézhessen rá. Mint égbemutató ujj állna az egytornyu templom az egykés Sárköz felett a multat dicsőitve és a mát figyelmeztetve.

Saád Béla.

Vasárnap, 1936. július 19.

Tavasztól őszig nem kerül sokba az elegáns öltözködés. A cipőgond is megszünt, mert olcsón áll rendelkezésre az

EMERGÉ divatcipő

A különféle divatszinekben készülő pompás formájú EMERGÉ divatcipő a legelegánsabb ízlést is kielégíti. Könnyű, rugalmas gumitalpa vízhatlan

Vigyázz!

EMERGÉ védjegy = EMERGÉ minőség!

GYÁRTJA A MAGYAR RUGGYANTÁRUGYÁR

és a győztes dalárdákat is, melyek közül második lett a Paksi Református Dalárda, harmadik a Paksi Iparos Dalárda, negyedik a Faddi Daloskör. Végül a dalosok egyesitett kara a magyar Hiszekegyet énekelte el Székely Sándor vezetése mellett.

Pedagogiai szeminárium

Április 27-én folyt le *Gyönkön* a tanitóság pedagogiai szemináriuma, melyen a nagyszámu helyi érdeklődőn kivül dr Hofbauer László tanügyi fogalmazó vett részt a főigazgatóság részéről. Dr Halmos Andor kir. tanfelügyelő megnyitójában rámutatott az erkölcsi nevelés jelentőségére és az iskolában kifejtendő nemzetnevelő munkára, majd Nöthling Géza körzeti iskolafelügyeli ismertette a tanügyi igazgatás uj rendezését. Az érdekes előadást nivós megbeszélés követte. A földrajz, történelem s a polgári jogok és kötelességek oktatásának nemzetnevelési szempontból fontos oktatási módszerét vitéz István diósberényi rk. tanitó ismertette, majd sikerült gyakorlati tanitást mutatott be szünni nem akaró taps és elismerés kiséretében. Schöpf Ernő keszőhidegkuti ág. ev. tanitó az olvasmány tárgyalásáról értekezett tanulságosan, majd nagy tetszéssel fogadott gyakorlati tanitást mutatott be. Az előadásokat a tanfelügyelő klasszikus záróbeszéde zárta be.

Főjegyzők ünneplése

Decs község képviselőtestülete április hó 25 én a községi nagyvendéglő nagytermében Balogh János nyugalomba vonult főjegyző és Nánási Szabó Pál jelenlegi főjegyző tiszteletére a helyi intelligencia bevonásával társasvacsorát rendezett. A meghivottak szinte teljes számban megjelentek a fehér asztalnál, jelül annak az őszinte nagyrabecsülésnek és sok reményre jogosító bizalomnak, amivel Decs község lakossága a két ünnepelt iránt viseltetik.

A vacsora alatt Balogh János főjegyzőt Arany Dénes ref. lelkész köszöntötte fel. Beszéde során nagy elismeréssel mutatott rá azokra a nagyszabásu épitkezésekre, melyek Balogh főjegyző hivataloskodása alatt létesültek. Meleg szavakkal emlékezett meg törhetetlen kötelességtudásáról, a közvagyon felett való hű sáfárságáról, közszolgálatának gáncsnélküli tisztaságáról. Szavai a jelenvoltak lelkében élénk visszhangot keltettek.

Azután Mozolai István községi biró Nánási Szabó Pál főjegyzőt üdvözölte az előljáróság és képviselőtestület nevében, biztositva őt bizalmukról s arról a készségükről, hogy a község és a lakosság javát közösen szolgálják.

Mindkét ünnepelt meghatottan mondott köszönetet ezért a nem keresett, de mégis jóleső ünnepeltetésért s Nánási Szabó Pál ezen felül egy nagyvonalu községfejlesztő program körvonalait rajzolta fel a képviselőtestület elé s e tervek megvalósulásának egyetlen feltétele gyanánt a közérdek önzetlen szolgálatát jelölte meg.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a társaság a legvidámabb hangulatban a hajnali órákig együtt maradt.

—

Dr Kapi Béla püspök Bonyhádon

Április 27-én érkezett a dunántuli evang. püspök Bonyhádra. Az állomáson ugy az egyházi, mint a világi hatóságok várták és kisérték lakására. Másnap, 28 án kezdődött az egyházmegyei tanitóság kétnapos konferenciája, melynek előadói a püspökön kivül Grieshaber Henrik majosi, Bajor János és Knábel Vilmos bonyhádi, valamint Marth Péter györkönyi igazgató-tanitók voltak. Az előadott és megvitatott téma: „A vallástanitás és a tanitó" volt. A konferenciát közös urvacsorával fejezték be 29 én. A rákövetkező két napon, április 30-án és május 1 én az egyházmegyei papság tartotta meg konferenciáját, amelynek előadói a püspökön kivül Fábián Imre sárszentlőrinci, Schmidt János györkönyi, Németh Gyula szekszárdi és Strasser Vilmos kaposszekcsői lelkészek voltak. Összefoglaló téma: „A keresztség szentsége". A konferencia befejeztével szintén urvacsorát tartott a püspök. Május 1-én délután a püspök Müller Róbert főesperes, Gyalog István alesperes és Koritsánszky Ottó egyházmegyei felügyelő társaságában a reálgimnázium ifjusági egyleteit látogatta meg, majd május 2-án az összes osztályokat. Távozásakor a püspök az intézet tanári karának legteljesebb elismerését fejezte ki.

Inselt Kató és Országh Tivadar szekszárdi hangversenye

Szensációsan nivós hangverseny volt szombat este a város szegényei javára a Szekszárd-Szálló nagytermében. A szekszárdi családból származó *Inselt* Kató budapesti zongoraművésznő képességeit a legjobb hirek előzték meg és ezeket csak megerősitette az a körülmény, hogy vele együtt való szereplésre vállalkozott *Országh* Tivadar hegedümüvész, az Országos Zeneművészeti Főiskola tanára, a nagyhirü Waldbauer-Kerpely vonósnégyes európaszerte ismert tagja. Természetes, hogy ilyen szereplők mellett Szekszárd összes zeneértői együtt láttuk a nagy élmény alkalmából.

Liszt Ferencnek évtizedeken át tartó szekszárdi kapcsolataira és a Liszt emlékévre való tekintettel Liszt Petrarca-Szonettjét, Hárfa etüdjét és h-moll balladáját zongorázta a művésznő, akiről nyomban megállapitható volt kiváló muzsikalitása. A romantikus képzelet pompájában szólaltatta meg Lisztet, a stilus nemes tisztaságával és az értelmezés magasabrendüségével tolmácsolva a hallhatatlan zenetitán gondolatait. Az árnyalatok tündéri sokasága és a hangszinek pompája lobbant lángra ujjai alatt e darabok előadásával.

Amint *Országh* Tivadar megjelent a szinpadon, szünni alig akaró tapsvihar fogadta. Mendelssohn hegedüversenyét játszotta és ennek az álomszerü szereménynek tündéri, sejtelmes szépségeit óriási hatással árasztotta hallgatói felé, akiket a zenei extázis legmagasabb gyönyörei közé ragadott magával.

Chopin: Barcarolláját, Debussy: Claire de lune-jét és Prokofjeff Prelude-jét zongorázta ezt követően *Inselt* Kató, aki mint szép jövőre hivatott Liszt-játékos mutatkozott be előbb. Chopinben lemond sok tetszetős külsőségről és a lényeget hangsulyozza, érzékeltetvén, hogy számára örömteli élmény a zongorázás. Debussy hangszinjátszadozásai, valamint az ezt követő darabok azt igazolják, hogy vérmérsékletének azonossága különösen a romantikusok interpretálására teszi alkalmassá. Csillámló virtuozitása nem válik tolakodóvá, nem mutogatja magát mint öncélt, hanem esküszöz alázatosodik.

Corelli: La follia cimü hegedüdarabját játszotta ezután *Országh* Tivadar és amit szépségben, kifejező erőben, árnyalatgazdagságban elő lehet varázsolni, az bőségesen áramlott vonója alól, megszólaltatva mélyen zengő férfias liráját éppugy, mint a virtuozitás legtisztább hangjait.

Strauss—Dohnányi Denevér keringőjével brillirozva játszott *Inselt* Kató, akinek ebben a darabban alkalma nyilt sokoldaluságának a bemutatására. A dinamikai gazdaság éppugy megnyilatkozott játékában, mint a pianissimók már-már szinte anyagtalan lehelletnyi finomsága.

Zárószámoknak következtek az *Országh* Tivadar által hegedült Tartini: Variációk, Paganini: Capriccio, Hubai: Zefir, Országh: Magyar táncok, majd ráadásul Hubay: Helyre Kati. Csodás élmények voltak ezek. A nagy művész hegedűjéből misztikus sóhajok, sikoltások, bugások tör-

VILÁG-MOZI

Igazgató: KRENNER JÓZSEF

Az előadások kezdete:
hétköznapokon: 1/27 és 1/29 órakor,
vasár- és ünnepnap: 3, 5, 7 és 9 órakor

Értesités!

A nagyérdemü közönség szives tudomására hozzuk, hogy a mozgókép-szinház

május 1-én, az

Iparosszékházba

költözött. — Az előadásokat ezen oknál fogva egyelőre szüneteltetjük. Tisztelettel

Az igazgatóság.

A nagy melegben

legjobb hüsitő italok:

Málna szörp { 1 kis üveg — —·95, 1 közép üveg 1·40, 1 nagy üveg 2·80

Citrom szörp { 1 kis üveg — 1·60, 1 közép üveg 3·—, 1 nagy üveg 4·60

Narancs szörp { 1 kis üveg — 1·60, 1 közép üveg 3·—, 1 nagy üveg 4·60

Ananász szörp { 1 közép üveg 3·—, 1 nagy üveg 4·60

Kapható

Gauzer Ádám

fűszer- és csemegekereskedésében

Telefon 31 Szekszárd Telefon 31

Szállitás postán és vasuton

tek elő salaktalan tisztaságban, lenyügöző erővel tolmácsolva az izzó szenvedélyességet. Játéka megmagyarázhatatlan örömmel töltötte el a hallgatóságot, kiemelve lelkünket a hétköznapok szürkeségéből.

A nagy hegedüs számai mellett az értékes zongorakiséretet is *Inselt* Kató látta el.

HIREK

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

—

— A főispán Budapesten. Vitéz dr *Thuránszky* László főispán, hivatalos ügyek elintézésére kedden délután a fővárosba utazott.

— Az alispán szabadságon. Dr *Perczel* Béla alispán e hó 1-én háromheti üdülés céljából külföldre utazott. Távolléte alatt *Schultheisz* Rezső vm. főjegyző helyettesiti.

— Hirek a pécsi egyházmegyéből. *Virág* Ferenc pécsi megyéspüspök *Petrovits* Ede eddigi bátaszéki administrátort a plebánia betöltésével egyidejüen kinevezte Bátaszékre hitoktatónak, — *Nagy* Sándor értényi segédlelkészt pedig áthelyezte hasonló minőségben Dunaszekcsőre.

— Ujabb adományok a bátai Szent vér templomra. A Bátán felépitendő „Szent vér" templomra az alábbi ujabb adományok érkeztek a Szekszárdi Népbankhoz: Virág Ferenc megyéspüspök Pécs 1000 pengő, a Pécsi Egyházmegyei Hatóság 500 P, báró Kornfeld Móric Felsőireg 300 P, Ciastercita Rend budapesti Szent Imre gimnázium 50 P, Szent Erzsébet leánygimnázium Pécs 28·90 pengő, Fellner Pál Budapest, Horváth Károly esperes Szekszárd 20—20 P és még számos kisebb adomány. Eddig 4900 pengő folyt be 808 adakozótól.

— Bucsuvacsora Gábor Károly tiszteletére. A Szekszárdi Római Katolikus Olvasókör szinháztermében hétfőn este pompásan sikerült bucsuvacsorát rendeztek a komlói bányalelkészké kinevezett *Gábor* Károly szekszárdi káplán tiszteletére. A tekintélyes társaság, amelyben ott voltak a katolikus kör vezetői és a szekszárdi katolikus férfiliga tagjai, melegen ünnepelte a távozó Gábor Károlyt, akinek érdemeit *Kiss* Lajos felsőházi tag, apátplebános méltatta, felsorolva a fáradhatatlan pap munkásságának eredményeit.

— Az alföldi fagy- és aszálykárosultak segélyezésére meginditott gyüjtés eredményeképpen a vármegye területéről 5700 pengő adomány folyt be.

Dreher
„Háry János" sörözö- és étterem
Szekszárd, Garay-tér 4.

MEGHIVÓ

Szekszárd város n. é. közönségét tisztelettel meghivom a Garay-tér 4. szám alatti gyönyörüen berendezett

Sörözömbe és emeleti éttermembe

Mindkét helyiség fővárosi nivó szerint, a technika modern eszközeivel fényesen berendezve. A fülkés rendszerü sörözőben magyaros motivumu berendezés **cigányzenével.** — Az emeleti étteremben parkett a rőglőnzött tánchoz és hangulatvilágitás **fővárosi jazz-zenekarral.** Mindkét helyen minden keret ahhoz, hogy kevés pénzért jól lehessen szórakozni.

A megnyitó október 24. és 25-én lesz

a hires Haggenmacher őszi sörrel.

Különö házi disznótoros vacsora és vegyes rétes 1 pengő 20 filléres áron. Minden helyiség kimondottan szolid és családias. —

Ízletes házi kosztra abonnenseket — házhoz szállitva is — elfogadok méltányos árért.

Magyaros vendégszeretettel vár mindenkit és szives pártfogást kér

Cziczó Gyula, vendéglős,
a Szekszárd-Szálló volt főpincére.

HIREK

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Visszahivnám a nyarat

Elhamvadt hát a nyári tűz is,
Lobogásából ugyan mi maradt?
Szürke füstje, a köd, mely szétterül
A kis városon, a dombok alatt.

Este van. A bágyadt lámpafényben
Feltünik egy-egy sietö alak
És léptei mint kalapácsütések
A keskeny utcán messze konganak.

S én idegenül dideregve járom
A rég ismerös nyári utakat.
Fényre, melegre és színekre vágyom,
Visszahivnám százszor a nyarat.

Ő nem jöhet, én megyek elébe.
Emlékeim mint drága szőnyegek
Terülnek a lábam elé s rajtuk
Az elmult nyárba visszalépdelek.

Surányi Katalin.

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1936. évi október 15—21-i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:
maximum: 22·5 C° október 18 án,
minimum: 4·7 C° október 16 án.

Csapadék:
eső 2·0 mm október 19 én,
eső 11·3 mm október 20-án,

Összesen 13·3 mm.

Október 21-én a levegő nyomása növekvőben volt. — Este 9 orakor a barometer 11·0 C° mellett 757·4 mm-t mutatott. Azontul süllyedt.

— **Orvosi hir.** Dr Pórász Dezső kaposvári orvos átvette Bonyhádon dr Bum János fogorvos rendelőjét és azt tovább vezeti. A fogászati teendők ellátása mellett dr Pórász Dezső szülész nőorvos és urológus szakorvos is.

Dr Isgum Ádám tüzifa- és széntelepe Szekszárd
vasutállomással szemben, Mayer-féle széntelep, Gróf Tisza István-u. 18.
Telefonszám: 172.

Rendelések eszközölhetők: **a telepen,** azonkivül **Garay-tér 6.** és **Kossuth Lajos-utca 30. szám alatt.**

Legolcsóbb szén, koksz, száraz tüzifa ölben és apritva

Szekszárdi magyar föld Liszt Ferenc sirján

Ma ér végét a világraszóló bayreuthi Liszt Ferenc emlékhét. A magyar kormány gondoskodott róla, hogy ott Magyarország is illendően képviselve legyen. Az ott folyó művészi előadásokra kiküldötte az Opera ház művészi gárdáját s a magyar kormány is nagyobb számu küldöttséggel képviseltette magát. Ez a küldöttség kedden a bayreuthi főpolgármesterrel együtt a városi temetőben megkoszorusta Liszt Ferenc sirját. Összesen öt magyar koszorut helyeztek el rajta. Ezenkivül vitéz Hasás Aladár miniszteri tanácsos egy kis nemzeti szinü dobozban elhelyezte Liszt Ferenc sirján, a keresztelőt azt a magyar földet is, amelyet a *Szekszárdi Kaszinó* küldött a jelenleg tulajdonát képező báró Augusz kertből. A nagy mester tudvalevően sokszor időzött itt, mint legjobb magyar barátja, báró Augusz Antal vendége. Az ő nagy lelke bisonyára a másvilágon is kegyelettel fogadja ezt a szerény hódolatot, mert amint báró Augusz Antalhoz irott leveleiből is kitünik, alig volt hely, ahol jobban érezte magát, mint a magyaros vendégszeretettel őt körülvevő Augusz-kastélyban.

A Szekszárdi Kaszinó vezetősége a m. kir. kultuszminisztérium utján a következő kisérő levéllel juttatta el kegyelete szerény jelét a nagy mester sirjára:

A halhatatlan Liszt Ferenc lábanyomát, gyakori szekszárdi tartózkodása alkalmával sokszor érezte ez a föld, amelyet az ő legbensőbb magyar barátjának, báró Augusz Antalnak kertjéből küld a Szekszárdi Kaszinó, az Augusz-kastély jelenlegi tulajdonosa, hódolni akarva ezzel is a bayreuthi világraszóló ünnepen a nagy Mester emlékének.

Küldünk egy pár elsárgult őszi levelet is a szép parkból, amelynek árnyai alatt sokszor pihenve, az ő halhatatlanság számára dolgozó nagy lelke uj erőt szerzett a további munkára.

Mély, kegyeletes megemlékezéssel, Szekszárd, 1936 október 14.

A Szekszárdi Kaszinó nevében:
Bodnár István
igazgató.

— **Tolna vármegye főispánja továbbra is vitéz dr Thuranszky László.** Köztudomásu dolog, hogy a főispanok minden kormányváltozáskor, illetve a kormányok lemondásával kapcsolatban — mint a kormányok exponensei — szintén rendelkezésre szokták bocsátani állásukat. A Gömbös-kormány lemondásakor tehát vitéz dr *Thuránszky* László is hasonló módon cselekedett és a személyi döntésig természetesen tovább vitte az ügyeket. Vármegyénkben általános volt a meggyőződés, hogy a főispánt az uj kormány is megerősiti állásában, mert működése ugy itt, mint a kormány köreiben általános elismerést, megbecsülést és megnyugvást váltott ki. Érdemeinek elismerését és nagyrabecsülését jelenti, hogy vitéz *Kozma* Miklós belügyminiszter rendkivül melegbangu levelben kérte őt fel, hogy maradjon továbbra is munkatársa.

— **A miniszter leszállitotta a szekszárdi inségjárulékot.** Szekszárd város képviselőtestülete a polgármester javaslata alapján arra kérte a kormányt, hogy a szekszárdi adózók inségjárulékát szállitsa le. Ma érkezett meg a polgármesterhez a minisztérium válasza, amely közli, hogy a kormány rendeletben megállapitott inségjárulék kulcsát öröm szazalékkal lesszállitotta.

— **Postahivatal Dunakömlődön.** A kereskedelemügyi miniszter október hó 15-én beszüntette a dunakömlődi postai ügynökséget és helyette IV. osztályu postahivatal felállitását elrendelte.

— **„A Varmegye" Őrffy Imréről.** „A Vármegye" közigazgatási és politikai lap a Varmegyei Tisztviselők Országos Egyesületének hivatalos orgánuma, amely az ország legtekintélyesebb és leginvősabb ilyen természetü ujságja, a legnagyobb elismeréssel emlékszik meg és hosszasan foglalkozik dr *Őrffy* Imre kincstári főtanácsosnak, a vármegye törvényhatósági bizottsága örökös tagjának azzal a beszédével, amelyet vármegyénk legutóbbi közgyülésén tartott az autonómiák jogainak épségben tartásáról és megvédéséről.

Ujabb adományok a bátai „Szentvér" templomra. A Bátan felepitendő „Szentvér" templomra az alábbi ujabb adományok érkeztek a Szekszárdi Népbankhoz: Schneider Gábor Szekszárd, Borsod vármegye és Kőrösd község előljárósága 20—20, Bacs-Bodrog vármegye 25, Szent Erzsébet Leánygimnázium Pécs 36·45, Csanád—Arad—Torontál vármegyék ösz szesen 30, Baja város 50, Somogy vármegye közönsége, Sopron vármegye közönség és róm kat. plebánia Báta egyenként 100—100 pengő és még számos kisebb adomány. Eddig 6000 pengő folyt be 910 adakozótól.

— **A simontornyai frontharcos avatőünnepélyt elhalasztották.** Az Országos Frontharcos Szövetség Simontornyai Csoportja október hó 11-ére kitüzött avatőünnepélyét a *Gömbös* Gyula miniszterelnök halála alkalmából elrendelt országos gyászra való tekintettel e hó 25 ére halasztotta. Az ünnepélyt fényes külsőségek között tartják és dr *Pesthy* Pál nyug. igazságügyminiszter, mint a csoport tiszteletbeli elnöke tartja az avatóbeszédet. Az ünnepélyen számos frontharcos csoport képviselteti magát, az ünnepély előtti este, 24 én 8 órai kezdettel pedig ugyancsak dr *Pesthy* Pál fővédnökségével műsoros táncmulatságot rendez a csoport.

— **Tolna vármegye multjával foglalkozó történelmi müvek megjelenésének támogatása** Dr *Holub* József pécsi egyetemi ny. r. tanár, kiváló földink és hirneves történészünk azt az eszmét vetette fel, hogy Tolna vármegye törvényhatósága a vármegye multjával foglalkozó történelmi müveket azonos alakban és egységes sorozatban adja ki és ezáltal tegye lehetővé a vármegye multjának kutatását és a feltárt adatok és tudományos eredmények nyilvánosságra hozatalát. Dr *Holub* professzor elgondolása szerint mindesek a művek Tolna vármegye közönségének támogatásával kerülnének napvilágra és minthogy a mai sanyaru viszonyok között kiadásuk másként aligha remélhető, nyomtatásuk valamely tolnamegyei nyomdaban történnék *Holub* professzor irányitása mellett, aki a sorozat szerkesztését készséggel vállalta. — Minthogy az ő neve és eddigi tudományos munkássága a legjobb biztositék arra, hogy a sorozatba felveendő művek megütik majd a kellő mértéket és ki fogják érdemelni a történelemtudomány becsülését, a vármegye a nyomtatási költségek fedezésére évről-évre 500 pengőt irányoz elő erre a célra. Dr *Holub* egyetemi professzor tervét a vármegye közönsége teljes megértéssel és osztatlan helyeslésssel tette magáévá, mert ismert dolog, hogy a történelem a legkiválóbb eszköze a nemzeti öntudat és a hazafias szellem fejlesztésének.

— **Az udvari népművelési bizottság** folyó hó 17-en tartotta ülését, melyen az 1936—37. tanévi népművelési munkát állapitotta meg, összeállitva a munkarendet.

Az öszi és téli idényre
már megérkeztek a friss
TEÁK
melyek az alanti jutányos árban kaphatók:

Ceylon Orange Pecco
kiváló zamatos, 1 kg — — **18 P**

Császárkeverék
(mely Orange Pecco, Pecco virág, Hornimans, angol Orlang és angol Green teák keveréke)
1 kg — — — — — — **22 P**

Hornimans tea
a legfinomabb angol, 1 kg — **32 P**

Gruss törmelék
kiváló illatu és igen szapora,
1 kg — — — — — — **15 P**

Mindenki győződjön meg kiválóságáról

Gauzer Ádám
füszer- és csemegekereskedésében
Telefon 31 **Szekszárd** Telefon 31

Nadlemlékművek, országzászlók, templomfelszerelések
művészies kivitelü siremlékek készitése és raktár
márványból és műkőből — kedvező fizetési feltételekkel
Mutschenbacher Ödön és Fia (Cégtulajdonos: Mutschenbacher Jenő)
kőfaragó, szobrászati műterme, sirkő nagyraktára
Szekszárd, Horthy Miklós-ut 14—16—18. szám
Fiók sirkőraktárak: **Tolna** és **Kakasd**

KALÓRIA
SZÉN- ÉS TÜZIFATELEP, SZEKSZÁRD
az evangelikus templom mellett **Telefon szám: 117**
Pécsi **kőszénbányák** és Pécsi **kokszmüvek** kerületi elárusitó helye
Legolcsóbb szén, koksz, száraz tüzifa

Pirnitzer József és Fiai áruháza, Szekszárdon

TAVASZI UJDONSÁGAINK MEGÉRKEZTEK:

KÉSZ NŐI SZÖVET- és SELYEM RUHÁK HÖLGY- ÉS LEÁNYKA KABÁTOK

LEGDIVATOSABB NŐI- és FÉRFI RUHASZÖVETEK

CIPŐK, — HABSELYEM FEHÉRNEMÜEK

FÉRFI JOSSINGEK

HARISNYÁK

NYAKKENDŐK

— **Adományok a bátai uj templomra.** A Bátán felépitendő „Szentvér" templomra az adományok küldése megkezdődött. Az ország minden részéből érkesnek pénzküldemények a Szekszárdi Népbankhoz. Eddig 1500 pengő folyt be 201 adakozótól. Nagyobb adományok érkestek Tolna vármegye kösönségétől 500 P, gróf Apponyi Károlytól, dr Örffy Imrétől, dr Percsel Bélától 100—100 P, dr Szilléry Péter pécsi kösjegyzőtől és az Erzsébet leánygimnáziumtól 50—50 P, Döry Frigyestől és dr Sipos Istvántól 20—20 P. Minthogy Hóman közoktatásügyi minisster is megfelelő segélyt igért be, a Teréziánumi Alapitványi uradalom pedig 40.000 pengőt irányzott elő költségvetésében, minden remény megvan, hogy a jövő évben már állni fog a bátai templom, hirdetni fogja a Hunyadi család régi nagyságát és a most élő magyar nemzedéknek áldozatkészségét. Ne sajnáljon tehát senki sem néhány téglát áldozni a templom felépitéséhez, hadd szálljon fel mielőbb a történelmi nevezetességü templomból a könyörgő fohász a régi dicsőség és a régi magyar nagyság visszatéréséért.

— **Halálozások.** *Csernose* Mária Rafaella irgalmas nővér, a szekszárdi Horthy Miklós vármegyei közkórház ápoló testületének tagja, aki az 1904. év óta teljesitett a kórház fertőző osztályán szolgálatot, e hó 3 án 70 éves korában, szerzetesi működésének 49. évében meghalt. Nagy részvét mellett 5-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra a Paulai Szent Vincéről nevezett irgalmas nővéreknek a szekszárd-alsóvárosi temetőben lévő sirboltjába.

Märcz Ádám Lengyel község tekintélyes polgára 72 éves korában meghalt.

— **Frontharcos temetés.** Folyó hó 3 án, kedden nagy részvét mellett temették Faddon *Borsody* György gyógyszerészt. A temetésen jelen voltak a barátok és ismerősök, a község elöljáróságа, a tüzoltótestület, szonkivül a szekszárdi frontharcosok 14 tagu küldöttsége a szövetségi zászlóval, koszorut tettek az elhunyt bajtárs ravatalára. A temetőben elhangzott bucsuztató után a frontharcosok tisztelgéssel és kürtszóval bucsuztak el az elhunyt bajtársuktól.

— **Tüzoltótemetés.** A Bonyhádi Önkéntes Tüzoltó Egyesület március 1-én temette 40 éven át volt hűséges egykori parancsnokát Reinwald Istvánt. Koporsóját fáklyás tüzoltók kisérték, a zenekar pedig gyászindulót játszott. A temetésen megjelent a majosi tüzoltóság is, valamint igen nagy, az elhunytat gyászoló közönség.

Miniszteri rendelet a szekszárdi apaállattartási dijakról.

Vitéz Vendel István polgármester többszöri sürgetése alapján a föld mivelésügyi minisster leiratot intézett az alispánhoz, közölve, hogy nincs észrevétele az ellen, hogy Szekszárd megyei városban az apaállattartási dijak kivetése — további intézkedésig — az eddigi gyakorlat szerint eszközöltessék.

Ez azt jelenti, hogy a fedeztetési dijak esetenként való szedése beszüntettetett és a jövőben az apaállattartási költségek az állattartó gazdákra anyaállatonként fognak kivetetni. Erre vonatkozóan a polgármester utasitást is kapott.

— **Szekszárdi Szoc. Misszió köszönete** A Szociális Misszió szekszárdi „Anya- és Csecsemővédő Szakosztálya" ezuton mond köszönetet mindazoknak, kik szereplésükkel, a rendezés munkájában és adományaikkal a január 16 án rendezett farsangi gyermekdélután sikerének segitő kezet nyujtottak. A 325 P tiszta jövedelemhez hozzájárultak: dr Kalmár Vilmosné 14 P, vitéz dr Turánszky Lászlóné 4 P, sütemény, dr Percsel Bélané 1 P, sütemény és a kisorsolt kis hajó, Tolnamegyei Ujság 4 P, dr Novák Miklósné 3 P, narancs, Gábor Pál 1 P. Heigl és Szücs gőzmalom 10 kg, özv. Orbán Jánosné 5 kgr, Gaál Gyula 1 kg liszt, vitéz Vendel Istvánné 18 tojás 60 dg zsir. Ezekből ingyen sütött: Erdős Nándor piskótát, Stoll Alajos és Tóth János perecet. Süteményt, narancsot és cukorkákat adományoztak: dr Treer Istvánné, Leopold Kornélné, Dicsenty Lászlóné, vitéz Tihanyi Szilárdné, Simon Gézáné vm., Simon Gézáné tvsz., dr Horváth Árpádné. Loysch Istvánné, Zsigmond Dezsőné, Létay Gyuláné és a szárda iskola kis növendékei. Gauser Ádám 50 drb, Aczél József 40 drb, Köztisztviselők Szövetkezete 30 drb narancsot, 1 kiló kekesz, John Sándorné konfetti, özv. Gömbös Jánosné, Günther drogéria rússok, Hangya Szövetkezet 2 csomag cigaretta.

Könnyü beteghez intelligens, háztartási munkákban jártas **ápolónőt** keresek. — Cim: Beszerédy ucca 1. Emelet. Szekszárd 195

— **Visszaélések árammérő órákkal.** Nagydorogon a gróf Széchényi uradalom intézősége néhány áramfogyasztója részéről hosszabb időre visszanyuló visszaélés nyomára akadt. Az árammérő óra üzemszabályozásával kevesebb áramfogyasztást mutattak ki s ezáltal érzékenyen kárositották meg az áramszolgáltató uradalmat. Ebben az ügyben — noha a tettesek beismerésben vannak — a nyomozás még folyik és igy részleteket ma még nem közölhetünk.

— **Siesta Sanatorium Budapest I., Ráth György u 5.** A Kis Svábhegy aljában, a város bármely részéről könnyen megközelithető helyen, 9700 négyszögöles park közepén. — A modern orvostudomány és higiénia követelményeinek megfelelően átalakitva és gyökeresen ujjászervezve. — Belgyógyászat (klinikai rendszerü beteg észlelés és kivizsgálás, a legmodernebb Röntgen berendezés diagnostika és therápia céljaira, vegyi és bakt. laboratorium, electrocardiograph, bélfürdő, orvosi vezetés alatt működő villanyüzemü konyha stb.), sebészet (három műtőterem a nagysebészet, gégészet, urologia céljaira), nőgyógyászat (szülőszobák és nőgyógyászati műtőtermek), vizgyógyintézet, rövidhullámu kezelés, fekvőcsarnokok. — Klinikai (társas) kórtermek, különszobák és luxus appartementek. — Polgári árak! — Saját szabadalmu orvoshivó.

Szombaton és vasárnap

Gaál Franciska főszereplésével:

PÉTER a Világ-moziban.

— **Házipari tanfolyamok berekesztése.** A kisszékelyi szabó varró háziipari tanfolyamot, melyen szokatlan nagy számmal vettek részt a község lakói, kiállitással kapcsolatosan rekesztették be. A kiállitás az elért szép eredményről tett tanubizonyságot. — Az ujdombóvári 6 hetes fehérnemü szabó-varró tanfolyam, melyet Auerbach Ilona szaktanitónő vezetett szép sikerrel, szintén befejezést nyert március 1-én szép és isiéses kiállitással. A tanfolyamnak 48 hallgatója volt és két csoportban nyertek oktatást. A tanfolyamot dr Halmos Andor kir. tanfelügyelő és Berhidy Aurél székesfehérvári háziipari felügyelő is, ellenőrzés végett, meglátogatták.

— **Megszünt Nakon a kanyarójárvány** és vármegyénk alispánja a járvány tartamára bezárt naki róm. kat. elemi népiskola ujból megnyitását rendelte el.

— **Parcellázás.** Homoki szőlő- és gyümölcsfatelepitésre, valamint konyhakertészetre kiválóan alkalmas birtokrész, kétholdas parcellákban való eladása több évi részletfizetés és igen kedvező fizetési feltételek mellett gróf Károlyi Lajos uradalmából megkezdődött □ ölenként 30 fillértől. Az egész környék termő mintagyümölcsös és szőlőgazdaságból áll. *Az uradalom kezelést és telepitést vállal.* Elad és szállit mindennemü bor- és csemegeszőlővesszőket, valamint prima betegségmentes gyümölcsfaoltványokat. Ajánlatot és árjegyzéket küld, részletes felvilágositással szolgál: Uradalmi Intézőség Szőlőcstelep, Pest vmegye vagy dr Mezei Sándor (szegedi) irodája Budapest, V., Bálvány utca 24, II. 3.

— **Kulturest Sióagárdon.** A kat. akció most tartotta utolsó kulturestjét óriási érdeklődés mellett Sióagárdon. Elsőnek Simayné Zsigmond Blanka tanitónő beszélt nagy hatással a keresztény családanya magasztos hivatásáról. Majd Mayer István „Miért tiltja az Egyház a vegyesházasságot" cimmel tartott nivós előadást. Utána Dunai Mária tanitónő művészi módon adta elő Haranghy László alkalmi sajtókölteményét. — Majd dr Málinger János orvos hatásos beszédben fejtegette a hazafias és keresztény sajtó fontosságát és óriási jelentőségét. Befejezésül vigjáték került szinre. A szereplők közül Knöller Antal, Mayer István, Knöller György, Málinger Mihály, Szücs János és Finta József játszottak igen szépen.

— **Kalapáccsal fejbeverte a feleségét.** *Kaszás* Sándor és felesége dunaszentgyörgyi lakosok között valami okból nézeteltérés támadt. Kaszás hirtelen haragjában a kezügyében kerülő kalapáccsal ugy fejbeverte a feleségét, hogy be kellett szállitani a szekszárdi kórházba.

Itt az idő! Rendeljen!

Elsőrangu gyümölcsfát, diszfát, diszcserjét, bokorrózsát, örökzöld cserjét, fenyőt, futónövényt stb. szállit az állandó állami ellenőrzés alatt álló

Unghváry László

FAISKOLA RT. CEGLÉD

Budapesti iroda IV., Veres Pálné u. 8.

Telefon: 883-31. Képes árjegyzék ingyen.

— **Eltünt hazulról.** Ifj. Mohari József 27 éves nagydorogi bognársegéd a mult hó 25-én lakásáról eltávozott, azóta nem adott magáról életjelt. Személyleirása: 165 cm magas, arca hosszas, távozásakor szürke kabát volt rajta. Országosan körözik.

Erzsébet Királyné Szálló

Budapest, IV., Egyetem-utca 5. 281

100 modern, kényelmes szoba. • Liftek. • Hideg-meleg folyóvis. Központi fütés • Az étterem- és kávéházban minden este szalonzene

Az Erzsébet-pincében egypincér-rendszer!

Menü: 1·60 P Menü: 1·60 P

HIREK

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

—

Pünkösdi ének.

Jövel te, szent pünkösdi ünnep
Szerzője, óh Szentlélek Isten.
Szenteld meg földi életünket
És tartsd meg tiszta, égi hitben.

Kettős tüzes nyelveddel újra
Jöjj, mint sebes szél zendülése
És életünkre ráborulva
Vonj szívedhez szent ölelésre

Ki a megváltás égi művét
Itt e világon betetőzted,
Egy ezeréves, mély hitű nép
Csodádra várva áll előtted.

Ott függ a nagy, nehéz kereszten,
Áhítva tőled vár kegyelmet.
Ragyogjon rá, hogy el ne vesszen,
Két ezredéves, nagy szerelmed.

Vigasztalan, sötét az éjünk,
Már-már megingunk ős hitünkben.
Benned van minden szent reményünk,
Mi megmaradt még tört szivünkben.

Taníts meg nagy, bús panaszunkat
Világgá zengni minden nyelven,
Hogy a mi örök igazunkat
Meghallják földön és a mennyben.

Erőforrásunk légy te itten
S adj szárnyakat szent vágyainknak,
Hogy álmodhassuk ősi hittel
Ezereszteudős álmainkat.

S ha majd számunkra üt az óra
És talpra áll az ősi nemzet,
Te szólíts minket riadóra
S gyújts lángra minden hősi lelket.

Jöjj hozzánk új, tüzes szekéren,
Erősíts tiszta, égi hitben
S harcunkban küzdj velünk az élen
Vezérünk, óh Szentlélek Isten!

Babay Géza.

—

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1936. évi május 21—27 i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:
maximum: 27·0 C° május 26-án.
minimum: 12·5 C° május 21-én.

Csapadék:
eső 2·3 mm május 23-án,
eső 2·0 mm május 25-én,
eső 0·7 mm május 26-án,
Összesen 5·0 mm.

A levegő nyomása május 27-én csökkenésben volt. — Este 9 órakor a barometer 23·4 C° mellett 746·7 mm-t mutatott. Azontul tovább süllyedt.

—

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső pünkösdi kettős ünnep miatt szombaton, junius hó 6-án jelenik meg.

— Az alispán itthon. Dr *Perczel* Béla alispán üdülési szabadságáról háromheti távollét után visszatért székhelyére és átvette hivatala vezetését.

— Az Országos Központi Hitelszövetkezet május hó 26 án tartotta évi kongresszusát, amelyen nagyvonalu előadást tartott *Schandl* Károly alelnök, vezérigazgató „A szövetkezetek jövő feladatairól". A nagytetszéssel fogadott előadáshoz a megyebeli szövetkezetek részéről *Borbély* János a Nagydorogi Hitelszövetkezet igazgatója is hozzá szólt, amelyet a kongresszus tagjai tetszéssel fogadtak.

— Nyugdijazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr *Klapka* Jánosné szül. Csch Ida hőgyészi áll. óvónőt folyó évi junius hó 1-től nyugdijazta.

— Miniszteri biztosi megbizás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterrel történt megállapodás alapján és az ő nevében is a szekszárdi m. kir. állami Bezerédj István fiu felső kereskedelmi iskolában az 1936. évi junius hónapban tartandó érettségi vizsgálatokhoz közös miniszteri biztosi minőségben az elnöki teendők ellátására *Urbanovich* Zoltán m. kir. kormánytanácsost küldte ki.

— Ujabb adományok a bátai Szentvár templomra. A Bátán felépitendő „Szentvér" templomra az alábbi ujabb adományok érkestek a Szekszárdi Népbankhoz: Debrecen szab. kir. város 50 P, Békés vármegye 30 P, dr Fenyő Miksa Budapest 30 P, Községi előljáróság Ujdombóvár 25 P, Püspöki Tanitóképző Intézet Pécs 22 P, Községi előljáróság, Dörypatlan 20 P és még számos kisebb adomány. Eddig 5 200 pengő folyt be 847 adakozótól.

— Tüzoltó szaktanfolyam Szekszárdon. A vármegye közönsége junius hó 22-én kezdődő kéthetes tüzoltó szaktanfolyamot rendez, amelyen a résztvevők elsősorban gáz- és légoltalmi kiképzést nyernek. A tanfolyam előadói lesznek: az Országos Tüzoltó Szövetség budapesti kiküldöttének a vezetésével a vármegyei és járási tüzrendészeti felügyelők, a hivatásos tüzoltótisztek, valamint a vármegyei légvédelmi előadó.

— Vegyen államsorsjegyet s ha egy kis szerencséje van, megoldhatja a nyaralás nehéz problémáját. 3 pengőt kockáztat, szerencsés esetben *40.000 pengőt* nyerhet. 17.000 különböző nyeremény van, melyeket mind készpénzben fizetnek ki. *A huzás már junius 5-én lesz.*

— A szekszárdi gyermekünnepély. A pünkösd hétfőjén rendezendő nagyszabásu nép- és gyermekünnepély a falragaszok és röpcéduláik utján máris átment a köztudatba és a társadalom minden rétege megmozdult a siker érdekében. Egyletek, kereskedők, magánosok a legnagyobb megértéssel ajánlják fel segitségüket és ajándékoznak sorsolási nyereménytárgyakat. Mindenki átérzi annak a nagy szociális feladatnak a magasztos voltát, amelyet a gyermekvédelem mind nagyobb arányokban betölt és éppen azért számit a Szociális Misszió ez ünnepséggel kapcsolatban Szekszárd közönségének vallásktülönbség nélkül való minél nagyobb támogatására. A résztvevők bizonyára egy kellemes délután emlékével és azzal a lelki megnyugvással távoznak majd el a sportpályán rendezendő ünnepélyről, hogy az a kis áldozat, amit a gyönyörü cél érdekében hoztak, minden irányban kárpótolta őket. Az alkonyati tüzijátékokkal egybekötendő irredenta jelenet pedig soha el nem muló pompás élményt fog jelenteni. Hogy pedig a kösönség minden igénye kielégittessék, a rendezőség olcsó ételekről és italokról máris gondoskodott. Az ünnepély a Bélatérről való diszfelvonulással délután 4 órakor kezdődik.

— Baleset. *Bogár* István 17 éves dunaföldvári szobafestőtanonc e hó 25-én munka közben a magas létráról lesett és balkarja eltört.

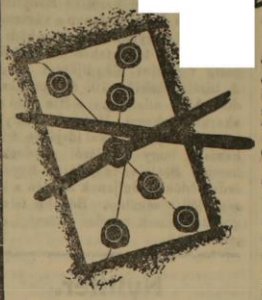

s titkunk előtted

tudod, hogy hosszú évtizedek tapasztalatai, temérdek kisérlet, a legjobb anyag és szakavatott munka teremtették meg a mai tökéletes

EMERGÉ kerékpárgumit

Nyugodtan rábízhatod magad, a hétfajta EMERGÉ akármelyikét választod, egyformán jól jársz vele

Vigyázz!

EMERGÉ védjegy = EMERGÉ minőség

GYÁRTJA A MAGYAR RUGGYANTAÁRUGYÁR

— Az Orszagos Frontharcos Szövetség dunaföldvári csoportja junius hó 7-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja alakuló gyűlését a községházán az országos elnökség kiküldöttje jelenlétében. A szervező vezetőtiszt kéri az érdekelt dunaföldvári és az összes környékbeli bajtársakat és a frontharcosok barátait, hogy az alakuló gyűlésen minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

— A Szekszárdi Római Katolikus Espereskerület Tanitói Köre folyó hó 27 én tartotta Várdombon tavaszi rendes közgyülését. A szentmise után az ülést Horváth Károly esperesplebános, egyházkerületi tanfelügyelő nyitotta meg. Napirend előtt Malonyay Elemér világi elnök üdvözölte az uj esperest, majd Kiss Lajos apátplebános, felsőházi tagtól bucsuzott el a kör nevében, kit táviratilag üdvözöltek. — Horváth esperes megköszönve Kiss Lajos apátplebános nevében is a meleg üdvözlést, ugyszintén az őt ért kitüntető köszöntést, megemlékezett Virág Ferenc megyés püspök 10 éves jubileumáról, Isten áldását kérve életére. Inditványára a kör Virág Ferenc püspököt táviratilag üdvözölte. Majd köszöntötte dr Halmos Andor tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelőt, kinek egyik legutóbbi iskolalátogatási előadásából idézve, a tanitóságot a tanfelügyelő szavai szerint hittel élésre, a jobb jövőbe vetett reménységre és nagy szeretetre buzditotta. Kántor József várdombi róm. kat. tanitó mutatott be az alkotmánytan köréből szépen sikerült és tetszéssel fogadott tanitást. — Jártas Róza szekszárdi róm. kat. tanitónő „A magyar nyelv sikeres tanitásáról" értekezett, mig ezzel kapcsolatosan Faragó Jánosné tanitónő Jártas Róza költeményét szavalta el. — Rajczi Péter vm. népművelési titkár a népművelés jelentőségéről és a bizottság működéséről tartott előadást. — Ezután fölkérésre dr Halmos Andor szólott a tanitóséghoz aktuális pedagogiai kérdésekről, buzgó munkára serkentve őket. — Malonyay Elemér világi elnök jelentésének meghallgatása után megejtették a tisztujitást, melynek eredményeként elnökké Malonyay Elemér szekszárdi belvárosi rk. iskolai igazgatót, alelnökké vitéz Simon Simon szekszárdi ujvárosi rk. iskolai igazgatót, jegyzővé Makk József és pénztárossá Raffay Sándor szekszárdi tanitókat választották meg egyhangulag, mig számvizsgálókul Tornóczky István decsi, Sebestyén Paula szekszárdi tanitókat és Pulay János öcsényi plebánost jelölték ki. A megjelentek a közgyülés után megtekintették az áll. ovódát, a rk. iskolát és az elemi iskola tanulóinak tornajátékát.

— Halálozás. *Székely* Pál m. kir. rendőrtőtörzsőrmester folyó évi május hó 26 án, életének 41-ik, rendőri szolgálatának 19 ik évében hosszas szenvedés után Szekszárdon elhunyt. Temetése folyó évi május hó 28-án volt nagy részvét mellett. Az elhunytban a kapitányság egy kiváló, kötelességtudó rendőrt, az őrszemélyzet pedig odaadó hű bajtársát vesszitette el. Haláláról a m. kir. rendőrség szekszárdi kapitánysága gyászjelentést adott ki.

— Ösztöndijadomány. A Pirnitzer József és Fiai szekszárdi cég az üzlet fennállásának 90. évfordulója alkalmával tett elhatározásához hiven a a folyó évben is kiutalta a szekszárdi m. kir. állami Bezerédj István fiu felső kereskedelmi iskola részére a 300 aranypengős évi adományt egy szegénysorsu jeles előmenetelü tanuló támogatására. Az iskola igazgatósága ezuton is hálás köszönetet mond a nemes adományért és az iskola iránt tanusitott jóakaratu támogatásért.

— Felveszi Ön nyáron a télikabátját? Erre a kérdésre mindenki mosolyogva „nem" mel felel. Éppen igy természetes, hogy kora tavasztól késő őszig célszerü cipőre van szükség. Az ötven év óta világszerte előnyösen ismert Magyar Ruggyantaárugyár milliók örömére megszüntette a cipőgondot. Leszállitotta a közkedvelt, vászonfelsőrészü és gumitalpu EMERGÉ nyáricipő árát. A kevespénzü emberek hű barátja a tetszetős formáju, páratlanul tartós, szellős EMERGÉ nyáricipő, amelyben nem fárasztó a járás és a munka.

— Regöly artézi kutja. A belügyminiszter jóváhagyta Regöly község képviselőtestületének azt a határozatát, amellyel artézi kut létesitésére kölcsönt szándékezik felvenni. Regöly községnek, mint régóta lakott helynek a kutakat tápláló vistároló altalaja erősen szennyezett és a vizek az egészségre ártalmasak lévén, igen fontos volt, hogy a lakosság az artézi kut révén egészséges ivóvizhez jusson.

TÜZIFA, SZÉN, KOKSZ, saját termelésü és retortu FASZÉN

Épületanyag: HOMOK, KAVICS, MÉSZ, égetett és nyers TÉGLA

STEIGER

SZEKSZÁRD, ALKOTMÁNY-UTCA 1.

Telefon 46. Megrendelések a fióküzletben: Széchenyi-u. (Hitelbanképület) feladhatók

Steaua Magyar Kőolaj Rt olaj és benzin lerakata

Karácsonyi, ujévi és alkalmi ajándékok

igen olcsón beszerezhetők

TÓTH JÁNOS órás és ékszerésznél

Szekszárd, Kaszinóbazár

Pontos óra- és ékszerjavitó műhely!

talmazó pénztárcáját elrabolták.

Dr *Gaal* Desső kir. ügyészségi elnök vezetésével vasárnap délután helyszini szemle volt, melyen résztvettek dr Endrődy József m. kir. államrendőrségi fogalmazó vezetésével a detektivek, továbbá a tolnai és a mözsi csendőrök. A tett szinhelyén az uton még akkor is ott volt a nagy vértócsa, amelyben megtalálták Saramó József agyvelejének egy darabját is. A helyszini szemlén tanuk jelentkeztek. akik adatokat szolgáltatak arra, hogy a cselekmény elkövetése idejében két harminc év körüli ember állt az utszélen és magatartásuk olyan volt, mintha várnának, illetve lesnének valakire. A tanuk személyleirást is adtak az illetőkről és a nyomozás megindult eseknek a kézrekeritésére is. Szekszárdon már több előállitás és őrizetbevétel is történt ebből az ügyből folyóan.

Vasárnap délután 5 óra felé Saramó József a kórházi ágyon rövid időre eszméletre tért. Nyomban értesitették erről dr *Gaál* Desső kir. ügyészségi elnököt és dr *Endrődy* József rendőrfogalmazót, akik haladéktalanul a kórházba siettek. Előttük Saramó megnevezett egy egyént, aki őt állitólag fejbevágta volna. A csendőrséget dr *Gaál* Desső kir. ügyészségi elnök még a kórházból telefonon utasitotta a gyanusitott egyén kézrekeritésére.

HIREK

Csonka Magyarország nem ország.
Egész Magyarország — mennyország!

Gyertyagyujtáskor...

Ha a karácsonyfán a gyertyát meggyújtják
a szivem muzsikál s a halk melódiák
egész elvarázsolják kóbor lelkemet.
És gyémántszinükkel, a meleg tüzükkel
felém csillogják a fényes Betlehemet.

Én bűbánó hanggal dudolom magamban:
»Oly jó élni bajban, életzivatarban,
toprongyos gunyában, a tengersok gonddal.
És szegénynek lenni ma szörnyű gazdagság,
a koldustarisznya Istennek kincseszsákl«

Földes László

Lapunk barátainak, előfizetőinek, olvasóközönségének és munkatársainak boldog karácsonyi ünnepeket kivánunk.

— **Lapunk legközelebbi száma, a karácsonyi ünnepekre való tekintettel, csütörtökön delben fog megjelenni.**

— **Nemesi nevváltoztatás.** A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy dr *Cecei Kurcz* István bonyhádi járási főszolgabiró, valamint Erzsébet és Kálmán nevü gyermekei vezetéknevüket magyar nemességük és előnevükhöz való joguk fenntartásával *„Krasznay"*-ra változtassák.

— **A Szekszárdi Kaszino hagyományos Szilveszter estje** a folyó évben is december hó 31-én este 1/2 10 órakor kezdődik. Zenét a helyőrség zenekarának jazz-részlege fogja szolgáltatni. A rendezőség szerpentin- és konfetticsatáról is gondoskodott, ugyhogy a meghivott vendégeknek egy igen kellemes estben lesz részük.

— **Nyugdijazás.** Bizonyára az egész megyében a legnagyobb sajnálatot kelti az a hiradásunk, hogy dr *Sztanó* Sándor, a Horthy Miklós közkórház idegg- és elmeosztályának vezető főorvosa 44 évi orvosi működésére való tekintettel nyugdijazását kérte. A vármegye törvényhatósági bizottságának téli közgyülése eleget tett a kérelemnek és a legmelegebben elismerve dr Sztanó főorvosnak a szekszárdi közkórházban 38 évi szolgálata alatt szerzett kiváló érdemeit, intézkedett nyugdijának megállapitásáról. Felkérte egyuttal a közgyülés dr Sztanót, hogy addig, amig utódját kinevezik, vezesse tovább is az osztályt.

— **A Szekszárdi Nőegyesületek Műsoros Estje** Hirt adtunk már arról, hogy dr vitéz Thuránszky Lászlóné értekezletre hivta egybe a Szekszárdon működő Nőegyesületek vezetőit, hogy a város szegényei részére egy közös műsoros estet rendezzenek. — Ismeretes, hogy az Egri Norma november hó 1 én megszüntette a külön szegénygondozást, mely eddig a Nőegyesületek egyik munkaköre volt és a város által felállitott szegényügyi hivatal hatáskörébe utalta ezt a munkát. Az önkéntes adományokból azonban a szegények ellátása eddig még nincs teljesen biztositva, igy a Nőegyesületek vezetői örömmel fogadták vitéz dr Thuránszky Lászlóné inditványát, hogy közös erővel, a társadalom minden rétegének bevonásával, január hó 5 én, a Szekszárd Szálló termeiben tánccal egybekötött olyan műsoros estet rendesnek, melynek jövedelmét teljes egészében a varos szegényügyi hivatala részére engedik át. A lázas előkészületek már folynak. Részletes műsort még nem sikerült megtudnunk, elég azonban annyit jelesnünk, hogy az egyik szám — amint azt kinyomozni sikerült — nagy meglepetésnek készül, egy másik pedig egy magyar zenés, énekes romanc bájos leányszereplőkkel. Hisszük, hogy ezen az esten nemcsak városunk közönségét, de a környék intelligenciáját is együtt látjuk.

— **Uj vármegyei aljegyző.** A törvényhatósági bizottsag dr *Németh* Gyula vármegyei fogalmazót aljegyzővé választotta.

— **A vármegyei tisztviselők nem kapnak karacsonyi segélyt** Vitéz Makray Lajos és Horvath Károly kisgyülési tagok azt a javaslatot terjesztették a törvényhatóság elé, hogy a tisztviselőknek szavazzon meg a közgyülés karácsonyi segélyt. Mielőtt azonban a javaslat a közgyülés elé került, a tisztviselők beadvanyt intéztek a törvényhatósági bizottsághoz és megköszönve az inditványozó bizottsági tagok jóakaratát, az ügynek a tárgysorozatról való levételét kérték, mert nem látják biztositottnak azt, hogy ennek az inditványnak a tárgyalása a tisztikar presztizsének a sérelme nélkül történhessék meg. Ennek a megóvását pedig nemcsak a saját, hanem a vármegye egyetemes érdekeire való tekintettel is előbbrevalónak tartják bármilyen anyagi előnynél.

— **Cim és jelleg adományozás.** A Kormányzó Őfőméltósága a m. kir. pénzügyminiszter előterjesztésére Bódog Ferenc állampénztári tanácsos, dombóvári adóhivatali főnöknek az állampénztári főtanácsosi cimet és jelleget s Kassay Béla dunaföldvári I. osztályu állampénztári tisztnek az állampénztári főtiszti cimet és jelleget adományozta.

— **Bezárt iskola.** Vármegyénk alispánja a pári róm. kat. elemi népiskolát a kanyarónak járványszerü fellépése miatt bezáratta.

— **Bodnár István „Mesemondásának" második kiadása.** Hercseg Ferenc Előszavával most jelent meg Bodnár István *Mesemondás* cimü könyvének *második* kiadása. A fővárosi lapok többek közt igy irnak róla: „Vérbeli elbeszélő mesél e könyvben kedvesen, vidáman, a humor és a mesélő kedv bőségével. Hercseg Ferenc, aki a könyv előszavát irta, azt mondja róla: Bodnárban nagy mértékben megvan a mesemondás ősi adománya, ezzel megmondtuk azt is, hogy ismeri az embereket, hogy magyar fővel gondolkozik, magyar szivvel érez és magyar nyelven beszél. Ezekhez a pompás elismerő sorokhoz a kritikusnak nincs hozátennivalója, legfeljebb beszámol a vidám órákról, miket e könyv szerzett neki". *(Pesti Hirlap.)* Bodnár Istvánt, az irót nem kell bemutatnunk, mert lapunk olvasói jól ismerik Nőegyesületekkel, az egyszerűség bájával megirt tárcáit, amelyekből aranyos kedélyű, az emberi gyarlóságok iránt megértést tanusitó iró leiki portréja rajzolódik ki. Bodnár István a vidéki élet és figurák éleszemü megfigyelője." *(Budapesti Hirlap.)* „Bodnár István tisztaösztönü, igig vérig magyar, zavartalan stilusu mesemondó. Kisebb emlék-felvillanásal, vidám esetei, a háboru viharfalhőinek peremén ragyogó napsugarak, mind emlékbe eltenni méltó virágai a magyar kedélynek. Második mára a huszonötives könyve. Könyvtárainkba odatesszük Tóth Béla *magyar anekdótakincse* mellé Maga a nyelve is megérdemli". *(Magyarság)* Magunk részéről csak annyit tesszünk mindezekhez, hogy a szép könyvet a legmelegebben ajánljuk karácsonyi és ujévi ajándékul. Kapható minden könyvkereskedésben.

— **Házasság.** *Klinghammer* Irén (Békéscsaba) és *Haiszer* Ödön s. jegyző (Paks) f. hó 6-án a békéscsabai ág. h. ev. kistemplomban házasságot kötöttek. Minden külön értesités helyett.

— **Meghitt családi otthon, ünnepi hangulat,** összegyüjt a család a csillogó karácsonyfa alatt, beszélgetnek az elmult eseményekről a szeretet ünnepén. Künn hull a hó, hideg van, benn a szobában barátságos meleg... szól a rádió. Távoli országok ünnepi hangulatát varázsolja elénk. Mennyi örömet és meglepetést jelent egy jó rádió. Az Orion rádiók minden tipusa azt nyujtja, amit várunk a ma rádiójától és a legértékesebb karácsonyi ajándék az egész család számára.

— **Mattioni Eszter képei az Ernszt muzeumban.** Földink, a szekszárdi szarmazásu Hollósné Mattioni Eszter, aki legtehetségesebb festőink közül való, minden kiállitáson feltünik egykét sikerült képével, de ilyen nagy kollekciót, mint amilyen a budapesti Ernszt museum vasárnap megnyilt kiállitásán bemutatott, nem látott még tőle a budapesti közönség. Reprezentativ bemutatkozásának képei uj irány felé mutatnak, amelyben a formák és a kompozicók stilizáltsága keveredik a részletek sokszor miniatűr pontossággal megcsinált realizmusával. Vannak képei, amelyeken dominálnak az egységes, rendesen passzteligöngédségü tónusok. Egyes képei egésszen fehér, tompa kék, vagy szöld szimfóniák. Máskor beleharsan ezekbe a tónusokba egy-egy tüzesvonásu szin. Népviseletek motivumaival és szineivel ad gazdag dekorativságot egyes képeinek. A nagyteremben igen érdekes freskókisérleteket mutat be s ezeken hasonló tárgyak és stilus érvényesülnek. A jelentős művészi eseményt képező kollekció megtekintését ajánljuk a műbarátok figyelmébe.

Igazgató Ur! Cégvezető Ur!

Intézkedjék, hogy mindennapi postájának aláirásánál kéznél legyen a **magyar**

„THEBRIS"

másoló (tinta) irón.

GYÁRTJA: SCHULER JÓZSEF R.-T.

— **Ujabb adomanyok a batai „Szentvér" templomra.** A Bátán felépitendő „Szentvér" templomra az alábbi ujabb adományok érkeztek a Szekszárdi Népbank Szövetkezetben: a bátai hivek gyüjtéséből: 2.143 P, Balogh János, Báta 600 P, Dr Mosonyi Dénes, Kalocsa 100 P, Szent Erzsébet Leánygimnázium, Pécs 70 P, Karádi Anna, Báta és gróf Hunyady Józsefné, Kéthely 50—50 P és még számos kisebb adomány. Eddig 8.700 P folyt be 1056 adakozótól.

— **Pluhár István** szombat este, a Szekszárd Szálló nagytermében, az Olympiai Est alkalmával bekonferálta a szekszárdi közismert Fábián Sándor rádiócéget is. Csik Ferenc uszó világbajnok izgalmas berlini 100 méteres uszóvilágbajnokság finisének viaszlemezét hozta le Pluhár István Szekszárdra és ezt mutatta be Pluhár felhivására Fábián Sándor, a szekszárdi publikumnak. Pluhár annyira meg volt elégedve a közvetitéssel, hogy a nyilt előadáson dicsérte meg a közvetitésért a Fábián céget.

— **A szeretet karácsonyfái.** Az „Urileányok Mariakongregációjának" tagjai, Szekszárd város legszerényebb körülmények között élő szülők gyermekeit maguk köré gyüjtötték, hogy karácsonyi örömben részesitsék őket. A december 8 iki előadás jövedelméből és a tagok áldozatkészségéből két hatalmas, gyönyörüen diszitett karácsonyfát állitottak, egyet a Remetének és egyet az Ujvárosban. Az összegyüjt gyermekserg örömtől csillogó szemmel gyönyörködött a látványban. Patacsi József hittanár, a kongregáció prézese közvetlen meleg hangon szólt az egybegyüjt gyermeksereghez és szülőkhöz, kedves mesében rámutatott arra, hogy mit vár tőlük a kis Jézus, majd Gyuris Anna és Tóth Márta szerezték örömet az apróságoknak karácsonyi meséjükkel. Az ünnepség után a karácsonyfa ágait 98 család gyermekei között szétosztották és igy lehetővé tették azt, hogy karácsony szent estéjén feldiszitett karácsonyfaág fénye mellett örüljenek a kis Jézus születésének.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dréher Izabella faddi r. kat. segédtanitónőt mai állomása helyen rendes tanitónővé léptette elő.

— **A kányai körorvosi állásra pályázók névsora.** A kányai körorvosi állásra hirdetett pályázat alapján a következő orvosok adták be folyamodványaikat: dr *Béndek* József belgyógyász szakorvos, szekszárdi kórházi alorvos, dr *Borsy* Lajos magánorvos Polgár (Szabolcs megye), dr *Cseh* Béla magánorvos Tengőd, dr *Gyöngyös* Imre magánorvos Magyarkeszi, dr *Kiss* István magánorvos Nagykozár (Baranya megye), dr *Kisfaludy* Kálmán magánorvos Medina, dr *Marton* Károly magánorvos Pécs, dr *Piroska* Árpád kórházi orvos Mezőhegyes, dr *Rácz* Lajos magánorvos Felsőnyék, dr *Strausz* Nándor magánorvos Kajdacs, dr *Takács* Imre magánorvos Tab (Somogy m.).

mátus Dalárda. 6. *Március 15 én.* Szavalta Varga János. 7. *Tavasz elmult . . .* Énekelte az Evangélikus Dalkar. 8. *Március ünnepén.* Szavalta Baranyi József. 9. *Kossuth apánkhoz.* Énekelte az Evangélikus Dalkar. 10. *Üzenet Erdélyből.* Szavalta Bölcsföldi Sándor. 11. *Szép vagy, gyönyörü vagy . . .* Énekelte a Református Dalárda.

(Vége következik.)

HIREK

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Bánatnélküli Magdolnák.

Asszonyos szivük fészkén emberrügyecskék
bimbóztak volna tavaszba
az arany napsugár melegétől.
Szép mellükből mohó gyerekszáj
szívott volna akaratosan élettejet . . .
. . . de nekik nem kellett a Fájdalom Ára,
nekik nem kellett nyügös gyerek,
nekik csak az öröm kellett maga . . .
. . . és nem ismerték meg az örömet.

A kacérság és hiúságkigyó
szivükre kúszott. Letördelt almágot,
igérethimbót, emberrügyecskét.
Segített rejtik titkos ügyesség . . . .
Míg kapzsi szájjal a gyönyört keresték,
parázsló testükbe mocskos férfivágyak
törölték, mint a rongyba szennyüket.
Vágyukra nem szállt soha enyhület,
égette őket új és újabb éhség . . .

Hát így jó?!

Élvezetgépnek lenni jó?
A véretekben duzzadó tavaszt
— kristályos hegyipatakot —
az emberbűnök mocsarába vezetni jó?
És jó a halhatatlanságot szép ruháért
odadobni?
Gyerekkacajt csengő pénzzel elcserélni?
Istentől kapott égi szikrát
tüzijátékra pazarolni? Jó?

De sok virág pusztult el bimbó korában!
De sok gyerek halt meg élte előtt!
De sok szemből égette ki
a paráznaság tüze az életerőt,
a csillogást!
De sok szem mered szürkén, feketén
a semmibe: — hamú és korom! —
Én mégsem őket illetem váddal,
romlott koromat átkozom!

Gyimesi József.

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1936. évi március 12—18-i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:
maximum: 18·0 C° március 12-én.
minimum: 0·7 C° március 18-án.

Csapadék:
eső 3·6 mm március 13-án,

Március 18-án a levegő nyomása délig növekvőben, délután csökkenőben volt. Este 9 órakor a barometer 9·7 C° mellett 755·8 mm-t mutatott. Azontul tovább süllyedt.

— **A főispán Budapesten.** Vitéz dr Thuránszky László főispán szombaton reggel elutazik Budapestre, ahonnan kedden este tér vissza Szekszárdra.

— **A vármegyei gazdasági felügyelőség főnöke.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter lászlófalvi *Eördögh* Zoltán m. kir. gazdasági felügyelőt, a tolnamegyei m. kir. gazdasági felügyelőség vezetésével véglegesen megbizta.

— **Áthelyezések a pécsi egyházmegyében.** *Virág* Ferenc pécsi megyés püspök *Bencze* József káplánt áthelyezte Lánycsókról Ozorára, — *Vesztergombi* János káplánt Kakasdról Beremendre, *Szeitz* András káplánt pedig Kocsoláról Kakasdra.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Nagy* Ernő felsőiregi ref. el. iskolai segédtanitót mostani állomáshelyén rendes tanitóvá léptette elő.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy olcsó és jóminőségü, száraz hasitott kemény és puha tuskófa kapható Szekszárdon, a Sióparton átvéve. A keményfatuskó P 28·— és a puhafatuskó P 25·— erdei ölenként vagy pedig házhoz szállitva q-ként P 1·60.
Előjegyezhető **Steiger István** fakereskedő telepén, Alkotmány u. 1. sz. és a Hitelbank épületben levő fióküzletben.
237

— **Villamos áramszünet Szekszárdon.** A szekszárdi városi közmüvek ezuton értesitik a közönséget, hogy vasárnap reggel 7 órától 11 óráig áramszünet lesz, mert a Hungária Villamossági Részvénytársaság a fővezetéken karbantartási munkákat végez.

— **A szekszárdi középiskolás ifjuság lelkigyakorlatai.** *Strecke* Ernő esztergomi főegyházmegyei áldozópap, budapesti hittanár Szekszárdra érkezett és vezeti a középiskolai római katolikus növendékek 19-től 21-ig tartó lelkigyakorlatait. A kiváló hitszónok, aki egyuttal a *Sajtószemle* cimü ujságnak is szerkesztője, már két évvel ezelőtt is járt Szekszárdon és sok lelki élménnyel gazdagitotta a tanulóifjuságot.

— **Ujabb adományok a bátai Szentvér templomra.** A Bátán felépitendő „Szentvér" templomra az alábbi ujabb adományok érkeztek a Szekszárdi Népbankhoz: Romaisz Ferenc nagyprépost Pécs 100, Belvárosi plebánia Baja 50, Eizer János Pécs és dr Neuber Ernő Pécs 30—30, vitéz dr Keresztes-Fischer Ferenc Pécs, Magyar Béla Dombóvár, Rostás Matild és Klobucsár József Pécs 20—20 P és még számos kisebb adomány. Eddig 2700 pengő folyt be 686 adakozótól.

— **Városi közgyülés.** Szekszárd város képviselőtestülete e hó 20 án, pénteken délután 4 órakor rendkivüli közgyülést tart. A tárgysorozaton az alábbi fontos ügyek szerepelnek. A földmivelésügyi miniszter államsegélye a Sédmosás fenékgátja épitési költségeihez. Belügyminiszteri rendelet az állattartási dijak szedéséről. Gyakorló terület biztositása az önálló gazdasági népiskola részére. Az artézi kutak tisztitására és mélyitésére beérkezett ajánlatok feletti döntés. A vizvezetéki szabályrendelet 27. és a csatornamü szabályrendelet 41. és 44. §-ának módositása. Városi földek bérbeadása. Javaslat a városi napszámbérek megállapitására. Városi alapok és intézmények 1935. évi számadása. OFB kishasznonbérlők érdemességének elbirálására bizottság kiküldetése. Halasztás az önálló gazdasági népiskolának nyujtott forgótőke visszafizetéséro. Kérelem a Munkácsy utca kikövezésére. A szekszárdi borbélyok és fodrászok kérelme üzletük hétfő délelőtti nyitvatartására.

— **Pályázat.** Országos irodalmi és zenei pályázatot hirdet 300 dijjal 2000 pengő értékben a most alakuló Irók, Zeneszerzők Országos Szövetsége, hogy a pályázók közül tagokat és szépirodalmi lapjának munkatársakat szerezzen. Pályázni lehet versel, no vellával, magyar nótával, bármely zeneszámmal stb. Részletes pályázati értesitőt e lap megjelenésétől számitott két héten belül készséggel küld válaszbélyeg ellenében az „Irodalmi és Zenei Pályázat Bizottsága" Kispest, II., Hungária ut 12. I/6. sz.

Kulturelőadások Bátaszéken. Március 15 én befejeződtek a bátaszéki kulturelőadások. Walter Gyula ügyvezető igazgató jelentése szerint az 1935—36. iskolai évben népmüvelési előadást rendeztek az Ipartestületi Olvasókörben Földes László, a Keresztény Munkás Egyletben Rully Gusztáv vezetésével 10—10 előadással, a Levente Otthonban Walter Gyula vezetésével a téli estéken 30 órás tanfolyamot tartottak. A puszta kon Szőke István és Bárd Flórián tanitók működtek tevékenyen. Az ezévi előadások a családvédelem jegyében folytak le. Előadók voltak: dr Kővágó Péter kanonok, dr Szent lőrinczy Géza és dr Kovács Elek orvosok, Szabó Lajos, Nagy István banktisztviselők, dr Baum Béla és dr Lithvay Béla ügyvédek, Garay János állatorvos, Csató László és Lovas László polg. iskolai tanárok, Walter Gyula, Rully Gusztáv, Lőrentey Károly, Földes László, Tóth Nándor és Gimesi József tanitók.

— **Izgalmas kémhajsza Szekszárdon.** A napokban izgalmas cserkész kémhajsza lesz Szekszárdon. — A Magyar Cserkész Szövetség ugyanis országos cserkész kémhajszát rendez és ennek keretében a szekszárdi cserkészek is munkába lépnek. A feltevés az, hogy Szekszárdon hatalmas vitamin gyár van, amelyről tudomást szerez az ellenség. A vitamin gyártásának titkát ki akarják lesni és ezért egész csomó kémet küldenek Szekszárdra. A kémek elháritására a cserkészek vállalkoznak. A hajsza megkezdésének időpontja eddig még bizonytalan, de minden percben megkezdődhetik. Ha a Cserkészszövetség utasitása megérkezik, a cserkészek készen állanak és megkezdődhetik a hajsza, amely valószinüleg felejthetlen kedves napokat szerez cserkészcsapatok tagjának. A kémhajsza részletes leirását a tolnamegyei cserkész főtitkár a hajsza lezajlása után hozza nyilvánosságra.

— **Öntöző berendezés a vármegyében.** Az intenzivebb mezőgazdasági termeléssel kapcsolatosan sok szó esett most mindenfelé a földek öntözéséről, amely a gyakorlatban minden ország földmivelési kulturájának magasabbrendüségét jelenti. Csak örvendetes, hogy ez a kérdés vármegyénkben is aktuális és legutóbb *Miskolczy* Elemér okl. vegyészmérnök, budapesti lakos kérelmezte az alispáni hivataltól, hogy Szakály községben levő birtokán öntözőmü létesitését engedélyezze. Az előzetes helyszini tárgyaláson, melyet az alispán megbizásából dr *Korniss* István tb. vm. másodfőjegyző vezetett, a székesfehérvári kulturmérnöki hivatalt megjelent *Mantuano* József kir. kulturmérnök, a Magyar Királyi Államvasutak részéről *Csorba* Mihály főmérnök, a Kaposvizi Társulat képviseletében pedig *Fehér* Vilmos kaposvári főmérnök. Az előterjesztett tervek szerint a mesterséges öntözéshez szükséges vizmennyiséget a Kapos csatornából szivattyusnak ki és azzal száz holdnyi terület vizszükségletét biztositanák. Az engedélyezési tárgyalást később tartják meg.

— **Baleset.** Kovács János 26 éves sárpiliszi földmüves folyó hó 8-án az udvarban elesett és a jobbkarja eltörött. A szekszárdi közkórházban ápolják. — *Bikádi* Sándor 37 éves bikádpusztai gazdasági cseléd e hó 17-én délután leesett a lóról. Az esés tól a ló megijedt és összetaposta lovasát. Beszállitották a szekszárdi közkórházba.

Szinészet.

Hétfőn dr Szedő Miklós operaénekes vendégszerepel Szekszárdon

Az Európát szinpadon és filmen egyaránt bejárt *Olympia* cimü Molnár vigjáték ment *kedden*, e hó 17-én este Darvas Ernő szintársulatának műsorán. A pompás előadáson művészete teljességének csillogtatásával játszotta *Dolgos* Ida a cimszerepet, mig Kovács hussárkapitány nagyszerü alakját *Jávor* Pál, a budapesti Nemzeti Szinház tagja — mint vendég — felejthetetlen alakitásban mutatta be a közönségnek. Kinosan hatott, hogy ennek a nagy müvésznek eseményszámba menő szekszárdi szereplését a közönség — érthetetlen módon — nem honorálta azzal az érdeklődéssel, amelyet ez a vendégjáték méltán megérdemelt volna. Igen gondosan és ötletesen játszották meg szerepüket H. *Szücs* Vilma, *Horváth* János és H. *Horváth* Jenő is.

Szerdán este a Fodor László vigjátéka után irt *Eserngős király* cimü zenés szindarab ment a haligatóság nagy tetszése mellett. Hálás szerepeikben nagyszerüt produkáltak: Antal Nusi, Körösi Böske és Radnai Irén, továbbá Siménfalvy Sándor, Levicsky Andor, Horváth János, H. Horváth Jenő, valamint Antalffy József.

Csütörtökön közkivánatra ujból szinre került *Az Ur katonái* cimü nagyszerü szindarab, a bemutatóhoz hasonló pompás előadásban.

A szinházi iroda a következő müsort közli: *Pénteken* Szépasszony kocsisa, nagy kacagtató operett; *szombaton* Katz bácsi (másodszor); *vasárnap* 3 órakor Történnek még csodák; 6 órakor Ördöglovas, este fél 9 órakor Valahol ott Tokaj mellett, nagy magyar operett.

Hétfőn este dr Szedő Miklós *vendégfellépésével Montmartrei ibolyák, Kálmán Imre világhires operettje.* (Zöllye 1·60, zártszék 1·40, támlászék 1 P.)

Kedden Lovagias ügy, a Vigszinház hatalmas sikerü vigjátéka, *szerdán* Kontusovka, a budapesti Andrássyuti szinház nagysikerü zenés vigjátéka.

Világ-mozi
Igazgató: KRENNER JÓZSEF
Az előadások kezdete: hétköznapokon: 1/47 és 1/29 órakor, vasár- és ünnepnap: 3, 5, 7 és 9 órakor
A nézőtér kellemesen van fűtve!
Szombaton, márc. 21-én Vasárnap, márc. 22 én
Vasárnap d. u. 3 órakor a helyár 40, 60 és 70 fillér
RÖKK MARIKA első hangos filmje:
KÖNNYÜ LOVASSÁG
Operett.
Főszereplők: Rökk Marika, Fritz Kampers, Heinz von Cleve, Carl Hellmer
Magyar világhiradó

A báli idényre

Legdivatosabb
ruhaselymek, cipők, combinék
Lakkcipők Frakk ingek Nyakkendők
PIRNITZER
József és Fiai áruházában, Szekszárdon

HIREK.

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1935 január 24—30-i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:
maximum: 5·6 C° január 27-én.
minimum: —2·6 C° január 30-án.

Csapadék:
eső 1·4 mm január 27-én.

A levegő nyomása január 30-án növekvőben volt. Este 9 órakor a barometer 3·2 C° mellett 749·2 mm-t mutatott. — Azontul tovább is süllyedt.

— **A főispán Budapesten.** Dr Hagymássy Zoltán főispán hétfőn, 23 án hivatalos ügyek elintézésére felutazott Budapestre, honnan csütörtökön tért vissza.

— **Áthelyezés.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter Legény Oszkár m. kir. gazdasági főfelügyelőt, a szekszárdi vármegyei gazdasági felügyelőség vezetőjét a szolgálat érdekében különleges megbizatással március hó 1 ével áthelyezte Esztergomba és a szekszárdi felügyelőség vezetésével ideiglenesen megbizta Eordögh Zoltán m. kir. gazdasági felügyelőt. Ezzel az áthelyezéssel Legény Oszkár fő felügyelőnek régi kivánsága teljesedik, mert otthonába kerül vissza.

— **Nyugdíjazás.** Schwirián Józsefet, az áll. Garay János reálgimnázium érdemes tanárát a vallás- és közoktatásügyi miniszterium, saját kérésére február hó 1 től nyugállományba helyezte. A kösszeretetben álló tanártól kartársai és tanitványai 31-én, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor búcsuztak a tornateremben. Schwirián professzortól a tanári kar nevében Róder Pál igazgató vett búcsut, az intézet ifjusága képviseletében Jakab Zoltán önképzőköri elnök mondott beszédet, mig Török Ottó, mint osztályfőnöknek mondott köszönetet azért a szeretetteljes atyai jóságért, amelylyel osztálya növendékeinek javán fáradozott.

— **Irói kitüntetés.** A vitéz dr József Ferenc kir. herceg fővédnöksége alatt működő Irók és Zeneszerzők Országos Egyesülete legutóbbi irodalmi pályázatán Dusztus Imre bonyhádi tanitót ezüst oklevéllel tüntette ki.

— **Nemesség elismerése.** A belügyminiszter 1934 december 10 én kelt 103.148/III.—1934. sz. rendeletével dr vitéz *Gereöffy* Géza csendőrszázados, valamint Gyerő és Eoikő nevü gyermekei első foglalásban gyökerező ősi székely nemességét és „Gyergyó-Alfalvi" előnév használatához való jogát elismerte.

— **Doktorráavatások.** Ringbauer Béla, Galambos Lajos és Keller István dunaföldvári, Kutas Pál szekszárdi lakost jogtudományi doktorrá avatták.

— **Kaszinói közgyülés.** A Szekszárdi Kaszinó folyó évi február hó 3 án délelőtt 11 órakor tartja meg szokásos évi közgyülését. Tekintettel a fontos tárgysorozatra, az igazgatóság kéri a tagok minél nagyobb számban való megjelenését. Itt közöljük, hogy az igazgatóság jelentését Bodnár István ügyvezető-igazgató terjeszti a közgyülés elé, aki, mint örömmel értesültünk, egészségét visszanyerte és üdülését megszakitván, a Kaszinó ügyeinek intézését Szekszárdon való tartózkodása ideje alatt maga végzi.

A Szekszárdi Zeneegyesület hangversenye. Emlitettük, hogy a Szekszárdi Zeneegyesületnek január hó 27-ére a gimnázium tornatermébe hirdetett hangversenyét Zelenka Gyula tanárnak ugyanaznap tartott temetése miatt február harmadikára kellett halasztani. A gyönyörüen összeállitott zenekari hangversenyen Polgár Margit zongorakiséretével szerepel Pirnitzer Edéné operaénekesnő is. A műsor egyébként a következő: 1. Kéler Béla: Vigjátéknyitány. 2. Mozart: Serenade. 3. a) Mendelsohn: A dalnak lenge szárnyán. b) A. Maillart: Aria a Remete csengetyüjéből. c) Balázs Árpád: Trianont ledöntjük. Előadja: Pirnitzer Edéné opera énekesnő, zongorán kiséri Polgár Margit. 4. Schubert: H moll szimfónia I. tétel. 5. Dworak: Humoreque. 6. Mozart: Török induló. A zenekart dr Tóth Béla h. karnagy vezényli. A rendkivül olcsó (50 fil., 30 fil. és 10 fil.) helyárak mellett rendezendő hangverseny, amely vasárnap délután 5 órakor kerdődik, alkalmat ad Szekszárd közönségének arra, hogy az igazi müvészet örök szépségeiben gyönyörködhessék.

— **Téves hir.** A Tolnamegyei Hirlap a szekszárdi Ujvárosi Róm. Kat. Társaskör közgyüléséről megemlékezve többek közt az alábbiakat irta: „Érdekes, hogy a kormánypárt ide is politikát akart bevinni. Hetek óta erős korteskedés folyt a háttérben. A korteskedés és a politikának a körbe leendő bevitele erős visszahatást váltott ki a kör tagjaiból és azt eredményezte, hogy ellenjelöltet állitottak a kisgazdapártiak is. A választás során természetesen az ellenzék listája óriási fölénnyel győzött." Illetékes helyről szerzett felvilágositás szerint ez a közlemény annál kevésbé fedi a valóságot, mert hiszen a mostani közgyülés során ujból a tavalyi tisztikart választották meg. Változás csupán az ügyész személyében volt. Természetesen politikából.

— **Uj közigazgatási gyakornokok.** A belügyminiszter megengedte, hogy a Tolna vármegyénél megüresedett két dijas közigazgatási gyakornoki állás betöltessék. Az alispán az erre vonatkozó pályázati hirdetményt a napokban már közzé is teszi.

— **OTI választás.** Az Országos Társadalombiztositó Intézet igazgatósága 1935. évi január 25-én tartott ülésében az Intézet közgyülése, a kerületi és a vállalati pénztári választmányok, valamint a debreceni kereskedelmi betegsegélyző pénztár választmánya tagjainak és póttagjainak választását 1935. évi március hó 31. és április 1. napjaira kiirta.

— **Kitüntetés.** Szép és meleg ünnepség folyt le január 31 én Szálka községházánál abból az alkalomból, hogy a földmivelésügyi miniszter Müller Mihály szakvizsgázott erdőőrt 39 évi hüséges szolgálatáért elismerő oklevéllel tüntette ki. Müller Mihály ugyanis már a 40 ik évét szolgálja herceg Montenuovo Nándor szálkai erdőgazdaságában, amely idő alatt, — dacára a forradalmi időknek, — szolgálatát mindenkor példás hűséggel és becsülettel látta el. — Az elismerő oklevelet a községi elöljáróság, a község intelligenciája, a hercegi uradalom főerdésze és a kitüntetett erdőőrtársai jelenlétében Kurz István dr bonyhádi főszolgabiró adta át meleg szavak kiséretében, majd Szikorszky Jenő hercegi főerdész olvasta fel herceg Montenuovo Nándornak a kitüntetetthez intézett elismerő és köszönő levelét és a kitüntetettnek küldött 100 P adományát neki átnyujtotta a saját és munkatársai meleg jókivánatai kiséretében, végül Szentiványi József plebános a község lakossága nevében költői szavakkal köszöntötte a könnyekig meghatott ünnepeltet, aki korához képest kitünő erőben fogadta az őt elhalmozó sok jókivánságot.

Kérdés
yben férj és
ség között
s vita:
legolcsóbb
és legtartósabb
viselet a
PALMA OKMA
cipőtalp

— **A bátai Szent Vér templom** történetéről tartott a bátaszéki Actio Catholica kulturestjén értékes előadást Feidt Jenő bátai plebános. Rengeteg előtanulmány alapján nagyon sok történelmi adattal alátámasztott előadását a zsufolt ház lélekzetvisszafojtva hallgatta. — Az előadás anyaga és a bátai Szent Vér templom ügye megérdemelné, hogy az előadást a most folyó népmüvelési munka keretébe másutt is beillesszék. — A kulturest eseménye volt dr vitéz Szentlőrinczy Géza müvészi hegedüjátéka, akit Szántó Jenő bajai zongoraművész kisért. Szép szavalatok és jelenetek egésitették ki a müsort, amelyen a közönség tanult is, szórakozott is.

— **A Magyar Vöröskereszt Egylet Megyei Önkéntes Motoros Mentőtestülete** javára a következő adományok folytak be: Pétermann és Glaser rt. Bonyhád, Szekszárdi Borterme lők Pinceszövetkezete, Titte Testvérek 50—50, Villamossági rt. Dombóvár 25, Kilián Béla Tamási 20, Gombkötő Sándor Paradicsompusztа, Döry Hugó Dombóvár, Bonyhádi Segélyegylet, Tolnavidéki Polgári Taka-

Erzsébet Királyné Szálló
Budapest, IV., Egyetem-utca 5.
100 modern, kényelmes szoba. • Liftek. • Hideg-meleg folyóviz. Központi fütés • Az étterem- és kávéházban minden este szalonzene
Az Erzsébet-pincében egypincér-rendszer!
Menü: 1·60 P Menü: 1·60 P

kívánt. Más körülményekből származott a homály. A segédek sűrű tárgyalásai közben kiderült, hogy az egyik fél nem párbajképes. Valami kis folt settenkedett lovagias multjában. A segédek nem azért ügybuzgó segédek, hogy ezt a parányi foltot föl ne fedezték volna — és éppen most, a hősi párviadal előtt. Ám az élet megrendítő fordulatokban bővelkedik. Mert íme, a másik félről is kiderült holmi folt. És mivel erről a második foltról dönteni nem tudtak, fölküldték a jegyzőkönyveket a tiszti becsületbíróséghoz, lévén tartalékos tisztekről szó. A négy párbajsegéd a napokig tartó megfeszített munka után fáradtan áttért a szürke hétköznapi munkákra. Most a városban az a becsületbíróság töri a fejét az egész ügyön és bizonyára ők is szögreakasztják más kötelességeiket, amikért az ország eltartja őket.

Ha már lovagias ügyeknél tartunk, megemlítek egy tavalyi lovagias ügyet az egyik szomszéd faluból. Ott a ref. tanító hívta ki párbajra katolikus kollégáját. Szinte félek kimondani, — nehogy a felekezeti elfogultság gyanújába essem — hogy a katolikus tanító teljesen ártatlan volt. Hiszen feleségét sértette meg a másik fél, és ő ezt a goromba, idétlen sértést visszautasította. Azt hitte szegény, hogy ennyihez joga van mint férjnek. Amikor a párbajt visszautasította állására és meggyőződésére való hivatkozással, az intelligencia egy része bojkottálta a tanítót, az ügyet pedig „magasabb" becsületügyi fórum elé terjesztették. Mert működik nálunk számtalan magas és magasabb ilyen fórum. És mekkora buzgósággal, szakértelemmel bogozzák a lovagias ügyeket, mert ők értik igazában a lovagiasságot, becsületet, nem mi, akik évtizedek óta nyakig merülünk a szürke hétköznapi munkákba a magyar életért.

Hunyadi János bátai csatája

Irta: dr. Kóny Mária

Közel van már első szent királyunk jubileumi esztendeje. Mélységesen szimbolikus a Szent István-jubileumnak és a Magyarországon tartandó Eucharisztikus Világkongresszus évének összetalálkozása. Szent István király államalkotó, nemzetépítő munkájához, hősies erőfeszítéseihez és alkotásaihoz a kereszténységből, bensőséges személyes vallásosságában bizonyosan az Eucharisztiából merített újra meg újra erőt. Ez a belső összefüggés fejeződik ki az időpontoknak mostani találkozásában is, melytől a Szent István-jubileum mérhetetlenül sokat nyer lelki és eszmei tartalomban.

Szent István életművének és erőteljes, mély vallásosságának kapcsolatát a magyar történelemben nemzedékről-nemzedékre megtaláljuk. Nagy embereink közül a legnagyobbaknál mindig ott találjuk alkotásaik, lelkiéletük hátterében kifogyhatatlan erőforrásként a bensőséges hitet. Példa erre nagy törökverő hősünk, az Európát elnyeléssel fenyegető ozmán áradat első hullámát visszaverő Hunyadi János is.

Szent István király műve éppen alkotásának maradandó volta miatt csak első láncszeme annak az évezredes munkának, melyet a magyarság saját létének, állami és nemzeti életének kibontakoztatása mellett nemzedékről-nemzedékre végzett az európai keresztény kultúra asszimilálásában, továbbadásában és megvédésében. Hunyadi Jánossal kapcsolatban a megvédés ténye kap nyomatékos hangsúlyt. Az ő élete egyik első, dicsőséges fejezete azoknak a küzdelmeknek, melyeknek során a magyarság utolsó csepp véréig hősies önfeláldozással védelmezte a Szent István idejében hozzánk is befogadott keresztény kultúrát.

Hunyadi János életéből nem könnyű kiválasztani a jubileumi ünneplésre legméltóbb esztendőt, hiszen törhetetlen következetességgel és egyre növekvő áldozatokkal egész életét a török veszedelemnek Magyarországtól való elhárítására szentelte; ez volt vállalt hivatása, életének főcélja. Az 1937-es esztendővel azonban már beléptünk abba az időszakba, amikor 500 év távolságából hálás emlékezéssel kell keresnünk nagy törökverő hősünk alakját, mert 1437-ben Szendrőnél aratta Hunyadi első nagyobbjelentőségű győzelmét a török fölött. Ettől kezdve 1456-ig, nándorfehérvári utolsó győzelméig a török elleni küzdelmeknek szakadatlan sora következik. Hunyadi minden tettét, politikai állásfoglalásait is elsősorban a fenyegető török veszedelem irányítja; pályájának minden újabb, magasabb állomása csak tágabb teret nyit meg előtte törökverő terveinek keresztülvitelére, mert nagyobb cselekvési szabadságot, szélesebbkörű hatalmat biztosít számára a török elleni harcokhoz. Amint Hunyadi tüneményes gyorsasággal emelkedő életpályáján középsorsú nemesből egy-két évtized alatt Magyarország leggazdagabb, leghatalmasabb főurává vált, úgy nőtt, emelkedésével párhuzamosan, a török elleni ereje, fokozódott akcióképessége.

Hunyadi pályájának ez a bámulatosan gyors emelkedése éppen rendkívülisége miatt különböző feltevésekre adott okot. Történelmünk ezen, minden részletében még meg nem világított korszakának egyik legtöbbet vitatott pontja Hunyadi János származásának kérdése. Van bizonyos valószínűség a hagyományon alapuló feltevésen, hogy Hunyadi Zsigmond királynak és a később Vajk vitézhez feleségül ment hunyadmegyei nemeslánynak, Morsinai Erzsébetnek a fia. Pályája nekilendülését ez magyarázná, de meg nem állapodó, gyors emelkedését bizonyosan mindenekelőtt személyes kiválóságának és gondviselésszerű hivatására való kiválasztottságának köszönhette, hiszen válságos körülmények között ismételten adta bizonyságát kivételes képességeinek és nagy lelkierejének. És Hunyadi emelkedésének leggyorsabb, legcsodálatosabb szakasza nem is Zsigmond király életére esik. Albert uralkodása alatt lett szörényi bánná, de az ő rövid királysága nem jelentett törést Zsigmond uralkodása után; Albert apósa udvarából is jól ismerhette Hunyadit.

Annál nagyobb változásokat hozott Albert halála. A nemzet két pártra szakadt az özvegy királyné csecsemő fia és a vitéz, fiatal lengyel király, Ulászló között. Garai László, kit a börtönből csak Ulászló lovagiassága mentett meg, Erzsébet királyné pártján sereget gyűjtött a Dráva—Száva-közben és megindult hódítgatva Buda felé, hol Ulászló tartózkodott. Az özvegy királyné és hívei látva Garai előnyomulását, már abban kezdtek bizakodni, hogy elűzhetik Ulászlót Budáról. Északon Giskra zsoldosai pusztítottak a királyné pártján, azzal fenyegetve Ulászlót, hogy elvágják előtte a lengyelországi visszavonulás útját. Ulászló szorongatott helyzetében Garai ellen Hunyadit és Ujlaki Miklóst küldte. Garai Bátánál[1] állapodott meg seregével, Hunyadi északról jövet vele szemben, a Báta és Bátaszék közötti síkon. A helyzet válságos volt, a csata kimenetelén igen sok fordult. Hunyadi, hogy a magyar vért kímélje, békés megegyezésről akart tárgyalni, de Garai ezt visszautasította. Megütköztek. Több órán át tartó kemény küz-

[1] A Bátára vonatkozó adatokat ft. Fájth Jenő bátai plébános úrnak köszönhetem.

delem után Hunyadi győzött, Garai seregét szétszórta, maga Garai is csak nehezen tudott elmenekülni.

Hunyadi megnyerte az ütközetet, — valóra váltotta új királyának őhozzá fűzött reményeit, ki nehéz helyzetében Hunyadi hősiességéhez és hadvezéri képességeihez fordult. Ulászló ettől kezdve országos méltóságokban és bizalmában egyre magasabbra emelte nagy párthívét, kivel a török visszaszorításának kérdésében is megértették egymást. Teleki gróf, a Hunyadiak történetírója a történeti kútfők körültekintő megfontolása után elfogadja azt a véleményt, hogy az ütközet megnyerésének Hunyadi János felfelévelő pályája újabb hatalmas lendületet köszönhetett: ezután tette meg őt Ulászló legbizalmasabb tanácsadójává és ezután nevezte ki erdélyi vajdává és temesi bánná, miáltal egyben rábízta a töröktől közvetlenül fenyegetett végek védelmét is. Ez a győzelem nyitotta meg tehát Hunyadi János előtt az utat világtörténelmi távlatokba növő hivatásának betöltésére.

Hunyadi János életének eddig egészen meg nem világított kérdései közé tartozik ennek a számára oly nagyjelentőségű ütközetnek a pontos helye is; a történeti kútfők között erre a pontra nézve bizonyos ellentmondás van, mely tévedésekre adott alkalmat; történetírásunk ugyanis hol szekszárdi, hol bátaszéki csataként említi a bátai csatát. A kérdés eldöntése más érdekes és értékes vonatkozásokat is megvilágít, ezért érdemes foglalkozni vele.

Ulászló történetének kútfői Túróczi és a lengyel Dlugosz műveire vezethetők vissza; ezeket használta fel a humanista szellemű Bonfini és Callimachus. A két utóbbi író azonban még Ulászló uralkodásának kortársaitól nyert személyes értesülésekkel is bővíthette főforrásának adatait, — így mind a négy írónál találunk bizonyos önállóságot.

Dlugosz János előadása szerint Hunyadi és Garai serege „Báta városánál találkozik össze, megütköznek, a csata több órán át tart, a két sereg változó szerencsével harcol". (Hist. Pol. lib. XII. p. 755.) Dlugosz előadásának értékét emeli források gyűjtésében való gondossága mellett az a körülmény is, hogy körülbelül a csata idejében járt Magyarországon. Mint Ulászló hívének, Zbigniev Olesnicki püspöknek bizalmas titkára, 1440-ben ura kíséretében Magyarországra jött Ulászló koronázására. Történetírói érdeklődésével Dlugosz bizonyosan felhasználta a jó alkalmat, és a király környezetében pontos és részletes értesüléseket szerzett az eseményekről, míg Budán tartózkodott. Mozgalmas pályáján diplomáciai küldetések alkalmából később is ismételten megfordult Magyarországon.

Callimachus — Buonaccorsi Fülöp — így mondja el az eseményeket: „Ulászló Hunyadit küldte Gara ellen... hogy előbb békés megegyezésről tárgyaljon... Hunyadi már csak 5000 lépésnyire lévén Báta városától, ahová Gara visszavonult seregével, körüljárta és elrendezte seregét... végül 1000 lépésnyire az ellenségtől megerősítette táborát alkalmas helyen, honnét az legkevésbbé volt látható..." — miután Garai tárgyalásra nem volt hajlandó, megütköztek. (De rebus Vladislai, Schwandtner: Script. rer. Hung. I. 473 és köv.) — Callimachus a vidék földrajzának olyan világos képét adja, és előadása a valószínű részletekben való olyan jártasságot mutat, hogy biztosra vehetjük, hogy ezekre az eseményekre nézve Dlugosz művénél bővebb forrásai is voltak. Callimachus élettörténete közelebbről is útbaigazít. Mikor humanista körének a pápa ellen tervezett merénylete miatt Rómából menekülnie kellett, Lengyelországban hosszú ideig élvezte Szánoki Gergely lembergi érsek vendégszeretetét. Szánoki előbb Ulászló király gyóntatója és tanácsadója volt, majd a várnai csata után a Hunyadi-fiúk nevelője, Vitéz János püspöksége óta pedig nagyváradi kanonok. Csak 1450 körül tért vissza Lengyelországba, tehát Ulászló és Hunyadi udvarában egy évtizeden át a legilletékesebb forrásokból értesülhetett a magyarországi eseményekről. Szánoki maga is megírta Ulászló történetét; biztosra vehetjük, hogy Callimachus felhasználta ezt az elveszett művet, sőt pártfogójától, mint Ulászló korának egyik legjobb forrásától, szóbeli értesüléseket is igyekezett szerezni, — melyeket esetleg személyes utánjárással is kiegészíthetett 1483-ban, mikor a lengyel király követeként Mátyás budai udvarában tartózkodott.

Természetes, hogy Michovius krakkói kanonok 1519. évi munkája is a lengyel forrásokat követi. Szerinte Hunyadi és Újlaki „... az ellenség táborát Báta városánál szétszórták". (Chron. Pol. lib. IV. p. 303.)

A magyar kútfőnek, Túróczi János krónikájának előadása szerint Garai serege „Deczykador monostor mellett, mely helyet a nép Széknek nevez, ütött tábort . . . Hunyadi és Újlaki csatarendbe szedett sereggel ellenük sietvén, nagy harci kedvvel támadtak táborukra". (Cron. Hung. Rer. Hung. Script. var. Francofurti 1600, p. 142.) — Fűzzük ehhez mindjárt Bonfini szövegét: Garai László serege „Szekszárd monostornál, mely Báta alatt fekszik, 5000 lépésnyire a Dunától, — most Széknek nevezik — ütötte az első tábort... Hunyadi és Újlaki, miután gyorsított menetelésekkel megérkeztek a monostorhoz, pihenésre alig egy napot fordítottak; másnap hajnalban már megütköztek". (Rer. Hung. decad. Lipsiae, 1771. Dec. III. lib. IV. p. 434.) — Garai táborhelyének leírásából világos, hogy Bonfini nem ismerte a vidéket és összekeverte a neki idegen földrajzi neveket. Nem Szekszárd van Báta alatt, hanem fordítva, — nem Szekszárdot, hanem Deczykádort, helyesebben Czikádort, ma Bátaszéket nevezhette a nép Széknek. A magyar helynevekben járatlan Bonfinit valószínűleg a Szék-Szekszárd hasonlóság tévesztette meg. Hogy Teleki gróf Bonfini zavaros előadását fogadja el és a csatát ő is Szekszárd mellé helyezi, azt mutatja, hogy ő sem ismerte a vidéket. A „monostor" említése nem igazít útba, mert monostor abban a korban Bátán is, Czikádoron is, Szekszárdon is volt.

Az ellentmondásokat megoldó magyarázat számára Bonfini egy kifejezése nyujt alapot; ő tudniillik azt írja, hogy Garai László Szekszárd monostornál ütötte „az első tábort". — A Dráva—Száva-közből seregével északra vonuló Garai Bátaszékig jutott el és ott tábort vert, amint Túróczi és Bonfini mondják, Hunyadi közeledtére azonban visszavonult Bátára, itt verte a „második" tábort. Callimachus szerint is Garai Bátára „visszavonult". Hunyadi követte, így folyt le Báta mellett az ütközet, 1000 lépésnyire a falutól. Báta és Bátaszék között oly nagy a távolság (8 km), hogy amely terület Bátától 1000 lépésnyire fekszik, azt Bátaszékhez semmiképen sem számíthatjuk. A Hunyadi életében oly nagyjelentőségű ütközet tehát nem Szekszárd vagy Bátaszék mellett, hanem Bátánál folyt le.

Bátának, melyet a XV. században mezővárosként emlegetnek, bizonyosan jelentős szerep jutott Hunyadi János életében. A bátai ősi bencés monostor-templom ebben a korban messzeföldön híres búcsújáróhely volt; a források szerint az Oltáriszentségben látható volt itt Krisztus vére, testének részecskéjével együtt évtizedeken, sőt valószínűleg másfél évszázadon keresztül.[2] A Hunyadi-család feltűnő kegyelettel viseltetett ez iránt az apátsági templom iránt, pedig az országnak ezen a vidékén birtokuk sem volt. A garamszentbenedeki apátság levéltára megőrizte a mohácsi ütközet után odamentett bátai templomi ruhák jegyzékét; ebből kitűnik, hogy a monostor-templom legbőkezűbb jótevői a Hunyadiak voltak. Hunyadi János maga két dalmatikát ajándékozott a templomnak, Szilágyi Erzsébet egy aranyos-gyöngyös, megkülönböztetetten „nagy bársony"-nak nevezett casulát és más két miseruhát, Mátyás király különböző értékesebbnél értékesebb templomi ruhákat vagy 450 frt értékben; még Korvin János is adott a templomnak négy bársony miseruhát. Legmeghatóbb, és a Hunyadi-családnak a bátai kegyhely iránti ragaszkodását legjobban kifejezi Hunyadi László ajándéka: a leltár szerint kivégeztetése előtt, halála órájában, „tempore suae mortis" egy fekete bársony, arannyal átszőtt miseruhát küldetett Bátára, bizonyosan, hogy ebben mondják érte a gyászmisét...

Mi fűzhette a Hunyadiakat ilyen kegyeletes ragaszkodással a bátai templomhoz? — Hunyadi János Báta mellett állt életének egyik nehéz napján; ha Garaival szemben vereséget szenved, az egész országban tovább pusztít a polgárháború, — ő maga talán hontalan menekült Ulászló mellett Lengyelországban. Nem tételezhetjük-e fel, hogy a kereszténységnek ez a hősies védelmezője életének nehéz óráiban a közelből különös áhítattal gondolt a bátai csodálatos ereklyére, és az Oltáriszentségben vérző sebét megmutató Krisztushoz fordulva, imájából merített erőt a küzdelemhez? És mikor könyörgése meghallgatást nyert, és a győzelem újabb nagy lendületet adott küzdelmes és dicsőséges pályájának, a monostor-templom iránti kegyeletes háláját családja szívébe is beleoltotta.

A közeledő Hunyadi-jubileum alkalmával hálás és ünnepi emlékezésünk a helyeket is szeretné bejárni, melyeknek jelentőségük volt Hunyadi János életében, de mai országhatáraink mellett csak a távolból gondolhatunk ezek legtöbbjére. Annál jobban meg kell becsülnünk azt a néhány helyet, ahol ma is szabad lélekkel ünnepelhetünk, mint például Bátán. A bátai

[2] A bátai monostor-templom csodálatos ereklyéjével bővebben egy készülő tanulmány foglalkozik.

HÍREK

Báta népe Hunyady-emléket akar építeni

A mostoha sorsában vigasztalást, erőt kereső nemzet szivesen fordul multjának emlékei felé. Falukutatás és helytörténet gyüjti a régi magyar élet még ismeretlen értékeit. Szeretnénk életre varázsolni minden elfelejtett szépséget, hogy friss érdeklődést adjunk a fásult lelkekbe, gazdagitsuk a szegény jelent, a féltett jövőt. Egymást érik a nagy történelmi évfordulók. Nemrég jártunk a keserves uton, mely négyszáz év előtt a mohácsi nagy temetőbe vitt. Volt mit töprengeni a tetemre hivason. A közel jövőben ránk köszönt a Hunyadi-korszak ötszázéves fordulója. Lelkes, büszke magyar ünnepre rikra alkalom. Ott állunk majd ünneplő lélekkel, kifosztott szegény magyarok, a virág szine előtt és alig tudunk mutatni történelmi helyet, mely látta régen a hős Hunyadi csatáját. A jól ismert nevek, véres, diadalmas állomásai Hunyadi János világtörténelmi pályájának, mind-mind hiányzanak a trianoni Magyarország térképén. Azért kell megkeresnünk minden emléket, porba temetett kis mozaikkövet, melyen nemzeti nagy hősünk nyoma látszik, hogy ne csak szép szavakban szóljon az ünnepi emlékezés, hanem a történeti valóság is emlékeztesse, tanitsa a mai és jövő nemzedéket.

A XV. század történetirói mondják, hogy Albert király halála után két király versengett a magyar trónért: László és Ulászló. A polgárháboruban vérző országhoz könnyü prédára lesve közeledett a török. Hunyadi Ulászló mellé állt, László egyik főembere Gara volt. A több oldalról fenyegetett Ulászló Hunyadit és Ujlakit küldte a dél felől Budának tartó Gara ellen, hogy ha békés megegyezés nem lehetséges, fegyverrel verje őt vissza. Gara gőgösen utasított el minden megegyezést. Kemény, elkeseredett harcra került a sor. Hunyadi magyar és lengyel seregével szemben Garával az élükön Tamássy, Kőrógyi és Bothos csapati álltak. E *csatát előbb szekszárdi csatának nevezték Bonfini nyomán*, ki zavaros, a helyeket nem ismerő előadásában azt mondja, hogy Gara először Szekszárdnál ütött tábort. *Turóczi krónikája szerint Gara tábora és az átközet Cikádor, Bátaszék mellett volt.* Dlugoss., Michovius és a részleteket is leiró Callimachus szerint *a csatát Báta mellett vivták, Gara a bátai monostorban várta Hunyadit.* Callimachus előadásának az ad döntő sulyt, hogy adatait Szánoki Gergelytől kapta, ki a leirt események idején Ulászló gyóntatója, tanácsadója volt, ennek halála után is Magyarországon maradt mint a Hunyadi-fiuk nevelője, Vitéz János barátja s mint ilyen az események központjában, a szereplőkkel összeköttetésben állt. A bátai csata Hunyadi győzelmével végződött. Utána erdélyi vajda, Nádorfehérvár kapitánya s ezzel a török elleni harcok fővezére lesz. Megerősiti trónján Ulászlót, helyreállitja az ország belső rendjét, megveti alapját a saját és családja jövő nagyságának. Megnyilik előtte az ut, melyen megvalósitja világtörténelmi jelentőségü tervét, hogy viszszaszoritja a törököt s megvédelmezi a keresztény Európát. Ezért mondhatta Tolna vármegye ezredéves közgyülésén a történettudós *Kammerer* Ernő, hogy *a Hunyadi-ház szerencsecsillaga Bátának ragyogott fel.*

Véres háboruk, országos gondok másfelé ragadták Hunyadi figyelmét, de megmaradt lelkében a hálás emlékezés a bátai apátságra. Ez a *szent László alapitotta monostor a Hunyadiak korában hires bucsujáróhely volt*, melynek templomában Krisztusnak a szentostyából kifolyt vérét tisztelték. A 150 éven át virágzó bátai bucsus hely a magyar középkor vallásos életének egyik elfelejtett kincse. Nem maradt belőle kő kövön, de messze levéltárak megőrizték drágaságainak jegyzékét. Ez a leltár bizonyitja hogy a templom legbőkezübb jótevői a Hunyadiak voltak. Hunyadi János, Szilágyi Erzsébet, Mátyás király, Korvin János adták a legtöbb és legértékesebb miseruhát. Családi örökségük a hálás szeretet Báta temploma iránt. Meghatott lélekkel olvassuk, hogy a Hunyadiak tragikumát szenvedő dallás László lefejeztetése előtt, tempore tuae mortis, arannyal ékes fekete bársony miseruhát küldet Bátára. Igy bucsuzik a szenthelytől, mely annyira a szivéhez nőtt. Mintha ebben virágoznék ki az egész Hunyadi-család hálája, szeretete. Mátyás király majd két hétig vendége a bátai monostornak 1463. tavaszán.

1521. őszén több napot tölt Bátán II. Lajos. 1526. aug. 18-án ujra itt van. Báta a mohácsi kálváira utolsó előtti stációja. A király itt gyónik, áldozik. Körülötte az ország főurai, királyuk osztályosai jóban, rosszban, most egytestvérek a halál sejtelmében. Mintha Hunyadi lelke szólna hozzájuk a szent vár templomában... Meggyullad lelkükben a hősies akarás tüze, hálála szánt vértanuk serege indul a bátai templomból Mohács felé.

A bátai klastromhegyen nincs más emléke régi nagy időknek, mint az az egyszerü tölgyfakereszt, melyet pár év előtt a község férfiai vittek oda a vállukon. Szegénységünkben is nagyon szegény emlék... Mikor a Hunyadiak dicsőséges korszakát ünnepli az ország és a keresztény világ, akkor is majd ez a kereszt legyen egyetlen jele a megbecsülésnek, a hálának a Hunyadiak iránt, akiknek csillaga itt tünt fel, hogy ragyogjon ötven éven át a magyar égen...?

Báta népe templomot s abban Hunyadi emléket óhajt épiteni a régi apátság helyén, hogy régi tüznél uj lángot gyujtson, Isten és a haza szeretetére tanitom.

Fájth Jenő

— **A hercegprimás elfogadta a Pázmány-kiállitás fővédnökségét.** Az Országos Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség március 15—22 között Pázmány-emlékkiállitást rendez, mely kiállitás fővédnökéül *Serédi* Jusztinián hercegprimást kérte fel, aki a fővédnökséget elvállalta.

— **Kinevezés.** Sopron város főispánja *Gereben* Béla számtiszt, törvényszéki hites könyvszakértőt Sopron város számvevőségénél számellenőrré, *Mollay* János napidijas, jogszigorlót számtisztté kinevezte.

Amíg ön alszik a DARMOL dolgozik

— **Orvosi kinevezések.** A győri közkórháznál a belügyminiszter engedélyével két uj segédorvosi állást rendszeresitettek, amelyre *Radocsay* László dr. főispán *Somogyi* Ambrus dr. és *Mészáros* Tibor dr. orvosokat nevezte ki. *Vér* Tibor dr.-t ugyancsak a győri kórházhoz alorvossá nevezte ki a főispán.

A jókedv receptje

Vegyen be 2—3 **Kobonát** és a fáradtság, kimerültség és ideges gyengeség elmulik. Friss és jókedvü lesz. Gyógyszertárban kapható.

— **Az osztálysorsjáték** V. osztályának huzása a jövő héten 11-én kezdődik és március 13-ig tart. Figyelmébe ajánljuk a résztvevőknek, hogy a megujitási betéti egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő és az előket 30 fillér költségátalány a *huzás előtt megfizetendő* és különösen arra figyelmeztetik a főárusitók, t. olvasóinkat, hogy nyereményjogosultsághoz feltétlenül szükséges, hogy mind az öt osztály ára teljesen ki legyen egyenlitve.

— **Ebéd József főhercegnél.** *József* főherceg és *Auguszta* főhercegasszony szombaton délután egy órakor ebédet adott budai palotájában. Az ebéden megjelent *Magdolna* főhercegnő, *Hennet* Lipót báró oszträk követ feleségével és leányával, *Károlyi* Gyula gróf volt miniszterelnök és felesége, *Esterházy* Móric gróf volt miniszterelnök és felesége, *Teleki* Sándorné grófné, *Pongrácz* Jenő gróf és felesége, *Lucich* Károly altengernagy, udvarmesterhelyettes, *Attems* Mária grófnő udvarhölgy és vitéz *Dréhr* Ernő őrnagy, szárnysegéd.

— **Kitüntetés a magyar érdemkeresztel.** A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Barsy* Aladár dr. miniszterelnökségi miniszteri osztályfőnöki cimmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsosnak buzgó és eredményes szolgálatai elismeréséül a magyar érdemkereszt középkeresztjét adományozta.

Hosszu idő óta fekvő betegek a természetes **Ferenc József** keserüvizet nagyon szivesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Az orvosok ajánlják.

— **Cimadományozás.** A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére *Barna* Aladár dr. miniszteri tanácsosnak saját kérelmére történő nyugalombahelyezése alkalmából a miniszteri osztályfőnöki cimet adományozta.

— **A Ciszterci Diákszövetség vacsorája.** A Ciszterci Diákszövetség szerdán, február 5-én este a Krisztina-téri Zöldfa-vendéglőben vacsorát rendez *Surányi* Miklós iró, a szövetség tagja tiszteletére abból az alkalomból, hogy Széchenyi regényéért elnyerte a Vojnich-díjat. A vacsorára ezuton hivják meg a szövetség és különösen a pécsi osztály tagjait, ugyszintén az iró barátait és tisztelőit.

fehér

Sifonok, vásznak bámulatos olcsón!

Sifon- és pamutvászon szavatoli, jó minőségek -.98,- .78,	-.54
Batisztsifon finomszálu, sürü szövésü minőség	-.98
Lepedő erősszálu, duplaszéles, méterje ..	1.48
Paplanlepedő 180 cm. széles, jó minőség, métere	2.58
Kisvirágos müselymek és szines batisztok	-.88
Köpper alsónadrágra ..... méterje	-.88
Bőrerős inlet sürü szövésü ..... méterje	-.68
Kanavász valódi, szintartó minőség, méterje	-.68
Rózsaszin Toil a finom női fehérnemüre méterje	1.28
Panama-szövésü inganyagok csak	-78

fehér

Monogramját behimeztetjük a vásárolt fehérnemükbe, azért külön semmit sem számitunk fel!

Fehér és szines női ingek	1.45
Kombinék fehér és szinesek	1.90
Kombinék finom sarmolinból ..	2.65
Kombinék krepdesinből, diszitéssel	3.75
Hálóingek finom sarmolinból	4.50
Hálóingek krepdesinből, diszitéssel	7.80
Női flanel pizsamák .. darabja	3.90
Férfi ingek, 2 külön gallérral	2.90
Férfi fehér pupliningek .. csak	3.90
Sifón hálóingek diszitéssel	3.50
Alsónadrág kitünő köpperből hosszu 2.25, rövid	1.25
Férfi flanel pizsamák .... csak	3.90
3 darab duplagallér .. összesen	1.25
Önkötő nyakkendők igen izléses minták 1.45,	-.95

fehér

Ágy és asztalnemüekbe, törlők, törülközők és zsebkendőkbe monogramját dijtalanul himeztetjük be.

Ágykészlet hímzés- és azsur-diszitessel (2 nagy párna, 1 kis párna és 1 paplanhuzat) összesen csak	17.80
Paplanhuzat ..... csak	5.80
Dunyhahuzat ..... csak	6.80
Nagy párnahuzat ..... csak	1.75
Kis párnahuzat ..... csak	-.68
Női zsebkendők ..... csak	-.15
Férfizsebkendők ..... csak	-.19
3 drb. gyermekzsebkendő összesen	-.20
Edény- és portörlők .... darabja	-.24
Pohártörlők, valódi len minőségek	-.68
Konyhatörülközők ..... csak	-.49
Frottirtörülközők ..... csak	-.78
Damaszt-törülközők ..... csak	-.98
Fehér abroszok, 135×135 cm....	2.45
Fehér asztalkendők	-.58
Kávéskészlet, 6 személyes	4.25
Étkészlet 6 személyes, jó pamut minőség ..	5.80
Valódi lenvászon csemegekendők	-.28

Bármit vásárol beszegetjük!

Ezért sem számitunk külön semmit sem, mert szegés és monogram az árakban benfoglaltatik.

Fényves ÁRUHÁZ KÁLVIN-TÉR 7

A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Kérjen képes árjegyzéket.

Póstán utánvéttel küldjük.

dombóvári helyiérdekü vasutnak vármegyénket átszelő részeit illetőleg. Ez a vonal Nagymagyarországnak is egyik leghosszabb vicinális vasutja volt, fontossága most még inkább emelkedett, elsőrangusitását nyomós kösérdek követeli.

Vármegyénk alispánja tiz évre kiterjedő utépitési tervezetet dolgozott ki. Ez a nagyszabásu munka ha elkészül, Tolna vármegyét is abba a helyzetbe fogja juttatni, hogy nem lesz egyetlen kösége sem, amelynek köves utja ne lenne. A terv méltó a Perczel névhez, mely vármegyénk történetében el nem muló emlékkel örökitette meg eddig is a nevét.

Tolna vármegye nagy szülöttje: Gömbös Gyula miniszterelnök még mint honvédelmi államtitkár felismerte annak a fontos összekötő utnak jelentőségét, amely hivatva lenne Csonkaországunk északkeleti határát Szabolcs vármegyétől kiindulva, a Duna—Tisza közén, a Solt—Dunaföldvári uj Dunahidon — vármegyénken — áthaladva, délnyugati határát Barcsnál a Drávát összekötni. Ennek a nagyszabásu átfogó műutnak nagyrésze már elkészült — csak egy két szakasza, mint pl. a Pincehely—Tamási 12 km utvonal még kiépitetlen, bár az alépitmény és a műtárgyak itt is elkészültek — kivánatos lenne, hogy ez a nagy mű is mihamarabb teljesen készen álljon. Az elmult komoly idők eseményei, amikor „a háborut könyökünkkel suroltuk", különösen követelik a teljesen befejezett kész munkát.

Azok az idők, amikor pl. a tamási gazda azért félt a vasuttól, mert elvesszi a fuvart Siófokra, ha el is multak, ugy látszik, mintha a szekérfuvarozás megélénkülésével ismét visszatérnének. Bárhogy is dőljön el a vasutnak, autónak és a szekérnek ai harca, mindes többé nem gátolhatja meg annak a közlekedési politikának az érvényesülését, mely minden kösséget kövesuttal kiván összekötni. Reméljük, hogy a jövő esztendő karácsonya ehez a végcélhoz is közelebb hoz majd bennünket.

Nagyrabecsült mozilátogatóinak boldog uj évet kiván

KRENNER JÓZSEF
a Világmozi igazgatója

Lombfűrész.

Az esti álmok, láthatatlan árnyak
Már kibujtak a sötét faodukból
S most titkos, lila fényruhában járnak.

Lidérces útjuk parázslik a csendben,
Kezükben bűvös lombfűrész világit
És fürdenek az esti énekekben.

Csillagmintákat faragnak az égen,
Az éj sötétkék mahagónifáján
S egy felhőt, mely a holdsugárban ég el.

A keritésen kis cica dorombol,
Alszik. Körötte csendmintát faragnak
S rózsás ködöt a füstből és koromból.

Csókolóznak a folyóparti náddal,
Apró hangokból mintázzák a csendet,
Madárdalokkal, esti szerenáddal.

A temetőben egy korhadt keresztet
Könnyes mintákkal diszitenek titkon;
A csendben csak a holtak lelke reszket.

Az ős-rosszaké, kik visszaosonnak
S az estimák áhitatlonalából
Pokolba futó kábeleket fonnak.

De tündér jő a holdsugárban égre
S mint átokcsipkék újra rátapadnak
A halál ősi, hideg függönyére.

Ifj. vitéz Zerinváry Szilárd.

függönyt ad a Tündérujjak

mindenkinek, aki P 14.40-nel egy évre előfizet a népszerű kézimunka-ujságra. A gyönyörü, féligkész tüllfüggöny mérete 150X260 cm és hozzájár a kihimzéshez szükséges selyemfényü MEZ himzőfonal is. Kérjen mutatványszámot!
Budapest, Szervita-tér 3.

A bátai apátság Szentvér temploma.

Kanyargó Dunaágak, susogó nádasok fölött, erdőkoszorusta fennsikon állt szent László királyi monostora, a szent Mihályról nevezett bátai bencéspátság. Történetének három első századából csak a monostor változatos, nyugtalan külső élete tükröződik a megmaradt kevés oklevélben. Határperek, erőszakosságok száraz krónikájába egyszerre uj hangot ád Turócsi hiradása. Azt irja, hogy Gara János, a délvidék hatalmas ura, spalatói fogságában viselt roppant nehéz rabláncait fogadalomból a bátai apátság templomába vitte Megváltó Urunk drága szent vérének dicsőségére.

Miért fűződik e szent vér tisztelete éppen a bátai templomhoz? Erre a kérdésre IV. Jenő pápa 1434 ben kiadott levele ád választ. A pápa bucsut engedélyez azoknak, kik Urnapján gyönnak és áldozznak a bencésrend bátai templomában, hol e napon tisztelete van kitéve „Krisztusnak a szentostyából kifolyt csodás vére". A csodás szentség hire szétfut az országban. Királyok, főurak, egyszerü emberek hozzák betegeiket, küldik-hozzák drága ajándékaikat. Ranzani, a nápolyi király követe Mátyás udvarában az ország nevezetes helyei közt emliti Bátát, melynek nagy a hire a nyilvánvaló csoda révén, hogy templomában „látható a szentostyában Krisztus vére testének részecskéjével együtt, amint ezt állitják számtalan sokan, akik látták". A nagybeteg Klára asszony fogadalomból kocsin hozatja magát Pécsről Bátára, hogy meggyógyuljon „Krisztus vérző teste" előtt. A bucsushely virágzásának ideje a Hunyadiak kora.

A garamszentbenedeki levéltárban megmaradt a bátai templom drágaságainak jegyzéke 1526 ból. E kinceseket a török elől mentették meg a szerzetesek, köztük a Szentvért is. A leltár irója megjegyzi, hogy a sok drágaságnak csak Isten tudja számát és értékét. Ez a jegyzék megőrizte az adományozók nevét is. Innét tudjuk, kik voltak különös kegyelettel a Szentvér iránt. A legtöbb miseruha a Hunyadiaktól való. Hunyadi János, László és Mátyás, Szilágyi Erzsébet és Korvin János aranyos, gyöngyös, selyem- és biborbársony ruhákat adtak. Szivünkbe markol és feltünően jellemzi a Hunyadi család mélységes ragaszkodását a bátai szenthelyhez Hunyadi László ajándéka. A jegyzék szavai szerint halála idején, utolsó óráiban feketebársony, aranynyal diszitett, értékes miseruhát küldött Bátára. Mátyás király 1463 májusában hosszabb időt is töltött a monostorban. A Hunyadiakon kivül áldozatos tisztelettel viseltettek a bucsushely iránt a Perényiek, Török Imre, Garay Jób, Rátkay Balázs, Geréb Péter, Kinizsy Pál és Korvin János özvegye. II. Ulászló is betér Bátára Pécsről jövet.

A Perényiek irigy szemmel nézik a bátai templom kincsét, a csodás szentostyát. Minden áron meg akarják szerezni, még rablás utján is. Perényi Péter el is viszi siklósi várába és csak királyi parancsra adja vissza. Kanizsay Dorottya, a szépemlékü nagyasszony azzal engesztelt fia bünét, hogy ezüst koronát, drága szép takarót készittet a Szentvér tartójára.

A török ellen induló nasszádosok kapitánya, Báthory András kiszáll Bátán, hogy bucsut nyerjen. II. Lajos kétszer is itt várja késlekedő seregét. Egyik oklevelét a Krisztus Teste és szent Mihály bátai apátságából kelteti. A mohácsi csata előtt három napot tölt itt. Vele vannak az ország főemberei. A visszavonás és durva irigység elhallgat a halál sejtelmében. Törökverő ősök nyomdokán hősi akarásra gyullad a lelkük, a könnyelmü vértük. Térdre hull a király, győnik, áldozik. A nagy temetőbe a Szentvér oltárától indul a vértanu sereg.

A mohácsi vereség hire még az nap Bátára ér. Menekül mindenki. A monostor szerzetesei mentik a templom kincseit. Amint Erdélybe is eljut a csatavesztés hire, a magyar szenteket és a bátai Szentvért azidja a vajdahunyadi várnagy: hol van a bátai Szentvér? miért engedte meg, hogy fölégessék, elpusztitsak a helyét és Magyarországot? Tudnak hát róla Erdélyben is és hogy mások nagyra becsülik ott, mutatja az eset megirójának megjegyzése: bocsássa meg az Isten, hogy ezt a káromkodást le mertem irni.

A török sereg kivonulása után visszatérnek kolostorukba a bátai bencések. Visszakerül templomába a Szentvér is. 1539-ben ujabb pusztulás következik. Julius 26 án szomoru ujságot hall a bécsi pápai követ: a török 10 000 embert hányt kardra, prédára Bátán, „hol nagy hire volt Krisztus csodás vérének". Ez volt az utolsó, véres bucsuja a templomnak. Nem tudjuk, mi történt a Szentvérrel? Várady érsek azt mondta a pápai követnek, hogy állitólag Perényi Péter vitte el valamelyik várába. Talán megint Siklósra, vagy talán Sárospatakra . . . Arról van adatunk, hogy ezidőben ő keritette hatalmába a bátai apátságot . . . Ezután már csak szomoru visszhangja hallik a régi dicsőségnek. Csufolódik egy gúnyvers: akinek nincs pénze bucsut járni Rómába, Kölnbe, Aachenbe, Compostellába, az menjen csak Bátára, vagy Kassára. A XVI. század második felében még tudja Oláh Miklós, Verancsics, hogy Báta hires volt a Szentvérről, de aztán hire sincs már. Ezer más gond és keserüség borult a magyar lélekre . . .

II.

Emlitettük, hogy az apátság kinceseinek java a Hunyadi család ajándéka volt. — A nagy hadvezértől kezdve Korvin Jánosig, mind lerótták kegyeletük adóját. Ez a feltünő nagy ragaszkodás megfelelő okot tételez fel. A Hunyadiaknak nem voltak birtokaik Báta vidékén. A monostor kegyura az ellenséges Gara család volt ez időben. Magánéletük, történelmi szerepük is másfelé terelte figyelmüket. A Szentvér csodás nagy hire egymagában nem magyarázza meg viselkedésüket, mikor a környék urai: a Bátmonostoriak, Töttősök, Hercsegek nevét nem olvassuk az ajándékozók közt, a Garákét is csak egyszer . . . Valami mély gyökeret vert személyes élmény kellett ahhoz, hogy apáról-fiura, unokára szálljon ez a ragaszkodás és ennek az átélésnek a családfő szivéből kellett tovább hatnia.

Járt egyszer errefelé Hunyadi János, 1440 nyarán. Nem volt még az ország első embere, hanem csak a második sorban, mint Fraknói mondja. Künn a török döngette az ország kapuját. Benn makacs polgárháboru dult a két király, Ulászló és László hive között. Hunyadi a lengyel segitséget igérő Ulászlónak esküdött hűséget. László főembere, Gara dél felől vonult a Buda várában tartózkodó Ulászló ellen. Hunyadi dolga

Örömet akar szerezni az uj évben családjának?

Akkor kössön sürgősen életbiztositást

a Fonciére Biztositó Intézet
szekszárdi főügynökségénél

a Szekszárdi Népbanknál

volt, hogy vagy egyességet kössön, vagy leverje Garát. Tolna vármegye délkeleti részén találkozott a két ellenfél.

Megyénk multjának alapos ismerője, dr Kammerer Ernő ezt mondja e csatáról millénium emlékbeszédében: „Hunyadi János első diadala, mely a közfigyelmet reá vonta, ott zajlott le a bátai monostor alatt a sikságon, mikor hazája és I. Ulászló szolgálatában Albert király özvegyének pártos híveit leverte. Kegyeletes hála csatolta ezért Bátához." A beszéd keretében nem volt mód a bizonyitásra azokkal szemben, kik Bonfini nyomán szekszárdi, vagy Turóczi követve bátaszéki csatának nevezik ez ütközetet... Bonfini helymegállapitása önmagát cáfolja. — Azt mondja, hogy Szekszárd Báta alatt fekszik és Széknek hivják. Turóczi Cikádor, Szék mellé helyezi Gara táborát és igy közvetve a csatát. Leirja az ütközet előzményeit és röviden szól annak helyéről Dlugosz, lengyel történetiró, kinek honfitársai is ott harcoltak. Szerinte Báta város körül volt a csata. Bő részletességgel beszéli el Hunyadi előkészületeit, a harc lefolyását Callimachus Experiens olasz humanista Ulászló dolgairól irt könyvében. Ennek elősdása szerint Gara Bátán ütött tábort. Hunyadi óvatosan előbb ötezer, majd ezer lépésre közeledett ellenfeléhez. Aztán békés egyességre hivta fel. Gara gőgös válaszára összecsap a két sereg. Nehéz, kétséges harcban Hunyadi a győztes. Utána Erdély vajdájává, majd nándorfehérvári kapitánnyá nevezi ki Ulászló. Callimachusnak, mint forrásnak, az ád különös értéket, hogy adatait Szánoki Gergelytől kapta, aki Ulászló belső embere, tanácsadója volt, urát-királyát Lengyelországból hazánkba is elkisérte és egészen a várnai csatáig vele volt és igy a leirt események központjában élt és maga is megirta Ulászló történetét. Ennek halála után Szánoki a Hunyadi fiuk nevelője, Hunyadi és Vitéz János barátja és humanista körének tagja. Mint kortárs és közvetlen tanu megbizható forrása az eseményeknek.

A bátai csata előtt, élete egyik nehéz napján állt a Szentvér temploma közelében Hunyadi. Kockán volt hazája, királya sorsa és a maga jövője. Hivő lelkéből biró könyörgés, a győzelem után pedig hála fakadt és ezt a hűséges hálát gyermekei lelkébe is beoltotta. Mint erdélyi vajda, nándorfehérvári kapitány, a török elleni harcok vezére megindul Hunyadi világtörténelmi utján. Ezért mondta Kammerer: Báta tehát a Hunyadi ház csillagának felragyogását jelenti. (Ez a szerencsecsillag ugyancsak Tolna vármegyében hanyatlott alá — mondja tovább — Szabaton mellett, a Csontmezőn, ahol a hálátlan Kinizsy Korvin János seregét, kincseit és szerencséjét örökre megsemmisitette.)

Ötszáz éve, hogy bucsuhely lett a Szentvér temploma, mely százötven éven át vonzotta magához a vallásos lelkeket. Ötszáz éve lesz nemsokára Hunyadi bátai csatájának és a Hunyadi ház csillaga felragyogásának. Ünnepet ül majd a magyar nemzet. Szeretne oda zarándokolni, hol Hunyadi járt, harcolt, szenvedett hitért, hazáért. A déli végek, a régiek — nagyon messze estek... Fel kell kutatnunk, meg kell becsülnünk minden hazai emléket, mely róla beszél, minden magyar földet, amerre hazája érdekében fáradva járt, amelyen ötszáz év mulva is közelebb vagyunk hozzá...

A bátai klastromhegyen olyan néma, árva minden. A romok is föld alá rejtöztek szégyenükben, mert senki sem törődött velük... Pár év előtt nehéz, egyszerü fakeresztet vittek a bátai férfiak a hegyre. Ez az emléke a Szentvér templomának és Hunyadi János bátai győzelmének. De a kereszt tövében virágok nyilnak; remények fakadnak, hogy felépül az uj templom, amely a regi bucsusok és Hunyadi példáján tanit majd szeretni Istent és hazát.

Fájth Jenő.

Követendő példa.

Valamikor az üldözések elől huzódott le a Duna, Sárvíz és Báta közére egy nép, amely a zsombékos területen megvetette lábát és halászatból és vadászatból élt. A vizi utak rendezése és belvizek lecsapolása folytán ebből a zsombékos vizes területből Kánaán földje lett. Kevés munkával is a televény föld bőven adta vissza az elvetett magot, amely nemcsak a mindennapi kenyérszükségletet fedezte, de szépen került ebből eladásra is. Ha megvolnának a Dunagőzhajózási Társaság egykori keselyüsi állomásának árukönyvei, azok tudnák bizonyitani legjobban, hogy mennyi aranyat érő buza kelt utra Sárközből. A megmaradt erek bőven szolgáltatták a halat, az alapitványi uradalom erdei és feltöretlen irtványai igen alkalmasak voltak a kis és nagy vadak szaporodására. Volt tehát a községek lakosságának bőségesen vadja is. Az eszéki utra dülő lankás dus szőlőhegyek szolgáltatták a messze földön is híres szagosbort. A nép tehát jómódu volt, fajtájánál fogva szép és egészséges. Kevés munkával lehetett megszerezni a földből a jólétet és ez a jólét, amely nemcsak egyes községek népeit, de nemzeteket is el tud puhitani, Sárköz népét is a cifrálkodó, szórakozni szerető, küzdelemtől elszokott emberek közé sorozta be. A könnyen élniakarásnak következménye lett az is, hogy a munkával nem szaporitott birtokot a széttagolástól mentesiteni kivánták.

A szép, tágas porták nem voltak hangosak vidám gyermekzajtól. Az istenáldás mesteréses korlátozása ütötte fel a fejét és a viruló asszonyok korán megöregedetten, meggörbülve járták az utcákat és nemzedékről-nemzedékre szállt a nagy titok, hogy miként lehet megszabadulni a gyermekáldástól. Közben kiapadtak a halat szolgáltató erek, az alapitványi uradalom kiirtott erdejei földjét felturta a gőzeke, a szép lankás hegyekből a filoxéra kipusztitotta a szőlőket, hal, vad és a nektáros bor eltünt és az emberek kényszeritve lettek, hogy több gondot forditsanak a földre és ebből igyekezzenek pótolni azt, ami életszükségletükből, az előbb emlitettek miatt elmaradt.

Ámde az egyke nem birta apjával együtt sem a nem ritkán 80—100 holdas birtok kezelését, még ha meg volt is hozzá a hajlandósága és nem helyezte a munka elé a hegyen való szórakozást. A nem ellenőrzött szolgalegény, a gyenge gazdasági felkészültség, az állathiány, mind csak arra volt alkalmas, hogy Sárköz népének gazdálkodása és igy vele gazdagsága ne előre haladjon, hanem visszafejlődjék. A háborut követő konjunkturális idők még megcsillogtatták Sárköz jó módját. A 600.000 koronás buzák ideig-óráig jólétet varázsoltak vissza és soha annyi selyemruha, sárgacsizma és bricsesznadrág nem készült ezen a vidéken, mint ezekben az esztendőkben és több pezsgő sem fogyott, még tán Budapesten se, mint ezeknek a községeknek füstös korcsmahelyiségeiben.

De volt ennek a 600 000 koronás buzaárnak még egy veszedelme. A cséplőgépek nagyszerü vámkeresetét igen ügyesen felhasználták a gépkereskedők, majdnem minden nagyobb gazdának három vagon buza értékének megfelelő áron egy-egy cséplőgépet varrtak a nyakába. — A nagyszerü terméyárak azonban esni kezdtek. A cséplőgépekkel még a 100—200 milliós tartozások kamatai sem voltak kikereshetők, nemhogy törlesztés lett volna eszközölhető és Sárköz eddig gondnélkül élő népére ránehezedtek a megélhetés nehezségei. Megszólaltak a dobok és nem egy családnak többszáz év óta birtokában lévő földjét vitte el a megvásárolt cséplőgép.

Ugy látszik, hogy a kormánynak a gazdavédelmi intézkedése dacára is, ennek a Kánaán földjének népe, legalább is annak igen tekintélyes része, gazdasági tönkremenésre van itélve. Magában a népben nincs meg az akaraterő a küzdéshez, sokszor a keleti népeket jellemző nemtörődömséggel találkozunk náluk és szenvtelen arccal nézik, mint kerülnek földjeik mindinkább a terméketlen és nehezen megmüvelhető hegyek lakóinak kezébe és az idegenből ideszakadt szorgalmas németeknek hogy szaporodnak szállásaik. Lehet, hogy most már annyira előrehaladott az eladósodása e vidéknek, hogy saját erejükből és a kormány segitségével sem tudják a feltartóshatatlanul közeledő végromlást megakadályozni.

Én, aki sokszor gondolkoztam e sok szép, multból örökölt erénnyel, de a háborut követő évek könnyelmüségéből számtalan hibával is ren delkező népnek sorsán, ugy érzem, hogy még nincs minden késön.

Ha e nép igazából megfogná ujra maga az eke szarvát, ha a gyermekirtás bünéről leszokna, megszaporodnának utcáin és terein a gyermekkacagások, ha anyagi romlásáért nem másokat, hanem magát okolná, ha nem abban merülne ki az egymáskösötti versengés, hogy ki milyen politikai párthoz tartozik és ki legyen a biró, a kurátor, avagy a községi előljáró, hanem, hogy kit talál künn a mezőn elsőnek a daloló pacsirta, kinek a földjén lenget szebb kalászt az esti szellő, kinek vannak derekabb fiai, ki tud több szolgálatot tenni községében a közügynek és a szövetkezés gondolatának, akkor ezt a népet talpra lehetne ujból állitani és csalódnának jóslásukban azok, akik azt hirdetik, hogy e szép darab magyar föld kicsuszik a régi tulajdonosok kezéből és harminc esztendőn belül a régi Sárköz népének emlékezete csak hagyományokban fog élni és a temetőben felállitott diszes márványoszlopok hirdetik, de a földjét már a szorgalmas németajku magyarok fogják szántani.

Ennek a veszedelemnek elháritásán gondolkozott Sárpilis község német nevü, német születésü, de szivben és lélekben magyar érzésü és gondolkozásu főjegyzője, Jákob Konrád. Egy németajku községből került a 3800 kat. hold területü szinmagyar községbe. Régi falujában látta azt a kitartó küzdelmet, amelyet a németség az ő gyenge földjein folytat az élet fenntartásáért. De látta azt is, hogy a magyar községben is vannak számosan, akik ragaszkodnak a földhöz, megfeszitik erejüket, hogy nehézségeik és gondjaik dacára is megmenteék ősi fészküket. Pár év alatt tapasztalta, hogy a sárpilisi határnak immár egynegyed része idegen községben lakók kezébe siklott.

E megdöbbentő tudat ébresztette fel benne azt a gondolatot, hogy ezt a továbbcsusszást, a földnek ezen nem földrajzi, de más uton való elvándorlását meg kell akadályozni. Ugy gondolja ezt elérni és vele együtt azok, akik az 1934 szeptember 5-én tartott képviselőtestületi ülésen egyhangulag elfogadták azt a szabályrendeletet, amely kimondotta, hogy Sárpilis község minden terét, utját, kopárterületét befásitja, e fásitásból eredő jövedelmét tőkésiti és „a magyar család és községhatár védelmi" szabályrendelet alapján igyekezik a dobra kerülő, vagy szabadkézből eladandó földeket megvásárolni, azokat az ottani őslakosságnak visszavásárlási jog fenntartásával megmenteni, esetleg a régi földtulajdonos családjának bérbeadni és mindezeknél a kérdéseknél elsősorban a több családdal rendelkezőket kivánja előnyben részesiteni. A főjegyző elgondolása az volt, hogy beszterczei szilvával, amelyre e vidék igen alkalmas, telepiti be a szabad területeket, amely gyorsan oly jövedelemhez juttathatta volna az alapot, amely alkalmas lett volna már a kezdet-kezdetén több család megmentésére.

Ámde ezt a község anyagi ereje nem tette lehetővé. Az előljáróság nem csüggedvén, akác és kanadanyár-csemete beszerzését határozta el, amely csak kis összeget igényelt és ezzel részben már betelepitette a szabad területeket. Ennek az ültetésnek a következménye az lesz, hogy bár nem két-három év, hanem hat-hét év mulva az akác és nyárfák értékesitéséből 60—80 000 P tőke gyülik össze, amely kamataival már oly jelentős összeget tesz ki, amelyből az a nagyszerü elgondolás, amely a főjegyzőt és az előljáróság tagjait vezette, ha nem is teljes mér-

A legszebb
karácsonyi és ujévi ajándék
egy művészi fénykép
VITKAY
fényképészmestertől
Szekszárd, Garay-tér 10

Az én hitvallásom.

Én megértem a mások bánatát
És osztozom a mások örömén.
Minden sírás az én sírásom is
És minden ujjongó szó az enyém.
Jártam már én is napfürdette csúcson,
Sugaras csúcsain fehér örömöknek
És zodródtam én is bánat vizek árján
Hitemből ácsolta kis lélekvesztőben.
És hit maradt a hitem!
Én hiszem az Istent,
Én hiszem az életet,
Az életet és Istent,
A halált soha!
Mert tudom, hogy a halál is élet:
Egy új életnek hajnala!
Én hiszek!
És bátran vallom kétkedőknek, hitetleneknek,
Könnyű nekem és könnyű azoknak,
Akik hiszik az Istent!

Surányi Katalin.

Tolna vármegye Hunyadi emléke

Irta: Fájth Jenő

1437 ben Szendrőnél aratta Hunyadi János első nagyobb győzelmét a török ellen, mint Szentmiklósi Pongrác vezértársa. Jutalmul szörényi bánná nevezte ki Albert király s rábizta az aldunai várak védelmét. A világlátott udvari vitéz, ki Zsigmond király kiséretében 1433-ban Rómát is megjárta s aztán a bázeli zsinaton is megfordult, az ország előkelő emberei közé emelkedett, 1440 ben Báta mellett leveri Gara seregét, megerősíti trónján Ulászlót, erdélyi vajda lesz és Nándorfehérvár kapitánya, a török elleni harcok fővezére... Maholnap ötszáz éve, hogy megkezdődött nemzetünk életének az a világtörténeti jelentőségű korszaka, mikor félszáz éven át a Hunyadiak csillaga ragyogott a magyar égen s az ő nevük révén tisztelettel emlegette hazánkat egész Európa, mint a keresztény ség védőpajzsát és a művelődés meleg otthonát.

Készülnünk kell a Hunyadiak ünnepére. Ideje, hogy emlékezzünk a régiekről, megszólaltassuk a drágaszép magyar mult hallgatag emlékeit: régi romokat, öreg irásokat. Mert most nem mehetünk emlékezni, lelkesülni Hunyad várába, kincses Kolozsvárra, sem Gyulafehérvárra. Ott nem szabad a magunkénak vallanunk Hunyadi Jánost, pedig mennyi küzdelem, — török ellenség, magyar irigység, — mennyi szenvedés tette őt egyik legnagyobb magyarrá!

Itt, a csonka hazában kell keresnünk emlékeket, amelyekhez a Hunyadiak életének történelmi, fontos eseményei füződnek, amelyek közelében nemcsak a lelkesedés tüzében, hanem a való történet világánál is maga előtt láthatja lelkünk, világhires nagyjaink legendás alakját...

lesz — de van segítség!
Uj Tungsram csövek
rádiójába uj életet öntenek!

Tolna vármegyének a honalapitás ezredik évfordulóját ünneplő diszközgyülésén Kammerer Ernő igy emlékezett meg a Hunyadiakról: »Idézem a hős Hunyadi házat, melynek megyénkben tünt fel és hanyatlott alá szerencsecsillaga. Hunyadi János első diadala, mely a közfigyelmet reá vonta, ott zajlott le a bátai monostor alatt a sikságon, mikor hazája és I. Ulászló szolgálatában Albert király özvegyének pártos hiveit leverte. Kegyeletes hála csatolta ezért Bátához..., a monostort sok ajándékkal gazdagitja Ugyanezt teszi neje, Szilágyi Erzsébet. Mátyás király is... Még Corvin Jánosra, majd özvegyére is átszállott e kegyelet; ő az utolsó a Hunyadi házból, ki a monostort gazdagitotta... És szomoru véletlen — ugyan e megye határain belül — Szabaton falu mellett, a Csontmezőn zúdult a végső csapás a Hunyadi házra, amikor a hálátlan Kinizsi és pártos felei Corvin Jánosra ütvén hadát, kincseit és szerencséjét örökre megsemmisitették. Báta tehát a Hunyadi ház csillagának felragyogását, Szabaton és Csontmező pedig aláhanyatlását jelenti«.

Ez a jogosan büszke hivatkozás vármegyénknek a Hunyadiakkal való szoros kapcsolatára nem szépszavu retorika, hanem a történetiró meggyőződése. A beszéd hatása — a gyülés jegyzőkönyve szerint — olyan volt, »mint mikor a kelő nap sugaranak meghódol a ködtakaró s az előbb csak körvonalaiban sejtett tájnak odavarázsolt panorámája egyszerre élénk világitásban tárul elénk«.

Az emlékbeszéd nem térhetett ki részletekre. Nem mondhatta el, hogy Hunyadi magyar és lengyel csapatok élén indult ugyan Budáról délnek, de békés megegyezést keresett. A határon leskelődő török miatt véget kellett vetni a két királyért duló pártharcoknak. Összetűzést kerülve, óvatosan közeledett a bátai apátságba zárkózott Gara Lászlóhoz, kinek vezértársai Kórógyi, Tamási és Bothos András voltak. Egy napig állt a monostor alatt, tanácskozásra hivta ellenfeleit és csak akkor rántott kardot, mikor gőgösen azt izente Gara bán, hogy most már itt az idő, mikor nem nyelvvel, hanem fegyverrel kell küzdeni. A bátai csatát váltakozó szerencsével, keserű haraggal vivták meg. Hunyadi a jobb szárnyon harcolt Garával szemben, kit futásba kergetett. Bothos elesett a harcban, Tamásit elfogták, Gara és Kórógyi megmenekültek. — Ezután Simontornya és Siklós ostromára sietett a győztes Hunyadi, de nem akarván sok időt veszteni, csakhamar visszatért Budára. A hálás Ulászló erdélyi vajdává teszi... Most már ő a török elleni harcok intézője, az ország első embere, tizenöt éven át a százszor keserves magyar sors hőslelkű, fáradhatatlan viselője, kit nem tör meg a vereség, nem kábit el a győzelem; ott van mindenütt, hol tenni kell a nagy célokért: szemben a halállal, tűrve megalázó fogságot, felejtve irigy ármánykodást. Egy gondolat ég a lelkében: megmenteni a pusztulástól hazáját és a kereszténységet, kiszoritani a hitetlen törököt Európából... Ennek a gondviselés adta nagyszerű nemzeti hősnek szerencsecsillaga valóban Tolna vármegyében ragyogott fel. Jövőjének alapját a bátai győzelem vetette meg.

De — mit érne minden hivatkozás a történeti valóságra, ha Hunyadi elfeledte azt a napot, mikor csillaga felkelt, ha tovább haladva dicsősége utján vissza se gondolt oda, hol egyszer sorsdöntő órában állt a választuton?... Hunyadi hálás volt a kis tolnamegyei falu iránt, honnét nagy utjára indult. Szép szokása volt, hogy isteni büntetésnek tartotta a veresége t, győzelmei után pedig hálát adott Istennek, kolostort épitett, templomot gazdagitott. A bátai apátság akkor már ismert bucsujáró hely volt. A vérző szent ostya csodájáról hires templomát 1534 ben avatta bucsus hellyé IV. Jenő pápa levele. Hunyadi előbb is láthatta a szent helyet, mikor a szomszédos Cikádorban tartózkodott. Rómában pedig együtt volt 1533-ban Gatalóczi Mátyás és Németh György pécsi kanonokokkal, kik ott a bátai csodáról is beszélhettek. Szokásához hiven, a győzelem után megajándékozza a bátai templomot is. Két dalmatikát ad, melyeket 16 forintra értékel az 1526. évi leltár. Hunyadi kegyelete nagyban hozzájárul a bucsuhely felvirágzásához. Egymást érik a drága ajándékok. A kis falu, Báta, melyet Ranzanus vicusnak nevez s amelynek a mohácsi csata idején csak 200 háza volt, az érdeklődés középpontjába kerül temploma révén. Az ajándékozók közt elöl jár a Hunyadi-család. Az egyik legszebb, legértékesebb miseruhát Szilágyi Erzsébet adja. Nagy bársony volt a neve ennek a ruhának. Mátyás király nemsokára a tolnai gyülés után Bátáról intézi a török hadjárat előkészületeit. Majd két hétig tartózkodik az apátságban. Arannyal átszőtt damaszt ruhákat, oltárdiszeket hoz magával. Családi örökség ez a kegyelet Báta temploma iránt. Apáról fiura száll, melyet nem magyaráz meg eléggé sem a vallásos érzés, sem a bucsus hely nagy hire. Ötven éven át nem feledtik a Hunyadiak az eldugott kis tolnai falut. Emléke a szivükhöz nőtt. Nem feledtette azt sem a háboruk sok viszontagsága, sem a trón pompája, százféle gondja. Milyen mélyen gyökerezett lelkükben a ragaszkodás Báta kincséhez, a szent vérhez, megkapóan mutatja Hunyadi László cselekedete: halála órájában egyik utolsó kivánsága, hogy aranyos fekete bársony miseruhát küldjenek Bátára. Ezzel bucsuzik a szenthelytől, melynek megbecsülését szüleitől tanulta. Szomoru lelkét az vigasztalja, hogy majd megemlékeznek róla a szent vér oltáránál. Corvin János is követi a családi hagyományt. Négy bársony ruhát ajándékoz 200 forint értékben. A Hunyadiak példája lelkesiti a környék előkelőit. Felsorolja a leltár Geréb Péter, enyingi Török Imre, Garay Jób, Perényi Imre, Kanizsay Dorottya adományait. Garay Jób félember magasságu ezüst szobrot is ád, melynek értékét 6 girába számitja a jegyzék. Ráskay Balázs két ezüstláncos mellkeresztjét pedig 2 girába. Az összes ruhák becsértéke 1426 forint, az ékszereké 286 forint és 20 gira volt a mohácsi csata után. A bőkezű szeretet annyi drágaköves, ezüstnemüt, fátyolt, szövetet halmozott össze, hogy — a leltár szerint — csak Isten tudja azok számát és értékét. A bucsujáró hely virágzása a Hunyadiak korára esik. Utána már nem gazdagitják, hanem rabolják a templomot erőszakos kegyurai.... II. Lajos lelkét talán a Hunyadiak emléke hatotta meg, amikor kétszer is Bátán várta seregét s bünbánatban megtisztulva, hősi elszánással innen indult a nagy temetőbe, — Mohácsra.

Az ötszázéves forduló ünnepén Tolna vármegye méltán mutathat olyan tényekre, melyek a vármegye multját a Hunyadiakhoz füzik. Ha ez ünnepen felkelne sirjából, az elcsatolt, de szivünkből soha el nem szakadó, drága magyar földből nagy Hunyadi János és végigjárná mind a földet, ahol harcolt, szenvedett: Szendrőt, a Maros völgyét, a Vaskaput, Zimonyt, Nándorfehért, sehol sem tudna megpihenni a szomoru lelke. Akik ott uraskodnak, nem az ő népe. És ha elszállna aztán csonka hazánkba és megkeresné a bátai sikot, a klastromhegyet, mert itt is volt véres, döntő csatája; itt is könyörgött Istenben bizva; innét nyilt meg az utja, hogy a haza és a keresztény világ védőpajzsa legyen; ide küldette

Prima tüzifát
ölben és apritva, a legjobb minőségű 876
hazai szeneket
a legmegbizhatóbban és legolcsóbban
TREBITSCHER
szén- és tüzifakereskedőnél kaphat
Iroda: Széchenyi-u. 29—31. Telefon: 137
Raktár: Szent István-tér 24.

Erzsébet Királyné Szálló
Budapest, IV., Egyetem-utca 5. 281
100 modern, kényelmes szoba. • Liftek. • Hideg-meleg folyóvíz.
Központi fűtés • Az étterem- és kávéházban minden este szalonzene
Az Erzsébet-pincében egypincér-rendszer!
Menü: 1·60 P Menü: 1·60 P

az édes vérei hálás ajándékait; ez magyar föld és az is marad; otthon lehet, mert gondolnak rá és él az emléke, óh bár ne csalódnék s ne fakadna panaszra, hogy itt is lerombolt mindent a török ellenség és nem épitett fel semmit a magyar hála.

Báta katolikus egyházközsége templomot szeretne épiteni a klastromhegyen, hol a szent vér temploma állt, mely iránt oly nagy kegyelettel viseltettek a Hunyadiak. Szerény szándékunk, hogy ebben emléket állitsunk Hunyadi Jánosnak. Erre mi felénk pusztul a nemzet, veszendőben a hit, lassan majd csak szép szó a haza. Lobogó lángok, gyujtó példaképek kellenek, hogy ujra tüzet fogjon a hamvadó magyar lélek.

Testvérek, segitsetek megépitenünk a Megváltó drága vérének templomát s abban Tolna vármegye Hunyadi emlékét!

Székely karácsony

Irta: F. Bereczk Gizella.

Uzon Péter viskójának ablakát megrázta a berecki hegyek felől fujó szél. Az öreg székely meg sem rezzent, csupán a törökbuzát morzsolgató kérges kezei reszkettek.

Felesége, a kis öreg párja már nem állta szó nélkül. Ráncos kezében megállt a guzsaj és bátortalanul nézve az urára, sipogó hangon szólt:

— Sirnak a fenyők!

Az öreg csak lejjebb horgasztotta a fejét, de nem felelt rá. A törökbuzaszemek apránként potyogtak kosarába, egyre csak dolgozgatott, hogy asszonya előtt el ne árulja, hogy neki is fáj a büszke székely szive. Juli asszony behuzta fonnyadt nyakát rongyos kendőjébe, mert biz a csutaláng nem csinált valami tul barátságos meleget a konyhácskában és megeredt könnyek között tovább beszélt:

— Biz'a Péter, Marikának nem leszen az idén karácsonyfája. A bocskoros örök elállották az erdő utjait, nem adnak ki fenyőt a magyarnak. Mit adnék csak egy kicsi ágacskáért Péter! De hát nem lehet, most mán ezt sem lehet!

— Majd elfordul még valamerre galambom. — szólalt meg az öreg — iszen még öt nap vagyon odáig. Majd megpróbálom. Talán tudok hozni. Megpróbálom én.

— Mit es szólna a szegény fiam, — jajgatott tovább a vénasszony — ha tudná, hogy Marikának most mán karácsonyfája se lehet. Annak es mán idestova tiz esztendeje, hogy itt hagyá nékünk a leánykát. Meg kellett halnia, mert magyar vót. Székely! Miért is nem tudott a nyelvére vigyázni! Mért hogy nem tudott türni! Az a szegény asszony meg nem sokáig birá nélküle, hamarosan elmene utána.

— Hallgas, — csititotta az öreg Marika jön! Véle jön Kászoni Kelemen es. Ne lásson a leányka könynyüket.

Nyilt az ajtó. Marika jött be első nek. Mintha a tavasz dobott volna ide valahonnan egy szines virágot, mintha nem is a hideg szél kisérte volna utján. Ahogy a kendőcskéit leszedte magáról, olyan volt, mint egy kibontakozott halovány rózsa. Nem hiába szokta mondani Kászoni Kelemen, hogy: »jó szaga vagyon tőle a levegőnek amerre jár«.

Kászoni Kelemen ott állt mellette. Gyönyörködve nézte, hiszen esztendőre összekerülnek. Már akárhogy megyen is a székelysors, jobb sorsra egyhamar hiába várnak, csak Marika töltse mán bé a 17. esztendőt, hogy ne kelljen a gyönge virágot félteni a korai harmattól. Még egy tavasz, egy nyár, egy ősz és elviszi őt Kászoni Kelemen. Kettecskén majd csak elviselik a rabigát, édes leszen a törökbuzakenyér, ha Marika fehér kis keze dagasztja és jó leszen a pityóka leves, ha ő főzi a napsugaras mosollyal kinálja oda az urának. Csak mán ideérjen az ideje!

— Mért olyan szomoruak nagyapám? — kérdezte a leányka. — Ne busu'jon édes öregszülém — fordult az anyókához, aki elmulasztotta kitörölgetni arca barázdáiból a könynyeket — majd leszen még másképpen is. De ezt már ő is szomoruan mondta, mert jól tudja, hogy mi fáj az öregeknek, hiszen a fonóban más ról sem beszéltek ma a leányok.

Kászoni Kelemen nem tudta nézni Marika bánatát.

— Dejszen! Nem addig van a' Kiáltott föl. Szálas alakja, mintha még magasabbra nyult volna, szemeiben dacos láng lobbant meg. Két karját Marika felé nyujtotta, de ölelni nem tudott, mert ismos két keze ökölbe kényszeredett. Szinte hörögve lökte ki magából a szót:

— Majd én megmutatom, hogy Uzon Marikának leszen karácsony fája!

Aztán elrohant. Sivített a szél utána, ahogy becsapta maga mögött az ajtót. A leány mozdult egyet, mintha véle akart volna menni, de aztán megállt egyenesen, mint egy büszke rózsafa. Arcáról eltünt a szomoruság, piros ajkai mosolyra nyiltak, kék szemei fölragyogtak, mint az esti csillagok.

Igen! Neki leszen karácsonyfája! Kászoni Ke'emen hoz néki. Bátor ember és okos Majd elhozza önéki a legszebbet, legformásabbat. Ő meg majd készit rá aranyos papirból csillagokat, sziveket és gyertyácskákat gyujt rajt. Igen! Lesz karácsonyfa. karácsonyi ének, ünnep, szeretet. — Kászoni Kelemenen nem fognak ki a móc katonák. Igazi székely! Nem ismer veszedelmet. Nem . . . nem . . . nem érheti baj, hiszen ő gondolatban elkiséri, utána röpül a lelke és minden bajtól megvédi. Kászoni Kelemen ideér a karácsonyfával.

A vackon nött oláh, jól birta a hideget, de azért mégis zsebre tette a kezét a puskaszij mellett és összeverte ormótlan két bocskorát, hogy meg ne fagyjon álló helyében. A székely legény már ötöd napja járta a hegyalját, de hiába. Durva szitkokkal kergették el az oláh örök, mint egy kutyát. Ma már az utolsó nap és már bealkonyult, neki már vit kéne lennie a fenyőfával Marikánál. Még ennél megpróbálkozik szép szóval, — gondolta — ha aztán nem megy, hát élet vagy halál, de fenyőfa nélkül haza nem megyen. Mert hiszen kezdhette volna ő igy is, de arra gondolt, hogyha pusztakézzel összeméri erejét a fegyveres oláhéval, biztos halál és mi lesz akkor Marikával! Csakhamar sikerült levenni a lábáról a bocskorost, pénzt, dohányt és a fapipáját adta neki s meg volt a fenyő, szép formás, ezüstös levelü. Boldogan vette vállára és elindult vele. Nem érezte, hogy fázik, nem fájt neki, hogy oda a dohánya, meg a keserves keresete, az sem bántotta, hogy a fapipája most már nem az ő száját melegiti, hanem az oláhét. Sietett drága terhével. Ahogy a falu utjára tért, előbujt a hold és megvilágitotta az utját, de őt magát is, meg a fenyőfát is. A hegyoldalról éppen oda lehetett látni.

Éles dörrenés hasitotta át a levegőt. Jól célzott az oláh, éppen a fenyőágak közé, a székely legény hátába talált a golyó.

— Ej a tamburáját, — kiáltott Kászoni Kelemen — mert érezte, hogy ott, ahol az »ütés« érte, me legszik a teste. Megállt, megfordult, mintha szembe akarna nézni a tá madójával, de körülötte nagy csönd volt és nem látott mást, mint az ezüstös hold világánál a nagy hegyet De hallani vélte a bocskoros katona röhögését és lelkével látta, amint markában a véres judáspénzzel, az ő keserves kereseményével, pipája füstje mögött vigyorra torzul az arca.

— Bitang — orditotta torkaszaszakadtából — bitang, kutya! Hogy verjen meg a Magyaristen!

Aztán megfordult s mintha minden haragja kiszállt volna belőle ezzel a pár hangosan mondott szóval, tovább vette utját. Gyorsitott- de csak az akarásával, mert lábai lassan mozogtak, de azért jól haladt előre.

— No csak nincs baj . . . — mo rogta kis idő mulva — semmi az egész . . . persze, hogy semmi! . . . Oda érek . . . Marika nem ijed meg, bátor székely lány . . . Julinéni bé köti a sebet . . . fehér hasitott gyolcscsal . . . aztán . . . semmi baj . . . Iszen sietek én . . . egészen jól megyen a sietés . . . no mán, hogy szédülök . . . nem . . . nem, de szédülök . . . csak megbotlám . . . suly tudta, hogy kő fekszik a hó alatt . . . no mán itt es vagyok . . . itt vagyon a templom . . . megvetem a körösztöt . . . de . . . nem . . . nem emelődik a karom . . . itt az iskolaház . . . nohát iszen mán nincs messze . . . Ott vagyon mán Uzon Péter házikója . . . ide látszik az ablaka . . . még vagy száz lépés . . . hamar megjárom . . . no de elsötétedett egyszeriben . . . elbujt talán a hold? . . . no mán ide érkezém . . . Dicsértessék . . . itt . . . itt az ajtó . . . itt a fakilincs . . . a . . . a . . . fenyő kicsit nehéz . . . de . . . jól birom . . . egészen jól birom . . . igen megfogom a kilincset és tüstént bévül kerülök . . . Ma . . . Marika . . . itt a fenyő . . . elhozám néked . . . a legszebbet . . . a leg . . . for . . . má . . . sabbat . . . !

Megmondám, hogy Uzon Marikának leszen karácsonyfája!

De ezt már csak ugy álmodta Kászon Kelemen, a viskó ajtaja előtt, a hópárnán. Kinyult keze már nem érte el a fakilincset, baljával pedig szorosan fogta a fenyőt, el ne vegye tőle senki, mert ezt néki hozta, ez az övé, Uzon Marikáé, Uzon Marika karácsonyfája!

—

Szekszárd a törökök kiűzése utáni első évtizedekben[1])

Irta: dr HOLUB JÓZSEF egyetemi tanár.

Amit városunk középkori történetéből tudunk, nagyon kevés. Kétségtelen, hogy kitünő fekvése mellett — az ősrégi dunameni fő utvonal vonult el alatta — a római kultura még fennmaradt emlékeinek is nagy része volt abban, hogy a magyarság hamar megtelepedett a szőlőtermő dombok alján s hogy I. Béla királyunk 1061 ben bencés apátságot alapitott itt. Az apátságot, mely a mai megyeház helyén épült, később meg is erősitették. Hogy mikor, nem tudjuk, de a XV. század elején már várnagyáról olvasunk. E század második felében már mezővárosnak mondják Szekszárdot, ami azt mutatja, hogy bár az apát földesurasága alatt állt, bizonyos kiváltságokkal birt s elég népes volt.

Minthogy a Konstantinápoly—Eszék—Buda vonal a legfontosabb hadiut lett a török számára, városunk, amely e mellett feküdt, hamar a török uralma alá került. 1532 ben szállta meg Kászon bég, aki felégette s török őrséget helyezett bele. Hogy ez a végleges birtokbavételét jelentette e, biztosan nem tudjuk, de 1541-ben kétségtelenül bekövetkezett ez, amikor megyénk jó részben a török hatalma alá jutott.

Evlia Cselebi, a hires török világutazó, 1663 ban járt itt s leirta Szekszárd egy kerület, szandzsák, székhelye lett s ennek parancsnoka, a szandzsákbég itt székelt. Az őrség a várat foglalta el, amennyire annyira helyrehozva azt, mert a török — templom és fürdő kivételével — nem igen épitett. Pedig, hogy eléggé el pusztulhatott a város is és a vár is, azt elgondolhatjuk, ha tudjuk, hogy 1526 ban és 1529 ben is erre vonult Budára, illetve Bécs alá Szolimán seregével, hogy Kászon bég, mint láttuk, 1532 ben felégette s hogy bizonyára sokat szenvedett akkor is, mikor 1541 ben végleg a török kezébe került.

[1]) Fénykép Tolna vármegye levéltárában és az Országos Levéltárban gyüjtött adatok.

munkájában, hogy mit látott városunkban. Érdekes leirása alkalmas arra is, hogy alapján rekonstruálhassuk, milyen lehetett a középkorban a vár s a város. Délfelől, a mai bejáró táján, felvonó hidon át vezetett az ut a várba, amely, mint a helye ma is mutatja, nem volt nagy: az apátsági épületet, a templomot foglalta magába s még néhány kisebb épületet, Evlia szerint összesen öt házat és egy dsámit, templomot. — Maga a város két részből, két utcából állt, mint az 1573 i fejadólajstromból látjuk: az egyik a Kálvária és a Bartina felé eső utca volt, amelyet Szekszárdnak neveztek, a másik pedig a Felfalvi utca, amely kétségtelenül a mai Felső utcának felel meg; az utóbbiban 15, az előbbiben pedig 40 házat irtak össze a mondott esztendőben.

1526 előtt bizonyára nagyobb s népesebb volt, de azóta sok pusztulás érte, mint láttuk, mig a török lett itt az ur. De később is. 1565-ben a szigeti kapitány katonái égették fel, 1598 ban pedig a hajduk foglalták el éjjeli támadással a várost, felgyujtották s leöldöstek, akit csak értek.

A török őrség a várat foglalta el, ahol egy templomot épitettek, a várkapu előtt pedig fürdő, cseréppel fedett fogadó, imaházak, mecsetek és boltok épültek; mindez, ugy látszik, a mai Béla téren. Maga a város — irja Evlia Cselebi — vár felé hajló dombon fekszik s 500 deszkatetejü házból áll, amelyek közül kitünik a bégnek, a parancsnoknak magas palotája.

Buda 1686 i ostromának hirére a nagyvezér már a nyáron megindult nagyobb sereggel a felmentésére; amikor azonban látta, hogy megkésett, visszafordult és Eszékre sietett, még pedig oly gyorsan, hogy Lotharingiai Károly, aki már szeptember 6-án üldözésére indult, nem tudta utolérni. Nagyon valószinü, hogy a török lakosság, mint Budáról is, már

Templom épül a „Szent Vér csodája" helyén

Báta, december hó

(A Magyar Nemzet tudósítójától.) A Sárviz és a Duna egyik mellékágának ölelésében, Tolna megye déli csücskén, a Szekszárdtól dél felé húzódó Sárköz sávján fekszik Báta. Még a Sárközhöz számítják, pedig inkább külön tájnak: a Bátavidék háromszögének csúcsát zárja le. Ez a megkülönböztetés annál is inkább jogos, mert a régi oklevelek Bátatőnek emlegetik a falut s ezt a más tájjelleget igazolják a még meglévő község- és helynevek: Bátaapáti, Bátaszék, Bátagyür stb. A községnek híres a multja és hirhedt a jelene. Híres a multja, mert a bátai elpusztult klastromtemplomhoz fűződik a Szent Vér csodája és hírhedt a jelene, mert népét is tizedeli a magyar betegség, az egyke.

A falu apátplébánosa. *Fajth* Jenő most arra az egyedülálló feladatra vállalkozott, hogy visszaidézze a multat s így megszépítse a jelent. Kijárta, hogy 180.000 pengős költséggel a régi csodás klastrom helyén új templom épül s azon fáradozik, hogy majd szerzetesrendet telepítsen a faluba s megelevenedjenek a régi, híres búcsújáróhely hagyományai is.

Elsüllyedt falvak temetője...

A széles medencét keleten és északkeleten a szekszárdi hegyek, nyugaton a Duna árterületének erdőségei és a bátai hegy taraja szegi. A klastromdombról, ahol még sürögnek a munkások, ősz mezőkre, szelíd hajlású dombhátakra, fölhasított hátú szántóföldekre esik a pillantás. Körösköröl már diadalt ül az ősz, halott a táj és rozsdafoltok verik föl a halárt. Párák úsznak a levegőben s olyan olykor, mintha a hosszú jegenyesorokról, amelyek az utakat szegik, fehér fátylakat lengetne a szél. Nagy a csend s csak a munka zaja visz életet a tájba, amely itt elpihenten, alvásra készülődőben is az emberi kéz diadalát hirdeti. Pedig ötven-hatvan évvel ezelőtt még zöld nádlások tengerét ingatta a szél a mezők helyén s a mocsaras rengetegből csak a „gyűrök", a magasabb dombok emelkedtek ki. Ezeken és a göröndökön telepeltek meg a halászok, legelteltek a népek a libákat és fűratlták a mocsaras talajt hatalmas disznókondákkal. Még azelőtt pedig a falvak küzdöttek itt az életért:

— Elsüllyedt falvak temetője a vidék — kanyarít széleset a plébános, akivel együtt állunk a hegyen — amelyek nyomait poros irások és megmaradt dűlőnevek őrzik csak. Ott balra túlünk, ahol a dombsor rákönyökől a mezőre, van *Furkótelep.* Valamikor az ősidőkben római állomás, később a magyar világban népes község. Keleten, ahol a szekszárdi présházak fehér fala villog, volt *Farkasd* falu, még odébb *Kövesd,* a királyi kanászok falva, akikről meg vagyon írva, hogy az volt a kötelességük: a királynak szállítsák a méz-sört, a márcot a nagy ivásokhoz. Ettől túl a bátaszéki templom irányában feküdt *Kesztölc,* a Nyulak-sziget apácák hajdani birtoka. Még lejebb *Asszonyfalva* terült el, amelynek nevét a *Szomfova* dűlő alakjában őrzi a nép szája. Elsüllyedtek a multba a magyarságot ért történeti viharok során s csak az emlékezet ássa ki őket néha-néha.

Megdobbantja lábát a földtúrás fölött Fajth Jenő:

— S itt, ezen a vidék feletti őrködő domboldalon állott a bátai kegytemplom s ennek az oltáranál esett meg a Szent Vér csodája. Az apátság, amelyet még Szent László alapított, a vérzivataros századok alatt sok mindenen ment keresztül, de igazi hírnévre akkor tett szert, amikor a XIV. században szerte futott híre a csodának: az apátság egyházában a szent ostyában ezreknek és ezreknek láthatólag megjelent Krisztus vérének és testének egy darabkája. A csoda évekig állandósult, sőt a feljegyzések szerint évszázadokig, mert 1539-ig, amikor a kolostort és a templomot a török feldúlta s az ereklye elveszett, észlelték a zarándokok, akik mindenünnen idesereglettek. Kultusza kifejlődött, országos nagy emberek, a Hunyadiak, Kinizsiek, Perényiek halmozták el az egyházat ajándékokkal, bálából a történt meghallgatásokért. Egyszer — így mondja az írás — *Perenyi* János úr el is raboltatta és Siklóson őriztette külön a Szent Vérnek épített, zárt, rejtett ablakfülkében.

Beszédközben járjuk a széles terraszt, amelyet a hegyoldalba hasztottak s amelyen már ég felé törnek a félig kész templom falai, a torony, amely majd úgy bök az ég felé, mint óriási ujj harmadrésze. Mutogatja az apátplébános úr a régi klastromhelyet, amelyet *Csalog* József doktorral, a szekszárdi múzeum igazgatójával régi feljegyzések alapján kerestek meg, a Szent László-korabeli sírokat, amiket föltárt az ásó. Elmesélni, hogyan kutattak a hegyen, amelyet csak titkos kincskeresők ásója bolygatott meg. Hogyan bukkantak rá a romokra, a klastrom alapfalaira, hogyan határozták meg fekvését, hogy pontosan fölébe emelkedhessen az új templom.

A hegyoldalt még őrzi a tüzes kerékké vált barát

Amíg *Fajth* Jenőnek a munkásokkal akad dolga, addig félrevonok egy öreg magyart, aki Dunaföldvárról jött meg éppen fuvarral, s a kocsi oldalához támaszkodva, félfüllel a beszélgetést figyelgette. Megvallattam, mit tud a régi világbeli dolgokról:

— Nem ér már el olyan messze az én eszem, tensúr — mondja fejcsóválva. — Arra még emlékszem, hogy akkor, amikor még én éltem a fiatalságomat, jobb világ volt. A Duna igaz, hogy a falu alá ért, azért épültünk ilyen hosszan, mint a kígyó, a hegy alá, de volt ebben jó is. Halásztunk a gyürökön a olyan delgunk volt, hogy sült hallal ettük a fött halat.

— De arról csak hallott az öregjeitől, milyen csoda esett a valamikori időkben ezen a hegyen? — térítem közelebb a beszédes öreget ahhoz, ami érdekel.

— Hallani hallottam, nem mondom, meg magam is jártam surbankó legény koromban kincset ásni a hegyre. De hát nem találtunk mink semmit.

— Azt tudja, hogy a szentvért látni lehetett az ostyában?

— Beszélnek egyet-mást. Magam is hallottam ilyesfélét a szülőmtől. Isten boldogítsa szegényt, hogy még most is megvan. Itt rejtőzik e valahol, a hegy belsejében. Mert az öreg szülém szavaihoz képest, úgy volt, hogy amikor az akkori népekre rájött a török, az egyik barát, aki a vért őrizte volt, elmenekült a hegyen volt barlangba. De a kontyosok azért utána mentek ám és kiereszteték a vérit. Hanem a vér még se került a kezükbe, hogy meggyalázzák, mert a barát tüzes kerékké változott, pörgött, pörgött s nem engedte elvinni. Azt tarjják, hogy még most is őrzi az ostyát s akinek jó füle van, éjszakánként még hallhatja a zúgását. Akadtak olyanok is, akik keresték a barlang szaját, abban a hiedelemben, hátha lehet abban az öregben egyéb is, mint pörgő barát, de hát nem akadtak a nyomára.

Az öreg magyar furcsa pillantással kémlel a hegy felé, mintha keresné a rést, vagy a kék ídérclángot, hátha kivillan, aztán elkocog a lovaival.

Visszajön a plébános úr és megkérem, mondja el, hogyan jutottak idáig, hogyan érte el, hogy a templom félig készen áll, honnan szerezte a pénzt.

— Az új templomot a szükség követelte, mert a közel négyezer lelket számláló község mostani temploma már nem tudja befogadni az embereket. Ehhez járult a mult kísértő emléke is. Szinte készen adódott a gondolat, hogy ha már templomot építünk, akkor oda építsük, ahol a híres klastrómtemplom is állott, a hegyoldalba. 1931-ben kezdtem el az utánjárást, sikerült is megnyernem *Hóman* Bálint akkori kultuszminisztert a gondolatnak, országos gyűjtést is indítottunk s a Mária Terézia-alapítvány birtokainak jövedelméből, meg a község megajánlásából odáig jutottunk, hogy ha egy-két hétig megfelelő lesz az időjárás, az épület tető alá is kerül, kivéve talán a 36.50 méter magas tornyot. A templom 180.000 pengőbe kerül, ebből 150.000 téglát, rengeteg egésznapos fuvart, 800 pengő készpénzt és a gyűjtésből befolyt 25.000 pengőt visel a község, az önkéntes napszámon kívül.

Amíg a templom alapjait megáshatták

Idáig jutunk a beszédben, amikor arra jön az építést vezető mérnök, *Gábriel* úr is, akivel elmondatom, milyen lesz a templom:

— Egytornyos, háromhajós, román stílusú templomot építünk *Lechner* tanár tervei szerint. Bejárata kelet felé néz. Hosszúsága 44 és fél, szélessége 37 és fél méter. A szerződés szerint még ebben az évben tető alá kell hoznunk s tavaszra a vakolással is készen kell lennünk, hogy Úrnapján fel lehessen szentelni. Persze rengeteg akadállyal kellett megküzdenünk, amíg idáig jutottunk. Az augusztusi esőzések, tégla és sóderhiány, a katonai behívások, a kőanyag szállításának nehézségei mind visszatartották az építkezést. Dunaszekcsőről szállíttattuk az alapokhoz felhasznált 1200 köbméter folyami homokot, hogy csak egyet mondjak. Mindez érthetővé teszi, hogy nem jutottunk tovább.

Elkalauzol és megmagyarázza, hogyan áll az építkezés ügye. A szentély és a két kisebb hajó apszisa már kész s be vannak fejezve a mellékhajók oldalfalai, külső falai is. Már a tetőzeten dolgoznak serényen a zöldkötényes ácsok. Kész a homlokzat is s az egyik oldalon már állnak a kőoszlopok, amelyek a főhajótól elválasztják az oldalhajót. Már faragják a másik oldal oszlopait is. Ha majd felállították, jönnek az ív-áthidalások s az ívekre a középhajó falai. Majd a télen kerül sor a régi középkori ornamentikával díszítendő oszlopfejek faragására, amelyek, ha elkészültek, amint a plébános úr elidicsekszik, olyan szépek lesznek, hogy ritkaságszámba mennek.

Kimegyünk, hogy távlati képét is szemügyre vegyük a templomnak. 1600 lélekhez szabták, de jóval nagyobbnak mutatkozik. A tíz méter magas főhajó, az öt méter magas mellékhajók, a hatalmas homlokzat s a félig kész torony így, a kicsiny térségen összeszorítva s szinte a mélység szélén lebegve, majdnem gigantikus hatást kelt.

Megállunk a plató szélén, ahol hatalmas fakereszt tárja szét karjait.

— Lássa — mondja a plébános, amikor észreveszi, hogy megcsodálom —, ezt a falum emberei cipelték föl ide a hegyre, a vállukon, fogadalomból. Ezzel a néppel, akiben így él a hit, mint az én népemben, tudtam csak megcsinálni, hogy már ennyire vagyunk. Viszont azt sem tagadhatom, hogy mindenki mellém állt. A vármegye lépcsős feljárót építtetett tizezerpengős költséggel, hogy ne kelljen a népnek kerülnie. Igazában azonban engem az ár érdeklődés, lelkesedés tüzelt, amellyel a falu fogadta terveimet és segített, hogy valóra váljanak.

A nap már felszívta erőllen sugaraival a sikról a reggeli párákat. Lábunk alatt mélyen nyüzsög a falu.

— Ide — mutatja álmodozva a templom mögött a hegy ákácával benőtt oldalát —, ide új klastromot akarok még építtetni s beléje, ha lehet, pálosbarátokat, hogy a bátai hegy új temploma köré meginduljanak megint szívüket a tenyerükön ég felé tartva a zarándokok seregei, felragyogjon a régi kegyhely fénye és besugározza necsak a falut, de a messze környéket is. S ha Isten erőt ad hozzá, talán ezt az álmomat is sikerül valóra váltanom. Az emlékek pislogó tüzét felszítottam a népben, a templom majd tovább ápolja ezt a tüzet s melegénél talán behegednek a mai élet sebei.

Halk harangszót hoz a szél. Mi meg állunk a hegyen, Lehunyjuk a szemünket. Mind a ketten egy képet látunk, tudom, érzem: lehajtott fejjel, kámzsaujjba dugott kezekkel alázatos szerzetesek indulnak zsolozsmára a templomba. A munkások leteszik a kalapácsot, egyéb szerszámokat, nagy csend küszik a hegyre és hallga, ebben a csendben mintha hallanánk is már csodát váró fülünkkel, hogyan csattog a szent barátok sarujának talpa a köveken...

Zsikó Gyula

Nyugalomba vonult az utolsó magyar szűrszabó

Ercsi, december.

(A „Magyar Nemzet" tudósítójától.) Meghalt egy tisztes ipar. Ráterítették a szemfedőt. *Firtos* Gábor bácsi, a híres magyar debreceni szűrszabók utolsó maradéka, levette kapujáról a cégért. Összepakkolta elkopott szerszámait és eljött ide Ercsibe, a fiához, hogy kipihenje nyolcvan évének sok ragyogó napját és nyugalomban leélje, ami ezután következik. Nyugalomba vonult *Firtos* Gábor bácsi, az utolsó magyar szűrszabó.

Mert nem kell már a cifra szűr senkinek.

A debreceni lapokban szűrke hír jelent meg a közelmultban *„Iparengedélyét visszaadta"* cím alatt: *„Firtos Gábor, Szent Anna-utca 12. szám alatti lakós bejelentette a polgármesteri hivatalnak, hogy iparát nem kívánja folytatni, ezért iparengedélyét visszaadja."* A szűkszavú hír elveszett a hétköznapi események aprópelüs beszámolói között és talán nagyon is kevesen vették észre.

Pedig *Firtos* Gábor bácsinak egy szerű könnycsorgatásába került ez a hír, hiszen egész életének nekrológját írtnek meg az újságok. Ami ezután jön, az már csak emlékezés, meg készület *odatúlra.*

— Nem kölletik már a szűr senkinek — mondja *Firtos* Gábor bácsi. — Egy-két csikós viseli még a Hajdúságon, meg néhány urasági kocsis. De ők sem vesznek újat, ha a régi lekopik róluk. *Köpönyéget,* gumipalástot vesznek föl, mintha az jobban föstene rajtuk. No meg nem is olyan pászentos egyik sem.

— Mikor kezdte a szűrszabást?

— Régen, hatvannyolc évvel ezelőtt. Tizenkét éves koromban már inas voltam. Az első szűrt, — cifravirágosat, cimereset — elsőéves inas koromban csináltam meg. Volt benne pár hiba, szabás és cifrázás, miegymás. Nem sok dícséretet kaptam: de hiszen gyerekmunka volt az. Korai kezdés.

A divat nélkül való öltözés

Az első szűrt kegyelettel őrzi az almáriomban. Széthajtogatja, mint a patyolatot. Molyrágástól tarka az öreg szűr; virágai meghalványultak. A hátára díszített *magyar cimer* is hasonlóképpen megfakult. Csak a formák látszanak már.

Firtos Gábor bácsi könnyezik.

— Látja, itt a bal ujjának hajtókáján van az a paszomán, amit szabálytalanul cik-cakosra vágtam. Ezért kikaptam a mestertől. Hiszen első munka volt. Különben meg volt elégedve. *Jónás Bálintnál* kezdtem a Csap-utcában, Debrecenben. Tizenkét segéddel dolgozott. Ott is szabadultam föl az inaskodás alól.

— Kik viselték a szűrt?

— Ne tessen azt hinni, hogy az alsóbb népek csupán. Igaz, a pásztorembernek a szabad ég viszontagsági alatt muszáj volt a szűr, hozzájá tartozott. De azért viselték ám más sok is. A módosabbak, gazdák is, meg urak. *Nándor* Tóbiás nagytiszteletű úrnak is kedves ruhája volt. Nálam rendelte és csináltam neki olyan cimeres-feketecakós ünneplőt, hogy mindenki megnézte Debrecenben, ha a nagytiszteletű úr végigment a Nagytemplom-utcán.

Elgondolkodik, azután folytatja:

— Szép viselet ez, kérem. És ami fő: magyaros. Ez a divat nélkül való öltözék, amit nem háborított meg az idő. Nem tudta megváltoztatni; csak amikor jöttek a nyugati divatok, a feledés homályába fulladtolta bele. Megölte egyszerűen, csendesen...

Az aranypataki szűrposztó-mosó

A világhírű magyar szűr születéséről beszél a nyugalomba ment öreg szűrszabó.

Gácson, Erdélyben volt a gyártója a híres szűrposztónak. Tíz család, a *szűrcsapók,* csinálták a hófehér posztót. Annak azonban, hogy a gácsi szűrposztó olyan hófehér, nagy titka volt.

Az *Aranypatak.*

— A kisulykolt posztótáblákat ott mosták hótisztára, kérem. Az *Aranypatakban.* Nem kölletett annak a vizébe tenni semmiféle lúgot, vagy sóliszteet. Csak dörgölni benne. Olyan tiszta volt a víz, hogy még a homok és iszap sem zavarta meg a színét. Ebben kölletett kimosni a posztót, mielőtt a mester ollója kezelés alá vette volna.

— Hanem aztán a háború előtt, tizenkettőben, *kiszáradt az Aranypatak.* Nem volt hová mennünk, ahol hótisztára moshatluk volna a posztót. Mert a szappanos víz az nem ért semmit. Az nem vitte ki a posztóból a szülelett moskot. És ahogy az *Aranypatak* kiszáradt, kezdett utolsót vonaglani a szűrszabó-ipar. A háború elején már megéreztük a haldoklást. Most pedik nekem, az utolsónak is, le kellett vennem a cégért, uram.

— Elni lehetett ebből?

— Ha ügyeskezű volt a mester, *vagyont keresheteett a szűrből.* Persze, csak némely vidéken. Például Borsodban és Hajdúföldön nagy árt fizettek egy-egy remekbe készült példányért. Zemplénben azonban még csutkát sem adtak érte. Ott már a kódmőn vala a nemzeti viselet. Tiszapolgárin viselték a legdíszesebbet, a cimeres szűrt. A hátára, mint papi palástra a keresztet, rászabták *a magyar cimert.* Az ujjait és szélét, meg gallérját pedig diszcakokkal rakták ki.

— Mi volt az értéke a szűrnek?

— Melyik mícsodás, kérem. Hanem *a becsülete,* az nagy volt. Még bítelt is lehetett rá kapni, ahogy a nóta mondja:

„Kocsmárosné, aggyék bort hitelbe,
itt hagyom a cifra szűröm érte;
Ha ki nem váltom szombat estére,
Lökje fel a csárda tetetére."

— Még a szerelem is édesebb volt, ha a legény cifra szűrben szerelhette a lányt:

„Cifra szűröm szemtanúja,
Hányszor voltál a vállamra
Borulva..."

— És mi az oka, hogy meghalt ez az ipar?

— Mi? *A divat és a gép.* A divat beléje beszélte az emberekbe, hogy *az a szép, ami ujdonság.* Pedig, nem. Aztán meg, kérem, akik tudják, hogy mégis szép a cifra szűr-viselet, példának okából az uraságok, azok kötelességgé tették a kocsisoknak a szűrhordást. De azt a szűrt már *gépek mossák,* szabják és varrják. Abbul már kihalt a lélek és a szív. Nem is tekint rája senki áhítattal. Csakúgy, mint a bőrgatyára, azt mondják rá, hogy: — *Parasztl*

Firtos Gábor bácsi visszarakja az első, molyette alkotást, amely az egész emlékezés alatt ott feküdt az ölében, az almáriomba. Gondosan elrendezi, bezárja, óvja. Mintha talizmán volna ez a kopott szűr, fejében, szivében tartója a jobb napoknak és a tisztultabb életnek.

A jobb napoknak és a tisztultabb életnek. Így mondja Firtos Gábor bácsi is. Mert úgy érzi, sohavisszamentőöen elmúlának a szűrszabás napjai. Letűnt világ. De jött az ercsi őszi napsugárba, hogy illesgessége magától a szomorúságot és örüljön az emlékeknek, amelyekből összetevődik az élet.

Balogh József

zatot hozni, sőt ennél több — kötelesség.

— Ne veszítsük el hitünket, ők meghozták a maguk magasztos áldozatát fiatal életükkel a magyar ujságírásnak, a magyar repülés ügyének és a polgári kötelességteljesítésnek. Mi azonban a 12 frissen hantolt sír kereszt**jére és fejfájára odaégetjük a legszebb sírmondatot, amelyet csak igaz és egész férfi kaphat:**

Megtettétek kötelességtéket.

„Férfiak voltatok . . .“

Tóth László dr., a Nemzeti Ujság főszerkesztője, a Magyar Ujságírók Egyesületének elnöke sírástól elcsuklós hangon vett búcsút a toll és a levegő mártirjaitól:

— Nem feledjük el soha, hogy férfiak voltatok, igazak voltatok, hivők voltatok, bátrak voltatok és mindenekfelett magyar ujságírók voltatok.

Az ujságírásnak és a sajtónak gyászát tolmácsolom azoknak, akik Veletek együtt mentek a halálba és azért küzdöttek még az utolsó pillanatban is, hogy megmentsenek Benneteket.

— Fiúk, Isten Veletek! Reménységgel kiáltjuk felétek: Isten Veletek! és hitünk tanítása szerint mondjuk: a viszontlátásra!

Elindul a gyászmenet

A könnyekig megható beszéd után vitéz Horthy István, a Magyar Aero Szövetség elnöke mondott búcsúztatót. A búcsúztatók elhangzása után megindult a gyászmenet. A zenekar Prohászka Gyászindulóját játszotta. A hatalmas tömegtől kisért kocsisor a legelső tizenegy sírhant felé indult. Több mint egy óra hosszat tartott, míg az utolsó koporsót is leemelték a gyászhintóról. Az Operaház énekkara utolsó gyászdalát énekelte és ekkor megrázó jelenetek játszódtak le. A hozzátartozók szivettépően zokogtak, de hangosan sírtak az elhunytak barátai, ismerősei és olyan idegenek is, akik a temetésen való részvételel akarták leróni kegyeletüket az ujságírás hősi halottaival szemben. Pontosan háromnegyed 7 órakor kezdték a főváros által adományozott díszsírhelyekbe lereszteni a koporsókat és néhány perc mulva már döngött a koporsók fedelén a rájuk hulló rög.

A tizenkettedik áldozat, Valgóczy Gyula pécsi joghallgatónak földi maradványait Győrbe szállították és ott a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Országszerte beszervezték már az Őszi Lakberendezési Vásár érdekképviseleteinek hálózatát

Szent István napja után megkezdik a vásárigazolványok árusítását

Mint minden évben, ezúttal is nagy érdeklődéssel várja a vidéki közönség az Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt. Az érdeklődés nem utolsó sorban a féláru utazási kedvezményt biztosító vásárigazolványoknak is szól. Hogy ilyen igazolványt minél könnyebben és minél kényelmesebben szerezhessen be bárki magának, az Őszi Vásár az egész országra kiterjedő széleskörű képviseleti hálózatot szervezett be. Valamennyi menetjegyiroda, minden jelentősebb pénzintézet, a kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületek, a legtöbb községi és körjegyzőség, egy sereg nyilt elárusitási üzlet vállalta a képviseletet és mindeme helyeken már Szent István napja után megkezdik a vásárigazolványok árusitását.

Vásárigazolványt bárki válthat magának. A vásárigazolvány ára személyenként azok részére, akik legfeljebb 110 kilométernyire laknak Budapesttől 1.50 pengő, azok részére pedig, akik messzebb laknak, 2.50 pengő. A vásárigazolvány a magyar közlekedési vállalatok minden vonalán féláru jegy váltására jogosít és természetesen a vásár díjmentes látogatására is feljogosítja tulajdonosát.

Ujjáéled a régi hires bátai búcsújáróhely

Pálosokat szeretnének letelepíteni a faluban

Báta, aug. 13. — A Sárvíz és a Duna egyik mellékágának ölelésében, Tolna megye déli csücskén, a Szekszárdtól délfelé húzódó Sárköz sávján fekszik Báta. Még a Sárközhöz számítják, pedig inkább külön vidék: a Bátavidék háromszögének csúcsát zárja le. Ez a megkülönböztetés annál is inkább jogos, mert a régi oklevelek Bátakőnek emlegetik a falut s ezt a más tájjelleget igazolják a még meglevő község- és helynevek: Bátaapáti, Bátaszék, Bátagyűr stb. A községnek híres a multja és hírhedt a jelene. Híres a multja, mert a bátai elpusztult klastromtemplomhoz fűződik a Szent Vér csodája és hírhedt a jelene, mert népét is tizedeli a sajátos magyar betegség, az egyke. A falu plébánosa, Fajth Jenő most arra az egyedülálló dologra vállalkozott, hogy

visszaidézze a multat s így megszépítse a jelent. Kijárta, hogy 180 ezer pengős költséggel a régi csodás klastrom helyén új templom épül, azon fáradozik, hogy szerzeteseket telepítsenek a faluba.

s megelevenedjenek a régi, híres búcsújáróhely hagyományai.

Elsüllyedt faluk temetője

A széles medencét keleten és északkeleten a szekszárdi hegyek, nyugaton a Duna árterületének erdőségei és a bátai hegy szegi. A klastromdomból, ahol sürögnek a munkások és ássák a terraszszerűleg levágott domb oldalába az új templom alapjait, zöldelő mezőkre, szelid lankású dombhátakra, földhasított szántóföldekre esik a pillantás.

Ötven-hatvan évvel ezelőtt még nádlások zöld tengere susogott aszélben a mezők helyén

a mocsaras rengetegből csak a „gyűrők“ emelkedtek ki, a magasabb dombok. Ezeken és a göröndökön telepedtek meg a halászok, legelették a népek a libákat és túratták a mocsaras talajt disznókondákkal. Még azelőtt pedig hatalmas falvak népe küzdött körösörül az élettel:

— Elsüllyedt falvak temetője a vidék

— kanyarít széleset a plébános — **amelyeknek** nyomait poros írások és a megmaradt dűlőnevek őrzik. Ott balra tőlünk van Furkó telep. Valamikor, az ősidőkben római állomás, később a magyar világban népes község. Keleten, ahol a szekszárdi présházak fehér fala villog, volt Farkasd falu, még odébb Kövesd, a királyi kanászok falva, akikről meg vagyon írva, hogy

az volt a kötelességük: a királynak szállitsák a mézsört, a márcot.

A bátaszéki templom irányában volt Kesztőle, a Nyulak szigeti apácák hajdani birtoka. Ott lent volt Asszonyfalva, melynek nevét a Szomfova dűlő alakjában őrzi a nép szája. Eltűntek a magyarságot ért viharokban.

Megdobbantja lábát a földtúrás felett Fajth Jenő:

— Itt ezen a vidék felett örködő domboldalban állott a bátai kegytemplom s ennek az oltáránál esett meg a szent Vér csodája. Az apátság, melyet még Szent István király alapított, a vérzivataros századok alatt sok mindenen ment keresztül, de igazi hírnévre akkor tett szert, amikor a 14. században szerte futott hire a csodának:

az apátság egyházában szent ostyában ezrek és ezreknek láthatólag megjelent Krisztus vérének és testének egy darabkája. A csoda évekig állandósult, sőt a feljegyzések szerint évszázadokig.

mert 1539-ig, amikor a kolostort és a templomot a török feldúlta s az ereklye elveszett, észlelték a zarándokok, akik mindenhonnan ideözönlöttek. Kultusza kifejlődött, országos nagy emberek, a Hunyadiak, Perényiek, Kinizsiek halmozták el az egyházat ajándékokkal, hálából a történt meghallgatásokért. Egyszer Perényi János el is raboltatta és Siklóson őriztette külön ablakfülkében.

Beszéd közben járjuk a széles terrászt, amelyet keresztül-kasul hasogatnak a alapárkok. Mutogatja a plébános úr a régi klastromtemplom helyét, a szentlászlókorabeli sirokat, amiket felturt az ásó. Elmondja, hogyan mutattak Csalogovits József dr. szekszárdi múzeumigazgatóval a hegyen, amelyet csak titkos kincskeresők ásója bolygatott meg, a klastrom falmaradványai után, hogyan találták meg nyomait, határozták meg fekvését, hogy pontosan fölébe épülhessen az új templom.

Amíg Fajth Jenőnek a munkásokkal akad dolga, addig félrevonok egy öreg fuvarost, aki Dunaszekcsőről fuvarozza a templom betonalapjaihoz szükséges „sódert“, folyami homokot és megvallatom, mit tud a régi világbeli dolgokról.

— Nem ér el már olyan messze az én eszem ténsúr. Arra még emlékszem, hogy akkor, amikor még én éltem a fiatalságomat, jobb világ volt. A Duna igaz, hogy a falu alá ért, azért az épületünk ilyen hosszú, mint a tekeredő kigyó a hegy alá, de volt abban jó is.

Halásztunk a gyürökön s olyan dolgunk volt,

hogy sült hallal ettük a főtt halat.

— De arról csak hallott az öregjeitől, hogy milyen csoda esett ezen a hegyen?

— Hallani hallottam, meg magam is jártam surbankoló legény koromban kincset ásni a hegyre. Dehát nem találtunk mink semmit.

— Azt tudja, hogy a szent vért látni lehetett az ostyában?

— Beszélnek egyet-mást. Nem mondom, magam is hallottam a szülémtől, Isten boldogitsa szegényt, hogy még most is megvan. Itt rejtőzik valahol, a hegy belsejében! Mert a szülém szavaihoz képest, amikor az akkori öregekre rájöttek a törökök, az egyik barát, aki a vért őrizte volna, elmenekült a hegyen lévő barlangba. De a törökök utánamentek és kiesztettték a vérit.

A barát meg tüzes kerékké vált, pörgött, pörgött, hogy a törökök el ne vihessék a szent ostyát.

Akinek jó füle van, éjszakánként még most hallhatja a zúgását. Akadtak, akik keresték is a barlang száját, de még eddig nem akadtak a nyomára.

Az öreg magyar éles szemével elkémlel a hegy felé, mintha keresné a rést, vagy a kék lidérclángot, hátha kivillan, aztán elkocog a lovaival.

A plébános úr a kúthoz csal, amelyet már 30 méter mélyre leástak, hogy az **építkezéshez legyen viz** s napok óta türelmetlenül lesi, mikor buggyan a forrása, mert csak akkor kezdhetik el a munkát. Megkérem, ismertesse az utat, amig idáig értek, hogy áshatják a templom alapjait a ragadós, napon finoman kéklő agyagba:

— Az új templomot a szükséglet követelte meg, mert

a közel négyezer lelket számláló község jelenlegi temploma nem tudja befogadni az embereket.

Ehhez járult a mult még kisértő emléke. Szinte készen adódott a gondolat, hogy ha már templomot építünk, akkor

oda építsük, ahol a híres klastrom templom is épült, ide a hegyoldalba.

1931-ben kezdtem az akciót, sikerült megnyernünk Hóman Bálint akkori kultuszminisztert a gondolatnak, országos gyűjtés is indult s a Mária Terézia alapitvány birtokainak jövedelméből, meg a község megajánlásából már ott tartunk, hogy megtörténtek az első kapavágások.

A templom 180 ezer pengőbe kerül, ebből 150 ezer téglát, 340 egész napos fuvart, 1000 napszámot, 800 pengő készpénzt és a gyűjtésből befolyt 25 ezer pengőt adott az egyházközség, a többi az alapitvány terhére megy.

Épen jön az építést vezető mérnök, Gábriel úr is, akivel elmondatom, milyen lesz a templom:

— Egy tornyos, három hajós, román stilusu templomot építünk Lechner tanár tervei szerint.

Bejárata kelet felé néz, mert „keletről jön a világosság“ s árkádsor emelődik főkapuja fölé.

Hosszúsága 44 és fél, szélessége 37 és fél méter lesz.

A szerződés szerint még ebben az évben tető alá kell hoznunk, tavaszra pedig készen kell lennünk a vakolással is, hogy Urnapján fel lehessen szentelni. Mivel sok minden nehézséggel kell számolnunk, így éppen most ássuk a kutat, Dunaszekcsőről szállittatjuk az 1200 köbméter folyami homokot az alapok betonozására, ami a talaj viszonyok miatt kell, az őszi esős időjárást is számitásba vettük, 100—120 emberrel dolgoztatunk majd naponta s a templom a kiköttött időre el is készül, mondja és már szalad is, hogy fennakadás ne legyen valamiben.

Bejárjuk a széles plátót mégegyszer. Egyik oldalán most veszem észre a tölgy fából faragott hatalmas keresztet:

— Lássa, mondja a plébános úr —

ezt a falusi emberek hozták fel a vállukon, fogadalomból a hegyre. Ezzel a néppel, akiben így él a hit, mint az én népemben, lehet dolgozni.

Viszont azt sem tagadhatom, hogy mindenki mellém állt. A vármegye építtette meg a lépcsős feljárót 10 ezer pengős költséggel, odavezet a Szilos-közbe, de azért engem az az érdeklődés, lelkesedés tüzelt, amellyel a falu fogadta a terveket és segít, hogy valóra váljanak.

A nap már felszívta a sikról a reggeli párákat, megellenőrzzük tenyerünkkel szemünket, hátha meglátjuk a tolnai templomtornyot. Lábunk alatt mélyen terül el a falu, nyüzsgő életével.

— Ide — mutatja a hegy akácával benőtt oldalát — ide

építtetnénk új klastromot s beléje, ha lehetne, pálosbarátokat, hogy a bátai hegy új temploma köré megindulnak megint szivüket tenyerükön ég felé tartva a zarándokok seregei,

felragyogjon a régi kegyhely fénye és besugározza necsak a falut, de a messze környéket is. S ha Isten erőt ad hozzá, talán valóra is sikerült váltanom ezt az álmomat. Az emlékek pislogó tüzét felszítottam a népben, a templom ápolja ezt a tüzet s melegénél talán behegednek a mai élet sebei.

Halk harangszót hoz a szél. Mi meg állunk a hegy peremén. Lehunyjuk a szemünket. Mind a ketten egy képet látunk: lehajtott fejjel, kámzsaujjba dugott kezekkel alázatos szerzetesek indulnak zsolozsmára a templomba. Mintha hallanánk is, hogyan csattog sarujuk talpa a kövön...

(Zs. Gy.)

XXI. évfolyam. Szekszárd, 1939. október 7. (Szombat) 79. szám.

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85

Előfizetési díj: Egész évre — 12 pengő || Félévre — — — 6 pengő

Felelős szerkesztő: BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai: A legkisebb hirdetés díja 1·50 pengő. — A hirdetés egy 60 milliméter széles hasábon millimétersoronként 10 fillér. Állástkeresőknek 50 százalék kedvezmény. A hirrovatban elhelyezett reklám-, ellegyzési, családi hír, valamint a nyilttér soronként 60 fillérbe kerül.

Október 6

Az őszi levélhullás idején, mikor az elrepült nyár után minden a természet haldoklását juttatja eszünkbe, gyászünnepet ült a magyar.

Lehetetlen, hogy könny ne szökjék minden magyar szemébe, ha e nap eseményeire gondol. Lehetetlen, hogy ne a vérhullásos magyar sors tragédiáján elmélkedjünk e napon. Az aradi vár sáncaiban kivégzett *tizenhárom* hős magyar tábornokot is a magyar sors érte utól, mert a magyar föld minden kicsi rögjét nemcsak megszerezni kellett drága magyar vérrel, hanem a megtartásáért is sűrűn hullatni kellett a magyar vért és kell is talán örökké.

Nekünk, magyaroknak azonban sohasem volt október 6-a az elmulás, a haláldiadal gyászünnepe! Nem könnyeztünk, hanem ökölbe szoritott kézzel hallgattunk. — Nem siránkoztunk, csak emlékeztünk. Nem jajveszékeltünk, csak tanultunk. Mert mindig tagadtuk s tagadjuk ma is, hogy hiába hullott volna az aradi mártirok vére.

Tudjuk és szent hittel valljuk, hogy a hazáért elhullott drága magyar vér acélozta meg mindenkor a magyar kart és a vértanuk szelleme tette mindenkor hőssé a magyart.

Élhetnénk-e még itt Európa szivében, az idegen fajok tengerében rokontalanul, árván, vértanuk, hősök nélkül? Lenne-e még Magyarország vértanuk és magukat feláldozni kész hős és vitéz magyarok nélkül?

Történelmi napokat élünk ismét s ilyenkor kétszeres jelentőséggel bir a régi magyar multra visszaemlékezés. Nemzetek sorsa fordul jobbra, vagy rosszabbra a mai napokban. — S mi nem sirni, nem gyászruhát öltve búbánatos arccal visszaemlékezni, hanem erőt meriteni jöttünk össze most is a tizenhárom aradi vértanu emlékünnepén.

Szükség van ma is az aradi tizenhárom szellemére, lelkületére, mert ujabb magyar hősöket s talán ujabb magyar vértanukat is kivánhatnak az uj magyar történelmet csináló idők.

Hősök unokái, az aradi tizenhároméra emlékezve fogadjátok meg, hogy méltók lesztek hozzájuk, hogy mindig — miként ők is — ti is csak a hazáért, fajotokért fogtok élni s ha kell, halni!

Mezőgazdasági szociálpolitika a Kárpátalján

A visszacsatolt Kárpátalja magyar-orosz mezőgazdasági munkásnépe, husz esztendőn át nélkülözte a magyar kenyeret, amit esztendőről-esztendőre a Nagyalföldről szerzett meg mezőgazdasági idénymunkával, legelsősorban aratással. Természetes tehát, hogy a kormány egyik főbb gondja volt a visszacsatolás után munkához és magyar kenyérhez juttatni ezeket a munkásembereket. A munkaközvetités megszervezésével a kormány megbizásából az Országos Gazdasági Munkaközvetitő Iroda foglalkozott és pedig a legnagyobb sikerrel. Nyolcezer kárpátaljai mezőgazdasági munkásnak juttatott buzatermő területeken idénymunkát és hozzásegitette őket ahhoz, hogy télire jó magyar kenyérrel lássák el háztartásukat.

A földmivelésügyi minisztérium ennél az akciónál gondosan szemelőtt tartotta azt az igazságot, hogy a legjobb mezőgazdasági politika, a szociálpolitika. Ezért nemcsak messzemenően biztositotta a szerződések megkötésénél a munkások szociális érdekeit, hanem gondoskodott arról is, hogy a közvetitéssel megbizott intézmény szervei meglátogassák időről-időre a szerződött munkásokat, meghallgassák észrevételeiket, esetleges panaszaikat és azokat, ha érdemlegesek és helytállók, nyomban orvosolják is. Nem is merült fel ebben a tekintetben a munkások részéről semmi panasz, a szociális gondoskodással a legteljesebb mértékben meg voltak elégedve.

Külön elismerést és méltánylást érdemel az az egészen uj és nagyon szükséges intézkedés, hogy az elszerződtetés előtt a közvetitéssel megbizott szerv orvosi vizsgálatnak vetette alá a jelentkező munkásokat. Ez nemcsak a ragály, a fertőzés elkerülése érdekében szükséges, — hanem azért is, hogy olyan emberek, akik tulajdonképpen nem munkaalkalomra, hanem orvosi gyámolitásra szorulnak, ezt megkaphassák és meg legyenek mentve attól, hogy szervezetüket tulzottan megerőltető munkával, egészségüket tovább háboritsák, sőt módjuk és alkalmuk legyen arra, hogy magukat gyógykezeltessék. Ez a szociális intézkedés mintegy uttörője a mezőgazdasági munkásság további alimentálása terén bekövetkező uj intézkedéseknek. Ezek az intézkedések tudvalévőleg az öregségi és balesetbiztositással a legszorosabb kapcsolatban vannak és azok a tapasztalatok, amelyeket a kormány az orvosi vizsgálattal most Kárpátalján szerzett, bizonnyal utmutatással szolgálnak a jövőre nézve.

Egyik nagy problémája a messze földről hozatott summás munkáskérdésnek, a természetben kapott gabonának a lakóhelyre való elszállitása. Ez már a multban is igen sok nehézséget okozott és sokszor valósággal illuzóriussá tette a vándormunkás kenyérkereseti lehetőségeit. Ugyanis a munkás inkább helyben eladta a gabonát, mintsem azt drága pénzért messze szülőfalujába elszállittassa. Az eredmény az volt, hogy a vételárként kapott készpénzen odahaza csak silány minőségű kenyeret tudott beszerezni. A kormány most kétféle intézkedést tett ennek a leküzdésére. Az egyik a kárpátaljai munkások gabonájának hazaszállitására engedélyezett 50 százalékos fuvardijkedvezmény, a másik pedig — és ezt különös örömmel kell üdvözölni — az az intézkedés, hogy a gabona felvásárlásával megbizott Futura a munkahelyen illetékes gyüjtőállomásán átvette a sommás munkás gabonakeresetét, arról utalványt adott, ezt az utalványt viszont a munkás lakóhelyéhez legközelebb eső gyüjtőállomás ugyanolyan minőségű és mennyiségű gabonára váltotta vissza, mint amilyent az aratómunkás keresett. Ezzel a szállitás nehézségei és költségei teljesen kiegyenlitődtek és a munkás — végeredményében olyan helyzetbe került, mintha az idénymunkat szülőfalujában végezte volna el.

Pálosokat akarnak letelepiteni Bátán

A Pécsett megjelenő *Dunántul*, a vidék egyik legkiválóbb napilapja, a baranyamegyei keresztény társadalom, valamint a pécsi püspökség hivatalos ujságja irja a következőket:

Részletes beszámolót adtunk a bátai Szent Vér templom ünnepélyes felszenteléséről. Beszámolónk kiegészitésül most közöljük, hogy a monumentálisan szép templomot a pálosoknak akarják juttatni, hogy amellé rendházat épitve, ott letelepedhessenek. Ennek a szándéknak maga *Fájth* Jenő apátplebános adott hangot a templom ügyében tett első előterjesztésében. Az erről szóló részt az alábbiakban közöljük:

— Ez az uj templom a klastromhegyen nemcsak a bátai hivek lelki szükségletét elégiti ki, hanem

egyik régi, csodával tündöklő húcsus helyünket is felujithatná

a gyülölködés, társadalmi harcok korában a szelid Krisztus békitő szent Vérének kultuszával és messze ragyogó keresztje nemzeti érzésünket is hirdetné az ideiglenes déli végeken.

A Hunyadiak emléktemploma lesz, amelyet az ő fényes korsza k ötszázéves emlékére emelne a hálás hit és haza.

Hiszen ha a történetirás szekszárdi vagy bátaszéki csatának nevezi is Hunyadi csatáját, ő maga nem Széknek, nem is Szekszárdnak, vagy Cikárdnak volt hálás fiaival együtt, hanem a Szent Vér bátai monostor templomának.

— Ha nem mehetünk Vajda-Hunyadra, — kincses Kolozsvárra, Gyulafehérvárra emlékezni, ünnepelni és ha Vajda-Hunyad budapesti vára nem ád megfelelő történelmi hangulatot, itt

a bátai klastromhegyen a történelem valósága beszélhet hozzánk, mert valóban innét indult el a Hunyadiak csillaga,

a világtörténelmi jelentőségű nagy hadvezér, hogy a kereszténység és a haza védőbástyája legyen s megtanitsa Európát nagy történelmi hivatást látni Magyarországnak a keleti barbárság elleni harcában.

Hunyadi emlékéhez méltó is a templom,

Egyes szám ára 12 fillér.

M. Kir. Osztálysorsjáték

88.000 sorsjegy 44.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000

Jutalom és nyeremények:

400.000	70.000	2x40.000
300.000	60.000	30.000
100.000	2x50.000	15.000

32-szer **10.000,** stb. pengő, összesen közel **10 millió pengő,** mely összeget **készpénzben** fizetik ki!

A húzások október hó 14-én kezdődnek!

Az I. osztályu sorsjegy hivatalos ára: Nyolcad 3 1/2 P, Negyed **7** pengő, Fél **14** pengő, Egész **28** pengő.

Sorsjegyek az összes főárusitsknál, kik feltétlen titoktartást biztositanak

mert mint a keresztény lovag mintaképe, a harcot vallási kötelességnek tekintette.

— Volt a magyar katolikus egyháznak egy intézménye, mely nagy szeretettel ápolta, terjesztette Jézus öt szent sebének — s igy szent vérének — tiszteletét. A budapesti egyetemi templom egyik kápolnája is hirdeti ezt.

Ez az intézmény az egyetlen magyar szerzetes-rend, a pálos-rend volt.

Ez a mi külön magyar egyházi kincsünk, mert magyar lélekből fakadt, magyar földön virágzott s innét terjedt el más országokba. Népünk nagyon szerette, — fóuraink, királyaink dédelgették, Nagy Lajos és Mátyás király szivesen időzött a budai hegyek Szent Lőrinc kolostorában a fehérruhás barátok között. A kalapos király, II. József kitépte a rendet a magyar földből. Még él Lengyelországban, de visszasír a magyar hazába.

— A nemzeti és vallásos kegyeletnek milyen szép megnyilatkozása volna az, ha a Szent Vér tiszteletére és a Hunyadiak emlékére épült szent helyen a magyar egyház és a magyar föld ujból virágzó hajtása, a magyar pálos-rend szolgálhatná Istent s a magyar nép lelki javát a négyszáz éve lerombolt bátai apátság helyén.

•

Eddig szól *Fájth* Jenő bátai apát előterjesztése. Most, a templom felszentelésén ott volt a pálos-rend részéről P. *Besnyő* Gyula pécsi perjel is. Mint értesülünk, a pálosok bátai letelepedése ügyében ezuttal is megbeszélések folytak. Természetesen még rendház épitéséről is kellene gondoskodni és a mainál több felszentelt pálos rendtagra volna szükség. A letelepedés kérdése tehát valószinüleg majd csak évek mulva válik időszerűvé.

Hirek

Csonka Magyarország nem ország, Egész Magyarország — mennyország!

Időjelzés.

Hőmérsékleti szélsőségek és csapadék Szekszárdon, 1939 szeptember 28-tól október 4-ig.

Hőmérséklet:

maximum: 18·8 C° október 2-án,
minimum: 4·8 C° szeptember 28-án.

Csapadék:

eső 2·9 mm október 1-én,
eső 3·0 mm október 2-án,
eső 12·0 mm október 3-án.

Összesen 17·9 mm.

Az idei szeptember első fele a normálisnál melegebb, második fele pedig a normálisnál hűvösebb volt; mindkettő oly mértékben, hogy 18·4 C fokos hőmérséklete a 15 évi átlagnak megfelelt.

A 13—21-ig erősen csapadékos szakaszban az esőmennyiség a 15 évi 54 mm-es átlagot 20 mm-el főlözte. A hó első fele és vége száraz jellegü volt.

— **A nemzeti gyászünnep** alkalmából vármegyénk közönsége is kegyelettel hódolt az 1849. évi október 6-án Aradon és Budapesten kivégzett mártirok emlékének. Mindenütt gyászistentiszteletek és ünnepélyek voltak és a szekszárdi belvárosi róm. kat. templomban tartott gyászmisén a helyőrség is megjelent.

— **Id. Thuránszky László temetése.** Mélységes megrendüléssel fogadta Zemplén vármegye közönsége id. thuriki és komjáthnai *Thuránszky* László nyugalmazott főispán váratlan halálhirét, aminek külső jeléül a vármegye minden községének középületeire kitűzték a gyászlobogót. *Thuránszky* László Zemplén nagy főispánjai közé tartozott és több mint négyévtizedes közszolgálata alatt rendkivül értékes közigazgatási, társadalmi és történetirói munkásságával elévülhetetlenül beleirta nevét a vármegye történetébe, nemes, szociális érzékével pedig Zemplén vármegye minden rendű és rangu lakosának megnyerte őszinte szeretetét és ragaszkodását. Történetirói munkásságával is elismert nevet szerzett magának. Két nagyszabásu történeti monografiájában hosszu századokon keresztül kimutatta Zemplén vármegye, a Kossuth- és Thuránszky-családok történetét. Művei egyszersmind kitűnő forrásmunkául szolgálhatnak majd különösen a háboru előtti és háboru utáni vármegyei élet megörökitéséhez, mert id. Thuránszky László, aki maga is végigszenvedte a forradalom borzalmait, személyes élményei és tapasztalati alapján irta le az akkori idők szomoru történetét. Zemplén vármegye nagy halottjának földi maradványait szerdán délután a sátoraljaujhelyi ősi kuriából helyezték örök nyugalomra — saját kivánsága szerint — kastélya parkjába. Temetésén a nagyszámu hozzátartozókon kivül a vármegye, az egyházi, katonai hatóságok és a különböző társadalmi egyesületek hivatalos küldöttségekkel képviseltették magukat. Dr vitéz *Thuránszky* László miniszteri osztályfőnököt, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjét, vármegyénk volt főispánját édesatyjának halála alkalmából e vármegye területéről is igen sokan keresték fel részvétnyilvánitásukkal.

Bonyhádi Takarékpénztár R. T.

a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank leányintézete

(Alapittatott az 1869. évben)

A legelőnyösebb feltételek mellett nyujt **kölcsönöket, betéteket** a legkedvezőbben gyümölcsöztet, foglalkozik a banküzlet minden ágával, **megbizásait gyorsan és előzékenyen bonyolitja le.** 573

— **Esküvő.** Dr *Martin* József m. kir. gazdasági tanácsos, bikádpusztai földbirtokos és felesége miskei és csertői *Gajáry* Ilona leányát *Julidt*, Budapesten folyó hó 7-én a városligeti Jáki-kápolnában vezette oltárház gróf *Königsegg-Rottenfels* Miksa aradmegyei kavnai földbirtokos, néhai gróf *Königsegg-Rottenfels* Lajos és felesége esztelneki és létzfalvi *Szacsvay* Sándorné, sárosi *Saárossy-Kapeller* Edith fia és esztelneki és létzfalvi *Szacsvay* Sándor nevelt fia.

— **A vármegyei honvédelmi bizottság** tagjai gyanánt a legutóbbi vármegyei közgyűlésén megválasztották báró *Schell* József földbirtokost és *Michéli* Mihály bátaszéki birót.

— **Kitüntetés.** A kormányzó *Gáspár* Jenő szerkesztőt, a sajtókamara főtitkárát m. kir. kormánytanácsossá nevezte ki. Meg kell állnunk egy pillanatra e kinevezés mellett, mert ujságirót csak a legritkább esetben szoktak a hivatalos hatalom részéről jutalmazni. Hiszen az érdem és elismerés eddig legnagyobbrészt csak a közgazdasági, pénzügyi és politikai téren kifejtett munkásságot szokta honorálni s annál nagyobb az elismerés, amely végre eljutott odáig, hogy a sajtó robotosait, a magyar élet hű harcosait, a magyar gondolat egyik legfőbb zászlóhordozóit is észreveszi és munkásságát jutalmazza. Különösen szerencsés a választás, amely az elsők közt Gáspár Jenőt jutalmazta azzal, hogy m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki, hisz ez a kitüntetés a szorgalmas ujságirói munka, az önzetlen küzdelem, a becsületes ujságirói kötelességteljesités jutalmazása. Gáspár Jenő a katolikus sajtó régi, kipróbált harcosa, ami egyet jelent az anyagi javakról való lemondással, az idegölő állandó munkával és a magyar haza érdektelen szolgálatával. Mint a magyar ujságirórend szerény vidéki harcosai, ez alkalommal köszöntjük Gáspár Jenőt, de köszöntjük azt is, aki Gáspár Jenő kitüntetésével elismerte a becsületes ujságirói munkát.

— **A madocsai hősök emlékművét** október hó 8-án fogják felavatni. Az ünnepély sorrendje a következő: Fél 10 órakor a vendégek fogadása a községházán. 10 órakor Istentisztelet a ref. templomban. 11 órakor felvonulás a hősi emlékműhöz. Himnusz, énekli a közönség. Felavató imát mond *Mező* Benő ref. lelkész. Hiszekegy, énekli a Ref. Egyház vegyeskara. Ünnepi beszéd, tartja vitéz *Madi Kovács* Imre főispán. Alkalmi költemény, szavalja *Gerzsei* Zsuzsánna. Az emlékművet átadja dr *Korrniss* István járási főszolgabiró. Az emlékművet átveszi *Gerzsei* József községi biró. Alkalmi költemény, szavalja *Bertók* Mihály. Koszoruk elhelyezése. Szózat, énekli a Ref. Egyház énekkara. Közebéd.

— **Püspöki elismerés.** *Virág* Ferenc pécsi megyéspüspök *Tarján* János tolnai rk. igazgatótanitónak, 33 évi működéséért, nyugalomba vonulása alkalmával, főpásztori elismerését fejezte ki.

— **Tanári áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter vitéz *Berend* Iván sümegi áll. gimn. tanárt és *Mayer* Péter nagykállói áll. gimn. tanárt áthelyezte a szekszárdi m. kir. áll. gimnáziumhoz.

— **A vármegyei sorozó bizottság** elnökei lettek a törvényhatósági bizottság őszi közgyűlésén tartott titkos választás eredményeképpen id. *Szeghy* Sándor szekszárdi gyógyszerész és *Ráth* István dombóvári megyebizottsági tag.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Varga* Ágnest, a nagyvejkei rk. iskolához beosztott kisegitő tanitónőt a felsőszölnöki áll. elemi népiskolához, helyettes állami tanitónői minőségben áthelyezte.

— **Térzene.** A m. kir. 18. honvéd gyalogezred menetzenekara e hó 8-án fél 12-tól fél 1 óráig a Szent Imre ligetben térzenét tart az alábbi műsorral: 1. Teike: „Öreg bajtársak", induló. 2. Aletter: „Vigjáték", nyitány. 3. Offenbach-Stolcz: „Hoffmann meséi", egyveleg. 4. Poppi: „Szfinx", keringő. 5. Lehár: „Arany-ezüst", keringő. 6. Maxen: „Jajj, jajj", induló. — A térzenét Köhler Nándor m. kir. zenész tisztheltes, a m. kir. 18. honvéd gyalogezred zenekar ezreddobosa vezényli.

szerv, a Légoltalmi Liga szervezi meg. A liga gondoskodik a lakosság felvilágositásáról és minden házban légoltalmi őrséget szervez. A padlásokat lomtalanittatja. Házi tűzoltóság létesitésével a gyujtóbombák hatását ártalmatlanná teszik. A pincékben bedölésmentes és gázbiztos óvóhelyeket rendez be. Első segélynyujtásával gondoskodik minden vonatkozásban.

Mindezek a munkálatok természetesen egyszerre nem hajthatók végre. Gondos előkészités, többéves tevékenység szükséges a légoltalom teljes kiépitéséhez.

A külföld számos állama már közvetlenül a világháboru befejezése után megalapozta légoltalmát. — Franciaország és Dánia 1922-ben, Anglia 1925-ben, Románia 1926-ban, Olaszország, Csehszlovákia és Hollandia 1927-ben, Ausztria és Svájc 1930-ban, Németország 1933-ban inditotta meg és szorgalmazta a légoltalmi munkát egyrészt törvényhozás utján, másrészt társadalmi uton. Az egyes államok a légoltalomért nagy anyagi áldozatot boznak és ezt egyre fejlesztik.

A városok önvédelméről saját háztartásuk keretén belül is gondoskodniok kell. Berlin már 1934-ben 8 ½ millió márkát költött e célra, több millió olcsó népálarcot gyártott Németország. Európának kivétel nélkül minden államában légoltalmi társadalmi szerv működik.

Hazánkban a Légoltalmi Ligák működésének megkezdése most van folyamatban. A szervezkedés még kezdetleges stádiumban van. Magyarország helyzete légitámadás szempontjából az európai államok sorában a legkedvezőtlenebb, mert repülő fegyvernemünk nincsen, szomszédaink pedig fejlett légi haderővel és fejlett hadiiparral rendelkeznek. Fővárosunk és számos városunk a határhoz oly közel fekszik, hogy az ellenséges gépek már elérik, mire az elháritó vadászgépek a magasba szállnak.

Sokan emlegetik mostanában azt, hogy hiszen az abessziniai háboruban sem használtak bombázó repülőgépeket. Ezek a tapasztalatok reánk nézve nem lehetnek mérvadók, hiszen Abessziniában alig volt támadható város és nagy település.

A megcsonkitott haza körül van véve légitámadásra felkészült nemzetekkel, amelyek évről-évre épitik ki haderejüket. Meg kell szerveznink tehát idejében önvédelmünket, mert a jövő háborujában hazánkat oly jóvátehetetlen katasztrófa érheti, amelyre példa nincsen a világtörténelemben. Nemzeti öngyilkosságot követünk el, ha nem cselekszünk azonnal és nem kezdjük meg a szervezkedést komoly elhatározással és akarattal.

—

AZ ISKOLA IDÉNYRE
ELŐIRÁSOS
INTÉZETI FEHÉRNEMÜEK
PAPLANOK
MAGYAROS ZSINOROS
LÁNY- ÉS FIURUHÁK
ELSŐRENÜ
ISKOLA CIPŐK
PATENT HARISNYÁK
ISKOLA- ÉS AKTATÁSKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN — OLCSÓ ÁRON
PIRNITZER JÓZSEF és
ÁRUHÁZÁBAN
SZEKSZÁRDON

Minden igazolvány nélkül lehet féláron utazni a kaposvári gazda-nagygyülésre

Többször megemlékeztünk már a Nemzeti Egység Pártjának szeptember hó 4-én Kaposváron tartandó gazdanagygyüléséről, amelyen *Bornemisza* Géza iparügyi és *Sztranyavszky* Sándor földmivelésügyi miniszter kiséretében megjelenik vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök is. A kormányzó — mint már megirtuk — Kaposváron az egész ország által érdeklődéssel várt politikai nyilatkozatokat tesz és az ő kijelentéseihez hasonlóan politikai szenzációkat fog tartalmazni *Bornemisza* és *Sztranyavszky* beszéde is.

Köztudomás szerint a kaposvári gazdanagygyülésre filléres vonatokat is indit a MÁV és e filléresek vonalbeosztását, valamint menettérti díját mi is ismertettük. A filléres vonatokon kivül mindenünnen féláron lehet ez alkalommal utazni. A féláru utazáshoz semmiféle igazolvány nem kell, hanem minden községben összeirja a községi elöljáróság a Kaposvárra utazni szándékozókat és erre az együttes igazolásra az állomások a féláru vasuti jegyeket minden további eljárás szükségessége nélkül kiadják.

Akik filléres vonattal akarnak utazni szeptember 4-én Kaposvárra, ahol ezen a napon lesz a 44-esek bajtársi találkozója, jelentkezzenek folyó hó 19-ig dr Zsigmond Ferenc NEP pártelnök szekszárdi ügyvédi irodájában.

Épül a bátai katolikus templom
Urnapján felszentelik

Sokszor megemlékeztünk már arról a mozgalomról, amelyet *Fajth* Jenő Báta tudós plebánosa inditott a hivek számára egyáltalán meg nem felelő bátai templom helyett uj szentegyház épitésére. Mint tudjuk, Bátán évszázadokkal ezelőtt Európaszerte ismert nagyhirű templom és bucsujáró hely volt, melyhez füződött a Szent Vér csodája. Ezt a templomot, a Hunyadyaknak is kedvelt kegyhelyét, a törökök felperzselték és elpusztitották a mellette volt bencés kolostorral együtt.

Fajth Jenő plebános fáradozása sikerrel járt, ugyhogy a 180.000 pengő költséggel előirányzott templom épitése már meg is kezdődött. A kormány által engedélyezett gyűjtésből 25.000 pengő folyt be, a község megajánlott 150.000 darab téglát, 340 napi fuvart, 1000 kézi napszámot, 800 pengő készpénzt, mig az ezen felül szükséges költséget a Teréziánum uradalom viseli. Tolna vármegye viszont megépittette a feljáró utat ahhoz a területhez, ahol Báta régi kegytemploma állott, ugyhogy az uj Istenháza pontosan azon a helyen fog állani, ahol a Hunyadyak, Kinizsyek és Perényiek imádkoztak és ahol II. Lajos király is megáldozott a mohácsi csatába menetele előtt.

Lechner Lóránt épitőművész, műegyetemi tanár készitette az uj román stilu, háromhajós, egytornyos templom terveit. Mint értesülünk, a templom 45 méter hosszu és 38 méter széles lesz. Az épités menetét ugy osztották be, hogy a jövő év Urnapjára már fel is lehessen szentelni. *Fajth* Jenő plebánosnak az az elgondolása, hogy a templom mellé klastromot is kellene épiteni és azt a pálos atyák hajlékává tenni, hogy a bátai hegy uj temploma köré megint meginduljanak a zarándokok seregei és a magyar alapitásu szerzetesrend tagjainak buzgólkodása folytán ujból felragyogjon a régi kegyhely fénye.

Az elvarázsolt kastély

Irta: **Major Imre.**

Azt hiszem Tamás ebben sem különbözött a többi emberektől, mert egyszer csak azt vette észre, amit mások is előbb utóbb, de mind egyformán észrevesznek, hogy valami hiányzik az életükből. Unottan üldögélt legénylakásában s amint végigjárt tekintete a butorokon, könyveken, képeken, azokból egészen szokatlanul uj illat áradt feléje A muzeumok naftalinos dohát árasztották azok, vitrines kinos élettelenséget, hogy szinte kereste ruháján a rágombostűzött magyarázó feliratot: X. Tamás XVIII. dinasztia. Cellában lakom, amikor fészek után vágyom — morzsolgatta magában a szavakat. Mosolygott. Belátta, hogy ez igy tovább nem mehet. Oda kell ajándékozni ezt a muzeumot valakinek, vagy oda kell terdelni egyszer Magda elé és sorra elmondani neki mindent egyszerüen és őszintén, hogy hiányzik az életből az ő kék tekintete, hangja, szava, okossága, összekapcsolt életüknek minden távoli lehetősége, szóval mindaz, ami ebből a muzeumból most hiányzik.

Fogta is kalapját és el is ment hazulrol.

Régtől igy volt ez már és Magda nem is lepődött meg, amikor Tamás benyitott hozzájuk. Azelőtt is fölfölszaladt oda Tamás, de mindig az volt az érzése, hogy olyan fehér és tiszta Magda szobája, mint egy kis kápolna, ahol szólni bűn, most meg szinte mozdulni sem mert benne, mintha minden üvegből és porcelánból lenne ott. A kezét is ugy fogta meg Magdának, mintha egy finomművü japán csészét szoritana, amelyiken átsüt tartalmának melege. Mennyi ismeretlen melegség, forróság . . . jaj ha leejteném. De aztán ráhajolt és megcsókolta.

Magda érezte, hogy vallomások jönnek, nagy szavak és a gyermekek bizalmával és őszinteségével nézett bele Tamás arcába. És Tamás el is tudott mondani mindent ugy, olyan őszintén, mint ahogyan azt érezte.

Nem sokkal azután, hogy mindez történt, Tirolban jártak mint nászutasok. Hogy mennyi idő telt el azóta? Ki tudná azt megmondani. Tér és idő, nagyon relativ dolgok ezek is. Idő van is, nincs is. Szóval azután történt, hogy egyszer, legelőször összetalálkoztak. A kis életek időszámitásának igazi kezdetei. Itt osztódik az életünk két részre. A szerelem születése előtti és utáni időre. Persze ez még azelőtt volt, hogy összeismerkedtünk ugye Magda — fogja majd mondani Tamás, amikor már együtt lesznek. Már Tirolban is ugy volt, Magda boldogan alkalmazkodott uj időszámitásuk első pirosbetüs ünnepeihez.

Hogy éppen Tirolt választották, ez Tamás műve volt. Felmerült a tengermellék gondolata, de Tamás azt mondotta rá, hogy nem érdekes. — Üres az egész, mint egy közönséges kék csomagolópapir, amelybe nagy délkörspárgákkal van bekötve a földünk. Ha maga Magda nem élne rajta, azt is merném mondani, minta érték nélkül — mondta némi kis pózzal Tamás. Néha végigmászik rajta egy néma hajó, mint egy lomha pók, ennyi az egész. Magda el is ejtette a gondolatot, pedig neki más véleménye volt róla. Tudta, hogy a tengert azok sem unják meg, akik örökkön a hátán hányódnak. Tulajdonképpen mindig szép a tenger és változatos, mint maga az élet. Egy külön világ, egy külön akvárium, ahol éppugy, mint itt fönt Titánokból meg Trubadurokból áll az élet. Csak a közeg más, amelyben harcolnak és szeretnek.

Azután fölmerült Olaszország gondolata. Ott minden csak kő — mondta Tamás — amelyek közül a faragatlanok még szebbek, mint a faragottak. Csak Svájc vagy Tirol. Ott a cölöpépitmények fölött égi kényelmü paloták vannak ma, az ormokon tengeri csigák vázai s a völgyekben őskőzetek. Ott az ormok és völgyek cserélődtek s igy az ormok nem büszkék s a völgyek nem alázatosak. A csúcsokon az egek magasságait, a völgyekben a Paradicsomok szépségeit érezzük. Régebb ott minden, mint maga az élet. Mire kiértek oda, Magda többet tudott róla, mint egy polc Baedecker. De nem is csalódott bennük. Még a havas csúcsok is bekiváncsiskodtak az ő kocsijukba

Hirek

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Időjelzés.

Hőmérsékleti szélsőségek és csapadék Szekszárdon, 1939 május hó 11—17-ig:

Hőmérséklet:
maximum: 24·2 C° május 17-én,
minimum: 9·5 C° május 15-án.

Csapadék:
eső 2·4 mm május 12 én,
eső 0·3 mm május 13-án,
eső 3·9 mm május 14-én,
eső 0·4 mm május 15-én.

Összesen 7·0 mm.

— **A hősök emlékünnepe.** Vitéz *Vendel* István polgármester az alábbi kiáltványt intézte Szekszárd megyei város közönségéhez: „A Hősök emlékünnepét a folyó évben is méltó kegyelettel ülj meg Szekszárd város közönsége. Az ünnepély a Hősök szobránál folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz. Vegyünk valamennyien részt a magyar hazaszeretet és hősiesség ünneplésében, áldozzunk hősi halottaink dicső emlékezetének. Tűzzük ki házainkra a nemzeti lobogót!"

— **Dr Szakáts Pál szekszárdi programbeszéde.** Dr *Szakáts* Pál miniszteri osztálytanácsos, a Magyar Elet Pártjának hivatalos jelöltje a folyó évi május hó *21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor* tartja programbeszédét *a városháza udvarán.*

— **Gilicze Sándor esperes negyedszázados jubileuma.** A kajdacsi ref. gyülekezet május 21-én ünnepli lelkipásztorának *Gilicze* Sándor esperes-lelkésznek 25 éves lelkészi jubileumát. Az ünnepség sorrendje: délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet, fél 12 órakor a küldöttségek tisztelgése az ünnepelt lakásán s utána 1 órakor társasebéd.

— **Pétery Sándor alezredes lett.** *Pétery* Sándor m. kir. őrnagyot, zászlóalj parancsnokot, aki négy éves szekszárdi tartózkodása alatt oly sok felejthetetlen, élvezetes napot szerzett sportversenyek, bemutatók rendezésével a szekszárdi és környékbeli sportkedvelő közönségnek, május hó 1-én alezredessé léptették elő. A kedves és szimpatikus alezredes most Baján szolgál, ahol vasárnap szerepelt nagy sikerrel a budapesti Testnevelési Főiskola, Szekszárdon is jól ismert, kitűnő gárdája. Örömmel adunk hirt *Pétery* Sándor alezredessé történt kinevezéséről és reméljük, hogy vissza fog térni idővel Szekszárdra ujra, ahol mindig szeretettel gondolnak vissza itteni működésére.

— **A Szekszárdi Róm. Kat. Espereskerület Tanitóköre** folyó évi május hó 10-én tartotta rendes évi közgyűlését a Szekszárd-ujvárosi iskolában, ahol mise után megjelentek: *Horváth* Károly szekszárd-ujvárosi plebános, kerületi esperes, a kör egyházi elnöke, *Malonyay* Elemér szekszárd-belvárosi igazg. tanitó, a kör világi elnöke, dr. *Halmos* Andor tanügyi tanácsos, kir. tanfelügyelő, a kör tagjai és sokan mások. Az egyházi elnök gazdagtartalmu megnyitó beszéde után mintatanitást tartott Simon Judit szekszárd-ujvárosi tanitónő *„Magyaros diszitő elemek az elemi iskola rajz és kézimunkatanitásában"* cimen. A jól sikerült tanitást nagy tetszéssel hallgatták. A műsor hangulatos és kedves száma volt az iskolai énekkarok szereplése. A Béri Balog Ádám-utcai és az ujvárosi növendékek *Makk* József és *Simon* László tanitók vezetésével magyar dalokat adtak elő. A hallgatóság zugó tapssal fejezte ki tetszésnyilvánitását. Ezután következett a gyülés legkimagaslóbb eseménye, *Kósa* Károlyné polg. isk. tanárnő előadása Bars-Verebélyről. Előadást tartott: „Karcolatok a Felvidék utóbbi husz évéről" cimmel. Megrázó képekben ismertette a csehek elnemzetlenitő politikáját. Ezt a célt szolgálta minden cselekvésük. Iskolapolitikájuk, földbirtokpolitikájuk és a társadalmi egyesületeik munkája. Majd a bécsi döntésnek határozatát ismertette, mely az ottmaradt magyarokban az izgalom minden fázisát végigélte. Kedves képekben adta elő a diadalmas magyar honvédsereg bevonulását. — A tartalomban gazdag, stilusos előadást mély megilletődöttséggel hallgatták. Nem egyszer a kicsorduló könnyek tettek bizonyságot az előadó kiválóan nemes és szenvedésektől megtisztult magyar édesanya munkájáról. Az előadót szünni nem akaró tapssal jutalmazták. *Raffay* Sándorné szekszárd-belvárosi tanitónő énekes tor nagyakorlatokat mutatott be „Tavaszi bokréta" cimmel. — A bájos, hangulatos bemutatást nagy tetszéssel szemlélték.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A m. kir. belügyminiszter a Naki Gazdakör alapszabályait jóváhagyta.

— **A hegyközségi tanács.** Az uj hegyközségi törvény alapján május 16-án megalakult, Szekszárdon a vármegyeháza nagytermében, a Tolnamegyei Hegyközségi Tanács. Megjelentek ezen a gyűlésen a vármegye összes hegyközségeinek kiküldöttei, a szőlészeti és borászati felügyelőség, a kertészeti felügyelőség, a növény-egészségügyi körzeti vezetőségek, az Alsódunántuli Mezőgazdasági Kamara, a Magyar Szőlősgazdák Egyesületének kiküldöttei valamint más érdekképviseletek képviselői. A távollevő alispán helyett *Schultheisz* Rezső vármegyei főjegyző elnökölt. Ezen a gyűlésen megválasztották a vármegyei hegyközségi tanács elnökéül egyhangu lelkesedéssel dr *Gaal* Dezső kir. ügyészségi elnököt, helyettes elnök lett *Kovács* Zoltán a palánki gazdasági iskola igazgatója. Az országos szőlő- és borgazdasági tanácsba kiküldetett báró *Jeszenszky* Andor és megválasztottak egy 24 tagból álló igazgató-választmányt. Megalakitották a hegyközségi tanács szervezeti és ügyviteli szabályzatát. A közgyűlési jegyzőkönyveket felterjesztették a földmivelésügyi miniszterhez, akinek jóváhagyó határozata után kezdi meg a hegyközségi tanács ellenőrző és irányitó működését.

A bátai Hunyady János emléktemplom kereszteszentelése

Éveken keresztül folyt a mozgalom, hogy a törökdulás során elpusztult, hajdan oly hires bátai kegytemlom, a Szent Vér csodájáról Európaszerte ismert bucsujáróhely régi helyén ujból felépittessék. — A bátai római katolikus hivek számának már régóta nem felelt meg a szűk és a szükséghez mérten inkább csak kápolna nagyságu mostani templom, melyet több mint száz évvel ezelőtt az akkori igényekhez mért nagyságban épitettek. Fejth Jenő pápai kamarás, bátai plebánosé az érdem, hogy az ő propagativ munkájának az eredményeképpen a történelmi és vallásos események által megszentelt helyen ma már befejezéshez közeledik dr Lechner Lóránt műegyetemi tanár művészi tervei szerint épülő istenháza, amelyet a vármegye és az ország közönségének, valamint a Teréziánumi uradalom, mint kegyur áldozatkészsége emel és *Hunyady János emléktemplom* néven országos ünnepség keretében talán még ebben az évben fel is fognak avatni.

Az épitkezés már annyira előre haladt, hogy a vasárnapi litánia után már meg lehetett tartani a kereszteszentelési és keresztfeltételi szertartást is. A bátai római katolikus és református hivek összessége, továbbá a környék lakosságának impozáns részvétele mellett folyt le ez a lélekemelő aktus. A hivek a régi templomból kiindulva *Horváth* Károly szekszárd-ujvárosi plebános, kerületi esperes és *Fejth* Jenő pápai kamarás, bátai plebános vezetésével körmenetben vonultak az épülő templomhoz, amelyet többezer főre tehető óriási tömeg vett körül.

Horváth Károly esperes megszentelte a templom tornyára, valamint szentély födelére kerülő keresztet, majd a szentelés után történelmi vonatkozásokkal átszőtt hazafias szentbeszédet tartott. Az esperes prédikációját követően *Fejth* Jenő plebános mondott izzó magyar lelkesedéstől fűtött, mélyen megható imát, amelynek végeztével a nagyobb keresztet elhelyezték a templom torony sisakjának árbócára, 65 méter magasan a környező utszin fölött, amelyet impozáns módon ural a domboldal egyik platóján emelkedő 36 méteres toronyépitmény. A másik kereszt a szentély tetőzetének konyára került.

Mint értesülünk, a művészi külsejű és belső épitészeti szépségekben is bővelkedő templom eddig már közel 200.000 pengőbe került és szeptember végére már a belső munkák is annyira elkészülnek, hogy a lelkek üdvösségét és a hivek hazafias áhitatát szolgálni hivatott történelmi emlékműnek szánt istenháza — legalább ideiglenesen — rendeltetésének átadható lesz.

— **Térzene.** A m. kir. 18. honvéd gyalogezred menetzenekara e hó 21-én — a Szent Imre ligetben — fél 12 órától fél 1 óráig térzenét ad az alábbi műsorral: 1. Fricsay: „Tiszavirág", induló. 2. Suppé: „Az én királynőm", nyitány. 3. Strauss: Kék Duna keringő. 4. Pazeller: „Magyar népdal egyveleg". 5. Kliment: „Miki egér álma". 6. Teike: „Öreg bajtársak", induló. A térzenét Köhler Nándor tiszthelyettes ezreddobos vezényli.

— **Légoltalmi előadás.** Május 13-án este a Bátaszéki Frontharcosok rendezésében igen értékes és tanulságos légoltalmi szakelőadást tartott *Haidekker* János Szekszárd város főmérnöke és légoltalmi előadója. — A szépszámu hallgatóság soraiban a bátaszéki és környékbeli frontharcosokon kivül ott láttuk Bátaszék és Alsónyék község vezető személyeit és a polgári légoltalmi szervezeteinek tagjait. Az előadó kiváló szaktudását és közvetlen, gyakorlott előadó képességét igazolja az a páratlan nagy figyelem, amellyel a lelkes hallgatóság az egész előadást kisérte. Képekkel, szemléltető ábrákkal illusztrált előadás ismertette Magyarország különleges helyzetét ellenséges légitámadások szempontjából, a polgári légoltalom lényegét és szervezetét és az egyes szervek feladatát és hatáskörét. Részletes ismertetést adott a légi támadások módjairól és eszközeiről, az összes ismert ejtő-lőszerekről és mindezek ellen való védekezésről. Az előadó igen értékes és a községek számára gyakorlatilag sem közömbös, hasznos ismeretnyujtásával felbecsülhetetlen munkát végzett. Ez alkalommal felvetjük a gondolatot, hogy az ilyen minden tekintetben elsőrendű előadónak a vármegye többi községeiben is meg kellene jellenni, hogy a nagy fontosságu célt mindjobban szolgálhassa.

— **A szekszárdi Garay gimnázium** érettségi vizsgálatai már megkezdődtek. Érettségi vizsgára bocsátottak 44 tanulót, tehát az egész VIII. osztályt. Az irásbeli vizsgák május 15—17-én voltak, a szóbeli vizsgálatok junius 1-én kezdődnek.

— **Pénteken, szombaton és vasárnap** *Pusztai királykisasszony* magyar film, magyar hiradóval.

— **A jövő hét szenzációs műsora, Szerdán és csütörtökön.** *Hazatért Ruténföld.* A magyar nemzet diadalmas napjai. A vezérkari főnökség irányitásával készült eredeti felvételek. Kiegészitő műsor, *Nevadai pokol*, magyarul beszélő vadállatfilm, továbbá Fox világhiradó.

— **Pénteken, szombaton és vasárnap** magyar film, *Borcsa Amerikában*, vigjáték. Magyar világhiradó.

— **Hétfőn** az évad legszenzációsabb dzsungelfilmje, *Tarzán a rettenetes.*

— **Tanitógyűlések.** A *völgységi* róm. kat. espereskerület tanitóköre folyó hó 23-án Szakadáton tartja ülését, melyen Szilágyi Gyula murgai rk tanitó tart előadást és Keresztes Imre szakadáti rk. tanitó gyakorlati tanitást mutat be. — A *dombóvári* róm. kat. espereskerület tanitói köre 24-én Kocsolán tartja ülését, melyen Bene Vendel szakcsi rk. tanitó gyakorlati tanitást mutat be, mig Bárd Ferenc naki plebános és Czifra Ferenc kocsolai rk. tanitó előadást tart.

— **Nőegyleti gyűlés.** Az Egyesült Szekszárd-Tolnamegyei Nőegylet f. évi május hó 25-én, csütörtökön délután fél 5 órakor tartja évi rendes közgyűlését a vármegyeház kistermében, melyre az egylet összes tagjait meghivja. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Két tag kiküldése a jegyzőkönyv hitelesitésére. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztárnok jelentése. 5. Inditványok. 6. Tisztujitás.

— **Gyermek a gyermekért.** Felnőttet és gyermeket egyaránt érdeklő szines gyermekdélutánt tart a Szociális Misszió Anya- és Csecsemővédő szakosztálya a Stefánia javára május 20-án, szombaton 5 órakor a Szekszárd Szálló nagytermében az összes elemi iskolák bevonásával. A tarka műsoron látványos mesejátékok lesznek. Belépődij 1 pengő, 50 és 30 fillér. Jegyek a pénztárnál válthatók.

— **Hogy védekezzünk a gyümölcsfák és a szőlő kártevői ellen?** Erről ir a *Növényvédelem* és *Kertészet* legujabb száma. Cikkeket közöl még a kifogástalan gyümölcs termesztéséről, a várható szőlő-

XVI. évfolyam. Szekszárd, 1934 október 20. 82. szám.

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85 és 102

Előfizetési díj: Egész évre — 12 pengő || Félévre — — — 6 pengő

Főszerkesztő: SCHNEIDER JÁNOS || Felelős szerkesztő: BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai: A legkisebb hirdetés díja 1·50 pengő. — A hirdetés egy 60 milliméter széles hasábon milliméter-soronként 10 fillér. Állástkeresőknek 50 százalék kedvezmény. A hirrovatban elhelyezett reklám-, elegyzési, családi hír, valamint a nyílttér soronként 60 fillérbe kerül.

Lengyel–magyar barátság.

Gömbös Gyula miniszterelnök varsói látogatását a magyar közvélemény fölötte élénk érdeklődéssel kiséri. Nem mintha egy uj barátság megalapozását várná tőle, hanem annak a szinte történelmivé vált meleg és benső viszonynak felujitását és megerősitését, mely a két rokonsorsu nemzetet már régóta összekapcsolja.

Az érintkezés a két nagymultu nemzet között már majdnem ezeréves. Az árpádházi magyar királyok alatt kezdődött, jóval elevenebbé vált az Anjouk, a Hunyadiak és a Jagellók korában és szinte tetőpontjára emelkedett a magyar Báthory Istvánnak lengyel királysága alatt. A két nemzet belső kifejlődése, politikai viszonyainak kialakulása és különösen társadalmi tagozódása számos hasonló tünetet mutatott és euró pai elhivatottságuk is sok tekintetben azonos volt évszázadokon át: Európa keletén velük végződött a nyugati kultura és keresztény civilizáció, melyet Kelet barátai ellen egyforma önfeláldozással, egyforma véráldozatokkal védelmeztek. Mindkét nemzetnek önfenntartásáért és szabadságáért sulyos küzdelmeket kellett vivnia, ugyanaz a lovagias, harcos szabadságszeretet alakult ki bennük. Ez a fanatikus szabadságvágy hozta őket lelkileg olyan mély közösségbe, amelyhez csak közös szenvedés nyujthat alapot.

A magyar nemzet aggódó együttérzéssel kisérte a nálánál jóval számosabb lengyel nemzetnek sorsát: a lengyelség kétségbeesett nagy és hosszu harca a szabadságért mindig megdobogtatta a magyar szivveket is. — Lengyelosság 1773. évi első, 1793. évi második és a több, mint száz évig tartó 1815. évi harmadik felosztását a magyarság kivétel nélkül a történelem legnagyobb igazságtalanságai közé sorozta, a legmélyebb részvéttel kisérte a lengyel nemzet óriási szenvedéseit, de saját szabadságában erősen korlátozottan segitséget e rokonszenven tul is nyujtani nem tudott, legfeljebb szeretettel fogadta a szabadságharcok után a külföldre menekülő lengyel emigrációnak ama csekély részét, mely Magyarországon keresett és talált menedéket, megélhetést.

De lelkileg összeforrott a mindennél drágább szabadságát féltő és vesztő testvérnemzettel. Ezt az aggódó szeretetet a legszebben Vörösmarty Mihály a XIX. század első felének nagy magyar lirikusa fejezte ki, aki 1841-ben irta „Élő szobor" cimü remek költeményét, mely Lengyelország szörnyü sorsát allegorizálja. A mozdulatlan rabságra kárhoztatott Lengyelország lelkét szólaltatja meg benne és az egész emberiséghez fordul végső soraival: „Ember, virág, természet, nemzetek, ha van jog e földön, égben irgalom, reám és kinjaimra nézzetek." Néhány évvel később Magyarország hasonló szolgaságba merült és ekkor ez a költemény Magyarország kinjainak is kifejezőjévé vált és ma is azokhoz a költői alkotásokhoz tartozik, amelyeket minden magyar ember ismer.

A lengyel közvélemény teljesen tudatában volt is akkoriban annak a mély vonzalomnak, amellyel a magyarság testvérnemzetének szabadságügyét állandóan kisérte. Ugyhogy, amidőn a magyar nép az 1848—49. évi szabadságharcban feltámadt elnyomói ellen, az egész lengyel nemzet megmozdult és tagjai tömegesen siettek a végső veszéllyel küzködő magyarság megsegitésére. A magyar szabadságharc kitörésének hirére a lengyelek egyre tömegesebben szökdöstek át Magyarországba. Különösen, amidőn 1848 október 19 én Zabokliczky Péter lengyel emigráns felhivást küldött haza Pestről honfitársainak, amelyben őket a bécsi kamarilla ellen folytatott küzdelemben részvételre szólitotta fel. A felhivás nem is hangzott el hiába: rövid hetek alatt ezrek és ezrek érkeztek, ugyhogy már november hó elején 8 légió alakult lengyel hősökből, összesen mintegy 20.000 emberrel, akik önfeláldozó hősiességgel küzdötték végig a szerencsétlenül végződő magyar szabadságharcot. Küzdöttek a szarrokság ellen abban a reményben, hogy a magyar földön felszithatják a szabadság ama szellemét, mely Lengyelországban kegyetlen guzsba volt kötve, mert hátha itt megdönthetik az elnyomást és igy utat egyengethetnek saját hazájuk felszabaditása felé.

Küzdöttek hősies kitartással, még akkor is, amidőn a magyar szabadság ügye leáldozóban volt, haláltmegvető bátorsággal, mely közülük nem is egyre végzetessé vált: vértanuivá lettek a magyar ügynek. Igy Woronieczky Miczisláv herceg is, aki a hires lengyel hercegi család utolsó tagja volt. 23 éves korában esküdött 1848-ban a magyar lobogó alá, a lengyel légió egyik legvitézebb hőse volt. Kitartott a végletekig, mig 1849 augusztus 9-én a szerencsétlen temesvári csatában foglyul esett. Az osztrákok kegyetlenül végeztek vele, 1849 október 20 án Pesten felakasztották. A magyar ifjuság 1877-ben, a budapesti kerepesi temetőben siremléket állitott neki, melyet március hó 15-én, a szabadság ünnepén évről évre felkeres, hogy hódoljon a lengyel hős szent emlékének.

De még jobban hozzánőtt a magyar nép lelkéhez a szabadságharc legendáshirü, nagy hadvezérének, a lengyel Bem Józsefnek felejthetetlen emléke. Az iganyei győzőnek, aki a végzetes ostrolenkai csatában olyan felejthetetlen érdemeket szerzett, menekülnie kellett hazájából. Kossuth Lajos lelkesedéssel fogadta és az osztrák hadseregtől elfoglalt Erdély visszaszerzését bizta reá. Bem erdélyi hadjárata, melyet maroknyi csapattal, de emberfölötti bátorsággal küzdött végig, minden idők legfényesebb haditényei közé tartozik. Bem gyönge testü, vézna, beteges, sebekkel boritott ember létére a csatákban mindig az élen járt és rettenthetetlen bátorságával a végletekig felleikesitette katonáit. Különösen a székelyek szerették babonás tisztelettel, pedig még csak beszélni sem tudott velük. Petőfi, a legnagyobb magyar költő, aki Bem oldala mellett harcolt, valósággal is tenitette. A segesvári csatában eldőlt a hadjárat sorsa, az orosz tulerő letaposta Bem seregét, Petőfi elesett. Bem tovább küzdött, de végül neki is Törökországba kellett menekülnie. Itt is hű maradt magához, ahhos az eszméjéhez, hogy halálig az orosz ellen fog küzdeni. A hálás magyarság Erdélyben, Marosvásárhelyen a magyar szabadság helyreállitása után szobrot állitott neki, de ezt az oláhok kevéssel arra, hogy a világháboru végén Erdélyt megszállották, elpusztitották, de hiába, mert a lengyel-magyar szabadsághős emléke minden magyar szivben a legnagyobb magyar szabadsághősök sorában örökké él.

A XIX. század második felében uj idők jöttek, melyek az 1867. évi kiegyezés után Magyarországra felszabadulást hoztak, mig Lengyelország továbbra is keserü rabságban tengődött. De a magyar nép ebben a boldogabb helyzetében sem feledkezett meg a testvérnemzetről. A magyar irodalom, publicisztika, a politikai élet, a társadalom egy pillanatra sem feledkezett meg azokról a kapcsolatokról, melyek a lengyelséghez füzik. Budapesten lengyel-magyar egyesület alakult, mely társadalmi uton ápolta a régi barátságot.

És végül jött a világháboru. Galiciába és Keletmagyarországba betört Lengyelország ősi ellensége, az orosz. Ujra megdobbant a lengyelek szabadságszerető szive. Ismét alakult egy lengyel légió a fiatalságból, mely ritka hősiességgel küzdött a Kárpátok bércei között. Szétszórt, kis kárpáti temetőkben sok ifju lengyel hős teteme porladosik.

A világháboru után Lengyelország visszanyerte területét és egész népének szabadságát, ugyhogy ma Keleteurópa leghatalmasabb állama. Magyarország pedig majdnem Lengyelország egykori sorsára jutott: elvesztette területének kétharmadát, magyar népének egyharmadát. Ennek a sorstól mélyresujtott, de szabadságvágyáról és a lengyel néphez való szeretetéről soha meg nem feledkező nemzetnek miniszterelnöke Gömbös Gyula.

Küldöttség Hóman miniszternél a bátai templom építése ügyében.

Báta szinmagyar népe katolikus templomában nem tud vallásos kötelességeinek eleget tenni, mert a kicsiny szentegyházba a katolikus hiveknek alig tizedrésze fér be. Dr Feith Jenő plebános évekkel ezelőtt mozgalmat inditott arra, hogy az egyházközség a piciny templom helyett felépithesse romjain a vérző szentostya csodájáról hires bátai bucsujáró templomot, amely hirdetné Hunyady János emlékezetét is, aki győzedelmes bátai csatája után indult el világtörténelmi utjára és akinek egész családja hálás szeretettel viseltetett a bátai apátságnak a török pusztitás idején vérbe, hamuba veszett temploma iránt.

Dr Perczel Béla alispán, aki nagy megértéssel és érdeklődéssel viseltetik e vallaserkölcsi szempontból annyira fontos ügyel szemben, a maga részéről is előmozditani kivánja a vagyontalan bátai egyházközség kivánságának a megvalósitását és nemcsak arra indit széles mozgalmat, hogy a templom épitőköltségének egy része országos gyüjtés utján összehozassék, hanem e hó 24 én küldöttséget is fog vezetni dr Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a templom épitéséhez szükséges tetemes hozzájárulást a róm. kat. vallásalaptól kieszközölje. A küldöttségben résztvesznek: dr Hagymássy Zoltán főispán, Kiss Lajos szekszárdi apátplebános felsőházi tag, dr Örffy Imre országgyülési képviselő, dr Feith Jenő bátai plebános, Szongott Edvin főszolgabiró, vitéz Vendel István szekszárdi polgármester és Gévay-Wolff Aladár közalap. főfelügyelő.

Az ujjáépitendő bátai apátsági templomhoz történelmünk sok emléke füződik. Gara János, Zsigmond király hadvezére 1415 ben ide vitte nehéz rabláncát a Megváltó drága szent vérének tiszteletére. 1434 ben IV. Jenő pápa bucsut engedélyez az Urnapján ott gyónóknak és áldozóknak. Rauzanus, a nápolyi király Mátyás udvarában levő követe hazánk nevezetes helyei közt emliti a bátai monostor templomát. Mátyás király hosszabb időt töltött a monostorban, II. Ulászló is utba ejti a templomot, melyet II. Lajos az Ur szent teste templomának nevez. A szerencsétlen király egyébként a mohácsi csata előtt itt hallgatta utolsó miséjét és itt végezte utolsó gyónását és szentáldozását.

A templomnak kinceseket ajándékoztak: Hunyadi János, Szilágyi Erzsébet, Hunyadi László, Mátyás király, Korvin János, Kinizsy Pál özv-

és csináltasson
VIZHATLAN
PALMA
OKMA
TARTÓSTALPAT

vegye, Perényi Imre nádor, Perényi Péter, Kanissay Dorottya, Ráskai Balázs és mások.

A bécsi pápai követ 1539-ben örökitette meg a szomoru eseményt, hogy a török 10,000 embert hányt kardra, prédára Bátán s elpusztitotta a Krisztus Urunk csodás véréről hires monostort...

Hisszük, hogy a most megindult mozgalomnak sikerülni fog romjaiból ujjáépiteni a nevezetes templomot, amely ismét bucsujáró helye lehet hazánk nagyjai emlékét őrző vallásos népünknek.

Helyi iskolánkivüli népmüvelési bizottságok ujjáalakitása

A *kisdorogi* bizottság elnökévé Gestettner Konrád bonyhádvarasdi es peres plebánost, jegyzőjévé Somos Antal kisdorogi rk. tanitót;

a *miszlai* bizottság elnökévé Kerényi János főjegyzőt;

a *murgai* bizottság elnökévé Bayer Jenő közs. jegyzőt s jegyzőjévé Szilágyi Gyula rk. tanitót;

a *majsamiklósvári* bizottság elnökévé Mayer Márton hercegi urad. intéző, közs. birót s jegyzőjévé Hámori Lajos községi vezetőjegyzőt;

a *mázai* bizottság elnökévé Rumi Imre körjegyzőt, jegyzőjévé Müller Pál rk. tanitót;

a *mórágyi* bizottság elnökévé Sik Endre ref. lelkészt, alelnökévé Mohai János ref. kántortanitót s jegyzőjévé Keresztes János ref. tanitót;

a *nagyszékelyi* bizottság elnökévé Karner Tóbiás igazgató-tanitót;

a *nagykónyi* bizottság elnökévé Kecskés Károly plebánost s könyvtárossá Illés Ferenc tanitót;

a *nagyszokolyi* bizottság elnökévé Kiss Lajos m. kir. kormánytanácsos, ref. lelkészt, alelnökévé Prunyi Endre ev. tanitót, jegyzőjévé Benkő Sándor közs. főjegyzőt;

a *pálfai* bizottság elnökévé Horváth Lajos plebánost, jegyzőjévé Bordács Sándor közs. főjegyzőt;

a *pári* bizottság elnökévé Schäfer József esperes-plebánost, jegyzőjévé Barabás András rk. iskolaigazgatót;

a *simontornyai* bizottság elnökévé P. Szabó Szerafin szentferencrendi házfőnököt s jegyzőjévé s könyvtárossá Kosztolányi István rk. tanitót;

a *simonmajori* bizottság elnökévé Major Imre igazgató-tanitót, jegyzőjévé Ivánka Mihály tanitót;

Államilag ellenőrzött telepünkről szőlőoltványok Berlandieri, Rip. portalis, Montikola és Aramon Rupestris alanyokon bor és csemegefajokban; Sima és gyökeres alanyvesszők, Hazai gyökeres vesszők, Badacsony szőlőhegyben termelt **gyümölcsfaoltványok** legolcsóbban, megbízhatóan beszerezhetők:
658
Kérje legujabb árjegyzékünket! **Badacsonyvidéki Szőlőtelep Kezelősége, Tapolca** (a Balaton mellett)

a *sárszentlőrinci* bizottság elnökévé Fábián Imre ág. ev. lelkészt, jegyzőjévé vitéz Nagy István ág. ev. isk. igazgató-tanitót s könyvtárkezelőkké ifj. Kiss György és ifj. Varga János gazdákat;

a *várdombi* bizottság elnökévé Kuhl József esperes-plebánost s jegyzőjévé Horváth Erzsébet rk. tanitónőt;

a *varsádi* bizottság elnökévé Dörner Frigyes ág. ev. lelkészt, jegyzőjévé Haffner János közs. főjegyzőt;

a *bedeg—magyarkéri* bizottság elnökévé Vidákovits János tanitót s jegyzőjévé Geiger Pál tanitót;

a *nak—várong—lápafői* bizottság elnökévé Arany János körjegyzőt s jegyzőjévé Cser János igazg.-tanitót választották meg. Azonkivül a körjegyzőség falvaiban helyi intézőbizottságokat is alakitottak.

—

A szekszárdi OTI-pénztár székházépitésének ügye.

Annakidején emlitést tettünk arról, hogy Szekszárd város társadalma, elsősorban a kerületi pénztár választmánya, akciót inditott aziránt, hogy a szekszárdi OTI-pénztár részére uj székház épittessék. Az ügyben való eljárásra Őrffy Imre dr-t, a kerület képviselőjét kérték fel, aki ezt ismételten meg is tette.

Mint tőle értesülünk, az ügyet eddig a központban azért vették le a napirendről, mert nem volt tisztázva a kerületi pénztár fennmaradásának kérdése sem. Őrffy e tárgyban is sokat buzgólkodott, mert nagy vezszedelem lett volna emez, illetékesektől is tervbe vett megszüntetés Szekszárd városára nézve.

A megszüntetés elejtetvén, minden ok megvan arra, hogy az akció ujból meginduljon. Nagy szükség lesz rá, hogy Szekszárd egész társadalma támogassa képviselőjét, mert felesleges talán hangsulyoznunk, milyen nagy érdekek fűződnek az uj székház épitéséhez.

A kormány a gazdasági cselédekért.

Évtizedes jogos panaszokat van hivatva orvosolni az a kormányrendelet, amely Kállay földmivelésügyi miniszter kezdeményezésére egyöntetüen szabályozza a gazdasági cselédek költözködési idejét. A rendelet egyöntetüen március 31-i határnapban állapitja meg az éves gazdasági cselédek szolgálati idejének lejáratát, tehát arról gondoskodik, hogy a többnyire családos, néha többgyermekes gazdasági cseléd ne kényszerüljön télvíz idején családjával elköltözni. Az ország legtöbb részében január 1-én kellett az éves gazdasági cselédeknek régi munkahelyükről távozniok. Minthogy azonban a különböző törvényhatóságokban a szolgálati szerződések lejárati ideje a legkülönbözőbb napokra volt megszabva, a helyéről távozó gazdasági cselédnek csak távolabbi időpontban volt kilátása ujabb helyre beszegődhetni.

Az uj rendelet szerinti cselédváltozásnál a gazdaság munkarendjével még ismeretlen uj cseléd szolgálatba lépése nem okoz zavarokat és a cseléd költöztetése nem a legnagyobb dologidőben vonja el az igákat a gazdaságtól. A március hó 31-ben megjelölt költözködési határidő azért is kedvezőbb, mert jobbak az utviszonyok és akkor a gazdasági cselédnek már aránylag kevesebb szállitandó ingósága van, mert a tavasz kezdetéig a természetben kapott termények legnagyobb részét elfogyasztotta. De azért is az enyhébb időre kellett halasztani a költöztetést, mert a téli hidegben a gazdasági cseléd egyes elvermelt termékei, mint burgonyája, répája stb. a fagyos időben teljesen tönkremehetnek. Március hó végéig rendes körülmények között a gazdaságokban befejeződik és nyer a legsürgősebb tavaszi vetés, viszont a későbbi munkák még nem sürgetnek és a szegődményes földeket is ez után az időpont után szokás kijelölni. Arról nem is szólva, hogy a gyermekek télviz idején többnyire szekéren való elszállitása közegészségügyi szempontokból is káros volt.

Világos, hogy a gazdasági cselédek költöztetési idejének a rendeletben történt egységes megállapitása sok tizezer család érdekében való és régi szociális kivánalomnak felel meg. A földmivelésügyi miniszter egyébként törvényt készit elő, amely az éves gazdasági cseléd munkaviszonyait az ország egész területén egységesen fogja szabályozni. A mostani rendelet addig is március hó 31-ig hosszabbitja meg azoknak a fennálló éves szerződéseknek az időtartamát, amelyek a rendelet hatályba léptétől március hó 31-ig terjedő időben végződnének. Ami annyit jelent, hogy március hó 31-e előtt még fennálló szerződés alapján sem lehet a gazdasági cselédet jelenlegi munkahelyéből eltávolitani és igy nem lehet kiköltöztetni sem.

Időjelzés.

A szekszárdi meteorológiai állomás 1934. évi október hó 11—17-i feljegyzéseiből:

Hőmérséklet:
maximum: 21·8 C° október 13-án,
minimum: 2·5 C° október 17-én.

Csapadék:
eső 22·4 mm október 15-én.
eső 2·8 mm október 16-án.

Összesen: 25·2 mm.

A levegő nyomása október 17-én csökkenőben volt. — Este 9 órakor a barometer 12·0 C° mellett 750·8 mm-t mutatott. Azontul tovább süllyedt.

Az ország legnagyobb FAISKOLÁJA az Unghváry László Faiskola Rt. Cegléd.
Szállit: mindenfajta gyümölcsfát, szőlővesszőt, utmenti, sor és diszfát, rőszát, diszcserjét, évelőt, — herényi (Szombathely mellett) fenyőtelepéről tartós löldlabdával, kiváló minőségben és sok fajtában fenyőt és örökzöld diszcserjét. — Speciális kultura: Rhododendron, Magnolia stb. Állandó ellenőrzés alatt.
Kérjen árjegyzéket. 652

HIREK.

Csonka Magyarország nem ország, Egész Magyarország — mennyország!

—

— **A kalaznói hősök emléke.** Kalaznó község folyó hó 21-én, a fél 10 órakor kezdődő istentisztelet után tartja a világháboruban elesett hősi halottainak emlékére a templomtéren felállitott művészi szobor leleplezési ünnepélyét, melynek sorrendje a következő: 1. Férfidalkör: Hissekegy. 2. Ünnepi beszéd, tartja dr Pesthy Pál ny. igazságügyminisszter, országgyülési képviselő. 3. Férfidalkör: Hősi sirok ormán. 4. Müller Róbert ev. főesperes német nyelvü ünnepi beszéde. 5 Férfidalkör: Ich hatt' einen Kameraden. 6. Szavalókórus: Névsorolvasás. 7. Szavalat: Hősök ünnepén. 8 Férfidalkör: Halld imánkat. 9. Szobor átvétele. 10. Koszoruk elhelyezése. 11. Köszönet: Himnusz. A leleplezési ünnepet közebéd követi.

— **Gömbös miniszterelnök szülőházának emléktáblája.** A murgai evangélikus egyház — mint arról már megemlékeztünk — diszes emléktáblával jelölte meg iskolaépületét, ahol Gömbös Gyula miniszterelnök, mint a murgai evangélikus tanitó fia meglátta a napvilágot. Az emléktáblát országos érdekességü ünnepély keretében folyó hó 31 én akarták leleplezni, ezt az ünnepélyt azonban az időjárás szeszélyessége miatt bizonytalan időre el kellett halasztani.

— **Hősi halottak emlékünnepe Szekszárdon.** Mint minden évben, most is méltó külsőségek közt fog áldozni Szekszárd kösönsége Mindenszentek napján az itt nyugvó hősi halottak dicső emlékének. Délután 2 órakor kezdődik a kegyeletes ünnepély a Hősök temetőjében, ahol az emlékbeszédet Hábel Vince szekszárd-belvárosi római katolikus segédlelkész fogja mondani. Közreműködik az ünnepélyen a Szekszárdi Dalkör és a Levente Egylet zenekara is. A gyászünnep végeztével a város, a hatóságok, a hivatalok, egyesületek és iskolák testületileg fogják megkoszorusni a hősök temetőjében levő keresztet, majd a leventék, cserkészek és iskolák diszmenetben vonulnak el a hősök sirjai alött.

— **A szekszárdi és a paksi adóhivatal uj főnöke.** A pénzügyminiszter *Keller* András m. kir. állampénztári főtanácsos, paksi m. kir. adóhivatali főnököt a szekszárdi m. kir. adóhivatal főnökévé kineveste. Az igy megüresedett főnöki állás teendőinek az ellátásával a pénzügyminiszter megbizta Endrédy György gyulai m. kir. állampénztári főtiszt.

Erzsébet Királyné Szálló
Budapest, IV., Egyetem-utca 5.
100 modern, kényelmes szoba. • Liftek. • Hideg-meleg folyóviz. Központi fütés • Az étterem- és kávéházban minden este szalonzene
Az Erzsébet-pincében egypincér-rendszer!
Menü: 1·60 P Menü: 1·60 P

XXI. évfolyam. Szekszárd, 1939. szeptember 23. (Szombat) 75. szám.

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85

Előfizetési díj: Egész évre — 12 pengő || Félévre — — — 6 pengő

Felelős szerkesztő: BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai: A legkisebb hirdetés dija 1·50 pengő. — A hirdetés egy 60 milliméter széles hasábon millimétersoronként 10 fillér. Állástkeresőknek 50 százalék kedvezmény. A hirrovatban elhelyezett reklám-, elegyzési, családi hir, valamint a nyilttér soronként 60 fillérbe kerül.

A földreformjavaslat

Vitéz gróf *Teleki* Mihály földmivelésügyi miniszter kedden a képviselőház elé terjesztette a földbirtokreformjavaslatot, hogy minél előbb megoldódjék a magyar nemzetség erejét jobban szolgáló egészséges földbirtokmegoszlás kérdése. E javaslatból minden kismagyar, nincstelen földmives érezheti a lehetőséget, hogy szorgalommal, becsületes munkával, erőfeszitéssel elérhet az álmok-álmához: a darabka saját földhöz, a saját külön „egyéni hazához" is. A földreformjavaslat törekvése és célja, hogy a mezőgazdasági lakosság arra érdemes és a törvényes feltételeknek megfelelő, minél több tagja fejthessen ki a nemzet magasabb érdekeinek megfelelő, önálló termelői tevékenységet. A javaslat a törpebirtokok kisbirtokká kiegészitése utján lehetővé teszi, hogy a földbirtokmegoszlás terén helyesebb arányok váljanak elérhetővé anélkül, hogy a termelés folytonossága megszakadna, vagy a mezőgazdasági munkásság munkaalkalmai csökkennének.

A javaslat legfontosabb intézkedései a következők:

A birtokpolitikai célokat biztositó átengedésre kötelezés jogát a javaslat a kereskedelmi társaságokkal, a megfelelő indok nélkül külföldön lakókkal, viszonosságot feltételezve a külföldiekkel, az egyházi testületekkel, a hitbizományi birtokosokkal, közületekkel és általában jogi személyekkel szemben már 300, egyéb tulajdonosokkal szemben pedig 500 kat. holdnál nagyobb területű birtokok tekintetében állapitja meg oly módon, hogy az átengedésre kötelezés mértéke a birtok nagysága szerint emelkedik.

Akinek 1500 kat. holdat meghaladó mezőgazdasági művelés alatt álló területű birtoka van, olyan mértékben lehet kishaszonbérletbe átengedésre kötelezni, hogy a 4000 kat. holdon aluli birtok 500 és 1500 kat. hold közötti részének a katasztери tiszta jövedelem szerint számitott 20 százalékát, 1500 kat. holdon felüli részének pedig 40 százalékát, — a 4000 kat. holdnál nagyobb, de 10.000 kat. holdat meg nem haladó birtoknál az előbbi 20 és 40 százalékon felül a birtok 4000 kat. holdon felüli részének 60 százalékát, — a 10.000 kat. holdon felüli birtoknak pedig az előbbi 20, 40 és 60 százalékon felül a 10.000 kat. holdon felül eső részének 80 százalékát lehet kishaszonbérletek céljaira felhasználni.

Ha az ingatlan az 1500 kat. holdat nem haladja meg, a kereskedelmi társaságokkal s általában a jogi személyekkel a hitbizományi birtokossal szemben is az ingatlan 30, más tulajdonossal szemben pedig 20 százaléka erejéig lehet kishaszonbérletek céljára átengedésre kötelezést elrendelni, ugy azonban, hogy ezekben az esetekben 300, illetőleg 500 kat. holdat érintetlenül kell hagyni. Ezenkivül gyermekenként még a második és a többi élő gyermek után 200—200 kat. hold is érintetlenül marad.

A különös méltánylást érdemlő indokokra tekintettel, az átengedésre kötelezés ismertetett mértéke 50, 60, sőt 70 százalékkal is csökken, ha a tulajdonos a birtokon az átlagon felülinél több munkáskezet foglalkoztat, illetve egy-egy katasztери hold szántóra legalább 100, 120, 140 pengőt fizet ki.

A házhelyszerzések előmozditásához fűződő fontos szempontokra tekintettel, a törvényjavaslat az átengedésre kötelezést azonnali készpénzfizetés ellenében általában minden házhely céljára alkalmas birtok tulajdonosával szemben lehetővé teszi azzal a megszoritással, hogy ha olyan földmives köteleztetnék ingatlanának házhely céljára való átengedésére, akinek az átengedésre kötelezés után nem maradna 50 kat. hold földje, csereingatlannal kell kártalanitani.

Az átengedésre kötelezett tulajdonos átengedett ingatlanáért valóságos és teljes becsértéket, illetve haszonbért kap. Az 1000 holdon aluli birtokosok a javaslat szerint a kishaszonbérletbe átengedésre kötelezés után már 10 esztendő elteltével, az 1000 holdon felüli birtokosok pedig a telepitési törvényben megállapitott időtartam elteltével kérhetik, hogy ingatlanaikat az állam tulajdonul vegye át. Tulajdoni megszerzés esetében az állam az átvételkor a vételár fele részét fizeti ki készpénzben, másik fele részét pedig 25 éven át törleszti egyenlő részletekben s a hátralék után 3 és félszázalék kamatot fizet.

A kártalanitás módját s különösen a kifizetés idejét a fentiektől eltérő módon is megállapithatja a miniszterium, ha a tulajdonos átengedett ingatlana értékét közgazdasági és szociális szempontból és különösen munkaalkalmak biztositása céljából gyár-, bánya-, iparvagy fürdővállalatba fekteti be.

A javaslat a kisemberek érdekeit abban a vonatkozásban is fokozottabb mértékben kivánja szolgálni, hogy megkönnyiti az államnak a nagyhaszonbérletek utján hasznositott ingatlanoknak kishaszonbérletek céljára való átvételét.

A javaslat mintegy másfélmillió katasztери holdat biztosit földbirtokpolitikai, legnagyobbrészben kishaszonbérletek céljára s megadja a módot arra is, hogy az arra érdemes kishaszonbérlők a haszonbérletként birt földet tulajdonul is megszerezhessék.

Nagyszabásu ünnep lesz a bátai templomszentelés

Éveken keresztül gyakran felhivtuk a figyelmet arra a sajnálatos tényre, hogy a bátai szük és rozzant róm. kat. templom nem felel meg céljának és hogy eredményes hitélet ebben a tekintélyes lélekszámu községben csak ugy képzelhető el, ha a lelki szükséglet kielégitésére megfelelő istenháza épül.

Fájth Jenő apát, Báta tudós plebánosa, 8 évvel ezelőtt inditott a templomépités érdekében mozgalmat és történelmi kutatásai alapján felhivta a figyelmet a bátai apátságnak az ország határain tul is jól ismert multjára, a törökök által elpusztitott nagyhirü bátai kegytemplomnak a Hunyadiakkal való kapcsolataira. Az épités célját nemcsak abban jelölte meg, hogy a hosszura nyult, nagy község lelki igényei kielégittessenek, hanem azt is kihangsulyozta, hogy a hajdan hires, a Szentvér csodájának révén a középkorban nagyon látogatott bucsujáró hely felujitása volna hivatott a Hunyadiak emlékének őrzésére. Hiszen ők nagy kegyelettel voltak Báta apátsága iránt, mert Hunyadi János itt verte le Gara Lászlót, ezzel megerősitette trónján Ulászlót és innen kezdődik Hunyadi gyors emelkedése.

A templomépités eszméjét nemcsak *Virág* Ferenc pécsi megyés püspök karolta fel, hanem hathatósan pártolták a vármegye katolikus előkelőségei: gróf *Apponyi* Károly felsőházi tag, *Döry* Frigyes és *Döry* Hugó gazdasági főtanácsosok, *Kiss* Lajos kanonok, felsőházi tag, báró *Kornfeld* Móric felsőházi tag, dr *Örffy* Imre kincstári főtanácsos, felsőházi tag, dr *Perczel* Béla alispán, *Schneider* Gábor ny. kuriai biró és dr *Szakách* Ernő gazdasági főtanácsos, akik többezer felhivást küldtek szét az országba, segitséget kérve a Hunyadi emléktemplom megépitéséhez.

Több küldöttség járt ebben az ügyben a kormánynál és dr *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter még az 1932. évben elhatározta, hogy a templom épitéséhez a teréziánumi alapitvány jövedelméből megfelelő segitséget juttat. Az országos gyüjtés eredményén kivül *Virág* Ferenc pécsi megyés püspök is nagyobb, bőkezü adománnyal járult hozzá az épitéshez, amelyet Tolna vármegye azzal segitett elő, hogy tizezer pengős költséggel rendeztette a templom helyét, a klastromhegyet és utat épittetett oda. Báta község közönsége és a hivek is tiszteletreméltó nagylelküséggel támogatták az épitési.

Ma már áll is a művészi szépségü bátai templom, *Lechner* Lóránd épitészmérnök, müegyetemi tanár modern román stilusban tervezett, mennyezetén sárközi ornamentikáju remeke, melyet október 1-én maga *Virág* Ferenc pécsi megyéspüspök fog felszentelni. Az 1600 ember férőhelyü templom hossza 43 méter, szélessége 22 m, tornya 36·5 m magas. Az épités költsége körülbelül 200.000 P volt és a kivitelezés *Sarló* László budapesti épitész munkája. Az országos vonatkozásokban is feltünést keltő templomszentelés ünnepe iránt a környék népe is nagyon érdeklődik és ugy értesülünk, hogy külön vonatok is indulnak majd ez alkalommal Bátára, ahová a magaslaton épült, messze látszó szép templom méltán vonzza a lelkeket.

Az uj bátai templomot a Hunyadiak fényes korszakának ötszázéves fordulója hivta életre. Az az ötlet inditotta el a templomépités gondolatát, hogy ünnepet ül majd a hálás magyar haza és a keresztény világ. S amikor meghatott lélekkel idézzük Hunyadi János emlékét s ránk ragyog majd az ünnep fényében világtörténelmi hősünk legendás alakja, szomoru szemmel nézhetünk a déli végek felé, hol Hunyadi hitért, hazáért harcolt, szenvedett. Ahol halópora pihen, a sírja mellé sem állhat ünneplő lélekkel a csonka országba börtönzött magyar...

Fel kell tehát kutatnunk, meg kell becsülnünk minden hazai emléket, mely Hunyadiról beszél, minden magyar földet, hol hazája érdekében fáradva járt s ahol ötszáz esztendő messzeségén át is láthatja őt a történelem világánál a nemzet lelke.

Ilyen emlék helye Báta, ahol Hunyadi 1440-ben az ország belső békéje szempontjából döntő győzelmet aratott. — E csatát szekszárdi, majd bátaszéki csatának nevezik ugyan, de az összes egykoru és jólértesült irók egybevetése után nyilvánvaló, hogy az ütközet a bátai apátság mellett folyt le. Hogy Hunyadi János életében jelentős szerep jutott a bátai monostornak, mutatja az a tény is, hogy ő maga és egész családja feltünő nagy kegyelettel viseltetett a bátai apátság iránt, melynek temploma a Krisztus vére csodájáról országszerte hires bucsujáró hely volt.

Turóczi krónikája irja, hogy Gara János, Zsigmond király hadvezére, 1415-ben fogságából szabadulván, a bátai templomba vitte nehéz rabláncát a Megváltó drága szent vérének tiszteletére. Ez első nyomot soron követi 1434-ben IV. Jenő pápa levele, melyben bucsut engedélyez azoknak, kik Urnapján gyónnak és áldoznak a bátai templomban, hol tiszteletre van kitéve Krisztusnak a szentostyából kifolyt szent vére.

Egyes szám ára 12 fillér.

Ranzanus, a nápolyi király követe Hunyadi Mátyás udvarában, hazánk nevezetes helyei közt emliti a kicsiny falut, Bátát, melynek — amint irja — nagy a hire a nyilvánvaló csoda miatt, hogy monostora templomában látható a szentostyában a Krisztus vére, testének részecskéjével együtt, amint ezt sokan állitják, akik látták. A zarándokok közt gyógyulást kereső betegek is vannak. Királyok látogatják a szenthelyet. Mátyás király majd két hetet tölt a monostorban. Az ország előkelő emberei miseruhákat, drágaköveket visznek a templomnak. Perényi Péter minden áron, rablással is hatalmába keriti a szentvért. Anyja, a szépemlékű nagyasszony, Kanizsay Dorottya azzal engeszteli fia vétkét, hogy drága takarót készittet a szentvér tartójára. Báthory András, a naszádosok kapitánya a törökök ellen indulván, betér előbb Bátára bucsut járni. II. Lajos kétszer is itt várja hiába a seregét. Itt gyónik, áldozik utoljára. Körülötte a fekete vőlegények, a mohácsi csata vértanu csapata. Pár héttel a mohácsi vereség után Erdélyből hallatszik a hir, hogy a vajdahunyadi várnagy azért szidja a bátai szentvért, mert nem mentette meg Budát és Magyarországot. Ez ugyan nem a tisztelet hangja, de bizonyság arra, hogy messze földön ismerték, emlegették a csodás szentostyát. 1539-ben szomoru ujságot ir naplójába a bécsi pápai követ. A török 10 000 embert hányt kardra, prédára Bátán és lerombolta a Krisztus Urunk csodás véréről hires monostort... Elveszett a pusztulásban a szentvér is. A hirét halljuk még harminc év multán is, de aztán elfelejtik ezer más keserűség és pusztulás között. 150 éven át volt tisztelet tárgya a bátai szentvér. Hirneve régi dicsőségünk temetőjében hullott a porba...

A bátai bucsushely virágzása egybeesik a Hunyadiak korszakával. Legnagyobb jótevői a Hunyadiak és hűséges hiveik. Hunyadi János két dalmatikát, Szilágyi Erzsébet „nagy bársony" aranyos, gyöngyös miseruhát és még két aranykeresztes ruhát adott. — Hunyadi László „halála órájában" fekete bársony, aranyos miseruhát küldött. Mátyás király tizenkét drága ruhát. Korvin János négy miseruhát ajándékozott. Pedig birtokuk nem volt erre, ország dolgában is ritkán fordulnak meg itt. Egyszer azonban járt Bátán nagy Hunyadi János. Sorsdöntő, nehéz csata előtt látta meg a szentvér templomát. Akkor még nem volt világhires hadvezér, a kereszténység védő pajzsa. De a bátai győztes csata után erdélyi vajda lesz s a török elleni harcok vezére a déli végeken. A Hunyadiak történeirója, Teleki gróf elfogadja azt a véleményt, hogy Hunyadi János e csatájával vetette meg a saját és családja jövendő nagyságának alapját... A Hunyadiakat hűséges hála fűzte Bátához. Ezért nőtt annyira a szivükhöz a szentvér temploma iránt való szeretet, melynek megható példáját adja Hunyadi László, mikor utolsó perceiben is erre gondol s bizonyára azért küld ide fekete miseruhát, hogy ebben mondjanak érte szentmisét...

Ezekhez az emlékekhez való ragaszkodás tette lehetővé, hogy a bátai klastromhegyen megépült a Megváltó szent vérének uj temploma s abban Hunyadi János emléke. Báta katolikus népe uj, megfelelő templomhoz jutott és mikor országos jelentőségű nagy ünnepségű keretében felszentelik a gyönyörű szentegyházat, bizonyára összedobban vallásos és nemzeti érzésünk és mind magasabb lángra gyullad az Isten és a Haza iránti szeretetünk.

Uj közgyülés fogja tárgyalni a Pinceszövetkezet beolvadásának kérdését

Nagy megütközést váltott ki a Szekszárd és környékbeli szőlősgazdák körében a julius hó 31-én megtartott rendkivüli közgyülés, — mert puccsszerűen megrendezve, a dolog lényegét nem ismerő sióagárdi és dunaszentgyörgyi szőlősgazdákat felvonultatva, kimondatta a szövetkezetnek a MEGA-val történő egyesülését, illetve beolvadását.

A szekszárdi kir. Törvényszék, mint kereskedelmi biróság azonban a beolvadásnak cégbejegyzését megtagadta és utasitotta a pinceszövetkezet vezetőségét, hogy 60 napon belül összehivandó ujabb rendkivüli közgyülésen az egybeolvadási szerződést mutassa be és ennek elfogadása, vagy el nem fogadása tárgyában hozzon ujabb határozatot.

Sokak előtt ismeretes, hogy a Pinceszövetkezet igazgatósága, egyket kivételtől eltekintve, egyöntetűen a beolvadás ellen foglalt állást, mert nem látta azt a szövetkezet érdekében állónak, már csak azért sem, mert egy 40.000 pengő üzletrésztőkével rendelkező uj szövetkezetbe nem olvadhat be egy 167.000 pengős üzletrésztőkéjű, jól megalapozott, vidéki kimérésekkel rendelkező szövetkezet, amely több mint 100.000 pengő tartalékalappal rendelkezik és évek óta jelentős nyereséggel fejezi be üzletévét. Tehát már ebből a szempontból is irreális a beolvadás. Máskülönben a MEGA zárszámadást még eddigi működéséről nem adott ki és igy a pinceszövetkezet igazgatóságának nem is volt módja működésébe betekinteni.

A Pinceszövetkezet igazgatósága tehát a leglelkiismeretesebben és felelősségének teljes tudatában járt el akkor, mikor elvetette azon javaslatot, hogy egy olyan szövetkezetbe való beolvadást inditványozzon a közgyülésnek, amelynek működését, vagyonjogi helyzetét és általában a státusát nem ismeri.

A szekszárdi kir. Törvényszék intézkedése következtében tehát a Szekszárd és környékbeli szőlősgazdák ujabb határozatot fognak hozni és egy pillanatig sem kétséges, hogy az előző közgyülési határozattal szemben igen nagy többséggel a beolvadás ellen fognak határozni.

Tolna küldöttségét lovas bandériummal és diadalkapuval fogadta Kisrákóc testvérközség

Szeptember 17-én Tolna küldöttsége: *Csik* Jenő tolnai főjegyző, *Pittesser* Antal vikárius, dr *Herczog* Elemér gyógyszerész és *Csaba* Imre levente főoktató a hajnali órákban dr *Herczog* Elemér autóján elmentek Kárpátaljára, Kisrákóc községbe, hogy a testvérnépet üdvözöljék, átadják a tolnai leventék ajándékát: az országzászlót és négy kisebb lobogót, továbbá Tolna község 600 pengős ajándékát az ottani kántorlakás felépitésére, majd a gyermekeknek 600 irkát, 100 irónt, 300 tollat és 250 cukorcsomagot.

Vasárnap délelőtt 10 órakor Nagyrákóc községben a járás főszolgabirája, szolgabirája fogadta szeretettel a küldöttséget. Majd a járás vezető embereivel autóra ültek és folytatták utjukat a vadregényes, szép vidéken. Kisrákóc határában 36 tagu nemzeti kokárdás lovasbandérium fogadta a küldöttséget. Mindenfelől sereglett a nép a virágos diadalkapu felé, ahol a község birája ruszin nyelven üdvözölte a tolnaiakat, majd kenyeret és sót nyujtott át nekik. Ezután a görög kat. plebános kisleánya magyar nemzeti ruhában magyar nyelven köszöntötte a küldöttséget és gyönyörű rózsacsokrot nyujtott át a tolnai vikáriusnak. Majd a tömeg a templomba vonult és nagy áhitattal vett részt az ünnepi szentmisén. — Szentmise után a plebános az oltár lépcsőjétől a tolnai küldöttség elé ment és lelkes, megható beszéddel köszöntötte. Hangsulyozta Szt. István birodalmának dicső multját és buzditotta hiveit, hogy maradjanak hűek szent István országához, mely évszázadokon át biztositotta megélhetésüket. Isten áldását kérte az ország főméltóságu Kormányzójára és mindazokra, kik nehéz körülményeikben segitségükre sietnek. Majd ugyanezt elmondta ruszin nyelven is. E beszéd után ruszin nyelven elénekelték a pápai és az eucharisztikus himnuszt.

A templomi ünnepség után az óriási nagy templomtéren gyült összesze az ünneplő közönség. Ott volt a katonai küldöttség, a közigazgatás vezető emberei, a papság az esperessel élükön. Az énekkar a magyar Himnuszt énekelte el, majd az agilis nagyrákóci körjegyző mondta el ünnepi beszédét először magyar, majd ruszin nyelven. Meleg szeretettel köszöntötte a tolnai küldöttséget s kérte, hogy az anyaországban élő tolnaiak vegyék pártfogásukba a 20 évig elnyomatásban élő szegény kisrákóci népet és tanitsák meg őket az igazi szentistváni gondolkodásra és cselekvésre, amiért igen hálásak lesznek.

Ezután *Pittesser* Antal tolnai vikárius üdvözölte a testvérnépet és különösen a haza, a magyar haza szeretetére buzditotta őket, mert ez a szeretet termeli a vitézeket, hősöket és vértanukat és ezzel a tüzes hazaszeretettel védhetik meg édes Hazánk itteni határait. Tolna nagyközség nevében igérte, hogy mindenkor szeretettel veszi pártfogásába a testvérnépet és ahol tudja, támogatni fogja.

A most megalakult leventeifjuság sorfala között az ünneplő közönség az iskolába ment, melynek udvarán a kisleánykák ruszin néptáncokat mutattak be.

A küldöttség és az ottani vezetőség a két község közötti kapcsolatot és a kisrákóci szegények anyagi támogatásának módozatait is megtárgyalta.

Délben a görög katolikus plebános diszebédet adott a megjelent előkelőségek tiszteletére.

ISKOLASZEREK

füzetek, iró- és rajzszerek, festékek, ecsetek és mindennemű iskolai szükségleti cikkek dús és jutányos beszerzési forrása

a Molnár-féle Rt. könyv- és papirkereskedése

Telefon 37. Szekszárd, Kaszinóbazár. Telefon 37.

Iskola- és egyéb könyvek kötését jutányos áron készitjük

Hirek

Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!

Kultura

A szivekben, a lelkekben a kultura, a müveltség, az emberi elme nemesitése, csiszolása, szellemi kincsekkel elhalmozása; a szivekbe a szeretet beoltása, a szivek jó, nemes és értékes kincsekkel fölruházása; a lelkek fölemelése egy magas, igen magas erkölcsi magaslatra s ez által finomitása az izlésnek, a társadalmi és családi életnek, a durvaság, az önzés, a gőg, a hiuság, a fennhéjázás kiküszöbölése az emberi életből és minden emberi érintkezésből, oly nemes, oly értékes nemzetmentő és nemzetépitő munka, mely egy boldog, gazdag emberi, társadalmi és nemzeti életet szül.

Ezt a boldog világot előidéző munka pedig nem nehéz, csak kissé fárasztó, nem unalmas, csak lassu eredménnyel járó. De egyszer el kell kezdeni s ha elkezdtük, nem szabad abbahagyni soha. A kulturembernek pedig még gyönyörüség is, lélekemelő is ez a munka, mert fokozatosan látja kialakulni az emberi testben az isteni lelket, amely lélek emelkedésével együtt jár a társadalmi érintkezés finomodása, az emberi durvaságok eltüntetése s az ember egész életének uj, nemes alapokra fektetése.

Az igazi kulturember nem tud durva, bünöző, hazug, gonosz, munkátalan, iszákos, léha, könnyelmű, csalfa, csábító, erkölcstelen lenni. Az igazi kulturember nemes, hazafias, istenfélő, vallásos, családias, a bűnt kerülő, nem káromkodó, finom, előzékeny, udvarias, jó lelkű, min-

»Titkos«, mint csodaszer

*

Csodálatos egyértelműség a politikában! *Kozma* Miklós belügyminiszter Cegléden, *Rassay* Károly a fővárosban, csaknem egyidőben jelentik ki, hogy *a titkos választójogban nem szabad csodaszert látnunk, amely alkalmas volna minden bajunk meggyógyítására.*

Hiszen ha ez így volna! Ha ez csodaszer lehetne! Nem volna akkor az ég világon semmi, de semmi baj.

De hát nem így van. A politika valósága nem ismeri a mesék világát, ahol elegendő azt mondani, *„terülj meg asztalkám"* — s már roskadásig telvék az asztalok. Vagy azt mondani, *„Sezám, nyílj meg"* s már legott kitárulnak a kincseskamrák ajtai s nincsenek se költségvetési, se másfajta gondok és hiányok.

A nép jól tudja, hogy *a titkos maga még nem kenyér. Csak eszköz ahhoz a sóvárgott kenyérhez.* De még ez is csak úgy, ha — amint most Cegléden magyarázta a belügyminiszter —: *ezt a titkos választást „becsületes" agitáció előzi meg. Mert* — megint csak a belügyminiszter szavaival élünk — *nem becsületes dolog az, mikor mást mondok a nép előtt, mint amit magamban gondolok, nem becsületes, ha tálltcitálásban és gyatra személyeskedésben jelentkezik az agitáció.*

Ideje már, hogy a szavak mákonya ne mérgezze szegény hazánkban a magyar nép lelkét. Pedig amióta folyik a harc azért a titkos választójogért, alig történt más, mint ilyen mákonnyal való lélekmérgezés.

Egyik képviselőjelöltet megkérdi a barátja:

— Milyen programmal lépsz fel?

A pasi megvakarja a fejét. Tétován feleli:

— *Még magam se tudom. Attól függ, hogy mit kíván a kerület. Én mindazt megígérem nekik és még valamit ezen túl is. Es ez a többlet szerzi meg nekem a mandátumot.*

Így s ilyen felfogás vívta itt meg a maga harcait, amelyekből mindig csak *egyes emberek* kerültek ki győzelmesen, de sosem maga *az érdekelt nép.* Ez mindig a kijátszott, a becsapott maradt a játszmában és a sorsa egyre rosszabbra süllyedt, míg egyes szerencsések magasba emelkedtek a becsapolt tömeg vállán.

Persze, hogy ennek nem szabadna így maradnia, ha a nép igazi boldogítását kívánjuk.

Sokat hallunk mostanában az úgynevezett *„korrektivumokról".* Ez olyasvalami, mint a cigarettában a nikotinfogó vatta. Felfogja a nikotint, hogy ne ártson a szervezetnek. A dohányzó szívja, szívja s a pénzt kiadja a nikotinért, de csak az *dibrándot* kapja hozzá, hogy ő valóban dohányzik is. Pedig éppen annyit jelent ez a nikotinmentes elvezet, mintha szalmát szívna. De hát fő az illúzió! A képzelet, ha mingyárt pénzbe is kerül.

A titkosnál is be akarják vezetni ezt a nikotinlevezetést. Keresik hozzá a vatát, ami lekösse az ártalmakat. Ezt az eljárást aztán úgy nevezik szép idegen szóval: *korrektivum.* Ez még nem baj. Sokkal nagyobb baj ennél, hogy nem igyekeznek megtanítani ezalatt a népet, hogy hogyan, miképen éljen majd azzal a joggal, amit most már meg akarnak adni néki. Mert hogy a *„titkos"* választójogból hasznuk lehessen a tömegeknek, ahhoz azt kell elérnünk, hogy a nép *látni* tudjon és *érteni* tudjon. Mert ezen fordul meg a kérdés.

A választási harc sokszor olyan nagy zajjal jár, hogy ember legyen a talpán, aki eligazodik rajta. Szédül ilyenkor a polgárember a sok szó, a sok szebbnél szebb program hallatán. Melyiket válassza? Kinek higyjen? Mikor annyifélé csábítgatják, hogy lehetetlen önmagában eldöntenie, hogy melyik út vezeti el az óhajtott boldogulás felé? Felfelé már keresik a *„korrektivumokat"*, hogy a csalódás keserűségét elkerüljék.

Nos, mi is követelünk ilyen *„korrektivumokat"*. De nemcsak felfelé, hanem lefelé is. *A népet is meg kell védeni a szájhős népmaszlagolóktól, a komolytalan politikai lesipuskásoktól, akik a választást csak üzletnek tekintik a maguk javára* s most — a titkos szavazás mellett — még csak biztosabban számítgatnak esélyeikre és lehetőségeikre.

Politikailag iskolázznunk kell a népet, hogy megtanulja a szavak és az igéretek helyes mérlegelését, hogy a titkos mellett valóban a maguk emberét tudják hatalomhoz juttatni, nem pedig az akarnokok törtető sokaságát.

Ez annál keservesebb csalódást jelentene szegény népünkre, mert kudarcát holmi *„választást terror"*-ral sem szépítgethetné többé.

Körösparti

akartam megszámolni.. A pénz eltűnt. Kiáltozni akartam, de

nem jött hang a torkomból.

Mintha megnémultam volna. Nagyon fáj nekem ez a baj. Húsz éve vagyok a Fabank alkalmazottja, de még soha ilyesmi nem történt velem...

A 63 éves ember, a nyolcgyermekes apa, amikor befejezte élményének elmondását, sírni kezdett...

Dóra Sándor főkapitányhelyettes nyilatkozata

A késő esti órákban beszéltünk *Dóra* Sándor dr. főkapitányhelyettessel, a bűnügyi osztály vezetőjével, aki munkatársunknak a következő nyilatkozatot adta:

— *Bárdos Samu, a Fabank aligazgatója bizta meg Holl Józsefet, hogy a 35.000 pengős csekket az Angol-Magyar Banknál váltsa be.* Átkötött százas csomagokkal fizették ki a csekket. Amikor a bankaltiszt, aki különben *egyike volt a Fabank legmegbízhatóbb alkalmazottainak, számolni* kezdte a pénzt, közönséges zsebtolvajtrükkel ellopták tőle a huszezer pengőt. Izgalmában *Holl* József ahelyett, hogy segítségért kiáltott volna, tehetetlenül járkált a pénztárteremben, mint aki azt sem tudja, hogy mit tegyen. Másodpercek múltak el, amíg megkérdezte a körülötte állóktól, hogy tudják-e ki lopta el tőle a pénzt.

— Feltevésünk szerint — folytatta *Dóra* Sándor dr. —,

két zsebtolvaj követte el a lopást.

— Mindketten 30 év körüliek lehettek. Az egyik alacsony termetű, telt, pirospozsgás arcú, aki szürke ruhát viselt. A másik ugyancsak alacsony, kreolarcú, sötétszürke, vagy kék ruhát viselő férfi volt. A Fabankot nem éri károsodás, mert a 20 ezer pengős lopás biztosítás révén megtérül.

Hajsza a rablók után!

A bűnügyi osztály detektívjei a déli órákban kezdték meg a nyomozást az ismeretlen, vakmerő rablás elkövetőinek kézrekerítésére.

Negyven detektív hajszolja a két fiatalembert.

akik húszezer pengős zsákmányukkal eltűntek. *A bűnügyi rendőrség nyomozói razziaszerűen járták végig azokat a helyeket, ahol a zsebtolvajok megbujni szoktak.* Este kilenc óráig azonban nem sikerült eredményt elérni. A kapott személyleírások alapján mégis bíznak abban, hogy elfogják az éjszakai órákban a bankrablás tetteseit.

Ujjlenyomatot is találtak a főkapitányság daktiloszkópusai

azon a márványlapon, ahonnan a két köteg százpengős eltűnt. A detektívek megszállták a pályaudvarokat, nehogy a tettesek vonaton menekülhessenek el.

Benczés Tibor

*

Az Angol-Magyar Bankban történt rablásban károsult fél 1000 pengő jutalmat tűzött ki a nyomravezetőnek.

Kegyetlen népszokás Átokházán: kiteszik az öreg embereket az utcára

Szegedről telefonálja a Kis Ujság tudósítója: Minden emberi érzést megsutoló jelenségeknek volt tanuja hétfőn délután a Széchenyi-tér közönsége. Öt óra felé megjelent egy parasztkocsi, amelyről a rajta ülők

két öreg embert letették az útra, ott hagyták őket és tovább robogtak.

A nyöszörgő öreg embereket egy rendőr vitte be a sinylődők házába, ahol megállapították, hogy mindketten Átokházáról valók. Rózsa András 96 éves ember és 91 éves felesége került az utcára teljesen kiéhezve. Nemrégiben ünnepelték házasságuk 65 éves évfordulóját és

gyermekeik a közelgő tél küszöbén az utcára tették őket, hogy ne pusztítsák a kenyeret.

Fél órával később újabb kocsi jelent meg a téren és

hasonló körülmények között hagyta az útfestően az ugyancsak Átokházáról való Párkány László 90 éves gazdát.

Őt is a sinylődők házába vitték, majd miután orvosi kezelésre szorult, Rózsaékkal együtt a kórházba szállították.

Szeged városának vezetősége megdöbbenéssel áll ezen események előtt, mert a tanyai lakosság egyre gyakrabban folyamodik a magukkal tehetetlen öreg embereikkel ilyen eszközökhöz, hogy ne kelljen nekik enni adni. Különösen télvíz idején gyakorlak ezek az események, úgyhogy a város vezetősége a legerélyesebb lépéseket akarja megtenni a szülőiktől és családjuk öreg tagjaival kelletlenül eljáró emberek ellen.

Eden szerint a versaillesi szerződésből már semmise maradt érvényben

London, november 16.

Az alsóházban *Attlee,* a munkáspárti ellenzék vezére kérte a külügyminisztert, nyilatkozzék Németország lépéséről.

Eden külügyminiszter a november 14-i német jegyzék ismertetése után így folytatta rövid nyilatkozatát:

— A német kormány a versaillesi szerződés aláírása óta ismételten hangoztatta elégedetlenségét a folyók nemzetközi helyzetének számos vonatkozásával. *Hitler* 1935 május 21-én kijelentette, hogy a versaillesi szerződés fennmaradt szakaszait, beleértve a folyók nemzetközi ellenőrzésére vonatkozó határozmányokat, a német kormány csak békés megegyezés útján való felülvizsgálás esetén hajtja végre, ami az idők folyamán elkerülhetellen lesz. Több éven át tárgyalások folytak jelentékeny sikerrel abból a célból, hogy összeegyezessék a német kívánságokat más érintett hatalmak érdekeivel. Ilyen körülmények között az angol kormány sajnálja, hogy éppen abban az időben, amikor megbeszélések folytak és a mult évben adott német biztosítékok ellenére a német kormány a tárgyalás útján való eljárás helyett ismét az egyoldalú eljárást választotta. Ezt a sajnálatot nem az a félelem sugallta, mintha a német kormány döntése fontos angol kereskedelmi érdekeket károsított volna, hanem az a tény, hogy az ilyen eljárás némileg megnehezíti a nemzetközi viszonylatok folytatását.

Attlee ornagy: Vannak-e még egyéb megállapodások, amelyeket Németország valóságnúleg felmondhat és mennyire bízhatunk Németország aláírásában?

Eden nem felelt.

Thorne képviselő: Vajjon Németország volt-e az egyetlen ország, amely megtagadta a versaillesi szerződésen alapuló kötelezettségeit?

McEwen képviselő: Maradt-e még érvényben valami a versaillesi szerződésből?

Eden: Nem.

Egy elsodort tolnamegyei község...

Báta, november

— *A Kis Ujság kiküldött munkatársától* —

Báta a legdélibb községe Tolna megyének. Sem vasút, sem autobusz nem körlekedik ezen a vidéken, itt a Sárköz végében. *Nyolc kilométerre fekszik Bátától a legközelebbi nagyközség, ahol vasút is van;* nyolc kilométer körzetben csupa domb veszi körül a helységet. Báta község a Mecsek keleti nyulványa mentén, a régi holt Dunaág lszapos, lápos vidékén völgyben épült. A szomszédos községektől teljesen független, önálló életet él Báta, a távolság ízen nagy ahhoz, hogy szorosabb kapcsolat fejlődhetett volna a község és a környékbeli helységek között. Messze várostól, forgalomtól, mely virágzóvá tehetné a falut és jómódúvá szorgalmas, becsületes népét, róják magukra utaltan napi robotukat a község lakói.

Kocsin ügyekszünk a község felé és már útközben szomorú dolgokat hallunk Báta viszonyairól.

— *Olyan elhagyatott község, mint Báta nincs talán az egész megyében* — mondja a kocsis — *szorgalmas, derék magyarok élnek a helységben, de csak nagy ritkán hallatnak magukról. Mindig kevesebben lesznek, az egyke pusztít a községben.*

Rendezetten húzódnak egymás mellett a kiskertes tornácos házak. Sűrűte nyomasztólag hat az a mélységes csend, amely a községben fogadja az idegent. Gyalog végigjárjuk a bátai házsorokat, a község egyetlen utcáját, amely öt kilométer hosszú.

Szintiszta magyar a lakosság, a lélekszám 3700. Az 1910-es népszámlálás óta mintegy

ezer lélekkel csökkent a község lakossága.

A kivándorlás ismeretlen fogalom Bátán és az utóbbi tíz esztendőig a halálozási arányszámot messze felülmulta a születések száma. A mutatkozó ezerfőnyi lélekszámapadás *az egykére vezethető vissza;*

a bátai családokban fellépő egyke egy kisebbfajta falut tüntetett el.

Fájth Jenő, a község katolikus népének lelkipásztora szomorúan erősíti meg az egykére vonatkozó számadatokat.

— *Valóban nagyon szomorú jelenség nálunk* — mondja a plébános — *a „gyermektelenséget járvány".* A bátai családok soraiban, sajnos, meglehetősen nagy számmal vannak olyanok, akiknek házatájékán nem hallatszik gyermekkacaj. *Ebben az élet országúljáról elsodort községben komoly problémát az egyke elleni védekezés.*

Érdekes, hogy a községben meglehetősen sűrűn történnek házasságkötések.

Tizennégy-tizenhat éves leányok és alig egy-két évvel idősebb fiúk házasodnak, azután másfél-kétévi együttlét után elválnak.

Talán ez az egyik oka annak, hogy *a négyezerfőnyi községben mindössze 200 iskoláskorúgyermek van.*

Fájth plébános elmondja, hogy nemrégiben segítőtársakat kapott: *egyházközségi nővérek jöttek a községbe, akik fel-felkeresik a gazdaportákat, tanítgatják az asszonyokat.*

— A jóságos szívű egyházközségi nővérek munkája nyomán — mondja a plébános —, már úgyszólván az első percekben megszületett a siker: *közel jutottak az asszonyi szivekhez és így megvan a remény arra, hogy újra egészséges erkölcsi felfogás alakuljon ki Bátán.*

Beszélgetésünk során érdekes legendát említett a plébános, amely a bátai nép szájában ma is él. Nem egy alkalommal jelentik is a lelkipásztornak:

— *Tisztelendő atyám, láttam a tüzes kereket.*

A bátai plébános a következőképen meséli el a *„tüzes kerékről"* szóló legendát:

— Még a törökvilágban történt volna, hogy a bátai kolostor egyik szerzetese a templom értékes drágaságait a környéki dombok egyik barlangjában rejtette el. Egy ideig őrizte, de a rabló törökök rábukkantak a drágaságra és megölték a szerzetest. Ahban a pillanatban, amikor lándzsa járta át a szerzetes szívét, tűzbeborult a barlang bejárata. A néphit szerint a szerzetes tüzes kerékké változott és a rablók nem tudták megkaparintani a templomi kegyszereket. A bátaiak még ma is azt tartják, hogy a tüzes kerék forog és annak zúgását hallják a csendes nyári éjszakákon. A barlang nyílását, ahová a mártirhalált szenvedett szerzetes a drágaságokat rejtette, még ma sem találta meg senki.

Mélységesen vallásos hívők laknak a községben. Az ősi bátai apátság temploma évszázadokon át híres búcsújáróhely volt A kolostor ma már csak néma emléke a multnak, romokban hever. A szanaszét heverő öreg kövekhez történelmi emlékek fűződnek.

— *Pár évtized és még ezek a romok is elpusztulnak* — mondja *Fájth* plébános —, elvész velük egy-egy értékes emléke a régi magyar életnek. Most, hogy közeledik a Hunyadiak fényes korszakának 500 éves fordulója, azt szeretnők, hogy

az ősi búcsújáróhely romjain Hunyadi-templomot emelnének.

A Hunyadiak pályafutása Bátán indult el és annyira szívükhöz nőtt a bátaiak temploma, hogy *Hunyadi László halála előtt arra kérte környezetét, küldjenek egy fekete miserubát Bátára, hogy ebben mondjanak érte engesztelő szentmisét...*

A bátaiak kérésükkel a kultuszminiszterhez fordultak, aki *meg is ígérte, hogy segítségére lesz a tolnamegyei községnek és hozzásegíti őket ahhoz, hogy megépítsék a Hunyadi-emléktemplomot.*

Hidas László

Súlyos nézeteltérés Széchenyi Viktor főispán és a székesfehérvári orvosok között. Turchányi végelbánás alá vont székesfehérvári kórházi főorvos ügyének hullámai még mindig tartanak. A székesfehérvári orvosok egy része kérvénnyel fordult Széchenyi Viktor gróf főispánhoz, amelyben azt hangoztatták, hogy Turchányi az egyévi vizsgálat alatt alaposan megszenvedett, járjon el a belügyminisztertnél, hogy a végelbánás alá vonás szünjék meg. Ekkor a főispán magához hivatta a kérvényt aláíró orvosokat és kijelentette előttük, hogy kérésüket nem ta-tja illdomosnak, mert lépésük emlékezet az 1918. évi hangulatra. Az orvosok a főispánnak ezt a kijelentését annyira sérelmesnek tartják, hogy az Orvoskamarában is szóvá fogják tenni.

XXI. évfolyam. Szekszárd, 1939. október 4. (Szerda) 78. szám.

TOLNAMEGYEI UJSÁG

HETENKÉNT KÉTSZER MEGJELENŐ KERESZTÉNY POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekszárdi Népbank épületében. Telefonszám: 85

Előfizetési díj: Egész évre — 12 pengő || Félévre — — — 6 pengő

Felelős szerkesztő: BLÁZSIK FERENC

A lap megjelenik minden szerdán és szombaton.

Előfizetési díjak és hirdetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetések árai: A legkisebb hirdetés díja 1·50 pengő. — A hirdetés egy (0 milliméter széles hasábon milliméter soronként 10 fillér. Állástkeresőknek (0 százalék kedvezmény. A hirrovatban elhelyezett reklám-, elegyzési, családi hír, valamint a nyilttér soronként 60 fillérbe kerül.

A bátai Hunyadi emléktemplom felszentelése

Impozáns ünnepi keretek között, óriási érdeklődés mellett szentelte fel október 1-én *Virág* Ferenc pécsi megyéspüspök az országos hirnévre emelkedett bátai Szentvér templomot melynek történetéről már előző számunkban megemlékeztünk. Már napokkal előbb szokatlan készülődés, ünnepi izgalom jelei mutatkoztak az eddig oly csendes, magányban élő falucska életén. Mindenki részt kivánt magának abból a munkából, amely — Báta történelme már-már örökre elporosodni hitt évszázados multjának patináját felszinre hozva — aranybetűs uj lapokat van hivatva irni a történelem nagy könyvébe a Hunyadiak eme kegyelettel látogatott szent helyéről. Az ország minden részéről odasereglő mintegy 6000 főnyi tömeg, közöttük országos, megyei és környékbeli előkelőségek megjelenése viszont azt bizonyitották, hogy ez az ünnep a nemzeté is, mert e szent falak közül nemcsak a Szentvér békét és szeretetet termő kegyelmét akarják magukba szivni a processós hivek, hanem a Hunyadiak dicsőségét hirdető falak tövében erőt akar meriteni az egész nemzet egy jobb kor eljöveteléhez.

Ezt látta Báta népe akkor is, midőn e szenthely felépithetésének érdekében kinyujtott kérő kezekbe olyan alázatosan hullottak bele a csonka haza nélkülöző népének segitő fillérjei, ezt az áldozatkészséget köszönte meg vasárnap Báta népe azzal a fogadtatással, amelyben a templomszentelésre érkező magyar testvéreket részesitette.

A falu határában a kettős kereszt és nemzeti lobogókkal diszitett diadalkapun messze ragyogó „Isten hozott" köszöntötte, vigyázzba merevedő levente diszszakasz, kerékpáros különitmény, lobogó ingujjas lovasbandérium fogadta a beláthatatlan sorokban érkező vendégeket. A kora reggeli órákban Krisztusképes és Máriás-zászlók alatt érkező processziós csoportok könyörgő imáját, szentenékét vitte a falu felé a borongós őszi szél. Zörgő kocsik, robogó lakkos autók, autóbuszok verték fel a csendes kis falucska csendjét. Az egész falu ünnepi diszben. A hófehér házak nemzeti zászlókkal diszitve, kapujukban népviseletben ünneplő, mosolygó arcu, integető magyarok. A hosszu faluban előzékeny rendezőség kalauzolja a messziről jött vendégeket. Övék most a község minden szeretete: A templomhoz vezető kényelmes szerpentin ut, a templomtér az ünnepély első helye. A templom előtt iskolás gyermekek sorfala és népviseletbe öltözött leányok közt jut el az érkező az uj templom monumentális árkádjaihoz.

9 óra tájban már az egész teret betöltik a környékből érkező processziók. Ott van Baja, Bátaszék, Dunaszekcső, Decs, Ócsény, Palotabozsok, Szebény, Szekszárd és még számos környékbeli község katolikus hivőserege plebánosai vezetésével. A tömegből kitünik a bajai Zárda Tanitónőképző növendékeinek egyenruhás énekkara. Állandóan érkeznek az országos és vármegyei előkelőségek is: vitéz *Madi Kovács* Imre főispán, *Szongott* Edvin alispán, özv. gróf *Jankovich* Bésán Gézáné, *Örffy* Imre kincstári főtanácsos, felsőházi tag, *Pongrácz* Lajos országgyülési képviselő, dr *Hoór* Károly min. tanácsos, *Jászay* Jenő közalapitványi igazgató, *Lechner* Lóránd épitészmérnök, műegyetemi tanár, a templom tervezője, vitéz *Tihanyi* Szilárd székkapitány, *Schneider* Gábor nyug. kuriai biró, *Dieballa* Károly ezredes, *Polgár* István főszolgabiró, dr *Halmos* Andor tanügyi tanácsos, vitéz dr *Kohányi Szabelly* Károly közalapitványi felügyelő, mint a kegyur képviselője, *Sarló* László épitész, *Lipták* Béla, *Lipták* Gábor földbirtokosok, stb.

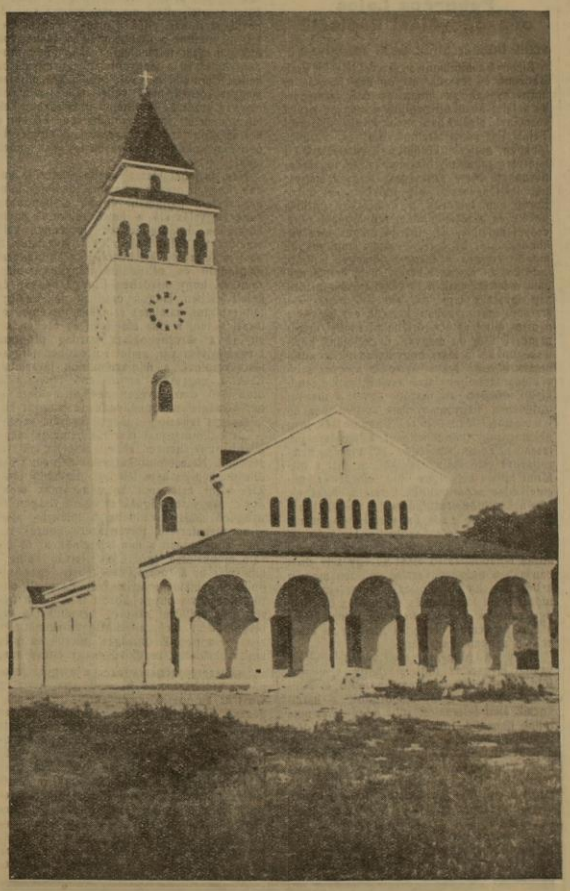

A papság soraiban ott láttuk dr *Gonclik* Kálmán pápai prelátust, P. *Besnyő* Gyula pálos perjelt, *Gadl* János szekszárdi apátot, *Horváth* Károly szekszárdi, dr *Kéthelyi* József dunaszekcsői espereseket és a környék plebánosai, káplánjait.

Pontban 10 órakor érkezett meg az ünnepélyre *Virág* Ferenc püspök *Kiss* Lajos mesterkanonok kiséretében. *Fájth* Jenő bátai apátplebános fogadta a püspököt, akit üdvözöltek a hivatali előkelőségek, majd közönség sorfala közt a papság kiséretében a templom árkádjai elé vonult, ahol megkezdte a templom felszentelését. A papsággal együtt körülszentelte a templomot, majd a szentegyház kapui kitárulásakor a Kirie eleison könyörgéssel a papsággal bevonult az Istenházába.

Rövid szertartás után a hivek számára megnyitották a templom összes kapuit és a többezerre menő közönség fegyelmezett rendben — megilletődve, különös áhitattal hamarosan megtöltötte a hatalmas épitmény belsejét, illetőleg a kivülrekedtek a templom előtti teret. A felszentelés megtörténte után az első szentmise-áldozatot *Virág* Ferenc pécsi megyéspüspök mutatta be a Mindenhatónak, mise közben magasszárnyalásu, gyönyörű, hazafias szentbeszédben világitotta meg a Szentvér templom jelentőségét. Kiemelte, hogy minden templomot első sorban Isten dicsőségére: Deo Optimo Maximo szentel fel, de a külön titulusok között a Szentvérnek tiszteletére emelt eme templom felszentelése rendkivüli örömmel tölti el. A világ teremtése óta — ugymond — sok vér áztatta már a földet, de ezek minden cseppje, — kezdve Kaintól, a ma háborujáig — bosszuért kiáltott az Égre. Csak egy ember volt, az Istenember, akinek vére nem bosszuért, hanem bocsánatért, irgalomért esdekelt a Teremtőhöz. Mi ennek a Szentvérnek titulusára szenteltük e templomot. Szenteljék meg a hivek imával, könnyel és munkával e szent helyet, ha a harang megszólal, jöjjön mindenki, ne legyen soha üres a templom. Tegyétek ti erőssé, — mondotta a főpásztor — ezt a templomot: Ha nem is történik csoda, de hadd lássák, hogy Báta népe megbecsüli a multat.

Szentmise alatt a bajai Zárda Tanitónőképző és a bátai templomi vegyeskar énekelt ünnepélyes alkalmi énekeket, olyan áhitatot keltő gyönyörű előadásban, ami a templomszentelés külső ünnepélyességének koronája volt.

Mise után a hatalmas tömeg lelkében gazdag emlékekkel oszladozni kezdett, majd egyházi zászlóik alatt visszatért faluikba, azzal a szent elhatározással, hogy ezután gyakran fogja felkeresni e szent helyet, kérve a Szentvért, adjon a népeknek istenfélelmet, felebaráti szeretetet és békét, a sokat szenvedett hazánknak pedig boldogabb jövendőt.

—

Egyes szám ára 12 fillér.

A SZENT VÉR TEMPLOMOT FELSZENTELŐ VIRÁG FERENC PÉCSI PÜSPÖK

Virág Ferenc (1926–1958)
(Fotó: Pécsi Egyh.m.)

Virág Ferenc püspök kezdettől támogatta a Szent Vér templom építésének az ügyét. 1934-ben körlevélben hívta fel a hívek figyelmét, hogy az egyházközségek is járuljanak hozzá a templomépítéshez, a katolikus iskolák pedig tartsanak ünnepélyt, s a befolyt összeget ajánlják fel, így a pécsi egyházmegye saját ügyének tekintse az új templom építését. Amikor a Szent Vér templom elkészült, Virág püspök szentelte fel 1939. október 1-jén a legszentebb Vér tiszteletére és a Hunyadiak emlékére. Az ünnepre kb. 6000 főnyi zarándok gyűlt össze a megye vezetőivel és a környéken élő papság képviselőivel együtt. A püspök a következőket mondta szentbeszédében:

„A világ teremtése óta sok vér áztatta már a földet, de ezek minden cseppje Káintól a ma háborújáig bosszúért kiáltott az égre. Csak egy ember volt, az Istenember, akinek vére nem bosszúért, hanem bocsánatért, irgalomért esdekelt a Teremtőhöz. Mi ennek a Szent Vérnek a titulusára szenteljük ezt a templomot. Szenteljék meg a hívek imával, könnyel és munkával e szent helyet, s ha a harang megszólal, jöjjön mindenki, ne legyen soha üres a templom. Tegyétek ti erőssé ezt a templomot. Ha nem is történik csoda, de hadd lássák, hogy Báta népe megbecsüli a múltat.”

Virág Ferenc verse az oltáriszentségről:

/Forrás Pécsi Egyházmegye/

Krisztus teste nagy szentségünk
Drágalátos örökségünk.
Élő hittel imádunk,
Te vagy édes mindnyájunknak,
Kik előtted porba hullnak,
Üdvösséges váltságunk.

Krisztus teste, reménységünk,
Inségünkben légy minékünk
Mindennapi kenyerünk.
Harcainkban óvd a nyájat,
Lásd a pokol hogyan támad,
Ne győzhessen ellenünk.

Krisztus áldott teste, vére,
Nincs a földön, mi felérne
Kincseiddel nagy Felség!
Aki egyszer megizlelte,
Mily édes az áldás kelyhe,
Mindörökre a Tiéd.

Oltárodnál találkoznak,
Ifjak, vének, szegény, gazdag,
Mind egyenlő valahány.
Bőven jut itt mindenkinek,
Hol angyalok terítenek,
A szeretet asztalán.

Ó szeretet köteléke.
A világnak minden népe
Háladalt zeng ma Neked.
Zengje a föld háromszor: szent,
Visszhangozza az ég ott fent:
Szent vagy örök szeretet.

Szent Istvánnak koronája,
Könyörgünk, ne legyen árva,
Egyesítse népeit.
Újra boldog lesz a nemzet,
Mely hitéért annyit szenvedt,
Ha irgalmad megsegít.